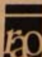
J.R.R. TOLKIEN are tot ce-şi poate dori un scriitor împlinit: tiraje mari, un public numeros şi un stil propriu. *Sunday Telegraph* îi elogiază imaginaţia, *The Observer* îi admiră arta de-a crea suspans. Peste tot în lume titlurile lui sparg normele box-office-ului şi produc aglomeraţie în librării. Pe Internet sau în parcurile publice, Tolkien este comentat, dezbătut şi de cele mai multe ori adulat. Într-o vreme cînd mulţi mediocri se străduiesc să fie originali cu orice preţ, el schimbă harta literaturii şi inventează un gen, *fantasy*, pe care mulţi îl vor imita, dar foarte puţini cu un talent comparabil cu al lui Tolkien.

Printre cărţile de referinţă ale lui Tolkien se numără: trilogia *Stăpînul Inelelor, Hobbitul, Silmarillion, Roverandom* – toate apărute la Editura RAO

J.R.R. Tolkien

SILMARILLION

rao international publishing company

Cuvînt înainte

Silmarillion, *publicată acum, la patru ani după moartea autorului, este povestea Zilelor de Odinioară sau a Primului Ev al Lumii. În* Stăpînul Inelelor *sînt relatate cele petrecute în al Treilea Ev; dar poveștile din* Silmarillion *sînt legende ce-și au originile într-un trecut mult mai îndepărtat, pe vremea cînd Morgoth, primul Stăpîn al Întunecimii, trăia pe Pămîntul de Mijloc, iar Elfii Nobili au pornit război împotriva lui pentru a-și lua înapoi Silmarilii.*

Totuși, Silmarillion *nu cuprinde numai evenimente petrecute mult mai departe în timp decît cele din* Stăpînul Inelelor, *ci este, prin tot ceea ce ține de zămislirea ei, prima carte. Deși la vremea respectivă nu se numea* Silmarillion, *ea a fost concepută cu o jumătate de secol în urmă; în caiete hărtănite datînd încă din 1917 mai pot fi și acum citite primele versuri, adeseori notate în grabă cu creionul, ale poveștilor principale ale mitologiei. Nu a fost publicată (deși unele aluzii la ceea ce conținea puteau fi întrezărite în* Stăpînul Inelelor*), dar, în decursul îndelungatei sale vieți, tata nu a abandonat-o nici o clipă și n-a încetat, nici măcar în ultimii săi ani de viață, să lucreze la ea. În tot acest răstimp,* Silmarillion, *considerată pur și simplu drept o structură narativă de proporții, a suferit puține schimbări radicale; devenise între timp o tradiție bine consolidată, un fundal pentru alte scrieri. Dar textul în sine era departe de a fi definitivat, și nici măcar unele idei fundamentale ce*

priveau natura lumii pe care o descrie n-au rămas neschimbate, în vreme ce aceleași legende au ajuns să fie spuse și răspuse în forme mai lungi sau mai scurte și în stiluri diferite. Pe măsură ce au trecut anii, schimbările și variantele – în privința detaliilor și în perspectivele mai ample – au devenit atît de complexe, de cuprinzătoare și de stratificate, încît părea greu de ajuns la o versiune finală și definitivă. Mai mult chiar, vechile legende („vechi" nu numai prin faptul că își aveau sursa în Primul Ev, dar și în raport cu viața tatălui meu), au devenit propagatorul și totodată depozitarul celor mai profunde reflecții ale sale. În scrierile de mai tîrziu, mitologia și poezia au rămas mult în urma preocupărilor sale teologice și filosofice; schimbarea tonalității era evidentă.

După decesul tatălui meu, mi-a revenit mie sarcina să dau acestei scrieri o formă publicabilă. Mi-am dat seama că a încerca să prezint, între copertele unei singure cărți, diversitatea tuturor materialelor, adică să prezint Silmarillion drept o operă aflată într-adevăr într-un continuu proces de creație, extinzîndu-se pe o perioadă de mai bine de jumătate de secol – nu ar duce decît la confuzie și la pierderea esențialului. Prin urmare, mi-am propus să realizez un singur text, prin selectarea și aranjarea materialului în așa fel încît să obțin narațiunea cea mai coerentă și mai consecventă cu putință în structura ei interioară. În acest efort, capitolele de încheiere (urmînd morții lui Túrin Turambar) s-au dovedit extrem de dificile, pentru că au rămas neschimbate timp de mulți ani și erau, în anumite privințe, în dezacord cu structuri mult mai elaborate în alte părți ale cărții.

Cititorul nu trebuie să se aștepte la o coerență deplină (fie în Silmarillion ca atare, fie între Silmarillion și alte scrieri ale tatălui meu, care au văzut lumina tiparului), coerență care n-ar putea fi (eventual) obținută decît cu un preț greu și inutil. Mai mult, tata a conceput Silmarillion ca o compilație, o narațiune succintă, lungită ulterior din surse foarte diferite (poeme, diverse anale, povești orale), care au supraviețuit în tradiția

milenară; și acest mod de a concepe povestea se regăsește în istoria propriu-zisă a cărții – la baza ei se află multe bucăți de proză și poeme scrise anterior, prin urmare, cartea este un compendiu în mod real, nu numai în teorie. Acestui fapt i se datorează ritmul inegal al narațiunii și bogăția detaliilor în anumite părți – de exemplu, minuțiozitatea cu care sînt consemnate locurile și motivele în legenda lui Túrin Turambar, spre deosebire de relatarea succintă a sfîrșitului Primului Ev, cînd muntele Thangorodrim a fost năruit și Morgoth răsturnat de la putere; de asemenea, diferențele de ton și descrierea personajelor, unele neclarități și, pe alocuri, lipsa de coeziune. Valaquenta, de pildă, trebuie să presupunem că, deși conține multe elemente care se întorc în timp la începuturile existenței eldarilor în Valinor, a fost rescrisă ulterior; așa se explică permanenta schimbare a timpurilor verbale și a perspectivei narative, încît puterile divine ne apar ba în prezent, încă active în lume, ba în trecut, o seminție dispărută, rămasă doar în amintire.

Deși se intitulează Silmarillion, cartea cuprinde pe lîngă Quenta Silmarillion sau, pur și simplu, Silmarillion, și alte patru scrieri mai scurte. Primele două, Ainulindalë și Valaquenta, sînt strîns legate de Silmarillion; dar ultimele două, Akallabêth și Despre Inelele Puterii, sînt complet separate și independente (subliniez acest lucru). Sînt incluse pentru că aceasta a fost intenția explicită a tatălui meu, și astfel este prezentată întreaga istorie, de la Muzica Ainurilor, cu care a început lumea, pînă la plecarea Purtătorilor Inelelor din Limanurile din Mithlond, la sfîrșitul celui de-al Treilea Ev.

Numărul numelor care apar în carte este foarte mare, prin urmare, am inclus un Indice complet; dar numărul personajelor (elfi și oameni) care joacă un rol important în povestea Primului Ev este cu mult mai mic, toate fiind regăsite în tabelele genealogice. În plus, am adăugat un tabel ce cuprinde numele destul de complexe ale diverselor popoare elfice; o notă despre pronunțarea numelor elfice și o listă cu cîteva dintre elementele principale care se regăsesc în aceste nume;

precum și o hartă. Se va observa că marele lanț muntos de la răsărit, Ered Luin sau Ered Lindon, Munții Albaștri, apare în extremitatea vestică a hărții din Stăpînul Inelelor. *În cuprinsul cărții se mai află o hartă mai mică: ea a fost pusă cu scopul de a lămuri dintr-o privire unde se găseau regatele elfilor după întoarcerea noldorilor pe Pămîntul de Mijloc. N-am mai îngreunat cartea și cu alte comentarii sau adnotări.*

În realizarea volumului, o întreprindere dificilă și adesea pusă sub semnul îndoielii, am beneficiat de ajutorul substanțial al lui Guy Kay, care a lucrat alături de mine în 1974-1975.

Christopher Tolkien, 1977

Prefața la a doua ediție

Probabil către sfîrșitul anului 1951, după ce a încheiat Stăpînul Inelelor, *dar cînd întîmpina dificultăți în tipărirea cărții, tatăl meu i-a adresat o scrisoare foarte lungă prietenului său, Milton Waldman, la acea vreme redactor la Editura Collins. Scrisoarea a fost scrisă în contextul în care existau divergențe serioase și dureroase privind insistența tatălui meu de a publica* Silmarillion *și* Stăpînul Inelelor *„împreună și legate", „ca o saga lungă a Nestematelor și Inelelor". Nu e necesar să aprofundăm această chestiune aici. Scrisoarea, menită să justifice și să explice punctul său de vedere, s-a dovedit un expozeu strălucit al ideii sale fundamentale despre Evurile de început (partea a doua a scrisorii nefiind altceva decît „un rezumat lung și sec" – spune el – „al narațiunii din* Stăpînul Inelelor*"). Acesta este motivul pentru care am considerat că merită să fie inclusă în volumul* Silmarillion.

Scrisoarea originală s-a pierdut, dar Milton Waldman a bătut-o la mașină și i-a trimis o copie tatălui meu. Ea a fost publicată parțial în volumul Corespondența lui J.R.R. Tolkien *(1981). Textul redat aici este cel apărut în volumul mai susmenționat, cu mici corecturi și omiterea unor note de subsol. Textul dactilografiat conținea multe greșeli, mai ales în ceea ce privește numele; în mare măsură, ele au fost corectate de tatăl meu, dar el n-a observat fraza:* „Nu că ar fi comis ceva rău prin faptul că zăboviseră în ciuda sfatului, totuși e trist că […]

pămînturile muritorilor de faptele lor eroice din trecut", *în care este cert că dactilografa a omis cîteva cuvinte din manuscris și, probabil, a înțeles eronat altele.*

Eu am înlăturat o serie de erori din text și Indice, trecute cu vederea la corectură în edițiile anterioare ale Silmarillion-*ului. Cea mai importantă dintre acestea este numerotarea în succesiune a anumitor regi ai Númenorului (pentru aceste erori și cum s-au strecurat ele, vezi* Unfinished Tales *[1980], p. 226, Nota 11 și* The Peoples of Middle-Earth *[1996], p. 154, § 31).*

Christopher Tolkien, 1999

Fragment dintr-o scrisoare adresată de către J.R.R. Tolkien lui Milton Waldman, în 1951

Dragul meu Milton,

Mi-ai cerut să-ți prezint pe scurt materialul referitor la lumea mea imaginară. E greu să vorbesc despre el fără să mă întind prea mult: încercarea de a spune cîteva cuvinte deschide zăgazul unui torent de emoții; egoistul și artistul din mine simte dorința să vorbească despre cum a dospit acest material, cum arată el și ce anume crede autorul că vrea să spună sau încearcă să demonstreze cu el. O să-ți împărtășesc o parte; dar îți voi pune la dispoziție doar un simplu rezumat al conținutului: adică atît cît presupun eu că îți dorești sau îți va trebui, sau vei avea timp să parcurgi.

În privința timpului, a evoluției și a compoziției, materialul există de cînd mă știu – deși nu cred că lucrul acesta prezintă vreun interes pentru altcineva decît pentru propria persoană. Adică nu-mi amintesc de vreun moment în care să nu fi lucrat la alcătuirea lui. Mulți copii inventează ori încep să inventeze limbi imaginare. Eu asta fac de cînd am învățat să scriu. Și nu m-am mai oprit și, desigur, ca filolog profesionist (interesat în mod special de estetica lingvistică), mi-am schimbat gusturile, mi-am îmbunătățit teoria și, probabil, și îndemînarea. În spatele poveștilor mele se află

o întreagă încrengătură de limbi (cele mai multe doar schițate ca structură). Dar acelor creaturi pe care în engleză le numesc *Elves*[1], o denumire ce induce în eroare, le-am destinat două limbi înrudite care sînt aproape complete – am scris istoricul lor, iar formele (reprezentînd două laturi diferite ale propriului meu gust lingvistic) au fost deduse în mod științific dintr-o origine comună. Din aceste limbi am construit aproape toate numele care apar în legendele mele. Ceea ce conferă, sau cel puțin așa cred, un anumit caracter toponimiei și onomasticii (coeziune, unitate de stil lingvistic, iluzia istoricității), cu totul unic în literatura de gen. Probabil că pentru mulți este un lucru lipsit de importanță, însă nu și pentru mine, dată fiind sensibilitatea mea deosebită față de astfel de aspecte.

Dar la fel de mult m-au pasionat, de la bun început, miturile (nu alegoriile!) și basmele, și, mai presus de orice, legendele eroice aflate la granița dintre basm și istorie, din care există mult prea puține în lume (accesibile mie) ca să-mi satisfacă nesațul. Eram student cînd am înțeles – bazîndu-mă pe propriile mele gînduri și pe experiența pe care o aveam – că preocupările mele nu erau cîtuși de puțin divergente – de o parte, știința și, de cealaltă, poveștile –, ci se aflau într-o strînsă legătură. *Nu* sînt totuși un „erudit"[2] în materie de mit și basm, căci în acest domeniu (atît cît îmi este cunoscut) mai mult am căutat materiale care să aibă un anumit ton și o atmosferă aparte și nu neapărat informații teoretice. De asemenea – și sper că n-o să par absurd spunînd cele ce urmează – m-a îndurerat încă din copilărie faptul că țara mea dragă era atît de săracă în povești (în limba ei și legate de pămîntul ei) care să aibă acea calitate pe care o căutam eu și o găseam (ca element component) în legendele altor țări. Existau povești grecești, celtice, latine, germanice,

[1] Elfi (engl.) (n.tr.).
[2] Deși m-am gîndit la ele foarte mult (n.a.).

scandinave și finlandeze (care m-au influențat enorm); dar englezești, nici pomeneală, doar niște biete balade populare. Desigur că exista – și încă mai există – lumea lui Arthur, dar, oricît ar fi de impresionantă, nu e pe deplin naturalizată – o asociem cu pămîntul britanic, nu zic nu, dar nu și cu limba engleză; și, în orice caz, nu ține locul acelui element căruia întotdeauna i-am simțit lipsa. Pe de altă parte, „imaginarul" său e mult prea abundent și fantastic, incoerent, repetitiv. Ca să nu mai vorbesc de un alt fapt, chiar mai important: lumea aceasta este legată de religia creștină, elementele creștine sînt explicit cuprinse în ea.

Din motive pe care nu le voi mai discuta aici, lucrul acesta mi se pare fatal. Mitul și basmul, ca oricare altă formă de artă, trebuie să reflecteze și să conțină elemente de adevăr (sau de eroare) moral și religios, dar nu explicit, nu în forma cunoscută a lumii primare, „reale". (Mă refer, desigur, la situația noastră actuală, nu la zilele străvechi păgîne, precreștine.)

Să nu rîzi! Dar cu mult timp în urmă mă gîndisem, la un moment dat (între timp mi-a pierit curajul), să creez un ansamblu de legende mai mult sau mai puțin legate între ele, pornind cu cele cosmogonice, de mare cuprindere, și mergînd pînă la basme romantice – cosmogonia fundamentîndu-se pe legendele pămîntene, mai puțin importante, iar acestea împrumutînd splendoare din vasta țesătură a celor dintîi, formînd fundalul – și pe care să le dedic, pur și simplu, Angliei, țării mele. Ar fi avut tonalitatea și calitatea pe care le doream eu, într-un fel răcoroase și limpezi, ca să zic așa, amintind de „aerul" nostru (clima și tărîmul din nord-est, adică Marea Britanie și regiunile din partea asta de Europă, nu Italia și Marea Egee, cu atît mai puțin Estul), și (dacă aș izbuti) de acea frumusețe luminoasă și diafană pe care unii o numesc celtică (deși arareori se găsește în străvechile lucruri cu adevărat celtice); ar trebui să fie „nobile", fără nimic vulgar în ele, și potrivite pentru mințile mai mature

ale unei țări de mult cufundate în poezie. Mă gîndeam să dezvolt complet unele dintre poveștile esențiale, iar pe altele, pe cele mai multe, să le schițez doar și să le las ca atare în structura generală. Ciclurile ar fi urmat să fie legate între ele într-un întreg grandios și în același timp să las spațiu de desfășurare și pentru alte minți și mîini, maestre în pictură și muzică, și dramă. Absurd!

Desigur că un asemenea proiect ambițios nu s-a născut dintr-o dată. Întîi au fost poveștile simple. Mi-au venit în minte ca lucruri „date". Și, pe măsură ce-mi veneau în minte, fiecare separat, se formau și legăturile. O trudă captivantă, dar mereu întreruptă (mai ales pentru că, lăsînd la o parte necesitățile vieții, mintea mea se muta la celălalt pol, preocupîndu-se de lingvistică): tot timpul însă aveam sentimentul că înregistrez ceea ce se afla deja „acolo", undeva, adică nu „inventam".

Desigur că am inventat și am scris o sumedenie de alte povești (în special pentru copiii mei). Unele au scăpat din chingile acestei teme care acumula și se ramifica tot mai mult: *Leaf by Niggle*[1] și *Farmer Giles*[2] de exemplu, singurele care au văzut lumina tiparului. *Hobbitul*, care are mult mai multă viață și substanță, a fost concepută independent de celelalte: cînd am început povestea, nu știam că făcea și ea parte din tema cea mare. Dar s-a dovedit că descoperisem elementul care rotunjea întregul, calea pentru a coborî pe pămînt și a pătrunde în istorie. Dacă Legendele cu conținut elevat de la început ar trebui să privească lumea din perspectiva elfilor, povestea de mijloc a hobbitului abordează, practic, o perspectivă mai umană – iar ultima poveste le unește.

Nu-mi place Alegoria – alegoria conștientă și intenționată – dar pentru a explica înțelesul mitului sau al basmului

[1] *Cărticica lui Niggle* (engl.) (n.tr.).
[2] *Fermierul Giles* (engl.) (n.tr.).

trebuie să folosești limbajul alegoric. (Și, desigur, cu cît este mai vie o poveste, cu atît este mai predispusă spre interpretările alegorice; și cu cît este mai bună o alegorie deliberată, cu atît va fi mai acceptată ca simplă poveste.) Oricum, tot acest material[1] are de a face, în principal, cu trei elemente: Căderea, Caracterul Muritor și Mecanismul. Căderea este un motiv inevitabil și se manifestă în diverse variante. Caracterul Muritor nu poate fi ocolit, deoarece are efect asupra Artei și asupra dorinței creatoare (sau, ar trebui să spun, creatoare de rang secund), care, din cît se pare, nu are funcție biologică și nu este cîtuși de puțin legată de necesitățile vieții biologice obișnuite cu care, de altfel, în lumea noastră, mai curînd intră în contradicție. Această dorință se împletește cu o dragoste plină de pasiune pentru lumea reală primară, de unde și sentimentul morții, dar nu-și găsește împlinire în această lume. Poate să „cadă", ca să zic așa, în mai multe feluri. Ori devine posesivă, agățîndu-se de lucrurile pe care singură le-a creat, cu alte cuvinte, creatorul de rang secund dorește să devină Domnul Dumnezeul propriei creații. Atunci se va revolta împotriva legilor Creatorului – în special, împotriva caracterului muritor. Iar dorința și revolta (separat sau împreună) duc, în cele din urmă, la setea de Putere, pentru a-și putea împlini mai repede dorința – și astfel ajunge la Mecanism (sau Magie). Prin aceasta din urmă înțeleg întrebuințarea oricăror stratageme ori mijloace (mașinării) exterioare, și nu dezvoltarea puterilor proprii sau a talentelor înnăscute; sau chiar folosirea acestor talente cu intenția venală de a domina, amenințînd lumea reală sau supunînd voințele altora. Mecanismul este forma noastră modernă de Magie, mult mai evidentă și mai apropiată de aceasta decît sîntem dispuși să recunoaștem.

[1] Care, cred eu, se axează fundamental pe problema relației între Artă (și creația de rang secund) și Realitatea Primară (n.a.).

Eu nu am folosit „magia" în mod consecvent, iar regina elfilor, Galadriel, se vede obligată să-i dojenească pe hobbiți pentru că întrebuințează acest cuvînt pentru a desemna atît mașinăriile și manevrele Dușmanului, cît și pe cele folosite de elfi. N-am făcut-o deoarece nu există un cuvînt care să desemneze în mod deosebit acțiunile elfilor (toate poveștile oamenilor suferă de aceeași confuzie). Dar elfii sînt acolo (în poveștile mele) ca să demonstreze tocmai această diferență. „Magia" lor este Artă, eliberată de multe dintre limitările sale omenești: necesită mai puțin efort, este mai rapidă, mai deplină (produsul corespunde pe de-a-ntregul viziunii). Scopul acestei magii este Arta, nu Puterea, creația de rang secund, nu dominarea și reformarea tiranică a Creației. „Elfii" sînt „nemuritori", cel puțin în raport cu această lume: prin urmare, sînt preocupați, mai curînd, de durerile și poverile nemuririi în raport cu timpul și schimbarea, decît de moarte. Dușmanul, în formele succesive pe care le capătă, este întotdeauna și în mod „firesc" preocupat doar de Dominare, prin urmare devine Stăpînul magiei și al mecanismelor; dar problema că acest rău înspăimîntător poate să rodească, și chiar rodește, dintr-o rădăcină aparent bună – anume dorința de a aduce foloase lumii și altora[1], cu iuțeală și conform planurilor proprii ale binefăcătorilor – este un motiv recurent.

Ciclurile încep cu un mit cosmogonic, *Muzica Ainurilor*. Apar aici Creatorul Suprem și valarii (sau puterile: anglicizat zei[2]). Aceștia din urmă sînt, ca să zicem așa, puteri

---

[1] Nu și în cazul Celui Care A Început Răul: Căderea lui a fost creatoare de rang secund; prin urmare, elfii (ca reprezentanți prin excelență ai creației de rang secund) erau în mod special dușmanii lui și totodată ținta predilectă a dorinței și urii sale – și astfel expuși vicleniilor sale. De aceea, Căderea lor înseamnă dorința de a poseda și (într-o măsură mai mică) pervertirea artei lor în putere (n.a.).

[2] În original, *Gods* (n.tr.).

angelice, cărora li s-a dat să exercite autoritate în sferele lor (autoritatea cîrmuirii, *nu* a creației, facerii sau re-facerii). Sînt „divine", în sensul că, de la bun început, au fost „exterioare", existînd „dinainte" de facerea lumii. Puterea și înțelepciunea lor își au sursa în Cunoașterea dramei cosmogonice, pe care o percep la început ca pe o dramă (adică așa cum percepem noi o poveste inventată de altcineva) și abia ulterior ca pe o „realitate". Din punctul de vedere al tehnicii narative, acesta este un mijloc de a crea ființe egale ca frumusețe, putere și maiestuozitate cu „zeii" din mitologia cultă, și care să poată fi acceptate – mă rog, cu oarece greutate – de o minte care crede în Sfînta Treime.

Apoi trece repede la *Istoria Elfilor*, adică propriu-zis la *Silmarillion;* la lumea așa cum o percepem noi, dar, bineînțeles, înfățișată încă într-o manieră pe jumătate mitică: cu alte cuvinte, avem de-a face cu ființe raționale, din carne și oase mai mult sau mai puțin, după chipul și asemănarea noastră. Cunoașterea Dramei Creației era incompletă: incompletă în cazul fiecărui „zeu", dar și dacă ar fi adunată la un loc toată cunoașterea panteonului. Căci (în parte, pentru a îndrepta răul făcut de rebelul Melkor, în parte, pentru a reface întregul pînă la ultimul detaliu) Creatorul nu dezvăluise chiar totul. Plămădirea și natura Copiilor Atoatefăcătorului erau două taine mari. Tot ceea ce știau zeii era că fiecare va veni pe lume la momentul dinainte stabilit. La origine, Copiii Atoatefăcătorului sînt, prin urmare, înrudiți și asemănători, și, în același timp, diferiți. Și cum sînt, totodată, cu totul „altceva" decît zeii, care nu au jucat nici un rol în facerea lor, asupra acestora se îndreaptă în mod deosebit dragostea și dorința zeilor. Aceștia sînt *Întîii Născuți*, Elfii; și *Născuții După*, Oamenii. Soarta elfilor este aceea de a fi nemuritori, de a iubi frumusețea lumii, de a o face să înflorească prin delicatețea și perfecțiunea cu care au fost dăruiți, de a dăinui atîta vreme cît dăinuiește și ea, fără a o părăsi vreodată, chiar dacă sînt „răpuși", și de a se

întoarce în ea – cu toate acestea, atunci cînd vin Născuţii După, menirea elfilor este de a-i îndruma, de a le face loc şi, apoi, de a „păli " pe măsură ce Născuţii După cresc şi absorb viaţa din care au apărut şi unii, şi alţii. Soarta (sau Darul) oamenilor este natura muritoare, eliberarea din cercurile lumii. Întrucît perspectiva din care-i privit întregul ciclu, este cea a elfilor, natura muritoare nu are explicaţie mitică; este o taină a Creatorului, despre care nu se ştie mai mult decît atît „ceea ce le-a hărăzit oamenilor Creatorul ascuns rămîne", pricină de mîhnire adîncă şi de invidie pentru elfii nemuritori.

Cum am spus, ciclul de legende *Silmarillion* se deosebeşte, din cîte ştiu eu, de orice alt lucru de acest soi, prin aceea că nu este antropocentric. Perspectiva şi centrul de interes nu sînt reprezentate de oameni, ci de „elfi". Oamenii intră în scenă în mod inevitabil: la urma urmei, autorul este om şi, dacă este să aibă public cititor, acesta este şi el format din oameni şi ei trebuie să-şi facă intrarea în poveştile noastre în calitate de oameni şi nu transfiguraţi ori reprezentaţi ca elfi, gnomi, hobbiţi etc. Dar rămîn periferici – venind mai tîrziu şi, chiar dacă importanţa lor creşte treptat, nu devin elemente principale.

În cosmogonie se petrece o Cădere: o cădere a Îngerilor, ca să zicem aşa. Deşi bineînţeles că diferită ca formă de Căderea din mitul creştin. Poveştile acestea sînt „noi", nu derivă direct din alte mituri şi legende, dar, în mod inevitabil, conţin o mare parte din străvechile motive ori elemente larg răspîndite. La urma urmei, eu cred că legendele şi miturile sînt în mare măsură făcute din „adevăr" şi prezintă aspecte ale lui, care pot fi percepute doar pe această cale; iar anumite adevăruri şi alte lucruri asemănătoare au fost descoperite cu mult timp în urmă şi trebuie să reapară mereu. Nici o poveste nu poate exista fără o „cădere" – la urma urmei, despre Cădere sînt toate poveştile – cel puţin nu pentru minţile omeneşti aşa cum le ştim şi le avem noi.

Vasăzică, elfii au şi ei parte de o Cădere, înainte ca „istoria" lor să poată fi povestită. (Din motive deja explicate, prima cădere a omului nu apare nicăieri; oamenii intră în scenă abia după ce tot ceea ce există a pierit de mult şi au rămas doar zvonuri cum că, pentru o vreme, ar fi căzut şi ei sub stăpînirea Duşmanului şi că unii dintre ei s-ar fi căit.) Partea principală a poveştii, adevăratul *Silmarillion*, relatează despre căderea celor mai dăruiţi dintre elfi, plecarea lor în surghiun din Valinor (un fel de Paradis, tărîmul Zeilor) în Apusul cel mai îndepărtat, revenirea lor pe Pămîntul de Mijloc, pămîntul unde s-au născut, dar care se află de multă vreme sub stăpînirea Duşmanului, vrajba lor cu acesta, puterea Răului fiind încă întrupată în formă vizibilă. Numele şi-l primeşte de la faptul că evenimentele sînt toate urzite în jurul sorţii şi semnificaţiei *Silmarililor* („radiere de lumină pură") sau a Nestematelor Primordiale. Făurirea nestematelor simbolizează, în principal, funcţia creatoare de rang secund a elfilor, dar silmarilii erau mai mult decît lucruri frumoase în sine. Erau şi Lumina. Lumina din Valinor, aşa cum putea ea fi văzută în cei doi Copaci, de Argint şi de Aur[1]. Aceştia au fost răpuşi de către Duşman din pură răutate, iar Valinorul s-a întunecat, chiar dacă din ei, înainte să moară de tot, s-a luat lumina pentru Soare şi pentru Lună. (O deosebire notabilă între aceste legende şi majoritatea celorlalte este că Soarele nu-i un simbol divin, ci un lucru obişnuit, iar „lumina soarelui" [lumea de sub soare] devine sinonimă cu o lume căzută şi cu o viziune imperfectă, răsturnată.)

---

[1] În măsura în care toate acestea au o semnificaţie simbolică sau alegorică, Lumina este un simbol primordial în natura Universului, încît cu greu poate fi analizat. Lumina din Valinor (provenind din lumina de dinaintea oricărei căderi) este lumina artei nerupte de raţiune, cea care vede lucrurile şi ştiinţific (sau filosofic), şi imaginativ (sau creator de rang secund), şi care spune că lucrurile sînt bune, adică frumoase. Lumina Soarelui (sau a Lunii) provine de la Copaci numai după ce Răul i-a întinat (n.a.).

Dar cel mai destoinic dintre elfi (Fëanor) a întemnițat Lumina din Valinor în cele trei nestemate supreme, silmarilii, înainte să fie întinați ori uciși Copacii. Prin urmare, Lumina a continuat să trăiască numai în aceste nestemate. Căderea elfilor este pricinuită de atitudinea posesivă a lui Fëanor și a celor șapte fii ai săi față de nestemate. Dușmanul pune mîna pe ele și le bate în Coroana lui de Fier și poruncește să fie păzite în fortăreața lui impenetrabilă. Fiii lui Fëanor fac un legămînt cumplit și blasfemator, jurînd să dușmănească și să se răzbune pe oricine, fie chiar și zeu, care îndrăznește să-și aroge vreun drept asupra silmarililor. Îi atrag de partea lor pe cei mai mulți din neamul lor și se răzvrătesc toți împotriva zeilor, părăsind paradisul cu gînd să pornească un război fără de speranță cu Dușmanul. Primul fruct al Căderii lor este războiul în Paradis, elfii se ucid între ei, iar acest eveniment, ca și legămîntul lor funest, a umbrit toate faptele lor eroice de mai tîrziu, atrăgînd după sine trădări și întorcînd împotrivă-le toate victoriile. *Silmarillion* este istoria acestui Război al Elfilor Surghiuniți cu Dușmanul, care se petrece în nord-vestul lumii (Pămîntul de Mijloc). Cuprinde mai multe povești despre victorii și tragedii; dar se sfîrșește în catastrofă și în pieirea Lumii Străvechi, adică lumea lungului *Ev Dintîi*. Nestematele sînt recuperate (prin intervenția zeilor, într-un tîrziu) dar vor fi pierdute de elfi pentru totdeauna, una în mare, una în adîncurile pămîntului și una ca stea pe boltă. Această suită de legende se încheie cu o imagine a sfîrșitului lumii, prăbușirea și refacerea ei, precum și cu recuperarea silmarililor și a „luminii de dinaintea Soarelui" – după o ultimă bătălie care, cred eu, datorează mult felului în care este înfățișată Ragnarök[1] în mitologia scandinavă, mai mult decît oricărei alte viziuni, deși nu seamănă cu aceasta.

[1] Distrugerea zeilor și a întregii lumi într-o bătălie finală cu puterile răului; în mitologia germană corespunde Amurgului Zeilor – *Götterdämmerung* (n.tr.).

Pe măsură ce poveștile devin mai puțin mitologice și mai mult basme și povești cavalerești, apar și oamenii. Majoritatea sînt „oameni buni" – familii și căpetenii de clanuri, care, refuzînd să se ploconească puterilor Răului și auzind zvonuri despre zeii din Apus și despre Elfii Nobili, fug înspre soare-apune și îi întîlnesc pe Elfii Surghiuniți chiar în toiul războiului lor. Oamenii care apar în acest moment al istoriei aparțin mai ales celor Trei Case ale Părinților Oamenilor, ale căror căpetenii devin aliați ai Seniorilor elfi. Contactul dintre oameni și elfi prevestește de pe acum istoria evurilor ulterioare, o temă recurentă fiind aceea că prin venele oamenilor (așa cum sînt ei acum) curge și „sînge" elfic și că au moștenit de la elfi și alte lucruri, precum arta și poezia (sau cel puțin arta și poezia lor au fost influențate de aceștia[1]). Au astfel loc două căsătorii între muritori și elfi, amîndouă regăsindu-se ulterior în seminția lui Eärendil, reprezentată de Elrond Cel-pe-jumătate-elf care apare în toate istoriile, chiar și în *Hobbitul*. Cea mai importantă poveste din *Silmarillion* și, totodată, cea mai elaborată dintre ele este povestea lui Beren și a lui Lúthein, fecioara elfă. Aici întîlnim, printre alte lucruri, primul exemplu al unui motiv (ce va deveni dominant în cazul hobbiților), anume că marile stratageme ale istoriei lumii, „roțile lumii", sînt adesea puse în mișcare nu de stăpîni și de cîrmuitori, nici de zei, ci de cei aparent necunoscuți și slabi – și asta datorită vieții tainice din ceea ce-a fost creat și a acelei părți pe care n-o poate cunoaște nici măcar întreaga înțelepciune, ci numai Cel Unic, dar care motivează amestecul în Dramă al Copiilor Atoatefăcătorului. Beren, muritorul proscris, va izbuti (cu ajutorul lui Lúthien, o simplă copilă, chiar dacă elfă de obîrșie) ceea ce toate oștirile și toți războinicii nu izbutiseră: pătrunde în fortăreața Dușmanului și smulge

[1] Desigur că, în realitate, asta înseamnă doar că „elfii" mei sînt o reprezentare a unei părți din natura umană, dar în legende nu asa se pune problema (n.a.).

unul dintre silmarili din Coroana de Fier. Astfel cîştigă el mîna lui Lúthein şi are loc prima căsătorie între muritori şi nemuritori. Ca atare, istoria aceasta poate fi citită ca o poveste cavalerească sau ca un basm (cred eu, minunat şi impresionant), avînd doar cunoştinţe vagi despre contextul general. Dar ea reprezintă, în acelaşi timp, o legătură fundamentală în ciclu, iar sensul ei nu poate fi înţeles pe deplin dacă este scoasă din context. Căci recuperarea nestematei, o victorie extraordinară, duce la dezastru. Legămîntul fiilor lui Fëanor începe să-şi facă efectul şi dorinţa lor pătimaşă de a avea silmarilii împinge în ruină regatele elfilor.

Mai sînt şi alte poveşti, la fel de ample, în aceeaşi măsură independente, dar legate şi ele de istoria generală. Este vorba de cea despre copiii lui Húrin, tragica poveste a lui Túrin Turambar şi a surorii sale, Níniel, eroul fiind Túrin, un personaj despre care cei cărora le plac asemenea poveşti ar putea spune (fără prea mult folos pentru noi) că are cîte ceva din Sigurd Volsung[1], Oedip şi finlandezul Kullervo[2]. Apoi este povestea căderii Gondolinului, principala fortăreaţă elfică. Şi povestea sau poveştile lui Eärendil Rătăcitorul. Eärendil joacă un rol important în sensul că încheie *Silmarillion*, iar vlăstarele sale reprezintă elementele de legătură cu poveştile Evurilor ulterioare şi cu personajele lor principale. Ca reprezentant al ambelor seminţii, a oamenilor şi a elfilor, rolul său este acela de a găsi o cale de întoarcere pe mare pe Tărîmul Zeilor, iar, ca legat al seminţiilor, să-i convingă pe zei să-şi amintească de Surghiuniţi, să se îndure de ei şi să-i salveze de Duşman. Soaţa lui, Elwing, este o urmaşă a lui Lúthien şi încă are în posesia ei Silmarilul.

---

[1] Personaj din saga islandeză din secolul al XIII-lea despre clanul Volsung, despre răpirea comorii blestemate a lui Andvari, despre aventurile lui Sigurd şi curtea pe care acesta i-o face Brunhildei, ca apoi să fie vrăjit de Gudrun şi să se însoare cu ea. Pînă la urmă va cădea răpus (n.tr.).

[2] Sclav din epopeea finlandeză *Kalevala*, care, după o serie de nenorociri, se sinucide (n.tr.).

Dar blestemul continuă să-şi facă lucrarea şi Casa lui Eärendil este distrusă de fiii lui Fëanor. Însă tot aici se află şi soluţia: Elwing se aruncă în Mare pentru a salva Nestemata şi astfel ajunge la Eärendil şi, cu puterea Marii Nestemate, amîndoi reuşesc să treacă în Valinor şi să-şi împlinească misiunea; preţul pe care-l plătesc este acela că nu li se mai îngăduie să se reîntoarcă şi să trăiască printre oameni sau elfi. Zeii se pun din nou în mişcare şi o mare putere se abate dinspre Apus asupra Fortăreţei Duşmanului, pe care o distruge; Duşmanul însuşi este azvîrlit afară din Lume, în Nimicnicie, şi nu va mai apărea niciodată pe pămînt sub formă întrupată. Ceilalţi doi silmarili sînt recuperaţi din Coroana de Fier, pentru a fi, apoi, definitiv pierduţi. Ultimii doi fii ai lui Fëanor, obligaţi de legămîntul lor, fură nestematele, dar sînt distruşi de ele, căci se aruncă în mare şi în genunile pămîntului. Corabia lui Eärendil, împodobită cu ultimul silmaril, este urcată pe boltă, drept cea mai strălucitoare stea. Astfel iau sfîrşit *Silmarillion* şi poveştile Primului Ev.

Următorul ciclu se ocupă (sau ar urma să se ocupe) de al Doilea Ev. Dar pe pămînt acest ev este întunecat şi prea puţine se povestesc (sau ar trebui să se povestească) din istoria lui. În marile bătălii împotriva Întîiului Duşman, ţinuturile au fost distruse şi au căzut în ruină, iar meleagurile apusene ale Pămîntului de Mijloc au ajuns un tărîm pustiit. Aflăm că Elfii Surghiuniţi au fost sfătuiţi cu asprime (dacă nu chiar au primit poruncă) să se reîntoarcă în Apus şi acolo să trăiască în pace. Nu mai aveau voie să sălăşluiască în Valinor, ci numai în Eressëa, Insula Singuratică, aflată nu departe de Tărîmul Binecuvîntat. Oamenii din cele Trei Case au fost răsplătiţi pentru vitejia şi alianţa lor credincioasă, îngăduindu-li-se numai lor, dintre toţi muritorii, să trăiască în „apusul cel mai îndepărtat", în Insula *Númenóre*, „Atlantida" acelui ev. Desigur că zeii nu

le pot schimba soarta – ori darul – ce le-a fost hărăzită de Creator, adică natura lor muritoare, dar númenóreenilor li se dăruiește o viață foarte lungă. Prin urmare, înalță pînzele și părăsesc Pămîntul de Mijloc, întemeind un mare regat al marinarilor, aproape de Eressëa (dar nu și de Valinor). Majoritatea Elfilor Nobili se reîntorc și ei în Apus. Nu toți, însă. Unii oameni înrudiți cu númenóreenii rămîn pe Pămîntul de Mijloc, nu departe de țărmul Mării. Cîțiva dintre Surghiuniți nu se vor reîntoarce ori își vor amîna întoarcerea (căci drumul spre Apus stă veșnic deschis nemuritorilor, iar la Limanurile Cenușii corăbiile sînt mereu pregătite pentru a porni pe mare întru eternitate). De asemenea, orcii (demonii[1]) și alți monștri aduși pe lume de Întîiul Dușman nu pier nici ei de tot. Și mai există *Sauron*. În *Silmarillion* și în poveștile Primului Ev, Sauron era o făptură din Valinor, atras în slujba Dușmanului și devenit căpetenia și sluga sa de nădejde. El se căiește, cuprins de frică, atunci cînd Întîiul Dușman este învins definitiv, dar, în cele din urmă, nu îndeplinește porunca ce i s-a dat, adică să se supună judecății zeilor, ci rămîne pe Pămîntul de Mijloc. Treptat, invocînd motive demne de toată lauda – să reorganizeze și să readucă la viață Pămîntul de Mijloc ajuns în ruină din pricină că „a fost dat uitării de zei" –, el devine reîncarnarea

[1] Termenul folosit de Tolkien este *goblin*, care în românește se traduce prin „spiriduș, drăcușor". În accepțiunea modernă, aceste cuvinte au o conotație mai curînd pozitivă, atît în mitologia românească, precum și în cea tolkiniană. Totuși, conform lui David Day în *A Guide to Tolkien* (Chancellor Press, 2002), semnificația cuvîntului *goblin* este următoarea: „Creaturile pe care oamenii le numesc acum *goblin* locuiesc în întunecime și au fost prăsite în scopuri ticăloase. Înainte vreme, se numeau *orci*. Cu sînge negru, cu ochii roșii și cu o fire îngrozitoare – astfel se înfățișează neamul goblinilor și, deși acum au ajuns niște ființe care se dedau la mici acte răutăcioase, au fost odată o seminție amestecată în tot felul de urzeli cumplit de tiranice." Prin urmare, am ales termenul de „demon ", conform *Dicționarului de mitologie generală* de Victor Kernbach (Ed. Științifica și Enciclopedică, 1989, pp. 136–137). De altfel, „orc" înseamnă „demon" în engleza veche (vezi Robert Foster, *The Complete Guide to Middle Earth*, Ballantine Books, NY, 2001, p. 389 (n.tr.).

Răului, o ființă care tînjește după Puterea Totală, din care pricină, ura (mai cu seamă față de elfi și de zei) îl roade și mai aprig. Pe măsură ce Al Doilea Ev se apropie de sfîrșit, Umbra crește la răsărit de Pămîntul de Mijloc, întinzîndu-și mantia tot mai mult peste oameni, care sporesc ca număr, în vreme ce elfii încep să pălească. Prin urmare, cele trei teme principale sînt: Elfii Întîrziați, adică cei care mai zăbovesc pe Pămîntul de Mijloc; transformarea lui Sauron într-un nou Senior al Întunecimii, stăpîn și zeu suprem al oamenilor; și Númenor–Atlantida. Temele acestea sînt tratate istoric, în două Povești sau Relatări, *Inelele Puterii* și *Decăderea Númenorului*. Amîndouă constituie fundalul principal pentru *Hobbitul* și ceea ce-i urmează.

În prima asistăm la o a doua cădere sau cel puțin o „eroare" a elfilor. Nu că ar fi comis ceva rău prin faptul că zăboviseră în ciuda sfatului, totuși e trist că [...][1] pămînturile muritorilor de faptele lor eroice din trecut. Dar ei voiau să-mpace și capra, și varza. Voiau pacea, beatitudinea și amintirile imaculate ale „Apusului" și, în același timp, voiau să rămînă pe pămîntul celor de rînd, unde prestigiul lor ca seminția cea mai nobilă, mai presus de elfii sălbatici, de gnomi și oameni, era mai mare decît printre cei aflați la temelia ierarhiei din Valinor. Astfel că au început să fie obsedați de „pălire", adică felul în care era percepută de ei scurgerea timpului (legea lumii de sub soare). Au început să fie apăsați de tristețe, arta lor se învechea (ca să spunem așa), iar toate eforturile lor se îndreptau, mai curînd, spre a nu lăsa uitarea să se aștearnă, deși își păstraseră și vechea lor preocupare de a înfrumuseța pămîntul și de a-i tămădui rănile. Se zice că ar mai fi rămas un regat, în nordul extrem, cuprinzînd rămășițe ale vechilor tărîmuri din *Silmarillion*, cîrmuite odată de Gil-galad; și alte cîteva așezări, precum

[1] Cîteva cuvinte din manuscrisul original au fost omise la dactilografiere în această frază (*n.ed., C.T.*).

Imladris (Vîlceaua Despicată) a lui Elrond; și una mare în Eregion, la poalele apusene ale Munților Cețoși, aproape lipită de Minele Moriei, regatul principal al gnomilor în cel de-al Doilea Ev. Așa s-a născut prietenia între două seminții, altfel ostile (cea a elfilor și cea a gnomilor), pentru prima și singura dată, iar meșteșugul fierarilor a ajuns la apogeu. Dar mulți elfi ascultau de vocea lui Sauron. În acele vremuri de început, Sauron era încă un spirit luminos, iar gîndurile nutrite de el păreau să se îndrepte cam în aceeași direcție cu ale elfilor: tămăduirea ținuturilor pustiite. Dar, curînd, Sauron le-a descoperit punctul slab atunci cînd le-a sugerat că, ajutîndu-se între ei, puteau să facă Pămîntul de Mijloc de la Apus la fel de frumos ca Valinorul. De fapt, sugestia asta a lui era un atac mascat la adresa zeilor, căci îi ațîța pe elfi să dureze un al doilea paradis. Gil-galad nici nu a vrut să audă de asemenea propunere și nici Elrond. Dar în Eregion s-a trecut la treabă – și elfii au fost atunci la un pas de a cădea pradă vrăjilor și vicleșugurilor. Ajutați de Sauron, ei au făurit *Inelele Puterii* („putere" este un cuvînt de rău augur și cu o conotație sinistră în toate aceste povești, cu excepția cazului cînd este asociat cu zeii).

Puterea principală (a tuturor acestor inele) era aceea de a împiedica sau a încetini *alterarea* (adică „schimbarea", considerată un proces nedorit), de a păstra ceea ce este dorit sau iubit sau ceea ce se aseamănă cu un lucru sau cu o ființă iubită sau dorită – un motiv mai mult sau mai puțin elfic. Dar, în același timp, inelele sporeau puterile naturale ale celui care le avea în stăpînirea sa – apropiindu-se astfel de „magie", care se poate ușor transforma în ticăloșie sau în pofta de a domina. Și mai aveau și alte puteri inelele acestea, dăruite de Sauron („Necromantul", așa este numit atunci cînd își aruncă umbra fugară și-și face auzite prevestirile în *Hobbitul*); ca, de exemplu, să facă invizibil un corp material și să facă vizibile lucruri din lumea care nu se vede.

Elfii din Eregion au făurit trei inele incredibil de frumoase și puternice, aproape numai după imaginația lor și menite să păstreze frumusețea: acestea nu îi făceau nevăzuți pe cei care le purtau. Dar, în taină, în Focul din adîncuri, în al său Tărîm Negru, Sauron a făcut un inel, Inelul Suprem, care cuprindea în sine puterile tuturor celorlalte și le controla, încît cel care-l purta putea vedea ce gîndeau toți cei care foloseau inelele inferioare ca putere, îi influența în tot ceea ce făceau și, în cele din urmă, îi transforma de tot în sclavii săi. Dar Sauron nu avea nici înțelepciunea și nici puterea de percepție ale elfilor. În momentul în care și-a însușit acest Inel Suprem, elfii l-au simțit de îndată și, ghicind intenția tainică a lui Sauron, au fost cuprinși de teamă. Au ascuns cele Trei Inele, încît nici măcar Sauron n-a descoperit vreodată unde se aflau, astfel că au rămas neîntinate. Iar pe celelalte inele făcute de ei au încercat să le distrugă.

În războiul iscat între elfi și Sauron, Pămîntul de Mijloc a căzut și mai mult în ruină, mai ales în partea de vest. Eregion a fost cotropit și distrus, iar Sauron a pus mîna pe multe Inele ale Puterii. Pe acestea le-a dat acelora care s-au arătat dornici să le primească (din ambiție sau lăcomie), făcîndu-i să decadă și mai mult și transformîndu-i în sclavii săi. De aici și stihurile „străvechi" ce apar ca laitmotiv în *Stăpînul Inelelor*:

„Trei inele pentru Regii elfilor cei de sub soare,
Șapte pentru ei, stăpînii gnomilor din săli de stîncă,
Nouă, Oamenilor care știu că-n lumea lor se moare,
Unul pentru Seniorul Întunecimii-n noaptea lui adîncă
Unde-s Umbrele, în Țara Mordor, ca să le găsească..."

Astfel, Sauron aproape a devenit stăpînul suprem pe Pămîntul de Mijloc. Elfii încă rezistau în locuri tainice (încă nedate în vileag). Ultimul Regat al elfilor, cîrmuit de

Gil-galad, mai supraviețuiește cu greu pe țărmurile din extremitatea apuseană, unde sînt ancorate Corăbiile. Elrond Cel-pe-jumătate-elf, fiul lui Eärendil, ocrotește un fel de sanctuar vrăjit la *Imladris* (în engleză, *Rivendell*[1]), la hotarul de răsărit al ținuturilor apusene[2]. Dar Sauron domină cetele tot mai numeroase de oameni care nu au avut contacte cu elfii și, astfel, indirect, cu valarii adevărați și neîntinați, cu zeii. El cîrmuiește un imperiu ce se întinde tot mai mult, de la Barad-dûr, Marele Turn întunecat din Mordor, pînă aproape de Muntele de Foc, și asta cu ajutorul Inelului Suprem.

Dar pentru a izbîndi în ceea ce și-a propus, Sauron a fost obligat să lase ca o parte din puterea lui înnăscută (un motiv frecvent și semnificativ în mituri și basme) să treacă în acest Inel Suprem. Purtîndu-l, propria sa putere pe pămînt sporea. Dar chiar și nepurtîndu-l, puterea exista, era „egală" cu el însuși, adică el nu „se împuțina". Fără doar dacă Inelul nu cădea în mîinile altcuiva, care ajungea să fie stăpînit de acesta. Dacă se întîmpla așa ceva, noul posesor putea să-l înfrunte pe Sauron (cu condiția să fie de la natură îndeajuns de puternic și de curajos), să devină stăpîn peste tot ceea ce învățase sau făcuse Sauron în timpul scurs de la făurirea Inelului Suprem și, astfel, să-l răstoarne de la putere și să-i ia locul. Aceasta era slăbiciunea esențială pe care Sauron o acceptase în poziția sa, în efortul (în mare măsură neizbutit) de a-i înrobi pe elfi și în dorința lui de a controla mințile și voințele slujitorilor săi. Dar mai exista un punct nevralgic: dacă Inelul Suprem era *distrus*, anihilat, atunci și puterea acestuia se risipea, ființa lui Sauron se împuțina pînă la dispariție, iar el devenea o umbră, o simplă amintire a voinței ticăloase. Dar de așa ceva nu se temea el și nici cu gîndul nu gîndea că s-ar putea întîmpla. Nici un fierar, oricît de priceput, nu avea cum să distrugă Inelul, doar el, Sauron, putea. Nu se topea în nici un alt foc decît în nestinsul foc subteran în care fusese făurit – și la acesta nu se putea ajunge, căci se afla în Mordor. În plus, atît de mare era puterea Inelului de a stîrni patima, încît oricine îl avea asupra sa cădea sub stăpînirea lui; depășea forța oricărei voințe (chiar și a lui Sauron) de a-i face în vreun fel rău, de a-l arunca sau de a-l da uitării. Așa gîndea Sauron, în timp ce-l purta pe degetul său.

Prin urmare, în vreme ce Al Doilea Ev înaintează, avem de-a face cu un mare Regat și o teocrație ticăloasă (căci Sauron este, în același timp, zeul sclavilor săi) care pune tot mai mult stăpînire pe Pămîntul de Mijloc. În Apus – de fapt, nord-vestul este singura regiune descrisă cu limpezime în aceste povești, se află precarele locuri de refugiu ale elfilor, iar oamenii care sălășluiesc pe aceleași meleaguri rămîn mai mult sau mai puțin necorupți, dar neștiutori. Cei mai buni și mai nobili dintre oameni sînt, de fapt, înrudiți cu aceia care au plecat spre Númenor; cei rămași în urmă duc o existență simplă, „homerică", patriarhală și tribală.

Între timp, Númenor și-a sporit bogăția, înțelepciunea și gloria sub cîrmuirile dinastiilor de mari regi cu viață îndelungată, descendenți direcți ai lui Elros, fiul lui Eärendil, fratele lui Elrond. *Decăderea Númenorului*, adică a Doua Cădere a Omului (sau a Omului repus în drepturi, dar încă muritor), atrage după sine sfîrșitul catastrofal nu numai al celui de-al Doilea Ev, ci și al Vechii Lumi, lumea primordială a legendei (închipuită drept searbădă și limitată). După care începe al Treilea Ev, un Ev al Apusului, un *Medium Aevum*,

[1] Tradus în românește „Vîlceaua Despicată" în *Stăpînul Inelelor* (n.tr.).

[2] Elrond este simbolul înțelepciunii străvechi, iar Casa lui reprezintă întreaga învățătură – adică păstrarea cu sfințenie a tot ceea ce este bun, înțelept și frumos în obiceiuri și datini. [Rivendell] nu este un loc al *acțiunii*, ci al reflecției. Prin urmare, este vizitat în drumul spre fapturi sau „aventuri". Se poate afla chiar pe drumul drept (ca în *Hobbitul*); dar, la fel de bine, se poate ca de acolo să trebuiască pornit într-o cu totul altă direcție. Așa cum se întîmplă în *Stăpînul Inelelor* unde, după ce a scăpat în casa lui Elrond de amenințarea iminentă a răului, eroul o pornește într-o direcție cu totul nouă, pentru a găsi izvoarele răului și a-l înfrunta acolo (n.a.).

primul al lumii destrămate și schimbate; ultimul al suveranității – cît a mai rămas din ea – a elfilor întrupați în forme vizibile și ultimul în care Răul își asumă o singură formă întrupată dominantă.

Decăderea este, în parte, rezultatul unei slăbiciuni inerente oamenilor – ca urmare, dacă vreți, a primei Căderi (neconsemnată în aceste povești), după care s-au pocăit, dar nu s-au și tămăduit în cele din urmă. Pe pămînt, răsplata este mult mai periculoasă pentru oameni decît pedeapsa! Căderea se petrece datorită vicleniei cu care Sauron exploatează această slăbiciune. Tema centrală este (inevitabil, cred eu, într-o poveste despre oameni) cea a Opreliștii sau a Interdicției.

Númenóreenii trăiesc la orizontul vizibil al celui mai răsăritean tărîm „nemuritor", Eressëa; și cum sînt singurii oameni care vorbesc o limbă elfică (învățată pe vremea Alianței lor), ei comunică permanent cu străvechii lor prieteni și aliați, fie în binecuvîntata Eressëa, fie în regatul lui Gil-galad, pe țărmurile Pămîntului de Mijloc. Astfel că, în înfățișarea lor și chiar în privința puterilor minții, cu greu mai puteau fi deosebiți de elfi – numai că au rămas muritori, deși li s-a dăruit o viață de trei ori mai lungă, sau poate chiar și mai lungă, decît a celorlalți muritori. Dar această răsplată este însăși ruina lor sau mijlocul de a fi ispitiți. Viața lungă îi ajută să-și îmbogățească arta și înțelepciunea, dar dă naștere și unei atitudini posesive față de aceste lucruri și încep să-și dorească să aibă mai mult *timp* pentru propria plăcere. Prevăzînd, în parte, acest lucru, zeii le-au impus de la bun început númenóreenilor o opreliște: nu aveau voie să se apropie de Eressëa pe mare și nici spre apus să nu se îndrepte, dincolo de orizontul propriului meleag. În orice altă direcție se puteau îndrepta după pofta inimii. Dar le era interzis să pună piciorul pe pămînt „nemuritor", pentru a nu li se trezi patima pentru nemurire (în spațiul lumii) care era împotriva legii lor, acea soartă anume sau dar de la Ilúvatar (Creatorul), și pe care natura lor nici nu ar fi putut-o îndura.[1]

Trei sînt fazele căderii lor în dizgrație. Întîi, consimțămîntul, obediența liber consimțită, chiar dacă nu pe deplin înțeleasă. Apoi, o vreme îndelungată, se supun fără tragere de inimă, vociferînd tot mai fățiș. În cele din urmă, se răscoală și apare o prăpastie între oamenii Regelui și rebeli, pe de o parte, și o mică minoritate persecutată a Credincioșilor, de cealaltă parte.

În prima fază, fiind oameni pașnici, își dovedesc curajul călătorind pe mare. Ca descendenți ai lui Eärendil, devin cei mai buni marinari, și, cum n-au voie să se îndrepte spre Apus, pornesc spre miazănoapte, spre miazăzi și spre răsărit, cît mai departe. Și astfel ajung la țărmurile apusene ale Pămîntului de Mijloc, unde vin în ajutorul elfilor și oamenilor împotriva lui Sauron, stîrnindu-i acestuia ura nestinsă împotrivă-le. În acele zile, erau priviți de către Oamenii Sălbatici aproape ca niște binefăcători divini, care le împărtășeau din arta și cunoașterea lor și, apoi, dispăreau din nou – lăsînd în urma lor multe legende despre regi și zei veniți de la apus.

În faza a doua, zilele Mîndriei și Gloriei și ale protestelor împotriva Opreliștii, încep să caute bogăția mai curînd decît fericirea. Dorința de a scăpa de moarte a dat naștere cultului morților, astfel că-și risipeau bogăția și arta pe morminte și monumente funerare. Au început să întemeieze așezări pe țărmurile apusene, așezări ce-au devenit mai degrabă fortărețe și „fabrici" de seniori dornici de îmbogățire, încît númenóreenii s-au apucat de

[1] Se pornește de la ideea (ce apare ulterior cu claritate în cazul hobbiților care au asupra lor Inelul o vreme) că fiecare „seminție" are o durată firească a vieții, inerentă naturii sale biologice și spirituale. Durata nu poate fi *mărită* calitativ sau cantitativ, încît prelungirea în timp este ca întinderea exagerată a unei sîrme, sau ca „ungerea untului într-un strat tot mai subțire", astfel că viața devine un adevărat chin (n.a.).

strîns dări, ducînd peste mări tot mai multe prăzi în corăbiile lor cele mari. Și apoi au început să făurească arme și mașinării.

Și faza asta a ajuns la capăt și a început a treia, o dată cu urcarea pe tron a celui de-al treisprezecelea[1] rege din spița lui Elros, Tar-Calion Întrauratul, cel mai puternic și mai mîndru dintre toți regii. Aflînd el că Sauron își luase titlul de Rege al Regilor și Stăpîn al Lumii, a hotărît să-l nimicească pe „uzurpator". Pornește astfel în forță și cu întreaga lui grandoare spre Pămîntul de Mijloc și atît de întinse îi sînt armiile și atît de înfricoșători sînt númenóreenii în zilele gloriei lor, încît supușii lui Sauron nu le vor putea ține piept. Sauron se preaumilește, se înclină în fața lui Tar-Calion și este dus ostatic în Númenor. Dar acolo crește iute în rang, datorită vicleșugurilor și cunoștințelor sale, de la simplu slujitor la sfetnic de frunte al regelui și, cu minciunile sale, îi îmbrobodește pe toți, de la rege pînă la cei mai mulți seniori ai săi și la oameni. Neagă existența Creatorului, spunînd că Unul este o simplă invenție a valarilor de la Apus, oracolul propriilor dorințe. Mai-marele zeilor este cel care sălășluiește în Nimicnicie și care o va cuceri în cele din urmă și în nimicnicie va face regate fără de sfîrșit pentru cei ce-l vor sluji. Oprelіștea este doar un vicleșug de a stîrni frica și de a-i opri pe Regii oamenilor să dobîndească viața eternă și astfel să rivalizeze cu valarii.

Sub Sauron apare astfel o nouă religie ce venerează Întunecimea în temple durate anume. Adevărații credincioși sînt persecutați și sacrificați. Númenóreenii duc cu ei ticăloșia pe Pămîntul de Mijloc, unde devin stăpîni plini de cruzime și răutate ai magiei, chinuindu-i și ucigîndu-i pe oameni; vechile legende sînt pline de povești întunecate despre ororile comise. Lucru care însă nu se întîmplă în nord-vest; căci acolo, datorită elfilor, vor veni numai acei credincioși care le rămîn prieteni. Limanul principal al númenóreenilor buni se află lîngă gura marelui rîu Anduin. De acolo, influența încă benefică a Númenorului se răspîndește pe rîu în sus, de-a lungul coastelor, pînă în nord, în regatul lui Gil-galad; tot acum ia naștere și o Limbă Comună.

Dar, într-un tîrziu, planul lui Sauron se apropie de împlinire, căci Tar-Calion simte cum îl pîndesc bătrînețea și moartea și, aplecîndu-și urechea la ultimul îndemn al lui Sauron, construiește cea mai mare dintre toate flotele de război, ia calea mării către Apus, încalcă Oprelіștea și pornește război împotriva zeilor, pentru a smulge de la ei „viața eternă între hotarele lumii". Confruntați cu această răscoală, o nesăbuință și o blasfemie fără egal, și cu o primejdie adevărată (căci númenóreenii, conduși de Sauron, ar fi putut ruina însuși Valinorul), valarii se folosesc de puterea ce le-a fost încredințată și îl roagă pe Creator să le îngăduie să rezolve acest impas. Vechea lume se destramă și se transformă. În mare se deschide un hău ce-l înghite pe Tar-Calion și întreaga sa flotă. Númenorul însuși, aflat pe buza hăului, se prăvălește și dispare în abis pentru totdeauna, cu întreaga sa glorie cu tot. După aceasta nu se va mai găsi nici o urmă vizibilă de viețuire a celor divini sau nemuritori pe pămînt. Valinor (sau Paradisul) și chiar Eressëa dispar și ele, rămînînd doar în amintirea pămîntenilor. Oamenii pot de acum să călătorească pe mare spre apus, dacă așa vor, oricît de departe, dar drumul nu-i va mai aduce în apropiere de Valinor sau de Tărîmul Binecuvîntat, ci vor ajunge tot la răsărit, adică înapoi de unde au pornit; căci lumea este rotundă și finită, un cerc din care nu se poate scăpa decît prin moarte. Doar „nemuritorii", elfii rămași în urmă, pot, dacă vor și dacă se simt

---

[1] Cînd a fost scrisă această scrisoare, încă era valabilă istoria originală a cîrmuitorilor Númenorului, conform căreia Tar-Calion (Ar-Pharazôn) era al treisprezecelea rege, și nu al douăzeci și cincelea, ca mai tîrziu (n.ed., C.T.).

obosiți de cercul lumii, să urce în corăbii și să găsească „drumul drept" care să-i ducă în străvechiul sau Adevăratul Apus, și acolo să-și găsească pacea.

Astfel că al Doilea Ev se apropie de o catastrofă colosală; dar sfîrșitul încă nu-i este aproape. Cîțiva supraviețuiesc cataclismului: Elendil cel Chipeș, căpetenia Credincioșilor (numele lui înseamnă „*prietenul elfilor*") și fiii săi, Isildur și Anarion. Elendil, un personaj care amintește de Noe, s-a ținut departe de răscoală și s-a îngrijit ca toate corăbiile sale să fie pregătite cu echipaj și provizii în largul coastei răsăritene a Númenorului; el fuge dinaintea vijelioasei mînii a Apusului și este purtat de valurile colosale ce înghit vestul Pămîntului de Mijloc. El și întregul echipaj sînt aruncați pe țărm, unde rămîn exilați, și întemeiază două regate númenóreene, Arnor, la nord, aproape de tărîmul lui Gil-galad, și Gondor, în jurul gurilor Anduinului, departe, în sud. Sauron, care e nemuritor, reușește cu greu să scape din prăpădul ce s-a abătut asupra Númenorului și se reîntoarce în Mordor, unde nu trece mult și își reface îndestul puterile ca să-i atace pe exilații din Númenor.

Al Doilea Ev se sfîrșește cu *Ultima Alianță* (între elfi și oameni), și cu marele asediu asupra Mordorului. Se sfîrșește cu răsturnarea de la putere a lui Sauron și cu distrugerea celei de-a doua întrupări vizibile a răului. Dar prețul plătit este mare, iar greșeala comisă, dezastruoasă. Căci Gil-galad și Elendil sînt uciși, în timp ce încearcă să-l spintece pe Sauron. Isildur, fiul lui Elendil, retează Inelul de pe mîna lui Sauron, astfel că puterea îl părăsește pe acesta și spiritul său dispare în umbre. Răul însă își începe lucrarea. Isildur pretinde că inelul este de drept al său, ca „Dezdăunare pentru tatăl său" și refuză să-l arunce în Focul aflat în apropiere. Pleacă, însă pe drum este ucis prin înec în Rîul cel Mare și Inelul se pierde, fără a se mai ști nimic despre soarta lui. Totuși, nu este distrus, încît

Turnul Întunecimii, zidit cu ajutorul lui, rămîne în picioare, pustiu, însă nu nimicit. Astfel se încheie al Doilea Ev, cu întemeierea ținuturilor númenóreenilor și cu sfîrșitul ultimei cîrmuiri regale a Elfilor Nobili.

Harta Beleriandului
și ținuturilor
dimspre Miazănoapte

Hithlum
Dor-Lómin
Nevrast
Lammoth
Ered Lómin
Mithrim
(Aeluin)
Lhuin
Lothlann
Hotarul lui Maedhros
Himlad
Doriath
Estoland
Beleriandul
Răsăritean
Beleriandul
Apusean
Falas
Belegaer
Golful Balar
Insula Balar
Talath
Dirnen
Taur-en-Faroth
Arvernien
Thargelion
Ossiriand
Nan Tathren
Râul Aros
Râul Gelion
Râul Narog
Aelin-uial
Râul Celon
Râul Ascar
Râul Thalos
Râul Legolin
Râul Brilthor
Râul Duilwen
Râul Adurant

Hithlum
Ard-Galen
Lothlann
Angrod
Aegnor
Dorthonion
Maedhros
Maglor
Thargelion
Caranthir
Thingol
şi
Melian
Doriath
Brethil
Nevrast
Rîul Narog
Finrod
Nargothrond
Beleriandul Apusean
Girdan
Eglarest
Brithombar
Porţile Sirionului
Rîul Aros
Rîul Sirion
Beleriandul Răsăritean
Amrod
şi
Amras
şi ale Sindarilor

AINULINDALË

AINULINDALË

Muzica ainurilor

Şi a fost Eru, Unul, numit Ilúvatar în Arda; şi mai întîi i-a făcut pe Ainuri, cei Sfinţi, vlăstare ale gîndului său, şi ei au fost cu el înainte să fi luat fiinţă orice altceva. Iar el le-a vorbit, înfăţişîndu-le motive muzicale pe care să le cînte dinaintea lui, şi ei au cîntat, şi el s-a bucurat. Dar vreme îndelungată fiecare a cîntat de unul singur, puţini au fost cei ce-au cîntat împreună, în vreme ce toţi ceilalţi ascultau; şi asta din pricină că fiecare înţelegea doar acea parte a minţii lui Ilúvatar din care el însuşi se trăgea, încît le era greu să-şi înţeleagă fraţii. Dar cu cît ascultau mai mult, cu atît se adîncea şi înţelegerea lor, închegîndu-se tot mai mult, în chip armonios.

Şi iată că s-a întîmplat ca Ilúvatar să-i cheme la sine pe toţi ainurii şi să le înfăţişeze un motiv cu adevărat măreţ, dezvăluindu-le lucruri mai mari şi mai minunate decît le mărturisise pînă atunci; şi gloria începutului şi splendoarea sfîrşitului i-a înmărmurit pe ainuri, făcîndu-i să se încline amuţiţi în faţa lui Ilúvatar.

Ilúvatar le-a spus atunci:

– Din tema aceasta pe care v-am înfățișat-o vreau să-mi faceți cu toții, în cînt armonios, o Muzică Măreață. Și cum am aprins în voi Flacăra Nepieritoare, veți putea face dovada puterilor voastre înfrumusețînd această temă, dacă veți voi, fiecare cu ale sale gînduri și meșteșuguri și după cum se pricepe. Ci eu voi sta și voi asculta și mă voi bucura că, prin voi, frumusețea cea mare a fost trezită și preschimbată în cîntec.

Atunci vocile ainurilor, ca îngînate de harpe și lăute, de cimpoaie și trompete, și viole, și orgi, și asemenea unor coruri nesfîrșite ce-și însoțeau cîntarea cu vorbe, au început să potrivească tema lui Ilúvatar într-o muzică măreață; și a crescut un son de melodii ce se nășteau una dintr-alta, împletindu-se într-o armonie ce a pierit din auz, răspîndindu-se în străfunduri și-n înalturi, potopind locurile de sălășluire ale lui Ilúvatar, și muzica și ecoul ei s-au revărsat în Nimicnicie, care n-a mai fost nimicnicie. Altă muzică asemenea acesteia nici c-au mai făcut ainurii de atunci încoace, cu toate că se zvonește că alta încă și mai măreață va fi înfățișată dinaintea lui Ilúvatar de către corurile ainurilor și-ale Copiilor lui Ilúvatar după ce zilele vor fi ajuns la sfîrșit. Abia atunci va fi cîntată muzica lui Ilúvatar așa cum se cuvine și va prinde viață în clipa în care i se va da glas, căci abia atunci se vor dumiri cu toții pe deplin ce voise el de la fiecare în parte și fiecare va ști ce gîndesc ceilalți, și Ilúvatar va dărui gîndurilor lor focul tainic, căci pe placul lui va fi ce va auzi.

Ci acum Ilúvatar sta și asculta și o vreme lungă a fost mulțumit de muzica ce-o auzea, căci nu-i găsea nici un cusur. Dar, pe măsură ce tema se-mplinea, în sufletul lui Melkor s-a stîrnit dorința de a adăugi cu de la sine putere scorniri ale închipuirii sale ce nu se potriveau temei lui Ilúvatar; și căuta prin aceasta să sporească puterea și gloria acelei părți ce-i fusese lui încredințată. Dintre toți ainurii, lui Melkor îi fuseseră hărăzite darurile cele mai de soi, cel al puterii și cel al cunoașterii, și tot el se împărtășea și din darurile primite de frații săi. Adesea pornise de unul singur în nimicnicie, în căutarea Flăcării Nepieritoare; căci se aprinsese în el arzătoarea dorință de a făuri el însuși lucruri și i se părea că Ilúvatar nu se gîndea la Nimicnicie, iar golul acela îl punea pe Melkor pe jar. Zadarnică i-a fost însă căutarea, căci Focul este al lui Ilúvatar. Numai că în singurătate Melkor începuse să nutrească gînduri ce doar ale sale erau, negîndite de frații săi.

Astfel de gînduri împletea el acum în muzica sa; și, dintr-o dată, cîntul său a sunat altfel decît al celorlalți și cei care cîntau laolaltă cu el s-au simțit pierduți și gîndul li s-a tulburat și muzica lor a prins să șovăie; unii însă au început să-și potrivească propriul lor cînt după cel al lui Melkor, dînd deoparte gîndul ce-l avuseseră înainte. Apoi răzvrătirea lui Melkor i-a cuprins și pe alții, și melodiile auzite pînă atunci s-au cufundat într-o mare de sunete furtunoase. Dar Ilúvatar stătea și asculta, pînă cînd i s-a părut că jilțul i-a fost prins într-o furtună dezlănțuită, ca și cînd ape întunecate se războiau între ele ațîțate de o mînie fără sfîrșit, ce nu se lăsa molcomită.

Ilúvatar s-a ridicat atunci de pe tron și ainurii au văzut că zîmbea; și-a înălțat el mîna stîngă și o nouă temă s-a deslușit deodată în toiul furtunii, asemenea și totuși altfel decît motivul cel dintîi, și a prins putere și iată că avea o frumusețe neștiută pînă atunci. Dar răzvrătirea lui Melkor s-a întețit în vuiet, împotrivindu-se, și iarăși s-au simțit pierduți ainurii și și-au curmat cîntarea, încît nu se mai auzea decît Melkor. Ilúvatar s-a ridicat din nou și ainurii au văzut că îi era încruntat chipul; și-a înălțat el mîna dreaptă și – minune! – o altă temă a răsărit în tot acel haos, ce nu mai semăna cu cele dinainte. Căci la început a părut blîndă și mîngîietoare, un susur doar de sunete blajine în cînturi suave; dar cum acesta nu putea fi stăvilit, curînd a devenit tot mai puternic și mai adînc, pînă cînd a părut ca și cum două cîntări se înălțau acum deodată în fața jilțului lui Ilúvatar, dar prin nimic nu se asemănau. Una era adîncă și vastă, și minunată, doar că molcomă și împletită

cu tristețea necuprinsă care, mai presus de orice, îi dădea frumusețea. A doua, închegată cu greu, răsuna stridentă și găunoasă, repetîndu-se la nesfîrșit; îi lipsea armonia, mai curînd suna a îmbinare asurzitoare ca de trîmbițe, zbierînd mereu aceleași numărate tonuri. Și cu tot dinadinsul încerca să înăbușe prima cîntare cu violența vocii sale, dar mai mult părea că primul cînt îi lua acordurile cu adevărat triumfătoare și le țesea în propriul său tipar solemn.

În toiul acestei încleștări, ce făcea ca sălile mari ale lui Ilúvatar să se cutremure și cutremurarea aceasta să se întindă pînă și în tăcerile încă neumite, Ilúvatar s-a ridicat a treia oară și chipul lui era cumplit la vedere. Și-a ridicat el ambele mîini și, cu un singur acord, mai adînc decît Abisul, mai înalt decît Bolta Cerească, străpungînd precum lumina din ochiul lui Ilúvatar, Muzica a încetat.

A vorbit Ilúvatar atunci, spunînd:

– Puternici sînt ainurii și mai puternic între ei este Melkor; dar să știe el și toți ainurii că eu sînt Ilúvatar, și cele ce le-ați cîntat vi le voi înfățișa acum, pentru ca voi să vedeți ce ați făptuit. Iar tu, Melkor, vedea-vei că nici o temă nu poate fi cîntată fără doar dacă în mine își are izvorul și nici că poate vreunul cînta altminteri de cum voiesc eu. Ci acela ce va cerca astfel a face dovedi-va că singură unealta mea cu care născocesc totul este mai minunată decît poate el cu gîndul să gîndească.

S-au înspăimîntat atunci ainurii, căci încă nu pricepeau tîlcul vorbelor ce tocmai le auziseră; iar Melkor s-a rușinat și din rușinea asta s-a înfiripat în taină mînia. Ilúvatar însă li s-a înfățișat și mai măreț și astfel a plecat el de pe acele frumoase meleaguri pe care le făcuse pentru ainuri; iar ainurii l-au urmat.

Iar cînd au ajuns în Nimicnicie, Ilúvatar le-a spus:

– Iată-vă Muzica!

Și le-a înfățișat o vedenie, făcîndu-i, astfel, să vadă ceea ce pînă atunci doar auziseră; și-au zărit o Lume nouă ce prindea contur în fața ochilor lor, o sferă în miezul Nimicniciei ce-o hrănea, dar fără ca ea însăși să fie Nimicnicie. Și cum priveau ei și se minunau de ce vedeau, Lumea aceasta a-nceput să-și desfire istoria și era ca și cum prindea viață sub ochii lor și creștea. Ilúvatar i-a lăsat o vreme să privească tăcuți, apoi le-a spus:

– Iată-vă Muzica! Asta-i cîntarea voastră de menestreli; și în ceea ce vă înfățișez acum în fața ochilor voștri va găsi fiecare dintre voi tot ceea ce îi pare că singur a creat sau a adăugit. Iară tu, Melkor, vei afla gîndurile tale, zămislite în taină de mintea ta și vei vedea că ele nu-s decît o fărîmă din întreg, aducînd prinos gloriei lui.

Și multe altele le-a spus Ilúvatar ainurilor atunci și pentru că le-au rămas întipărite în minte vorbele sale, precum și muzica ce fiecare o făcuse, ainurii știu multe din ceea ce a fost și este și va fi să vină și puține lucruri au rămas nevăzute ochilor lor. Cîteva sînt totuși pe care ei nu le pot vedea, nici fiecare în parte, nici cînd se adună cu toții la sfat; căci nimănui nu a dezvăluit Ilúvatar toate cele cîte le-a ticluit – singur el le știe – și, în fiecare ev, se ivesc lucruri ce sînt noi și prin nimic nu s-au lăsat vestite, căci nu vin din trecut. Așa se face că, în timp ce Lumea le era dezvăluită astfel, ainurii au văzut că în ea se aflau lucruri pe care ei nu le gîndiseră. Și cu uimire au privit la venirea Copiilor lui Ilúvatar și la locul pregătit anume pentru viețuirea lor; și s-au dumirit că ei înșiși îl pregătiseră, prin muzica pe care o făcuseră, fără să știe că avea și altă menire decît simpla sa frumusețe. Căci pe Copiii lui Ilúvatar nimeni altul nu-i plăsmuise decît el însuși, fiind aduși de a treia temă muzicală, nicidecum de tema pe care le-o înfățișase el la început, încît nici un ainur nu a pus nimic de la sine în plăsmuirea lor. Și, avîndu-i acum dinaintea ochilor, ainurii i-au îndrăgit pe loc, ca pe niște făpturi altfel alcătuite decît ei, ciudate și libere, iar în ele vedeau o dată în plus oglindită mintea lui Ilúvatar și puteau să mai deprindă ceva din înțelepciunea lui, care le era chiar și lor, ainurilor, ascunsă.

Copiii lui Ilúvatar sînt elfii și oamenii, Întîi Născuții și Născuții După. Și, dintre toate splendorile Lumii, dintre toate vastele sale bolți și spații și dintre ale sale străluciri rotitoare, Ilúvatar le-a orînduit sălaș în Adîncurile Timpului și între miriadele de stele. Și ar putea părea acest sălaș un lucru de nimic celor care iau seamă doar la măreția ainurilor, nu și la clarviziunea lor; sau celor care au trebuință de toată întinderea Ardei drept temelie pentru o coloană pe care s-o înalțe pînă cînd vîrful conului său atinge bolta mai ascuțit decît un ac; sau care țin socoteală doar de necuprinsa vastitate a Lumii, căreia ainurii încă îi dau formă, fără să se gîndească defel la scumpătatea cu care alcătuiesc fiece lucru al ei. Dar cînd ainurii au văzut acel sălaș în vedenia ce le-a fost arătată și i-au zărit pe Copiii lui Ilúvatar înăuntru, mulți dintre cei mai măreți ainuri și-au îndreptat toate gîndurile asupra acelui loc, la care acum rîvneau. Și în fruntea lor se afla Melkor, așa cum, la început, tot el fusese cel mai fără seamăn între ainuri care s-a alăturat cu cîntul său Muzicii. Și le spunea tuturor că dorea să meargă acolo ca să se îngrijească de toate cele întru folosul Copiilor lui Ilúvatar – dar îi mințea, cum se mințise și pe sine la început, căci cine altul decît el însuși stăpînea clocotitoarele valuri de frig și fierbințeală ce se năpusteau asupra acelui tărîm? În adevăr, dorința lui era aceea de a-i supune voinței sale pe elfi și pe oameni deopotrivă, pizmuindu-i pentru darurile ce li le promisese Ilúvatar; și-și mai dorea să aibă el însuși supuși și slujitori și să i se spună și lui stăpîn și să supună voințele altora.

Ceilalți ainuri stăteau și priveau la acel sălaș așezat în uriașele întinderi ale Lumii, pe care elfii îl numesc Arda, Pămîntul; și inimile li s-au umplut de lumină și ochii le-au scăpărat de bucurie la vederea atîtor culori; dar vuietul mării i-a tulburat. Și au văzut vînturile și văzduhul, și materiile din care era făcută Arda, fierul și piatra, și argintul, și aurul și multe altele: dintre toate, apa era cea pe care-o ridicau în slăvi cu osebire. Eldarii spun că în apă încă mai stăruie ecoul Muzicii ainurilor, mai mult decît în orice altă materie ce se găsește pe acest Pămînt; și mulți dintre Copiii lui Ilúvatar ascultă cu același nesaț vocile Mării, fără să știe de ce o fac.

Spre această apă și-a îndreptat gîndul acel ainu căruia elfii îi spun Ulmo și pe care, mai mult decît pe orice alt ainu, l-a deprins Ilúvatar cu tainele muzicii. Văzduhul și vînturile l-au atras cu deosebire pe Manwë, cel mai mîndru dintre ainuri. Spre materia din care-i făcut Pămîntul s-au îndreptat gîndurile lui Aulë, căruia Ilúvatar i-a dăruit tot atîta dibăcie și cunoaștere cît și lui Melkor; numai că, pentru el, plăsmuirea și lucrul plăsmuit, iar nu stăpînirea asupra lucrului sau propria pricepere, sînt adevărata încîntare și mîndrie. Lui îi place să dăruiască, iar nu să adune, și nici o grijă nu-l apasă, ci mereu se-apucă de ceva nou.

Iar Ilúvatar i-a spus lui Ulmo astfel:

– Oare, nu vezi tu cum în acest mic regat din Adîncurile Timpului Melkor s-a pornit cu război împotriva celor făurite de tine? Frig neînchipuit de mare și de amarnic a zămislit cu mintea lui, dar tot n-a izbutit să distrugă frumusețea izvoarelor tale și nici ale tale iazuri limpezi. Privește zăpada și vicleana lucrătură a înghețului! Melkor a născocit fierbințeala și focuri făr' de număr, dar tot n-a secătuit dorința ta și n-a zăgăzuit pe deplin muzica mării. Te uită la norii cei înalți și la splendoarea lor, la negurile veșnic schimbătoare; și pleacă-ți urechea la căderea ploii pe Pămînt! Norii ceștia te duc mai aproape de Manwë, prietenul tău, pe care-l îndrăgești.

– Adevărat este, a răspuns Ulmo. Apa e mai frumoasă acum decît și-a imaginat-o vreodată inima mea, și nici cel mai tainic gînd al meu n-a izvodit vreodată fulgul de nea, iar căderea ploii n-a fost nicicînd cuprinsă în muzica mea. Pe Manwë îl voi căuta pentru ca împreună cu el să închipuim cînturi ce veșnic să te bucure!

Astfel şi-au unit de la bun început puterile Manwë şi Ulmo şi în toate cele ce le-au făcut împreună au urmat cu credinţă gîndul lui Ilúvatar.

Dar chiar în timp ce Ulmo vorbea, iar ainurii încă priveau cu uimire vedenia, ea le-a fost luată şi ascunsă de ochii lor; iar lor li s-a părut că, în acea clipă, zăresc ceva nou, anume Întunecimea, pe care pînă atunci n-o ştiuseră decît cu gîndul. Numai că ei îndrăgiseră peste măsură frumuseţea vedeniei şi se lăsaseră furaţi de acea Lume care li se înfăţişase şi prinsese viaţă sub privirile lor şi mintea le era plină de ea; iar istoria a rămas ciuntită şi cercurile timpului nerotunjite pe deplin atunci cînd vedenia le-a fost luată. Unii dintre ei au spus chiar că vedenia a pierit atunci cînd s-a desăvîrşit Stăpînirea oamenilor şi a început să apună cea a Întîilor Născuţi; din care pricină, deşi Muzica învăluie totul, valarii n-au văzut cu ochii lor Evurile ce-au urmat şi nici sfîrşitul Lumii.

Ainurii au fost cuprinşi de frămîntare, dar Ilúvatar i-a chemat la sine şi le-a spus:

– Cunoscută îmi este mie dorinţa minţilor voastre, anume ca tot ce aţi văzut voi în adevăr să se-mplinească, să nu rămînă doar în gîndurile voastre, ci să fie cum sînteţi şi voi, şi totuşi altfel. Aşa că spun: *Eä!* Să fie toate acestea! Şi voi trimite în Nimicnicie Flacăra Nepieritoare şi ea se va găsi în miezul Lumii, şi Lumea Va Fi; şi dintre voi cine voieşte poate coborî în ea.

Şi dintr-o dată ainurii au văzut în depărtare o lumină, ca un nor cu o inimă vie într-însul, ca o flacără; şi au ştiut că aceasta nu mai era doar o vedenie, ci Ilúvatar făurise un lucru nou: Eä, Lumea care Este.

Aşa s-a întîmplat că dintre ainuri unii au rămas cu Ilúvatar dincolo de hotarele Lumii; dar alţii – şi printre ei mulţi dintre cei măreţi şi mîndri – şi-au luat rămas-bun de la Ilúvatar şi au pogorît în Lume. Dar, pentru aceasta, Ilúvatar le-a cerut ceva în schimb – sau poate că nu el le-a cerut, ci acel

ceva izvora din însăşi iubirea lor –, anume ca, din acea clipă, puterea lor să rămînă între hotarele Lumii, înlăuntrul lor pentru totdeauna, pînă la deplina ei alcătuire, astfel ca ei să fie viaţa ei, iar ea a lor. Şi de aceea se numesc ei valari, Puterile Lumii.

Dar intrînd în Eä, valarii au rămas uimiţi şi s-au pierdut cu firea, căci părea că nimic nu fusese încă făurit din ceea ce văzuseră ei în acea vedenie, totul stătea să înceapă, dar încă n-avea formă, iar peste tot domnea întunericul. Căci Muzica Măreaţă nu fusese altceva decît alcătuirea şi înflorirea gîndului în spaţiile veşnice, iar Vedenia, doar o prevestire; valarii se aflau acum la începutul Timpului şi înţelegeau că Lumea fusese doar prevestită, prorocită prin cîntul lor, iar ei trebuia acum s-o împlinească. Astfel au început marile lor munci în pustietăţi necuprinse şi necercetate, în evuri făr' de număr şi uitate, pînă cînd, în Adîncurile Timpului şi în vastele spaţii ale Lumii, s-a ajuns la ceasul şi în locul în care urma să se dureze sălaşul pentru Copiii lui Ilúvatar. Şi cei care au trudit cel mai mult pentru a-l dura au fost Manwë şi Aulë, şi Ulmo; dar şi Melkor s-a aflat acolo de la bun început, vîrîndu-se în treburile celorlalţi şi încercînd să întoarcă totul întru împlinirea propriilor sale gînduri şi dorinţe; şi a aprins focuri mari. Căci Melkor îşi dorea acest Pămînt încă tînăr, în care flacăra ardea vîlvătaie, astfel că le-a spus valarilor:

– Acesta va fi regatul meu şi-i voi da numele meu!

Dar Manwë era fratele lui Melkor în mintea lui Ilúvatar şi era întîiul instrument în cea de-a doua temă născocită de Ilúvatar pentru a pune stavilă răzvrătirii lui Melkor. Astfel că Manwë a chemat la sine multe spirite, şi din cele mari, şi din cele mai mici, şi ele au coborît pe cîmpiile Ardei şi l-au ajutat pe Manwë ca nu cumva Melkor să împiedice pentru totdeauna împlinirea trudei lor, iar Pămîntul să se veştejească înainte chiar de a fi înflorit. Iar Manwë i-a spus lui Melkor:

– Regatul acesta nu-l vei lua tu pentru tine pe nedrept, căci mulţi alţii trudesc aici umăr la umăr cu tine.

Şi s-a iscat vrajbă între Melkor şi ceilalţi valari; drept care Melkor a găsit de cuviinţă să se retragă o vreme şi să pornească spre alte meleaguri, unde putea să facă aşa cum dorea el; dar din sufletul său n-a alungat dorinţa de a stăpîni Regatul Ardei.

Apoi, valarii şi-au ales pentru ei înşişi o formă şi o culoare; şi pentru că tot ce-i atrăsese în Lume era dragostea lor pentru Copiii lui Ilúvatar, în care-şi puneau nădejdea, au luat formă după ceea ce văzuseră în vedenia lui Ilúvatar, dar nu şi măreţia şi splendoarea întrezărite acolo. Iar forma asta şi-o alcătuiau mai mult după cum ştiau ei că trebuie să arate Lumea ce putea fi văzută, şi nu după cum arăta ea cu adevărat. Pentru valari, forma e aidoma veşmintelor pe care le purtăm noi şi pe care le putem lepăda fără ca fiinţa să ni se împuţineze. Valarii pot umbla neînveşmîntaţi, dacă aşa voiesc, şi nici măcar eldarii nu-i pot zări cu limpezime, chiar de se află în preajma lor. Dar cînd doresc să pună pe ei veşminte, atunci îşi iau forme de bărbaţi, unii, şi de femei, alţii, după cum le-au fost naturile de la bun început, astfel că forma pe care o ia fiecare nu este aleasă după bunul său plac, ci îi întrupează natura, aşa cum şi noi ne înveşmîntăm diferit, după cum sîntem bărbaţi sau femei, căci nu veşmintele ne fac ceea ce sîntem. Cît despre Mai-Mari, formele pe care le îmbracă nu seamănă întotdeauna cu veşmintele purtate de regii şi reginele din rîndul Copiilor lui Ilúvatar, ci uneori se învelesc cu propriile lor gînduri şi atunci îi desluşim ca pe ceva teribil de măreţ şi grozav de înfricoşător.

Mulţi li s-au alăturat valarilor, unii mai umili, alţii egali lor în măreţie, şi împreună au trudit ca să facă rînduială pe Pămînt şi să-i stăvilească tălăzuirile. Şi a văzut Melkor ce se făcuse acolo şi cum valarii umblau pe Pămînt ca puteri ce puteau fi văzute, purtînd veşmintele Lumii, şi erau minunaţi şi mîndri la vedere şi fericiţi, iar Pămîntul se preschimba într-o grădină a desfătărilor lor. Căci tălăzuirile lui erau acum îmblînzite. Şi l-a cuprins pizma pe Melkor, mai abitir decît înainte; aşa că şi-a luat şi el o formă ce putea fi văzută, doar

că, din pricina sufletului său înnegurat şi a răutăţii ce-i ardea lăuntrurile, forma aceea era întunecată şi înspăimîntătoare. Şi astfel a pogorît el în Arda, cu o putere şi o măreţie mai mari decît ale oricărui valar, precum un munte ce iese din mare, iar vîrfu-i se-nalţă deasupra norilor, acoperit de gheţuri şi purtînd o coroană de foc şi fum. Lumina din ochii lui Melkor era asemenea unei flăcări ce dogoreşte cu fierbinţeala ei şi sfredeleşte totul, cu frig de moarte.

Astfel a început prima bătălie între valari şi Melkor pentru stăpînirea Ardei; dar despre aceste frămîntări elfii ştiu prea puţine. Căci cele povestite aici au fost depănate de valarii înşişi, cu care eldaliënii au stat la sfat în Valinor; poveţe le-au dat valarii, dar despre războaiele dinaintea venirii elfilor abia dacă au adus vorba. Cu toate acestea, printre eldari se vorbeşte că valarii s-au încumetat, în ciuda lui Melkor, să cîrmuiască Pămîntul şi să-l pregătească pentru venirea Întîilor Născuţi; au întemeiat ţări, pe care Melkor le-a distrus; au săpat văi, iar Melkor le-a astupat la loc; au dăltuit munţi, însă Melkor i-a făcut fărîme; au făcut mări, dar Melkor le-a spulberat; şi nimic nu putea dăinui în pace sau creşte temeinic pentru că, de cum se apucau valarii să dureze ceva, venea Melkor şi dărîma sau sfărîma. Dar truda lor n-a fost chiar în zadar; şi, cu toate că vrerea nu li s-a împlinit pînă la capăt nicăieri şi în nimic din ce făcuseră ei, şi toate cele aveau forme şi culori altminteri decît le închipuiseră valarii la început, încetul cu încetul, Pămîntul s-a tocmit şi s-a gătit şi astfel s-a întemeiat, în cele din urmă, locul de sălăşluire pentru Copiii lui Ilúvatar, în Adîncurile Timpului, printre miriadele de stele.

VALAQUENTA

ISTORIA VALARILOR ȘI A MAIARILOR DUPĂ LEGENDELE ELDARILOR

La început, Eru, Unul, care în limba elfilor se numește Ilúvatar, i-a făcut pe ainuri din gîndul său; iar ei, stîndu-i dinainte, au dat glas unei muzici mărețe. În această Muzică s-au aflat începuturile Lumii; căci Ilúvatar a făcut ca această muzică să poată fi zărită, iar ei au văzut-o ca pe o lumină în întuneric. Și mulți dintre ei au fost vrăjiți de frumusețea ei și de istoria ei pe care o vedeau cum se naște și prinde contur ca într-o vedenie. Astfel că Ilúvatar a dat Ființă vedeniei și a trimis Focul Tainic să ardă în inima Lumii; și Lumea a primit numele de Eä.

Apoi, aceia dintre ainuri care tînjeau după ea s-au ridicat și au pătruns în Lume la începutul Timpului, iar menirea lor era aceea de a o tocmi și, prin muncile lor, de a împlini vedenia pe care o zăriseră. Îndelung au trudit pe Eä, cu tărîmurile ei atît de întinse încît întrec închipuirea elfilor și a oamenilor, pînă cînd, la ceasul sorocit, a fost făcută Arda, Regatul Pămîntului. Atunci au îmbrăcat ei veșmîntul Pămîntului și au coborît pe el și s-au statornicit acolo.

Despre valari

Pe Mai-Marii acestor spirite elfii îi numesc valari, Puterile Ardei, iar oamenii îi numesc adesea zei. Peste valari şapte sînt Domnii; şi tot şapte sînt şi valierele, Reginele valarilor. Astfel le era numele în limba elfică, după cum era vorbită în Valinor, cu toate că altfel se numesc în graiul elfilor din Pămîntul de Mijloc, iar oamenii le spun în multe chipuri. Numele Domniilor, în ordinea cuvenită, sînt: Manwë, Ulmo, Aulë, Oromë, Mandos, Lórien şi Tulkas; iar Reginele se numesc: Varda, Yavanna, Nienna, Estë, Vairë, Vána şi Nessa. Melkor nu mai este socotit printre valari, iar numele său nu-i rostit pe Pămînt.

Manwë şi Melkor erau fraţi în gîndul lui Ilúvatar. Cel mai măreţ dintre ainurii care au venit pe pămînt a fost, la început, Melkor; dar Manwë este mai drag inimii lui Ilúvatar şi-i înţelege cel mai bine planurile. La vremea cuvenită, avea să devină primul dintre toţi Regii, domn peste tărîmul Ardei şi cîrmuitor al tuturor ce vieţuiau acolo. Cel mai mult îl încîntau în Arda vînturile şi norii şi întregul văzduh, din înălţimile sale pînă în adîncuri, şi de la hotarele cele mai îndepărtate ale Vălului Ardei pînă la adierile ce unduiesc iarba. I se mai spune şi Súlimo, Domnul Suflării Ardei. Îndrăgeşte păsările toate, iuţi şi cu aripi puternice, şi ele vin şi pleacă la porunca lui.

Alături de Manwë stă Varda, Doamna Stelelor, care ştie toate întinderile din Eä. Frumuseţea ei este atît de mare, încît n-o pot cuprinde vorbele oamenilor sau ale elfilor; căci lumina ui Ilúvatar încă mai adastă pe chipul ei. Iar puterea şi bucuia ei în această lumină se află. Din străfundurile lui Eä a venit a să-i fie de ajutor lui Manwë; pe Melkor îl ştia dinaintea zvodirii Muzicii şi l-a respins, iar el o ura şi se temea de ea

mai mult decît de toţi ceilalţi pe care-i plăsmuise Eru. Manwë şi Varda arareori se despart, iar traiul şi-l duc în Valinor. Casele lor se găsesc deasupra zăpezilor veşnice, sus, pe Oiolossë, piscul ce domină masivul Taniquetil, cel mai înalt munte de pe Pămînt. Cînd Manwë se aşază în jilţul său şi priveşte în jur, ochii săi văd mai departe decît oricare alţi ochi; de e Varda cu el, vede chiar şi prin neguri, prin întuneric şi peste nesfîrşirea mării. Cît despre Varda, atunci cînd Manwë e cu ea, urechile-i aud mai limpede decît oricare alte urechi, aud zvonul vocilor ce strigă de la răsărit la apus, de pe munţi şi din văi şi din locurile întunecate pe care le-a durat Melkor pe Pămînt. Dintre toţi Mai-Marii ce vieţuiesc în această lume, elfii pe Varda o îndrăgesc mai mult şi-i arată cea mai mare preţuire. Elbereth o numesc ei şi din umbrele Pămîntului de Mijloc îi strigă numele şi-l preaslăvesc în cîntece atunci cînd răsar stelele.

Ulmo e Domnul Apelor. El nu are soaţă. Nu zăboveşte nicăieri prea mult, ci îşi schimbă sălaşul după pofta inimii, dintr-un străfund în altul al apelor adînci ale Pămîntului, sau chiar sub Pămînt. E al doilea după Manwë ca putere şi, înainte să fi fost întemeiat Valinorul, el i-a fost lui Manwë cel mai apropiat prieten; dar după aceea arareori se mai ducea la sfaturile valarilor, numai dacă trebuiau cumpănite treburi importante. Căci el învăluie cu gîndul său Arda întreagă şi nu are nevoie de loc de odihnă. Unde mai pui că nu-i place să umble pe pămînt şi arareori se înveşmîntează într-un trup, aşa cum fac semenii săi. Dacă l-ar vedea Copiii lui Eru, o mare spaimă i-ar cuprinde; căci Regele Mării s-ar ivi înfricoşător, asemenea unui munte de apă ce se năpusteşte asupra uscatului, cu un coif întunecat şi panaş de spumă, cu strai de zale lucind ca argintul în umbrele verzi. Trîmbiţele lui Manwë au glas puternic, dar vocea lui Ulmo este adîncă, asemenea adîncurilor oceanului pe care doar el l-a văzut.

Cu toate acestea, Ulmo îi iubeşte şi pe elfi, şi pe oameni şi niciodată nu i-a lăsat de izbelişte, nici cînd urgia valurilor

s-a stîrnit împotriva lor. Se întîmplă uneori să vină nevăzut la ţărmurile Pămîntului de Mijloc sau pătrunde pînă departe pe uscat, prin braţele înguste ale mării, şi acolo cîntă din marii săi corni, ulumúri se numesc aceştia, făcuţi din scoică albă; şi cei pînă la care străbate cîntarea sa o vor auzi totdeauna în inimile lor şi vor tînji după mare tot restul vieţii lor. Dar, cel mai adesea, Ulmo le vorbeşte celor ce trăiesc în Pămîntul de Mijloc cu glasuri ce se aud doar ca o muzică a apelor. Căci toate mările, lacurile, rîurile, fîntînile şi izvoarele se află sub stăpînirea sa; încît elfii spun că spiritul lui Ulmo curge prin toate venele pămîntului. Şi astfel primeşte Ulmo veşti, chiar şi în afunduri, despre nevoile şi durerile Ardei, care, altfel, i-ar rămîne neştiute lui Manwë.

Puterea lui Aulë este mai mică decît a lui Ulmo, dar nu cu mult. El este stăpîn peste toate materiile din care e făcută Arda. La început a trudit cot la cot cu Manwë şi cu Ulmo; modelarea pămînturilor a fost munca lui. E făurar şi Mai-Marele tuturor meşteşugurilor, plăcîndu-i cu osebire ceea ce iese din mîinile meşterilor dibaci, chiar şi cel mai mic lucruşor, dar, în egală măsură, îi plac zidirile mărețe din străvechime. Ale lui sînt nestematele ce se găsesc adînc în Pămînt şi aurul cel frumos pe mînă, dar şi pereţii munţilor şi fundurile mărilor. Noldorii de la el şi-au luat învăţătura, iar el le-a fost prieten dintotdeauna. Melkor îl pizmuia, căci Aulë se asemăna mult cu el în gînd şi putere; între ei a fost vrajbă îndelungată, din pricină că Melkor distrugea sau întina tot ce făcea Aulë, iar acesta se săturase să tot îndrepte tulburările şi neorînduielile pricinuite de Melkor. Fiecare dorea să facă de unul singur lucruri noi pe care nimeni altul nu le gîndise pînă atunci, şi tare le mai plăcea cînd erau lăudaţi pentru măiestria lor. Dar Aulë i-a rămas credincios lui Eru şi se supunea voinţei lui în tot ce făcea; nu-i era necaz pentru ceea ce făureau ceilalţi, ci căuta să le dea sfaturi. Cîtă vreme Melkor îşi irosea spiritul în pizmă şi ură, pînă ce a ajuns ca în tot ce făptuia să batjocorească gîndul altora, şi distrugea, dacă putea tot ce durau ei.

Soaţa lui Aulë este Yavanna, Cea-care-rodeşte. Ea iubeşte tot ce creşte pe pămînt, în forme făr' de număr, şi pe toate le are în gîndul ei, de la copacii asemenea turnurilor din codrii mai vechi decît străvechimea, pînă la muşchiul de pe pietre sau micile şi neştiutele fiinţe din ţărînă. Între Regine, Yavanna îi urmează Vardei în respectul pe care i-l arată valarii. Cînd apare în trup de femeie, este înaltă şi înveşmîntată în verde; dar uneori îşi ia alte forme. Sînt unii care au văzut-o stînd asemenea unui copac sub bolta cerului, cu Soarele drept cunună; şi din toate ramurile cădea o rouă aurie pe pămîntul sterp şi numaidecît se înverzea acesta cu grîu răsărit; dar rădăcinile copacului se găseau în apele lui Ulmo, iar vînturile lui Manwë şopteau în frunzele copacului. Kementári, Regina Pămîntului, i se spune în graiul eldarin.

Fëanturii, stăpînii duhurilor, sînt fraţi şi cel mai adesea sînt numiţi Mandos şi Lórien. Dar aşa li se spune locurilor unde sălăşluiesc ei, căci numele lor adevărate sînt Námo şi Irmo.

Námo, fratele cel mare, trăieşte în Mandos, aflat la apus de Valinor. El îngrijeşte de Casele Morţilor şi cheamă la sine spiritele celor ucişi. Nu uită niciodată nimic şi cunoaşte toate lucrurile ce va să fie, în afară de cele ce n-au fost încă sorocite de Ilúvatar. Námo e Judele valarilor; dar îşi rosteşte osîndele şi judecăţile doar cînd îi cere Manwë. Vairë Ţesătoarea este soaţa lui; ea împleteşte în plasele ei de poveşti toate cele ce s-au petrecut vreodată de-a lungul vremii şi cu aceste plase îmbracă sălaşurile din Mandos, care se lărgesc tot mereu o dată cu trecerea evurilor.

Fratele cel tînăr, Irmo, este stăpînul visurilor şi al vedeniilor. În Lórien se găsesc grădinile sale, în ţara valarilor, şi sînt cele mai frumoase dintre toate locurile lumii, pline de multe şi felurite spirite. Blînda Estë, tămăduitoarea rănilor şi a ostenelii, este soaţa lui. Cenuşiu îi e veşmîntul; iar darul ei este odihna. Nu umblă la lumina zilei, ci doarme atunci pe o insulă din Lacul Lórellin cel umbrit de arbori. La fîntînile lui Irmo şi Estë se înviorează toţi cei ce trăiesc în

Valinor; adesea, înșiși valarii vin în Lórien, pentru a găsi aici odihnă și ușurare de povara Ardei.

Nienna e mai presus de Estë, ea fiind sora feanturilor. Ea trăiește singură. Cunoaște durerea prea bine și jelește fiecare vătămare pe care i-a pricinuit-o Melkor Ardei. Atît de mare i-a fost tristețea, pe măsură ce Muzica se împlinea tot mai mult, încît cîntul ei s-a preschimbat în jelanie, cu mult înainte de a se sfîrși, iar glasul jelaniei s-a împletit în temele Lumii încă dinainte de-a fi fost Lumea făcută. Dar Nienna nu plînge pentru sine; cei care-o ascultă învață să fie milostivi și să nu-și piardă nădejdea. Sălașurile ei se găsesc dincolo de soare-apune, la hotarele lumii; arareori vine ea în Valinor, unde totul e numai o bucurie. Mai curînd se duce la casele din Mandos, care nu se află departe de ale sale; și toți cei care așteaptă acolo, în Mandos, o strigă, pentru că ea aduce putere spiritului și preschimbă amărăciunea în înțelepciune. Ferestrele casei ei privesc în afară, dincolo de zidurile lumii.

Cel mai puternic și mai vestit pentru faptele sale de vitejie este Tulkas, căruia i se mai spune și Astaldo, Temerarul. A venit ultimul în Arda, ca să-i ajute pe valari în prima bătălie cu Melkor. Îi plac luptele corp la corp și întrecerile ce pun la încercare forța; nu călărește armăsari, căci este mai iute decît orice făptură ce merge pe picioare, și nu cunoaște oboseala. Părul și barba îi sînt aurii, pielea brună; iar arme îi sînt propriile mîini. Nu-i pasă nici de ce-a fost, nici de ce-o să vină, nu-i priceput să dea sfaturi, dar e un prieten de nădejde. Are drept soață pe Nessa, sora lui Oromë, la fel de sprintenă și de iute de picior ca și soțul ei. Tare dragi îi sînt Nessei ciutele și cerbii, care o urmează îndeaproape ori de cîte ori hoinărește prin ținuturi sălbatice; dar ea îi întrece, ca săgeata le-o ia înainte, cu vîntul în plete. Îi place dansul și adesea dansează în Valimar, pe pajiști pururea verzi.

Oromë este un stăpîn puternic. Chiar dacă nu-l întrece pe Tulkas în forță, e mai cumplit la mînie; Tulkas, în schimb, rîde tot timpul, fie în întreceri, fie la război, și chiar lui Melkor i-a rîs în nas, în bătăliile pe care le-au purtat înainte să se fi născut elfii. Oromë a îndrăgit meleagurile Pămîntului de Mijloc, încît le-a părăsit cu inima îndoită pentru a veni și a se așeza în Valinor; dar, în zilele de odinioară, trecea adesea munții, spre răsărit, ca să revadă, împreună cu armia sa, dealurile și cîmpiile. Oromë e cel ce vînează monștri și fiare sîngeroase, iar mai presus de orice îi plac caii și cîinii; dar și copacii toți, din care pricină este numit și Aldaron ori Tauron de către sindari, adică Domnul Pădurilor. Nahar se numește calul său, alb în soare și lucind ca argintul în noapte. Valaróma e numele cornului său cel mare, al cărui glas e precum răsăritul roșu al soarelui sau ca fulgerul ce despică norii. Peste toți ceilalți corni ai armiei sale răsuna al său în codrii pe care Yavanna i-a făcut să crească în Valinor; căci în acești codri își pregătea Oromë oastea și sălbăticiunile, ca să ia urma creaturilor ticăloase ale lui Melkor. Soața lui Oromë este Vána, Cea Pururea Tînără; este sora mai mică a Yavannei. Toate florile răsar cînd trece ea și se deschid sub privirile ei; și toate păsările cîntă la venirea ei.

Acestea sînt numele valarilor și valierelor și, în cîteva vorbe, au fost înfățișați după cum li s-au arătat ei eldarilor în Aman. Dar, oricît ar fi fost de frumoase și alese formele în care se arătau ei Copiilor lui Ilúvatar, nu erau decît un văl ce ascundea adevărata lor frumusețe și putere. Și ce se spune aici – chiar dacă puțin – despre ceea ce-au știut eldarii odată este nimic pe lîngă adevărata lor natură ale cărei origini se întorc în timp și în spațiu dincolo de putința noastră de a cuprinde cu gîndul. Între ei, Nouă erau mai puternici și mai slăviți. Unul însă a fost îndepărtat dintre cei nouă, astfel că au rămas Opt, aratarii, Stăpînii Ardei: Manwë și Varda, Ulmo, Yavanna și Aulë, Mandos, Nienna și Oromë. Deși Manwë le este Rege și chezaș al credinței lor față de Eru, ei sînt egali în măreție și mai presus de toți ceilalți, fie aceștia din rîndul valarilor sau al maiarilor, fie din orice altă spiță trimisă de Ilúvatar în Eä.

Despre maiari

Împreună cu valarii au venit şi alte spirite, a căror vieţuire începuse şi ea înaintea Lumii; de aceeaşi spiţă cu valarii, sînt mai prejos ca rang decît ei. Maiari se numesc ei, fiind supuşi valarilor, slujindu-i şi sprijinindu-i în toate cîte le fac. Neştiut le este elfilor numărul lor şi puţini au primit nume în vreunul dintre graiurile Copiilor lui Ilúvatar; căci or sta ele lucrurile altfel în Aman, dar în Pămîntul de Mijloc arareori s-au arătat maiarii în forme ce puteau fi văzute de către elfi şi oameni.

Mai-Mari printre maiarii din Valinor ale căror nume-s pomenite în istoriile Zilelor de Odinioară sînt Ilmarë, slujnica Vardei, şi Eönwë, purtătorul stindardului şi crainicul lui Manwë; ne-ntrecută îi este vitejia în Arda. Dar, dintre toţi maiarii, Ossë şi Uinen sînt cei mai cunoscuţi Copiilor lui Ilúvatar.

Ossë îi e supus lui Ulmo şi stăpîn al mărilor ce udă ţărmurile Pămîntului de Mijloc. Nu coboară nicicînd în adîncuri, ci iubeşte coastele şi insulele şi-l bucură vînturile aflate în stăpînirea lui Manwë; căci tare-i place viforniţa şi rîde cînd urlă valurile în jurul său. Uinen e soaţa lui, Doamna Mărilor, al cărei păr se răsfiră prin toate apele de sub boltă. Toate făpturile ce vieţuiesc în şuvoaiele de apă sărată îi sînt dragi şi la fel îi sînt şi plantele ce cresc acolo; marinarii o cheamă pe nume, căci ea se poate întinde liniştită pe valuri, înfrînînd dezlănţuirile lui Ossë. Númenóreenii au trăit multă vreme sub oblăduirea ei şi îi arătau acelaşi respect ca şi tuturor valarilor.

Melkor ura marea, pentru că nu o putea supune. Se povesteşte că, în timp ce era făcută Arda, el a încercat să-l ademenească pe Ossë de partea sa, făgăduindu-i, dacă primea să-l slujească, toate tărîmurile şi întreaga putere ce de drept erau ale lui Ulmo. Aşa s-a făcut că, odată, demult, marea a fost cuprinsă de un asemenea zbucium, încît a distrus pămînturile.

Dar, la rugămintea lui Aulë, Uinen l-a potolit pe Ossë şi s-a înfăţişat cu el la Ulmo; a fost iertat şi el s-a reîntors la vechile sale îndatoriri de vasal, fără să se mai abată de la ele. Aproape niciodată totuşi dorinţa de a se dezlănţui aprig nu l-a părăsit cu totul şi uneori se lasă cu bună ştiinţă pradă furiilor, fără ca Ulmo, stăpînul său, să-i ceară acest lucru. De aceea, cei ce trăiesc în apropierea mării sau pornesc în corăbii pe întinderea ei îl iubesc pe Ossë, dar nu au încredere în el.

Melian era numele unei maia care slujea şi Vánei, şi lui Estë; multă vreme a trăit în Lórien, îngrijind de copacii care înfloresc în grădinile lui Irmo, înainte să vină în Pămîntul de Mijloc. Oriunde se ducea, era înconjurată de cîntecul privighetorilor.

Cel mai înţelept dintre maiari era Olórin. Şi el trăia în Lórien, dar drumurile sale îl duceau adesea spre sălaşurile Niennei, şi de la ea a deprins milostivenia şi răbdarea.

Despre Melian se povestesc multe în *Quenta Silmarillion*. Dar în povestea aceasta nu se spune nimic despre Olórin; căci, deşi îi iubea pe elfi, umbla printre ei nevăzut sau, cînd se lăsa văzut, arăta întocmai ca ei, încît ei nu ştiau de unde le veneau acele năluciri frumoase ori străfulgerările de înţelepciune pe care el le insufla în inimile lor. Mai tîrziu, a legat prietenie cu toţi copiii lui Ilúvatar, fiindu-i milă de suferinţele lor; cei care-l ascultau vorbind se scuturau dintr-o dată de disperarea care-i apăsa şi dădeau uitării gîndurile întunecate.

Despre duşmani

Între toate numele, ultimul este al lui Melkor, Cel-ce-cu-puterea-i-loveşte. Dar lui nu i s-a mai îngăduit să şi-l folosească; iar noldorii, dintre elfi cei care-au avut cel mai mult de pătimit de pe urma ticăloşiei sale, nu-l rostesc cu nici un chip, ci îl numesc Morgoth, Duşmanul Întunecat al Lumii. Ilúvatar i-a hărăzit mari puteri, făcîndu-l egalul lui Manwë.

Se împărtăşea, alături de toţi ceilalţi valari, din aceleaşi puteri şi aceeaşi cunoaştere ca şi ei, dar pe toate le folosea pentru a-şi împlini ticăloşiile, risipindu-şi forţa în nemilostivire şi tiranie. Căci tînjea după Arda şi după tot ce se găsea în ea, dorind să-l răstoarne pe Manwë de la putere şi să ajungă stăpîn peste tărîmurile şi supuşii săi.

Înfumurarea l-a împins de la măreţie la nesocotirea a tot şi toate, în afară de sine însuşi, ajungînd un spirit risipitor şi nemilos. Inteligenţa şi-a preschimbat-o în viclenie, răstălmăcind după cum voia tot ceea ce-i era lui de folos şi devenind, cu timpul, un mincinos fără pic de ruşine. La început, şi-a dorit Lumina, dar, neputînd-o avea doar pentru sine, l-a cuprins o mînie atît de aprigă, încît s-a cufundat într-o genune numai flăcări şi, de acolo, în întunecime. Întunecimea i-a fost apoi unealta în toate fără-delegile pe care le-a abătut asupra Ardei, umplîndu-i de groază făpturile toate.

Dar nesupunerea lui Melkor avea atîta forţă, încît multe evuri, nemaiştiute acum, a durat vrajba dintre el şi Manwë şi toţi ceilalţi valari şi timp de ani îndelungaţi scurşi în Arda a ţinut el sub stăpînirea sa aproape tot Pămîntul. Singur însă nu era. Căci, dintre maiari, mulţi au fost cei ce s-au lăsat ademeniţi de măreţia sa în zilele sale de glorie şi i-au rămas credincioşi, coborînd dimpreună cu el în întunecime; pe alţii i-a ademenit mai tîrziu în slujba sa, cu minciuni şi daruri amăgitoare. Cele mai înspăimîntătoare dintre aceste spirite erau valaraukarii, biciurile de foc, care în Pămîntul de Mijloc se numeau Balrogi, demonii terorii.

Iar, dintre slujitorii săi ce poartă nume, cel mai însemnat era acel spirit căruia eldarii îi ziceau Sauron, sau Gorthaur cel Crud. La început, a fost şi el unul dintre maiarii lui Aulë şi şi-a păstrat renumele în legendele acelui neam. De la nici una dintre faptele lui Melkor Morgoth în Arda, şi din nici una din muncile sale cele mari sau din lucrările sale Sauron n-a lipsit, cît despre ticăloşia acestuia, a fost

mai mică decît a stăpînului său doar din pricină că, pentru multă vreme, n-a trudit pentru sine, ci i-a slujit altuia. Dar în anii ce aveau să vină, s-a înălţat ca o umbră a lui Morgoth şi ca un duh al răutăţii sale şi l-a urmat pe acelaşi drum al pierzaniei, în Nimicnicie.

AICI SE SFÎRŞEŞTE *VALAQUENTA*

QUENTA SILMARILLION
Istoria silmarililor

CAPITOLUL I

Despre începutul zilelor

Printre înțelepți se povestește că Primul Război a început înainte ca Arda să fi fost desăvîrșită și înainte să crească sau să umble vreo făptură pe pămînt; și, multă vreme, Melkor a fost cel mai tare. Dar, în toiul războiului, un spirit de o forță și un curaj nemaiîntîlnite a venit în ajutorul valarilor, după ce auzise în cerurile îndepărtate că în Regatul cel Mic se purta o bătălie; iar Arda s-a umplut de răsunetul rîsului său. Așa a venit Tulkas cel Puternic, a cărui mînie se învolburează precum o vîntoasă din cele mari, punînd pe fugă norii și întunericul din calea sa; iar Melkor a fugit din fața mîniei și a hohotelor sale de rîs și, după ce a părăsit el Arda, a fost pace timp de un ev îndelungat. Iar Tulkas a rămas și a devenit unul dintre valarii din Regatul Ardei. Melkor însă uneltea în bezna de dincolo de Arda și ura lui a rămas pentru totdeauna îndreptată împotriva lui Tulkas.

În acea vreme, valarii au rînduit mările și pămînturile, și munții, iar Yavanna a pus, în sfîrșit, în țărînă semințele pe

care le avea pregătite de multă vreme. Şi, pentru că era nevoie de lumină, căci focurile fuseseră potolite ori îngropate sub dealurile de la începuturi, Aulë a ascultat rugămintea Yavannei şi a făurit două felinare urieşeşti pentru a lumina Pămîntul de Mijloc pe care el îl durase în mijlocul mărilor împrejmuitoare. Apoi Varda a umplut felinarele, iar Manwë le-a aprins, după care valarii le-au cocoţat pe pilaştri nemăsurat de înalţi ce întreceau cu mult toţi munţii ce-au rămas peste evuri. Un felinar l-au ridicat în partea de miazănoapte a Pămîntului de Mijloc, numindu-l Illuin; pe celălalt l-au ridicat la miazăzi, dîndu-i numele de Ormal; şi lumina Felinarelor valarilor s-a revărsat peste Pămînt, astfel că totul era luminat ca şi cînd ar fi fost zi, o zi fără de sfîrşit.

Apoi seminţele puse de Yavanna în ţărînă iute au răsărit şi au înmugurit şi o mulţime de lucruri mici şi mari s-au ivit şi au crescut: muşchi şi ierburi de tot felul, şi ditamai ferigile şi copaci ale căror vîrfuri erau încoronate de nori, ca şi cînd ar fi fost nişte munţi vii cu poalele înveşmîntate într-un crepuscul verde. Şi s-au ivit fiarele, sălăşluind pe cîmpiile înierbate ori în rîuri şi lacuri, ori mişunînd în umbrele codrilor. Numai flori nu înfloriseră şi păsări nu cîntau, căci ele aşteptau în sînul Yavannei să le vină vremea; dar rodnicia era născută din închipuirea ei şi parcă nicăieri atît de multă ca în tărîmurile celea din mijlocul Pămîntului, unde se întîlneau şi se împleteau luminile celor două Felinare. În Lacul cel Mare se găsea Insula Almaren, sălaşul dintîi al valarilor, pe cînd toate lucrurile erau încă tinere şi verdele, neştiut pînă atunci, mai apărea ca o minune în ochii celor ce-l făcuseră; şi multă vreme a domnit mulţumirea printre ei.

Dar s-a întîmplat ca, în timp ce valarii se odihneau după muncile lor, uitîndu-se cum creşteau şi se împlineau toate pe care le gîndiseră şi le începuseră, Manwë a hotărît să facă un mare ospăţ; i-a poftit pe toţi valarii, cu mic cu mare, iar aceştia au venit. Aulë şi Tulkas erau însă tare osteniţi. Căci amîndoi îi ajutaseră pe toţi ceilalţi – Aulë cu iscusinţa sa, Tulkas cu

forţa – fără contenire, în zilele trudei lor. Melkor ştia ce se întîmpla, mulţumită prietenilor şi iscoadelor pe care le avea încă de pe atunci: maiarii pe care-i ademenise de partea sa; şi, departe, în întunecime, clocotea de ură, pizmuindu-şi semenii pentru ceea ce făcuseră şi dorind să-i preschimbe în slujitorii săi. Astfel că din cuprinderile lui Eä a adunat în juru-i spirite pe care le ademenise să-l slujească pe el şi, înconjurat de ele, s-a simţit dintr-o dată puternic. Zicîndu-şi că, iată, sosise clipa mult aşteptată, s-a apropiat din nou de Arda, s-a uitat în jos spre ea şi frumuseţea Pămîntului în Primăvara vieţii sale i-a aprins şi mai mult ura.

Prin urmare, valarii se strînseseră pe Almaren, fără teamă de ceva rău şi, din pricina luminii lui Illuin, n-au băgat de seamă umbra de la miazănoapte pe care o arunca Melkor din depărtare; căci Melkor se întunecase precum Noaptea Nimicniciei. Legendele spun că la acel praznic al Primăverii de pe Arda, Tulkas a luat-o de soaţă pe Nessa, sora lui Oromë, iar ea a dănţuit dinaintea valarilor pe iarba verde a Insulei Almaren.

Apoi, Tulkas s-a întins să doarmă, ostenit şi mulţumit, iar Melkor, văzînd acestea, şi-a zis că a sosit clipa pe care o aşteptase atît. Astfel că a trecut dincolo de Zidurile Nopţii, dimpreună cu armia sa, şi a pătruns în Pămîntul de Mijloc prin capătul său de la miazănoapte, fără ca valarii să prindă de veste ce se întîmpla.

Melkor s-a apucat de îndată să sape adînc în pămînt ca să zidească o mare fortăreaţă sub munţii cei întunecaţi, unde razele Felinarului Illuin de-abia dacă aruncau o lumină palidă şi rece. Fortăreaţa a primit numele de Utumno. Şi, cu toate că valarii încă nu aveau cunoştinţă de ea, ticăloşia lui Melkor şi năpasta urii sale s-au revărsat din locul acela, pârăginind Primăvara Ardei. Ce era verde s-a ofilit şi a putrezit, rîurile s-au umplut de buruieni şi mîl şi au apărut mlaştini, răspîndind miasme otrăvitoare, iar acolo se înmulţeau în voie muştele; codrii au devenit întunecaţi şi ameninţători, cuibare ale

spaimei; fiarele, şi ele, s-au preschimbat în monştri cu coarne şi colţi, care muiau pămîntul cu sînge. Abia acum s-au dumirit valarii că Melkor trecuse iar la fapte, aşa că s-au apucat să-i caute bîrlogul. Dar Melkor, încrezător în puternica Utumno şi în forţa slujitorilor săi, s-a pornit dintr-o dată cu război, lovind primul, înainte ca valarii să apuce să se pregătească; a atacat luminile lui Illuin şi Ormal, le-a retezat pilaştrii, a spart felinarele. Cînd s-au năruit pilaştrii, pămînturile s-au despicat şi mările au crescut învolburate; iar cînd au fost sparte felinarele, flăcările distrugătoare s-au revărsat peste întreg Pămîntul. Înfăţişarea Ardei şi armonia între apele şi pămînturile sale au fost distruse atunci şi nicicînd nu au mai putut fi remodelate în tiparele statornicite la început de valari.

În răvăşeala şi întunericul ce au urmat, Melkor s-a făcut nevăzut, dar frica pusese stăpînire pe el; căci, peste urletul mărilor, el a auzit vocea lui Manwë asemenea unui vînt puternic, iar pămîntul se zguduia sub paşii lui Tulkas. Dar Melkor a reuşit să ajungă la Utumno înainte să-l prindă Tulkas din urmă; şi acolo a rămas pitit. Valarii nu l-au putut urmări pînă în ascunzătoare, din pricină că aveau nevoie de aproape toată forţa lor pentru a stăvili zbuciumările Pămîntului şi pentru a feri de la ruină tot ceea ce reuşeau să salveze din truda lor; şi apoi, se temeau să desfacă în bucăţele tot Pămîntul, căci nu ştiau unde sălăşluiau Copiii lui Ilúvatar, care urmau să vină la un ceas ce nu le fusese încă dezvăluit.

Astfel a sfîrşit Primăvara Ardei. Sălaşul valarilor pe Almaren a fost făcut una cu pămîntul şi de-acum nu mai aveau unde se adăposti. Astfel că au părăsit Pămîntul de Mijloc, ducîndu-se în Ţinutul Aman, cel mai apusean dintre toate ţinuturile, chiar la hotarele lumii; ţărmurile sale apusene mărgineau Marea Exterioară, numită de elfi Ekkaia, care înconjură Regatul Ardei. Cît de întinsă este marea asta, nimeni în afară de valari nu ştie; dincolo de ea se găsesc Zidurile Nopţii. În schimb, ţărmurile răsăritene ale Amanului mărgineau

capătul cel mai îndepărtat al Mării celei Mari de la Apus, numită Belegaer; şi pentru că Melkor se întorsese în Pămîntul de Mijloc şi încă nu putea fi dibuit, valarii s-au apucat să-şi întărească aşezarea, astfel că pe ţărmurile mării au înălţat Munţii din Aman – Pelóri – cei mai semeţi de pe Pămînt. Şi încă şi mai sus de Munţii Pelóri se afla acel stei în vîrful căruia Manwë şi-a aşezat tronul. Elfii îi spun acestui munte sfînt Taniquetil, şi Oiolossë, Albeaţa Nepieritoare, şi Elerrína cu Coroana de Stele şi încă multe alte nume; sindarii însă aveau să-i spună Amon Uilos, în graiul lor de mai tîrziu. Din sălile lor aflate pe Taniquetil, Manwë şi Varda puteau să vadă întreg Pămîntul, pînă în cel mai îndepărtat ungher de la soare-răsare.

Dincolo de pereţii munţilor Pelóri, valarii şi-au întemeiat propriul lor ţinut, pe tărîmul acela care se numeşte Valinor; acolo îşi aveau casele, grădinile, turnurile. În ţara aceea bine păzită valarii au strîns lumină neînchipuit de multă şi toate lucrurile cele mai frumoase pe care le salvaseră de la ruină; şi s-au apucat să facă lucruri noi, încă şi mai frumoase, astfel că Valinorul a devenit mai frumos chiar şi decît Pămîntul de Mijloc în Primăvara Ardei; un ţinut binecuvîntat, căci acolo trăiau Nepieritorii, şi nimic nu pălea şi nu se veştejea, nici o pată nu întina florile sau frunzele în ţara aceea, nimic viu nu putregăia sau nu era lovit de boleşniţe; căci înseşi pietrele şi apele erau binecuvîntate.

Şi după ce Valinor s-a durat pe de-a-ntregul şi casele valarilor au fost zidite, în mijlocul cîmpiei de dincolo de munţi valarii şi-au construit oraşul, Valmar cel cu multe clopote. În faţa porţii apusene se găsea o colină verde, Ezellohar, căreia i se mai spune şi Corollairë; Yavanna a sfinţit-o, apoi s-a aşezat în vîrful ei, în iarba verde, şi a stat acolo vreme îndelungată, cîntînd un cîntec al puterii, în care dădea glas tuturor gîndurilor ei despre cele ce cresc în pămînt. Dar Nienna gîndea pe tăcute, udînd colina

cu lacrimile ei. În acest timp, valarii se strînseseră să asculte cîntul Yavannei şi stăteau tăcuţi pe jilţurile lor de sfat, în Máhanaxar, Cercul Destinului, aproape de porţile aurite ale oraşului Valmar; iar Yavanna Kementári cînta dinaintea lor şi ei o priveau.

Şi cum o priveau ei, pe colină s-au ivit două mlădiţe zvelte; la acel ceas, liniştea era stăpînă peste lumea toată, nici un zvon nu se auzea, în afară de cîntarea Yavannei. În revărsarea cîntecului ei, mlădiţele au crescut şi s-au făcut frumoase şi înalte, şi au înflorit; astfel au apărut pe lume cei Doi Copaci din Valinor. Între toate cele făcute de Yavanna, ei sînt cei mai vestiţi şi în jurul sorţii lor se ţes toate poveştile despre Zilele de Odinioară.

Unul avea frunzele de un verde închis, cu spatele ca argintul lucitor, şi din fiecare dintre miriadele sale flori picura necurmat o rouă de lumină argintie, iar sub el pămîntul era împestriţat de umbrele frunzelor sale tremurătoare. Celălalt purta frunze de un verde crud, asemenea celor ale fagului abia înfrunzit; marginile le erau de aur sclipitor. Flori se legănau pe ramurile sale, în ciorchini de flăcări galbene, fiecare ciorchine avînd forma unui corn luminos ce revărsa pe pămînt o ploaie de aur; şi din florile acestui copac se răspîndea în jur căldură şi o mare lumină. Unul se numea Telperion în Valinor, şi Silpion şi Ninquelótë şi încă în multe alte feluri; celălalt purta numele de Laurelin, ori Malinalda, ori Culúrien, iar în cîntece primea şi alte nume.

În şapte ceasuri, strălucirea fiecărui copac creştea, se împlinea şi apoi scădea pînă pierea; dar fiecare se retrezea la viaţă cu un ceas înainte ca celălalt să-şi stingă strălucirea. Astfel că în Valinor de două ori în fiecare zi sosea un ceas blînd, de lumină stîmpărată, cînd amîndoi copacii se zăreau palid şi razele lor de aur şi de-argint se contopeau. Telperion era mai mare în vîrstă, se împlinea şi înflorea primul; şi acel ceas dintîi cînd strălucea el, în licărirea albă a zorilor argintii, valarii nu l-au socotit în numărătoarea orelor, ci l-au numit

Ceasul Începutului şi de la el au ţinut socoteala evurilor în care au domnit în Valinor. Prin urmare, în ceasul al şaselea al Zilei Dintîi şi al tuturor zilelor pline de veselie care au urmat, pînă la Întunecarea Valinorului, Telperion îşi înceta vremea înfloririi; iar la ceasul al doisprezecelea îşi curma Laurelin înflorirea. Şi fiecare zi a valarilor în Aman avea douăsprezece ceasuri, sfîrşind cu a doua contopire a luminilor, în care Laurelin scădea, iar Telperion creştea. Şi lumina ce se răspîndea din copaci a dăinuit multă vreme înainte să fie luată în văzduhuri sau scufundată în pămînt; roua lui Telperion şi ploaia ce cădea din Laurelin au fost strînse de Varda în ciubere uriaşe ca nişte lacuri sclipitoare ce serveau întregului meleag al valarilor drept izvoare de apă şi de lumină. Astfel, au început Zilele Fericite ale Valinorului; şi, tot astfel, a început şi socoteala Timpului.

Dar pe măsură ce evurile se apropiau de ceasul menit de Ilúvatar venirii Întîilor Născuţi, Pămîntul de Mijloc zăcea într-o lumină de amurg sub stelele făurite de Varda în acele vremuri de mult uitate, cînd trudea la facerea lui Eä. Melkor sălăşluia în întuneric, dar adesea ieşea din bîrlogul lui şi hălăduia întrupat în alcătuiri ale puterii şi spaimei, mînuind frigul şi focul, din creştetul munţilor pînă în cuptoarele adînci de dedesubtul lor; şi tot ceea ce-a fost crud şi crîncen, şi ucigător în acele zile pe seama lui trebuie pus.

Din minunatul şi binecuvîntatul Valinor, valarii arareori treceau munţii în Pămîntul de Mijloc, dăruindu-şi toată dragostea şi grija meleagului de dincolo de Pelóri. Iar în mijlocul Tărîmului Binecuvîntat se găseau casele lui Aulë, unde el trudea îndelung. Pentru că, în facerea tuturor lucrurilor din acea ţară, el avea cel mai mult de muncit, şi a făurit el acolo, în văzul tuturor, dar şi în taină, multe lucrări minunate şi arătoase. De la el au rămas învăţăturile şi cunoştinţele despre Pămînt şi despre toate cele ce-l alcătuiesc: cărturăria celor care nu făuresc, ci caută doar să înţeleagă

ceea ce este, și deprinderile meșterilor – ale țesătorului, ale tîmplarului, ale fierarului, dar și ale plugarului și gospodarului, cu toate că acestea din urmă precum și învățăturile despre toate cîte cresc și rodesc de la soața lui Aulë au rămas, de la Yavanna Kementári. Lui Aulë i se mai spune și Prietenul Noldorilor, căci de la el au învățat aceștia multe în vremurile ce aveau să vină, ei fiind cei mai pricepuți dintre elfi; și, în felul lor, cu harurile cu care au fost dăruiți de Ilúvatar, au sporit cele deprinse de la Aulë, pentru că lor le plăceau graiurile și scrisul, și modelele de broderie, desenul și cioplitul. Tot noldorii au fost primii care au tăiat și șlefuit nestemate; și cele mai frumoase dintre toate erau silmarilii, nestematele pierdute.

Însă Manwë Súlimo, cel mai de seamă și mai sfînt dintre valari, stătea la hotarele ținutului Aman, fără să-și fi luat gîndul de la Tărîmurile Exterioare. Tronul său maiestuos era așezat pe vîrful Taniquetil, cel mai înalt dintre toți munții lumii, ce se ridica la marginea mării. Spirite întruchipate în șoimi și vulturi își luau tot timpul zborul din marile săli ale lui Manwë și se întorceau aici; ochii lor puteau zări pînă în fundul mărilor și străpungeau grotele de sub pămînt. Astfel îi aduceau vești despre tot ce se petrecea în Arda; dar unele lucruri rămîneau ascunse chiar și ochilor lui Manwë și ai slujitorilor săi, căci peste locul unde sălășluia Melkor cufundat în gînduri întunecate se întindeau umbre de nepătruns.

Manwë nu se gîndește la bunul său renume și nu se învrăjmășește cu nimeni pentru putere, ci cîrmuiește peste toți în liniște și pace. Dintre elfi pe vanyari i-a îndrăgit cel mai mult și lor le-a dăruit cîntece și stihuri; stihurile îl încîntă pe Manwë, iar cîntul vorbelor este muzica lui. Veșmîntul îi este albastru, cum albastru este și focul din privirile sale, sceptrul îi e făcut din safir – noldorii i l-au făurit. Ilúvatar l-a numit ca împuternicit al său, rege al lumii valarilor, elfilor și oamenilor, bizuindu-se pe el să țină piept ticăloșiei lui Melkor. Împreună cu Manwë trăia Varda preafrumoasa, cea

care în graiul sindarin este numită Elbereth, Regina valarilor, făuritoarea stelelor; și cu ei se afla și o mare mulțime de spirite fericite.

Ulmo însă nu avea soață și nu trăia în Valinor, unde nu venea decît dacă trebuia ținut sfat mare; de la bun început, de cînd a fost făcută Arda, el trăiește în Oceanul Exterior. De acolo veghează asupra curgerii tuturor apelor, asupra creșterii și scăderii lor, asupra albiilor rîurilor toate și a umplerii izvoarelor, asupra căderilor de rouă și ploilor în fiecare colț al pămîntului de sub bolta cerului. În sălașurile sale din adîncuri, el dă glas în gînd unei cîntări mărețe și cutremurătoare, al cărei ecou străbate toate nervurile lumii, aducînd tristețe și bucurie; căci, dacă vesel țîșnește izvorul sub soare, el își trage firul de apă din puțurile de tristețe ce se afundă pînă în însăși temelia Pămîntului. Telerii au învățat multe de la Ulmo, și, de aceea, cîntul lor este și trist, și încîntător. Cel care l-a însoțit pe Ulmo în Arda a fost Salmar, făuritorul cornilor săi, pe care nimeni nu-i poate uita după ce i-a auzit odată. Ossë și Uinen l-au însoțit de asemenea și lor le-a dat în grijă valurile și mișcările Mărilor Interioare și multe alte spirite. Astfel că, mulțumită puterii lui Ulmo, chiar și sub întunecimea întinsă de Melkor peste lume, viața și-a urmat cursul prin multe vîne tainice și Pămîntul nu a murit; iar urechea lui Ulmo a rămas deschisă pentru toți cei care s-au rătăcit în acea întunecime sau care peregrinau departe de lumina valarilor; așa cum i-a rămas și gîndul mereu la Pămîntul de Mijloc și la tot ceea ce de atunci încoace a căzut în ruină sau a fost supus schimbărilor și întotdeauna îi va rămîne, pînă la sfîrșitul zilelor.

În acea vreme de întuneric, nici Yavanna nu dorea să dea de tot uitării Tărîmurile Exterioare, căci ea îndrăgește tot ceea ce crește, încît amarnic s-a întristat cînd Melkor a năruit ceea ce ea începuse să făurească pe Pămîntul de Mijloc. Așa se făcea că, din cînd în cînd, părăsea casa lui Aulë și pajiștile înflorite ale Valinorului și venea să tămăduiască vătămările

pricinuite de Melkor; cînd se întorcea, îi îmboldea pe valari să pornească război împotriva stăpînirii ticăloase a lui Melkor. Şi asta cît de iute, înainte de venirea Întîilor Născuţi. Oromë, îmblînzitorul fiarelor, pornea şi el, cînd şi cînd, călare prin bezna codrilor lipsiţi de orice rază de lumină. Asemenea unui mare vînător, purta cu sine arcul cu săgeţi, luînd urma şi ucigînd monştrii şi creaturile spurcate ale împărăţiei lui Melkor, iar calul său alb, Nahar pe nume, lucea ca argintul în umbra nepătrunsă. Pămîntul cufundat în somn se zguduia sub tropotul copitelor sale daurite şi, în ceasul de amurg al lumii, Oromë suna din Valaróma, marele său corn, pe cîmpiile Ardei; munţii răspundeau cu ecou, iar umbrele răului se retrăgeau în grabă, Melkor însuşi pitindu-se în Utumno, de frica mîniei lui Oromë. Dar după ce trecea Oromë, slugile lui Melkor îşi strîngeau iar rîndurile; şi pămînturile se umpleau din nou de umbre şi vicleşuguri.

Şi cu acestea s-a spus totul despre cum arăta Pămîntul şi despre cîrmuitorii săi în zilele de început, înainte ca lumea să devină aşa cum au ajuns să o ştie Copiii lui Ilúvatar. Căci elfii şi oamenii sînt Copiii lui Ilúvatar; şi cum ainurii nu au înţeles pe deplin tema prin care Copiii au pătruns în Muzică, nici unul dintre ei nu a îndrăznit să pună de la sine ceva în alcătuirea lor. Din care pricină valarii le sînt acestei seminţii mai curînd bătrîni înţelepţi şi căpetenii, decît stăpîni; iar dacă vreodată ainurii încercau să-i silească pe elfi şi oameni la un lucru anume, atunci cînd aceştia nu se lăsau călăuziţi, bunele lor intenţii se terminau îndeobşte prost. Pe de altă parte, ainurii aveau, mai curînd, legături cu elfii, şi asta din pricină că Ilúvatar îi făcuse pe elfi asemenea ainurilor ca fire, nu şi ca putere şi rang; cîtă vreme oamenilor Ilúvatar le hărăzise daruri ciudate.

Căci, din cîte se spune, după plecarea valarilor, s-a lăsat tăcerea şi, timp de un ev, Ilúvatar a stat singur, cufundat în gînduri. Într-un tîrziu, el a vorbit astfel:

– Vedeţi dar cît iubesc eu Pămîntul pe care am să-l fac sălaş pentru quendi şi atani! Iară quendii vor fi cele mai minunate dintre toate fãpturile pămîntene şi ei vor avea parte de şi mai multă frumuseţe decît toţi ceilalţi copii ai mei şi ei înşişi o vor închipui şi o vor aduce pe lume; cît despre fericire, vor cunoaşte-o cu asupră de măsură pe acest pămînt. Atanilor însă le-am păstrat un dar cu totul nou.

Astfel a hotărît el ca inimile oamenilor să tînjească după ceea ce este dincolo de hotarele lumii, între care să nu-şi găsească liniştea; însă i-a dăruit cu puterea de a da formă vieţilor lor, între toate forţele şi hazardurile lumii, mai presus chiar şi decît Muzica ainurilor care hotărăşte destinul tuturor celorlalte fiinţe şi lucruri de pe lume, iar prin truda lor să desăvîrşească în alcătuire şi-n faptă toate cele mari şi cele mici ale lumii acesteia.

Dar Ilúvatar ştia că oamenii, aflîndu-se prinşi în vîrtejul înfruntării dintre forţele lumii, vor apuca adesea pe alte căi şi nu-şi vor folosi darurile cu chibzuinţă. Astfel că a spus:

– Şi vor mai afla, la timpul cuvenit, că tot ce fac ei pînă la urmă tot întru gloria lucrării mele fi-va.

Cu toate acestea, elfii socotesc că oamenii pricinuiesc adesea adîncă mîhnire lui Manwë, care cunoaşte multe dintre gîndurile lui Ilúvatar; căci lor, elfilor, li se pare că oamenii se aseamănă lui Melkor cel mai mult dintre toţi ainurii, măcar că lui Melkor i-a fost întotdeauna teamă de ei şi i-a urît, chiar şi pe aceia care l-au slujit.

Şi dacă Ilúvatar le-a dăruit oamenilor libertatea, le-a hărăzit şi un popas scurt ca fiinţe vii în lume, de care nu sînt legaţi şi pe care o părăsesc ducîndu-se nici elfii nu ştiu unde. Pe cînd elfii rămîn în lume pînă la capătul zilelor, din care pricină dragostea lor pentru Pămînt şi pentru întreaga lume este aparte şi mai puternică şi chiar mai plină de durere pe măsură ce anii se lungesc. Căci elfii nu mor înainte să moară lumea, decît dacă sînt ucişi ori îi macină durerea (şi chiar pot să cadă pradă acestor două morţi părelnice); vîrsta nu le împuţinează

forțele, fără doar atunci cînd vreunul dintre ei obosește sub povara celor zece mii de secole; iar cînd mor, se strîng în sălile lui Mandos, în Valinor, de unde poate că se vor întoarce vreodată. Dar vlăstarele oamenilor mor de-adevăratelea și părăsesc lumea; din care pricină sînt numiți Oaspeții sau Străinii. Moartea este soarta lor, darul lui Ilúvatar pe care îl vor pizmui chiar și Puterile, pe măsură ce trece Timpul. Însă Melkor și-a aruncat umbra asupra acestui dar, sortindu-l întunecimii și preschimbînd în rău ceea ce era bun, iar speranța în teamă. Cu toate acestea, încă din străvechime valarii le spuseseră elfilor în Valinor că oamenii li se vor alătura în cea de-a Doua Cîntare a ainurilor. Numai că Ilúvatar nu le-a dezvăluit ce le hărăzea elfilor după sfîrșitul Lumii, iar Melkor nu a reușit să afle această taină.

CAPITOLUL II

Despre Aulë și Yavanna

Se povestește că, la început, gnomii au fost făcuți de Aulë în întunecimea din Pămîntul de Mijloc; căci atît de mult își dorea Aulë venirea Copiilor, pentru a avea învățăcei cărora să le împărtășească învățăturile și meșteșugurile sale, încît n-a mai avut răbdare să aștepte să-și ducă Ilúvatar gîndul la bun sfîrșit. Astfel că Aulë i-a plămădit pe gnomi întocmai așa cum arată și în ziua de azi, pentru că alcătuirile Copiilor ce aveau să vină nu erau tocmai lămurite în mintea lui, dar și pentru că puterea lui Melkor încă se întindea asupra Pămîntului; astfel că și-a dorit ca gnomii să fie puternici și neînduplecați. Temîndu-se însă ca nu cumva ceilalți valari să-l mustre pentru ceea ce făcea, a trudit în taină, într-o grotă sub munții din Pămîntul de Mijloc, unde le-a dat viață, mai întîi, celor Șapte Părinți ai gnomilor.

Dar Ilúvatar știa ce se petrecea acolo și chiar în ceasul în care Aulë și-a desăvîrșit lucrarea și, mulțumit de sine, a prins să-i dăscălească pe gnomi cu vorbe pregătite

dinainte, Ilúvatar i-a vorbit. Auzindu-l, Aulë a tăcut. Iar vocea lui Ilúvatar i-a spus:

– De ce ai făcut asta? De ce te-ai încumetat la un lucru care știi bine că este mai presus de puterile tale și de volnicia ta? Ci eu te-am dăruit doar cu propria ființă, cu nimic mai mult; iară făpturile ce ies de sub mîna ta și din gîndul tău pot trăi doar prin această ființă și se mișcă doar cînd gîndul tău voiește a le mișca, iar dacă îți este gîndul în altă parte, ele împietrite vor sta. Asta-ți este voia?

– N-am dorit asemenea putere, a răspuns Aulë. Am dorit făpturi altfel decît mine, pe care să le iubesc și să le învăț știința mea, pentru ca și ele să vadă cît e de frumoasă Eä, pe care tu ai făcut-o astfel. Căci mi-am spus că e loc destul în Arda pentru multe făpturi care să se bucure de ea, dar iată că ea este încă pustie și făr' de viață. Și nerăbdarea m-a dus la nesăbuință. Iară dorința de a face lucruri zace în inima pe care tu mi-ai făcut-o; departe e de copilandrul încă neștiutor gîndul de a-și rîde de părintele său atunci cînd, în joaca lui, închipuie ceea ce vede la el, ci face astfel tocmai pentru că este fiul tatălui său. Ce să fac eu acum ca tu să nu-mi porți veșnic pică? Ca un copil care face un dar părintelui său, îți dăruiesc aste făpturi, lucrarea mîinilor pe care tu le-ai meșterit. Fă cu ele ce voiești! Dar, oare, să nu distrug chiar eu ceea ce-am izvodid din cutezanța mea?

Zicînd acestea, Aulë a apucat un ditamai barosul, cu gînd să-i facă fărîme pe gnomi; și ochii lui plîngeau. Dar pentru că Aulë era atît de smerit, Ilúvatar s-a milostivit de Aulë și de dorința lui. La vederea barosului, gnomii s-au ghemuit înfricoșați și, plecîndu-și capetele, au cerut îndurare. Atunci vocea lui Ilúvatar i-a zis astfel lui Aulë:

– Darul ți l-am primit de cum mi l-ai făcut. Oare, nu vezi tu că făpturile acestea au acum propria viață și glăsuiesc cu propriile glasuri? Altminteri nu s-ar fi ferit din calea loviturii tale și nici nu s-ar fi împotrivit vreunei porunci a vrerii tale.

S-a bucurat Aulë auzind acestea și, azvîrlind barosul cît colo, i-a zis lui Ilúvatar:

– Fie ca Eru să binecuvînteze lucrarea mea și s-o facă încă și mai bună!

Dar glasul lui Ilúvatar s-a auzit din nou, spunînd:

– După cum am dat viață gîndurilor nutrite de ainuri la începutul Lumii, la fel ți-am încuviințat dorința și i-am dat și ei acolo un loc al ei; dar cu nici un chip nu voi îndrepta lucrarea ta, ci va fi așa cum ai alcătuit-o tu. Un lucru însă nu-l voi îngădui: ca făpturile tale să o ia înaintea Întîilor Născuți plăsmuiți de mine și nici ca nerăbdarea ta să fie răsplătită în vreun fel. Aste făpturi vor dăinui în întunecimea de sub piatră și nu vor ieși de acolo decît după ce Întîii Născuți se vor fi trezit pe Pămînt; pînă atunci, veți aștepta cu toții, și ele, și tu, oricît de lungă vi se va părea așteptarea. La vremea cuvenită le voi deștepta și-ți vor fi ca proprii copii; și adesea se vor învrăjbi ai tăi și-ai mei, copiii ce i-am luat de suflet și copiii ce mi i-am ales.

Astfel că Aulë i-a luat pe cei Șapte Părinți ai gnomilor și i-a dus să doarmă în locuri îndepărtate de lume; iar el s-a întors în Valinor și s-a pus pe așteptat ani lungi, ce se făceau tot mai lungi.

Pentru că îi sortise să vină pe lume în vremea cînd puterea era de partea lui Melkor, Aulë i-a plăsmuit pe gnomi puternici, ca să rabde multe. Astfel că sînt ca stînca de tari, căpățînoși, leagă iute prietenie, dar la fel de iute devin dușmănoși și îndură osteneala și foamea, și durerile trupului mai ușor decît orice altă seminție cu darul vorbirii; viața le e mai îndelungată decît a oamenilor, fără să fie nemuritori. Printre elfii din Pămîntul de Mijloc se povestea în străvechime că gnomii, după ce mureau, se reîntorceau în țărîna și piatra din care fuseseră plămădiți; gnomii însă nu gîndesc astfel. Ei spun că Aulë Plăsmuitorul, căruia ei îi spun Mahal, are grijă de ei și îi adună în Mandos, în săli anume pentru ei pregătite; și că el le-ar fi spus străbunilor lor că, în ceasul

cel de pe urmă, Ilúvatar îi va binecuvînta şi le va dărui un loc printre Copii. Iar ceea ce vor avea ei de făcut atunci va fi să-l slujească pe Aulë şi să-l ajute să reclădească Arda după Ultima Bătălie. Mai spun ei că cei Şapte Părinţi ai gnomilor se vor întoarce să vieţuiască din nou cu cei de-o seminţie cu ei şi că-şi vor purta din nou străvechile lor nume; iar, dintre aceştia, Durin avea să rămînă cel mai vestit în evurile ce-au urmat, părintele acelui neam care a arătat cea mai mare prietenie elfilor şi ale cărui sălaşuri se găseau în Khazad-dûm.

Trudind să-i plămădească pe gnomi, Aulë a muncit în taină, ascuns de ochii celorlalţi valari; dar, într-un tîrziu, şi-a deschis sufletul în faţa Yavannei, spunîndu-i tot ceea ce se petrecuse. Iar Yavanna i-a zis:

– Eru e milostiv. Văd acum cît de bucuroasă îţi este inima şi are de ce să fie; căci nu ai fost doar iertat, ci şi răsplătit. Dar, pentru că ţi-ai ascuns de mine gîndul pînă l-ai împlinit, copiii tăi nu vor îndrăgi ceea ce mi-e mie drag. Mai întîi, vor îndrăgi, ca şi părintele lor, ceea ce iese din mîinile lor. Vor sălăşlui sub pămînt, nepăsători la ceea ce creşte şi vieţuieşte pe pămînt. Mulţi vor fi copacii care vor simţi muşcătura fierului lor neîndurător.

– La fel poţi spune şi despre Copiii lui Ilúvatar, i-a răspuns Aulë, căci şi ei se vor hrăni şi vor zidi. Şi chiar dacă totul e nepreţuit în regatul tău – şi ar fi chiar de n-ar veni nici o seminţie a Copiilor – Eru tot îi va face stăpîni peste Arda, iar ei se vor folosi de tot ceea ce vor găsi aici: de bună seamă, cu respectul şi recunoştinţa cuvenite, şi asta mulţumită lui Eru.

– Numai să nu le întunece Melkor inimile, a spus Yavanna.

Asta era marea ei grijă şi i se strîngea inima gîndindu-se la ce putea să se întîmple pe Pămîntul de Mijloc în zilele ce aveau să vină. Astfel că s-a dus la Manwë. Fără să-i destăinuie taina lui Aulë, l-a întrebat:

– Rege al Ardei, mi-a spus Aulë că atunci cînd vor veni Copiii, ei vor stăpîni tot ceea ce s-a plăsmuit prin truda mea şi că vor face cu toate aste lucruri ce vor pofti. Adevărat este?

– Adevărat, a zis Manwë. Dar de ce întrebi tu asta, căci nu ai trebuinţă de ceea ce ştie Aulë?

Yavanna a tăcut o vreme, cufundată în gînduri. Apoi a răspuns:

– Pentru că mi-e inima grea gîndindu-mă la ce va veni. Tot ce am durat eu mi-e drag. Oare nu-i destul că Melkor a pricinuit atîta prăpăd? Oare nimic din ce-am plămădit eu nu va scăpa de sub stăpînirea altora?

– Dacă ar fi după vrerea ta, ce-ai pune deoparte? a întrebat Manwë. Din tot regatul tău, ce ţi-e ţie mai drag?

– Totul e preţios şi fiecare lucru în parte sporeşte preţul celorlalte. Dar *kelvarii* pot să fugă sau să se apere, cîtă vreme *olvarii* care cresc nu pot face asta. Iar dintre *olvari*, copacii mi-s cei mai dragi. Mult timp le trebuie să crească, iute vor cădea doborîţi, iar dacă nu-şi aduc obolul cu poame pe ram, puţini le vor plînge pieirea. Aşa văd eu în gîndul meu. De-ar putea copacii să vorbească în numele tuturor celor care au rădăcini şi să-i pedepsească pe cei care le fac rău!

– Ciudat e gîndul tău, a zis Manwë.

– Cu toate astea, a fost acolo, în Cînt. Căci, în vreme ce tu te găseai în înalturile cerului şi împreună cu Ulmo făureai norii şi revărsai ploile, eu înălţam în întîmpinarea lor ramurile arborilor măreţi. Şi unele i-au cîntat lui Ilúvatar prin şuieratul vîntului şi vuietul ploii.

A fost rîndul lui Manwë să tacă, iar gîndul pe care Yavanna îl strecurase în mintea lui creştea şi se întindea pînă cînd l-a zărit Ilúvatar. I s-a năzărit atunci lui Manwë că în jurul lui se urzea iarăşi Cîntul, numai că acum deslu- şea în el multe lucruri pe care, cu toate că le auzise, nu le luase în seamă. Şi Vedenia s-a arătat din nou în faţa ochilor lui, dar nu mai era îndepărtată, ci el însuşi se afla în ea, dar,

cel de pe urmă, Ilúvatar îi va binecuvînta și le va dărui un loc printre Copii. Iar ceea ce vor avea ei de făcut atunci va fi să-l slujească pe Aulë și să-l ajute să reclădească Arda după Ultima Bătălie. Mai spun ei că cei Șapte Părinți ai gnomilor se vor întoarce să viețuiască din nou cu cei de-o seminție cu ei și că-și vor purta din nou străvechile lor nume; iar, dintre aceștia, Durin avea să rămînă cel mai vestit în evurile ce-au urmat, părintele acelui neam care a arătat cea mai mare prietenie elfilor și ale cărui sălașuri se găseau în Khazad-dûm.

Trudind să-i plămădească pe gnomi, Aulë a muncit în taină, ascuns de ochii celorlalți valari; dar, într-un tîrziu, și-a deschis sufletul în fața Yavannei, spunîndu-i tot ceea ce se petrecuse. Iar Yavanna i-a zis:

– Eru e milostiv. Văd acum cît de bucuroasă îți este inima și are de ce să fie; căci nu ai fost doar iertat, ci și răsplătit. Dar, pentru că ți-ai ascuns de mine gîndul pînă l-ai împlinit, copiii tăi nu vor îndrăgi ceea ce mi-e mie drag. Mai întîi, vor îndrăgi, ca și părintele lor, ceea ce iese din mîinile lor. Vor sălășlui sub pămînt, nepăsători la ceea ce crește și viețuiește pe pămînt. Mulți vor fi copacii care vor simți mușcătura fierului lor neîndurător.

– La fel poți spune și despre Copiii lui Ilúvatar, i-a răspuns Aulë, căci și ei se vor hrăni și vor zidi. Și chiar dacă totul e neprețuit în regatul tău – și ar fi chiar de n-ar veni nici o seminție a Copiilor – Eru tot îi va face stăpîni peste Arda, iar ei se vor folosi de tot ceea ce vor găsi aici: de bună seamă, cu respectul și recunoștința cuvenite, și asta mulțumită lui Eru.

– Numai să nu le întunece Melkor inimile, a spus Yavanna.

Asta era marea ei grijă și i se strîngea inima gîndindu-se la ce putea să se întîmple pe Pămîntul de Mijloc în zilele ce aveau să vină. Astfel că s-a dus la Manwë. Fără să-i destăinuie taina lui Aulë, l-a întrebat:

– Rege al Ardei, mi-a spus Aulë că atunci cînd vor veni Copiii, ei vor stăpîni tot ceea ce s-a plăsmuit prin truda mea și că vor face cu toate aste lucruri ce vor pofti. Adevărat este?

– Adevărat, a zis Manwë. Dar de ce întrebi tu asta, căci nu ai trebuință de ceea ce știe Aulë?

Yavanna a tăcut o vreme, cufundată în gînduri. Apoi a răspuns:

– Pentru că mi-e inima grea gîndindu-mă la ce va veni. Tot ce am durat eu mi-e drag. Oare nu-i destul că Melkor a pricinuit atîta prăpăd? Oare nimic din ce-am plămădit eu nu va scăpa de sub stăpînirea altora?

– Dacă ar fi după vrerea ta, ce-ai pune deoparte? a întrebat Manwë. Din tot regatul tău, ce ți-e ție mai drag?

– Totul e prețios și fiecare lucru în parte sporește prețul celorlalte. Dar *kelvarii* pot să fugă sau să se apere, cîtă vreme *olvarii* care cresc nu pot face asta. Iar dintre *olvari*, copacii mi-s cei mai dragi. Mult timp le trebuie să crească, iute vor cădea doborîți, iar dacă nu-și aduc obolul cu poame pe ram, puțini le vor plînge pieirea. Așa văd eu în gîndul meu. De-ar putea copacii să vorbească în numele tuturor celor care au rădăcini și să-i pedepsească pe cei care le fac rău!

– Ciudat e gîndul tău, a zis Manwë.

– Cu toate astea, a fost acolo, în Cînt. Căci, în vreme ce tu te găseai în înalturile cerului și împreună cu Ulmo făureai norii și revărsai ploile, eu înălțam în întîmpinarea lor ramurile arborilor măreți. Și unele i-au cîntat lui Ilúvatar prin șuieratul vîntului și vuietul ploii.

A fost rîndul lui Manwë să tacă, iar gîndul pe care Yavanna îl strecurase în mintea lui creștea și se întindea pînă cînd l-a zărit Ilúvatar. I s-a năzărit atunci lui Manwë că în jurul lui se urzea iarăși Cîntul, numai că acum deslușea în el multe lucruri pe care, cu toate că le auzise, nu le luase în seamă. Și Vedenia s-a arătat din nou în fața ochilor lui, dar nu mai era îndepărtată, ci el însuși se afla în ea, dar,

în acelaşi timp, vedea că Ilúvatar ţinea totul în mîna sa; şi mîna aceea a pătruns în Vedenie şi din ea s-au ivit multe minuni pe care, pînă atunci, ainurii le tăinuiseră de Ilúvatar în inimile lor.

S-a dezmeticit Manwë şi a coborît la Yavanna, pe Ezellohar, s-a aşezat lîngă ea, sub cei Doi Copaci, şi i-a zis:

– Ah, Kementári, Eru mi-a vorbit şi iată ce mi-a zis: „Gîndesc, oare, valarii că eu n-am auzit Cîntul, chiar şi cel mai mic sunet din cea mai slabă voce? Ascultă! Cînd se vor trezi Copiii, se va trezi şi gîndul Yavannei şi va chema la sine spirite din depărtări şi vor coborî ele printre *kelvari* şi printre *olvari* şi unele spirite în aceşti *olvari* îşi vor face sălaş şi li se va aduce închinăciune şi mînia lor îndreptăţită va fi auzită. O vreme doar: cît puterea va fi de partea Întîilor Născuţi, iar cei Născuţi După vor fi tineri." Dar nu-ţi aminteşti tu, oare, Kementári, că gîndul tău nu a cîntat totdeauna singur? Nu s-au întîlnit, oare, gîndul tău şi gîndul meu, încît ne-am desfăcut aripile împreună, ca două păsări mari ce se înalţă deasupra norilor? Şi al meu se va împlini, prin voia lui Ilúvatar şi înainte de trezirea Copiilor vor porni în zbor, cu aripi iuţi ca vîntul, vulturii Seniorilor din Apus.

Yavanna s-a bucurat auzindu-l, s-a ridicat, şi-a întins braţele spre ceruri şi a spus:

– Înalţi vor creşte copacii lui Kementári, pentru ca vulturii Regelui să se poată adăposti în ei.

Dar Manwë s-a ridicat şi el şi părea că se afla atît de sus, încît vocea lui ajungea la Yavanna ca adusă de suflarea vîntoaselor:

– Nu, a spus el, doar copacii lui Aulë vor fi atît de înalţi. Vulturii în munţi îşi vor face sălaşurile şi de-acolo vor auzi vocile celor care ne cheamă. Dar în păduri vor umbla Păstorii Copacilor.

După aceste vorbe, Manwë şi Yavanna s-au despărţit, iar Yavanna s-a reîntors la Aulë; l-a găsit în fierăria lui, turnînd metal topit într-un tipar.

– Eru e mărinimos, i-a spus ea. Dar spune-le odraslelor tale să fie cu băgare de seamă! Căci prin păduri va cutreiera o putere a cărei mînie, de va fi să i-o trezească ele, împotrivă-le se va întoarce.

– De lemn tot vor avea trebuinţă, a zis Aulë şi şi-a văzut mai departe de treaba lui de făurar.

CAPITOLUL III

Despre venirea elfilor şi captivitatea lui Melkor

Timp de evuri lungi valarii au trăit fericiţi în lumina Copacilor, dincolo de Munţii din Aman, în vreme ce Pămîntul de Mijloc zăcea cufundat în amurg, sub panoplia stelelor. Cîtă vreme luciseră Felinarele, totul începuse să crească, dar acum creşterea se oprise, din pricina întunericului ce se lăsase. Apucaseră însă să apară cele mai vechi vietăţi: apele mărilor erau pline de alge uriaşe, iar pămîntul se acoperise de umbra copacilor măreţi; văile dintre dealurile cufundate în noapte mişunau de făpturi întunecate, pe cît de bătrîne, pe atît de puternice. Valarii arareori se abăteau pe cele meleaguri şi prin cei codri; în umbrele lor numai Yavanna şi Oromë îşi purtau paşii şi, văzînd cum nimic nu mai creştea şi cum făgăduinţa Primăverii pe Arda nu se împlinise, Yavanna jelea amarnic în sufletul ei. Astfel a făcut ea ca multe dintre cele ce răsăriseră în Primăvară să adoarmă şi, dormind, să fie ferite de îmbătrînire şi să aştepte clipa prielnică a treziei ce avea să vină.

În ăst timp, la Miazănoapte, Melkor îşi statornicea puterea. Stătea de veghe, fără să doarmă o clipă. Şi trudea; iar făpturile ticăloase pe care le atrăsese de partea sa mişunau prin lume, iar codrii întunecaţi şi adormiţi erau bîntuiţi de tot felul de monştri şi alcătuiri înspăimîntătoare. În Utumno Melkor strîngea în jurul său demonii, acele spirite care i se alăturaseră la-nceput, în zilele sale de glorie; cu vremea ajunseseră să-i semene în nemernicie; inimile le erau pară de foc, ascunse sub un acoperămînt de întuneric, iar spaima croia drum paşilor lor; asupră-le aveau biciuri de foc. În evurile de mai tîrziu, în Pămîntul de Mijloc aveau să fie numiţi Balrogi. Dar, în acea vreme de întunecime, Melkor a adus pe lume şi alţi monştri, osebiţi ca formă şi alcătuire, care au tulburat lumea vreme îndelungată; cît despre regatul său, se-ntindea de-acum chiar şi la miazăzi de Pămîntul de Mijloc.

O altă fortăreaţă şi-a zidit Melkor nu departe de ţărmurile nord-vestice ale mării, şi-aici şi-a adunat el arme făr' de număr, pentru a ţine piept oricărui atac ce ar fi putut veni dinspre Aman. Cel care ceruse zidirea fortăreţei era Sauron, locotenentul lui Melkor; iar numele fortăreţei era Angband.

Într-o bună zi, valarii au ţinut sfat, căci veştile pe care Yavanna şi Oromë le aduceau despre Tărîmurile Exterioare îl nelinişteau. Şi le-a vorbit Yavanna valarilor, spunîndu-le:

– Preaputernici ai Ardei, scurtă a fost Vedenia lui Ilúvatar şi iute ne-a fost luată din faţa ochilor, încît ne va fi greu să ghicim cînd anume în zilele ce vor urma va fi să se întîmple ceea ce-i sortit. Dar puteţi fi încredinţaţi că e aproape clipa şi încă în acest ev ni se va împlini aşteptarea şi Copiii se vor trezi. Se cuvine, oare, să lăsăm meleagurile unde vor sălăşlui ei părăginite, pradă răului? Se cuvine să trăiască în întunecime, în vreme ce noi avem parte de lumină? Şi să-l socotească stăpîn pe Melkor, cînd, pe tron, sus, pe Taniquetil, stă Manwë?

– Nu! a strigat Tulkas. Să pornim război fără zăbavă. Oare nu ne-am ţinut departe de vrajbă prea multă vreme şi nu

ne-am refăcut acum forțele? Să ne lăsăm hărțuiți pentru totdeauna de acest singur dușman?

La acestea a răspuns Mandos, ascultînd de rugămintea lui Manwë:

– Copiii lui Ilúvatar, a spus el, veni-vor în ăst ev, așa este, dar încă nu le-a sosit sorocul. Și mai este sortit ca Întîii Născuți să vină la vreme de întunecime și să-și îndrepte mai întîi privirile spre stele, a căror pieire va fi vestită printr-o mare lumină. Iar, de vor fi la restriște, Întîii Născuți numele Vardei îl vor chema.

Varda s-a ridicat atunci de la sfat și, privind de pe culmea vîrfului Taniquetil, a văzut întunecimea de pe Pămîntul de Mijloc întinzîndu-se sub panoplia stelelor palide și îndepărtate. Și s-a apucat ea să facă ceva măreț, mai presus decît tot ce făcuseră valarii de cînd veniseră pe Arda. A luat picurii argintii de rouă din ciuberele copacului Telperion și din ei a făcut stele noi, mai luminoase decît celelalte, pentru a-i întîmpina pe Întîii Născuți; din care pricină celei care se numea Tintallë, Cea-care-Aprinde, încă din negura timpului și de cînd începuse a fi făcută Eá, elfii aveau să-i spună Elentári, Regina Stelelor. Pe Carnil și Luinil, pe Nénar și Lumbar, pe Alcarinquë și Elemmírë le-a făurit ea atunci și multe alte stele din cele străvechi le-a înmănuncheat și le-a așezat drept felurite constelații pe cerul Ardei: Wilwarin, Telumendil, Soronúmë și Anarríma; și Menelmacar, cea cu centură strălucitoare, care prevestește Ultima Bătălie ce se va da la sfîrșitul tuturor timpurilor. Și departe, spre miazănoapte, pentru a-l sfida pe Melkor, a pus să se legene coroana celor șapte stele mărețe, Valacirca, Secera valarilor și semnul destinului.

Se povestește că, atunci cînd Varda și-a sfîrșit trudnicia, care n-a fost cîtuși de puțin scurtă, și cînd Menelmacar s-a urcat prima oară pe cer și flacăra albastră a lui Helluin a licărit în cețurile ce adăstau deasupra hotarelor lumii, în acel ceas anume s-au trezit Copiii Pămîntului, Întîii Născuți ai lui

Ilúvatar. În apropierea Lacului Cuiviénen, Apa Trezirii, cu oglinda-i luminată de stele, ei s-au sculat din somnul în care îi ținuse cufundați Ilúvatar; și stînd ei tăcuți pe malul apei, ochii li s-au oprit întîi și-ntîi asupra stelelor de pe boltă. De atunci au îndrăgit ei pentru totdeauna lumina stelară și au venerat-o pe Varda Elentári mai presus decît pe toți valarii.

Lumea s-a tot schimbat și contururile pămînturilor și ale mărilor au fost șterse și reînnoite, rîurile nu și-au păstrat matcile, munții nici ei n-au stat pironiți locului; iar cale înapoi spre Cuiviénen nu mai este. Dar elfii spun că lacul se găsea undeva, pe Pămîntul de Mijloc, departe spre răsărit și oarecum spre miazănoapte, că era un fel de golf al Mării Interioare Helcar; și acea mare se întindea chiar pe locul unde se aflaseră odată poalele pilastrului Felinarului Illuin, înainte să-l sfarme Melkor. Multe ape au căzut din înălțimi spre răsărit, iar primul sunet auzit de elfi a fost cel al apei curgătoare și al celei prăvălite peste pietre.

Timp îndelungat au trăit ei în primul lor loc de sălaș, lîngă apă, sub stelele cerului, vreme în care umblau pe Pămîntul de Mijloc și se minunau; încet, s-au învățat să vorbească și să dea nume tuturor lucrurilor pe care le zăreau. Pentru ei înșiși aleseseră numele de quendi, adică cei care vorbesc în graiuri; căci încă nu întîlniseră nici o altă făptură care să vorbească sau să cînte.

S-a întîmplat odată ca Oromë, pornit la vînătoare, să călărească spre răsărit și, odată ajuns în apropiere de țărmul Mării Helcar, să o apuce spre miazănoapte și să intre în umbrele aruncate de Orocarni, Munții Răsăriteni. Deodată, Nahar a scos un nechezat răsunător și s-a oprit din mers. Mirat, Oromë a rămas și el nemișcat și i s-a părut că, în liniștea meleagului aceluia de sub stele, aude de foarte departe voci care cîntă.

Astfel i-au găsit, într-un tîrziu, valarii – s-ar putea zice că întîmplător – pe aceia pe care-i așteptaseră atîta amar de vreme. Dînd cu ochii de elfi, Oromë tare s-a minunat, ca și

cînd ar fi fost niște ființe nemaivăzute apărute pe neașteptate și de nimic prevestite; și așa vor gîndi valarii de fiecare dată. Căci de fiecare dacă cînd se va ivi pe Eä lucru sau ființă a cărei venire va fi fost prorocită prin Muzică ori zărită în vreo vedenie cu mult încă înainte de facerea Lumii, acel lucru sau acea ființă va fi privită drept ceva cu totul nou și neașteptat.

La început, Copiii mai mari ai lui Ilúvatar erau mai puternici și mai măreți decît au devenit de atunci încoace; dar nu și mai chipeși, căci, cu toate că frumusețea quendilor în zilele tinereții lor întrecea orice altă frumusețe adusă pe lume de Ilúvatar, ea nu a pierit, ci se găsește și acum în Apus, mult sporită de suferință și înțelepciune. Oromë i-a îndrăgit pe quendi, numindu-i eldari chiar în graiul lor, adică neamul stelelor; dar numele acesta avea să fie purtat mai tîrziu doar de aceia care l-au urmat pe Oromë pe drumul spre apus.

Quendii însă se temeau de venirea lui Oromë – o lucrătură a lui Melkor, spaima asta a lor. Căci înțelepții spun acum – pe temeiul celor știute de ei – că Melkor ce sta mereu la pîndă a prins de îndată de veste despre trezirea quendilor și a trimis năluci și spirite rele drept iscoade care să-i momească. Așa s-a făcut că, la cîțiva ani după venirea lui Oromë, ori de cîte ori elfii se îndepărtau prea mult de meleagul lor, cîte unul sau mai mulți la un loc, adesea dispăreau și nu se mai întorceau nicicînd; quendii spuneau atunci că îi prinsese Vînătorul și îi cuprindea frica. Și, cu adevărat, mai toate cîntecele străvechi ale elfilor, ale căror ecouri încă se mai aud în Apus, povestesc despre niște arătări ca umbrele care bîntuiau dealurile din preajma Lacului Cuiviénen sau care întunecau dintr-o dată stelele și despre Călărețul întunecat, pe un cal sălbatic, care lua urma hoinarilor pentru a-i prinde și a-i sfîrteca. Melkor însuși se temea cumplit cînd umbla Oromë călare și tare nu-i plăcea lucrul ăsta, astfel că se prea poate să-și fi trimis călare slujitorii întunecați ori să fi răspîndit zvonuri mincinoase numai ca elfii să se ferească din calea lui Oromë, de va fi fost să-l întîlnească.

Prin urmare, cînd Nahar a nechezat și Oromë a apărut cu adevărat printre ei, unii quendi s-au ascuns, alții au rupt-o la fugă și duși au fost. Dar cei care au avut curajul să rămînă, s-au dumirit iute că Marele Călăreț nu era o arătare venită din întunecime, căci lumina din Aman strălucea pe chipul lui, așa încît cei mai aleși dintre elfi s-au simțit atrași de ea.

Cît despre nefericiții ademeniți de Melkor, prea puține se știu fără putință de tăgadă. Căci e oare vreo ființă vie care a coborît în adîncurile unde se află Utumno sau a putut să fie de față la ticăloasele sfaturi ținute de Melkor? Totuși, înțelepții de pe Eressëa sînt încredințați că toți quendii care au căzut în mîinile lui Melkor, înainte ca Utumno să fie nimicit, au fost aruncați în temnițele sale și supuși la chinuri prelungi și neîntrecut de dibace, s-au ticăloșit și au devenit sclavii lui; din această pizmă a lui față de elfi și din dorința de a-i batjocori a apărut pe lume neamul spurcat al orcilor care, mai tîrziu, aveau să devină cei mai aprigi dușmani ai elfilor. Altfel nu s-ar fi putut naște orcii ăștia, căci ei trăiau și se prăseau asemenea Copiilor lui Ilúvatar; și nimic din ce avea viață proprie sau ceva ce aducea a viață nu putea fi plămădit de Melkor, din pricina răzvrătirii sale de dinaintea Începutului Lumii, pe cînd se alcătuia Ainulindalë; așa povestesc înțelepții. Și, în adîncul inimilor lor întunecate, orcii nu simțeau decît scîrbă pentru stăpînul lor, cel care le făcuse acea viață îngrozitoare și pe care-l slujeau din teamă. Poate că aceasta a fost cea mai mare ticăloșie făptuită de Melkor, pe care Ilúvatar o ura pînă-n adîncul sufletului.

O vreme, Oromë a zăbovit printre quendi, după care a pornit-o de-acolo valvîrtej, peste mări și țări, pînă în Valinor, ca să ducă vestea în Valmar; nu a uitat să pomenească și de nălucile care tulburau împrejurimile Lacului Cuiviénen. Valarii tare s-au bucurat auzindu-l, dar erau și neliniștiți; au stat îndelung la sfat, să găsească o cale să-i apere pe quendi

de umbra lui Melkor. Iar Oromë s-a întors de îndată în Pămîntul de Mijloc, printre elfi.

Manwë a rămas multă vreme cufundat în gînduri, sus, pe Taniquetil şi, într-un tîrziu, i-a cerut sfatul lui Ilúvatar. După aceea a coborît în Valmar şi i-a chemat pe toţi valarii în Cercul Destinului. La această adunare a venit chiar şi Ulmo, din Marea Exterioară.

– Iată ce sfat mi-a dat Ilúvatar, a zis Manwë, şi pe care vi-l dau acum vouă: trebuie să ne ridicăm împotriva celui care a pus stăpînire pe Arda, oricît ne-ar costa aceasta, şi să eliberăm seminţia quendilor de sub umbra lui Melkor.

Tulkas s-a bucurat; dar Aulë a fost cuprins de mîhnire, presimţind suferinţele ce avea să le îndure lumea de pe urma acestei vrajbe. Valarii însă s-au pregătit de luptă şi au ieşit din Aman pregătiţi de război, hotărîţi să ia cu asalt fortăreaţa lui Melkor şi să pună capăt puterii lui. Nicicînd n-avea Melkor să uite că războiul ăsta fusese pornit din pricina elfilor, că ei i-au adus căderea. Cu toate acestea, elfii nu au avut nici un amestec în ceea ce s-a petrecut şi aproape că nici n-au habar că, la începutul zilelor lor, puterea de la Apus s-a dezlănţuit împotriva celei de la Miazănoapte.

Melkor i-a înfruntat pe valari în nord-vestul Pămîntului de Mijloc şi tot acel ţinut a fost pustiit. Dar armiile Apusului au învins iute în acea luptă dintîi, iar slugile lui Melkor au scăpat cu fuga şi s-au ascuns în Utumno. După care valarii au străbătut Pămîntul de Mijloc şi au pus străjeri la Cuiviénen; quendii n-au ştiu despre Bătălia Puterilor altceva decît că Pămîntul s-a cutremurat şi a gemut sub picioarele lor, apele s-au tulburat, iar, la miazănoapte, s-au zărit lumini ca de la nişte focuri urieşeşti. Lung şi chinuitor a fost asediul fortăreţei Utumno şi multe bătălii s-au purtat în faţa porţilor ei, despre care elfilor le-au ajuns la urechi doar zvonuri. În acele vremuri, Pămîntul de Mijloc a căpătat altă formă şi Marea cea Mare care-l despărţea de Aman s-a lărgit şi mai mult şi s-a adîncit; a rupt malurile stîncoase şi a alcătuit un golf adînc, în

partea de miazănoapte. Multe alte golfuri mai mici au apărut între Marele Golf şi Helcaraxë, departe, la miazănoapte, acolo unde Pămîntul de Mijloc şi Aman se apropiau foarte mult. Printre acestea, Golful Balar era cel mai întins; în el se vărsa înspumatul Sirion, coborînd vijelios din înălţimile abia născute la miazănoapte: platoul Dorthonion şi munţii ce înconjurau meleagul Hithlum. Ţinuturile din nordul îndepărtat zăceau pustiite în acele vremi; era locul în care Utumno fusese săpat adînc sub pămînt, iar genunile sale erau pline de focuri şi de mulţimile neştiute ale servitorilor lui Melkor.

Dar, în cele din urmă, porţile fortăreţei Utumno au fost sfărîmate, acoperişurile sălilor spulberate, aşa încît Melkor a trebuit să se refugieze în puţul cel mai adînc. Tulkas, cel mai aprig dintre valari, s-a luat după el şi s-au încins la trîntă pînă l-a azvîrlit pe Melkor cu faţa la pămînt; fedeleş a fost după aceea legat, cu lanţul Angainor, făurit de Aulë, şi luat prizonier; iar lumea a avut parte de pace un ev îndelungat.

Numai că valarii nu descoperiseră toate galeriile subpămîntene şi toate grotele ascunse cu vicleşug în adînc, sub fortăreţele Angband şi Utumno. Acolo încă dăinuiau multe făpturi ticăloase, iar altele s-au risipit fugind în întunecime şi hălăduind prin întinsele meleaguri ale lumii, aşteptînd un ceas încă şi mai ticăloşit; şi nici pe Sauron nu l-au găsit valarii.

Dar, după ce s-a sfîrşit Bătălia şi dintre ruinele de la miazănoapte s-au înălţat nori cumpliţi ce au acoperit stelele, valarii l-au tîrît pe Melkor înapoi cu ei, în Valinor; avea mîinile şi gleznele legate şi ochii aşijderea; astfel a fost adus în Cercul Destinului. Acolo l-au azvîrlit cu faţa la pămînt, la picioarele lui Manwë; s-a miluit Melkor să fie iertat, dar rugămintea nu i-a fost împlinită, astfel că a fost închis în temniţa lui Mandos, de unde nimeni nu are scăpare, fie el valar ori elf, ori om muritor. Mari şi bine întărite sînt zidurile acelea înălţate în partea de apus a Ţinutului Aman. Acolo i s-a sortit lui Melkor să rămînă timp de trei evuri

lungi, înainte de a fi din nou supus judecății sau înainte să poată cerși încă o dată iertăciune.

După care, valarii au ținut iarăși sfat, dar nu izbuteau să cadă la învoială. Unii, în frunte cu Ulmo, ziceau că elfii trebuie lăsați să umble pe unde vor pe Pămîntul de Mijloc și, cu harurile lor, să pună ordine pe acele meleaguri și să le tămăduiască de tot ce înduraseră. Dar cei mai mulți dintre valari se temeau pentru seminția asta, lăsată de izbeliște în lumea plină de primejdii, printre amăgitoarele umbre ale întunericului luminat de stele; dar, mai cu seamă, doreau prietenia elfilor, a căror frumusețe o îndrăgiseră nespus. În cele din urmă, valarii au hotărît să-i cheme pe quendi în Valinor, să-i aibă acolo pentru totdeauna, în preajma Puterilor, în lumina Copacilor.

– Vai nouă! a zis Mandos, ieșind din muțenia lui.

Căci multe nenorociri aveau să se abată mai apoi din pricina acestei hotărîri a lor.

La început elfii nu au vrut să se supună chemării, pentru că pe valari, în afară de Oromë, îi cunoscuseră pînă atunci doar în mînia lor, cînd se duseseră la război și oricum se temeau de ei încă dinainte. Așa că Oromë a fost încă o dată trimis la ei. El a ales din rîndul elfilor cîțiva legați care să se ducă în Valinor și să spună păsul seminției lor; iar aceștia au fost: Ingwë, Finwë și Elwë, care, mai apoi, au devenit regi. Ajunși în Valinor, tare s-au minunat ei de măreția și strălucirea valarilor și au fost vrăjiți de lumina și frumusețea Copacilor. Apoi Oromë i-a dus înapoi, pe malul Lacului Cuiviénen, și ei le-au povestit semenilor lor despre ce-au văzut acolo și i-au sfătuit să dea ascultare chemării valarilor și să plece cu toții în Apus.

Atunci s-au despărțit elfii pentru prima oară. Căci rubedeniile lui Ingwë și cele mai multe dintre rubedeniile lui Finwë și ale lui Elwë s-au lăsat înduplecate de vorbele căpeteniilor lor și s-au arătat gata să plece, urmîndu-l pe Oromë; aceștia aveau să fie cunoscuți de atunci încolo drept eldarii,

după cum le spusese de la bun început Oromë elfilor în graiul lor. Dar mulți au fost cei care s-au împotrivit chemării, atrași mai curînd de lumina stelelor și de întinderile Pămîntului de Mijloc, decît de foșnetul Copacilor; ei sînt avarii, Îndărătnicii, care s-au despărțit la acea vreme de eldari și nici că s-au mai întîlnit, decît după trecerea multor evuri.

Eldarii se pregăteau acum pentru un drum lung, departe de primele lor sălașuri de la răsărit; în trei tabere s-au despărțit; cea mai puțin numeroasă, prima care avea să pornească, îl avea drept căpetenie pe Ingwë, cel mai semeț senior al semiției elfilor. A intrat el în Valinor și s-a așezat la picioarele Puterilor și, de atunci, toți elfii îi venerează numele; dar pe Pămîntul de Mijloc nu s-a mai întors și nici n-a mai privit înapoi spre el. Vanyarii erau poporul lui, Elfii cei Frumoși, mult îndrăgiți de Manwë și Varda; puțini sînt oamenii care au vorbit vreodată cu ei.

Au urmat noldorii, numele lor însemnînd „înțelepciune", poporul lui Finwë. Elfii Știutori sînt ei, prietenii lui Aulë; cîntece îi slăvesc, căci îndelung și din greu au luptat și au trudit dintru început pe meleagurile de la miazănoapte.

Cea mai numeroasă tabără a sosit ultima; ei se numesc teleri, din pricină că au zăbovit pe drum, nefiind împăcați cu gîndul trecerii din crepuscul în lumina Valinorului. Mult le mai plăcea apa, iar cei care au ajuns într-un tîrziu pe țărmurile apusene au fost vrăjiți de mare. Elfii Mării, așa au fost cunoscuți în Aman, falmarii, căci înălțau cînturi lîngă valurile ce se spărgeau de țărm. Și au avut doi seniori, fiind ei mulți la număr: pe Elwë Singollo (adică Mantie-Cenușie) și pe Olwë, fratele său.

Acestea au fost cele trei neamuri ale eldaliënilor, care au purces, în cele din urmă, spre Apusul cel mai îndepărtat, în vremea Copacilor, și care sînt numiți calaquendii, Elfii Luminii. Dar mai sînt și eldari care s-au pornit în marșul spre apus, însă care, pe drumul cel lung, s-au răzlețit de toți ceilalți și au luat-o pe alte poteci sau au zăbovit pe țărmurile

Pămîntului de Mijloc; cei mai mulţi dintre ei făceau parte dintre teleri şi despre ei se va povesti mai departe. În preajma mării şi-au făcut apoi sălaşul, ori au pribegit prin codrii şi prin munţii lumii, doar că inimile lor tînjeau după Apus. Pe aceştia calaquendii îi numesc úmanyari, adică cei care nu au ajuns nicicînd în ţinutul Aman, pe Tărîmul Binecuvîntat; úmanyarii şi avarii sînt numiţi totodată moriquendi, adică Elfii Întunecimii, căci ei niciodată n-au zărit Lumina ce-a fost înainte de Soare şi de Lună.

Se povesteşte că, atunci cînd taberele eldaliënilor au plecat de lîngă Cuiviénen, în fruntea lor călărea Oromë, pe Nahar, calul său alb, cu potcoave daurite; şi trecînd la miazănoapte pe lîngă Marea Helcar, au apucat-o spre apus. Înainte-le, la miazănoape, atîrnau nori negri peste ruinele de pe urma războiului, ascunzînd stelele din acea parte a lumii. Nu puţini au fost aceia dintre ei pe care i-a cuprins teama şi, căindu-se, au luat drumul întoarcerii, pierzîndu-şi urma.

Lung şi zăbavnic a fost marşul eldarilor spre apus, căci leghele Pămîntului de Mijloc erau neştiute la număr, obositoare şi lipsite de poteci. Las' că nici nu-i mîna graba pe eldari, ei minunîndu-se la tot pasul de ceea ce vedeau şi pe multe meleaguri şi lîngă multe rîuri ar fi mas; şi cu toate că doreau cu toţii să pribegească, mulţi mai curînd se temeau de capătul călătoriei, decît erau nerăbdători să ajungă. Astfel că, de cîte ori Oromë o pornea înspre alte zări, mînat de treburi al căror rost numai el îl ştia, eldarii se opreau şi nu mai înaintau nici un pas, pînă se întorcea el să-i călăuzească. Au călătorit astfel mulţi ani la rînd şi numai iată că drumul a trecut printr-un codru şi a ajuns la un rîu mare, mai lat decît tot ce văzuseră pînă atunci; dincolo de el se zăreau munţii ale căror ţancuri ascuţite păreau să străpungă panoplia stelelor. Din ce se spune, rîul era chiar acela care mai tîrziu a fost numit Marele Anduin, fiind hotarul meleagurilor apusene ale Pămîntului de Mijloc. Iar munţii erau Hithaeglir, Turnurile de Ceaţă, la hotarul cu Eriador; cu mult mai înalţi şi mai spăimîntători erau ei în acele vremuri; iar ei au fost duraţi de Melkor, spre a împiedica înaintarea lui Oromë. Telerii au zăbovit îndelung pe malul răsăritean al rîului şi tare ar fi vrut să rămînă acolo, dar vanyarii şi noldorii l-au trecut şi Oromë s-a pierdut în depărtare; iar telerii au privit la înălţimile învăluite de umbre şi s-au simţit cuprinşi de teamă.

Atunci din tabăra lui Olwë a ieşit în faţă unul care, pînă atunci, fusese mereu în coada drumeţilor; Lenwë era numele său. Hotărînd să nu mai urmeze marşul spre apus, s-a pus în fruntea unei mari mulţimi dintre cei rămaşi în urmă şi a pornit-o spre miazăzi, de-a lungul rîului; nimic n-au mai ştiut despre ei rubedeniile lor, vreme de ani fără număr. Nandorii erau aceştia, alcătuind o seminţie aparte, neasemenea neamului lor în toate cele, fără doar de dragostea pentru apă, drept care îşi făceau sălaşuri în apropierea cascadelor şi a pîraielor repezi. Cunoşteau cu amănuntul fiecare vietate, copac sau buruiană, pasăre ori fiară, mai bine decît oricare alţi elfi. În anii ce aveau să vină, Denethor, fiul lui Lenwë, şi-a îndreptat într-un sfîrşit paşii din nou spre apus, ducînd o parte din această seminţie peste munţi, pînă în Beleriand, înainte ca Luna să răsară.

Cît despre vanyari şi noldori, ei au trecut, într-un tîrziu, peste Ered Luin, Munţii Albaştri, ajungînd între Eriador şi meleagul cel mai apusean al Pămîntului de Mijloc, tărîm pe care, mai apoi, elfii aveau să-l numească Beleriand; şi companiile aflate în frunte au traversat valea Sirionului, coborînd pe ţărmurile Mării celei Mari, între Fiordul Drengist şi Golful Balar. Dar, zărind Marea, teama i-a cuprins şi mulţi s-au retras în codrii şi pe podişurile din Beleriand. Oromë i-a părăsit acolo, pentru a se înturna în Valinor şi a cere sfatul lui Manwë.

Tabăra telerilor a trecut peste Munţii Ceţoşi şi a traversat pămînturile întinse ale Eriadorului, îmboldită fiind de Elwë Singollo, căci el era tare nerăbdător să se reîntoarcă în Valinor

și la Lumina ce-o văzuse acolo; și nu dorea să se despartă de noldori, din pricina prieteniei strînse ce-o legase cu Finwë, seniorul lor. Astfel că, după trecerea multor ani, telerii au trecut și ei, în cele din urmă, peste Ered Luin, în regiunile răsăritene ale Beleriandului. Acolo s-au oprit și, o vreme, au adăstat pe malul celălalt al Rîului Gelion.

CAPITOLUL IV

Despre Thingol și Melian

Melian era o maia, din seminția valarilor. Trăia în grădinile Lórien și, în toată țara sa, Melian nu avea seamăn în frumusețe ori în înțelepciune, ori în priceperea de a da glas cînturilor pline de vrajă. Din cît se povestește, valarii toți își lăsau muncile, păsările din Valinor își curmau ciripitul, clopotele din Valinor nu mai băteau, iar fîntînile își opreau curgerea atunci cînd Melian prindea a cînta în Lórien la ceasul de îngînare a luminilor. Privighetorile îi însoțeau pasul, ca să-și deprindă cîntul de la ea; mult îndrăgea Melian umbrele adînci ale copacilor celor mari. Se înrudea cu însăși Yavanna, de pe vremea cînd lumea încă nu fusese croită; iar la timpul cînd quendii s-au trezit lîngă apele Lacului Cuiviénen, ea a părăsit Valinorul și a venit pe Meleagurile de Dincoace, umplînd tăcerea dinaintea zorilor a Pămîntului de Mijloc cu vocea ei și cu glasurile păsărilor ei.

Acum, cînd călătoria lor se apropia de sfîrșit, așa după cum s-a spus, telerii au mas vreme lungă în Beleriandul de

Răsărit, dincolo de Rîul Gelion; cît despre noldori, mulți dintre ei se găseau încă în apus, în codrii ce aveau să se numească Neldoroth și Region. Elwë, căpetenia telerilor, străbătea adesea codrii cei mari, în căutarea lui Finwë, prietenul său, adăpostit în sălașurile noldorilor; și s-a întîmplat ca, într-unul din drumurile sale, să ajungă de unul singur în codrul Nan Elmoth cel luminat de stele și acolo a auzit dintr-o dată cînt de privighetori. O vrajă l-a cuprins, făcîndu-l să se oprească locului; și de departe, de dincolo de cîntul *lómelindi*-lor, a răzbătut pînă la el vocea lui Melian, ce i-a umplut inima toată cu minunare și alean. A dat uitării poporul său și pricinile ce-l mînau la drum și, luîndu-se după zburătoare pe sub umbra copacilor, a pătruns adînc în Nan Elmoth și s-a rătăcit. Într-un tîrziu, a ajuns într-un luminiș din care se zăreau stelele și acolo a zărit-o pe Melian; din întuneric a privit-o el, iar lumina din Aman îi învăluia chipul.

Ea nu a rostit nici un cuvînt; copleșit de iubire, Elwë s-a apropiat de ea și a luat-o de mînă și, în aceeași clipă, o vrajă l-a cuprins și au rămas ei așa, în timp ce ani îndelungați s-au scurs, măsurați de stelele rotitoare de deasupra lor; înainte ca ei să-și spună ceva, copacii codrului Nan Elmoth au crescut înalți și întunecați.

Mult l-a căutat pe Elwë seminția sa, fără să-l mai găsească. Povestea spune că Elwë a devenit regele telerilor și, călăuziți de el, ei au pornit mai departe. Cît a mai trăit, Elwë Singollo n-a mai trecut marea în Valinor și nici Melian nu s-a mai întors pe cele tărîmuri cît a durat cîrmuirea lor împreună; dar din Melian se trage printre elfi și oameni, deopotrivă, o spiță a acelor ainuri care au stat alături de Ilúvatar înainte să fi fost făcută Eä. Și a venit un timp cînd el a devenit un rege mult slăvit. Dar supușii săi nu erau alții decît eldarii din Beleriand; sindari au fost ei numiți, Elfii Cenușii, Elfii Crepusculului, iară el era Regele Mantia-Cenușie, Elu Thingol în graiul acelei țări. Iar Melian i-a fost regină, mai înțeleaptă decît orice vlăstar al Pămîntului de Mijloc; iar sălașurile lor

tăinuite se găseau în Menegroth, Cele O Mie de Peșteri din Doriath. Mari puteri i-a dăruit Melian lui Thingol, el însuși măreț printre eldari; căci el singur dintre toți sindarii văzuse cu ochii săi Copacii în ziua înfloririi lor și, cu toate că era rege al úmanyarilor, el nu era socotit a se număra printre moriquendi, ci printre Elfii Luminii, preaputernici în Pămîntul de Mijloc; și din iubirea dintre Thingol și Melian a apărut pe lume cel mai frumos dintre Copiii lui Ilúvatar ce a fost sau va fi vreodată.

CAPITOLUL V

Despre Eldamar și prinții eldaliënilor

Într-un tîrziu, taberele vanyarilor și noldorilor au ajuns la ultimele țărmuri apusene ale Meleagurilor de Dincoace. În străvechime, după Bătălia Puterilor, aste țărmuri în partea lor de la miazănoapte o țineau tot spre apus, pînă cînd, în cele mai nordice ținuturi ale Ardei, doar un braț îngust de mare mai despărțea Amanul, pe care era durat Valinorul, de Meleagurile de Dincoace; dar brațul ăsta de mare era plin de ghețuri scrîșnitoare, atît erau de amarnice suflările înghețate ale lui Melkor. Astfel că Oromë n-a dus norodul eldaliënilor spre nordul îndepărtat, ci l-a călăuzit pe frumoasele tărîmuri ce mărgineau Sirionul, care au fost, apoi, numite Beleriand; și de la țărmurile de pe care eldarii au privit întîiași dată Marea, cu teamă și uimire, începea un ocean întins, întunecat și adînc, cuprins între cele țărmuri și Munții din Aman.

Sfătuit de valari, Ulmo a venit pe țărmurile Pămîntului de Mijloc și le-a vorbit eldarilor ce așteptau acolo, cu privirile

ațintite la valurile întunecate, iar vorbele sale și cîntul căruia i-a dat glas cu cornii săi din scoică făuriți le-au preschimbat acestora teama de mare în dorință. Astfel că Ulmo a smuls din rădăcini o insulă ce stătea singuratică în mijlocul mării, departe de orice țărm, încă de cînd se cutremurase pămîntul la căderea Felinarului Illuin; și, ajutat de servitorii săi, a strămutat-o, ca și cînd ar fi fost o corabie uriească, și a ancorat-o în Golful Balar, în care își vărsa apele Sirionul. Apoi, vanyarii și noldorii s-au urcat pe insulă și au fost trași pe mare, ajungînd, în cele din urmă, pe lungile țărmuri de sub Munții din Aman; au pătruns în Valinor și au fost primiți cu brațele deschise pe acest tărîm binecuvîntat. Dar capătul răsăritean al insulei, care se înfipsese adînc în bancurile de nisip de la gurile Rîului Sirion, s-a fost rupt de insulă și a rămas în urmă. Aceea este, din cît se spune, Insula Balar, unde Ossë avea să vină deseori mai pe urmă.

Telerii însă au rămas pe Pămîntul de Mijloc, trăind în Beleriandul Răsăritean, departe de mare, unde nu au auzit de chemarea lui Ulmo decît mult mai tîrziu; mulți îl mai căutau încă pe Elwë, seniorul lor, căci făr' de el nu doreau să plece. Aflînd însă că Ingwë și Finwë, și semințiile lor plecaseră, telerii s-au strîns în număr mare pe țărmurile din Beleriand, statornicindu-se lîngă gurile Sirionului, tînjind după prietenii lor duși de pe cel meleag; și l-au ales pe Olwë, fratele lui Elwë, să le fie rege. Vreme lungă au trăit ei pe coastele mării apusene, iar Ossë și Uinen au venit la ei și au legat prietenie cu ei; Ossë se așeza pe o stîncă la marginea pămîntului și le împărtășea din ceea ce știa el, și astfel au aflat ei multe despre legendele și muzica apei. Și s-a întîmplat că telerii, care dintru început îndrăgiseră apa și au fost cei mai desăvîrșiți barzi dintre toți elfii, s-au lăsat mai apoi vrăjiți și de mare, iar cîntecele lor erau pline de foșnetul valurilor pe țărmuri.

După trecerea multor ani, Ulmo s-a lăsat înduplecat de rugămințile noldorilor și ale lui Finwë, regele lor; îndurerați

de lungă despărțire de teleri, stăruiau pe lîngă el să-i aducă pe aceștia în Aman, dacă voiau să vină. Și dintre ei destui s-au arătat într-adevăr gata să purceadă; numai că o mare amărăciune l-a cuprins pe Ossë cînd Ulmo s-a reîntors pe coastele Beleriandului pentru a-i duce pe teleri în Valinor; căci grija lui era pentru Pămîntul de Mijloc și pentru țărmurile Meleagurilor de Dincoace, și nu-i plăcea că glasurile telerilor n-aveau să mai fie auzite pe acele locuri. Pe unii i-a făcut să-și ia gîndul de la plecare; falathrimii erau aceștia, elfii din Falas, care își vor fi făcut sălașuri mai apoi în porturile Brithombar și Eglarest, ei, primii marinari de pe Pămîntul de Mijloc și primii făuritori de corăbii. Círdan Făuritorul-de-Corăbii era Seniorul lor.

Neamul și prietenii lui Elwë Singollo au rămas și ei pe Meleagurile de Dincoace, căci nu renunțaseră la căutarea lui Elwë, cu toate că le-ar fi plăcut să purceadă spre Valinor și spre lumina Copacilor, dacă Ulmo și Olwë ar fi primit să mai zăbovească puțin. Dar Olwë nu mai avea răbdare; astfel că cei mai mulți dintre teleri s-au suit pe insulă și Ulmo i-a dus în larg, pînă departe. Așa au rămas în urmă prietenii lui Elwë; eglathi și-au spus ei, Seminția Părăsită. De lîngă mare și-au mutat sălașurile în pădurile și între dealurile din Beleriand, căci marea îi umplea de tristețe; dar aleanul după Aman le-a rămas în inimi.

Cînd Elwë s-a dezmeticit din vraja ce-l subjugase atîta amar de vreme, a lăsat în urmă Nan Elmoth și, împreună cu Melian, a venit să trăiască în codrii din inima Beleriandului. Mare era dorința lui Elwë de a revedea lumina Copacilor, dar lumina din Aman adăsta pe chipul soației sale și, uitîndu-se la el, Elwë zărea lumina ca într-o oglindă clară, iar asta-l mulțumea. Poporul său s-a strîns cu bucurie în juru-i și tare s-au minunat ei, căci, oricît de chipeș și de ales fusese înainte, Elwë li se înfățișa acum ca un senior al maiarilor, cu părul precum argintul cenușiu, mai înalt decît toți Copiii lui Ilúvatar; și o soartă măreață stătea 'nainte-i.

Cît despre Ossë, el a urmat norodul lui Olwë și, cînd ei au ajuns la Golful Eldamar (sau Așezarea Elfilor, cum i se mai spune), el i-a strigat și ei i-au recunoscut vocea și, l-au rugat pe Ulmo să oprească. Ulmo le-a împlinit ruga. Și iarăși l-a rugat Ossë să oprească mersul insulei și s-o lege de fundul mării. Ulmo a făcut întocmai, căci înțelegea ce se petrecea în inimile telerilor, iar în sfatul ce-l ținuseră valarii el se împotrivise chemării telerilor, gîndind că era mai bine pentru quendi să rămînă pe Pămîntul de Mijloc. Valarii nu s-au bucurat cîtuși de puțin aflînd ce făcuse el; Finwë s-a întristat peste măsură văzînd că telerii n-au mai venit, dar și mai mult l-a mîhnit că Elwë fusese lăsat în urmă, căci știa că n-avea să-l mai vadă vreodată, decît, poate, în sălile lui Mandos. Însă insula nu s-a mai clintit din loc, ci a rămas acolo, singuratică, în Golful Eldamar; a primit numele de Tol Eressëa, Insula Singuratică. Acolo s-au statornicit telerii, după cum le fusese voia, sub stelele bolții, dar nu departe de Aman și de țărmurile nepieritoare; și, din pricina acestei lungi sălășluiri pe Insula Singuratică, graiul telerilor s-a despărțit de cel al vanyarilor și al noldorilor.

Acestora valarii le dăruiseră o țară și un loc de viețuire. Chiar și printre florile din grădinile Valinorului, cele luminate de Copaci, încă mai tînjeau ei să vadă stelele; de aceea, s-a făcut o spărtură în marile ziduri ale Munților Pelóri și acolo, într-o vale adîncă ce ducea pînă la mare, eldarii au înălțat un deal verde; a fost numit Túna. Lumina Copacilor cădea asupra lui dinspre apus, făcînd ca umbra să i se întindă veșnic spre răsărit; iar spre soare-răsare priveliștea se deschidea spre Golful Casei Elfilor și spre Insula Singuratică, și spre Mările Neguroase. Apoi, prin Calacirya, Despicătura Luminii, strălucirea Tărîmului Binecuvîntat s-a răsfrînt asupra valurilor întunecate, făcîndu-le să scînteieze în argintiu și auriu, și asupra Insulei Singuratice, al cărei țărm apusean a prins să înverzească și să se înfrumusețeze. Acolo au crescut primele flori ce s-au deschis vreodată la răsărit de Munții Aman.

Pe creştetul dealului Túna a fost zidit oraşul elfilor, pereţii albi şi terasele Tirionului; iar cel mai semeţ turn al oraşului era Turnul lui Ingwë, Mindon Eldaliéva se numea, al cărui felinar argintiu lucea pînă departe în ceţurile mării. Puţine sînt corăbiile oamenilor muritori care i-au văzut raza subţire. În Tirion, sus, pe Túna, vanyarii şi noldorii au trăit multă vreme în bună înţelegere şi pentru că din tot ceea ce se găsea în Valinor ei îndrăgeau cel mai mult Copacul Alb, Yavanna a făcut pentru ei unul asemenea lui Telperion, doar că era mai mic şi nici o lumină nu izvodea din el; în graiul sindarin a primit numele de Galathilion. Copacul acesta a fost sădit în curţile de sub Mindon, înflorind acolo, iar vlăstare de-ale sale se găseau multe în Aldamar. Dintre ele, unul avea să fie sădit în Tol Eressëa şi frumos şi măreţ avea să crească acolo, primind numele de Celeborn; după cum se va arăta mai departe, din el se va trage, la clipa hotărîtă, Nimloth, Copacul Alb din Númenor.

Manwë şi Varda îi îndrăgeau mai cu seamă pe vanyari, Elfii cei Frumoşi; iar noldorii erau îndrăgiţi de Aulë, care, împreună cu neamul său, adesea venea printre noldori. Mare le-a devenit cunoaşterea şi priceperea; dar şi mai mare le era setea de a şti şi în multe şi felurile chipuri şi-au întrecut dascălii. Graiul le era bogat, căci iubeau cuvintele şi căutau mereu să găsească nume cît mai potrivite pentru tot ce ştiau sau îşi imaginau. Şi s-a întîmplat ca zidarii ce-au durat casa lui Finwë să scoată piatră din coasta muntelui (căci tare le plăcea noldorilor să dureze turnuri înalte) şi astfel să dea peste nestematele pămîntului, din care au adus cu ei miriade; au născocit mai apoi unelte pentru a le tăia şi a le şlefui şi le-au dat forme dintre cele mai felurite. Nu le păstrau pentru ei, ci le dăruiau, şi, prin truda lor, au sporit bogăţia Valinorului.

Mai apoi, noldorii s-au reîntors pe Pămîntul de Mijloc, iar în cele ce urmează se povesteşte mai cu seamă despre faptele lor; prin urmare, numele prinţilor lor şi ale spiţelor

lor vor apărea aici aşa cum vor fi fost ele mai tîrziu rostite în graiul elfilor din Beleriand.

Finwë era Regele noldorilor. Fiii lui se numeau Fëanor şi Fingolfin, şi Finarfin; dar în vreme ce mama lui Fëanor a fost Míriel Serindë, Fingolfin şi Finarfin o aveau drept mamă pe Indis, din seminţia vanyarilor.

Fëanor era între fraţi cel mai iscusit la vorbă şi la faptă şi mult mai învăţat decît ei; ca o flacără ardea spiritul său. Fingolfin era cel mai puternic, mai dîrz şi mai viteaz. Cît despre Finarfin, ale lui erau frumuseţea şi înţelepciunea inimii; mai tîrziu, avea să lege prieteşug cu fiii lui Olwë, mai-marele telerilor, şi să şi-o ia de soaţă pe fiica lui Olwë, Eärwen, fecioara-lebădă din Alqualondë.

Şapte fii a avut Fëanor – pe Maedhros cel înalt; pe Maglor, prea-înzestratul bard, al cărui glas răzbătea pînă departe peste pămînturi şi mări; pe bălaiul Celegorm şi smeadul Caranthir; pe destoinicul Curufin, cel care moştenise de la tatăl său priceperea mîinilor; şi pe Amrod, şi Amras, cei mai mici, fraţi gemeni, asemenea la chip şi fire. Aveau să devină mari vînători în pădurile din Pămîntul de Mijloc; vînător avea să fie şi Celegorm, prieten cu Oromë în Valinor, urmînd adesea chemarea cornului acestui mare vala.

Fiii lui Fingolfin se numeau Fingon, mai tîrziu Rege al noldorilor în partea de miazănoapte a lumii; şi Turgon, stăpînul din Gondolin; aveau ei şi o soră, pe Dalba Aredhel. Era mai tînără decît fraţii ei, după socoteala anilor la eldari; iar cînd frumuseţea şi trupul i s-au împlinit, era înaltă şi vînjoasă, plăcîndu-i să călărească şi să vîneze în codri. O însoţeau adesea fiii lui Fëanor, rubedenii cu ea; dar nici unuia nu-şi dăruise inima. I se spunea Ar-Feiniel, Domniţa Dalbă a noldorilor, căci dalb îi era chipul, chiar dacă părul îi era negru, şi purta numai veşminte argintii şi albe.

Finarfin avea şi el flăcăi, pe Finrod cel credincios (Felagund avea să-i fie numele, Seniorul Peşterilor), pe Orodreth, pe Angrod şi pe Aegnor; atît de strînsă era prietenia lor cu fiii lui

Fingolfin, de-ai fi zis că erau frați și alta nu. O soră aveau ei, pe Galadriel, cea mai frumoasă făptură a spiței lui Finwë; părul ei străluminat, ca de aur, părea să fi prins în șuvițele sale razele lui Laurelin.

E timpul să spunem cum au ajuns telerii într-un tîrziu în țara Aman. Un ev îndelungat au viețuit ei în Tol Eressëa; dar, încet, simțămintele lor s-au schimbat, inimile fiindu-le atrase de lumina ce se revărsa peste mare, spre Insula Singuratică. Sfîșiați erau între dragostea lor pentru muzica valurilor ce spălau malurile țării lor și dorința de a-i revedea pe cei din neamul lor și de a cuprinde cu privirile minunea Valinorului; în cele din urmă, dorința de lumină a fost mai puternică. Așa s-a făcut că Ulmo, plecîndu-se în fața vrerii valarilor, l-a trimis la ei pe Ossë, prietenul lor care, cu toată durerea ce-o purta în suflet, i-a învățat meșteșugul de a făuri corăbii; și după ce corăbiile s-au fost făurit, le-a adus, drept dar de despărțire, multe lebede cu aripi puternice. Iar lebedele au tras corăbiile albe ale telerilor peste marea neclintită de vînt; și astfel au ajuns ei, ultimii dintre toți, în Aman și la țărmurile Eldamarului.

Acolo s-au statornicit ei și, dacă voiau, puteau să zărească lumina Copacilor și puteau păși pe aleile daurite din Valmar și pe treptele de cristal ale Tirionului, sus pe Túna, dealul verde; dar cel mai mult le plăcea să străbată în corăbiile lor iuți apele golfului numit Așezarea Elfilor, sau să meargă prin valurile ce se spărgeau de țărm, cu părul strălucind în lumina ce venea de dincolo de deal. Multe nestemate le-au dăruit noldorii, opale și diamante, și cristale lăptoase, pe care ei le înșirau pe țărmuri și le aruncau în iazuri; minunate erau plajele din Elendë în acele vremuri. Și multe au fost perlele pe care și le-au cules din mare, sălile lor erau șlefuite în sidef, și tot din sidef erau durate casele mari ale lui Olwë din Alqualondë, Limanul Lebedelor, luminat de nenumărate felinare. Căci acela era orașul lor și liman pentru corăbiile lor; forma acestora era asemenea lebedelor, cu ciocuri de aur și ochi din aur și jais. Drept poartă de intrare în port stătea un arc de piatră, scobit de mare în stînca dură; la marginea Eldamarului se găsea arcul, la miazănoapte de Calacirya, unde lumina stelelor strălucea clară.

Pe măsură ce treceau evurile, vanyarii au început să îndrăgească meleagul valarilor și lumina darnică a Copacilor, astfel că au părăsit orașul Tirion, de pe Túna, alegînd să trăiască în munții lui Manwë sau pe cîmpiile și în codrii din Valinor, despărțindu-se astfel de noldori. Dar amintirea Pămîntului de Mijloc sub acoperișul stelelor a rămas în inimile noldorilor, astfel că își duceau traiul în Calacirya și între dealuri și pe văi, cît mai aproape de zvonul mării apusene; și, cu toate că mulți dintre ei intrau adesea în țara valarilor, călătorind pînă departe spre a descoperi tainele pămîntului și ale apei, și ale tuturor făpturilor vii, neamurile ce sălășluiau pe Túna și în Alqualondë se țineau aproape unele de altele în cele vremuri. Finwë domnea ca rege în Tirion, iar Olwë în Alqualondë; dar, mai presus de ei doi, era Ingwë, Înaltul Rege al tuturor elfilor. Pe Taniquetil stătea el, la picioarele lui Manwë.

Fëanor și fiii săi arareori rămîneau în vreun loc timp îndelungat, ci străbăteau Valinorul dintr-un hotar în altul, pînă la marginea Întunecimii și la țărmurile reci ale Mării Exterioare, cercetînd necunoscutul. Ades erau poftiți ca oaspeți în casele lui Aulë; Celegorm însă, mai curînd, mergea la Oromë acasă, de la care învăța multe despre fiare și păsări și deprindea graiurile. Căci toate făpturile cu viață în ele, făr' doar de cele ticăloase și hidoase ale lui Melkor trăiau în timpurile acelea în Aman; și mai erau acolo și alte creaturi care niciodată n-au fost zărite pe Pămîntul de Mijloc și poate că nici nu vor fi zărite vreodată, căci înfățișarea lumii s-a schimbat.

CAPITOLUL VI

Despre Fëanor și scoaterea lui Melkor din lanțuri

În sfîrșit, cele trei seminții ale eldarilor erau acum adunate în Valinor, iar Melkor zăcea în lanțuri. Era Zenitul Tărîmului Binecuvîntat, ceasul său de glorie măreață și de fericire deplină, un ceas lung în scurgerea anilor. Dar prea scurt în măsura amintirii. În acea vreme, eldarii s-au împlinit la trup și la minte, iar noldorii au devenit și mai pricepuți în meșteșuguri, și mai învățați; anii cei lungi erau plini de truda lor veselă și multe lucruri noi, frumoase și minunate au făurit ei atunci. Pentru prima oară noldorii s-au gîndit să născocească literele, iar Rúmil din Tirion era numele acelui învățat care a imaginat întîiași dată semne potrivite pentru a da formă graiului și cîntului, pe unele gravîndu-le în metal ori piatră, pe altele zugrăvindu-le cu pensula ori penelul.

Cam în acel timp a venit pe lume, în Eldamar, în casa Regelui din Tirion, sus, pe culmea dealului Túna, cel mai mare dintre fiii lui Finwë, și cel mai îndrăgit. I s-a dat numele

de Curufinwë, dar maica lui îi zicea Fëanor, Spiritul Focului; și sub acest nume a rămas el în toate poveștile noldorilor.

Maica lui se numea Míriel și mai purta și numele de Serindë, căci era tare iscusită în meșteșugul țesutului și în arta cusutului; din mîinile ei ieșeau cele mai frumoase lucruri, mai frumoase decît din oricare alte mîini ale noldorilor. Mult se iubeau Finwë și Míriel și plină de bucurie le era dragostea, căci a-nceput pe Tărîmul Binecuvîntat, în Zilele Fericirii. Dar dînd naștere fiului său, spiritul și trupul ei s-au împuținat; și, după ce a născut, a dorit să fie eliberată de truda de a trăi. I-a dat nume pruncului, apoi i-a spus lui Finwë:

– Nicicînd nu voi mai purta făt în pîntece, căci puterea ce ar fi dat viață la mulți alții s-a scurs toată în Fëanor.

Finwë a fost îndurerat auzind-o, pentru că noldorii își trăiau atunci zilele lor de tinerețe și el ar fi dorit să facă mulți copii în binecuvîntatul Aman; astfel că i-a răspuns:

– Oare, nu-ți găsim leac în Aman? Aici orice osteneală își află sfîrșitul.

Dar Míriel tînjea să-și găsească eliberarea, astfel că Finwë i-a cerut sfatul lui Manwë, iar acesta a dat-o pe soața lui Finwë în grija lui Irmo, în Lórien. Despărțindu-se de soața sa (pentru scurtă vreme, așa își închipuia el), Finwë s-a întristat nespus, căci el vedea ca pe o mare nefericire ca o mamă să plece de lîngă pruncul ei și să nu-i fie alături măcar în copilărie.

– Este o nefericire, într-adevăr, a zis Míriel, și aș plînge dacă nu aș fi atît de ostenită. Dar nu mă învinovăți pentru asta și nici pentru ce va mai veni.

Apoi s-a dus în grădinile Lórien și s-a întins ca să doarmă; dar, cu toate că ea părea cu adevărat că doarme, spiritul îi părăsise trupul, trecînd tăcut în sălile lui Mandos. Fecioarele lui Estë îngrijeau trupul lui Míriel, ca să rămînă neatins de trecerea timpului; dar ea nu s-a mai întors la viață. Finwë trăia cufundat în tristețe amară; adeseori se ducea în grădinile

Lórien şi se aşeza sub sălciile argintii, lîngă trupul soţiei sale, şi o chema pe nume. Dar în zadar; singur Finwë din tot Tărîmul Binecuvîntat nu avea strop de bucurie în suflet. După o vreme, nu s-a mai dus în Lórien.

Întreaga sa iubire şi-o revărsa acum asupra fiului său; Fëanor creştea repede, ca şi cînd în el ardea un foc tainic. Înalt, frumos la chip, sigur de sine, cu ochi ce sfredeleau prin strălucirea lor, şi cu părul negru ca pana corbului; şi era deopotrivă de nerăbdător şi de îndîrjit în împlinirea dorinţelor sale. Puţini reuşeau să-i schimbe hotărîrea odată luată, prin sfaturile lor, iar prin forţă nici că izbîndea vreunul. Dintre toţi noldorii, de atunci şi de după, avea să dovedească mintea cea mai ageră şi mîna cea mai dibace. În tinereţe a adăugat literelor născocite de Rúmil altele noi, care-i poartă numele şi pe care eldarii aveau să le folosească de atunci înainte; şi tot el a fost între noldori cel care a descoperit cum pot fi făurite nestemate mai mari şi mai strălucitoare decît cele găsite pe Pămînt. Primele nestemate făurite de Fëanor erau albe şi clare, dar, sub lumina stelelor, străfulgerau cu scăpărări albastre şi argintii mai luminoase decît Helluin; a făcut el şi alte cristale, prin care, dacă priveai lucruri îndepărtate, le puteai vedea cu limpezime, chiar dacă mici, aşa cum vedeau şi ochii vulturilor lui Manwë. Arar îşi îngăduiau răgaz de odihnă mintea şi mîinile lui Fëanor.

Încă de tînăr a luat-o el de soaţă pe Nerdanel, copila unui mare fierar, Mahtan, cel mai îndrăgit de către Aulë printre noldori; de la Mahtan a deprins mai apoi multe taine despre dăltuirea lucrurilor în piatră şi plămădirea lor din metal. Nerdanel era la fel de dîrză, dar mai răbdătoare decît Fëanor, dorind mai curînd să înţeleagă minţile altora şi nu să le stăpînească, astfel că, la început, îl înfrîna pe Fëanor atunci cînd focul inimii sale se încingea prea tare; dar faptele sale de mai tîrziu au îndurerat-o pe Nerdanel şi, din pricina asta, cei doi s-au înstrăinat unul de altul. Şapte fii i-a dăruit ea lui Fëanor; citiva i-au moştenit întru cîtva firea.

Şi s-a întîmplat ca Finwë să-şi ia drept soaţă de-a doua pe Indis cea Bălaie. Înrudită de aproape cu Ingwë, Înaltul Rege, era o vanya, cu păr aurit, înaltă, şi cu totul neasemenea lui Míriel. Finwë o iubea nemăsurat de mult şi bucuria s-a întors în sufletul său. Dar umbra lui Míriel nu părăsise casa lui Finwë şi nici inima lui; şi, oricît i-ar fi iubit el pe alţii, tot lui Fëanor îi dăruia cele mai multe gînduri ale sale.

Însurătoarea tatălui său nu era pe placul lui Fëanor; pe Indis n-o prea avea la inimă şi nici pe Fingolfin şi Finarfin, cei doi fii ai ei. Trăia despărţit de ei, cutreierînd meleagurile Amanului ori dăruindu-se învăţăturii sau meşteşugurilor pe care le îndrăgea atît. Mulţi au privit întîmplările nefericite ce aveau să vină şi pe care Fëanor le-a pricinuit drept o urmare a acestei rupturi din Casa lui Finwë, judecînd că, dacă Finwë ar fi îndurat pierderea şi s-ar fi mulţumit să-şi crească mîndreţea de flăcău, soarta lui Fëanor ar fi fost cu totul alta şi multe rele ar fi fost zădărnicite; căci tristeţea şi vrajba din Casa lui Finwë au rămas întipărite adînc în memoria Elfilor Noldorieni. Măreţe au fost însă şi vlăstarele lui Indis şi s-au acoperit de glorie, la fel şi copiii lor; iar dacă ei n-ar fi venit pe lume, istoria eldarilor ar fi fost mai săracă.

În timp ce Fëanor şi meşterii noldorilor munceau cu rîvnă, negîndindu-se că truda asta ce le plăcea atît se va sfîrşi vreodată, iar fiii lui Indis creşteau şi prindeau puteri, Zenitul Valinorului se apropia de sfîrşit. Căci valarii hotărîseră că Melkor îşi ispăşise pedeapsa, după ce zăcuse singur-singurel, timp de trei evuri, în temniţa din Mandos. Aşa că, după cum făgăduise Manwë, Melkor a fost iarăşi adus în faţa jilţurilor valarilor. Şi văzînd Melkor întreaga lor măreţie şi binecuvîntarea în care trăiau, inima i s-a umplut de pizmă; a privit la Copiii lui Ilúvatar, care şedeau la picioarele Preaputernicilor, şi ura l-a copleşit; şi a zărit bogăţia de nestemate strălucitoare şi pe dată a poftit să le aibă pentru sine; dar şi-a tăinuit gîndurile şi şi-a amînat răzbunarea.

În fața porților Valmarului, Melkor s-a ploconit la picioarele lui Manwë și a cerut îndurare, jurînd că, dacă era lăsat să trăiască alături de locuitorii cei liberi din Valinor, fie și drept cel mai umil dintre ei, îi va ajuta pe valari în toate muncile lor, mai cu seamă în îndreptarea tuturor relelor pe care le pricinuise el lumii. Nienna a pus și ea o vorbă bună întru împlinirea rugii lui Melkor; Mandos însă a rămas tăcut.

Într-un tîrziu, Manwë l-a iertat; cu toate acestea, valarii nu voiau să-l lase să plece și astfel să scape de sub ochii lor priveghetori; de aceea, au cerut ca Melkor să rămînă și să trăiască între zidurile Valmarului. Sincere păreau vorbele și faptele lui Melkor în acea vreme, sfătuindu-i și ajutîndu-i pe valari și pe eldari ori de cîte ori aceștia aveau nevoie; astfel că n-a trecut mult și i s-a îngăduit să umble nestingherit peste tot prin țară, căci Manwë gîndea că se tămăduise de răul din el. Manwë însuși nu era stăpînit de rău și, de aceea, nu putea pricepe această meteahnă, iar ceea ce știa el era că, la început, în gîndul lui Ilúvatar, Melkor nu se deosebise prin nimic de el, Manwë; privirea lui nu pătrundea pînă în adîncul inimii lui Melkor și nu vedea că în ea nu se mai găsea strop de iubire. Ulmo însă nu s-a lăsat amăgit, iar Tulkas își încleșta pumnii ori de cîte ori îl zărea trecînd pe Melkor, dușmanul său; căci Tulkas, pe cît de greu se lasă cuprins de mânie, pe atît de greu uită. Dar cu toții s-au supus judecății lui Manwë, pentru că acelui care apără puterea împotriva răzmeriței nu-i e îngăduit să se împotrivească.

În inima lui, Melkor nutrea o ură nestinsă împotriva eldarilor, pizmuindu-i pentru frumusețea și firea lor veselă, dar și pentru că, văzîndu-i pe ei, înțelegea cum de ajunseseră valarii atît de măreți, iar el atît de jos. Însă își ascundea simțămintele, prefăcîndu-se că-i îndrăgește și căutîndu-le cu orice chip prietenia; în schimb, le împărtășea tot ceea ce știa el și punea umărul la orice muncă de-a lor. Pe vanyari îi privea bănuitor, căci trăiau în lumina Copacilor și n-aveau trebuință de nimic; pe teleri nu-i băga în seamă, în ochii lui ei erau ființe nevolnice,

unelte bicisnice pentru ceea ce urmărea el. Dar noldorii tare se mai bucurau de tainele ce le aflau de la el; și unii își aplecau urechea la vorbe pe care mai bine nu le-ar fi auzit niciodată. Mai tîrziu, Melkor avea să se împăuneze că îi fusese dascăl de taină lui Fëanor și povățuitor în cele mai mărețe dintre faptele sale; totul era, firește, o minciună, izvorîtă din lăcomia și pizma lui, căci nici unul dintre eldalieni nu-l urîse vreodată mai mult pe Melkor ca Fëanor, fiul lui Finwë, care-i și dăduse numele de Morgoth; și, cu toate că era prins în plasele ticăloșiilor puse la cale de Melkor împotriva valarilor, niciodată nu stătea de vorbă cu el și cu atît mai puțin îi cerea vreun sfat. Singura patimă ce-l mîna pe Fëanor era cea care-i încingea lui inima și tot ce făcea de unul singur făcea și cu repeziciune; nu cerea ajutor, în vorbă sau în faptă, nimănui dintre cei ce viețuiau în Aman, măreț sau mărunt, în afara soației sale, Nerdanel cea înțeleaptă, și chiar și ei pentru scurtă vreme.

CAPITOLUL VII

Despre silmarili și tulburarea noldorilor

În acea vreme au fost făptuite cele lucruri ce aveau să-și cîștige faima printre toate săvîrșirile elfilor. Ajuns în deplinătatea puterilor sale, Fëanor era stăpînit de un gînd nou. Ori, poate, vreo umbră a unei presimțiri se abătuse asupra lui, despre soarta ce-i aștepta pe toți în curînd; și cumpănea în sinea lui cum ar putea să apere de la pieire lumina Copacilor, gloria Tărîmului Binecuvîntat. Astfel că s-a apucat el de o muncă îndelungată și tainică și pentru asta și-a pus la bătaie tot ceea ce-nvățase și toată puterea sa, și întreaga sa dibăcie; și, după multă trudă, a făcut silmarilii.

Ca trei nestemate mari arătau silmarilii. Dar din ce anume materie fuseseră făcuți nimeni n-are să știe decît la Sfîrșit, cînd se va întoarce Fëanor, cel care-a pierit înainte să fi fost făcut Soarele și care acum șade în Sălile Așteptării și nu mai vine printre cei de-un neam cu el; nu se va afla decît după ce Soarele se va fi stins și Luna va fi căzut. Asemenea diamantului

cristalin păreau să fie, dar cu mult mai tari ca adamantul, încît nici o forță din Regatul Ardei, oricît de mare, nu le putea zgîria ori sparge. Cu toate acestea, cristalul acela era pentru silmarili așa precum este trupul pentru Copiii lui Ilúvatar: casa focului său lăuntric, care se găsește înăuntrul său și care e același în toate părțile sale, dîndu-i și fiindu-i viața însăși. Iar acest foc lăuntric al silmarililor fusese făcut de către Fëanor din lumina îngemănată a Copacilor din Valinor, care încă mai trăiește în ei, cu toate că ei s-au veștejit de mult și nu mai strălumineazâ. Astfel că pînă și în bezna celei mai adînci vistierii silmarilii luceau cu strălucirea ce venea din ei, asemenea aștrilor Vardei; în același timp, fiind ei cu adevărat făpturi vii, se bucurau cînd se aflau în lumină și o primeau într-înșii, și-o răsfrîngeau în aure cu mult mai minunate.

Toți cei care trăiau în Aman au fost cuprinși de mirare și de încîntare văzînd ce făcuse Fëanor. Varda a sfințit silmarilii, ca nici un trup muritor ori mîini întinate, ori vreun alt rău să nu îi poată atinge fără a se veșteji și usca; iar Mandos a prorocit că soarta Ardei, a pămîntului, a mării și a aerului zăcea închisă în silmarili. Inima lui Fëanor s-a legat pe dată de nestematele făcute de mîinile sale.

Melkor n-a scăpat nici el de vraja lor și de pofta de a le avea, și chiar și numai amintirea strălucirii lor îi ardea inima asemenea unui foc mistuitor. Din acea clipă, stîrnit de patima lui, nu i-a mai dat pace gîndul la cum să facă să-l distrugă pe Fëanor și să pună capăt prieteniei dintre valari și elfi; dar își tăinuia gîndul cu mult vicleșug și nimic din înfățișarea ori purtarea sa nu-i trăda răutatea. Îndelungi aveau să-i fie uneltirile, încete și zadarnice la început. Dar cel ce seamănă minciuni tot se alege cu ceva pînă la urmă. Căci vine și vremea cînd se poate odihni, lăsîndu-i pe alții să culeagă și să adune roadele în locul său.

Mereu se găseau urechi să-i asculte șușotelile și limbi care să ducă vorba și să facă din țînțar armăsar; minciunile sale treceau de la un prieten la altul, asemenea tainelor ce-l

fac pe cel ce le dezvăluie să pară înțelept. Amarnic aveau să se căiască noldorii de nesăbuința de a-și fi plecat urechile la vorbele sale.

Văzînd că nu-s puțini cei care-i dădeau ascultare, Melkor umbla adesea prin mulțime și, cu vorbe bine alese, îi ademenea și pe alții în plasa lui, cu atîta dibăcie, încît ei ajungeau să creadă că vorbele celea izvodeau chiar din gîndurile lor. Îi făcea să tînjească în sufletele lor după închipuite regate mărețe, undeva, la Răsărit, pe care le-ar fi putut cîrmui după vrerea lor, cu deplină putere și în libertate; iar, mai apoi, s-au răspîndit zvonuri cum că valarii i-ar fi adus pe eldari în Aman din gelozie și din teama că frumusețea quendilor și puterea de făuritori ce le-o hărăzise Ilúvatar vor spori într-atît, încît valarii n-o să-i mai poată stăpîni pe elfii ce înfloreau și se răspîndeau peste vastele întinderi ale lumii.

Pe lîngă toate acestea, în acea vreme, valarii știau de apropiata venire a oamenilor, dar elfii încă nu aflaseră nimic; Manwë nu le dezvăluise această taină. Melkor însă le susura pe ascuns povești despre oamenii muritori, făcînd astfel ca tăcerea valarilor să pară un lucru rău. Prea multe nu știa el despre oameni, căci, urmărindu-și doar propriul său gînd atunci cînd fusese creată Muzica, nu luase seamă la a Treia Temă a lui Ilúvatar; dar acum se zvonea printre elfi că pe ei Manwë îi ținea captivi, pentru ca oamenii să vină și să le ia locul în regatele Pămîntului de Mijloc, căci, vezi bine, valarii înțeleseseră că le va fi mult mai ușor să stăpînească seminția asta cu viață scurtă și nevolnică, prădîndu-i astfel pe elfi de moștenirea lui Ilúvatar. Zvonuri, de bună seamă, la fel de neadevărate ca și dorința valarilor de a subjuga vrerea oamenilor; dar mulți noldori au dat crezare măcar pe jumătate ticăloaselor vorbe.

Așa încît, înainte să se dumirească valarii ce se petrece, pacea din Valinor a fost otrăvită. Noldorii au început să murmure împotriva valarilor și să se țină tare mîndri, mulți dintre ei uitînd că mare parte din ceea ce aveau și știau le fusese

dăruit de valari. Noua flacără a dorinței de a fi liberi și de a stăpîni teritorii și mai întinse li s-a aprins în suflet, mai cu seamă în inima pătimașă a lui Fëanor. În sinea sa, Melkor rîdea în hohote, căci ținta minciunilor sale tocmai Fëanor fusese, pe el urîndu-l mai aprig decît pe toți ceilalți și tînjind să pună mîna pe silmarili. Dar de nestemate nu i se îngăduia să se apropie; chiar dacă la ospețele cele mari Fëanor le purta și-i străluceau deasupra sprîncenelor, de cele mai multe ori erau bine păzite, ținute sub lacăt în beciurile adînci ale vistieriei sale din Tirion. Fëanor însuși începuse să îndrăgească silmarilii, cu o dragoste lacomă, și nu-i plăcea să fie văzute decît de tatăl și de cei șapte fii ai săi; nu-și mai amintea că lumina din nestemate nu el le-o dăduse.

Măreți prinți erau Fëanor și Fingolfin, fiii cei mari ai lui Finwë; dar iată că favorurile și averile pe care le avea fiecare îi făceau să fie tot mai fuduli și mai bănuitori. Melkor nici el nu stătea cu mîinile în sîn, ci s-a apucat să-i strecoare alte minciuni prin Eldamar, care au ajuns și la Fëanor, cum că Fingolfin și fiii săi puneau la cale să-l răstoarne de la putere pe Finwë și pe fiul său mai mare, Fëanor, și să lase în seama valarilor alegerea altor cîrmuitori; era știut că valarilor nu le plăcea că silmarilii se găseau în Tirion și nu li se dădeau lor spre păstrare. Lui Fingolfin și lui Finarfin li se șopteau alte năstrușnicii:

– Fiți cu băgare de seamă! li se spunea. Fiul cel fudul al lui Míriel nu are la suflet vlăstarele lui Indis. Iată-l cum s-a înălțat în rang, și-l ține și pe taică-său din scurt. Nu va trece mult și vă va alunga din Túna!

Văzînd că minciunile lui au prins, trezind mîndria noldorilor și aprinzîndu-le mînia, Melkor a început să le împuie capul cu povești despre arme – și noldorii s-au apucat să-și făurească săbii, topoare și sulițe. Și scuturi, de asemenea, înfățișînd pe ele blazoanele multor Case și neamuri care se dușmăneau între ele; pe acestea le purtau numai cînd călătoreau pe alte meleaguri, iar despre alte arme nu suflau un cuvînt, căci

fiecare credea că numai el şi-ai lui fuseseră preveniţi. Fëanor avea chiar o fierărie despre care nici măcar Melkor nu ştia; acolo bătea săbii fioroase pentru sine şi fiii săi, şi coifuri înalte, cu panaşe roşii. Amarnic avea să regrete Mahtan ziua în care l-a învăţat pe bărbatul lui Nerdanel toate tainele meşteşugului de fierar, pe care el însuşi le deprinsese de la Aulë.

Şi uite-aşa, cu minciuni, şuşoteli mîrşave şi sfaturi făţarnice, Melkor a încins vrajba în inimile noldorilor; şi dihonia asta dintre ei a pus, în cele din urmă, capăt zilelor senine ale Valinorului, gloria lui străveche apunînd. Căci Fëanor s-a apucat să se răzvrătească pe faţă împotriva valarilor, strigînd în gura mare că dorea să părăsească Valinorul şi să se întoarcă în lumea de afară, iar, dacă noldorii voiau să-l urmeze, îi scăpa şi pe ei de servitute.

Mare frămîntare a cuprins Tirionul şi mult s-a tulburat Finwë; astfel că i-a strîns la sfat pe toţi seniorii săi. Dar Fingolfin a dat buzna în sala sfatului şi, înfăţişîndu-se dinaintea lui Finwë, l-a întrebat:

– O, tu, rege şi tată al meu, oare nu voieşti a pune stavilă trufiei fratelui nostru, Curufinwë, căruia i se spune şi Spiritul Focului, pe bună dreptate? Cu ce temei vorbeşte el în numele neamului nostru, de parcă i-ar fi rege? Tu eşti cel care, cu multă vreme în urmă, le-ai vorbit quendilor, rugîndu-i să primească să vină în Aman la chemarea valarilor. Tu eşti cel care i-ai călăuzit pe noldori pe lungul drum presărat cu primejdiile Pămîntului de Mijloc şi i-ai adus în lumina din Eldamar. Dacă nu te căieşti de cele făcute, mai ai doi fii care să facă cinste vorbelor tale.

Încă nu sfîrşise Fingolfin aceste cuvinte, că Fëanor a şi pătruns în sală, cu coiful înalt pus pe cap şi încins cu uriaşa-i sabie:

– Întocmai precum am bănuit, a spus el. Fratele meu vitreg se ridică împotrivă-mi în faţa tatălui meu, şi-acum ca şi în alte dăţi.

Răsucindu-se spre Fingolfin, a tras sabia din teacă, strigînd:

– Te du de-aici la locul ce ţi se cuvine!

Fingolfin s-a înclinat în faţa lui Finwë şi, fără să-i adreseze vreun cuvînt sau să-i arunce vreo privire lui Fëanor, a ieşit din încăpere. Fëanor s-a luat după el şi, la uşa casei regeşti, l-a oprit, ţintuindu-l în piept cu vîrful sabiei sale lucitoare:

– Vezi, frate vitreg! E mai ascuţită decît orice limbă. Încearcă numai o dată să-mi uzurpi locul ce mi se cuvine şi dragostea tatălui meu şi poate că sabia asta o să-i scape pe noldori de unul care caută să devină stăpîn de sclavi.

Mulţi au auzit cuvintele lui, căci casa lui Finwë se găsea în marea piaţă de la poalele turnului Mindon; Fingolfin însă nici la aste vorbe n-a zis nimic, ci, trecînd tăcut prin mulţime, s-a dus să-l caute pe Finarfin, fratele său.

Neliniştea ce-i tulbura pe noldori nu era necunoscută valarilor, dar grăuntele ei fusese însămînţat în întunecime; şi pentru că Fëanor ridicase primul glasul împotriva lor, au socotit că el era aţîţătorul nemulţumirii, căci îi mersese buhul cu trufia şi firea sa îndărătnică, cu toate că toţi noldorii deveniseră tare mîndri. Manwë era îndurerat de ce vedea, dar nu spunea nimic. Valarii îi chemaseră pe eldari în ţara lor, iar ei veniseră de bunăvoie şi liberi erau să rămînă ori să plece; şi chiar de-ar fi socotit plecarea lor drept o neghiobie, nu le-ar fi stat în cale. Însă ceea ce făcea Fëanor nu mai putea fi trecut cu vederea; furioşi erau valarii şi uluiţi. Astfel că l-au chemat pe Fëanor să li se înfăţişeze la porţile Valmarului şi să dea socoteală pentru vorbă şi faptă. Şi le-au cerut să vină şi tuturor celor ce aveau vreun amestec în această tărăşenie ori cunoştinţă de ea. Stînd în faţa lui Mandos în Cercul Destinului, lui Fëanor i s-a poruncit să răspundă la întrebările ce aveau să i se pună. Astfel a fost dezgropată rădăcina celor petrecute şi scoasă la lumină ticăloşia lui Melkor; de îndată Tulkas a părăsit sfatul ca să pună mîna pe ticălos şi să-l aducă din nou în faţa judecăţii. Pe Fëanor însă nu l-au socotit nevinovat, căci din pricina lui se tulburase pacea din Valinor, iar sabia împotriva semenilor el o scosese. Mandos i-a grăit astfel:

– Tu vorbești de sclavie. Dacă e cu adevărat sclavie aceasta, n-aveți scăpare: căci Manwë e Regele Ardei, nu numai al Amanului. Iar fapta-ți fărădelege a fost, fie în Aman, fie în afara Amanului. Ci iată care-ți va fi osînda: timp de doisprezece ani te vei ține departe de Tirion, unde a fost rostită amenințarea. În ăst timp, vei sta la sfat cu tine însuți și-ți vei aminti cine și ce ești. Iar după anii sorociți, se pune capăt vrajbei și se statornicește iarăși pacea, dacă ceilalți te vor ierta.

– Eu îl voi ierta pe fratele meu, a spus Fingolfin.

Dar Fëanor n-a rostit nici un cuvînt drept răspuns, rămînînd tăcut în fața valarilor. Apoi s-a întors și a părăsit sfatul, plecînd din Valmar.

Împreună cu el au plecat în surghiun cei șapte fii ai săi și, în partea de miazănoapte a Valinorului, au durat între dealuri o fortăreață și o vistierie; Formenos se numea și acolo au îngrămădit ei multe nestemate și arme, iar silmarilii au fost închiși într-o încăpere de fier. Acolo s-a retras și Finwë Regele, dată fiind dragostea ce i-o purta lui Fëanor; cîrmuitor al noldorilor în Tirion a rămas Fingolfin. Părea, prin urmare, că minciunile lui Melkor se împliniseră, pînă la urmă, chiar dacă numai din pricina lui Fëanor; iar învrăjbirea sădită atunci de Melkor avea să dureze încă multă vreme după aceea și între fiii lui Fingolfin și ai lui Fëanor.

Aflînd că uneltirile sale fuseseră date în vileag, Melkor s-a ascuns, furișîndu-se dintr-un loc într-altul asemenea unui nor peste dealuri; căutarea lui Tulkas s-a dovedit zadarnică. Apoi, locuitorilor Valinorului li s-a năzărit că lumina Copacilor pălește și că umbrele a tot ce stătea în picioare se lungiseră și se întunecaseră.

Se povestește că, o vreme, Melkor nu a mai fost zărit în Valinor, nici nu s-a mai auzit ceva despre el, pînă cînd, pe neașteptate, a apărut la Formenos și a stat de vorbă cu Fëanor în fața porților fortăreței. Cu vorbe prefăcute a-ncercat să-l convingă de prietenia lui, îndemnîndu-l cu același sîrg să-și urmeze gîndul dinainte vreme, de a scăpa de opreliștile la care-l osîndiseră valarii:

– Vezi doar cît de adevărate au fost vorbele mele și cum ai fost surghiunit pe nedrept, i-a zis el. Dar, dacă inima lui Fëanor este încă liberă și la fel de curajoasă precum i-au fost spusele în Tirion, îl voi ajuta să ajungă departe de acest ținut prea mic. Ci nu sînt și eu tot un vala? Ba sînt, și chiar mai mult decît cei care se mîndresc în Valimar; iar eu dintotdeauna am fost prietenul noldorilor, cei mai destoinici și mai viteji dintre locuitorii Ardei.

Fëanor încă avea sufletul înverșunat din pricina umilinței îndurate în fața lui Mandos; l-a privit tăcut pe Melkor, cumpănind dacă mai putea avea încredere în el într-atît încît să-l lase să-l ajute în fuga lui. Văzîndu-l șovăind și știind că silmarilii îi țineau inima prizonieră, Melkor i-a zis într-un tîrziu:

– Locul ăsta e puternic și bine apărat, dar să nu te gîndești că silmarilii se află la adăpost în vreo vistierie de pe tărîmul valarilor!

Dar cu viclenia asta întrecuse măsura, căci vorbele-i au pătruns mult prea în adînc, trezind un foc mai necruțător decît și-l închipuise el. Fëanor l-a privit pe Melkor cu ochi ce i-au străpuns masca prieteniei și vălurile minții, deslușind acolo cumplita lui poftă de a avea silmarilii. Ura a întrecut teama lui Fëanor, astfel că el l-a poftit să plece, spunîndu-i:

– Piei de la poarta mea, piază-rea, în Mandos ți-e locul!

Și cu asta a-nchis porțile fortăreței sale în nasul celui mai puternic sălășluitor din Eä.

Melkor a plecat rușinat, simțindu-se el însuși în primejdie, și, chiar dacă vremea răzbunării sale încă nu sosise, inima-i era neagră de mînie. Pe Finwë, în schimb, l-a copleșit spaima, astfel că, în mare grabă, a trimis soli la Manwë, în Valmar.

Cînd au sosit solii de la Formenos, valarii ședeau la sfat, în fața porților orașului, neliniștiți de umbrele care se tot

lungeau. Auzind veștile, Oromë și Tulkas au sărit în picioare, dar nici n-au apucat să pornească în urmărire, cînd au venit trimiși din Eldamar, cu altă veste, anume că Melkor fugise prin Calacirya, iar de pe Túna elfii îl văzuseră trecînd vijelios, ca un nor de furtună; și au mai spus ei că de acolo Melkor o apucase spre miazănoapte, căci telerii din Alqualondë îi zăriseră umbra îndreptîndu-se pe lîngă portul lor spre Araman.

Astfel a părăsit Melkor Valinorul și, o vreme, cei Doi Copaci au strălucit din nou neumbriți, iar țara s-a umplut de lumină. În zadar au căutat valarii să dea de urma dușmanului lor; asemenea unui nor îndepărtat ce se înalță tot mai sus, purtat de pala rece a unui vînt domol, o îndoială s-a strecurat în bucuria celor ce viețuiau în Aman, întinînd-o, căci, iată, teamă le era că-i pîndea un rău neștiut.

CAPITOLUL VIII

Despre întunericul ce se lasă în Valinor

Aflînd despre calea ce-o urmase Melkor, Manwë a înțeles că dușmanul căuta să ajungă la fortărețele sale din partea de miazănoapte a Pămîntului de Mijloc; așa că Oromë și Tulkas au pornit-o cu toată iuțeala într-acolo, căutînd să ajungă înaintea lui, dacă puteau, dar dincolo de țărmurile telerilor n-au mai dat de nici o urmă sau zvon despre el, în pustiurile acelea nelocuite ce se întindeau pînă la Ghețuri. După aceste întîmplări, straja s-a dublat de-a lungul zidurilor nordice ale Amanului; în van, căci încă înainte să înceapă vînătoarea, Melkor se reîntorsese și, pe ascuns, ajunsese departe, la miazăzi. Doar nu degeaba era el un vala: își putea schimba alcătuirea sau putea umbla neînveșmîntat, la fel ca și frații săi; numai că puterea asta avea s-o piardă curînd și pentru totdeauna.

Nevăzut de nimeni a ajuns el, într-un tîrziu, pe întunecatul meleag numit Avathar. Fîșia aceea de pămînt se găsea la

miazăzi de Golful Eldamar, la poala răsăriteană a munților Pelóri, iar țărmurile sale prelungi și mohorîte se întindeau mult spre sud, lipsite de lumină și neștiute. Acolo, sub pereții rîpoși ai munților și lîngă marea rece și întunecată, umbrele erau mai adînci și mai dese decît oriunde pe lume; acolo, în Avathar, își făcuse bîrlogul Ungoliant, în taină și fără știrea nimănui. Eldarii habar nu aveau de unde apăruse creatura asta; unii însă ziceau că, în evuri de mult apuse, coborîse din bezna ce înconjoară Arda, atunci cînd Melkor privise întîiași dată pizmaș spre Regatul lui Manwë, și că, la început, fusese una dintre făpturile pe care Melkor le ademenise în slujba sa. Dar ea se lepădase de stăpînul ei, dorind să fie singură stăpîna propriilor pofte și, hrăpăreață fiind, apuca tot ce nimerea pentru a hrăni golul din ea; apoi a fugit la miazăzi, scăpînd de atacurile valarilor și de vînătorii lui Oromë, căci grija lor străjuitoare se îndreptase mereu spre miazănoapte, iar ceea ce se afla la miazăzi rămăsese nestrăjuit. De acolo, Ungoliant se tîrîse spre Tărîmul Binecuvîntat, după a cărui lumină tînjea, urînd-o totodată.

Viețuia într-o surpătură, luîndu-și forma unui păianjen hidos care-și țesea plasele negre într-o despicătură dintre munți. Acolo sugea ea toată lumina ce-o putea găsi, și-o scuipa din nou afară, împletind din ea năvoade întunecate de beznă sufocantă ce oprea orice rază să mai pătrundă în bîrlogul ei; din care pricină, Ungoliant era moartă de foame.

Aici a venit Melkor, în Avathar, s-o caute; și, din nou, și-a luat el alcătuirea ce-o avusese ca tiran în Utumno: aceea de Senior Întunecat, înalt și înspăimîntător. Dar cu această înfățișare avea să rămînă de atunci pentru totdeauna. În umbrele acelea negre, ascunse pînă și de privirile lui Manwë, care stătea în sălile sale de pe înălțimi, Melkor și-a pus la cale răzbunarea împreună cu Ungoliant. Dar, înțelegînd ce planuri urzea Melkor, Ungoliant a fost cuprinsă de lăcomie și, în același timp, de o mare spaimă; căci ultimul lucru pe care-l dorea ea era să se urnească din ascunzătoarea ei, ca să

înfrunte primejdiile din Aman și puterea fioroșilor stăpîni. Astfel că Melkor i-a zis:

– Fă așa precum te rog eu; și, dacă încă îți va mai fi foame după ce vom înfăptui ce-am pus la cale, îți voi da tot ce poftești. Da, cu amîndouă mîinile mele.

A fost un jurămînt făcut fără să stea prea mult pe gînduri, așa cum le făcea pe toate; în inima lui rîdea în hohote. Și astfel a aruncat tîlharul cel mare nada, să-l prindă pe cel mic.

Pornind la drum Melkor și Ungoliant, monstrul a țesut în juru-le o mantie de întuneric: o Nelumină, în care lucrurile păreau să nu mai fie și pe care ochii n-o puteau pătrunde, căci era nimicnicie. Încet, Ungoliant și-a întins plasele: frînghie după frînghie, de la o stîncă la alta, de la stei la țanc de stîncă, urcînd tot mai sus, tîrîndu-se, agățîndu-se, pînă ce a ajuns în vîrf, pe Hyarmentir, cel mai înalt munte din acea parte a lumii, departe, spre miazăzi de marele Taniquetil. Acolo nu străjuiau valarii; căci, la apus de Pelóri, se găsea un tărîm pustiit, cuprins de amurg, iar la răsărit, munții mărgineau apele întunecate și nestrăbătute ale mării; doar uitatul Avathar se găsea acolo, între munți și mare.

Dar Ungoliant izbutise să se cațere pe culmile cele mai înalte; din sfori a împletit degrabă o scară pe care a aruncat-o în jos; Melkor a urcat-o și a ajuns și el în locul acela înalt și, stînd lîngă Ungoliant, a privit în vale, la Tărîmul Străjuit. Dedesubtul lor se găseau codrii lui Oromë, la apus sclipeau cîmpiile și pajiștile Yavannei, înaltele grîne aurii ale zeilor. Privind spre miazănoapte, Melkor a zărit în depărtare cîmpia strălucitoare și cupolele argintii ale Valmarului, scăpărînd în razele împletite ale lui Telperion și ale lui Laurelin. Melkor a izbucnit în hohote răsunătoare și a coborît în salturi lungile povîrnișuri apusene; Ungoliant îi era alături, iar întunecimea ei îi acoperea și pe ea, și pe el.

Era vremea serbărilor, Melkor o știa prea bine. Cu toate că anotimpurile și schimbările lor se rînduiau după cum era vrerea valarilor, iar în Valinor nu se cunoștea iarna pieirii,

valarii viețuiau pe-atunci în Regatul Ardei, un tărîm ascuns în uriașele întinderi ale lui Eä, a cărei viață e Timpul însuși, curgînd necontenit de la primul pînă la ultimul acord al lui Eru. Și după cum le plăcea valarilor (așa se povestește în *Ainulindalë*) să-și ia drept veșminte formele în care erau alcătuiți Copiii lui Ilúvatar, tot astfel obișnuiau să mănînce și să bea și să strîngă roadele Yavannei de pe Pămîntul croit de ei sub privegherea lui Eru.

Astfel a orînduit Yavanna vremea înfloririi și a pîrgului celor ce creșteau în Valinor; și, la fiecare cules de rod, Manwë poruncea să se facă o mare sărbătoare întru lauda lui Eru, cînd toate neamurile din Valinor dădeau glas bucuriei în muzică și cîntări, sus, pe Taniquetil. Acesta era, prin urmare, ceasul la care Manwë hotărîse că sărbătoarea de acum avea să fie mai măreață și mai bogată decît toate care se ținuseră de cînd veniseră eldarii în Aman. Căci, deși fuga lui Melkor prevestea noi necazuri și dureri, iar nimeni n-ar fi putut spune cu adevărat ce alte prăpăduri avea să îndure Arda înainte ca el să poată fi din nou îngenuncheat, de astă dată Manwë își pusese în gînd să alunge răul ce se strecurase între noldori, astfel că i-a chemat pe toți în sălile sale de pe Taniquetil, pentru ca acolo să lase deoparte vrajbele dintre mai-marii lor și să dea uitării odată pentru totdeauna minciunile Dușmanului lor.

Și-au venit vanyarii, și-au venit noldorii din Tirion, și maiarii s-au adunat cu toții, iar valarii s-au înfățișat în toată splendoarea și măreția lor; și au cîntat în fața lui Manwë și a Vardei în sălile lor înalte, au dansat pe colinele înverzite ale Muntelui ce coborau spre apus, către Copaci. În acea zi, aleile din Valmar au rămas pustii, treptele Tirionului, tăcute, întregul ținut dormea în pace. Numai telerii, dincolo de munți, mai cîntau pe țărmul mării; căci prea puțin țineau ei socoteala anotimpurilor sau a vremurilor și nici că se gîndeau la grijile Cîrmuitorilor Ardei sau la umbra ce se lăsase asupra Valinorului pentru că pe ei încă nu-i atinsese.

Un singur lucru a tulburat planurile lui Manwë. Fëanor s-a înfățișat și el, nu-i vorbă, după cum îi ceruse Manwë; Finwë însă nu l-a însoțit, și nici unul dintre noldorii din Formenos.

– Atîta vreme cît fiului meu, Fëanor, nu-i este îngăduit să se întoarcă în Tirion, eu mă socotesc detronat și nu voiesc a-mi întîlni poporul.

Astfel a grăit Finwë, iar Fëanor a venit fără veșminte alese, fără podoabe, nici de argint, nici de aur și fără nici o nestemată; nevoind ca silmarilii să fie văzuți de valari și eldari, i-a lăsat sub lacăt în Formenos, în cămările lor de fier. Dar cu Fingolfin s-a întîlnit dinaintea tronului lui Manwë și amîndoi au rostit vorbe de împăciuire unul față de celălalt; iar Fingolfin a dat uitării cum Fëanor scosese sabia la el.

– Așa după cum am făgăduit, fac acum, a spus Fingolfin și i-a întins mîna lui Fëanor. Iertat să fii și să uităm de orice supărare!

Fëanor i-a luat mîna în tăcere; și i-a mai zis Fingolfin:

– Frate vitreg după sînge îți sînt, dar, în inima mea, frate bun îți voi fi. Tu vei fi în frunte, iară eu te voi urma. Nici o vrajbă să nu ne despartă.

– Te aud, a răspuns Fëanor. Așa să fie!

Dar nu știa nici unul tîlcul ce-aveau să-l capete vorbele lor.

Se povestește că, pe cînd Fëanor și Fingolfin stăteau în fața lui Manwë, a sosit ceasul contopirii luminilor, cînd amîndoi Copacii străluceau, și tăcutul oraș Valmar s-a înconjurat cu o aureolă de argint și aur. Și chiar în acel ceas Melkor și Ungoliant s-au repezit pe cîmpiile Valinorului, tot astfel cum umbra unui nor întunecat purtat de-o pală de vînt acoperă pămîntul luminat de soare; și au ajuns ei la poalele colinei Ezellohar cea verde. Atunci Nelumina lui Ungoliant s-a înălțat chiar pînă la rădăcinile Copacilor și, dintr-un salt, Melkor a fost sus pe colină și și-a înfipt sulița sa neagră în fiecare Copac pînă în măduvă, rănindu-i adînc, iar seva lor s-a scurs de parcă era sîngele lor și a curs pe pămînt. Ungoliant pe loc a sorbit-o, apoi s-a apropiat de fiecare Copac și, punîndu-și ciocul negru în

rănile lor, i-a supt pînă i-a secătuit de tot. Otrava Morții ce se găsea în ea s-a prelins în vinele lor, veștejindu-le rădăcinile, ramurile, frunzele; și Copacii au murit. Ungoliant nu-și potolise încă setea, așa că s-a dus la Fîntînile Vardei și le-a secat și pe ele; dar, în timp ce bea, Ungoliant a dat afară aburi negri care au luat forme atît de uriești și atît de înfricoșătoare, încît pînă și Melkor s-a înspăimîntat.

Astfel s-a lăsat peste Valinor marea întunecime. Despre ce s-a petrecut în acea zi povestește în *Aldudénië* vanyarul Elemmírë și tot de aici au aflat și eldarii. Dar n-a fost cînt ori poveste care să poată cuprinde întreaga durere și spaimă ce s-au lăsat peste lumea toată. Lumina a pălit; numai că Întunecimea ce i-a urmat a fost mai mult decît pierderea luminii. În acel ceas s-a odrăslit o Întunecime ce nu părea a fi doar o văduvire de lumină, ci o ființă dăruită cu viață; căci, cu adevărat, însăși ticăloșia o plăsmuise din Lumină și avea puterea de a străpunge ochiul și de a pătrunde-n inimă și-n minte, sugrumînd orice voință.

Varda a privit în jos de pe Taniquetil și a văzut cum Umbra s-a înălțat dintr-o dată în turnuri de întuneric; Valmar se cufundase într-o adîncă mare de noapte. Curînd, Muntele cel Sfînt a rămas singur, asemenea unei ultime insule supraviețuind unei lumi înecate. Cîntările s-au curmat. Tăcerea a pus stăpînire pe Valinor, nici un sunet nu se mai auzea, afară doar de jelania telerilor, adusă de vînt de departe, prin trecătoarea munților, ca un țipăt rece de pescăruși. Căci, dinspre răsărit, vînt înghețat a suflat la acel ceas și întinsele neguri ale mării s-au vălătucit peste meterezele țărmului.

Din jilțul său de pe înălțimi, Manwë a privit înainte și numai ochii lui au sfredelit noaptea ceea, pînă au zărit o Întunecime mai presus de întuneric, pe care n-au mai putut-o străpunge, o Întunecime uriașă, dar tare îndepărtată, care acum se mișca spre miazănoapte cu mare iuțeală; și a înțeles Manwë că Melkor venise și se dusese.

Atunci a început urmărirea; și pămîntul s-a cutremurat sub caii armiei lui Oromë și focul aprins de copitele lui Nahar a fost prima lumină ce s-a întors în Valinor. Dar, de cum nimereau în Norul lui Ungoliant, călăreții valari erau orbiți și cuprinși de deznădejde, astfel că n-a trecut mult și toți s-au risipit ca pleava, apucînd-o fiecare aiurea; și chemarea cornului Valaróma a șovăit și s-a stins. În bezna aceea, Tulkas a nimerit într-o plasă neagră, încît a rămas prins, neputincios, zbătîndu-se în van să scape. Iar cînd Întunecimea a trecut, a fost prea tîrziu; Melkor se făcuse nevăzut numai el știa unde, căci își făptuise răzbunarea.

CAPITOLUL IX

Despre fuga noldorilor

După o vreme, multă suflare s-a strîns la Cercul Destinului; în întuneric stăteau valarii, căci era noapte. Dar stelele Vardei luceau acum deasupra lor, văzduhul se limpezise; vînturile lui Manwë alungaseră departe suflările morţii şi izgoniseră negurile mării. S-a ridicat atunci Yavanna şi, urcînd pe Ezellohar, Colina Verde, pleşuvă acum şi neagră, şi-a pus mîinile pe Copaci, dar erau morţi şi stinşi, fiecare ramură pe care o atingea se frîngea şi cădea fără viaţă la picioarele ei. Multe glasuri s-au înălţat a jelanie în faţa acestei privelişti; iar cei care plîngeau gîndeau că, gata, goliseră pînă la fund cupa de năpastă pe care le-o pregătise Melkor. Dar se amăgeau.

Yavanna le-a spus atunci valarilor:

– Lumina Copacilor a pierit, nu mai vieţuieşte decît în silmarilii lui Fëanor. Chibzuit a fost el, într-adevăr! Chiar şi cele mai puternice dintre făpturile lui Ilúvatar au cîte o menire pe care n-o pot împlini decît o dată şi numai o dată. Trezit-am Lumina Copacilor, dar aici, în Eä, a doua oară n-o mai pot trezi. De-aş avea un strop din acea lumină, mi-ar sta în putinţă să reîntorc viaţa în Copaci, înainte să li se usuce de tot rădăcinile; durerea noastră s-ar ostoi atunci, iar răutatea lui Melkor ar fi zădărnicită.

Vorbind, Manwë a spus:

– Auzit-ai tu, Fëanor, fiu al lui Finwë, cele spuse de Yavanna? Îi vei da ce a cerut?

S-a lăsat o tăcere lungă, căci Fëanor n-a rostit nici un cuvînt. Şi a strigat Tulkas atunci:

– Vorbeşte, noldorule, da 'au ba! Dar Yavannei cine i-ar tăgădui rugămintea? Şi, oare, lumina silmarililor nu din truda ei de la începuturi se trage?

Însă Aulë Plăsmuitorul a zis:

– Nu te pripi, Tulkas! Nu ai cunoştinţă despre cît de mare e lucrul ce-l cerem. Să-l lăsăm să cumpănească!

Atunci Fëanor a rupt tăcerea şi a strigat cu îndîrjire:

– Şi cel mic, tot astfel ca şi cel mare, are de împlinit o menire o singură dată în viaţă; şi-n acea faptă îşi pune toată inima sa. Nu-i vorbă, aş putea scoate de sub lacăt nestematele mele, dar nicicînd altele asemenea nu voi mai făuri; şi, de va fi să le sfărîm, îmi voi sfărîma şi inima şi voi pieri – primul dintre toţi eldarii din Aman.

– Nu primul, a zis Mandos, dar nimeni n-a priceput ce-a vrut el să spună.

Şi iar s-a lăsat tăcerea, în vreme ce Fëanor se frămînta în întuneric. Simţea ca şi cînd se afla înconjurat de duşmani şi îi veneau în minte vorbele lui Melkor, cînd îi spusese că silmarilii n-ar mai fi în siguranţă dacă pun valarii mîna pe ei. „Şi oare nu e şi el un vala, aşa ca ei? întreba gîndul său, şi, nu le înţelege el sufletele? Da, da, pe hoţi tot hoţu-i dibuie!" Apoi a izbucnit dintr-o dată:

– De bunăvoie nu voi face asta niciodată. Dar de mă vor sili valarii, atunci voi şti, fără doar şi poate, că Melkor e făcut din aceeaşi plămădeală ca şi ei.

– Ţi-ai rostit gîndul, a zis Mandos.

Iar Nienna s-a ridicat, a urcat pe Ezellohar, și-a dat la o parte acoperămîntul suriu și cu lacrimile ei a spălat ceea ce pîngărise Ungoliant; cu jale a plîns ea amărăciunea lumii și Pîngărirea Ardei.

Dar chiar în timp ce Nienna jelea, din Formenos au venit vestitori, noldori erau ei, aducînd lucruri noi, încă și mai rele. Au spus ei cum o Întunecime oarbă ajunsese la miazănoapte și-n mijlocul Întunecimii se găsea o putere fără de nume, din care se isca Întunecimea. Ci Melkor era și el acolo, a venit pînă la casa lui Fëanor și-n fața porților sale l-a răpus pe Finwë, regele noldorilor, vărsînd pentru prima oară sînge în Tărîmul Binecuvîntat; căci singur Finwë n-a fugit din calea grozăveniei acelei Întunecimi. Și au mai spus vestitorii că Melkor forțase intrarea în Formenos și luase toate nestematele pe care noldorii le strînseseră acolo și, o dată cu acestea, și silmarilii.

S-a ridicat atunci Fëanor în picioare și, înălțîndu-și mîna în fața lui Manwë, l-a blestemat pe Melkor, numindu-l *Morgoth*, Vrăjmașul Negru al Lumii; și, din acea clipă, doar sub acest nume le-a fost el cunoscut eldarilor. Și a blestemat și chemarea ce le-o făcuse Manwë și ceasul la care el însuși venise pe Taniquetil, gîndind, în nebunia furiei și a durerii sale, că, de-ar fi fost la Formenos, cu forța lui ar fi izbutit mai mult decît să se lase și el răpus, așa cum, neîndoios, ticluise Melkor. Apoi Fëanor a părăsit în fugă Cercul Destinului și a dispărut în noapte, căci tătîne-său îi era mai drag decît Lumina Valinorului sau neasemuitele nestemate făurite de mîna lui; și, oare, care dintre fii, elfi ori oameni, și-au prețuit mai mult tații decît el?

Mulți s-au îndurerat văzînd deznădejdea lui Fëanor, dar pierderea ce-o suferise nu era numai a lui; Yavanna a izbucnit în lacrimi la poalele colinei, cuprinsă de teama că Întunecimea va înghiți pentru totdeauna pînă și ultimele raze ale Luminii din Valinor. Căci deși valarii încă nu pricepuseră pe deplin ce se petrecuse, își dădeau seama că Melkor chemase

în ajutor o ființă ce venea de undeva, din afara Ardei. Silmarilii erau duși, încît totuna li se părea lor dacă Fëanor zisese da ori ba la rugămintea Yavannei; dacă însă ar fi primit de la bun început s-o ajute, înainte să fi venit veștile din Formenos, poate că faptele sale de mai tîrziu ar fi fost cu totul altele. Dar așa, soarta noldorilor avea curînd să fie pecetluită.

În ăst timp, Morgoth, care scăpase de urmărirea valarilor, ajunsese în pustietatea Araman. Tărîmul acesta se găsea la miazănoapte, între Munții Pelóri și Marea cea Mare, după cum Avathar se găsea la miazăzi; dar Araman era mai întins, iar între țărmuri și munți se găseau cîmpii sterpe, tot mai reci pe măsură ce se apropiau de Ghețuri. În grabă au străbătut Morgoth și Ungoliant acest tărîm, apoi marile cețuri din Oiomúrë, pînă la Helcaraxë, unde strîmtoarea dintre Araman și Pămîntul de Mijloc era plină de ghețuri scrîșnitoare; Morgoth a trecut strîmtoarea și, în sfîrșit, se afla din nou la miazănoapte de Ținuturile Exterioare. Dar Ungoliant îl urma îndeaproape, căci Morgoth încă nu putea să se descotorosească de ea, iar norul ei încă îl învăluia și ochii-i nenumărați erau ațintiți asupra lui; împreună au ajuns pe acele pămînturi ce se-ntind la miazănoapte de Fiordul Drengist. Morgoth nu mai avea mult pînă la ruinele Angband, pe vremuri marea lui fortăreață apuseană; Ungoliant a înțeles pe dată ce gînduri avea el și cum va căuta să scape de ea, de aceea l-a oprit locului și i-a cerut să-și împlinească făgăduiala.

– Hainule! a strigat ea. Eu am făcut precum ai vrut tu. Dar de îndestulat, nu m-am îndestulat.

– Și ce-ai pofti mai mult? a întrebat-o Morgoth. Ți-ai fi dorind ca întreaga lume să-ți intre în burdihan? Nu pe ea am jurat eu să ți-o dau. Eu sînt stăpînul ei.

– Pe toată n-o vreau, a zis Ungoliant. Dar din Formenos te-ai ales cu o comoară mare; pe aceea o vreau. Da, da, și mi-o vei da cu amîndouă mîinile.

Morgoth n-a avut încotro, a trebuit să-i dea nestematele pe care le adusese cu sine, una cîte una, cu tot mai multă

părere de rău; iar ea le-a înghiţit pînă la ultima şi frumuseţea lor a pierit de pe lume. Tot mai mare şi mai întunecată se făcea Ungoliant, iar pofta ei tot mai nesăţioasă.

– Cu o singură mînă mi le dai, doar cu stînga, a zis ea. Deschide-o şi pe dreapta.

În mîna dreaptă Morgoth strîngea silmarilii şi, cu toate că erau ferecaţi într-un sipet de cleştar, începuseră să-l ardă, încît pumnul îi era încleştat de durere; dar de deschis nici prin gînd nu-i trecea.

– Nu! s-a împotrivit el. Ţi-ai primit tainul. Căci ţi-ai împlinit menirea cu puterea pe care eu ţi-am dăruit-o. Nu mai am trebuinţă de tine. Pe acestea nu le vei avea şi nu le vei vedea. Ale mele vor fi pentru totdeauna.

Dar Ungoliant devenise o adevărată namilă, iar el era slăbit din pricină că îşi pierduse din putere; astfel că ea s-a năpustit asupra lui şi nourul ei s-a închis peste el. Apoi l-a prins într-o plasă de chingi lipicioase, cu gînd să-l gîtuiască. Dar Morgoth a scos un strigăt cumplit, ce a umplut munţii de ecou. Din această pricină acel meleag a fost numit Lammoth; căci ecourile vocii sale au rămas pentru veşnicie între munţi, trezindu-se ori de cîte ori cineva se apuca să strige prin locurile acelea, şi toată pustietatea dintre culmi şi mare se umplea cu un vuiet ca de voci aflate în mare agonie. Strigătul de atunci al lui Morgoth a fost cel mai cumplit şi mai fioros ce s-a fost auzit vreodată în lumea de la miazănoapte; munţii s-au clătinat, pămîntul s-a cutremurat, stînci s-au prăvălit din locaşurile lor. Pînă în adînc, în unghere uitate, a răsunat strigătul acela. Departe, sub sălile ruinate ale Angbandului, în galerii în care nu coborîseră valarii în graba atacului lor, balrogii încă stăteau ascunşi, aşteptînd întoarcerea stăpînului lor, încît acum au ieşit iute la suprafaţă şi, străbătînd ţinutul Hithlum, au ajuns în Lammoth, asemenea unei furtuni de foc. Cu biciurile lor de foc au retezat plasele lui Ungoliant, făcînd-o să dea înapoi, cuprinsă de frică, şi să scuipe afară aburi negri cu care să se acopere; fugind din ţinuturile de la

miazănoapte, s-a refugiat în Beleriand, cuibărindu-se în Ered Gorgoroth, valea întunecată ce mai apoi avea să se numească Nan Dungortheb, Valea Înfiorătoarei Morţi, din pricina grozăveniilor pe care le-a prăsit ea acolo. Căci mai erau şi alte creaturi înfiorătoare, ca păianjenii la formă, care sălăşluiau acolo încă de pe vremea cînd fusese săpată fortăreaţa Angband şi cu ele se împerechea Ungoliant, iar apoi le devora; şi chiar şi după ce a plecat ea, ducîndu-se taman la miazăzi, în acea parte uitată de lume, progeniturile ei au vieţuit mai departe în vale, ţesîndu-şi înfiorătoarele plase. Ce soartă a avut Ungoliant nici o poveste nu ne spune. Sînt însă unii care zic că a pierit de mult, cînd, înnebunită de foamea ei nepotolită, s-a devorat, în cele din urmă, pe sine.

Astfel, teama Yavannei că silmarilii vor fi înghiţiţi şi se vor pierde în nimicnicie nu s-a adeverit; însă nestematele au rămas în stăpînirea lui Morgoth. Iar acesta, eliberat din plasele lui Ungoliant, şi-a strîns toţi servitorii pe care i-a mai găsit şi s-a reîntors la ruinele Angband. Acolo şi-a durat încă o dată uriaşele beciuri şi temniţe, iar, deasupra porţilor acestora, a înălţat cele trei piscuri ale munţilor Thangorodrim, înconjurate veşnic de mari vălătuci de fum negru. Fără de număr s-au înmulţit acolo armiile sale de fiare şi demoni, iar seminţia orcilor, de mult zămislită, a sporit şi s-a puit în genunile pămîntului. Întunecată s-a lăsat umbra peste Beleriand; dar, în Angband, Morgoth şi-a făurit o coroană de fier cît toate zilele. Ca însemn al puterii sale, şi-a încrustat silmarilii în coroană. Mîinile negre i s-au pîrjolit din pricină că atinsese acele nestemate sfinte şi negre i-au rămas pentru totdeauna; n-a mai scăpat nici de durerea arsurii, nici de mînia ce i-a trezit-o durerea. Coroana nu şi-o scotea de pe cap, cu toate că greutatea ei s-a preschimbat într-o istovire ucigătoare. Şi nicicînd nu şi-a mai părăsit meleagul de la Miazănoapte, decît o singură dată, şi atunci în taină; din adîncurile fortăreţei sale ieşea arareori, cîrmuindu-şi din jilţ pînă şi oştirile. Şi numai o dată, cît a durat regatul său, a mai pus mîna pe vreo armă.

Căci acum, mai mult ca oricînd, chiar și decît în zilele de odinioară ale fortăreței Utumno, înainte ca mîndria-i să fi fost călcată în picioare, îl măcina ura, pe care o folosea pentru a-și stăpîni slujitorii și a le trezi dorința de a face rău. Cu toate acestea, multă vreme și-a păstrat măreția ce le fusese dată valarilor, măcar că nu mai trezea decît groază, încît toți în afară de cei mai viteji se pierdeau cu firea în fața lui, ca înghițiți de un întunecat hău de spaimă.

Aflînd că Morgoth scăpase din Valinor, iar urmărirea lui dăduse greș, valarii au stat multă vreme în întuneric, în Cercul Destinului; maiarii și vanyarii au rămas și ei acolo, plîngînd; însă cei mai mulți noldori se întumaseră în Tirion, jelindu-și frumosul oraș înghițit de beznă. Prin strunga Calaciryei pătrundeau cețurile de pe mările înnegurate, învăluind turnurile orașului și făcînd felinarul din Mindon să lucească abia zărit în întuneric.

Pe neașteptate, Fëanor a apărut în oraș, chemîndu-i pe toți la marea curte a regelui, aflată sus, pe Túna; cum încă nu fusese iertat de osînda surghiunului, venirea sa în oraș era o sfruntare aruncată valarilor. Astfel că, nu peste mult, s-a strîns acolo mult norod, ca să audă ce avea el de zis; fiecare venise cu cîte o torță și toate luminau acum dealul, scările și aleile ce duceau pînă sus. Fëanor se pricepea la vorbe, așa încît spusa lui avea mare putere asupra inimilor; în acea noapte le-a vorbit atît de meșteșugit noldorilor, iar aceștia n-aveau nicicînd să-i uite cuvintele. Fioroase și crunte i-au fost spusele, pline de mînie și mîndrie; auzindu-le, pe noldori i-a cuprins o furie oarbă. Mai cu seamă împotriva lui Morgoth și-a îndreptat Fëanor mînia și ura, numai că aproape tot ceea ce spunea venea din chiar minciunile lui Morgoth însuși; Fëanor însă nu-și dădea seama, într-atît era de copleșit de durerea stîrnită de pierderea tatălui său și de chinul pricinuit de furtul silmarililor. Finwë pierind, acum el era regele noldorilor, le-a spus el, luînd în derîdere pravilele valarilor.

– De ce, popor al noldorilor, de ce să-i mai slugărim noi pe valarii pizmuitori, care nu-s în stare să-și apere regatul lor de Dușman, iar pe noi nici atît? Și chiar dacă el le este lor vrăjmaș acum, oare, nu-s toți de-un neam? Răzbunarea m-a adus aici, dar și de n-ar fi fost răzbunarea la mijloc, tot n-aș mai rămîne pe același pămînt cu rubedeniile celui ce mi-a răpus părintele și mi-a jefuit comoara. Ci nu-s singurul viteaz în astă seminție de viteji. Și, oare, nu v-ați pierdut și voi cu toții Regele? Și ce n-ați pierdut voi încă de cînd vă-nghesuiți aici, pe palma asta de pămînt, între munți și mare? Aici a fost lumină odată, le-a mai spus el, dar valarii n-au vrut s-o dăruiască Pămîntului de Mijloc. Acum întunericul s-a-ntins peste toate deopotrivă. Să ne jelim aici nevolnicia pentru totdeauna, un popor de umbre, bîntuind negurile, vărsînd lacrimi zadarnice în marea nemiloasă? Sau, mai bine, să ne întoarcem în țara noastră? Ce dulce susurau apele în Cuiviénen, sub stelele fără nori, și ce întinse erau pămînturile împrejur, pe care ne puteam mișca în voie. Mai sînt și-acum acolo, așteptîndu-ne pe noi, cei care, în nesocotința noastră, le-am părăsit. Să plecăm, dară! N-au decît să rămînă în orașul ăsta cei lași!

Îndelung le-a vorbit astfel, îndemnîndu-i pe noldori să-l urmeze și, înainte de-a fi prea tîrziu, să-și cîștige prin vitejie libertatea și să cucerească regate întinse pe pămînturile de la Miazăzi; astfel se făcea el ecoul minciunilor lui Melkor, anume că valarii îi momiseră și-i țineau prizonieri pentru ca oamenii să poată stăpîni Pămîntul de Mijloc. Mulți dintre eldari au auzit atunci pentru prima oară de Cei-Veniți-După.

– Minunat se va sfîrși totul, a strigat el, chiar de ne va fi drumul lung și istovitor! Luați-vă rămas-bun de la sclavie! Dar și de la viața lipsită de griji! Rămas-bun luați-vă de la cei nevolnici! Și de la comorile voastre! Altele și mai mari vom strînge. Nu vă-ncărcați cu multe lucruri: doar săbiile să nu vi le uitați! Căci vom ajunge mai departe decît Oromë, vom îndura mai multe decît Tulkas; porniți în urmărire, nu ne vom

da bătuţi. După Morgoth, pînă la capătul Pămîntului! De război va avea parte şi de ură nestinsă. Dar, după ce vom fi cucerit şi vom fi redobîndit silmarilii, noi şi numai noi vom fi stăpînii Luminii neîntinate şi vom domni peste binecuvîntările şi frumuseţea Ardei. Nici o altă seminţie nu se va întrona peste noi!

Zicînd acestea, Fëanor a făcut un legămînt cumplit. Cei şapte fii ai săi i s-au alăturat pe dată, legîndu-se într-un glas, iar săbiile lor trase din teci au lucit roşii ca sîngele în lumina torţelor. S-au legat cu legămînt pe care nici unul n-avea să-l încalce ori să-l nesocotească, nici măcar în numele lui Ilúvatar, şi Întunericul Etern să se pogoare asupra cui va fi făcut altminteri; pe Manwë şi Varda, şi muntele Taniquetil i-au luat drept chezaşi la jurămîntul lor de a urmări cu ură şi gînd de răzbunare, pînă la sfîrşitul Lumii, pe oricine, de-o fi vala, ori demon, ori elf, ori om din cel încă nenăscut, ori altă făptură, mare sau măruntă, bună sau ticăloasă, ce se va ivi pe pămînt pînă în ceasul din urmă, care va lua sau va păstra în stăpînirea sa un silmaril.

Astfel s-au legat Maedhros şi Maglor, şi Celegorm, Curufin şi Caranthir, Amrod şi Amras, prinţii noldorilor; şi mulţi s-au înfiorat auzind cumplitul legămînt. Căci astfel jurat, fie bun, fie rău, un legămînt nu poate fi încălcat şi-l va urmări pe cel care-l ţine şi pe cel care-l nesocoteşte pînă la sfîrşitul lumii. Fingolfin şi Turgon, fiul său, i-au aruncat vorbe grele lui Fëanor, şi glasurile lor mînioase au reaprins dihonia. Şi n-a lipsit mult ca săbiile să fie din nou trase din teacă. Dar Finarfin le-a vorbit cu blîndeţe, aşa cum îi era felul, căutînd să-i domolească pe noldori, sfătuindu-i să stea şi să cumpănească înainte de a trece la fapte pe care le-ar fi regretat apoi; doar Orodreth dintre fiii săi le-a vorbit la fel. Finrod îi ţinea partea lui Turgon, prietenul său; dar Galadriel, singura femeie dintre noldori care a rămas în acea zi netemătoare şi dîrză printre prinţii învrăjbiţi, ţinea morţiş să plece. Nu jurase alături de ceilalţi, dar ceea ce spusese Fëanor despre Pămîntul de Mijloc îi pusese inima pe jar, căci tînjea să vadă acele tărîmuri întinse şi nestrăjuite şi să cîrmuiască acolo peste un regat numai al său şi după cum credea ea de cuviinţă. Asemenea gîndea şi Fingon, fiul lui Fingolfin, tulburat şi el de spusele lui Fëanor, cu toate că nu-l prea avea pe noldor la inimă; lui Fingon i s-au alăturat, ca întotdeauna, Angrod şi Aegnor, fii ai lui Finarfin. Măcar că ei au tăcut chitic, fără să-şi ridice glasurile împotriva tătînelui lor.

Îndelung s-au înfruntat noldorii strînşi acolo; în cele din urmă, Fëanor a ieşit învingător, căci în mulţi aprinsese dorinţa de a cunoaşte lucruri noi şi plaiuri străine. Astfel că, atunci cînd Finarfin i-a îndemnat încă o dată să cumpănească bine şi să amîne a lua o hotărîre, au strigat într-un singur glas:

– Nu, nu, să plecăm, să plecăm odată!

Şi pe dată Fëanor şi fiii săi au început pregătirile de drum.

Nimeni n-ar fi putut spune ce-i aştepta odată porniţi pe un drum atît de înşelător. Cu toate acestea, au pregătit în mare grabă cele trebuincioase; îi îmboldea Fëanor, temîndu-se că, dacă li se mai stîmpără avîntul, vorbele sale vor păli în faţa altor sfaturi; şi, în ciuda făloşeniei cu care le vorbise, n-a uitat nici o clipă puterea valarilor. Dinspre Valmar însă n-a venit nici o solie. Manwë tăcea. Încă nu voia să oprească sau să împiedice în vreun fel socotelile ce şi le făcuse Fëanor; valarii erau îndureraţi că eldarii îi învinovăţeau de gînduri mişeleşti sau că îi ţineau prizonieri acolo împotriva voinţei lor. Deocamdată priveau în aşteptare, căci nu credeau că Fëanor era în stare să-i ţină pe noldori sub puterea voinţei sale.

Şi, cu adevărat, cînd Fëanor a început să-i rînduiască pe noldori pentru a purcede la drum, s-a şi iscat dihonia. Cu toate că izbutise să le trezească mai tuturor dorinţa să plece, cu nici un chip nu voiau cu toţii să-l aibă pe Fëanor drept rege. Mai mult îi îndrăgeau pe Fingolfin şi pe fiii săi, încît toţi cei din spiţa sa şi cei mai mulţi dintre locuitorii oraşului Tirion nu-şi doreau alt cîrmuitor decît pe el, dacă primea să li se alăture; şi uite aşa, în cele din urmă, s-au pornit noldorii pe asprul lor

drum, împărțiți în două tabere învrăjbite: Fëanor și alaiul său formau avangarda, dar grosul noldorilor venea în urmă, în frunte cu Fingolfin; acesta mergea împotriva voinței sale, doar pentru că i-o ceruse Fingon, fiul său, și pentru că nu dorea să se despartă de neamul său care ardea de nerăbdare să plece; și nici să-i lase în voia firii nesăbuite a lui Fëanor. Pe lîngă toate acestea, nu uitase vorbele ce le spusese dinaintea tronului lui Manwë. Împreună cu el mergea și Finarfin, din aceleași pricini; inima îi fusese însă tare grea la plecare. Din toată seminția noldorilor aflați în Valinor, care de cînd veniseră aici deveniseră un popor numeros, doar o parte neînsemnată s-a împotrivit plecării: unii pentru că îi îndrăgeau pe valari (mai cu seamă pe Aulë), alții din dragoste pentru Tirion și pentru multele lucruri pe care le făuriseră acolo; dar nici unul din pricină că s-ar fi temut de primejdiile drumului.

Chiar în clipa în care a răsunat trîmbița și Fëanor a ieșit pe porțile Tirionului, a sosit, în sfîrșit, un trimis al lui Manwë, care le-a spus:

– Iată singurul meu sfat împotriva nesăbuinței lui Fëanor. Nu plecați! Căci ceasul este hain, iar drumul vă va duce spre necazuri ce nici măcar nu le bănuiți. În căutarea voastră valarii nu vă vor ajuta; nici nu vă vor împiedica; căci vă spun vouă ca să știți: de bunăvoie ați venit aici, de bunăvoie veți pleca. Iară ție, Fëanor, fiu al lui Finwë, legămîntul ce l-ai făcut surghiun îți este. Vei desluși minciunile lui Melkor și amarnic te vei căi. Vala ai spus că este. Atunci în van ți-a fost jurămîntul, căci pe nici un vala nu-l vei putea doborî, în veci de veci, între întinsele hotare ale lui Eä. Chiar dacă Eru, pe care-l iei drept chezaș, te-ar face de trei ori mai măreț decît ești.

Auzindu-l, Fëanor a izbucnit în rîs și, fără să-i răspundă solului, le-a vorbit noldorilor, spunînd:

– Așa, deci! Atunci îl va trimite acest neam viteaz pe moștenitorul Regelui lor de unul singur în surghiun, doar cu fiii săi alături, iară el se va întoarce în robie? Pe cine mă va urma îl voi întreba: necazuri v-au fost prorocite? Dar, oare, nu le-am văzut și în Aman? În Aman am trecut de la fericire la nenorocire. Să încercăm acum altminteri: ca prin durere să ajungem la bucurie; ori măcar la libertate.

Și răsucindu-se spre trimisul lui Manwë, i-a strigat:

– Așa să-i spui lui Manwë Súlimo, Marele Rege al Ardei: dacă Fëanor nu-l poate învinge pe Morgoth, barem nu se teme să-l atace și nu stă cu mîinile-n sîn să-și plîngă de milă. Și poate că Eru a aprins în mine un foc mai mare decît știți voi. Îi vor pricinui atît de mult rău Vrăjmașului valarilor, că pînă și mai-marii din Cercul Destinului se vor minuna cînd vor auzi. Da, da, și-n cele din urmă mă vor urma. Cu bine!

În acel ceas, glasul lui Fëanor a răsunat atît de mîndru și de puternic, încît însuși trimisul valarilor s-a înclinat în fața lui, ca unul care primise răspunsul așteptat, apoi a plecat; noldorii erau cuceriți de-a binelea. Prin urmare, și-au continuat marșul; iar neamul lui Fëanor mergea cu pas întins înaintea tuturor, de-a lungul coastelor ținutului Elendë; nu și-au întors o dată măcar privirile în urmă, către Tirion, înălțat pe coama verde a dealului Túna. În urmă-le venea, mai încet și mai fără vlagă, armia lui Fingolfin. În fruntea ei se afla Fingon; în coadă rămăseseră Finarfin și Finrod și mulți dintre cei mai aleși și mai înțelepți dintre noldori; și ades se uitau îndărăt, ca să-și vadă frumosul oraș, pînă cînd felinarul din Mindon Eldaliéva a fost înghițit de noapte. Mai mult decît toți ceilalți dintre Elfii Surghiuniți, aceștia duceau cu ei amintirile fericirii pe care o abandonaseră, și unii chiar ale lucrurilor făurite de ei și rămase acasă: mîngîiere și povară pentru drum.

Fëanor îi ducea pe noldori spre miazănoapte, pentru că ținta sa dintîi era aceea de a-l prinde pe Morgoth. Unde mai pui că Túna, dealul înălțat în umbra muntelui Taniquetil, se afla nu departe de brîul Ardei, unde Marea cea Mare era

neînchipuit de întinsă, cîtă vreme spre miazănoapte mările despărțitoare se îngustau, pe măsură ce pustietatea Araman și coastele Pămîntului de Mijloc se apropiau tot mai mult. Încet-încet însă avîntul lui Fëanor s-a domolit și-n mintea lui a-nceput să cumpănească – și, astfel, și-a dat seama, mult prea tîrziu, că armiile acelea atît de numeroase nu vor răzbi nicicînd să străbată lungile leghe spre miazănoapte, și nici să treacă marea cînd va fi să o facă, decît cu ajutorul corăbiilor; dar pentru aceasta era nevoie de mult timp și de multă cazna pentru a făuri o flotă pe măsură, chiar dacă printre noldori s-ar fi aflat dintre cei pricepuți la acest meșteșug. Așa că a hotărît să-i înduplece pe teleri, prietenii dintotdeauna ai noldorilor, să li se alăture; în răzvrătirea sa, își închipuia că, astfel, fericirea valarilor se va stinge încă și mai mult, iar puterea lui de luptă împotriva lui Morgoth va spori. Hotărînd acestea în sinea lui, Fëanor s-a îndreptat degrabă spre Alqualondë și le-a vorbit telerilor cu aceleași vorbe pe care le rostise înainte în Tirion.

Numai că nimic din ce le-a spus el nu i-a ațîțat pe teleri. S-au întristat, nu-i vorbă, de plecarea rubedeniilor și a vechilor lor prieteni, dar, mai curînd, au încercat să-i descurajeze, decît să-i ajute; cît despre corăbii, nici gînd să le împrumute vreuna, cu atît mai puțin să-i învețe cum să le făurească, împotriva voinței valarilor. Ei înșiși nu-și doreau alt loc de viețuire decît țărmurile Eldamarului, și doar pe Olwë, prințul din Alqualondë, drept cîrmuitor. Iar Olwë nu-și plecase nicicînd urechea la susurările lui Morgoth și nu-i îngăduise să calce hotarul țării sale; era încrezător că Ulmo și ceilalți valari măreți aveau să îndrepte relele pricinuite de Morgoth și că noaptea va lăsa loc unei noi aurore.

Fëanor s-a înfuriat auzind acestea, căci se temea să întîrzie prea mult pe cele meleaguri. Întărîtat, i-a zis lui Olwë:

– Dai uitării prietenia noastră, mai cu seamă acum, în ceasul de restriște în care ne aflăm... Dar v-ați bucurat de ajutorul nostru cînd ați ajuns, într-un tîrziu, pe aste țărmuri, far' de

căpătîi și slabi de înger, nici ce să puneți în gură n-aveați! Și-acum ați mai sta tot în bordeie pe țărm, de nu v-ar fi durat noldorii limanul și n-ar fi trudit pe zidurile voastre.

– Nu dăm uitării prietenia, i-a răspuns Olwë. Dar un prieten are și rostul să dojenească nesăbuința celuilalt. Iară cînd noldorii ne-au primit cu brațele deschise și ne-au dat ajutor, altfel grăit-ai atunci: în țara Aman aveam să trăim pentru totdeauna, ca frații megieși. Ci corăbiile noastre albe nu voi ni le-ați dat. Nu de la noldori am deprins ăst meșteșug, ci de la Domnii Mării; iar lemnul alb cu mîinile noastre l-am geluit și pînzele albe de soațele și fiicele noastre au fost țesute. Iată de ce nu le vom înstrăina și nu le vom vinde în numele nici unei alianțe ori prietenii. Ci ascultă-mă bine, Fëanor, fiu al lui Finwë, corăbiile sînt pentru noi asemenea nestematelor pentru noldori: sînt truda inimilor noastre și altele asemenea nu vom mai făuri vreodată.

A plecat de la el Fëanor și, ieșind dincolo de zidurile orașului Alqualondë, a stat cufundat în gînduri negre pînă cînd s-a strîns norodul său. Judecînd el că armia sa era îndeajuns de puternică, s-a îndreptat spre Limanul Lebedelor și i-a îndemnat pe noldori să se îmbarce pe corăbiile ancorate acolo, ca să le ia cu forța. Dar telerii i-au înfruntat și mulți noldori au fost azvîrliți în apele mării. Săbiile au ieșit din teci și o luptă crîncenă s-a încins pe corăbii și pe cheiurile și debarcaderele luminate de felinare ale portului și chiar pe marele arc de la intrarea în port. De trei ori a fost respins poporul lui Fëanor și mulți au căzut răpuși din ambele tabere; dar în ajutorul avangardei noldorilor au sosit Fingon și cea mai mare parte a armiei lui Fingolfin, care, sosind din urmă, au nimerit cînd lupta era în toi și cei din seminția lor cădeau pe capete, astfel că s-au avîntat în bătălie înainte să afle pricina vrajbei; unii chiar credeau că, la rugămintea valarilor, telerii încercaseră să curme înaintarea noldorilor.

În cele din urmă, telerii au fost învinși, iar o mare parte dintre marinarii lor, trăitori în Alqualondë, au fost răpuși

mişeleşte. Căci noldorii se îndîrjiseră cuprinşi de deznădejde, iar telerii erau mai puţini şi înarmaţi îndeobşte cu arcuri uşoare. Odată lupta încheiată, noldorii au desprins corăbiile de la mal, s-au aşezat la rame şi au vîslit cum s-au priceput ei mai bine, de-a lungul coastei, către miazănoapte. Olwë l-a chemat în ajutor pe Ossë, dar acesta nu i-a dat ascultare, valarii neîngăduind ca fuga noldorilor să fie împiedicată prin forţă. Dar Uinen i-a plîns pe marinarii telerilor; şi marea s-a învolburat furioasă în jurul ucigaşilor, scufundînd multe corăbii şi înecîndu-i pe cei aflaţi pe ele. Despre Răpunerea Rubedeniilor de la Alqualondë se povestesc mai multe în bocetul numit *Noldolantë, Căderea Noldorilor*, pe care Maglor l-a făcut înainte de-a pieri.

Totuşi, cei mai mulţi dintre noldori au scăpat şi, după potolirea furtunii, şi-au continuat drumul, unii pe mare, în corăbii, alţii pe uscat; dar drumul era lung şi tot mai primejdios pe măsură ce înaintau. Şi au tot mers şi au plutit ei aşa în noaptea fără de capăt, pînă ce, într-un tîrziu, au ajuns la hotarele de la miazănoapte ale Tărîmului Străjuit, unde se învecina cu pustiiciunea Araman, un meleag muntos şi rece. Dintr-o dată au zărit o formă întunecată cocoţată sus de tot, pe o stîncă de la marginea ţărmului. Unii zic că era însuşi Mandos, nimeni altul, ca trimis al lui Manwë. Şi au auzit ei o voce răsunătoare, gravă şi cumplită, rugîndu-i să se oprească şi să asculte bine. S-au oprit cu toţii şi au rămas stană, iar vocea a răsunat de la un capăt la altul al armiei noldorilor, rostind blestemul şi profeţia ce s-au numit mai apoi *Profeţia de la Miazănoapte şi Osînda Noldorilor*. Multe au fost prezise atunci, cu vorbe întunecate, pe care noldorii le-au desluşit abia după ce nenorocirile prorocite s-au abătut asupra lor; dar cu toţii au auzit blestemul de care aveau parte cei ce nu voiau să rămînă şi să-şi primească pedeapsa şi iertarea din partea valarilor:

– Lacrimi făr' de sfîrşit veţi vărsa, iară valarii ziduri vor înălţa în jurul Valinorului spre a vă împiedica să intraţi, încît

nici batăr ecoul tînguirii voastre nu va mai răzbate peste munţi. Asupra Casei lui Fëanor mînia valarilor va pogorî de la Apus pînă în Răsăritul cel mai îndepărtat şi asupra tuturor celor ce-l vor urma. Îi va mîna înainte Legămîntul făcut, dar tot el îi va trăda şi le va răpi comorile pe care s-au jurat a le dobîndi. Rău se vor sfîrşi toate cele pe care cu bine le vor începe; şi prin trădarea între rubedenii şi prin teama de trădare se vor întîmpla toate acestea. Prădaţi vor fi pentru veşnicie. Nedrept vărsat-aţi sîngele neamului vostru, întinînd ţara Aman. Cu sînge plăti-veţi sîngele şi dincolo de fruntariile Amanului sălaş vă veţi face în umbra Morţii. V-a hărăzit Eru să nu pieriţi în Eä şi nici o boleşniţă să nu se lege de voi, aşa este, dar răpuşi puteţi cădea şi răpuşi veţi fi; cu arme, în chinuri, de durere; şi spiritele voastre fără de adăpost veni-vor apoi la Mandos. Îndelung vor zăbovi acolo şi vor tînji după trupurile voastre şi de prea puţină îndurare vor avea parte, chiar dacă toţi aceia pe care voi i-aţi răpus vor pune o vorbă bună pentru voi. Ci pe aceia ce vor dăinui pe Pămîntul de Mijloc şi nu vor ajunge la Mandos lumea îi va istovi ca o mare povară şi din astă pricină vor păli şi asemenea umbrelor vor ajunge, umbre ale căinţei în faţa seminţiei mai tinere ce va fi să vină în urma lor. Astfel au orînduit valarii.

Auzindu-l, multora le-a pierit curajul; dar Fëanor nu s-a pierdut cu firea, ci a spus:

– Am jurat, dar nu fără socoteală. Legămîntul ni-l vom ţine. Multe rele ne ameninţă, iar trădarea nu e cel mai rău dintre ele; un lucru însă nimeni nu-l va putea spune: că ne-am dovedit laşi, că am băgat coada între picioare, că am dat bir cu fugiţii. Care va să zică, vă spun că vom merge înainte şi prorocirea mea astfel sună: faptele ce le vom face în cîntece vor fi slăvite, pînă-n ceasul de pe urmă al Ardei.

Dar în acel ceas Finarfin i-a părăsit pe noldori şi s-a întors înapoi, îndurerat cum era şi mînios pe Casa lui Fëanor, căci el era înrudit îndeaproape cu Olwë din Alqualondë; şi mulţi dintre ai săi l-au urmat, întumîndu-se copleşiţi de tristeţe,

pînă au zărit din nou raza depărtată din Mindon, sus, pe Túna, care lucea în noapte, și au știut atunci că ajunseseră în Valinor. Valarii i-au iertat, iar Finarfin a fost întronat pentru a-i cîrmui pe noldorii rămași pe Tărîmul Binecuvîntat. Fiii lui însă nu erau cu el, căci nu voiseră să-i părăsească pe fiii lui Fingolfin; iar întreg poporul lui Fingolfin și-a urmat drumul înainte, mai mult împinși de rubedeniilor lor și de voința lui Fëanor, dar și temîndu-se de Soarta ce le-o hărăziseră valarii, căci mulți se făceau vinovați de Răpunerea Rubedeniilor în Alqualondë. Iară Fingon și Turgon erau neînfricați și aprigi și nu s-ar fi dat înapoi de la nici o treabă la care puneau umărul, decît după ce-o sfîrșeau, oricît de amarnic ar fi fost sfîrșitul. Astfel, grosul armiei și-a văzut de drum mai departe și, pe dată, răul prorocit a început să-și facă lucrarea.

Într-un tîrziu, noldorii au ajuns la miazănoapte de Arda; acolo au văzut primii colți ai gheții ce plutea în mare și au știut că se apropiau de Helcaraxë. Căci între Amon, care, în acea parte de lume, cotea spre răsărit, și țărmul răsăritean al Endorului (Pămîntul de Mijloc, cu alte cuvinte) ce o apuca spre apus, se găsea o strîmtoare prin care se uneau apele reci ale Mării Înconjurătoare și valurile mării Belegaer, și-acolo stăruiau cețuri necuprinse și pîcle de frig ucigător și șuvoaiele de mare se umpleau de munți de gheață, izbindu-se unii de alții, și în adîncuri scrîșneau ghețurile cufundate. Așa arăta Helcaraxë și pe acolo nimeni nu cutezase să pășească, decît valarii și Ungoliant.

Acolo s-a oprit Fëanor și, împreună cu noldorii, a chibzuit pe ce drum s-o apuce. Dar frigul începea să-i chinuie, la fel și negurile acelea care parcă se lipeau de ei și prin care nu răzbătea nici o rază de stea; mulți se căiau că porniseră pe acest drum și cîrteau, mai cu seamă aceia care-l urmaseră pe Fingolfin, blestemîndu-l pe Fëanor, căci pe el îl învinovățeau de toate nenorocirile eldarilor. Știind toate cîte se spuneau, Fëanor s-a sfătuit cu fiii săi. Doar două căi le stăteau în față ca să scape din Araman și să ajungă în Endor: ori traversînd

strîmtoarea, ori cu corăbiile pe mare. Dar Helcaraxë li se părea cu neputință de trecut, cîtă vreme corăbiile erau prea puține. Pierduseră multe în timpul călătoriei, nu mai aveau destule ca să ducă întregul norod; dar nimeni nu dorea să rămînă în urmă pe coasta apuseană și să aștepte pînă s-ar fi întors corăbiile după ei, semn că teama de trădare se strecurase de-acum printre noldori. Văzînd cum stau lucrurile, Fëanor și fiii săi s-au gîndit să pună ei stăpînire pe toate corăbiile și să plece pe neașteptate; la urma urmei, ei se aflau la cîrma flotei de cînd cu bătălia de la Liman, iar echipajele corăbiilor erau formate numai din cei care luptaseră acolo și-i erau supuși lui Fëanor. Dintr-o dată, s-a iscat vîntul, de parcă l-ar fi chemat Fëanor, un vînt dinspre nord-vest. Fëanor s-a furișat în taină împreună cu aceia pe care-i socotea el demni de încredere, s-au urcat pe corăbii și au pornit pe mare, părăsindu-l pe Fingolfin în Araman. Cum în acel loc marea era îngustă și cotea spre răsărit și oarecum spre miazăzi, au trecut-o fără pierderi și, în scurt timp, noldorii ce-l însoțeau pe Fëanor au pășit din nou pe țărmurile Pămîntului de Mijloc; Fëanor a coborît pe țărm la gura fiordului care se numea Drengist și pătrundea adînc în Dor-lómin.

Dar după ce au debarcat, Maedhros, cel mai mare dintre fiii săi și prieten cu Fingon pe vremuri, înainte ca minciunile lui Morgoth să-și facă loc între ei, i-a vorbit lui Fëanor, întrebîndu-l:

– Și-acum ce corăbii și vîslași te înduri să trimiți înapoi și pe cine să aducă aici mai întîi? Pe viteazul Fingon?

Fëanor a izbucnit în hohote ca de o ființă cu mintea rătăcită și a strigat:

– Nici corăbii, nici vîslași! Ce-am lăsat în urmă nu-i nici o pierdere; catrafuse netrebuincioase, atîta tot. N-au decît să-mi blesteme numele cei care mi l-au blestemat și pînă acum și să se smiorcăie că vor înapoi în cuștile valarilor! Dați foc corăbiilor!

Singur, Maedhros s-a împotrivit hotărîrii tatălui său, dar Fëanor a dat poruncă să fie arse corăbiile albe ale telerilor.

Acesta a fost sfîrşitul celor mai frumoase corăbii care au cutreierat vreodată mările: într-un mare pîrjol, orbitor şi cumplit, în locul care se numea Losgar, la gura Fiordului Drengist. Fingolfin şi cei rămaşi cu el au văzut lumina la mare depărtare, roşie sub nori; şi au înţeles că au fost trădaţi. Acesta a fost primul rod al Răpunerii Rubedeniilor şi al Osîndei Noldorilor.

Văzînd că Fëanor îl lăsase să piară în Araman ori să se întoarcă acoperit de ruşine în Valinor, Fingolfin a fost cuprins de o furie amară; dar şi de dorinţa, mai aprigă decît oricînd, să ajungă într-un fel sau altul pe Pămîntul de Mijloc şi să dea din nou ochi cu Fëanor. Multă vreme au pribegit el şi-ai lui şi multe au îndurat, dar greutăţile le-au sporit vitejia şi le-au întărit răbdarea; căci erau un popor măreţ, cei mai mari Copii ai lui Eru Ilúvatar, cărora el le hărăzise nemurirea, dar nou-veniţi din Tărîmul Binecuvîntat şi încă neatinşi de oboseala Pămîntului. Focul din inimile lor era tînăr, astfel că, avîndu-i drept călăuză pe Fingolfin şi pe fiii săi, pe Finrod şi pe Galadriel, au cutezat să înainteze spre cel mai aspru tărîm de la miazănoapte. Negăsind altă cale, au înfruntat, în cele din urmă, înspăimîntătorii munţi de gheaţă. Puţine dintre faptele de mai tîrziu ale noldorilor au întrecut în cutezanţă şi suferinţă acea traversare disperată. Acolo au pierdut-o pe Elenwë, soaţa lui Turgon, şi mulţi alţii au pierit şi ei; încît atunci cînd Fingolfin a pus, în sfîrşit, piciorul pe pămîntul Ţinuturilor Exterioare, poporul său îşi împuţinase rîndurile. Cît despre dragostea ce le-o purtau lui Fëanor sau fiilor săi aceia care, într-un tîrziu, au păşit în urma lui Fingolfin pe Pămîntul de Mijloc, sunînd din trîmbiţe la primul răsărit de Lună, dragostea aceasta lipsea cu desăvîrşire.

CAPITOLUL X

Despre sindari

După cum s-a povestit, puterea lui Elwë şi a lui Melian sporea pe Pămîntul de Mijloc şi toţi elfii din Beleriand, de la marinarii lui Círdan pînă la vînătorii rătăcitori din Munţii Albaştri, dincolo de Rîul Gelion, îl aveau pe Elwë drept cîrmuitor; Elu Thingol i se spunea, Regele Mantie-Cenuşie în graiul poporului său. Ei sînt sindarii, Elfii Cenuşii din Beleriandul luminat de stele; şi cu toate că erau moriquendi, sub oblăduirea lui Thingol şi împărtăşindu-se din învăţătura lui Melian, au devenit cei mai frumoşi, mai înţelepţi şi mai destoinici dintre toţi elfii de pe Pămîntul de Mijloc. La sfîrşitul primului ev al Punerii în Lanţuri a lui Melkor, cînd pe întregul Pămînt domnea pacea, iar Valinorul îşi trăia deplinătatea gloriei, a venit pe lume Lúthien, singura odraslă a lui Thingol şi Melian. Cu toate că partea cea mai mare a Pămîntului de Mijloc îşi dormea somnul în care o scufundase Yavanna, Beleriand era plin de viaţă şi bucurie mulţumită puterii lui Melian, iar stelele strălucitoare luceau asemenea unor focuri

Acesta a fost sfîrşitul celor mai frumoase corăbii care au cutreierat vreodată mările: într-un mare pîrjol, orbitor şi cumplit, în locul care se numea Losgar, la gura Fiordului Drengist. Fingolfin şi cei rămaşi cu el au văzut lumina la mare depărtare, roşie sub nori; şi au înţeles că au fost trădaţi. Acesta a fost primul rod al Răpunerii Rubedeniilor şi al Osîndei Noldorilor.

Văzînd că Fëanor îl lăsase să piară în Araman ori să se întoarcă acoperit de ruşine în Valinor, Fingolfin a fost cuprins de o furie amară; dar şi de dorinţa, mai aprigă decît oricînd, să ajungă într-un fel sau altul pe Pămîntul de Mijloc şi să dea din nou ochi cu Fëanor. Multă vreme au pribegit el şi-ai lui şi multe au îndurat, dar greutăţile le-au sporit vitejia şi le-au întărit răbdarea; căci erau un popor măreţ, cei mai mari Copii ai lui Eru Ilúvatar, cărora el le hărăzise nemurirea, dar nou-veniţi din Tărîmul Binecuvîntat şi încă neatinşi de oboseala Pămîntului. Focul din inimile lor era tînăr, astfel că, avîndu-i drept călăuză pe Fingolfin şi pe fiii săi, pe Finrod şi pe Galadriel, au cutezat să înainteze spre cel mai aspru tărîm de la miazănoapte. Negăsind altă cale, au înfruntat, în cele din urmă, înspăimîntătorii munţi de gheaţă. Puţine dintre faptele de mai tîrziu ale noldorilor au întrecut în cutezanţă şi suferinţă acea traversare disperată. Acolo au pierdut-o pe Elenwë, soaţa lui Turgon, şi mulţi alţii au pierit şi ei; încît atunci cînd Fingolfin a pus, în sfîrşit, piciorul pe pămîntul Ţinuturilor Exterioare, poporul său îşi împuţinase rîndurile. Cît despre dragostea ce le-o purtau lui Fëanor sau fiilor săi aceia care, într-un tîrziu, au păşit în urma lui Fingolfin pe Pămîntul de Mijloc, sunînd din trîmbiţe la primul răsărit de Lună, dragostea aceasta lipsea cu desăvîrşire.

CAPITOLUL X

Despre sindari

După cum s-a povestit, puterea lui Elwë şi a lui Melian sporea pe Pămîntul de Mijloc şi toţi elfii din Beleriand, de la marinarii lui Círdan pînă la vînătorii rătăcitori din Munţii Albaştri, dincolo de Rîul Gelion, îl aveau pe Elwë drept cîrmuitor; Elu Thingol i se spunea, Regele Mantie-Cenuşie în graiul poporului său. Ei sînt sindarii, Elfii Cenuşii din Beleriandul luminat de stele; şi cu toate că erau moriquendi, sub oblăduirea lui Thingol şi împărtăşindu-se din învăţătura lui Melian, au devenit cei mai frumoşi, mai înţelepţi şi mai destoinici dintre toţi elfii de pe Pămîntul de Mijloc. La sfîrşitul primului ev al Punerii în Lanţuri a lui Melkor, cînd pe întregul Pămînt domnea pacea, iar Valinorul îşi trăia deplinătatea gloriei, a venit pe lume Lúthien, singura odraslă a lui Thingol şi Melian. Cu toate că partea cea mai mare a Pămîntului de Mijloc îşi dormea somnul în care o scufundase Yavanna, Beleriand era plin de viaţă şi bucurie mulţumită puterii lui Melian, iar stelele strălucitoare luceau asemenea unor focuri

de argint; și acolo, în Pădurea Neldoreth, s-a născut Lúthien, și albele flori de *niphredil* s-au deschis, ca niște stele ale pămîntului, spre a-i ura bun venit.

În al doilea ev al captivității lui Melkor, s-a întîmplat ca gnomii să treacă Munții Albaștri din Ered Luin, pînă dincoace, în Beleriand. Își spuneau Khazâdi, dar sindarii îi numeau Naugrimi, Poporul Scundac, și Gonnhirrimi, Stăpînii Pietrei. Departe, la răsărit, se găseau cele mai vechi sălașuri ale naugrimilor, dar pentru ei înșiși își săpaseră săli și case mari – căci așa își dura sălașuri seminția lor – în partea răsăriteană a munților Ered Luin; orașele acelea se numeau în graiul lor Gabilgathol și Tumunzahar. La miazănoapte de uriașul Munte Dolmed se găsea Gabilgathol, pe care elfii l-au tălmăcit în graiul lor drept Belegost, Orașul Întins; iar la miazăzi a fost săpat Tumunzahar, numit de elfi Nogrod, Zidirea Scobită. Cel mai mare dintre toate sălașurile gnomilor era Khazâd-dûm, Subteranele Gnomilor, Hadhodrond în graiul elfic, care, mai apoi, în zilele întunecimii sale, a primit numele de Moria; dar aceasta se găsea departe, în Munții de Ceață, dincolo de întinderile Eriadorului, iar eldarii îl știau doar după nume și numai zvonuri auziseră despre el, aduse de gnomii din Munții Albaștri.

Din Nogrod și Belegost, naugrimii au pătruns în Beleriand; elfii tare s-au minunat la vederea lor, fiindcă ei crezuseră, pînă atunci, că erau singurele făpturi vii de pe Pămîntul de Mijloc, dăruiți cu harul vorbirii și cu puterea de a făuri cu mîinile, și că toate celelalte ființe erau doar păsări și sălbăticiuni. Dar nu pricepeau nici o iotă din graiul naugrimilor, care le părea greoi și aspru; și puțini dintre eldari au izbutit vreodată să-l vorbească. Gnomii însă învățau orice cu repeziciune și s-au arătat dornici mai curînd să deprindă ei graiul elfilor, decît să-i învețe pe alții graiul lor. Singurii dintre eldari care s-au dus vreodată în Nogrod și Belegost au fost Eöl din Nan Elmoth și Maeglin, fiul său; gnomii, în schimb,

veneau ades în Beleriand, astfel că au construit un drum care trecea pe sub culmile Muntelui Dolmed și urma cursul Rîului Ascar, traversînd apele Gelionului la Sarn Athrad, Vadul Pietrelor, unde avea să se ducă, nu după mult, o bătălie. Prietenia dintre naugrimi și eldari n-avea să fie niciodată prea strînsă, cu toate că fiecare seminție a tras foloase de pe urma celeilalte; dar, în acele vremuri, nu se iviseră încă pricinile de supărare ce aveau să-i îndepărteze pe unii de alții, prin urmare, Regele Thingol i-a primit cu brațele deschise. Însă, în vremurile ce aveau să vină, naugrimii le-au arătat mai multă prietenie noldorilor decît celorlalte seminții ale elfilor și oamenilor, și asta pentru că-l îndrăgeau și-l venerau pe Aulë; iar, mai presus de orice altă bogăție, prețuiau nestematele noldorilor. În noaptea Ardei gnomii făuriseră lucruri mărețe, căci încă din primele zile ale Părinților lor fuseseră dăruiți cu harul modelării metalelor și cioplirii pietrei; însă, în acele timpuri străvechi, le plăcea mai curînd să lucreze fierul și cuprul, decît argintul și aurul.

Melian avea puterea prorocirii, ca toți cei din spița maiarilor; și, după ce s-a sfîrșit al doilea ev al întemnițării lui Melkor, ea i-a spus lui Thingol că în Arda Pacea nu avea să dureze la nesfîrșit. Thingol a cumpănit ce și cum să facă să-și dureze un locaș regesc și, totodată, puternic și bine apărat, de-o fi ca răul să se stîrnească din nou pe Pămîntul de Mijloc; astfel că a cerut sfatul și ajutorul gnomilor din Belegost. Iar ei l-au ajutat bucuroși, nefiind încă osteniți, ba chiar dornici de fapte noi; și cu toate că gnomii cereau ceva în schimbul a tot ce făceau fie că munceau cu plăcere, fie că trudeau din greu, de data asta n-au vrut nici o plată, și asta pentru că Melian îi învățase multe din cele pe care ei erau nerăbdători să le afle, iar Thingol le dăruise multe perle frumoase. Pe acestea le primise, la rîndul său, de la Círdan, care le găsea în număr mare în apele puțin adînci din jurul Insulei Balar. Naugrimii nu văzuseră pînă atunci asemenea minunății, drept pentru care le erau nespus de dragi. Una dintre perle era mare

cît un ou de porumbel şi lucirea-i era asemenea luminii stelare pe spuma mării; se numea Nimphelos, iar căpetenia gnomilor din Belegost o preţuia mai mult decît de-ar fi avut un munte de perle.

Aşa că naugrimii au trudit îndelung şi cu bucurie pentru Thingol, durîndu-i locaşuri aşa cum şi le durau cei de-un neam cu ei, adică săpate adînc în pămînt. În locul în care Esgalduin curgînd la vale despărţea Neldoreth de Region, un deal pietros se înălţa în inima unui codru, iar rîul curgea la poalele lui. Acolo au făcut ei porţile curţii lui Thingol, iar peste rîu au construit un pod, drept singura cale pe care se putea ajunge la porţi. Dincolo de acestea, galerii largi duceau la sălile înalte şi la încăperile săpate în adînc, în stîncă masivă, atît de multe şi de măreţe, încît sălaşul a primit numele de Menegroth, Cele o Mie de Peşteri.

Elfii au pus şi ei umărul la truda asta şi, alături de gnomi, fiecare neam cu iscusinţele sale, au întrupat vedeniile lui Melian, oglindiri ale minunilor şi frumuseţilor din Valinorul de dincolo de Mare. Pilaştrii din Menegroth erau sculptaţi asemenea fagilor lui Oromë, cu trunchiuri, ramuri şi frunze cu tot, fiind luminaţi cu felinare din aur. Privighetorile cîntau acolo ca în grădinile din Lórien; erau acolo fîntîni de argint şi scăldători din marmură şi podele din pietre de tot felul de culori. Chipuri cioplite înfăţişînd sălbăticiuni şi păsări alergau pe pereţi sau se căţărau pe pilaştri, sau se iţeau dintre ramurile în care se împleteau flori făr' de număr şi, o dată cu trecerea anilor, Melian şi domniţele sale au umplut sălile cu tapiserii în urzeala cărora se puteau citi faptele valarilor şi multe din cele petrecute în Arda de la începuturile sale, dar şi umbre ale celor ce va să vie. Era cel mai frumos locaş regesc din cîte s-au aflat vreodată la răsărit de Mare.

Chiar şi după ce s-a isprăvit durarea locaşului regal al lui Menegroth şi regatul lui Melian şi al lui Thingol trăia în pace, naugrimii tot mai treceau cînd şi cînd munţii dintr-o ţară în alta; dar arareori se duceau pînă în Falas, căci nu le

plăcea defel sunetul mării şi se temeau să-i privească întinderea. În Beleriand nu ajungeau nici zvonuri şi nici veşti despre lumea de afară.

Dar, pe măsură ce al treilea ev al captivităţii lui Melkor se apropia de sfîrşit, gnomii au fost cuprinşi de nelinişte şi-ntr-o bună zi s-au dus la Regele Thingol şi i-au spus că valarii nu stîrpiseră pe de-a-ntregul relele de la Miazănoapte, încît ticăloşii rămaşi acolo, care între timp puiseră în întuneric, se pomiseră încă o dată să bîntuie lumea în lung şi-n lat.

– Sînt fiare sîngeroase pe meleagul de la răsărit de munţi, îi spuneau gnomii lui Thingol, şi străvechiul tău neam, care vieţuieşte acolo, fuge de la cîmpie să se-adăpostească între dealuri.

N-a trecut mult pînă cînd făpturile acelea ticăloase să ajungă în Beleriand, peste trecătorile munţilor sau, dinspre miazănoapte, prin codrii întunecaţi. Lupi mai cu seamă ori creaturi ce-şi luaseră forme de lup şi alte fiinţe haine, ca nişte năluci, şi printre acestea orci, care mai tîrziu aveau să pustiască Beleriandul: dar erau încă puţini la acea vreme, şi temători, nefăcînd altceva decît să adulmece drumurile ce străbăteau ţara şi aşteptînd întoarcerea stăpînului lor. Dincotro veneau şi ce erau ei, elfii nu ştiau, bănuindu-i a fi avari ticăloşiţi şi sălbăticiţi prin pustiu; prea departe de adevăr nu erau.

Astfel că Thingol s-a gîndit la arme, de care, pînă atunci, poporul său nu avusese trebuinţă, şi cei care i-au făurit primele arme tot naugrimii au fost; căci se pricepeau de minune la treaba asta, cu toate că nici unul nu-i întrecea pe fierarii din Nogrod, printre care cel mai vestit era Telchar fierarul. Naugrimii erau din cele mai vechi timpuri o seminţie războinică, gata să lupte pînă la ultimul împotriva oricui le-ar fi pricinuit necazuri – fie aceştia servitorii lui Melkor, ori eldarii, ori avarii, ori fiarele sălbatice, şi chiar şi dintre ai lor, gnomi ai altor neamuri şi căpetenii. De la ei au deprins curînd sindarii meşteşugul fierarului; dar dacă a fost un meşteşug în care gnomii n-au putut fi întrecuţi – nici măcar de noldori – acesta a fost cel de a căli oţelul, iar, în măiestria cu care făceau zale

din inele înlănţuite – primii care au împletit asemenea veşmînt fiind fierarii din Belegost –, nu au avut seamăn nicăieri în lume.

De data asta, sindarii au fost bine înarmaţi, au alungat toate creaturile răului şi pacea s-a întors pe meleagul lor. Armurăriile lui Thingol erau pline de topoare şi suliţe şi săbii şi coifuri înalte şi cămăşi lungi de zale; despre acestea din urmă, numai gnomii ştiau cum le făcuseră, pentru că străluceau tot mereu ca şi cînd tocmai fuseseră lustruite. Şi tare aveau să-i mai prindă bine lui Thingol în vremurile ce aveau să vină.

După cum s-a mai spus, un anume Lenwë din tabăra lui Olwë n-a mai vrut să meargă mai departe cu eldarii şi a apucat-o pe altă cale atunci cînd telerii s-au oprit pe malul Rîului cel Mare, la fruntariile meleagurilor apusene ale Pămîntului de Mijloc. Nu prea se ştie despre pribegirile nandorilor pe care el i-a călăuzit la vale, de-a lungul Anduinului; se povesteşte că unii dintre ei ar fi vieţuit ani îndelungaţi în codrii din Valea Rîului cel Mare, alţii au ajuns, într-un tîrziu, la gurile sale şi s-au aşezat aproape de Mare şi-au mai fost dintre aceia care au urmat linia Munţilor Albi, Ered Nimrais, spre miazănoapte, pătrunzînd în pustietatea Eriador, între Ered Luin şi îndepărtaţii Munţi de Ceaţă. Traind într-un ţinut împădurit, nu aveau arme de oţel, încît năvala fiarelor sîngeroase de la Miazănoapte i-a umplut de o mare spaimă, întocmai cum îi spuseseră naugrimii Regelui Thingol în Menegroth. Prin urmare, Denethor, fiul lui Lenwë, auzind vorbindu-se despre puterea lui Thingol şi despre măreţia lui şi despre pacea care domnea în regatul său, i-a chemat la sine pe toţi cei pe care-i mai putea strînge din neamul său împrăştiat în toate părţile şi, în fruntea lor, a trecut munţii în Beleriand. Thingol i-a primit cu bucurie, ca pe nişte rubedenii de mult pierdute, care se întorc acasă, şi i-a lăsat să se aşeze în Ossiriand, Ţara celor Şapte Rîuri.

Nu sînt multe de povestit despre lungii ani de pace care au urmat după venirea lui Denethor. Din cît se zice, în acea

vreme, bardul Daeron, care ştia toate cîntecele şi baladele din regatul lui Thingol, a născocit runele ce-i poartă numele; naugrimii care veneau la Thingol le-au învăţat şi tare le mai plăcea scornitura asta, preţuind măiestria lui Daeron mai mult decît o făceau sindarii, cei din seminţia lui. Naugrimii au dus runele, *cirth* li se spunea, la răsărit, peste munţi, şi astfel au fost cunoscute de multe popoare; dar sindarii le foloseau rareori ca să însemneze cele ce se întîmplau în jurul lor, şi asta pînă în zilele Războiului, încît multe din cele păstrate doar în amintire au pierit o dată cu căderea în ruină a regatului Doriath. Despre fericirea şi viaţa plină de bucurii sînt puţine de spus înainte de a se fi sfîrşit; căci numai lucrările frumoase şi minunate le stau mărturie, atîta vreme cît dăinuiesc şi pot fi văzute şi numai cînd se află în primejdie sau după ce pier pentru totdeauna ajung să fie slăvite în cîntece.

În acele vremuri, în Beleriand elfii umblau în voie, rîurile curgeau, stelele străluceau şi florile nopţii umpleau văzduhul cu miresmele lor; Melian era mai frumoasă ca oricînd, iar frumuseţea lui Lúthien începea să se întrezărească, asemenea zorilor primăvara. În Beleriand, Regele Thingol pe tronul său se asemuia mărimilor maiare a căror putere îşi ia o clipă de răgaz, a căror bucurie este ca aerul pe care cu toţii îl respiră în fiece zi, al căror gînd curge liniştit şi netulburat de sus, de pe culmi, pînă în adîncuri. În Beleriand, din cînd în cînd, mai venea călare marele Oromë, trecînd ca vîntul peste munţi; chemarea cornului său străbătea depărtările pe razele de lună, iar elfii se temeau de semeţia înfăţişării sale şi de zgomotul pe care-l făceau copitele lui Nahar în goana lui; dar cînd Valaróma răsuna printre culmi, ştiau prea bine că tot ce era rău fugise mîncînd pămîntul din calea lui Oromë.

Iată însă că fericirea aceasta se apropia de sfîrşit, iar zenitul Valinorului cobora spre asfinţit. Căci, aşa după cum s-a povestit şi cum este cunoscut de către toţi, stînd scris în hrisoave şi fiind cîntat în multe cîntece, Melkor a răpus Copacii valarilor cu ajutorul lui Ungoliant şi a scăpat cu fuga, întorcîndu-se în

Pămîntul de Mijloc. Gîlceava dintre Morgoth și Ungoliant s-a petrecut departe la miazănoapte; însă strigătul cumplit al lui Morgoth s-a auzit în întreg Beleriandul și toți cei care trăiau acolo s-au chircit de frică; cu toate că nu știau ce prevestea un asemenea strigăt, ceea ce au auzit atunci a fost însuși glasul morții. Curînd după aceea, Ungoliant a fugit de la miazănoapte și a venit în regatul lui Thingol, înconjurată de groaza întunecimii; a oprit-o în loc numai puterea lui Melian, neîngăduindu-i să pătrundă în Neldoreth, astfel că a rămas vreme îndelungată ascunsă în umbra cascadelor în care se prăvălea la miazăzi Dorthonion. Cascadele s-au numit de atunci Ered Gorgoroth, Munții Groazei, pe care nimeni nu îndrăznea să-i străbată sau măcar să se apropie de ei; acolo viața și lumina au fost înăbușite și toate apele otrăvite. Dar Morgoth s-a reîntors în Angband – după cum s-a mai spus – și și-a reconstruit fortăreața și, deasupra porților sale, a înălțat piscurile fumegînde ale munților Thangorodrim; porțile lui Morgoth se aflau doar la o sută cincizeci de leghe depărtare de podul Menegroth; departe și totuși mult prea aproape.

Orcii care se-nmulțeau în bezna pămîntului se făceau tot mai puternici și mai sîngeroși, iar stăpînul lor întunecat trezea tot mai aprig în ei pofta de a nimici și de a omorî; astfel că au ieșit pe porțile fortăreței Angband, la adăpostul norilor iscați de Morgoth și, fără nici un zgomot, au pătruns în regiunile înalte de la miazănoapte. De acolo, pe neașteptate, o mare oștire a trecut hotarul în Beleriand, atacîndu-l pe Regele Thingol. În regatul său întins, mulți elfi hălăduiau după bunul lor plac prin sălbăticie sau trăiau în pace în mici clanuri aflate la mare depărtare unele de altele; și numai în jurul casei regale Menegroth, în mijlocul țării, și în Falas, de-a lungul coastelor apusene din țara marinarilor, trăiau multe neamuri la un loc. Dar orcii au atacat Menegroth din ambele părți și, din tabere aflate la răsărit, între Celon și Gelion, iar la apus pe cîmpiile dintre Sirion și Narog, atacau și jefuiau tot ce găseau în cale, pînă hăt departe; singurul drum de legătură

între Thingol și Círdan trecea prin Eglarest, însă orcii ajunseseră și aici. Nu-i mai rămăsese lui Thingol altceva de făcut decît să-l cheme în ajutor pe Denethor; și elfii au năvălit în forță din Region, de dincolo de Aros, și din Ossiriand, și astfel s-a încins prima bătălie din Războaiele din Beleriand. Oastea răsăriteană a orcilor a fost prinsă între oștirile eldarilor, la miazănoapte de Andram și la mijlocul distanței dintre Aros și Gelion; înfrîngerea a fost cumplită, iar orcii care au scăpat de măcel fugind spre miazănoapte au căzut răpuși sub topoarele naugrimilor ieșiți din sălașurile lor din Muntele Dolmed: puțini au fost orcii care s-au întors în Angband.

Dar elfii și-au plătit scump victoria. Căci cei din Ossiriand erau slab înarmați, cîtuși de puțin pe măsura orcilor ce purtau armuri și scuturi de fier și aveau suliți cu vîrf lat; cît despre Denethor, pe el l-au împresurat și l-au izolat pe dealul Amon Ereb. Acolo a căzut el și, o dată cu el, toate rubedeniile sale apropiate, înainte ca armia lui Thingol să-i poată veni în ajutor. Moartea lui însă a fost crunt răzbunată de Thingol, care i-a atacat pe orci din spate și i-a spintecat unul după altul; iar poporul lui Denethor l-a jelit de-atunci neostoit și alt rege nici că și-au mai ales. După bătălie, o parte s-a întors în Ossiriand și veștile aduse de ei i-a umplut de mare teamă pe cei rămași acasă, încît niciodată după aceea n-au mai luptat în vreo bătălie, ci au trăit ascunși și mereu cu ochii-n patru; au primit numele de Laiquendi, Elfii Verzi, din pricina veșmintelor lor de culoarea frunzelor. Dar cei mai mulți dintre elfi s-au îndreptat spre miazănoapte, intrînd în regatul păzit al lui Thingol, amestecîndu-se cu poporul său.

Ajungînd Thingol înapoi la Menegroth, a aflat că oștirea orcească de la apus ieșise victorioasă și-l împinsese pe Círdan pînă pe malul mării. Atunci Thingol și-a chemat înapoi toți oștenii la care porunca sa putea să ajungă și i-a strîns în fortărețele din Neldoreth și Region, iar Melian și-a folosit întreaga putere ca să împrejmuiască ținutul cu un zid nevăzut de umbră și tulburare: Brîul lui Melian, de care de atunci

nimeni nu va mai fi putut trece fără învoirea ei sau a Regelui Thingol, decît dacă se-narma cu o putere mai mare decît a lui Melian cea din seminţia maia. Şi acestui ţinut împrejmuit, care multă vreme avea să se numească Eglador, i s-a spus mai tîrziu Doriath, Regatul Străjuit, Ţara Brîului. Înăuntru domnea o pace bine păzită; dar în afara lui primejdia şi teama erau suverane, iar slujitorii lui Morgoth bîntuiau în voie, numai limanurile din Falas, înconjurate de ziduri, rămîneau de nepătruns.

Iată însă că noi veşti aveau să se facă auzite curînd, pe care nimeni din Pămîntul de Mijloc nu le-ar fi putut bănui, nici Morgoth în hrubele lui, nici Melian în Menegroth; căci, din Aman, după moartea Copacilor, zvonurile nu mai răzbăteau aduse de vreun sol ori de spirite, ori de vedeniile visului. Întîmplarea a făcut ca tot atunci Fëanor să treacă Marea în corăbiile albe ale telerilor şi să debarce în Fiordul Drengist şi apoi să ardă corăbiile la Losgar.

CAPITOLUL XI

Despre Soare şi Lună, şi despre tăinuirea Valinorului

Se povesteşte că, după fuga lui Melkor, valarii au rămas multă vreme nemişcaţi în jilţurile lor din Cercul Destinului; dar nu fără rost, aşa cum spusese Fëanor în nesocotinţa patimii sale. Valarii pot făuri multe lucruri doar cu gîndul, nu cu mîinile, şi pot ţine sfat între ei fără vorbe, în tăcere. Aşa au stat ei de strajă în noaptea din Valinor, iar gîndul lor s-a întors în timp înainte de facerea lui Eä şi a mers înainte în timp, pînă la Sfîrşit; dar nici puterea şi nici înţelepciunea nu le alina durerea de a fi cunoscut răul în clipa în care a lovit. Nu atît pe Copaci îi jeleau în amărăciunea lor, cît decăderea lui Fëanor, cea mai ticăloasă dintre fărădelegile lui Melkor. Căci Fëanor îi întrecea pe toţi Copiii lui Ilúvatar în toate cele ale trupului şi minţii, în vitejie, în puterea de a îndura şi a înţelege, în frumuseţe, în dibăcie, în forţă şi în iscusinţă deopotrivă, şi-n el ardea un foc de-o mare strălucire. Minunatele lucrări întru gloria Ardei pe care le-ar fi putut făptui el, numai Manwë ar

fi avut putința să le gîndească. Vanyarii, care au stat de veghe alături de valari, povestesc că, atunci cînd solii i-au dezvăluit lui Manwë ce răspuns le dăduse Fëanor trimișilor lui, acesta a plîns, lăsîndu-și capul în piept. Dar, cînd a auzit ultimele cuvinte ale lui Fëanor, anume că măcar noldorii vor face fapte ce vor dăinui veșnic în cîntece, Manwë și-a ridicat capul, ca și cînd ar fi auzit o voce din depărtare, și a spus:

– Așa să fie! Scump vor fi plătite acele cîntece, dar și prețul va fi pe măsură. Altul nici c-ar putea fi. Și așa după cum Eru însuși ne-a zis, frumusețe nicicînd închipuită înainte se va naște în Eä și, astfel, tot răul spre bine va fi fost.

– Răul tot rău rămîne, a spus Mandos. Curînd Fëanor la mine va veni.

Dar cînd, înt-un tîrziu, au aflat valarii că noldorii părăsiseră cu adevărat țara Aman și se reîntorseseră în Pămîntul de Mijloc, s-au ridicat din jilțuri și s-au pus să preschimbe în fapte ceea ce cumpăniseră în gînd pentru îndreptarea fărădelegilor lui Melkor. Apoi, Manwë le-a rugat pe Yavanna și pe Nienna să-și folosească toate puterile lor de renaștere și tămăduire; aceste puteri și le-au îndreptat ele asupra Copacilor. Dar lacrimile Niennei n-au izbutit să le vindece rănile ucigătoare; iar Yavanna a cîntat multă vreme singură în întuneric. Și tocmai cînd orice speranță se stinsese și cîntul ei prinsese a șovăi, pe un ram lipsit de viață al lui Telperion s-a deschis o floare mare de argint, iar Laurelin a dat drept rod un singur fruct de aur.

Pe acestea le-a luat Yavanna, apoi Copacii au murit și trunchiurile lor fără viață se înalță și acum în Valinor, drept mărturile a pieritei bucurii. Ci floarea și fructul Yavanna le-a dat lui Aulë; Manwë le-a sfințit, iar Aulë și ai săi meșteri au făurit arce în care să le pună, pentru a le păstra strălucirea: astfel se povestește în *Narsilion, Cîntul Soarelui și al Lunii*. Arcele acestea valarii i le-au dat Vardei, ca să le preschimbe în felinare ale bolții, mai strălucitoare decît străvechile stele,

mai aproape de Arda; iar el le-a dăruit puterea să străbată dintr-o parte în alta cuprinderile joase ale lui Ilmen și le-a hărăzit căi anume pe care să călătorească deasupra brîului Pămîntului, de la Apus spre Răsărit și înapoi.

Aste fapte au făcut valarii, amintindu-și, în amurgul lor, de întunericul ce domnea pe pămînturile Ardei; s-au hotărît ei să lumineze Pămîntul de Mijloc și cu lumină să împiedice fărădelegile lui Melkor. Căci și-au adus aminte de avarii rămași lîngă apele în preajma cărora se treziseră și nu i-au părăsit cu totul pe noldori în surghiunul lor, și mai știa Manwë că se apropia clipa venirii Oamenilor. Se mai spune că, așa cum valarii s-au războit cu Melkor de dragul quendilor, tot astfel s-au ferit acum de a-l înfrunta – și asta doar de dragul hildorilor, Cei-Născuți-După, mai tinerii Copii ai lui Ilúvatar. Atît de dureroase fuseseră suferințele pricinuite Pămîntului de Mijloc în războiul împotriva fortăreței Utumno, încît valarii se temeau să nu se abată asupra acelui tărîm un rău încă și mai mare; mai cu seamă că hildorii aveau să fie muritori și mai neputincioși decît quendii în a îndura teama și zbuciumul. Pe lîngă toate acestea, lui Manwë nu i se dezvăluise unde aveau să apară întîiași dată oamenii, la miazănoapte, la miazăzi ori, poate, la răsărit. Prin urmare, valarii au trimis lumină, dar și-au întărit și tărîmul pe care viețuiau ei.

Isil Argintata au numit vanyarii de demult Luna, floarea lui Telperion din Valinor; și Anar Focul Auriu, fructul lui Laurelin au numit Soarele. Dar, pentru noldori, Luna era Rána, Nesupusa, iar Soarele, Vása, Para Focului, care trezește și mistuie; căci Soarele era hărăzit ca semn al trezirii oamenilor și al pălirii elfilor, iar Luna le slăvește memoria.

Fecioara aleasă de valari dintre maiari spre a călăuzi arca Soarelui se numea Arien, iar flăcăul ales la cîrma insulei Lunii era Tilion. În vremea Copacilor, Arien îngrijise de florile de aur din grădinile Vánei, stropindu-le cu roua strălucitoare a lui Laurelin; dar Tilion era unul dintre vînătorii ce-l

însoţeau pe Oromë, drept care avea un arc de argint. Îi plăcea nespus argintul, iar cînd voia să se odihnească, părăsea codrii lui Oromë, mergea în Lórien şi se întindea ca să viseze lîngă iazurile lui Estë, în razele jucăuşe ale lui Telperion; de aceea a rugat să i se îngăduie să îngrijească pentru totdeauna ultima Floare de Argint. Arien, fecioara, era mai puternică decît el, şi a fost aleasă pentru că nu se temea de dogorile lui Laurelin, care nu o vătămau pentru că ea însăşi fusese de la bun început un spirit al focului, pe care Melkor nu izbutise s-o amăgească şi n-o ademenise în slujba lui. Prea luminoşi erau ochii lui Arien chiar şi pentru eldari, care n-o puteau privi; părăsind Valinorul, ea şi-a lepădat alcătuirea şi veşmîntul pe care le purtase acolo, ca toţi ceilalţi valari, apărînd acum ca o flacără fără nici un acoperămînt, cumplită în deplinătatea strălucirii ei.

Isil a fost făurită prima şi, cînd a fost gata, s-a înălţat între stele, fiind cea mai mare dintre luminile cele noi, aşa cum şi Telperion fusese întîiul dintre Copaci. Atunci, pentru o vreme, lumea a avut lumină de lună, şi multe lucruri s-au trezit din cele care zăcuseră îndelung în somnul aşteptării în care le cufundase Yavanna. Slugile lui Morgoth au fost cuprinse de tulburare, dar elfii din Ţinuturile Exterioare au privit vrăjiţi în sus spre ea; şi tocmai cînd Luna s-a înălţat deasupra întunericului de la apus, Fingolfin a suflat din trîmbiţele sale de argint şi a pornit marşul pe Pămîntul de Mijloc, iar umbrele armiei sale s-au întins negre dinaintea lor.

Tilion a străbătut bolta de şapte ori, astfel că se găsea la poala îndepărtată a bolţii cînd arca lui Arien a fost pregătită. Atunci s-a înălţat Anar în toată splendoarea sa şi primii zori ai Soarelui au apărut asemenea unui foc mare deasupra ţancurilor munţilor Pelóri: norii Pămîntului de Mijloc au fost cuprinşi de vîlvătaie şi s-a auzit vuiet de cascade nenumărate. Asta l-a neliniştit de-a binelea pe Morgoth, astfel că a coborît în străfundurile fortăreţei Angband şi şi-a scos de-acolo slugile, trimiţîndu-le cu aburi grei şi nori negri care să-i ascundă tărîmul de la faţa Astrului Zilei.

După cum statornicise Varda, arcele trebuia să călătorească pentru totdeauna prin Ilmen, mereu sus pe boltă, dar nu împreună; fiecare urma să pornească din Valinor spre răsărit şi să se întoarcă, una începîndu-şi călătoria din apus, cînd cealaltă se întorcea de la răsărit. Astfel că primele dintre zilele cele noi au fost numărate după socoteala Copacilor, din clipa contopirii luminilor atunci cînd Arien şi Tilion treceau, în drumul lor, pe deasupra mijlocului Pămîntului. Dar Tilion era nesupus, iar iuţeala-i era şovăitoare şi nu se prea ţinea de calea ce-i fusese sortită; căuta tot mereu să se apropie de Arien, atras de strălucirea ei, chiar dacă flacăra lui Anar îl pîrjolea, iar insula Lunii se întuneca.

Din pricina nesupunerii lui Tilion, care va să zică, dar mai ales a rugăminţilor lui Lórien şi ale lui Estë, care se plîngeau că somnul şi odihna fuseseră izgonite de pe Pămînt, iar stelele nu mai puteau fi zărite, Varda şi-a schimbat porunca, îngăduind un răgaz în care lumea zăcea la hotarul dintre umbră şi lumină. Anar zăbovea o vreme în Valinor, odihnind pe sînul răcoros al Mării Exterioare; astfel s-a ivit Seara, ceasurile la care Soarele cobora şi se odihnea, şi cînd în Aman domneau cea mai mare lumină şi bucurie. Dar, curînd, Soarele era tras în jos de servitorii lui Ulmo, scufundîndu-se apoi în grabă dedesubtul Pămîntului şi ajungea nevăzut la răsărit, de unde urca iarăşi, pe boltă, pentru ca nóaptea să nu fie prea lungă şi răul să prindă a bîntui sub lumina Lunii. Dar Anor făcea ca apele Mării Exterioare să se înfierbînte şi să se aprindă cu pară de foc, astfel că Valinorul mai avea parte de puţină lumină după ce dispărea Arien. Pe măsură ce ea cobora sub Pămînt şi se îndrepta spre răsărit, lucirea aceea dispărea şi Valinorul se cufunda în întuneric, făcîndu-i pe valari să jelească şi mai îndureraţi moartea lui Laurelin. În zori, umbrele Munţilor Apărării acopereau grele Tărîmul Binecuvîntat.

Varda i-a poruncit Lunii să călătorească la fel şi, trecînd pe sub Pămînt, să apară la răsărit, dar numai după ce

Soarele coborîse de pe boltă. Dar Tilion își urma drumul cu același pas șovăielnic – așa cum merge și acum – și încă se simțea atras de Arien, cum se va simți întotdeauna, încît adeseori amîndoi pot fi zăriți împreună deasupra Pămîntului sau uneori se întîmplă ca el să se apropie atît de mult, încît umbra lui stinge strălucirea ei și întunericul se lasă în plină zi.

Astfel, după venirea și plecarea lui Anar, valarii au numărat zilele din acel ceas și pînă la schimbarea Lumii. Tilion zăbovea rareori în Valinor, cel mai ades trecea iute peste Pămîntul apusean, peste Avathar sau Araman, sau Valinor, și se azvîrlea în hăul de dincolo de Marea Exterioară, urmîndu-și singur drumul printre scorburile și peșterile de la temeliile Ardei. Hoinărea acolo vreme îndelungată, după care se întorcea.

De aceea, după Noaptea cea Lungă, în Valinor lumina era mai mare și mai frumoasă decît în Pămîntul de Mijloc; căci Soarele zăbovea acolo ca să se odihnească, iar luminile boltei erau mai aproape de Pămînt în acele părți. Cu toate acestea, nici Soarele și nici Luna nu pot readuce lumina din străvechime, ce izvora din Copaci înainte să fi fost atinși de otrava lui Ungoliant. Acea lumină se mai găsește doar în silmarili.

Morgoth însă ura luminile cele noi, și, o vreme, n-a știut cum să înțeleagă această lovitură neașteptată din partea valarilor. Apoi l-a atacat pe Tilion, trimițînd împotrivă-i spirite-năluci, și s-a încins bătălie în Ilmen, sub căile stelelor, din care Tilion a ieșit victorios. De Arien Morgoth se temea cumplit, nu îndrăznea să se apropie de ea, fiind de-acum lipsit de putere; căci pe măsură ce se afunda în ticăloșia lui și punea răul ce-l clocea în sine în ticluitele-i minciuni și-n creaturile ticăloșiei, puterea îi trecea așijderea în ele și se risipea astfel, iar el devenea tot mai legat de pămînt, nemaidorind să iasă din fortărețele sale întunecate. Cu umbre se ascundea de Arien și la fel își ascundea și

slugile, căci nu mai puteau îndura privirea ochilor ei; iar tărîmurile din apropierea sălașului său erau cufundate în aburi și nori negri.

Văzînd cum a fost atacat Tilion, valarii s-au tulburat, temîndu-se de ceea ce putea născoci împotrivă-le Morgoth în răutatea și viclenia lui. Nu voiau să pornească război cu el pe Pămîntul de Mijloc, dar nu puteau da uitării cum fusese distrusă Almaren; astfel că au hotărît ca Valinorul să nu aibă aceeași soartă. S-au apucat așadar să-și întărească hotarele, înălțînd înspăimîntător de mult și de abrupt pereții munților Pelóri, la răsărit, la miazănoapte și la miazăzi. Fețele lor exterioare erau întunecate și netede, fără ieșituri ori praguri, prăbușindu-se în prăpăstii amețitoare, cu prăvălituri nemiloase, iar creștetele țancurilor lor erau încinse în coroane de gheață albă; străjerii stăteau de veghe zi și noapte pe culmile lor, și nici o trecătoare nu-i străbătea, doar Calacirya, singura pe care valarii nu au închis-o, lăsînd-o deschisă pentru eldarii ce încă le rămăseseră credincioși, și pentru noldorii ce mai viețuiau în văile adînci ale munților, în orașul Tirion, pe dealul verde, cîrmuiți de Finarfin. Căci toți cei care țin de seminția elfilor, chiar și vanyarii și Ingwë, seniorul lor, au nevoie uneori să respire aerul de afară și vîntul ce vine peste mare de pe meleagurile unde s-au născut ei; iar valarii nu voiau să-i despartă pe de-a-ntregul pe teleri de rubedeniile lor. Totuși, au durat în Calacirya turnuri întărite, păzite de mulți străjeri, iar la intrarea în trecătoare, pe cîmpiile Valmarului, au așezat o tabără de oșteni, pentru ca nici o vietate – pasăre, fiară, elf, om sau orice altă ființă în afara celor ce trăiau pe Pămîntul de Mijloc – să nu poată pătrunde dincolo de acele fruntarii.

Și în acea vreme, care în cîntece se numește *Nurtalë Valinóreva*, „Tăinuirea Valinorului", au fost puse temeliile Insulelor Fermecate, și toate mările împrejmuitoare erau bîntuite de năluci și iazme. Insulele erau legate între ele asemenea nodurilor unui năvod, de la miazănoapte pînă la miazăzi

în Mările Neguroase, înainte ca acela care străbate marea spre apus să ajungă la Tol Eressëa, Insula Singuratică. Cu greu ar fi putut trece printre ele o corabie, căci valurile se spărgeau acolo cu vuiet mare, de stînci negre învăluite în ceţuri. În amurg o mare sfîrşeală îi cuprindea pe marinari şi, dintr-o dată, nu mai puteau suferi marea; dar cine punea piciorul pe cele insule era prins ca într-o capcană şi cădea în somn adînc, pînă la schimbarea Lunii. Astfel s-a împlinit ceea ce Mandos le prorocise noldorilor în Araman, anume că Tărîmul Binecuvîntat avea de-atunci să le fie închis; şi, din mulţii soli trimişi mai apoi spre Apus, nici unul n-a ajuns în Valinor – fără doar de unul singur: cel mai măreţ marinar, slăvit în cînturi.

CAPITOLUL XII

Despre oameni

În spatele munţilor, valarii trăiau acum în pace; iar după ce au dăruit lumină Pămîntului de Mijloc, nu s-au mai îngrijit de el multă vreme; cît despre puterea lui Morgoth, pe aceasta nu avea cine s-o mai înfrunte, doar noldorii cu vitejia lor. Ulmo însă avea gîndul la surghiuniţi şi strîngea veşti despre Pămînt din toate apele aflate pe el.

Din acea vreme a început socotirea Anilor Soarelui. Mai scurţi sînt ei decît Anii Copacilor din Valinor şi trec mai repede. Tot de atunci văzduhul Pămîntului de Mijloc s-a îngreunat de respiraţia creşterii şi pieirii, iar schimbarea şi îmbătrînirea tuturor lucrurilor se petreceau cumplit de iute; viaţa apărea peste tot pe pămînt şi în ape în a doua Primăvară a Ardei, eldarii şi-au sporit numărul, iar, sub noul Soare, Beleriand a înverzit şi s-a făcut frumos.

La primul răsărit al Soarelui, cei mai mici Copii ai lui Ilúvatar s-au trezit pe meleagul Hildórien, în ţinuturile

răsăritene ale Pămîntului de Mijloc; dar primul Soare a răsărit la Apus. Şi deschizîndu-se, ochii Oamenilor într-acolo s-au înturnat, iar picioarele lor, paşind pe Pămînt, tot spre Apus se îndreptau mai întotdeauna. Eldarii i-au numit Atani, A Doua Seminţie; ei înşişi îşi spuneau şi Hildori, Cei-Veniţi-După şi încă în multe alte feluri: Apanónari, Cei-Născuţi-După, Engwari, Suferinzii, Muritorii, Uzurpatorii, Străinii, Misterioşii, Blestemaţii, Stîngacii, De-Noapte-Temătorii, Copiii Soarelui. Despre oameni puţine se spun în poveştile acestea care ţin de Zilele de Odinioară, înainte de înflorirea muritorilor şi de pălirea elfilor; doar străbunii oamenilor sînt amintiţi, Atanatării, care, în primii ani ai Soarelui şi ai Lunii, au străbătut lumea de la miazănoapte. Nici un vala nu a venit în Hildórien să-i călăuzească pe oameni sau să-i cheme să trăiască în Valinor; iar oamenii mai curînd s-au temut de la bun început de valari, decît i-au iubit, nepricepînd ce gînduri nutreau Puterile, cu care se aflau în vrajbă, ca şi cu lumea. Totuşi, Ulmo îi purta în gîndul său, împlinind astfel vrerea lui Manwë; iar sfaturile sale adesea erau duse oamenilor de izvoare şi şuvoaie. Dar ei nu se pricepeau a le desluşi, mai cu seamă în acele începuturi, cît încă nu se amestecaseră cu elfii. Chiar dacă îndrăgeau apele şi inimile le tresăltau la vederea lor, nu le înţelegeau susurul. Dar se povesteşte că n-a trecut mult pînă i-au întîlnit în multe locuri pe Elfii Întunecimii cu care au legat prieteşug, încît, în copilăria lor, oamenii au devenit tovarăşii şi învăţăceii acestui neam străvechi, rătăcitorii seminţiei elfilor, care nicicînd nu umblaseră pe potecile din Valinor şi doar le trecuseră pe la ureche numele valarilor şi zvonuri despre ei.

Morgoth nu se reîntorsese de mult pe Pămîntul de Mijloc, iar puterea lui nu se întinsese prea departe, unde mai pui că fusese zăgăzuită şi de neaşteptata ivire a luminii celei mari. Primejdiile erau puţine pe şesuri şi pe dealuri, încît ceea ce închipuise Yavanna în gîndurile ei cu multe evuri în urmă şi fusese pus în întuneric drept sămînţă prindea acum să înmugurească şi să rodească. La Apus, la Miazăzi şi la Răsărit, vlăstarele oamenilor se răspîndeau şi hălăduiau, şi bucuria lor era bucuria dimineţii înainte ca roua să se usuce, cînd fiece frunză e verde.

Dar zorile sînt scurte şi ziua plină ades nu-şi împlineşte făgăduielile; se apropia vremea marilor războaie ale puterilor de la Miazănoapte, cînd noldorii, sindarii şi oamenii aveau să dea piept cu oştirile lui Morgoth Bauglir şi aveau să se prăbuşească înfrînţi. Spre acest sfîrşit aveau să ducă minciunile meşteşugit strecurate din vechime de Morgoth şi îndoit şoptite de atunci printre duşmanii săi, şi blestemul ce s-a abătut după măcelul de la Alqualondë, şi jurămîntul lui Fëanor. Aici se povesteşte doar o parte din ce s-a petrecut în acele zile şi mai mult despre noldori şi silmarili şi despre muritorii care şi-au împletit soarta cu a lor. Pe atunci, elfii şi oamenii erau asemenea la stat şi în forţa trupurilor, doar că elfii aveau mai multă înţelepciune şi destoinicie, şi frumuseţe; iar cei care vieţuiseră în Valinor, în preajma Puterilor, îi întreceau pe Elfii Întunecimii în aceste haruri la fel de mult pe cît îi întreceau pe cei din seminţia muritoare. Doar în regatul Doriath, a cărui regină, Melian, ţinea de neamul valarilor, sindarii se puteau măsura cu calaquendii din Tărîmul Binecuvîntat.

Nemuritori erau elfii, iar înţelepciunea lor sporea de la ev la ev şi nici o boleşniţă sau molimă nu-i ducea la pieire. Trupurile le erau, cu adevărat, alcătuite din materiile Pămîntului şi puteau fi distruse; şi, în acele vremi, semănau cu trupurile oamenilor, căci în ele nu sălăşluia de multă vreme focul spiritului lor, ce avea să le mistuie pe dinăuntru o dată cu trecerea timpului. Dar oamenii erau mai plăpînzi, mai uşor de răpus de armă sau de soartă şi mai greu de tămăduit; cădeau pradă bolilor şi multor altor rele; îmbătrîneau şi mureau. Ce se petrecea cu spiritele lor după moarte elfii nu au de unde şti. Zic unii că şi ele coboară în sălile lui Mandos; dar locul unde aşteaptă ele nu este unul şi acelaşi cu al elfilor. Sub ochiul

priveghetor al lui Ilúvatar, doar Mandos și Manwë știu unde se duc spiritele după ce se reculeg în acele săli tăcute, vecine cu Marea Exterioară. Nici unul nu s-a întors vreodată din sălașurile morților, singur Beren, fiul lui Barahir, a cărui mînă a atins un silmaril; dar, după aceasta, nicicînd n-a mai vorbit cu oamenii muritori. Poate că soarta oamenilor după ce mor nu se mai află în mîinile valarilor; poate că nici Muzica ainurilor nu a prorocit chiar totul.

În vremurile ce-au urmat, cînd elfii și oamenii s-au înstrăinat unii de alții, făcîndu-l pe Morgoth să triumfe pentru că el asta își dorea cel mai mult, elfii care mai trăiau încă pe Pămîntul de Mijloc au pălit încetul cu încetul, iar oamenii au uzurpat lumina soarelui. Quendii au plecat spre locurile singuratice de pe întinderile pustii și de pe insule, trăind acolo la lumina stelelor și a lunii, ori s-au ascuns în codri și peșteri, devenind asemenea umbrelor și amintirilor, dar au fost și din cei care au pornit pe mare, spre Apus, pierind de pe Pămîntul de Mijloc. Dar, la începutul vremurilor celora, elfii și oamenii s-au aliat și se țineau de rubedenii, iar unii dintre oameni au deprins înțelepciunea eldarilor, devenind măreți și viteji printre căpitanii noldorilor. Iar din gloria și frumusețea elfilor și din soarta lor s-au împărtășit deplin vlăstarele elfilor și ale oamenilor, Eärendil și Elwing, și fiul lor, Elrond.

CAPITOLUL XIII

Despre întoarcerea noldorilor

După cum s-a povestit, Fëanor și fiii săi au fost primii dintre surghiuniți care au ajuns în Pămîntul de Mijloc, debarcînd în pustietatea Lammoth, Marele Ecou, pe țărmurile dinspre mare ale Fiordului Drengist. Și chiar din clipa în care au pus noldorii piciorul pe țărm, strigătele lor au fost purtate între înălțimile muntoase și sporite, încît o larmă ca de voci puternice făr' de număr a umplut coastele de la Miazănoapte; iar vuietul pîrjolului ce cuprinsese corăbiile la Losgar a fost luat de vînturile mării, răsunînd asemenea clocotirii unei mari mînii, iar toți cei aflați la mare depărtare care au auzit acel zgomot l-au ascultat cu mirare.

Flăcările pîrjolului au fost zărite nu numai de Fingolfin, pe care Fëanor îl părăsise în Araman, ci și de orci, și de străjile lui Morgoth. Nici o poveste nu spune ce a simțit Morgoth în inima sa aflînd vestea că Fëanor, cel mai cumplit dușman al său, venise cu armie din Apus. Poate că nu se prea temea de el, căci încă nu știa de ce erau în stare săbiile

noldorilor; curînd a devenit limpede că-şi pusese în gînd să-i împingă în apele mării.

Sub stelele reci ale bolţii, înainte să răsară Luna, armia lui Fëanor a pornit de-a lungul Fiordului Drengist care sfredelea adînc Ered Lómin, Munţii Răsunători, lăsînd în urmă ţărmurile şi pătrunzînd în marele ţinut Hithlum; într-un tîrziu, au ajuns la un lac lung, numit Mithrim, şi şi-au aşezat tabăra pe malul nordic, în regiunea ce purta acelaşi nume. Dar oştirea lui Morgoth, stîrnită de vuietul din Lammoth şi de lumina pîrjolului din Losgar, a venit prin Trecătorile Munţilor Umbrei, Ered Wethrin, şi l-a atacat pe Fëanor pe neaşteptate, înainte ca tabăra lui să se aşeze cum trebuie sau să-şi organizeze apărarea; şi acolo, pe cenuşiile şesuri din Mithrim s-a dus a Doua Bătălie din Războaiele Beleriandului. Dagor-nuin-Giliath a fost aceasta numită, Bătălia-de-sub-Stele, căci Luna încă nu răsărise; şi a rămas slăvită în cînturi. Copleşiţi de mulţimea orcilor şi luaţi pe nepregătite, noldorii nu s-au pierdut totuşi cu firea, ci au ieşit repede victorioşi; căci lumina din Aman încă nu li se stinsese în ochi, iar ei erau puternici, iuţi, fără cruţare în mînia lor, şi aveau săbii lungi şi cumplite. Orcii au rupt-o la fugă din faţa lor, dar tot au fost ajunşi din urmă, măcelăriţi, alungaţi şi vînaţi peste Munţii Umbrei, pînă în marea cîmpie Ard-galen ce se întindea la miazănoapte de Dorthonion. Acolo, oştirile lui Morgoth care trecuseră în Valea Sirion, la miazăzi, şi-l asediaseră pe Círdan în Limanurile din Falas au venit acum în ajutorul fîrtaţilor lor, dar şi ele şi-au găsit aici sfîrşitul. Căci Celegorm, fiul lui Fëanor, prinzînd de veste despre venirea lor, le-a pîndit cu o parte a armiei elfilor şi, atacîndu-le de pe înălţimile din apropiere de Eithel Sirion, le-a împins în Smîrcurile Serech. Cu adevărat rele au fost veştile ce-au ajuns în cele din urmă în Angband, aruncîndu-l pe Morgoth în deznădejde. Bătălia a durat zece zile şi din toate oştirile pe care Morgoth le pregătise pentru încercuirea Beleriandului nu s-au mai întors la fortăreaţă decît cîteva suflete scăpate ca prin minune.

Dar avea el şi pricină de bucurie, chiar dacă, o vreme, aceasta avea să-i rămînă tainuită. Căci Fëanor, în mînia lui împotriva Duşmanului, nu s-a oprit, ci s-a luat după orcii rămaşi în viaţă, gîndind că astfel va ajunge la însuşi Morgoth; şi rîdea Fëanor în hohote răsunătoare şi-şi rotea sabia, bucurîndu-se că sfidase mînia valarilor şi învinsese toate piedicile mişeleşti de pe drum şi că avea să vadă ceasul împlinirii răzbunării sale. Nimic nu ştia el despre Angband sau despre forţa de apărare pregătită în grabă de Morgoth; dar şi de-ar fi ştiut, tot nu s-ar fi oprit locului, căci era prea înfierbîntat, mistuit de focul propriei sale mînii. Astfel că s-a depărtat mult de avangarda armiei sale; văzînd aceasta, slugile lui Morgoth s-au întors să atace şi-n ajutorul lor au ieşit din Angband balrogii. Acolo, la hotarele ţinutului Dor Daedeloth, Ţara lui Morgoth, Fëanor şi puţinii prieteni ce se aflau cu el au fost împresuraţi. Îndelung s-a luptat, fără să-şi piardă cumpătul, cu toate că îl împresurau limbi de foc, iar trupul îi era plin de răni; dar, în cele din urmă, a fost doborît la pămînt de Gothmog, Căpetenia balrogilor, răpus mai apoi de Echtelion din Gondolin. Şi-ar fi pierit el acolo, de nu i-ar fi venit tocmai atunci în ajutor fiii săi cu restul armiei; iar balrogii au fugit spre Angband.

Fiii lui Fëanor şi-au ridicat părintele de unde se prăbuşise şi l-au purtat înapoi spre Mithrim. Dar, pe cînd se apropiau de Eithel Sirion, urcînd pe poteca ce-i ducea la trecătoarea peste munţi, Fëanor i-a rugat să se oprească; căci era rănit de moarte şi ştia că i se apropia ceasul. Privind, cu ochii de-acum înceţoşaţi, de pe povîrnişul muntelui Ered Wethrin, a văzut, în depărtare, ţancurile Thangorodrim, cele mai semeţe piscuri ale Pămîntului de Mijloc, şi a înţeles, cu acea previziune de dinaintea morţii, că nici o putere de-a noldorilor nu va putea să le înfrîngă; de trei ori a blestemat el numele lui Morgoth şi le-a cerut fiilor săi să-şi ţină legămîntul şi să-şi răzbune tatăl. Apoi a murit; dar n-a avut parte nici de înmormîntare, nici de mormînt, căci atît de aprins îi era spiritul, încît trupul său,

murind, s-a preschimbat în cenuşă şi s-a risipit precum fumul; nimeni asemenea lui nu s-a mai întrupat în Arda, iar spiritul său n-a mai părăsit de atunci sălaşurile lui Mandos. Astfel a pierit cel mai mare dintre noldori, ale cărui fapte le-au adus renumele, dar şi cea mai neagră nenorocire.

În Mithrim vieţuiau Elfii Cenuşii, un neam din Beleriand, care trecuse munţii spre miazănoapte. S-au bucurat noldorii să-i revadă, socotindu-i o spiţă înrudită de care se despărţiseră de mult; dar nu le-a fost uşor, la început, să lege vorbă unii cu alţii, căci în lunga lor despărţire graiul calaquendilor din Valinor şi cel al moriquendilor din Beleriand o apucaseră fiecare pe calea sa. De la elfii din Mithrim noldorii au aflat despre puterea lui Elu Thingol, Regele din Doriath, şi despre acel brîu fermecat ce-i apăra regatul; iar veştile despre faptele de vitejie de la miazănoapte au răzbătut pînă în Menegroth şi pînă în Limanurile Brithombar şi Eglarest. S-au minunat nespus toţi elfii din Beleriand şi i-a cuprins nădejdea că-şi vor revedea măreţele rubedenii care, iată, se întorceau pe neaşteptate din Apus, tocmai în ceasul lor de restrişte; şi chiar au crezut, la început, că noldorii erau trimişi de valari pentru a-i ajuta.

Dar, de cum a murit Fëanor, la fiii săi s-a înfăţişat un trimis al lui Morgoth, spunînd că acesta îşi recunoştea înfrîngerea şi dorea să facă pace, chiar şi cu preţul unui silmaril. Atunci Maedhros cel înalt, mai vîrstnicul fiu, i-a înduplecat pe fraţii săi să se prefacă a primi să cadă la învoială cu Morgoth şi să-i întîlnească pe trimişii lui la locul dinainte hotărît; dar noldorii se gîndeau să-şi ţină făgăduiala tot atît de puţin ca şi duşmanul lor. Aşa s-a făcut că fiecare legat a adus cu sine o armie mai numeroasă decît se învoiseră la început; Morgoth însă şi-a trimis mai mulţi oşteni, pe nimeni alţii decît pe balrogi. Maedhros a fost atacat pe neaşteptate şi toţi ai săi au căzut răpuşi; el însă a fost luat prizonier de către căpetenia balrogilor şi dus în Angband.

Văzînd acestea, fraţii lui Maedhros s-au retras şi şi-au întărit tabăra din Hithlum; Morgoth însă îl ţinea pe Maedhros drept ostatic şi a trimis vorbă că nu-l va elibera pînă cînd noldorii nu vor pune capăt războiului şi nu se vor întoarce în Apus sau nu vor părăsi Beleriandul şi nu se vor duce cît mai departe, la miazăzi de lume. Fiii lui Fëanor ştiau prea bine că Morgoth îi va trăda şi nu-l va elibera pe Maedhros, orice-ar fi făcut ei; unde mai pui că jurămîntul cu care se legaseră îi împiedica a face altminteri şi pentru nimic în lume nu ar fi pus capăt războiului împotriva Duşmanului lor. Atunci Morgoth l-a luat pe Maedhros şi, prinzîndu-i încheietura mîinii drepte într-o cătuşă de oţel de peretele unei prăpastii, sus, pe Thangorodrim, l-a lăsat să atîrne acolo.

Între timp, în tabăra din Hithlum se prinsese de veste despre înaintarea lui Fingolfin şi al celor care-l urmau, după ce trecuseră de Gheţurile Scrîşnitoare; şi întreaga lume a fost cuprinsă de uimire văzînd înălţarea Lunii. Dar, cînd Fingolfin a pătruns în Mithrim, Soarele s-a ivit, scăldînd în lumină Apusul; atunci Fingolfin şi-a fluturat stindardele albastre cu argintiu şi a suflat din cornii săi, iar sub paşii săi mărşăluitori au început să răsară flori şi, astfel, s-au sfîrşit evurile stelelor. La ivirea luminii celei mari, slujitorii lui Morgoth au rupt-o la fugă înapoi în Angband, astfel că Fingolfin a trecut nestingherit prin ţinutul fortificat Dor Daedeloth, în vreme ce vrăjmaşii săi stăteau ascunşi sub pămînt. Elfii s-au năpustit asupra porţilor Angbandului şi răsunetul trîmbiţelor a cutremurat turnurile muntelui Thangorodrim; mai mult mort decît viu, Maedhros le-a auzit totuşi chemarea şi a scos un strigăt, dar vocea i s-a pierdut înghiţită de ecourile stîncilor.

Fingolfin avea altă fire decît Fëanor şi ştia prea bine ce gînduri clocea Morgoth, astfel că s-a retras din Dor Daedeloth, întorcîndu-se în Mithrim. Auzise el, vezi bine, că acolo avea să-i găsească pe fiii lui Fëanor şi dorea să se pună la adăpostul Munţilor Umbrei ca să-şi lase poporul să se odihnească şi să prindă din nou puteri; căci văzuse cît de puternică

era fortăreaţa Angband şi nu-şi închipuia el că porţile vor cădea doar la răsunetul trîmbiţelor sale. Astfel că, ajungînd în cele din urmă în Hithlum, şi-a aşezat tabăra pe malul de către miazănoapte al Lacului Mithrim. Nici o fărîmă de iubire nu nutreau în inimile lor pentru neamul lui Fëanor cei care-l urmau pe Fingolfin, căci chinurile îndurate trecînd Gheţurile fuseseră neînchipuit de mari, iar Fingolfin îi socotea pe fii drept părtaşi ai tatînelui lor. N-ar fi lipsit mult, prin urmare, ca între cele două tabere să se încingă o luptă pe viaţă şi pe moarte; dar oricît de numeroase şi dureroase erau pierderile pe care le suferiseră pe drum, armia lui Fingolfin şi a lui Finrod, fiul lui Finarfin, tot o întrecea pe cea a lui Fëanor, astfel că Fëanor şi ai săi s-au retras din calea nou-veniţilor, aşezîndu-se pe malul de către miazăzi; lacul se întindea acum între ei. Din tabăra lui Fëanor mulţi regretau arderea corăbiilor la Losgar şi se minunau de vitejia pe care o doved iseră prietenii abandonaţi dincolo de Gheţurile de la Miazănoapte; i-ar fi primit cu braţele deschise, dar nu îndrăzneau, ruşinaţi fiind.

Din pricina blestemului ce zăcea asupra lor, noldorii n-au izbîndit nimic, în vreme ce Morgoth stătea în cumpănă, iar lumina cea nouă se ivea ca o ameninţare aprigă pentru orci. Dar Morgoth s-a scuturat iute de gînduri şi văzînd dihonia dintre duşmanii săi, a izbucnit în hohote de rîs. În genunile Angbandului a pus să se facă nori mari de fum şi aburi, care au ieşit apoi prin vîrfurile fumegînde ale Munţilor de Fier, ajungînd să fie zărite pînă la mari depărtări, chiar şi în Mithrim, întinînd văzduhurile strălucitoare în primele dimineţi ale lumii. Dinspre răsărit s-a stîrnit un vînt care a purtat norii ceia peste Hithlim, întunecînd Soarele cel nou; s-au prăvălit din văzduh şi s-au învălătucit peste cîmpuri şi-n văioage, aşezîndu-se peste apele Lacului Mithrim, mohorîţi şi otrăvitori.

Atunci Fingod viteazul, fiul lui Fingolfin, s-a hotărît să pună capăt duşmăniei dintre noldori, înainte ca Vrăjmaşul lor să fie gata de luptă; căci în Ţinuturile de la Miazănoapte pămîntul se cutremura de tunetul ce răzbătea din fierăriile adînci ale lui Morgoth. Demult de tot, în zilele fericite ale Valinorului, înainte ca Melkor să fi fost scos din lanţuri sau minciunile să-şi fi făcut loc între ei, Fingon legase prietenie strînsă cu Maedhros; şi cu toate că încă nu ştia că acesta nu-l uitase atunci cînd fuseseră arse corăbiile, gîndul la străvechea lor prietenie îi îndurera inima. Ca urmare, a cutezat să făptuiască ceva ce cu drept a rămas slăvit printre isprăvile vitejeşti ale prinţilor noldori: singur şi fără să se fi sfătuit cu ai săi, a pornit în căutarea lui Maedhros; şi ajutat chiar de întunericul adus peste lume de Morgoth, a ajuns nevăzut în bastionul duşmanilor săi. Sus, pe povîrnişurile Thangorodrimului s-a căţărat el, căutînd cu disperare în jur, la pustiiciunea meleagului cela; dar nu zărea nici o trecătoare ori o crăpătură prin care să poată pătrunde în fortăreaţa lui Morgoth. Atunci, sfruntîndu-i pe orcii care încă se tupilau spăimoşi în hrubele întunecate de sub pămînt, şi-a luat harpa şi a cîntat un cînt din Valinor, de noldori făcut în străvechime, înainte ca dihonia să se ivească între fiii lui Finwë; şi vocea lui a răsunat în văioagele mohorîte ce nicicînd înainte n-auziseră altceva decît ţipete de frică şi durere.

Astfel a găsit Fingon ceea ce căuta, căci, dintr-o dată, cîntul i-a fost îngînat undeva, deasupra sa, departe şi de-abia auzit, de o voce care apoi l-a strigat. Nimeni altul decît Maedhros prinsese a cînta, în ciuda chinurilor pe care le îndura. Fingon a urcat pe dată pînă la piciorul peretelui de care atîrna rubedenia sa, dar, mai departe, nici că era chip să meargă; văzînd de cîtă cruzime fusese în stare Morgoth, a izbucnit în plîns. Chinul lui Maedhros era însă atît de cumplit şi fără de speranţă, încît Maedhros l-a rugat pe Fingon să-l săgeteze cu arcul său; iar Fingon a luat o săgeată şi şi-a încordat arcul. Şi nevăzînd altă cale de scăpare, i-a strigat lui Manwë:

– Ooo, tu, Rege, care îndrăgeşti păsările toate, grăbeşte zborul ăstei săgeţi înaripate şi arată noldorilor îndurare în ceasul de restrişte.

Şi ruga i-a fost de îndată ascultată. Căci Manwë, cel care îndrăgeşte păsările toate şi căruia păsările, la rîndul lor, îi aduc sus, pe Taniquetil, veşti despre Pămîntul de Mijloc, trimisese din vreme seminţia Vulturilor cu poruncă să-şi durezе cuiburile pe steiurile de la Miazănoapte şi să vegheze asupra lui Morgoth; vezi bine, Manwë nu-i părăsise de tot pe elfii surghiuniţi. Vulturii au fost cei care, în acele zile, i-au adus veşti lui Manwë pe care cele petrecute îl întristau nespus. Astfel că acum, în clipa în care Fingon şi-a încordat arcul, din văzduhurile înalte a zburat în jos Thorondor, Regele Vulturilor, cea mai puternică dintre toate păsările ce-au trăit vreodată, şi ale cărui aripi se deschideau pe treizeci de stînjeni; a oprit mîna lui Fingon şi l-a luat pe noldor pe spinarea sa, purtîndu-l la peretele de stîncă de care atîrna Maedhros. Dar Fingon n-a putut să-i desfacă acea cătuşă din jurul încheieturii, făurită cum fusese în tenebrele pămîntului, nici s-o frîngă ori s-o smulgă din piatră. În durerea sa cumplită, Maedhros iar l-a rugat să-l ucidă; Fingon însă i-a retezat mîna deasupra încheieturii, iar Thorondor i-a purtat pînă în Mithrim.

Încet-încet, Maedhros s-a tămăduit; căci focul vieţii ardea în el şi puterea lui venea din lumea străveche, fiind aceeaşi putere ce-o aveau toţi cei care crescuseră în Valinor. Trupul s-a tămăduit de chinurile pătimite şi s-a întremat, dar umbra durerii îi adăsta în inimă; şi cît a mai trăit, cu mîna stîngă a mînuit sabia, mai ucigător decît atunci cînd o mînuise cu dreapta. Cît despre Fingon, el a ajuns vestit prin fapta sa şi toţi noldorii l-au ridicat în slăvi; iar ura dintre Casele lui Fingolfin şi-a lui Fëanor s-a stins. Căci Maedhros le-a cerut iertare pentru că-i părăsiseră în Araman; nici rege al tuturor noldorilor n-a vrut să devină, spunîndu-i lui Fingolfin:

– Chiar de n-ar fi fost păsul ăsta între noi, stăpîne, şi tot se cuvine ca domnia ta să ne fii rege, drept cel mai vîrstnic din Casa lui Finwë şi la fel de înţelept ca el.

Dar cu aceste vorbe nu toţi fraţii săi se simţeau împăcaţi în inimile lor.

Şi, aşa cum prorocise Mandos, cei din neamul lui Fëanor au fost numiţi Prădaţii, din pricină că dreptul de a deveni regi a trecut de la ei la cei din Casa lui Fingolfin, atît în Elendë, cît şi în Beleriand, dar şi pentru că pierduseră silmarilii. Cu toate acestea, noldorii erau din nou uniţi, aşa că au pus să se facă de strajă la hotarul din Dor Daedoloth, iar fortăreaţa Angband a fost asediată dinspre apus şi miazăzi, şi răsărit; între timp, au trimis solii în lung şi-n lat, ca să cerceteze ţările din Beleriand şi să cadă la învoială cu cei care trăiau pe acele meleaguri.

Regele Thingol nu-i întîmpina cu prea mare tragere de inimă pe toţi prinţii şi armiile lor care veneau de la Apus, domici să întemeieze regate noi; astfel că nu a vrut să-şi deschidă regatul şi nici să înlăture brîul acela fermecat, căci, împărtăşit din înţelepciunea lui Melian, nu credea că Morgoth îşi va înfrîna mînia pentru multă vreme. Dintre prinţii noldorilor, singuri cei din Casa lui Finarfin au fost lăsaţi să pătrundă dincolo de hotarele regatului Doriath; căci doar ei se înrudeau de aproape cu însuşi Regele Thingol, mama lor fiind nimeni alta decît Eärwen din Alqualondë, fiica lui Olwë.

Angrod, fiul lui Finarfin, a fost primul dintre Surghiuniţi care a ajuns la Menegroth, ca trimis al fratelui său, Finrod, şi îndelung a stat la sfat cu Regele, povestindu-i despre faptele noldorilor de la miazănoapte, şi despre cît de numeroasă era armia lor şi cum era aceasta rînduită; dar, fiind credincios neamului său, chibzuit în inima sa, şi gîndind că toate supărările fuseseră de-acum iertate, n-a pomenit nici o vorbă despre răpunerea rubedeniilor şi nici despre cum au fugit noldorii sau despre legămîntul lui Fëanor.

Regele Thingol l-a ascultat pe Angrod; iar, cînd a fost ca acesta să plece, i-a spus:

– Astfel să le zici din parte-mi celor ce te-au trimis. În Hithlum noldorii pot să sălăşluiască şi în ţinutul muntos Doriath şi încă pe pămînturile la răsărit de Doriath, pustii şi sălbatice; dară într-alte locuri trăiesc mulţi din poporul meu şi nu doresc defel să fie împiedicaţi a se mişca în voie ori să fie alungaţi din sălaşurile lor. Vă zic, dară, fiţi cu băgare de seamă voi, prinţilor de la Apus, la purtarea ce-o aveţi; căci eu sînt Stăpînul Beleriandului şi toţi cei ce caută să-şi ducă viaţa pe aste meleaguri de vorba mea vor asculta. Nimeni nu va pătrunde în Doriath cu gînd să se aşeze, ci numai cei pe care-i socotesc eu oaspeţi, ori vin la mine la vreme de mare restrişte.

Mai-marii noldorilor tocmai ţineau sfat cînd a sosit Angrod din Doriath, aducînd solia Regelui Thingol. Rece li s-a părut noldorilor primirea făcută de rege, iar vorbele i-au mîniat pe fiii lui Fëanor; dar Maedhros a izbucnit în rîs, zicînd:

– Rege este cel ce-şi apără ce-i al său, altfel în van îi este rangul. Thingol ne dă pămînturi acolo unde puterea-i nu e suverană. Şi numai peste Doriath ar domni în ăst ceas de n-ar fi venit noldorii. Să-l lăsăm, prin urmare, să domnească în Doriath, şi bucuros să fie că-i are drept vecini pe fiii lui Finwë, iară nu pe orcii lui Morgoth peste care am dat noi. Iară noi vom cîrmui în altă parte, după cum vom crede de cuviinţă.

Dar Caranthir, care nu-i avea defel la inimă pe fiii lui Finarfin, fiind el cel mai aspru dintre fraţi şi mai iute la mînie decît toţi, a strigat:

– Ba mai mult! Să nu-i lăsăm pe fiii lui Finarfin să bîntuie încolo şi-ncoace şi să-şi ducă basmele pînă la Elful ăsta Întunecat în grotele lui! Cine i-a făcut pe ei solii noştri care să cadă la învoială cu elful? Iar dacă e să vină şi ei în Beleriand, să nu uite una-două că părintele lor e un senior al noldorilor, chiar dacă mama lor din alt neam s-a tras.

La aceste cuvinte, Angrod a părăsit mînios sfatul. Maedhros l-a mustrat pe Caranthir; dar cei mai mulţi dintre noldori, din ambele tabere, s-au tulburat în sinea lor, temîndu-se de firile haine ale fiilor lui Fëanor ce păreau că stau oricînd gata să izbucnească în vorbe aspre şi în purtări nestăpînite; Maedhros însă i-a potolit pe fraţii săi şi, astfel, au plecat din Mithrim, îndreptîndu-se spre apus, dincolo de rîul Aros, spre întinsele pămînturi ce înconjurau Înălţimea Himring. Acea regiune avea mai apoi să se numească Hotarul lui Maedhros; căci, la miazănoapte, nu prea erau nici dealuri, nici rîuri care să apere meleagul de atacurile dinspre Angband. Acolo păzeau Maedhros şi fraţii săi, adunînd pe oricine venea la ei, şi nu prea aveau nimic de împărţit cu neamurile lor de la apus, decît dacă erau la ananghie. Din cît se spune, Maedhros însuşi rînduise astfel lucrurile, pentru a nu le da noldorilor pricină de zîzanie, dar şi pentru că dorea ca, de-o fi fost vreo primejdie, greul să cadă asupra lui; dinspre partea sa, a păstrat prieteşug şi cu neamul lui Fingolfin şi cu cel al lui Finarfin, alăturîndu-li-se cînd şi cînd pentru a ţine sfat împreună. Dar mai avea el şi legămîntul pe care trebuia să şi-l ţină, numai că pe-acesta putea pentru o vreme să-l dea deoparte.

Caranthir şi ai lui se aşezaseră mai la răsărit, dincolo de izvoarele rîului Gelion, în preajma Lacului Helevorn, sub culmile Masivului Rerir, şi la miazăzi; urcînd sus pe Ered Luin, au privit spre răsărit plini de mirare, căci tare li se păreau întinse şi sălbatice meleagurile Pămîntului de Mijloc. Astfel i-au descoperit Caranthir şi ai săi pe gnomi care, după atacul asupra lui Morgoth şi după venirea noldorilor puseră capăt drumurilor lor în Beleriand. Dar cu toate că şi unei seminţii şi celeilalte le plăcea să înveţe diverse meşteşuguri şi deprindeau cu rîvnă tot ce era nou, nu s-au îndrăgit prea tare una pe cealaltă; căci gnomii erau secretoşi şi supărăcioşi, cîtă vreme Caranthir era trufaş, neascunzîndu-şi dispreţul pentru lipsa de farmec a naugrimilor, iar ai săi îi

urmau exemplul. Totuşi, şi unii şi alţii se temeau de Morgoth şi îl urau, astfel că s-au legat prin alianţă, de pe urma căreia au tras foloase în egală măsură; căci naugrimii au învăţat multe taine meşteşugăreşti în acele zile, făcînd din fierarii şi zidarii din Nogrod şi Belegost cei mai vestiţi din seminţia lor, iar cînd gnomii au început din nou să bată drumurile din Beleriand, tot ce scoteau ei din minele lor trecea mai întîi prin mîinile lui Caranthir, care a strîns astfel bogăţii fără seamăn.

După ce au trecut douăzeci de ani de-ai Soarelui, Fingolfin, Regele noldorilor, a dat un mare ospăţ; îl dădea la vreme de primăvară, aproape de Iazurile Ivrin, din care porneau izvoarele năvalnicului Narog – acolo pămînturile erau verzi şi frumoase, proteguite la miazănoapte de Munţii Umbrei. De bucuria ce a fost la acel ospăţ aveau să-şi amintească în zilele de restrişte de mai tîrziu; Mereth Aderthad, astfel s-a fost numit, Ospăţul Reunirii. Mulţi dintre căpitanii neamului lui Fingolfin şi Finrod au venit aici; Amedhros şi Maglor dintre fiii lui Fëanor, dimpreună cu războinicii de la Hotarul Răsăritean; şi Elfii Cenuşii, în număr mare, bîntuitorii codrilor din Beleriand şi locuitori ai Limanurilor, cu Círdan, seniorul lor. Şi-au mai venit Elfii Verzi din Ossiriand, Ţara celor Şapte Rîuri, aflată departe, la picioarele pereţilor Munţilor Albaştri; din Doriath nu au venit decît doi trimişi, Mablung şi Daeron, aducînd urări de bine din partea Regelui.

La Mereth Aderthad s-au dat multe sfaturi de bună credinţă şi s-au făcut jurăminte de alianţă şi prietenie; se povesteşte că, la acest ospăţ, graiul Elfilor Cenuşii a fost vorbit pînă şi de noldori, căci deprinseseră iute felul de a vorbi al celor din Beleriand, în vreme ce sindarii nu se prea descurcau cu graiul din Valinor. Noldorii îşi simţeau inimile uşoare şi pline de speranţă, şi multora li se părea că Fëanor nu le vorbise fără rost atunci cînd îi îmboldise să-şi caute libertatea şi regate frumoase în Pămîntul de Mijloc; şi cu adevărat au urmat ani mulţi de pace, în vreme ce săbiile lor păzeau Beleriandul de nenorocirile ce le putea pricinui Morgoth, iar puterea acestuia zăcea zăvorită dincolo de porţile fortăreţei sale. În acele zile, bucuria domnea sub lumina Lunii celei noi şi a noului Soare şi meleagul întreg se bucura; doar la miazănoapte pîndea Umbra.

Şi după ce-au mai trecut treizeci de ani, Turgon, fiul lui Fingolfin, a plecat din Nevrast, unde îşi avea sălaşul, şi s-a dus să-l caute pe prietenul său Finrod, pe insula Tol Sirion, şi împreună au pornit în călătorie spre miazăzi, de-a lungul rîului, căci se cam săturaseră de munţii de la miazănoapte; în timp ce mergeau ei aşa, i-a prins noaptea dincolo de Heleşteiele Amurgului, în apropiere de apele Sirionului, astfel că s-au întins să doarmă pe malul rîului, sub stelele văratice. Dar Ulmo, urcînd în susul rîului, i-a cufundat într-un somn adînc, bîntuit de vise grele; şi tulburarea pricinuită de acele vise a stăruit şi după ce s-au trezit, dar nici unul nu i-a spus nimic celuilalt, căci ce-şi aminteau nu era prea limpede şi fiecare credea că Ulmo numai lui îi vorbise în somn. Erau însă amîndoi neliniştiţi, neştiind ce avea să se întîmple, încît ades îşi luau inima-n dinţi şi hălăduiau pe meleaguri neumblate, căutînd peste tot locuri pe care le-ar fi putut folosi drept fortăreţe; căci fiecare gîndea că-i fusese sortit să se pregătească pentru un ceas al răului, cînd va trebui să aibă unde se retrage, de-o fi ca Morgoth să năvălească din Angband şi să înfrîngă oştirile de la Miazănoapte.

A mai trecut o vreme şi, într-o bună zi, Finrod şi Galadriel, sora sa, se găseau în Doriath, ca oaspeţi ai lui Thingol, rubedenia lor. S-a minunat Finrod de forţa şi măreţia pe care le vedea în Menegroth, de vistierii şi armurării, şi de sălile de piatră cu multele lor coloane; l-a cuprins dintr-o dată dorinţa să dureze şi el săli mari, păzite de porţi straşnice, într-un loc adînc şi tainic, de dincolo de culmi. Şi-a deschis inima în faţa lui Thingol şi i-a mărturisit ce vis nutrea; iar Thingol i-a

povestit despre defileul adînc ce-l tăiase rîul Narog, și de peșterile de sub Culmea Faroth, săpate în malul prăpăstios dinspre apus. La plecare i-a dat călăuze care să-l ducă pînă la locul cu pricina, despre care puțini știau la acea vreme. Așa a ajuns Finrod la Peșterile Narog și acolo a început să-și pregătească săli adînci și vistierii, după cum le văzuse le Menegroth; fortăreața aceea a căpătat numele de Nargothrond. În truda aceasta Finrod a primit ajutor de la gnomii din Munții Albaștri; răsplata le-a fost pe măsură, căci Finrod adusese cu sine din Tirion mai multe comori decît oricare altul dintre prinții noldorilor. Și tot atunci i-au dăruit gnomii Colanul Gnomilor, numit și Nauglamír, de ei făcut și cel mai vestit din tot ce-au făurit ei în Zilele de Odinioară. Un colan de aur, încrustat cu miriade de nestemate aduse din Valinor; dar avea o vrajă în el, ce-l făcea să se aștearnă ușor ca un fir de borangic și la fel de frumos și de mlădiu în jurul gîtului oricui îl purta.

Acolo, în Nargothrond, s-a așezat mai apoi Finrod, împreună cu mulți din neamul său. În graiul gnomilor i s-a zis Felagund, Cioplitorul Peșterilor; acest nume l-a purtat de atunci pînă la sfîrșitul zilelor sale. Dar Finrod Felagund n-a fost primul care și-a făcut sălaș în peșterile din malurile rîului Narog.

Galadriel, sora lui, nu i s-a alăturat în Nargothrond, căci în Doriath trăia Celeborn, o rudă de-a lui Thingol, și între ea și Celeborn se înfiripase o mare iubire. Astfel că ea a rămas în Regatul Ascuns, alături de Melian, de la care a primit multă învățătură și a aflat tot ce se putea ști despre Pămîntul de Mijloc.

Turgon însă și-a amintit de orașul așezat pe un deal, frumosul Tirion cu turnul și copacul său și, negăsind ceea ce căuta, s-a reîntors în Nevrast și acolo s-a așezat în pace, în Vinyamar, lîngă țărmurile mării. Iar, în anul următor, Ulmo însuși i s-a înfățișat, rugîndu-l să pornească din nou la drum, de data asta singur, și să se îndrepte spre valea

Sirion; așa că Turgon s-a așternut la drum și, călăuzit de Ulmo, a descoperit valea Tumladen, ascunsă în Munții Încercuitori, în mijlocul căreia se afla o culme de piatră. Apoi s-a întors în Nevrast, fără să spună nimănui nimic despre descoperirea lui, și, sfătuindu-se în taină cu sfetnicii săi, s-a apucat să închipuie acolo planul unui oraș asemănător cu Tirionul de pe Túna, după care inima sa tînjea în surghiun.

Cît despre Morgoth, el a dat crezare veștilor aduse de iscoadele sale, cum că seniorii noldorilor hoinăreau pe meleaguri străine și nu se gîndeau la război; așa că și-a zis să pună la încercare forța și prudența dușmanilor săi. Fără știrea nimănui, puterea lui s-a stîrnit încă o dată, meleagurile de la miazănoapte au fost zguduite de cutremure și limbi de foc au țîșnit din crăpăturile pămîntului, iar Munții de Fier au scuipat flăcări; orcii s-au revărsat peste cîmpia Ard-galen. La apus au coborît prin Trecătoarea Sirion, iar la răsărit au năvălit în ținutul lui Maglor, prin spărtura dintre dealurile lui Maedhros și pintenii Munților Albaștri. Dar Fingolfin și Maedhros nu dormeau și, în timp ce alți fîrtați de-ai lor porniseră în urmărirea cetelor de orci, care se răzletiseră în Beleriand și se puseseră pe ticăloșii, cei doi au atacat oștirea principală pe laturi, tocmai cînd se năpustea asupra Dorthonionului, le-au înfrînt pe slugile lui Morgoth și le-au urmărit peste cîmpia Ard-galen, nimicindu-le pînă la ultima, chiar în fața porților fortăreței Angband. Aceasta a fost a treia bătălie mare a Războaielor din Beleriand, și a primit numele de Dagor Aglareb, Bătălia Glorioasă.

Victorie a fost, negreșit, dar și un avertisment; prinții l-au luat în seamă și, de atunci, și-au întărit alianța, precum și straja la hotare; astfel a început Asediul Fortăreței Angband, care a durat mai bine de patru sute de ani ai Soarelui. După Dagor Agloreb, vreme îndelungată nici un servitor de-al lui Morgoth n-a mai cutezat să iasă pe porțile fortăreței, de

teama seniorilor noldori. Trufaș, Fingolfin se lăuda că, atîta vreme cît dintre ei nimeni nu trăda, Morgoth nu va mai putea scăpa din împresurarea eldarilor și nu-i va mai putea ataca pe nepusă masă. Totuși, noldorii n-au putut cuceri fortăreața și nici silmarilii nu i-au luat înapoi; iar războiul n-a încetat nicicînd de tot, cît a ținut Asediul, căci Morgoth născocea tot felul de ticăloșii și, cînd și cînd, îi punea la noi încercări pe dușmanii săi. Mai mult chiar, fortăreața nici măcar n-a fost pe de-a-ntregul înconjurată; căci Munții de Fier din al cărui uriaș perete arcuit se împingeau în afară turnurile Thangorodrim, o apărau din toate părțile, iar noldorii nu-i puteau trece, din pricina zăpezii și a ghețurilor. Prin urmare, în spatele fortăreței, către miazănoapte, Morgoth nu avea dușmani și pe acolo ieșeau iscoadele sale, pătrunzînd, apoi, pe căi ocolite în Beleriand. Dorind mai presus de orice să semene spaimă și discordie printre eldari, Morgoth le poruncea orcilor să prindă vii cît mai mulți noldori cu putință și să-i aducă legați fedeleș în Angband; pe unii prizonieri într-atît îi înspăimînta doar cu cruzimea ochilor săi, încît nici nu-i mai punea în lanțuri – trăiau cu groaza în suflet și îi împlineau vrerea oriunde se aflau. Astfel a aflat Morgoth multe dintre cele ce se petrecuseră după răzvrătirea lui Fëanor și tare se mai bucura văzînd cum prinsese rod sămînța multor dihonii între dușmanii săi.

Trecuseră aproape o sută de ani de la bătălia Dagor Aglareb, cînd Morgoth s-a încumetat să-l atace pe Fingolfin pe neașteptate (știa, vezi bine, de strășnicia cu care veghea Maedhros); a trimis o oștire în pustiul alb de la miazănoapte și, de acolo, aceasta a apucat-o spre apus și înapoi spre miazăzi, coborînd de-a lungul coastei Fiordului Drengist, pe același drum pe care venise Fingolfin de la Ghețurile Scrîșnitoare. Astfel aveau să intre în Hithlum dinspre apus; dar au fost descoperiți la timp, iar Fingon i-a atacat dintre dealuri, chiar unde începea fiordul, și aproape toți orcii au fost împinși în mare. Lupta aceasta n-a fost socotită printre marile bătălii, orcii fiind puțini la număr, iar dintre locuitorii din Hithlum n-au fost mulți care-au luptat acolo. Dar după această întîmplare au urmat mulți ani de pace, fără atacuri fățișe dinspre Angband, pentru că Morgoth înțelesese, în sfîrșit, că, neajutați, orcii nu se puteau măsura cu noldorii, astfel că, în sinea lui, a chitit că ar trebui să-și mai ia niscai ajutoare.

Și după alți o sută de ani, Glaurung, primul dintre Urulóki, dragonii-de-foc de la Miazănoapte, a ieșit pe porțile fortăreței la ceas de noapte. Era încă tînăr, abia ajuns la jumătatea înălțimii sale, căci viața dragonilor este lungă și tare încet se mai scurge, dar elfii au fugit din calea lui, ascunzîndu-se cuprinși de deznădejde în Ered Wethrin și Dorthonion; drum liber a avut dragonul să pîrjolească tot șesul Ard-galen. Fingon însă, prințul din Hithlum, nu s-a pierdut cu firea, ci a pornit împotriva lui cu arcași călare și l-a împresurat într-un cerc de călăreți iuți; Glaurung n-a putut îndura săgețile lor, căci armura de solzi încă nu-i crescuse deplin, astfel că a fugit îndărăt în Angband și n-a mai ieșit de acolo mulți ani. Pentru fapta sa, Fingon a fost ridicat în slăvi, iar noldorii s-au bucurat peste poate; prea puțini dintre ei întrezăreau deplinul înțeles și pericolul întruchipat de această creatură nemaivăzută. Lui Morgoth însă nu i-a plăcut că Glaurung s-a dat în vileag prea curînd. După înfrîngerea lui a urmat pacea lungă de mai bine de două sute de ani.

În tot acest timp, nu s-a mai petrecut nimic altceva decît gîlcevi printre locuitorii de la hotare, iar Beleriandul întreg a înflorit și s-a îmbogățit. La adăpostul armiilor puse de strajă la miazănoapte, noldorii și-au durat sălașurile și turnurile și multe lucruri frumoase au făurit ei în acele zile, printre ele poezii și istorii, și cărți de învățătură. În multe părți ale tărîmului lor noldorii și sindarii s-au unit într-un singur popor, vorbitori ai unuia și aceluiași grai; iar dacă totuși îi deosebea ceva, era că noldorii îi întreceau pe sindari în puterea minții și a trupului, fiind războinici mai de temut și mult mai

înţelepţi, şi foloseau piatra în zidărie şi-ndrăgeau colinele dealurilor şi întinderea cîmpiei. Dar sindarii aveau vocile mai cristaline şi se pricepeau mai bine la cîntat – nu şi Maglor, fiul lui Fëanor – şi iubeau pădurile şi malurile rîurilor; iar unii dintre Elfii Cenuşii încă mai băteau coclaurii în lung şi-n lat, fără a-şi face sălaş în vreun loc şi, în timp ce mergeau, cîntau.

CAPITOLUL XIV

Despre Beleriand şi ţinuturile sale

Astfel se înfăţişau meleagurile pe care au venit noldorii în partea de miazănoapte a ţinuturilor apusene ale Pămîntului de Mijloc, în vremurile străvechi; şi tot aici se povesteşte despre felul în care căpeteniile eldarilor îşi străjuiau pămînturile, despre alianţele împotriva lui Morgoth, după Dagor Aglareb, a treia bătălie din Războaiele Beleriandului.

În partea de miazănoapte a lumii, Melkor înălţase de-a lungul evurilor Munţii de Fier, Ered Engrin, drept zid de apărare a citadelei sale, Utumno; munţii se găseau la hotarele tărîmurilor unde domnea frigul nesfîrşit, acolo se întindeau ei de la răsărit spre apus, într-un cot larg. În spatele pereţilor acestor munţi, la apus, unde lanţul se îndrepta din nou spre miazănoapte, Melkor a durat o altă fortăreaţă, pentru a opri orice atac ce ar fi putut veni dinspre Valinor. Din cît se spune, atunci cînd s-a întors el în Pămîntul de Mijloc, s-a statornicit în nesfîrşitele subterane ale Angbandului, Infernul de Fier,

căci, în Războiul Puterilor, valarii s-au grăbit să-l vîneze în marea fortăreață Utumno, astfel că n-au distrus de tot Angbandul și nici n-au căutat pînă în străfundurile sale. Sub Ered Engrin Melkor a săpat un tunel adînc, care ieșea în partea de miazăzi a munților; acolo a pus el să se facă o poartă puternică. Deasupra porții și în spatele ei, a înălțat apoi turnurile bubuitoare ale Thangorodrimului, lipite de fața muntelui – din cenușa și scoria furnalelor sale subpămînte erau zidite turnurile, și din măruntaiele pămîntului pe care le scotea Morgoth afară cînd își sfredelea tunelurile. Erau negre, sterpe și cumplit de înalte; iar din vîrfurile lor ieșea fum, întunecînd și umplînd de miasme cerul de la miazănoapte. În fața porților, scîrnăvia și pustiiciunea se întindeau pînă departe spre miazăzi, peste cîmpia Ard-galen; dar, după ce s-a ivit Soarele, acolo a crescut iarbă grasă și, în vreme ce Angbandul era asediat și porțile-i zăvorîte, pete de verdeață au prins să se ivească pînă și pe țancurile și stîncile sfărîmate din fața intrării spre infern.

La apus de Thangorodrim se găsea Hísilómë, Tărîmul Cețurilor; așa-l numiseră noldorii în graiul lor, din pricina norilor trimiși într-acolo de Morgoth pe vremea cînd își așezaseră pe cele meleaguri prima lor tabără; mai apoi, a căpătat numele de Hithlum în graiul sindarilor care trăiau prin părțile locului. Cît a durat asediul asupra fortăreței, pămînturile au fost frumoase, cu toate că vremea era răcoroasă, iar iernile aspre. Se mărginea la apus cu Ered Lómin, Munții Răsunători, ce coborau pînă aproape de mare; la răsărit și la miazăzi drept hotar avea curbura cea mare a munților Ered Wethrin, Munții Umbroși, despărțindu-l de Ard-galen și Valea Sirionului.

Fingolfin și Fingon, fiul său, aveau în stăpînire Hithlumul, iar cei mai mulți din obștea lui Fingolfin trăiau în Mithrim, de-a lungul malurilor lacului cel mare; lui Fingon i-a dat Dorlóminul, aflat la apus de Munții Mithrim. Dar fortăreața lor principală se găsea la Eithel Sirion, la răsărit de Ered

Wethrin, de unde țineau sub supraveghere Ard-galenul; călăreții lor străbăteau șesul acela pînă aproape de umbra aruncată de Thangorodrim – puțini le fuseseră în început caii, dar s-au înmulțit iute, iar iarba cîmpiei era verde și plină de sevă. Mulți dintre armăsari veneau din Valinor, îi fuseseră dați lui Fingolfin de către Maedhros în schimbul a tot ceea ce pierduse, fiind aduși cu corăbiile la Losgar.

La apus de Dor-lómin, dincolo de Munții Răsunători care, de-a lungul Fiordului Drengist, pătrundeau adînc în interiorul meleagurilor, se găsea Nevrastul, care înseamnă Țărmul de Dincoace în graiul sindarin. Așa s-au numit la început toate meleagurile de coastă la miazăzi de Fiord, apoi numele s-a folosit numai pentru ținutul ce se întindea între Drengist și Muntele Taras. Acolo s-a aflat vreme de ani îndelungați regatul lui Turgon Înțeleptul, fiul lui Fingolfin, iar hotarele sale erau marea, Erd Lómin și dealurile care continuau spre apus pereții munților Ered Wethrin, de la Ivrin pînă la Muntele Taras, cocoțat pe un promontoriu. După unii, Nevrastul ar fi ținut de Beleriand mai curînd decît de Hithlum, căci era o regiune mai blîndă, udată de vînturi umede venite de peste mare și proteguită de vînturile înghețate de la miazănoapte, care suflau peste Hitlum. Era o depresiune împrejmuită de munți și de masive stînci de coastă, mult mai înaltă decît cîmpiile din spatele barierei muntoase, încît nici un rîu nu o străbătea. În mijlocul acestei depresiuni se găsea un lac uriaș, fără maluri bine deslușite, din pricină că era înconjurat de smîrcuri. Linaewen se numea lacul, datorită numărului mare de păsări ce-și aveau cuiburile acolo, păsări din cele cărora le plac stufărișul înalt și ochiurile de apă. Înainte de venirea noldorilor, mulți din neamul Elfilor Cenușii trăiau în Nevrast, în apropierea coastelor, mai cu seamă în jurul Muntelui Taras, în sud-vest; căci acolo doriseră în vremurile străvechi să vină Ulmo și Ossë. Toți cei care viețuiau acolo l-au recunoscut pe Turgon drept stăpînul lor, astfel că neamurile noldorilor și sindarilor s-au amestecat în acea parte de lume mai curînd, iar

Turgon a trăit mulţi ani în sălaşul pe care l-a numit Vinyamar, aflat la poalele Muntelui Taras, în apropierea mării.

La miazăzi de Ard-galen se găsea un platou întins, Dorthonion, ce măsura şaizeci de leghe de la răsărit la apus; păduri de pini îi acopereau pămînturile, mai ales în părţile de miazănoapte şi de apus. Dinspre cîmpii, cline blînde urcau spre un meleag sumbru şi înalt, presărat cu lacuri mici la poalele unor steiuri sterpe ale căror vîrfuri se ridicau deasupra lanţului Ered Wethrin; dar, la miazăzi, spre Doriath, cobora abrupt, în tăuri ameţitoare. De pe pantele nordice ale Dorthonionului, Angrod şi Aegnor, fiii lui Finarfin, vegheau cîmpia Ard-galen, fiind vasalii fratelui lor Finrod, seniorul din Nargothrond; mică le era obştea, căci pămînturile erau sterpe, iar platoul întins de dincolo de aste cline stătea ca un bastion pe care Morgoth cu greu s-ar fi încumetat să-l treacă.

Între Dorthonion şi Munţii Umbroşi se adîncea o vale îngustă ai cărei pereţi prăpăstioşi erau acoperiţi de pini; valea însă era verde, căci o străbătea Rîul Sirion, grăbind spre Beleriand. Finrod stăpînea Trecătoarea Sirion, iar pe insula Tol Sirion, în mijlocul rîului, a construit un turn de strajă puternic, numit Minas Tirith. După ce a fost făcută fortăreaţa Nargothrond, a lăsat turnul în grija fratelui său Orodreth.

Cît despre Beleriand, acest tărîm vast şi frumos se întindea de o parte şi de alta a Rîului Sirion, a cărui măreţie i-o slăveau cîntecele; izvora din Eithel Sirion şi mărginea Cîmpia Ard-galen, înainte de a se prăvăli prin trecătoare şi a-şi umfla apele cu pîraiele din munţi. Apoi curgea spre miazăzi, cale de o sută treizeci de leghe, strîngînd mulţi afluenţi în albia sa, pînă cînd apele învolburate ajungeau la gurile ce formau o deltă nisipoasă în Golful Beleriand. Urmînd Sirionul de la nord spre sud, pe malul drept, în Beleriandul Apusean, se întindea Codrul Brethil, pînă la Rîul Teiglin, iar între Teiglin şi Narog se găsea ţinutul Nargothrond. Rîul Narog izvora din Cascada Ivrin, pe faţa sudică a Munţilor Dor-lómin, şi străbătea optzeci de leghe înainte să se verse în

Sirion, la Nan-tathren, Meleagul Sălciilor. La miazăzi de Nan-tathren se găsea o regiune de pajişti pline de flori, prea puţin populată; iar dincolo de pajişti începeau smîrcurile şi plaiurile de la gurile Sirionului şi nisipurile deltei, fără alte vieţuitoare decît păsările mării.

Dar ţinutul Nargothrond se întindea şi la apus de Narog, pînă la Rîul Nenning ce se vărsa în mare la Eglarest. Astfel că Finrod a devenit marele senior al tuturor elfilor din Beleriand, care trăiau între Sirion şi mare, singurii peste care nu domnea fiind elfii din Falas. Acolo vieţuiau acei sindari care încă mai iubeau corăbiile, avîndu-l drept senior pe Círdan, făuritorul de corăbii; dar Círdan şi Finrod legaseră o strînsă prietenie şi, cu ajutorul noldorilor, au reconstruit limanurile Brithombar şi Eglarest. În spatele zidurilor impunătoare, oraşele au înflorit şi în porturi au apărut cheiuri şi diguri de piatră. Pe promontoriul apusean al limanului Eglarest, Finrod a durat turnul Barad Nimras, ca să străjuiască marea apuseană, cu toate că primejdia nu de acolo ar fi venit, după cum avea să se dovedească; căci nici o clipă Morgoth nu s-a gîndit să se apuce de făurit corăbii şi să atace dinspre mare. De apă se fereau toţi servitorii lui, iar pe mare nici unul n-ar fi pornit de bunăvoie, doar dacă se aflau la mare ananghie. Cu ajutorul elfilor din Limanuri, cei din Norgothrond au construit corăbii noi şi astfel au putut să se ducă să cerceteze marea Insulă Balar, gîndind să pregătească acolo ultimul loc de refugiu, dacă răul s-ar fi abătut asupra lor; dar nu lor li s-a hărăzit să trăiască acolo.

Astfel, ţinutul lui Finrod era cel mai mare dintre toate, chiar dacă el era cel mai tînăr dintre marii seniori ai noldorilor, anume Fingolfin, Fingon, Maedhros şi Finrod Felagund. Fingolfin era socotit cel mai mare dintre toţi, fiind seniorul tuturor noldorilor, urmat de Fingon, chiar dacă regatul lor nu era decît ţinutul Hithlum de la miazănoapte; iară poporul lor era cel mai cutezător şi mai viteaz, trezind spaima în orci şi ura lui Morgoth.

La stînga Sirionului se găsea Beleriandul Răsăritean, măsurînd în partea sa cea mai lată o sută de leghe între Sirion și Gelion, pe de o parte, și hotarele ținutului Ossiriand, pe de alta; iar mai la nord, între Sirion și Mindeb, se afla Dimbar, un pămînt pustiu sub culmile Crissaegrim, Sălașul Vulturilor. Între Mindeb și partea dinspre izvoare a Rîului Esgalduin se găsea un meleag al nimănui, Nan Dungortheb – un loc al spaimei, cuprins între brîul proteguitor al lui Melian, care apăra hotarul de la miazănoapte al Doriathului, și prăpastiile înspăimîntătoare ale Munților Groazei, Ered Gorgoroth, care se căscau pe platoul Dorthonion. Aici – după cum s-a mai spus – se ascunsese Ungoliant ca să scape de biciurile balrogilor și, o vreme, a viețuit în acest loc, umplînd rîpele cu negura ei ucigătoare și, chiar dacă ea pierise, prăsiturile ei tot acolo își făceau veacul, țesîndu-și plasele ticăloase; firele de apă care țîșneau din Ered Gorgoroth erau întinate și otrăvite, încît cel care gusta din undele lor își simțea pe dată sufletul cuprins de nălucirile nebuniei și disperării. Toate făpturile se fereau de locul acela, iar noldorii treceau prin Nan Dungortheb numai la mare nevoie, pe poteci din apropierea hotarului cu Doriath, cît mai departe de dealurile bîntuite. Potecile fuseseră tăiate cu mult înainte ca Morgoth să se fi întors în Pămîntul de Mijloc; iar cine totuși se încumeta să-l străbată, ajungea în răsărit la Esgalduin, unde încă se mai arcuia în vremea Asediului podul de piatră Iant Iaur. De acolo călătorul trecea prin Dor Dínen, Țara Tăcută, apoi, traversînd Arossiach (adică Vadurile Aros), ajungea la hotarele din partea de nord ale Beleriandului, unde trăiau fiii lui Fëanor.

La miazănoapte se găseau pădurile păzite ale Doriathului, sălaș al lui Thingol, Regele Ascuns, în regatul căruia nimeni nu pătrundea fără voia sa. Partea dinspre miazănoapte, mai joasă, Pădurea Neldoreth, se mărginea la răsărit și la miazăzi cu întunecatul rîu Esgalduin, care cotea spre apus în mijlocul ținutului; iar între Aros și Esgalduin se găsea codrul Region, mult mai des și mai întins. Pe malul sudic al rîului, acolo

unde albia cotea spre apus, către Sirion, erau Peșterile Menegroth. Întregul Doriath se întindea la răsărit de Sirion, în afara unei fîșii împădurite cuprinse între locul unde Teiglin se varsă în Sirion, și Heleșteiele Amurgului. În Doriath, această pădure se numea Nivrim, Hotarul Apusean – acolo creșteau stejari înalți; era cuprinsă și ea de Brîul lui Melian, pentru ca, astfel, măcar o parte a Rîului Sirion, pe care ea îl iubea în semn de prețuire a lui Ulmo, să se afle sub puterea deplină a lui Thingol.

La sud-vest de Doriath, unde Aros se varsă în Sirion, de-o parte și de alta a rîului, erau lacuri mari și mlaștini, domolind curgerea apei și împărțind albia în numeroase canale. Regiunea aceea se numea Aelin-uial, Heleșteiele Amurgului, căci erau învăluite în cețuri și în vraja Doriathului. Toată partea de nord a Doriathului cobora spre miazăzi pînă în acest loc, după care devenea cîmpie și Sirionul curgea molcom. Dar la sud de Aelin-uial, terenul cobora dintr-o dată rîpos; era un povîrniș care împărțea șesurile de sus de șesurile de jos, încît cine privea de la miazăzi spre miazănoapte vedea un șir nesfîrșit de dealuri ce începea la apus, de la Eglarest, de dincolo de Narog, și se termina taman la Amon Ereb, la răsărit, nu departe de Gelion. Narog străbătea aceste dealuri rîpoase printr-un defileu strîmt și se învolbura peste praguri, dar nu forma cascade. Pe malul apusean, terenul se înălța, formînd marele platou împădurit Taur-en-Faroth. Pe partea apuseană a strîmtorii, unde scurtul și înspumatul pîrîu Ringwill se prăvălea în Narog de pe Platoul Faroth, Finrod a durat fortăreața Nargothrond. Cam la douăzeci și cinci de leghe la răsărit de strîmtoarea Nargothrond, Sirion se prăbușea, curgînd de la miazănoapte, într-o cascadă tumultuoasă, mai jos de Heleșteiele Amurgului, după care se ascundea brusc în pămînt, continuîndu-și curgerea prin tuneluri uriașe săpate chiar de trecerea apelor sale; ieșea din nou la suprafață trei leghe mai la sud, cu vuiet asurzitor și aburi, printre arcurile stîncoase săpate la poalele dealurilor, numite Porțile Sirionului.

Acest prăvăliș se numea Andram, Zidul cel Lung, de la Nargothrond pînă la Ramdal, Capătul Zidului, aflat în Beleriandul Răsăritean. Totuși, în partea sa răsăriteană nu mai era atît de abrupt, acolo valea Rîului Gelion cobora statornic spre miazăzi, iar Gelionul nu avea nicăieri volburi sau cascade, și, cu toate acestea, curgea mai iute ca Sirionul. Între Randal și Gelion se găsea un deal mare, cu pante line, dar părînd și mai semeț din pricină că era singuratic; dealul acela se numea Amon Ereb. Pe Amon Ereb a pierit Denethor, seniorul nandorilor din Ossiriand, care a venit în ajutorul lui Thingol în lupta împotriva lui Morgoth, în acele zile cînd orcii au atacat întîia dată și au pus capăt păcii din Beleriand, păzite de lumina stelelor; și pe acel deal a sălășluit Maedhros după marea înfrîngere. Dar la miazăzi de Andram, între Sirion și Gelion, se întindea un meleag sălbatic, acoperit de păduri dese, unde nimeni nu pătrunsese în afara cîtorva Elfi ai Întunecimii, cînd și cînd; Taur-im-Duinath se numea acel Codru dintre rîuri.

Gelion era un rîu măreț, cu două izvoare și două brațe: Micul Gelion, care cobora din Înălțimea Himring, și Marele Gelion, care izvora din Masivul Rerir. După ce brațele se întîlneau, rîul curgea vreo patruzeci de leghe pînă își întîlnea afluenții; și pînă să ajungă la mare, era de două ori mai lung ca Sirion, deși mai puțin lat și umflat – și asta pentru că în Hithlum și Dorthonion, de unde Sirion își trăgea apele, ploua mai mult decît în răsărit. Din Ered Luin izvorau cei șase afluenți ai Gelionului: Ascar (numit mai apoi Rathlóriel), Thalos, Legolin, Brilthor, Duilwen și Adurant, pîraie repezi și tumultoase, cu văi abrupte ce coborau din munți; iar între Ascar, la miazănoapte, și Adurant, la miazăzi, și între Gelion și Ered Luin, se afla îndepărtatul ținut verde al Ossiriandului, Țara celor Șapte Rîului. Cam pe la mijlocul cursului său, Adurant se bifurca și apoi își reunea brațele; insula prinsă între apele sale se numea Tol Galen, Insula Verde. Acolo au trăit Beren și Lúthien după întoarcerea lor.

În Ossiriand trăiau Elfii Verzi, păziți de rîurile lor; căci, după Sirion, Rîul Gelion îi era cel mai drag lui Ulmo dintre toate apele lumii apusene. Felul elfilor din Ossiriand de a sălășlui în pădurile lor era atît de iscusit, încît un străin le-ar fi putut străbate țara dintr-o parte în alta fără să-i bage de seamă. Primăvara și vara se înveșmîntau în verde, iar zvonul cînturilor lor putea fi auzit pînă pe malul celălalt al Gelionului; de aceea, noldorii au numit meleagul acela Lindon, Țara Muzicii, iar munții de dincolo de pămînturi, Ered Lindon, căci, pentru prima dată, îi zăriseră din Ossiriand.

La răsărit de Dorthonion, hotarele Beleriandului erau oricînd în primejdie de a fi atacate; numai niște măguri mărunte străjuiau valea Gelionului dinspre miazănoapte. În acea regiune, la Hotarul lui Maedhros și pe pămînturile din spatele acestui Hotar trăiau fiii lui Fëanor, cu un popor numeros; călăreții lor străbăteau adesea întinsul șes de la miazănoapte, Lothlann, vast și pustiu, la răsărit de Ard-galen, pentru ca nu cumva Morgoth să cuteze a ajunge pe acea cale în Beleriandul Răsăritean. Citadela lui Maedhros se afla pe Înălțimea Himring, Frigul-etern – un deal cu coame întinse, lipsit de copaci, terminîndu-se într-un platou, înconjurat de dealuri mai mici. Între Himrong și Dorthonion se făcea o trecătoare, foarte abruptă spre apus – Trecătoarea Aglon, o poartă spre Doriath; un vînt înghețat sufla veșnic prin ea, venind dinspre miazănoapte. Celegorm și Curufin au fortificat trecătoarea, păzind-o cu strășnicie, la fel ca și ținutul Himlad de la miazăzi, între Rîul Aros ce izvora din Dorthonion, și afluentul său Celon, ce cobora din Himring.

Între brațele Gelionului se afla fortul lui Maglor și tot aici, într-un anumit loc, nu mai era nici un deal care să oprească intrarea în Beleriandul Răsăritean; pe aici au pătruns orcii înainte de a Treia Bătălie. De aceea, noldorii țineau pe această cîmpie o trupă de cavalerie; iar Caranthir și ai săi au fortificat munții aflați la răsărit de Defileul lui Maglor.

Masivul Rerir și culmile mai puțin înalte din jurul său înaintau spre apus din lanțul principal al munților Ered Lindon; în cotul dintre Rerir și Ered Lindon se formase un lac, umbrit de munți din toate părțile, fără doar în partea sa dinspre miazăzi. Acesta era Lacul Helevorn, adînc și întunecat, în apropierea căruia își făcuse sălaș Caranthir; dar toată acea întindere între Gelion și munți și, de asemenea, între Rerir și Rîul Ascar, noldorii o numeau Thargelion, adică Lacul de Dincolo de Gelion, sau Dor Caranthir, Țara lui Caranthir; aici i-au întîlnit noldorii pentru prima oară pe gnomi. Înainte vreme, Elfii Verzi avuseseră alt nume pentru Thargelion – Talath Rhúnen, Valea Răsăriteană.

Astfel, pe vremea lui Maedhros, fiii lui Fëanor au fost stăpîni în Beleriandul Răsăritean, cu toate că poporul lor trăia mai mult în părțile de miazănoapte ale țării, către miazăzi, călărind numai ca să vîneze în pădurile cele verzi. În schimb Amrod și Amras trăiau la miazăzi, ducîndu-se pe pămînturile din miazănoapte arareori cît a durat Asediul. Și alți seniori elfi se duceau pe acele meleaguri cînd și cînd, venind chiar și de departe, căci țara, chiar dacă era sălbatică, era și nespus de frumoasă. Dintre aceștia, Finrod Felagund venea cel mai adesea, plăcîndu-i să hălăduiască, și astfel a venit el pînă în Ossiriand și a legat prietenie cu Elfii Verzi. Dar, dintre noldori, nici unul nu s-a dus vreodată în Ered Lindon atîta vreme cît a durat regatul lor; cît despre vești, în Beleriand prea puține ajungeau și cu întîrziere despre cele petrecute pe meleagurile de la Răsărit.

CAPITOLUL XV

Despre noldorii din Beleriand

S-a povestit cum, călăuzit de Ulmo, Turgon din Nevrast a descoperit tainica vale Tumladen; iar, după cum s-a aflat mai tîrziu, aceasta se găsea la răsărit de izvoarele Sirionului, într-un inel de munți înalți și prăpăstioși, unde nici o ființă vie nu ajungea, numai vulturii lui Thorondor. Dar, în adînc, pe sub munți trecea o cale, tăiată în beznă de apele ce curgeau apoi afară pentru a se uni cu pîraiele Sirionului; calea aceasta a descoperit-o Turgon și astfel a ajuns el în acea vale verde dintre munți și a zărit dealul singuratic ce se înălța acolo, din piatră dură și netedă; căci valea fusese în străvechime un lac mare. Turgon a înțeles pe dată că descoperise locul pe care și-l dorea și s-a hotărît să zidească acolo un oraș frumos, în amintirea Tirionului de pe Túna; apoi s-a întors în Nevrast, unde a rămas în liniște și pace, însă cu gîndul tot mereu la cum să facă pentru a-și împlini planul.

Dar după bătălia Dagor Aglareb, frămîntarea ce i-o trezise Ulmo în inimă îi revenise, astfel că i-a chemat la sine pe cei mai

temerari și mai destoinici din oastea sa și i-a dus în taină în valea ascunsă și acolo s-au apucat să construiască orașul pe care-l închipuise Turgon în mintea sa; apoi au pus străjeri de jur împrejurul lui pentru ca nimeni din afară să nu se poată apropia de locul trudei lor. Ulmo, și el, veghea asupră-le cu puterea sa ce curgea în apele Sirionului. Pînă să se isprăvească noua zidire, Turgon a stat mai mult în Nevrast. Și după cincizeci și doi de ani de trudnicie în taină, zidirea s-a isprăvit cu totul. Se povestește că Turgon a hotărît ca numele-i să fie Ondolindë, în graiul elfilor din Valinor, Stînca Muzicii Apelor, căci sus pe deal fuseseră făcute multe fîntîni; dar, în graiul sindarin, numele a fost schimbat în Gondolin, Stînca Ascunsă. Apoi Turgon s-a pregătit să plece din Nevrast și să-și părăsească sălașurile din Vinyamar, de lîngă mare. Încă o dată i s-a arătat Ulmo și i-a spus:

– Iată, a venit vremea, Turgon, să te duci în Gondolin; iară puterea mea va rămîne în Valea Sirion și în toate apele sale de acolo, astfel ca nimeni să nu prindă de veste despre drumul tău și nici să găsească, fără voia ta, intrarea ascunsă. Dintre toate tărîmurile eldaliënilor, Gondolin îi va ține cel mai îndelung piept lui Morgoth. Dar tu să nu îndrăgești prea tare truda mîinilor tale și nici tăinuitele dorinți ale inimii tale! Nu uita că adevărata nădejde a noldorilor tot la Apus se află și de pe Mare va veni!

I-a mai spus Ulmo lui Turgon să fie cu băgare de seamă, căci și el era supus aceleiași Osînde a lui Mandos, pe care Ulmo nu avea puterea s-o îndepărteze:

– Astfel se poate întîmpla ca blestemul noldorilor să te găsească, în cele din urmă, și aici, iar trădarea să se înfiripe între zidurile tale. Și vor fi ele atunci în primejdie de a cădea pradă focului. Dar de va fi ca această primejdie să se apropie, un sol din îndepărtatul Nevrast va veni să te prevină și tot prin el va renaște, dincolo de prăpăd și foc, speranța pentru elfi și oameni, deopotrivă. Lasă, prin urmare, în această casă un veșmînt și o sabie, pentru ca, în anii ce o să vină, el să le găsească și prin ele îl vei recunoaște și nu vei putea fi amăgit.

Și Ulmo i-a mai zis lui Turgon cît de mari și în ce fel trebuie să arate coiful și zaua, și sabia pe care să le lase în urmă.

Apoi, Ulmo s-a întumat în mare și Turgon și-a trimis înainte întregul popor, adică o treime dintre noldorii ce-l urmaseră pe Fingolfin, și o armie încă și mai numeroasă de sindari; companie după companie au pătruns ei, pe ascuns, sub umbrele munților Ered Wethrin, și nevăzuți au ajuns în Gondolin; nimeni n-a știut unde au dispărut cu toții. Ultimul a plecat Turgon, împreună cu suita sa; ei au trecut în mare liniște printre dealuri și au intrat pe porți în măruntaiele munților, iar porțile s-au închis în urma lor.

Vreme de mulți și lungi ani nimeni n-a mai pătruns acolo, în afară de Húrin și Huor; iar armia lui Turgon n-a mai ieșit de acolo decît în Anul Jelirii, după mai bine de trei sute cincizeci de ani. Dar în spatele inelului munților, poporul lui Turgon a sporit și a înflorit, punîndu-se pe treabă cu destoinicie și fără de odihnă, încît sus, pe Amon Gwareth, Gondolin a devenit cu adevărat un oraș frumos, la fel de frumos ca și Tirionul elfilor de dincolo de mare. Înalte și albe îi erau zidurile, netede treptele, semeț și puternic Turnul Regelui. Fîntîni sclipitoare își susurau muzica, iar în curțile regale se găseau copaci aidoma la înfățișare Copacilor din străvechime, Turgon însuși fiind cel ce-i făurise cu priceperea lui de elf; Copacul pe care l-a turnat din aur s-a numit Glingal, iar Copacul ale cărui flori le-a plăsmuit din argint a primit numele de Belthil. Dar mai frumoasă printre toate minunile din Gondolin era Idril, fiica lui Turgon, cea numită Celebrindal, Picior Argintat, cu părul asemenea aurului lui Laurelin înaintea venirii lui Melkor. Astfel a trăit Turgon îndelung și fericit; iar Nevrast a căzut în părăginire și pustiu a rămas, părăsit de orice suflare vie pînă la distrugerea Beleriandului.

În vreme ce se dura în taină orașul Gondolin, Finrod Felagund trudea în străfundurile fortăreței Nargothrond; Galadriel, sora lui, trăia – după cum s-a mai spus – în regatul lui

Thingol din Doriath. Cînd şi cînd, Melian şi Galadriel îşi aminteau împreună despre Valinor şi despre zilele fericite de odinioară; dar despre ce a urmat ceasului întunecat al pieirii Copacilor Galadriel nu mai voia să vorbească, ci cădea în muţenie. Odată, Melian i-a spus:

– O mare suferinţă va apasa asupra ta şi asupra celor de-un neam cu tine. Văd asta în tine, dar orice altceva mi-este ascuns; căci nici vedenie, nici gînd nu mă ajută să întrezăresc ce s-a petrecut şi se petrece în Apus, o umbră zace peste întregul pămînt al Amanului, întinzîndu-se pînă departe peste mare. De ce nu vrei să-mi spui mai mult?

– Pentru că suferinţa este a trecutului, a răspuns Galadriel, şi vreau să mă bucur de tot ceea ce mă poate bucura aici, netulburată de amintire. Şi poate că suferinţele încă nu s-au sfîrşit, cu toate că nădejdea ne apare luminoasă.

Melian a privit-o în ochi şi i-a spus:

– Eu nu cred că noldorii au venit ca trimişi ai valarilor, aşa cum s-a spus la început; chiar dacă au ajuns în chiar ceasul restriştei noastre. Căci nicicînd nu-i aud vorbind despre valari şi nici unul dintre înalţii lor seniori nu i-au adus lui Thingol vreo solie de la Manwë ori de la Ulmo, ori chiar de la Olwë, fratele Regelui, şi de la poporul lui, care a plecat peste mare. Din care pricină, Galadriel, au fost nobilii noldori alungaţi şi surghiuniţi din Aman? Sau ce rău este asupra fiilor lui Fëanor de sînt atît de trufaşi şi de crunţi? Oare, n-am pus acum degetul pe rană?

– Aproape, a răspuns Galadriel; numai că nu am fost alungaţi, ci am plecat din propria vrere şi împotriva celei a valarilor. Prin mari primejdii am trecut, dar tot am venit, cu toată împotrivirea valarilor faţă de ţelul nostru: acela de a ne răzbuna pe Morgoth şi de a lua înapoi ceea ce el ne-a furat.

Apoi, Galadriel i-a povestit lui Melian despre silmarili şi despre uciderea Regelui Finwë în Formenos; i-a tăinuit totuşi Legămîntul şi Răpunerea Rubedeniilor, şi nici despre arderea corăbiilor la Losgar n-a scos un cuvînt.

Dar Melian a zis:

– Multe îmi spui tu şi încă şi mai multe desluşesc singură. Arunci un văl de întuneric peste lungul drum din Tirion pînă aici, dar acolo întrezăresc eu răul pe care Thingol ar trebui să-l afle, pentru a şti ce să facă.

– Poate, dar nu de la mine, i-a răspuns Galadriel.

Melian n-a mai vorbit cu Galadriel despre toate acestea; i-a spus însă Regelui Thingol ce auzise despre silmarili:

– Nici măcar noldorii nu-şi dau seama cît de mult înseamnă acest lucru, a zis ea. Lumina din Aman şi soarta Ardei se găsesc închise în nestematele acelea făurite de Fëanor şi-acum dispărute. Ascultă-mă pe mine, nimic nu le va putea aduce înapoi, nici o putere a eldarilor; iar lumea se va sfîşia în bătălii ce-or să vină, înainte ca nestematele să fie luate înapoi de la Morgoth. Iată! Pe Fëanor l-au răpus şi pe mulţi alţii, îmi vine să cred; dar mai rea decît toate morţile pe care le-au pricinuit şi le vor mai pricinui încă este cea a lui Finwë, prietenul tău. Morgoth l-a ucis, înainte să fugă din Aman.

Thingol a rămas tăcut auzind acestea, copleşit de durere şi presimţiri negre; într-un tîrziu, a spus:

– Acum înţeleg, în sfîrşit, venirea noldorilor din Apus, care m-a umplut de mirare înainte. Nu în ajutorul nostru au venit ei – întîmplarea a făcut să se nimerească tocmai atunci; pe cei ce trăiesc în Pămîntul de Mijloc valarii îi lasă să se descurce cum or şti, fără doar de-or fi la mare ananghie. Pentru răzbunare şi pentru a-şi lua înapoi ce-au pierdut au venit noldorii. Dar cu atît mai apropiaţi ne vor fi ca aliaţi împotriva lui Morgoth, cu care nici gînd să facă vreodată pace!

– Cu adevărat, astea sînt pricinile venirii lor, a zis Melian, dar mai sînt şi altele. Ţine seamă de fiii lui Fëanor! Umbra mîniei valarilor stăruie asupra lor; şi, din cîte presimt eu, au făcut rău şi Amanului, şi seminţiei lor. O încrîncenare doar adormită îi pîndeşte pe prinţii noldorilor.

– Ce vrei să spui cu asta? De Fëanor am auzit de la unul şi de la altul, iar ce-am auzit mă face să-l văd ca pe un senior

cu adevărat măreţ. Despre fiii lui am aflat lucruri ce n-au fost pe placul meu; totuşi, îmi par a se dovedi cei mai de temut vrăjmaşi ai vrăjmaşului nostru.

– Vor avea două tăişuri săbiile şi sfaturile lor, i-a spus Melian şi, după aceea, n-au mai vorbit despre aceste lucruri.

N-a trecut mult pînă cînd, printre sindari, s-au răspîndit zvonuri despre faptele noldorilor dinainte să ajungă în Beleriand. De unde pornisera zvonurile nu e greu de ghicit, iar adevărul crunt era otrăvit şi mai mult cu minciuni; dar sindarii încă nu ştiau a se feri de şiretlicuri şi credeau tot ce auzeau, iar Morgoth, cum bine se poate bănui, îi alesese drept ţintă a primului său atac ticălos tocmai pentru că nu cunoşteau adevărul. Auzind poveştile acelea cumplite, Círdan s-a neliniştit; înţelept cum era, a înţeles iute că, fie erau adevărate ori doar scorneli, numai cineva cu gînduri ticăloase le putea răspîndi într-un asemenea ceas, chiar dacă pe prinţii noldori îi putea bănui de răutate, din pricina pizmei ce le măcina casele. Prin urmare, a trimis soli la Thingol ca să-i spună tot ce auzise.

S-a întîmplat ca tocmai atunci fiii lui Finarfin să fie din nou oaspeţii lui Thingol, veniţi să-şi vadă sora, pe Galadriel. Thingol, tulburat peste poate de ce-i spuseseră solii, s-a întors către Finrod şi i-a zis:

– Rău mi-a făcut, firtate, că mi-ai tăinuit aste lucruri. Căci acum am aflat de toate netrebniciile noldorilor.

– Ce rău ţi-am făcut, domnia ta? l-a întrebat Finrod. Sau ce rău au făcut noldorii în regatul tău, care să te îndurereze? Nici împotriva Domniei tale şi nici împotriva vreunuia din poporul Domniei tale n-au gîndit şi n-au făcut vreun rău.

– Mă minunez de tine, fiu al lui Eärwen, a zis Thingol, că vii în casa rubedeniei tale cu mîinile înroşite de sînge din sîngele mamei tale şi, cu toate astea, nu spui nimic în apărarea ta şi nici nu-ţi ceri iertare.

Finrod tare s-a necăjit în sinea lui la aste vorbe, dar n-a scos un cuvînt, căci nu se putea apăra fără să-i învinovăţească

pe prinţii noldorilor; ceea ce cu nici un chip nu voia să facă în faţa lui Thingol. Dar, în inima lui Angrod, amintirea celor zise de Caranthir a stîrnit încă o dată mînia, astfel că a strigat:

– Stăpîne, nu ştiu ce minciuni auzit-ai şi nici de unde; ci nu am venit cu mîinile înroşite. Nevinovaţi am sosit aici, poate doar nechibzuinţa să ne fie singura vină, că am ascultat de vorbele nemernicului de Fëanor, care parcă ne-au îmbătat şi alta nu, chiar dacă pentru scurtă vreme. Nici un rău n-am făcut pe drum, ba chiar noi am fost cei care-am pătimit; şi-am iertat răul ce ni s-a făcut. Pentru asta ni se zice că sîntem guri-rele şi trădători ai noldorilor, pe nedrept, cum bine ştii, căci de preacredincioşi ce sîntem am tăcut înainte-ţi, stîrnindu-ţi astfel mînia împotrivă-ne. Dar de-acu nu vom mai îndura să fim astfel învinovăţiţi, ci vei afla întregul adevăr.

Şi Angrod a vorbit plin de mînie împotriva fiilor lui Fëanor, povestind despre sîngele vărsat la Alqualondë şi despre Osînda lui Mandos, şi despre cum au fost arse corăbiile la Losgar.

– Şi-atunci, a strigat el, de ce taman noi, care-am îndurat Gheţurile Scrîşnitoare, să fim luaţi drept ucigaşi ai celor de-un neam cu noi şi drept trădători?

– Dară umbra lui şi peste voi s-a întins, a zis Melian.

Thingol a rămas tăcut multă vreme înainte să vorbească.

– Plecaţi acum! Inima îmi este prea încinsă. Mai tîrziu, vă veţi putea întoarce, de veţi voi; porţile nu mi le voi fereca pentru totdeauna în faţa voastră, os din neamul meu, ademeniţi într-o ticăloşie în care nu v-aţi mînjit mîinile. Prieten voi rămîne şi cu Fingolfin şi poporul său, căci au pătimit amarnic pentru răul pe care l-au făcut. Iar durerile să ni se stingă în ura faţă de Puterea care a ticluit astă nenorocire. Dar ascultaţi-mi bine vorbele! Nicicînd urechile mele să nu mai audă graiul celor ce l-au răpus în Alqualondë pe cel de-acelaşi neam cu mine! Nicăieri în tot regatul meu nu va mai fi vorbită astă limbă atîta vreme cît va dura domnia mea! Toţi sindarii să audă porunca mea: nici unul să nu rostească vreun

cuvînt în graiul noldorilor şi nici să răspundă, de i se va vorbi astfel. Şi toţi cei ce-o vor folosi, ucigaşi de rubedenii şi trădători să fie socotiţi fără nici o remuşcare!

Fiii lui Finarfin au plecat din Menegroth cu inimile grele, înţelegînd în ce chip se împlineau cuvintele lui Mandos şi că nici unul dintre noldorii care-l urmaseră pe Fëanor nu va scăpa de umbra ce se lăsase peste casa lui şi s-a întîmplat întocmai cum spusese Thingol; sindarii i-au auzit porunca şi, de atunci, peste tot în Beleriand n-au mai vrut să audă de limba noldorilor şi se fereau de cei care-o rosteau cu voce tare; iar Surghiuniţii s-au văzut nevoiţi să folosească graiul sindarin în toate îndeletnicirile lor de zi cu zi, încît Vorbirea Nobilă din Apus nu mai era rostită decît de seniorii noldorilor între ei. Însă legendele şi datinile în acest grai au fost lăsate urmaşilor noldori, peste tot unde a vieţuit acest neam.

Dar a venit şi vremea cînd la Nargothornd s-a pus şi cheia de boltă (Turgon încă nu plecase din Vinyamar), şi fiii lui Finarfin s-au strîns acolo la un ospăţ; Galadriel a venit şi ea din Doriath şi, un timp, a rămas la Nargothrond. Cum Regele Finrod Felagund nu-şi luase încă nici o soaţă, Galadriel l-a întrebat care era pricina pentru aceasta; dar, chiar în timp ce ea vorbea, Felagund a avut o presimţire, astfel că i-a răspuns:

– Şi eu sînt supus unui legămînt şi trebuie să fiu lăsat să mi-l împlinesc înainte de a coborî în bezna fără de sfîrşit. Din regatul meu nimic nu va rămîne ce ar putea fi moştenit de-un vlăstar de-al meu.

Se povesteşte însă că, pînă în acel ceas, nu nutrise asemenea gînduri întunecate; ci el îşi dăduse inima lui Amariё, din neamul vanyarilor, dar ea nu-l însoţise în surghiun.

CAPITOLUL XVI

Despre Maeglin

Aredhel Ar-Feiniel, Domniţa Dalbă a noldorilor, fiica lui Fingolfin, trăia în Nevrast, alături de Turgon, fratele ei, şi, împreună cu el, s-a dus în Regatul Ascuns. Dar, după un timp, i se făcuse lehamite de Gondolin, oraşul păzit, tînjind tot mai ades şi mai aprins să poată iarăşi călări pe plaiurile întinse şi să hălăduiască prin păduri, aşa cum obişnuise să facă în Valinor; şi, după ce au trecut două sute de ani de cînd fusese săvîrşită zidirea Gondolinului, ea i-a vorbit lui Turgon, cerîndu-i îngăduinţa să plece. Turgon însă tare nu voia s-o lase, drept care a refuzat să-i împlinească rugămintea. În cele din urmă, s-a învoit totuşi, spunînd:

– Te du, dacă aşa voieşti, cu toate că inima-mi spune că nu-i înţelept ce vrei să faci şi simt că, din astă pricină, nenorociri se vor abate şi asupra ta, şi asupra mea. Dar te las numai dacă te vei duce să-l cauţi pe fratele nostru Fingon; iar cei pe care-i trimit cu tine se vor întoarce aici în Gondolin cît mai iute cu putinţa.

– Sînt sora, nu servitoarea ta, a răspuns Aredhel, şi dincolo de hotarele tale mă voi duce unde voi crede eu de cuviinţă. Iară de nu vei vrea să-mi dai escortă, mă voi duce singură.

– Din tot ce am îţi dau ce vrei. Doar că doresc ca nimeni din cei care cunosc drumul pînă aici să nu trăiască dincolo de zidurile mele; şi dacă pun temei pe tine, surioară, în alţii nu mă prea încred că-şi vor pune lacăt la gură.

Apoi Turgon a numit trei seniori din suita sa, care s-o însoţească pe Aredhel călare, rugîndu-i ca, dacă izbuteau să o înduplece, să o ducă pînă la Fingon, în Hithlum.

– Şi vă spun să aveţi luare-aminte, căci deşi Morgoth încă este încercuit la Miazănoapte, sumedenie de alte primejdii pîndesc în Pămîntul de Mijloc, despre care Domniţa nu are cunoştinţă.

Astfel a plecat Aredhel din Gondolin şi inima lui Turgon s-a înnegurat la plecarea ei.

Dar cînd a ajuns Aredhel la Vadul Brithiach, de pe Rîul Sirion, le-a spus însoţitorilor săi:

– Apucaţi-o acum spre miazăzi, şi nu spre miazănoapte, căci nu voi merge în Hithlum; inima mea doreşte, mai degrabă, să-i găsească pe fiii lui Fëanor, prietenii mei de altădată.

Cu nici un chip n-au izbutit s-o facă să-şi schimbe hotărîrea, astfel că au apucat-o spre miazăzi, după cum le poruncise ea, şi au căutat să intre în Doriath. Dar străjuitorii hotarului nu le-au îngăduit acest lucru; aşa suna porunca lui Thingol, ca nici un noldor să nu treacă de Brîu, numai rubedeniile sale din Casa lui Finarfin, şi cu atît mai puţin puteau să pătrundă în Doriath cei ce erau prieteni cu fiii lui Fëanor. Astfel i-au spus străjerii lui Aredhel:

– Pînă în ţara lui Celegorm pe care o cauţi, Domniţă, nu ţi-e îngăduit cu nici un chip să treci prin regatul Regelui Thingol; ci numai ocolind Brîul lui Melian pe la miazăzi sau miazănoapte. Cea mai iute cale este pe potecile ce te duc la

răsărit de Brithiach, prin Dimbar, apoi de-a lungul hotarului dinspre miazănoapte al acestui regat, pînă treci Podul peste Esgalduin şi Vadurile Aros şi ajungi pe pămînturile de dincolo de Înălţimea Himring. Din cîte ştim noi, acolo îşi duc traiul Celegorm şi Curufin şi, poate, vei avea norocul să-i găseşti; dar drumul e plin de primejdii.

Astfel că Aredhel s-a întors şi a căutat drumul periculos dintre văile bîntuite din Ered Gorgoth şi hotarul de la miazănoapte al regatului Doriath; şi, pe măsură ce se apropia de temuta vale Nan Dungortheb, călăreţii s-au pomenit împresuraţi de umbre, şi Aredhel s-a rătăcit de însoţitorii ei. Îndelung au căutat-o, dar în zadar; se temeau că fusese prinsă în vreo capcană sau că băuse din pîraiele otrăvite de pe acele meleaguri; iară vlăstarele ticăloase ale lui Ungoliant, care prin cele rîpe îşi făceau veacul, au ieşit din bîrloguri şi le-au luat urma. Abia au scăpat cu viaţă. Iar cînd au ajuns într-un tîrziu înapoi în Gondolin şi şi-au depănat povestea, mare jale s-a abătut peste poporul din vale; iar Turgon a stat multă vreme singur, îndurînd în tăcere durerea şi mînia.

Cît despre Aredhel, şi ea şi-a căutat tovarăşii multă vreme; văzînd că nu-i găseşte, a pornit mai departe de una singură, fiind netemătoare şi dîrză, cum erau toţi copiii lui Finwë; a urmat drumul, a trecut rîurile Esgalduin şi Aros şi astfel a ajuns în ţinutul Himlad, între Aros şi Celon, unde sălăşluiau Celegorm şi Curufin în acea vreme, înainte ca Asediul asupra Angbandului să fie spart. Ei doi erau duşi de-acasă, îl însoţeau pe Caranthir în Thargelion; dar neamul lui Celegorm a primit-o cu braţele deschise, rugînd-o să rămînă cu ei, cu toate onorurile cuvenite, pînă la întoarcerea stăpînului lor. Aredhel a rămas bucuroasă şi, o vreme, toate au fost pe placul ei, fiind liberă să hălăduiască după pofta inimii pe plaiurile acelea împădurite; dar, cum lunile treceau şi Celegorm nu se întorcea, Aredhel a fost din nou cuprinsă de neastîmpăr, călărind de una singură tot mai departe şi căutînd mereu poteci noi şi luminişuri neştiute de nimeni. Astfel s-a întîmplat

– Sînt sora, nu servitoarea ta, a răspuns Aredhel, și dincolo de hotarele tale mă voi duce unde voi crede eu de cuviință. Iară de nu vei vrea să-mi dai escortă, mă voi duce singură.

– Din tot ce am îți dau ce vrei. Doar că doresc ca nimeni din cei care cunosc drumul pînă aici să nu trăiască dincolo de zidurile mele; și dacă pun temei pe tine, surioară, în alții nu mă prea încred că-și vor pune lacăt la gură.

Apoi Turgon a numit trei seniori din suita sa, care s-o însoțească pe Aredhel călare, rugîndu-i ca, dacă izbuteau să o înduplece, să o ducă pînă la Fingon, în Hithlum.

– Și vă spun să aveți luare-aminte, căci deși Morgoth încă este încercuit la Miazănoapte, sumedenie de alte primejdii pîndesc în Pămîntul de Mijloc, despre care Domnița nu are cunoștință.

Astfel a plecat Aredhel din Gondolin și inima lui Turgon s-a înnegurat la plecarea ei.

Dar cînd a ajuns Aredhel la Vadul Brithiach, de pe Rîul Sirion, le-a spus însoțitorilor săi:

– Apucați-o acum spre miazăzi, și nu spre miazănoapte, căci nu voi merge în Hithlum; inima mea dorește, mai degrabă, să-i găsească pe fiii lui Fëanor, prietenii mei de altădată.

Cu nici un chip n-au izbutit s-o facă să-și schimbe hotărîrea, astfel că au apucat-o spre miazăzi, după cum le poruncise ea, și au căutat să intre în Doriath. Dar străjuitorii hotarului nu le-au îngăduit acest lucru; așa suna porunca lui Thingol, ca nici un noldor să nu treacă de Brîu, numai rubedeniile sale din Casa lui Finarfin, și cu atît mai puțin puteau să pătrundă în Doriath cei ce erau prieteni cu fiii lui Fëanor. Astfel i-au spus străjerii lui Aredhel:

– Pînă în țara lui Celegorm pe care o cauți, Domniță, nu ți-e îngăduit cu nici un chip să treci prin regatul Regelui Thingol; ci numai ocolind Brîul lui Melian pe la miazăzi sau miazănoapte. Cea mai iute cale este pe potecile ce te duc la

răsărit de Brithiach, prin Dimbar, apoi de-a lungul hotarului dinspre miazănoapte al acestui regat, pînă treci Podul peste Esgalduin și Vadurile Aros și ajungi pe pămînturile de dincolo de Înălțimea Himring. Din cîte știm noi, acolo își duc traiul Celegorm și Curufin și, poate, vei avea norocul să-i găsești; dar drumul e plin de primejdii.

Astfel că Aredhel s-a întors și a căutat drumul periculos dintre văile bîntuite din Ered Gorgoth și hotarul de la miazănoapte al regatului Doriath; și, pe măsură ce se apropia de temuta vale Nan Dungortheb, călăreții s-au pomenit împresurați de umbre, și Aredhel s-a rătăcit de însoțitorii ei. Îndelung au căutat-o, dar în zadar; se temeau că fusese prinsă în vreo capcană sau că băuse din pîraiele otrăvite de pe acele meleaguri; iară vlăstarele ticăloase ale lui Ungoliant, care prin cele rîpe își făceau veacul, au ieșit din bîrloguri și le-au luat urma. Abia au scăpat cu viață. Iar cînd au ajuns într-un tîrziu înapoi în Gondolin și și-au depănat povestea, mare jale s-a abătut peste poporul din vale; iar Turgon a stat multă vreme singur, îndurînd în tăcere durerea și mînia.

Cît despre Aredhel, și ea și-a căutat tovarășii multă vreme; văzînd că nu-i găsește, a pornit mai departe de una singură, fiind netemătoare și dîrză, cum erau toți copiii lui Finwë; a urmat drumul, a trecut rîurile Esgalduin și Aros și astfel a ajuns în ținutul Himlad, între Aros și Celon, unde sălășluiau Celegorm și Curufin în acea vreme, înainte ca Asediul asupra Angbandului să fie spart. Ei doi erau duși de-acasă, îl însoțeau pe Caranthir în Thargelion; dar neamul lui Celegorm a primit-o cu brațele deschise, rugînd-o să rămînă cu ei, cu toate onorurile cuvenite, pînă la întoarcerea stăpînului lor. Aredhel a rămas bucuroasă și, o vreme, toate au fost pe placul ei, fiind liberă să hălăduiască după pofta inimii pe plaiurile acelea împădurite; dar, cum lunile treceau și Celegorm nu se întorcea, Aredhel a fost din nou cuprinsă de neastîmpăr, călărind de una singură tot mai departe și căutînd mereu poteci noi și luminișuri neștiute de nimeni. Astfel s-a întîmplat

– Sînt sora, nu servitoarea ta, a răspuns Aredhel, şi dincolo de hotarele tale mă voi duce unde voi crede eu de cuviinţă. Iară de nu vei vrea să-mi dai escortă, mă voi duce singură.

– Din tot ce am îţi dau ce vrei. Doar că doresc ca nimeni din cei care cunosc drumul pînă aici să nu trăiască dincolo de zidurile mele; şi dacă pun temei pe tine, surioară, în alţii nu mă prea încred că-şi vor pune lacăt la gură.

Apoi Turgon a numit trei seniori din suita sa, care s-o însoţească pe Aredhel călare, rugîndu-i ca, dacă izbuteau să o înduplece, să o ducă pînă la Fingon, în Hithlum.

– Şi vă spun să aveţi luare-aminte, căci deşi Morgoth încă este încercuit la Miazănoapte, sumedenie de alte primejdii pîndesc în Pămîntul de Mijloc, despre care Domniţa nu are cunoştinţă.

Astfel a plecat Aredhel din Gondolin şi inima lui Turgon s-a înnegurat la plecarea ei.

Dar cînd a ajuns Aredhel la Vadul Brithiach, de pe Rîul Sirion, le-a spus însoţitorilor săi:

– Apucaţi-o acum spre miazăzi, şi nu spre miazănoapte, căci nu voi merge în Hithlum; inima mea doreşte, mai degrabă, să-i găsească pe fiii lui Fëanor, prietenii mei de altădată.

Cu nici un chip n-au izbutit s-o facă să-şi schimbe hotărîrea, astfel că au apucat-o spre miazăzi, după cum le poruncise ea, şi au căutat să intre în Doriath. Dar străjuitorii hotarului nu le-au îngăduit acest lucru; aşa suna porunca lui Thingol, ca nici un noldor să nu treacă de Brîu, numai rubedeniile sale din Casa lui Finarfin, şi cu atît mai puţin puteau să pătrundă în Doriath cei ce erau prieteni cu fiii lui Fëanor. Astfel i-au spus străjerii lui Aredhel:

– Pînă în ţara lui Celegorm pe care o cauţi, Domniţă, nu ţi-e îngăduit cu nici un chip să treci prin regatul Regelui Thingol; ci numai ocolind Brîul lui Melian pe la miazăzi sau miazănoapte. Cea mai iute cale este pe potecile ce te duc la

răsărit de Brithiach, prin Dimbar, apoi de-a lungul hotarului dinspre miazănoapte al acestui regat, pînă treci Podul peste Esgalduin şi Vadurile Aros şi ajungi pe pămînturile de dincolo de Înălţimea Himring. Din cîte ştim noi, acolo îşi duc traiul Celegorm şi Curufin şi, poate, vei avea norocul să-i găseşti; dar drumul e plin de primejdii.

Astfel că Aredhel s-a întors şi a căutat drumul periculos dintre văile bîntuite din Ered Gorgoth şi hotarul de la miazănoapte al regatului Doriath; şi, pe măsură ce se apropia de temuta vale Nan Dungortheb, călăreţii s-au pomenit împresuraţi de umbre, şi Aredhel s-a rătăcit de însoţitorii ei. Îndelung au căutat-o, dar în zadar; se temeau că fusese prinsă în vreo capcană sau că băuse din pîraiele otrăvite de pe acele meleaguri; iară vlăstarele ticăloase ale lui Ungoliant, care prin cele rîpe îşi făceau veacul, au ieşit din bîrloguri şi le-au luat urma. Abia au scăpat cu viaţă. Iar cînd au ajuns într-un tîrziu înapoi în Gondolin şi şi-au depănat povestea, mare jale s-a abătut peste poporul din vale; iar Turgon a stat multă vreme singur, îndurînd în tăcere durerea şi mînia.

Cît despre Aredhel, şi ea şi-a căutat tovarăşii multă vreme; văzînd că nu-i găseşte, a pornit mai departe de una singură, fiind netemătoare şi dîrză, cum erau toţi copiii lui Finwë; a urmat drumul, a trecut rîurile Esgalduin şi Aros şi astfel a ajuns în ţinutul Himlad, între Aros şi Celon, unde sălăşluiau Celegorm şi Curufin în acea vreme, înainte ca Asediul asupra Angbandului să fie spart. Ei doi erau duşi de-acasă, îl însoţeau pe Caranthir în Thargelion; dar neamul lui Celegorm a primit-o cu braţele deschise, rugînd-o să rămînă cu ei, cu toate onorurile cuvenite, pînă la întoarcerea stăpînului lor. Aredhel a rămas bucuroasă şi, o vreme, toate au fost pe placul ei, fiind liberă să hălăduiască după pofta inimii pe plaiurile acelea împădurite; dar, cum lunile treceau şi Celegorm nu se întorcea, Aredhel a fost din nou cuprinsă de neastîmpăr, călărind de una singură tot mai departe şi căutînd mereu poteci noi şi luminişuri neştiute de nimeni. Astfel s-a întîmplat

ca, spre sfîrşitul anului, să ajungă în partea de miazăzi a ţinutului şi să treacă Rîul Celon; pînă să se dumirească unde era, s-a pierdut în Codrul Nan Elmoth.

Era codrul în care, în alte vremuri, Melian păşise în zorii Pămîntului de Mijloc, cînd copacii erau încă tineri şi vraja încă mai stăruia asupra lor. De atunci copacii din Nan Elmoth crescuseră, ajungînd cei mai înalţi şi mai umbroşi din întregul Beleriand, iar printre ei soarele nu pătrundea niciodată; acolo trăia Eöl, numit Elful Întunecat. De felul său era din neamul lui Thingol, dar, în Doriath, nu se simţise niciodată în pace şi în linişte, astfel că, atunci cînd Brîul lui Melian a înconjurat Pădurea Region, sălaşul său, a fugit în Nan Elmoth. Acolo s-a aciuat în umbrele adînci, iubind noaptea şi amurgul de sub stele. Se ferea de noldori, învinovăţindu-i de întoarcerea lui Morgoth care tulburase liniştea din Beleriand; îi plăceau gnomii mai mult decît oricărui alt neam de elfi din străvechime. De la el aflau gnomii ce se petrecea în meleagurile eldarilor.

Venind vorba de gnomi, două erau drumurile lor ce coborau din Munţii Albaştri şi traversau Beleriandul Răsăritean, iar calea de la miazănoapte, spre Vadurile Aros, trecea nu departe de Nan Elmoth; era locul unde se întîlnea Eöl cu naugrimii şi stăteau la sfat. Pe măsură ce prietenia lor se adîncea, Eöl se ducea cînd şi cînd în ospeţie în sălaşurile lor adînci, Nogrod şi Belegost, şi rămînea acolo o vreme. Astfel a deprins de la ei nişte taine despre munca în fierărie şi, cu timpul, a ajuns mare meşter făurar; şi a născocit el un metal, dur ca oţelul gnomilor, dar atît de uşor de lucrat, încît putea să-l toarne în fire subţiri şi mlădioase şi totuşi atît de trainice, încît nici tăiş, nici ascuţiş nu le putea frînge. L-a numit *galvorn*, negru şi lucios ca jaisul, şi-n el se-nveşmînta ori de cîte ori pleca de acasă spre alte meleaguri. Dar cu toate că umbla cocîrjat din pricina muncii în fierărie, nu era mic de statură precum gnomii, ci un elf înalt, de soi nobil şi înrudit de aproape cu telerii, cu toate că avea chipul întunecat; iar ochii

lui puteau străpunge adînc umbre şi locurile întunecate. Aşa s-a întîmplat că a zărit-o pe Aredhel Ar-Feiniel pe cînd hoinărea printre copacii înalţi de la marginea codrului Nan Elmoth, o lucire de alb pe meleagul acela cufundat în întuneric. Peste poate de frumoasă i s-a părut şi pe loc i s-a aprins dorinţa de a o avea pentru sine; a înconjurat-o cu vrăjile sale pînă cînd Aredhel n-a mai găsit drumul de întoarcere, ci se tot adîncea printre copaci pînă a ajuns la sălaşul lui, în inima pădurii. Acolo îi era fierăria şi sălile întunecate, iar pînă şi puţinii servitori pe care-i avea erau aidoma stăpînului lor de tăcuţi şi de ascunşi. Şi cînd Aredhel, frîntă de atîta orbecăială, a ajuns într-un tîrziu la porţile lui Eöl, el s-a arătat şi i-a urat bun sosit şi a poftit-o în casa lui. Şi acolo a şi rămas; căci Eöl a luat-o de soaţă şi multă vreme a trecut pînă cînd neamul lui Aredhel a mai auzit ceva despre ea.

Povestea nu spune că Aredhel s-ar fi împotrivit cu totul sau că traiul în Nan Elmoth i-ar fi fost un chin în toţi acei mulţi ani. Căci deşi, supunîndu-se poruncii lui Eöl, trebuia să se ferească de lumina soarelui, călătorea împreună cu el pînă departe, însă numai sub lumina stelelor sau a secerii lunii; singură, iarăşi, era liberă să se plimbe cît voia, doar că Eöl nu-i îngăduia să se ducă să-i caute pe fiii lui Fëanor sau pe oricare altul dintre noldori. La vremea cuvenită, Aredhel i-a dăruit lui Eöl un fiu, acolo, în umbrele codrului Nan Elmoth, căruia în sufletul ei i-a dat nume în graiul neîngăduit al noldorilor, Lómion – Copilul Amurgului; tatăl său însă nu i-a dat nici un nume înainte să fi împlinit doisprezece ani. Atunci l-a numit Maeglin, adică Privire Ageră, căci băgase de seamă că ochii fiului erau mult mai pătrunzători decît ai săi, iar mintea sa putea desluşi tainele inimilor dincolo de negura cuvintelor.

Crescînd, Maeglin semăna la chip şi alcătuirea trupului mai curînd cu noldorii, dar la fire şi la gînd aducea cu tatăl său. Era scump la vorbă, dar cînd vorbea despre lucruri ce-l

atingeau unde-l durea, vocea lui avea o putere care-i tulbura pe cei ce-l auzeau şi-i îngenunchea pe cei ce-i stăteau împotrivă. Era înalt, cu părul negru, cu ochi la fel, dar strălucitori şi ageri precum ai noldorilor, iar pielea îi era albă. Adesea îl însoţea pe Eöl în oraşele gnomilor, la răsărit de Ered Lindon, şi-acolo învăţa plin de zel tot ce-i spuneau ei, mai cu seamă ştiinţa de a găsi metale de tot felul în munţi.

Se spune însă că Maeglin o îndrăgea pe mama lui mai mult, iar cînd Eöl era plecat, şedea îndelung lîngă ea şi asculta tot ce-i povestea ea despre mama ei şi despre faptele noldorilor în Eldamar şi despre măreţia şi vitejia prinţilor din Casa lui Fingolfin. Pe toate le-a strîns Maeglin în inima sa, dar mai ales ceea ce auzea despre Turgon, care nu avea moştenitor, după cum îi spunea mama sa; căci Elenwë, soaţa lui, pierise pe cînd trecuseră strîmtoarea Helcaraxë, încît fiica lui, Idril Celebrindol, era singuru-i copil.

Tot spunîndu-i aceste poveşti, lui Aredhel i s-a făcut dor să-şi vadă rudele şi se minuna că, iată, fusese o vreme cînd se săturase de lumina din Gondolin şi de fîntînile în soare şi de pajiştile verzi ale văii Tumladen sub cerurile vîntoase ale primăverii; unde mai pui că rămînea adesea singură în umbrele casei, cînd soţul şi fiul ei plecau într-ale lor. Poveştile acestea au fost şi pricina primelor certuri dintre Maeglin şi Eöl. Căci Aredhel cu nici un chip nu i-ar fi dezvăluit lui Maeglin unde trăia Turgon şi nici pe ce căi s-ar fi putut ajunge acolo, iar el n-o grăbea să-i spună, aşteptînd clipa potrivită să-i smulgă taina sau crezînd că-i va putea citi gîndurile nepăzite; dar, înainte de a face acest lucru, dorea să-i întîlnească pe noldori şi să intre în vorbă cu fiii lui Fëanor, rubedeniile sale, care îşi aveau sălaşul nu departe de al lor. Şi-a mărturisit dorinţa tatălui său, dar Eöl s-a înfuriat.

– Tu ţii de Casa lui Eöl, Maeglin, fiul meu, nu de cea a golodhrimilor. Tot pămîntul acesta al telerilor este şi nu voi să aud de cei care ne-au răpus neamul, cotropitorii şi uzurpatorii

caselor noastre, şi nici ca fiul meu să se amestece cu ei! Şi-mi vei da ascultare fără să crîcneşti, altfel te pun în lanţuri!

Maeglin nu i-a răspuns, a rămas tăcut şi rece şi de atunci nu l-a mai însoţit pe Eöl în drumurile sale; iar Eöl a-nceput să-şi privească fiul cu neîncredere.

S-a întîmplat ca, în mijlocul verii, gnomii să-l poftească – după cum le era obiceiul – pe Eöl la un ospăţ în Nogrod; şi Eöl s-a dus. Maeglin şi mama lui erau acum liberi o vreme să se ducă pe unde pofteau, astfel că adesea călăreau pînă la poalele codrului, în căutarea luminii soarelui; şi în inima lui Maeglin s-a aprins dorinţa să plece pentru totdeauna din Nan Elmoth. Astfel că i-a spus lui Aredhel:

– Doamnă, să plecăm de aici cît avem vreme! Ce nădejde este în codrul ăsta pentru Domnia ta sau pentru mine? Sîntem ţinuţi prizonieri aici şi n-am nimic de cîştigat; am învăţat tot ce mă putea învăţa tatăl meu sau ce mi-ar putea arăta naugrimii. Ce-ar fi să căutăm Gondolinul? Vei fi călăuza mea, iar eu voi fi străjerul Domniei tale.

S-a bucurat Aredhel auzindu-l şi l-a privit cu mîndrie pe fiul ei. Spunîndu-le servitorilor lui Eöl că se duc să-i caute pe fiii lui Fëanor, au plecat şi s-au îndreptat spre marginea dinspre miazănoapte a codrului. Au traversat firavul pîrîu Celon, au pătruns în Himlad şi au călărit mai departe spre Vadurile Aros, anume spre apus, de-a lungul hotarului Doriathului.

Iată că Eöl s-a reîntors din răsărit mai iute decît crezuse Maeglin, la numai două zile după plecarea soaţei şi a fiului său; l-a cuprins o mînie atît de aprigă, încît a pornit după ei chiar pe lumina zilei. Dar, intrînd în Himlad, şi-a înfrînat mînia şi a înaintat cu mare grijă, amintindu-şi că-l pîndea primejdia, căci puternicii seniori Celegorm şi Curufin nu-l îndrăgeau defel pe Eöl, unde mai pui că seniorul Curufin avea o fire tare năbădăioasă. Dar străjerii din Aglon îi văzuseră pe Maeglin şi pe Aredhel trecînd spre Vadurile Aros, încît Curufin a mirosit că se întîmpla ceva ciudat, astfel că a

coborît din trecătoare, făcîndu-şi tabăra în apropierea Vadurilor. Încît Eöl, înainte să fi apucat să străbată o bună bucată de drum prin Himlad, a fost împresurat de călăreţii lui Curufin, care l-au dus la stăpînul lor.

Iar Curufin i-a spus lui Eöl:

– Ce misie ai tu, Elf Întunecat, aici, pe pămînturile mele? Ceva care arde, te pomeneşti, dacă unul ca tine, atît de înfricoşat de lumina soarelui, umblă prin pustii ziua-n amiaza mare.

Ştiind primejdia în care se afla, Eöl şi-a înghiţit vorbele amare ce i-au venit pe limbă:

– Senior Curufin, a zis el, am aflat că fiul meu şi soaţa mea, Domniţa Dalbă din Gondolin, au venit în ospeţie la tine pe cînd eu eram plecat de acasă; şi mi s-a părut potrivit să-i însoţesc în călătorie.

Curufin a izbucnit în rîs la vorbele lui Eöl şi i-a răspuns:

– De le-ai fi fost alături, ar fi fost primiţi cu mai puţină căldură decît s-ar fi aşteptat; dar totuna-i, căci nu la mine au venit. Nu-s nici două zile de cînd au trecut de Arossiach şi, de acolo, au apucat-o în galop spre apus. Îmi pare că vrei să mă duci de nas, dacă nu cumva tu însuţi eşti cel păcălit.

– Atunci, stăpîne, poate-mi vei îngădui să merg mai departe şi să descopăr adevărul acestei întîmplări.

– Îngăduinţă ai din parte-mi, dar nu şi dragoste, a răspuns Curufin. Cu cît vei părăsi mai curînd pămînturile mele, cu atît mă voi bucura mai tare.

Eöl a urcat în şa, spunînd:

– Tare-i bine, Senior Curufin, să dai peste o rubedenie atît de binevoitoare la nevoie. Îmi voi aminti de bunăvoinţa ta cînd mă voi întoarce.

Curufin l-a aţintit pe Eöl cu priviri întunecate:

– Să nu mi te împăunezi cu rangul soaţei tale în faţa mea, i-a spus el. Căci cei care rapesc fiicele noldorilor şi le iau de soaţe fără zestre ori învoire nu-şi cîştigă rubedenii printre aceştia. Ţi-am îngăduit să pleci. Mulţumeşte-te cu atît şi te du!

Legile eldarilor mă opresc să te răpun acum. Dar ascultă-mi bine sfatul; te întoarnă acum în sălaşul tău din întunecimea Nan Elmoth; căci inima-mi spune că, dacă vei porni acum pe urmele celor ce nu te mai iubesc, nicicînd nu te vei mai întoarce pe aceste meleaguri.

În mare grabă a luat-o din loc Eöl şi sufletul i s-a umplut de ură împotriva tuturor noldorilor; înţelesese el, vezi bine, că Maeglin şi Aredhel fugeau spre Gondolin. Mînat de furie şi de ruşinea umilinţei sale, a trecut Vadurile Aros şi a dat pinteni calului, apucînd-o pe acelaşi drum pe care călăriseră şi ei; dar, cu toate că fugarii nu ştiau că erau urmăriţi, iar el avea armăsarul cel mai iute de picior, n-a izbutit să-i prindă din urmă nici cît să-i vadă de la depărtare, înainte ca ei să ajungă la vadul Brithiach şi acolo să-şi abandoneze caii. Dar ghinionul a făcut ca tocmai acolo să fie daţi de gol, căci caii au nechezat cu putere, iar armăsarul lui Eöl i-a auzit şi şi-a înteţit galopul înspre ei. Eöl a zărit din depărtare veşmîntul alb al lui Aredhel şi a băgat de seamă pe unde a luat-o în căutarea intrării tăinuite în munţi.

În ăst timp, Aredhel şi Maeglin au ajuns la Porţile Exterioare ale Gondolinului şi la Străjerii Întunecaţi de sub munţi; cu mare bucurie a fost primită Aredhel, iar după ce au trecut de cele şapte porţi, a ajuns împreună cu Maeglin la Turgon, pe Amon Gwareth. Nu mică i-a fost mirarea Regelui ascultînd tot ceea ce avea de povestit Aredhel; de Maeglin, fiul surorii sale, i-a plăcut de la prima privire, văzînd în el pe unul ce pe drept merita să se numere printre prinţii noldorilor.

– Mă bucur nespus că Ar-Feiniel s-a reîntors în Gondolin, a zis el, şi-acum cu mult mai frumos va părea iarăşi oraşul meu decît în zilele în care am socotit-o pierdută pentru totdeauna. Iar Maeglin va avea parte de cele mai înalte onoruri în regatul meu.

Maeglin a făcut o plecăciune adîncă şi l-a recunoscut pe Turgon drept stăpîn şi rege, punîndu-se în slujba lui, dar după

aceea a rămas tăcut și cercetător, căci minunile și măreția din Gondolin întreceau tot ceea ce-și închipuise el din poveștile spuse de mama lui și-l uimeau peste măsură puterea orașului și mulțimea locuitorilor săi și a lucrurilor frumoase pe care le vedea. Dar cel mai tare îi atrăgea privirile Idril, fiica Regelui, care ședea lîngă el; căci bălaie era ea, asemenea vanyarilor, neamul mamei ei, și-i părea lui aidoma Soarelui din care își primea lumina sala Regelui.

Însă Eöl, apucînd-o pe drumul pe care se făcuse nevăzută Aredhel, a dat peste Rîul Secat și peste poteca tainică și, furișîndu-se nevăzut și neauzit, a ajuns la Străjeri, care l-au prins și l-au luat la întrebări. Și auzindu-l spunînd că Aredhel i-ar fi soață, s-au mirat și au trimis în Oraș un sol iute de picior, care s-a înfățișat Regelui.

– Stăpîne, a strigat acesta, Străjerii au prins pe unul care a venit pe furiș pînă la Poarta Întunecată. Zice că-l cheamă Eöl, e-un elf înalt, smead și încruntat la față, din neamul sindarilor; și mai zice că domnița Aredhel i-ar fi soață și cere să fie adus în fața domniei tale. Mînia-i este mare, iar el e-atît de aprig, că-i greu de stăpînit; dar nu l-am răpus, așa cum cere porunca ta.

Aredhel s-a înspăimîntat:

– Vai și-amar! Eöl s-a luat după noi, așa cum ne-am temut. S-a furișat însă, căci de văzut n-am văzut și n-am auzit pe nimeni să ne urmărească atunci cînd am intrat pe Calea Ascunsă.

Apoi spuse către sol:

– Adevărat grăiește el. Eöl e numele lui, iar eu îi sînt soață; este tatăl fiului meu. Nu-l răpuneți, ci aduceți-l aici, în fața Regelui, să-l judece, dacă asta este voia Regelui.

Așa au făcut; Eöl a fost adus în sala lui Turgon și a stat în fața tronului, mîndru și ursuz. Era tot atît de uluit ca și fiul său de ceea ce vedea în jur, sporindu-i și mai mult mînia din suflet și ura față de noldori. Dar Turgon i-a arătat

toate onorurile cuvenite, s-a ridicat de pe tron și l-a luat de mînă, spunîndu-i:

– Fii bine venit, rudă a mea, căci asta ești pentru mine. Aici vei trăi după cum ți-e voia, fără doar că aici vei rămîne și nu-mi vei putea părăsi regatul; căci astfel este pravila mea: nimeni din cei care găsesc drumul încoace nu mai pleacă.

Eöl însă și-a retras mîna:

– Nu-ți recunosc pravila, a spus el. N-aveți nici un drept nici tu și nici vreun altul de pe acest meleag să vă faceți stăpîni peste pămînturi ori să hotărniciți fruntarii nici aici și nici afară. Acesta este tărîmul telerilor, cărora voi le-ați adus războiul și toată tulburarea asta, purtîndu-vă cu înfumurare și cu nedreptate. Nu-mi pasă de tainele voastre, ci am venit să cer ceea ce al meu este: pe soața și pe fiul meu. Dar, dacă asupra lui Aredhel, sora ta, ai vreun drept, atunci să rămînă; n-are decît pasărea să zboare înapoi în colivia ei, de care se va sătura din nou curînd, așa cum s-a săturat și înainte. Dar asupra lui Maeglin n-ai nici un drept. Pe fiul meu nu-l vei ține tu aici. Vino, Maeglin, fiu al lui Eöl! Tatăl tău îți poruncește. Părăsește casa dușmanilor săi și a celor care i-au răpus neamul sau blestemat să fii!

Maeglin însă a rămas tăcut.

Atunci Turgon s-a așezat înapoi pe tron, ținînd cîrja judecății în mînă, și astfel a grăit cu voce aspră:

– Nu mă voi lua la sfadă cu tine, Elf Întunecat. Numai săbiile noldorilor îți apără codrul neînsorit. Libertatea pe care o ai de a străbate sălbăticiile celea neamului meu o datorezi; de n-ar fi fost ei, de mult ai fi rînit ca un sclav în genunile Angbandului. Aici eu sînt Rege; vrei, nu vrei, osînda mea pravilă este. Ai de ales: fie rămîi aici, fie mori aici; la fel are de ales și fiul tău.

Eöl l-a privit pe Regele Turgon în ochi, dar nu s-a lăsat înduplecat, ci a stat multă vreme fără să scoată o vorbă și fără să se miște, iar în sală s-a lăsat o tăcere adîncă; și s-a

înspăimîntat Aredhel, căci știa ce-i putea pielea la mînie lui Eöl. Dintr-o dată, iute ca un șarpe, Eöl a scos o dardă pe care-o ținuse ascunsă sub mantie și a azvîrlit-o asupra lui Maeglon, strigînd:

– A doua soartă mi-o aleg și o aleg și pentru fiul meu! N-ai să păstrezi ce-i al meu!

Dar Aredhel s-a aruncat în fața armei și darda i s-a înfipt în umăr: în aceeași clipă s-au repezit asupra lui Eöl mulți dintre cei care erau acolo și l-au legat fedeleș, scoțîndu-l apoi din sală, în timp ce alții se îngrijeau de Aredhel. Maeglin a rămas tăcut, urmărindu-l din priviri pe tatăl său.

S-a hotărît ca Eöl să fie adus a doua zi în fața Regelui, spre a fi judecat; Aredhel și Idril l-au rugat pe Turgon să fie milostiv cu el. Dar, în seara aceea, Aredhel a căzut bolnavă, cu toate că rana păruse mică; s-a cufundat în întunecime și, după lăsarea nopții, a murit; căci vîrful dardei era otrăvit, dar nimeni n-a știut acest lucru pînă n-a fost prea tîrziu.

Încît, atunci cînd Eöl a fost adus în fața lui Turgon, n-a mai găsit pic de îndurare; l-au dus la Caragdûr, un hău în stînca neagră din peretele dinspre miazănoapte al dealului pe care se afla orașul, de pe al cărui zid înalt și drept urmau să-l arunce. Maeglin stătea și privea tăcut; în cele din urmă, Eöl i-a strigat:

– Te lepezi de tătîne-tău și de neamul său, halal fiu ce ești! Ai să dai greș în tot ce-ți pui în gînd să faci și-ai să mori de-aceeași moarte ca și mine.

Apoi l-au azvîrlit pe Eöl în prăpastie și astfel a pierit el și toți au gîndit că s-a făcut dreptate; numai Idril a fost cuprinsă de tulburare și, din acea zi, n-a mai avut încredere în cei de-un neam cu ea. Maeglin însă a propășit și și-a cîștigat faima printre gondolini, fiind lăudat de toți și bucurîndu-se de prețuirea lui Turgon; căci era pe cît de dornic, pe atît de iute în a învăța cît mai multe, dar avea și el destule de împărtășit altora. În jurul lui s-au strîns toți cei ce-și dovedeau dibăcia în mînuirea foalelor din fierărie și în sfredelirea pămîntului; cătînd în măruntaiele munților Echoriath (adică Munții Încercuitori), Maeglin a găsit acolo vîne bogate în tot felul de metale. Cel mai prețios pentru el era fierul dur din mina Anghabar, în partea de miazănoapte a munților, pe care se pricepea să-l forjeze și să-l preschimbe în oțel. Astfel au devenit armele gondolindrimilor tot mai puternice și mai tăioase; de mare folos aveau să le fie acestea în zilele ce urmau să vină. Maeglin era înțelept și cumpătat în sfaturile ce le dădea, dar și neîndurător și viteaz cînd era nevoie. Ceea ce s-a dovedit mai tîrziu, cînd, în cumplitul an al bătăliei Nirnaeth Arnoediad, Turgon a ieșit din valea sa ascunsă pentru a se duce în ajutorul lui Fingon, la miazănoapte, și Maeglin n-a vrut să rămînă în Gondolin ca regent, ci i s-a alăturat în război lui Turgon și a luptat umăr la umăr cu el, arătîndu-se crud și netemător în luptă.

Soarta lui Maeglin se arăta bună și frumoasă, prin urmare, căci ajunsese mare printre prinții noldorilor, iar măreția lui nimeni n-o întrecea, în afară de unul singur, aflat în cel mai vestit dintre regatele lor. Dar ce era în inima lui ținea bine tăinuit; și batăr că nu toate se petreceau după vrerea lui, îndura în tăcere, ascunzîndu-și gîndurile, încît puțini ar fi putut să i le citească, iar printre aceștia era și Idril Celebrindal. Căci din primele zile petrecute de el în Gondolin, Maeglin purta în sine o durere, care-i răpea orice bucurie: iubea frumusețea lui Idril și o dorea pe fată, dar fără de speranță. Eldarii nu își întemeiau familii cu rubedenii atît de apropiate și nici că avuseseră vreodată dorința să facă așa; dar chiar și fără această piedică, Idril nu-l iubea pe Maeglin defel; iar știind ce gînduri nutrea pentru ea, se îndepărta și mai mult de el. Ei i se părea iubirea lui un lucru ciudat și nefiresc, așa cum l-au și socotit eldarii de atunci încoace: un rod ticălos al Răpunerii Rubedeniilor, prin mijlocirea căruia umbra blestemului rostit de Mandos întuneca și ultima nădejde a noldorilor. Anii treceau, dar Maeglin tot pe Idril o pîndea și o aștepta,

iar iubirea s-a preschimbat în întunecime în inima lui. Încît căuta tot mai mult să-şi împlinească vrerile în alte privinţe, nedîndu-se îndărăt de la nici o povară sau spetire, dacă prin asta cîştiga în putere.

Astfel s-au petrecut lucrurile în Gondolin; şi în inima acelui regat fericit, atîta vreme cît i-a durat măreţia, a fost semănat un negru grăunte al răului.

CAPITOLUL XVII

Despre venirea oamenilor în Apus

După trecerea a mai mult de trei sute de ani de la venirea noldorilor în Beleriand, în vremea Păcii Îndelungate, Finrod Felagund, seniorul din Nargothrond, a trecut Sirionul pe malul răsăritean ca să se ducă la vînătoare cu Maglor şi Maedhros, fiii lui Fëanor. După o vreme, obosit să tot ia urma vînatului, a pornit-o de unul singur spre munţii Ered Lindon, pe care-i vedea lucind în depărtare; apucînd pe Drumul Gnomilor, a traversat Rîul Gelion pe la Vadul Sarn Athrad, de unde a cotit spre miazăzi, trecînd peste pîraiele dinspre izvoarele Ascarului şi a ajuns în partea de miazănoapte a ţinutului Ossiriand.

Într-o vale dintre dealurile de la poalele munţilor, sub locul de unde izvora Rîul Thalos, a zărit lumini în noapte şi a auzit zvon de cînt undeva, în depărtare. Tare s-a mai minunat el, căci ştia că Elfii Verzi de pe acel meleag nu aprindeau focuri şi nu cîntau pe timp de noapte. La început, s-a temut că vreo ceată de orci izbutise oarecum să iasă din împrejmuirea

de la miazănoapte, dar, apropiindu-se mai mult, și-a dat seama că nu era vorba de orci; cîntăreții foloseau un grai pe care nu-l mai auzise pînă atunci, neasemenea graiului gnomilor ori al orcilor. Atunci s-a oprit Felagund, a rămas nemișcat în umbra noptatică a copacilor și, uitîndu-se în jos, către tabăra aceea, a zărit o seminție neștiută de el.

Cei ce se aflau acolo erau o parte din neamul și obștea care-l urmase pe Bëor Bătrînul, după cum a fost numit mai tîrziu, mare căpetenie printre Oameni. După multe vieți de rătăcire dincolo de hotarele Răsăritului, Bëor i-a călăuzit, în cele din urmă, peste Munții Albaștri, și astfel au ajuns ei prima seminție a Oamenilor care a pătruns în Beleriand; cîntau acum pentru că erau bucuroși, crezînd că scăpaseră de toate primejdiile și că ajunseseră, în sfîrșit, pe un meleag unde nu aveau de ce se teme.

Felagund a stat îndelung și i-a privit și inima i s-a aprins de iubire pentru ei; a rămas însă ascuns printre copaci, pînă cînd i-a văzut adormind. Abia atunci s-a urnit din ascunziș și s-a dus printre cei care dormeau, așezîndu-se lîngă focul ce dădea să se stingă, nestrăjuit de nimeni; a luat în mînă o harpă simplă la care cîntase Bëor și pe care, apoi, o pusese deoparte și a început să cînte pe strunele ei un cînt cum n-auziseră nicicînd urechile oamenilor; căci nu avuseseră nici un dascăl care să-i deprindă arta cîntatului și tot ce știau se datora Elfilor Verzi din sălbăticie.

S-au trezit oamenii și au ascultat cum ciupea Felagund coardele și cum cînta și fiecare dintre ei gîndea că visează un vis fermecat, pînă cînd zărea că și ceilalți erau treji; dar unul n-a scos un cuvînt și nu s-a mișcat cîtă vreme a cîntat Felagund, atît de frumoasă era muzica aceea și minunea cîntului. Înțelepte erau vorbele Regelui elf și inimile celor ce-l ascultau s-au înțelepțit și ele; căci lucrurile despre care glăsuia în cîntul său, despre facerea Ardei și binecuvîntarea din tărîmul Aman de dincolo de negurile Mării, se închegau în vedenii limpezi dinaintea ochilor lor, iar mintea fiecăruia tălmăcea graiul elfic după cum îi era felul și alcătuirea sa.

Astfel s-a făcut că oamenii l-au numit pe Regele Felagund, fiind el primul dintre eldari ce le-a ieșit în cale, Nóm, anume Înțelepciune în graiul lor, iar după el i-au numit nómini pe cei de-o spiță cu el. Cu adevărat își închipuiseră ei la început că Felagund era unul dintre valari, despre care auziseră că ar fi trăit undeva, departe, în Apus; după cum spun unii, aceasta ar fi fost și pricina peregrinării lor. Dar Felagund a rămas în mijlocul lor multă vreme și le-a deslușit adevărul despre lume și ei l-au îndrăgit și l-au numit stăpînul lor, de atunci rămînînd ei credincioși casei lui Finarfin.

Dintre toate neamurile, eldarii erau cei mai iscusiți la a deprinde alte graiuri; iar Felagund a descoperit și că putea citi în mințile oamenilor acele gînduri cărora doreau să le dea glas, încît își putea ușor tălmăci vorbele lor. Se mai spune despre acești oameni că de multă vreme legaseră prieteșug cu Elfii Întunecimii, ce trăiau la răsărit de munți, și le învățaseră graiul; cum toate graiurile quendilor aveau aceeași obîrșie, graiul lui Bëor și al poporului său se asemăna cu cel al elfilor în multe cuvinte și alcătuiri. Curînd, Felagund putea sta la taifas cu Bëor; și cîtă vreme a locuit în casa lui, au avut multe ceasuri de taifas. Dar de cîte ori îl întreba despre cum se iviseră oamenii și despre călătoriile lor, Bëor mai mult tăcea decît răspundea; adevărul e că știa puține, căci străbunii seminției sale fuseseră zgîrciți cu istoriile despre trecutul lor, iar peste ținerea lor de minte se așternuse tăcerea.

– În urma noastră e numai întuneric, i-a spus odată Bëor; noi am întors spatele acelui întuneric și nu voim a mai ne înturna acolo nici batăr cu gîndul. Inimile noastre se îndreaptă către Apus și avem credința că acolo vom găsi Lumina.

Mai pe urmă avea să se spună printre eldari că, atunci cînd oamenii s-au trezit în Hildórien, o dată cu răsăritul Soarelui, iscoadele lui Morgoth se aflau la pîndă și, curînd,

vestea aceasta a ajuns la urechile lui; iar ceea ce a auzit i s-a părut lui o întîmplare atît de neobişnuită, încît singur a părăsit în taină fortăreaţa Angband şi s-a dus în Pămîntul de Mijloc, lăsîndu-l pe Sauron să conducă în locul lui Războiul. Despre cele petrecute între Morgoth şi oameni, eldarii nu ştiau nimic la acea vreme, iar, mai tîrziu, au aflat prea puţine; dar că inimile oamenilor erau apăsate de întunecime (precum ale noldorilor de Răpunerea Rubedeniilor şi de Osînda lui Mandos) au desluşit eldarii chiar şi la obştea Prietenilor Elfilor, primii pe care i-au cunoscut. A strica ori a distruge tot ce se ivea nou şi frumos fusese dintotdeauna dorinţa suverană a lui Morgoth; nu încape îndoială că acelaşi gînd îl mîna şi acum ca, prin teamă şi minciuni, să-i transforme pe oameni în vrăjmaşii eldarilor şi să-i stîrnească, pentru ca din Răsărit să atace Beleriandul. Dar dorinţa aceasta a lui nu i se putea împlini cu una, cu două şi nicicînd nu şi-a văzut-o săvîrşită pînă la capăt; căci – din cîte se spune – oamenii au fost la început puţini foarte la număr, cîtă vreme spaima lui Morgoth creştea la gîndul că eldarii îşi sporeau puterea şi-şi întăreau alianţa, astfel că s-a întors în Angband, lăsînd în urmă, pînă una-alta, doar o mînă de servitori de-ai lui, şi aceştia dintre cei mai puţin vînjoşi şi vicleni.

De la Bëor a aflat Felagund că mai erau încă mulţi oameni care porniseră spre Apus mînaţi de aceeaşi dorinţă.

– Sînt şi alţii, chiar din neamul meu, care au trecut Munţii nu departe de aici, i-a spus Bëor; iar haladinii, un popor cu alt grai decît al nostru, mai adastă încă pe clinele răsăritene, aşteptînd veşti înainte de-a porni mai departe. Şi mai sînt oameni al căror grai se aseamănă cu al nostru, cu ei facem negoţ cînd şi cînd. Ei s-au pornit la drum înaintea noastră, dar i-am ajuns şi i-am şi lăsat în urmă; sînt tare mulţi, dar nu se răzleţesc unii de alţii, din care pricină înaintarea le e îngreunată, mai cu seamă că au o singură căpetenie, Marach pe nume.

Pe Elfii Verzi din Ossiriand venirea oamenilor i-a tulburat şi, auzind ei că un senior de-al eldarilor de peste Mare se afla printre ei, au trimis soli la Felagund. Şi i-au spus aceştia:

– Stăpîne, dacă ai putere asupra nou-veniţilor, roagă-i să se întoarcă pe drumurile pe care au venit sau să-şi vadă de drum mai departe. Căci nu dorim s-avem pe meleagurile noastre străini care să ne tulbure pacea. Seminţia asta ne retează copacii şi ne vînează sălbăticiunile; nu le sîntem prieteni şi, dacă nu pleacă, îi vom chinui în fel şi chip.

A ascultat Bëor de sfatul lui Felagund şi a strîns el toate familiile şi rubedeniile răzleţite ale obştei sale şi şi-au mutat tabăra pe celălalt mal al Rîului Gelion, aşezîndu-se pe pămînturile lui Amrod şi Amras, pe malul răsăritean al Rîului Celon, la miazăzi de Nan Elmoth, nu departe de hotarul cu Doriath; de atunci, acel meleag s-a numit Estolad, Tabăra. Dar după scurgerea unui an, cînd Felagund a dorit să se întoarcă în ţara lui, Bëor l-a rugat să-i îngăduie să-l însoţească; astfel a rămas el supus al Regelui din Nargothrond, pînă la sfîrşitul zilelor sale. De atunci i-a şi rămas numele de Bëor, căci înainte se numise Balan; Bëor înseamnă „Vasalul" în graiul poporului său. Mai-mare peste acest popor l-a lăsat pe Baran, fiul său; iar el nu s-a mai întors nicicînd în Estolad.

Curînd după plecarea lui Felagund, ceilalţi oameni despre care pomenise Bëor au intrat şi ei în Beleriand. Întîi au venit haladinii; dar fiind întîmpinaţi cu neprietenie de Elfii Verzi, au apucat-o spre miazănoapte şi s-au aşezat în Thargelion, în ţara lui Caranthir, fiul lui Fëanor; au trăit în pace o vreme, iar poporul lui Caranthir nu i-a prea luat în seamă. În anul următor, Marach şi-a adus obştea peste munţi; era un neam de oameni înalţi şi războinici, înaintînd în companii bine rînduite; elfii din Ossiriand s-au ascuns din calea lor, ferindu-se să-i atragă în vreo cursă. Dar auzind Marach că poporul lui Bëor trăia pe un meleag verde şi roditor, au luat-o şi ei pe Drumul Gnomilor la vale şi s-au

statornicit în ţinutul de la miazănoapte şi răsărit de locul de sălăşluire al lui Baran, fiul lui Bëor; şi-ntre cele două popoare s-a legat o prietenie strînsă.

Felagund însuşi se întorcea adesea ca să-i vadă pe oameni; şi-au mai venit în Estolad şi alţi mulţi elfi de pe meleagurile apusene, noldori şi sindari deopotrivă, nerăbdători să-i vadă pe edaini, a căror ivire fusese de mult prorocită. Atanii, A Doua Seminţie, acesta era numele dat oamenilor în Valinor în poveştile ce pomeneau de venirea lor; dar în graiul din Beleriand numele acesta s-a preschimbat în edaini, şi era folosit numai pentru a numi cele trei neamuri ale Prietenilor Elfilor.

Fingolfin, ca Rege al tuturor noldorilor, a trimis soli care să le ureze bun venit; iar dintre edaini, mulţi tineri înflăcăraţi au plecat să intre în serviciul regilor şi seniorilor eldari. Printre aceştia s-a numărat şi Malach, fiul lui Marach, şi a rămas el în Hithlum timp de paisprezece ani; a deprins graiul elfilor şi a primit numele de Aradan.

Edainii au trăit mulţumiţi o vreme în Estolad, dar mulţumirea asta n-a durat mult, căci nu erau puţini cei care voiau să meargă mai departe spre Apus; numai că nu cunoşteau drumul. Înaintea lor se aflau fruntariile Doriathului, iar, la miazăzi, Sirionul, cu ale sale smîrcuri de netrecut. Dar regii celor Trei Case ale noldorilor au înţeles că fiii oamenilor le-ar putea spori forţele, drept care au făcut cunoscut că orice edain care dorea să plece din Estolad şi să vină să trăiască alături de noldori era binevenit. Astfel a început migraţia edainilor; la început cîte unul, apoi însă familii şi neamuri întregi şi-au strîns avutul şi au plecat din Estolad, încît, după vreo cincizeci de ani, mii şi mii de oameni se strămutaseră pe meleagurile Regilor. Mulţi dintre aceştia au străbătut drumul lung spre miazănoapte, astfel că, în curînd, potecile din acele părţi au ajuns să le fie bine cunoscute. Poporul lui Bëor a venit în Dorthonion, făcîndu-şi sălaş pe pămînturile cîrmuite de Finarfin. Neamul lui Aradan (al cărui tată, Marach, a rămas

în Estolad, pînă la moarte) a apucat-o în mare parte spre Apus; unii au ajuns în Hithlum, dar Magor, fiul lui Aradan, şi mulţi de-ai lor au urmat albia Sirionului la vale şi au pătruns în Beleriand, unde s-au aşezat o vreme, pe căile dintre coastele dinspre miazăzi ale munţilor Ered Wethrin.

Din cît se povesteşte, în afară de Finrod Felagund, nici un alt senior noldor nu s-a sfătuit cu Regele Thingol; dar nu numai această pricină l-a supărat pe Rege, ci şi visele neliniştitoare în care i se arătase venirea oamenilor, înainte chiar să fi ajuns la el primele veşti despre ei. Prin urmare, a poruncit ca nici un om să nu se aşeze pe vreun meleag, altul decît cele de la miazănoapte, iar prinţii pe care-i slujea astă seminţie să răspundă de toate faptele oamenilor; şi a mai spus el astfel:

– În Doriath nici un om nu va pune piciorul atîta vreme cît durează regatul meu, nici măcar cei ai casei lui Bëor, care sînt supuşi preaîndrăgitului Finrod.

Melian, auzindu-l, nu i-a spus nimic la acel ceas, dar, mai tîrziu, i-a zis lui Galadriel:

– Veşti însemnate va afla lumea mai iute decît se aşteaptă. Căci unul dintre oameni, chiar din Casa lui Bëor, va veni cu adevărat şi Brîul lui Melian nu-l va opri, căci un destin mai presus de puterea mea îl va trimite; astă venire va fi slăvită în cînturi ce vor dura chiar şi după ce Pămîntul de Mijloc îşi va fi schimbat înfăţişarea.

Mulţi oameni au rămas însă în Estolad, amestecîndu-se între ele neamurile şi vieţuind acolo ani fără număr, pînă cînd în vremea căderii în ruină a Beleriandului i-au cotropit alte seminţii ori s-au refugiat înapoi în Răsărit. Căci, pe lîngă cei bătrîni, care-şi ziceau că, pentru ei, zilele hălăduirii luaseră sfîrşit, mai erau şi dintre aceia, nu puţini la număr, care doreau să-şi rostuiască viaţa cum credeau ei de cuviinţă, temîndu-se de eldari şi de lumina din ochii lor; curînd au apărut dezbinări între edaini, peste care nu e greu de priceput că plutea umbra lui

statornicit în ținutul de la miazănoapte și răsărit de locul de sălășluire al lui Baran, fiul lui Bëor; și-ntre cele două popoare s-a legat o prietenie strînsă.

Felagund însuși se întorcea adesea ca să-i vadă pe oameni; și-au mai venit în Estolad și alți mulți elfi de pe meleagurile apusene, noldori și sindari deopotrivă, nerăbdători să-i vadă pe edaini, a căror ivire fusese de mult prorocită. Atanii, A Doua Seminție, acesta era numele dat oamenilor în Valinor în poveștile ce pomeneau de venirea lor; dar în graiul din Beleriand numele acesta s-a preschimbat în edaini, și era folosit numai pentru a numi cele trei neamuri ale Prietenilor Elfilor.

Fingolfin, ca Rege al tuturor noldorilor, a trimis soli care să le ureze bun venit; iar dintre edaini, mulți tineri înflăcărați au plecat să intre în serviciul regilor și seniorilor eldari. Printre aceștia s-a numărat și Malach, fiul lui Marach, și a rămas el în Hithlum timp de paisprezece ani; a deprins graiul elfilor și a primit numele de Aradan.

Edainii au trăit mulțumiți o vreme în Estolad, dar mulțumirea asta n-a durat mult, căci nu erau puțini cei care voiau să meargă mai departe spre Apus; numai că nu cunoșteau drumul. Înaintea lor se aflau fruntariile Doriathului, iar, la miazăzi, Sirionul, cu ale sale smîrcuri de netrecut. Dar regii celor Trei Case ale noldorilor au înțeles că fiii oamenilor le-ar putea spori forțele, drept care au făcut cunoscut că orice edain care dorea să plece din Estolad și să vină să trăiască alături de noldori era binevenit. Astfel a început migrația edainilor; la început cîte unul, apoi însă familii și neamuri întregi și-au strîns avutul și au plecat din Estolad, încît, după vreo cincizeci de ani, mii și mii de oameni se strămutaseră pe meleagurile Regilor. Mulți dintre aceștia au străbătut drumul lung spre miazănoapte, astfel că, în curînd, potecile din acele părți au ajuns să le fie bine cunoscute. Poporul lui Bëor a venit în Dorthonion, făcîndu-și sălaș pe pămînturile cîrmuite de Finarfin. Neamul lui Aradan (al cărui tată, Marach, a rămas în Estolad, pînă la moarte) a apucat-o în mare parte spre Apus; unii au ajuns în Hithlum, dar Magor, fiul lui Aradan, și mulți de-ai lor au urmat albia Sirionului la vale și au pătruns în Beleriand, unde s-au așezat o vreme, pe căile dintre coastele dinspre miazăzi ale munților Ered Wethrin.

Din cît se povestește, în afară de Finrod Felagund, nici un alt senior noldor nu s-a sfătuit cu Regele Thingol; dar nu numai această pricină l-a supărat pe Rege, ci și visele neliniștitoare în care i se arătase venirea oamenilor, înainte chiar să fi ajuns la el primele vești despre ei. Prin urmare, a poruncit ca nici un om să nu se așeze pe vreun meleag, altul decît cele de la miazănoapte, iar prinții pe care-i slujea astă seminție să răspundă de toate faptele oamenilor; și a mai spus el astfel:

– În Doriath nici un om nu va pune piciorul atîta vreme cît durează regatul meu, nici măcar cei ai casei lui Bëor, care sînt supuși preaîndrăgitului Finrod.

Melian, auzindu-l, nu i-a spus nimic la acel ceas, dar, mai tîrziu, i-a zis lui Galadriel:

– Vești însemnate va afla lumea mai iute decît se așteaptă. Căci unul dintre oameni, chiar din Casa lui Bëor, va veni cu adevărat și Brîul lui Melian nu-l va opri, căci un destin mai presus de puterea mea îl va trimite; astă venire va fi slăvită în cînturi ce vor dura chiar și după ce Pămîntul de Mijloc își va fi schimbat înfățișarea.

Mulți oameni au rămas însă în Estolad, amestecîndu-se între ele neamurile și viețuind acolo ani fără număr, pînă cînd în vremea căderii în ruină a Beleriandului i-au cotropit alte seminții ori s-au refugiat înapoi în Răsărit. Căci, pe lângă cei bătrîni, care-și ziceau că, pentru ei, zilele hălăduirii luaseră sfîrșit, mai erau și dintre aceia, nu puțini la număr, care doreau să-și rostuiască viața cum credeau ei de cuviință, temîndu-se de eldari și de lumina din ochii lor; curînd au apărut dezbinări între edaini, peste care nu e greu de priceput că plutea umbra lui

Morgoth, căci neîndoios știa de venirea oamenilor în Beleriand și de prietenia strînsă între ei și elfi.

În fruntea împricinaților se aflau Bereg, din Casa lui Bëor, și Amlach, unul dintre nepoții lui Marach; fără fereală au vorbit ei:

– Drumuri lungi am bătut, voind să scăpăm de primejdiile din Pămîntul de Mijloc și de ființele întunecate ce sălășluiesc acolo; căci auzisem că în Apus ar fi Lumină. Ci acum aflăm că Lumina este dincolo de Mare. Acolo unde zeii viețuiesc fericiți nu ne putem duce, în afară de unul singur; căci Stăpînul Întunecimii a ajuns acolo înaintea noastră și, la fel, eldarii cei înțelepți, dar și plini de cruzime, care se războiesc tot mereu cu Stăpînul. Se zice că sălașul lui este la Miazănoapte; acolo-s și durerea și pieirea de care am fugit noi. Într-acolo nu ne vom duce.

S-a hotărît atunci să se strîngă toți oamenii la sfat și au venit cu toții, cu mic cu mare. Iar Prietenii Elfilor i-au răspuns lui Bereg:

– Adevărat este că toate relele de care am fugit noi de la Regele Întunecimii se trag; dară el caută să-și întindă stăpînirea peste întreg Pămîntul de Mijloc, iar noi unde ne-am putea duce fără ca el să ne ia urma? Doar să fie el înfrînt aici ori ținut sub asediu. Numai vitejia eldarilor îl înfrînează și poate că tocmai din astă pricină, ca să-i ajutăm la nevoie, am fost noi aduși pe meleagurile acestea.

– Să-i lăsăm pe eldari să se descurce singuri! a strigat Bereg. Viețile noastre și-așa-s scurte.

Atunci s-a ridicat unul dintre ei, părea să fie Amlach, fiul lui Imlach, și a spus el vorbe crîncene, ce-au tulburat inimile tuturor celor ce l-au auzit:

– Toate-s basme elfești, bazaconii cu care să-i prostească pe cei nou-veniți și încă neștiutori. Marea n-are țărm. Nu e nici o Lumină în Apus. V-ați luat după un foc amăgitor al elfilor și-ați ajuns la capătul lumii! Care din noi a văzut picior de zeu? Cine l-a zărit la miazănoapte pe Regele Întunecimii? Cei ce caută să pună stăpînire pe Pămîntul de Mijloc sînt eldarii. Lacomi de avuții cît mai mari, au sfredelit pămîntul în adînc, să-i dezgroape tainele, și-au trezit mînia făpturilor ce viețuiesc sub el, așa cum au făcut întotdeauna și-or să mai facă. Să-i lăsăm pe orci să-și stăpînească meleagul ce-i al lor, iar noi să-l stăpînim pe-al nostru. Loc pe lumea asta este pentru toți, dacă eldarii ne vor lăsa să trăim!

Auzindu-l, toți au rămas o vreme ca trăsniți, cu inimile adumbrite de spaimă; le dădea ghes dorința să plece cît mai departe de pe pămînturile eldarilor. Dar n-a trecut mult și Amlach s-a reîntors în mijlocul lor, nerecunoscînd că ar fi fost martor la sfatul lor sau că le-ar fi spus acele vorbe pe care i le puneau ei în seamă; în acea clipă, oamenii n-au mai știut ce să creadă. Într-un tîrziu, Prietenii Elfilor au zis:

– Acum veți crede măcar acest lucru: Seniorul Întunecimii nu e o amăgire, iar iscoadele și trimișii lui se află printre noi; căci se teme de noi și de puterea pe care le-o putem da vrăjmașilor lui.

– Mai curînd ne urăște, au spus alții, și ne va urî cu atît mai mult, cu cît vom viețui mai îndelung aici, amestecîndu-ne în pricina lui cu Regii eldarilor, iar asta nu va fi spre folosul nostru.

Acestea fiind zise, mulți dintre cei care rămăseseră în Estolad s-au pregătit să plece; Bereg s-a pus în fruntea a o mie dintre oamenii lui Bëor și i-a dus departe, la miazăzi, pierzîndu-li-se urma, dispărînd chiar și din cîntece. Dar Amlach, căindu-se, a spus:

– De-acum o să am eu răfuiala mea cu Marele Mincinos, și-asta pînă la sfîrșitul zilelor mele!

Și-a pornit spre miazănoapte și s-a băgat în slujba lui Maedhros. Dar neamul său, care gîndea aidoma lui Bereg, au ales pe altul să le fie în frunte și au trecut munții înapoi în Eriador, pierzîndu-li-se și lor urma.

În tot acest timp, haladinii au rămas în Thargelion, fiind mulțumiți cu traiul pe care-l duceau acolo. Văzînd Morgoth că șiretlicurile și minciunile sale nu-i erau de ajuns să-i

înstrăineze pe elfi de oameni, s-a înfuriat din cale-afară, hotărînd să le pricinuiască oamenilor cît mai mult rău. Astfel că a trimis împotrivă-le o ceată de orci care au reuşit să scape din încercuire pe la răsărit şi, furişîndu-se în mare taină peste Ered Lindon, prin strungile tăiate de Drumul Gnomilor, îi atacară pe haladini în pădurile de la miazăzi, de pe pămînturile lui Caranthir.

Haladinii nu aveau nici cîrmuitori şi nici nu trăiau în obşti mari, ci fiecare gospodărie îşi vedea singură de treburile ei, fără să se grăbească a se uni între ele. Dar între haladini se afla un om, pe nume Haldad, care era destoinic şi netemător; el a fost cel care i-a strîns pe toţi vitejii pe care i-a găsit şi s-a retras cu ei pe limba de pămînt dintre Ascar şi Gelion, şi-n colţul cel mai îndepărtat a construit o palisadă de la un mal îndepărtat la celălalt mal îndepărtat al celor două rîuri, şi-n dosul acestei palisade au adăpostit toate femeile şi copiii pe care i-au putut salva şi acolo au rămas asediaţi, pînă li s-au terminat merindele.

Haldad avea doi copii gemeni: pe fiica sa, Haleth, şi pe fiul său, Haldar; amîndoi s-au arătat viteji în apărare, căci Haleth era o femeie tare curajoasă şi puternică. Dar, în cele din urmă, Haldad a fost răpus într-un atac asupra orcilor; iar Haldar, care s-a repezit să salveze leşul tatălui său ca să nu fie măcelărit de orci, a căzut ciopîrţit lîngă acesta. N-a mai rămas decît Haleth să-i ţină pe oameni laolaltă, cu toate că nu mai aveau nici o nădejde; unii s-au aruncat în apele învolburate, pierind înecaţi. Dar, şapte zile mai tîrziu, cînd orcii s-au năpustit în atacul final, spărgînd palisada, s-a auzit dintr-o dată glas de trîmbiţe şi, de la miazănoapte, s-a ivit Caranthir, cu armia sa, împingîndu-i pe orci în rîuri.

I s-a făcut milă lui Caranthir de oameni, iar pe Haleth a ridicat-o în slăvi pentru curajul ei şi a vrut s-o despăgubească pentru pierderea tatălui şi fratelui ei. Abia acum vedea el de cîtă vitejie erau în stare edainii, aşa că i-a spus:

– Dacă vreţi să plecaţi de-aici şi să vă aşezaţi mai către miazănoapte, vă veţi bucura de prietenia şi protecţia eldarilor şi veţi avea pămînturile voastre pe care să le folosiţi cum credeţi de cuviinţă.

Dar Haleth era o femeie mîndră, care nu dorea să se lase călăuzită ori cîrmuită de alţii, iar haladinii, cei mai mulţi dintre ei, gîndeau la fel. Aşa că i-a mulţumit lui Caranthir, spunîndu-i:

– Domnia ta, voiesc să plec din umbra munţilor şi s-o apuc spre Apus, acolo unde s-au dus şi alţii din neamul nostru.

După ce haladinii i-au strîns pe toţi pe care i-au mai găsit vii dintre ai lor, anume pe cei care fugiseră în codri din calea elfilor, şi după ce şi-au adunat bruma de avut ce le mai rămăsese în gospodăriile arse, au ales-o pe Haleth drept căpetenie şi ea i-a dus, în sfîrşit, în Estolad, unde au rămas să trăiască o vreme.

Dar nu s-au amestecat cu alte neamuri de oameni, fiind numiţi Poporul lui Haleth, atît de elfi, cît şi de oameni. Iar Haleth le-a fost căpetenie pînă la sfîrşitul zilelor ei; însă, cum nu s-a măritat, moştenitorul ei a fost Haldan, fiul lui Haldar, fratele ei.

Multă vreme n-a trecut, şi Haleth a dorit să plece mai departe spre Apus; cu toate că cei mai mulţi dintre oamenii ei nu doreau acest lucru, i-a pornit din nou la drum; şi au ajuns ei la eldari fără alt ajutor ori călăuză, trecînd peste Celon şi Aros şi străbătînd meleagul plin de primejdii cuprins între Munţii Groazei şi Brîul lui Melian. La acea vreme, tărîmul nu era încă atît de păcătos pe cît avea să devină, dar tot nu era un drum pe care să apuce oamenii muritori fără să fie ajutaţi. Haleth a izbutit să le dea curaj doar prin puterea voinţei ei, îndurînd însă multe suferinţe şi pierderi. Au trecut, în cele din urmă, şi vadul Brithiach, căindu-se amarnic că porniseră în această călătorie; dar drum de întoarcere nu mai era. Nu le rămînea decît să-şi reia viaţa de dinainte, cum puteau ei mai

bine, pe noile meleaguri; şi-au întemeiat gospodării şi au trăit liberi în pădurile din Talath Dirnen, dincolo de Teiglin. Unii s-au dus şi mai departe, pătrunzînd adînc în regatul Nargothrond, dar au fost mulţi cei care o iubeau pe Domniţa Haleth, dorind s-o urmeze oriunde s-ar fi îndreptat ea şi să trăiască sub cîrmuirea ei; pe aceştia i-a luat ea cu sine în Codrul Brethil, între Teiglin şi Sirion. Şi-acolo aveau să se întoarcă mulţi dintre cei care se răzleţiseră de poporul ei în zilele de mare restrişte.

Iată însă că Regele Thingol gîndea că Brethil ţinea de regatul său, cu toate că nu era cuprins în Brîul lui Melian, încît nu i-ar fi îngăduit lui Haleth să se aşeze acolo cu poporul ei; dar Felagund, care se bucura de prietenia lui Thingol, auzind cîte pătimiseră Haleth şi oamenii ei, a pus pentru ei o vorbă bună pe lîngă Rege: astfel, erau liberi să trăiască în Brethil, singurul lucru ce li se cerea în schimb fiind acela de a străjui Trecerea peste Teiglin împotriva tuturor vrăjmaşilor eldarilor şi de a nu lăsa nici un orc să intre în codru. Auzind acestea, Haleth a spus:

– Unde-s Haldad, tatăl meu, şi Haldar, fratele meu? Dacă Regele din Doriath se teme de niscaiva prieteşug între Haleth şi cei care i-au măcelărit familia, atunci felul de-a gîndi al eldarilor ne este străin nouă, oamenilor.

Haleth a trăit în Brethil pînă cînd i s-au sfîrşit zilele; după ce a murit, poporul ei a înălţat un gorgan verde peste trupul ei, în vîrful unei măguri din codru, şi l-au numit Tûr Haretha, Gorganul Domniţei, sau Haudh-en-Arwen, în graiul sindarin.

Astfel s-a întîmplat că edainii au trăit pe meleagurile eldarilor, unii ici, alţii în alte părţi, unii hălăduind dintr-un loc în altul, alţii aşezaţi în obşti sau în mici comunităţi; curînd, cei mai mulţi dintre ei au deprins graiul Elfilor Cenuşii, vorbindu-l între ei în viaţa de zi cu zi, dar şi pentru că doreau să înveţe toate datinile şi legendele elfilor. Dar, după o vreme, văzînd Regii elfilor că nu era bine ca elfii şi oamenii să trăiască amestecaţi unii cu alţii fără nici o socoteală şi că oamenii aveau nevoie de cîrmuitori din stirpea lor, au statornicit pe ce anume meleaguri puteau oamenii să-şi ducă traiul lor şi au numit căpetenii care să cîrmuiască acele meleaguri după cum le era voia. În războaie li se alăturau eldarilor ca aliaţi, dar urmau poruncile propriilor căpetenii. Cu toate acestea, mulţi dintre edaini se bucurau de prietenia elfilor, putînd să trăiască în mijlocul lor atît cît pofteau; iar tinerii intrau o vreme ca oşteni în armiile regilor.

Hador Lórindol – fiul lui Hathol, care îi era fiu lui Magor, iar acesta, la rîndul său, se trăgea din Malach Aradan – a fost primit în suita lui Fingolfin pe cînd era încă băietan. Tare-l mai îndrăgea Regele! Ca urmare, Fingolfin i-a dat în stăpînire ţinutul Dor-lómin, unde, apoi, Hador i-a strîns pe cei mai mulţi din neamul său, devenind cel mai puternic dintre căpeteniile edainilor. În casa lui nu se vorbea decît graiul elfilor, fără însă să-şi uite graiul lor, din care, mai apoi, s-a ivit Limba Comună a Númenorului. În Dorthonion, în schimb, cîrmuirea poporului lui Bëor şi a ţării Ludros i-a fost dată lui Boromir, fiul lui Boron, care era nepotul lui Bëor Bătrînul.

Fiii lui Hador au fost Galdor şi Gundor; iar cei ai lui Galdor se numeau Húrin şi Huor; Húrin l-a avut drept fiu pe Túrin, numit şi Blestemul lui Glaurung; iar fiul lui Huor a fost Tuor, tatăl lui Eärendil Binecuvîntatul. Fiul lui Boromir a fost Bregor, ai cărui fii s-au numit Bregolas şi Barahir; ai lui Bregolas au fost Baragund şi Belegund. Fiica lui Baragund era Morwen, mama lui Túrin, iar a lui Belegund se numea Rían, şi a fost mama lui Tuor. Dar fiul lui Barahir a fost Beren Ciungul, care a cîştigat inima lui Lúthien, fiica lui Thingol, şi s-a reîntors dintre Morţi; din ei s-a născut Elwing, soaţa lui Eärendil, şi toţi Regii de mai apoi ai Númenorului.

Toţi aceştia erau prinşi în plasa Osîndei Noldorilor; fapte mari au făptuit ei, de care eldarii încă amintesc în cronicile regilor din străvechime. În acele vremuri, oamenii şi-au alăturat forţele celor ale noldorilor şi speranţele le erau mari;

Morgoth era încercuit din toate părţile, pentru că oamenii lui Hador, deprinşi să îndure frigul şi drumurile lungi, nu se temeau să se aventureze, cînd şi cînd, spre miazănoapte, de unde vegheau asupra orişicărei mişcări a Duşmanului. Oamenii din Cele Trei Case au prosperat şi s-au înmulţit, dar cea mai măreaţă dintre ele era Casa lui Hador Cap-aurit, egal în rang seniorilor elfi. Poporul său era neasemuit de puternic, oamenii înalţi, hotărîţi, curajoşi şi statornici, iuţi la mînie, dar şi la veselie, măreţi printre Copiii lui Ilúvatar în tinereţea Omenirii. Cu părul bălai, cei mai mulţi dintre ei, şi cu ochii albaştri erau; Túrin nu le semăna, pentru că maica lui era Morwen, din neamul lui Bëor. Neamul ăsta avea părul negru ori castaniu şi ochi cenuşii; dintre toate neamurile oamenilor, ei se apropiau cel mai mult de noldori la înfăţişare şi pe ei îi îndrăgeau noldorii cel mai mult; căci aveau mintea vioaie, mîna iscusită, pricepeau cu repeziciune orice, nu uitau şi mai uşor se înduioşau decît izbucneau în rîs. Asemenea lor era poporul lui Haleth, sălăşluitorii pădurilor, dar aceştia erau mai mici de înălţime şi mai puţin însetaţi de învăţătură. Scumpi la vorbă, nu le plăcea cînd se strîngeau prea mulţi oameni la un loc; mai curînd doreau singurătatea, hălăduind neîngrădiţi prin pădurile cele verzi, descoperind tot mai mult meleagurile eldarilor. Numai că zilele le-au fost numărate şi nefericite în regatele apusene.

După socoteala edainilor, anii li s-au lungit venind ei în Beleriand; într-un tîrziu însă a murit şi Bëor Bătrînul, trăind el trei sute nouăzeci de ani, dintre care patruzeci şi patru în slujba Regelui Felagund. Şi dîndu-şi el ultima suflare, fără a fi fost rănit ori doborît de vreo durere, ci murind de bătrîneţe, eldarii au văzut pentru întîia dată cît de repede se stingea viaţa Oamenilor şi cum se murea de sfîrşeală, o moarte pe care n-o simţeau în ei înşişi; mare le-a fost jalea pentru pierderea prietenului lor. Bëor însă îşi dăduse sufletul împăcat, nevrînd să mai trăiască; şi iarăşi s-au mirat eldarii de ciudata soartă a oamenilor, căci din toată ştiinţa lor nu aflaseră nimic despre această soartă, iar sfîrşitul ei rămăsese o taină pentru ei.

Cu toate acestea, străvechii edaini au învăţat iute de la eldari arta şi ştiinţa lor, iar fiii edainilor au devenit mai înţelepţi şi mai pricepuţi în toate cele, întrecînd cu mult celelalte neamuri ale oamenilor care încă vieţuiau la răsărit de munţi şi nu-i cunoscuseră pe eldari şi nu priviseră chipurile ce păstrau Lumina din Valinor.

CAPITOLUL XVIII

Despre distrugerea Beleriandului și răpunerea lui Fingolfin

Văzînd Fingolfin, Regele de la Miazănoapte și Rege peste Regii noldorilor, că poporul său sporea și se făcea tot mai puternic și că oamenii ce li se alăturaseră erau mulți la număr și viteji, s-a gîndit din nou să atace Angbandul; știa prea bine că, atîta vreme cît împresurarea nu era deplină, trăiau cu toții în primejdie, căci Morgoth era liber să trudească în minele sale și să pună la cale ticăloșii pe care nimeni nu le putea bănui pînă nu le dădea tot el la iveală. Era un gînd înțelept, după știința lui Fingolfin; semn că noldorii încă nu înțelegeau pe deplin cît de mare era puterea lui Morgoth și nici că, dacă duceau singuri război împotriva lui, nu aveau nădejdea să învingă, fie că grăbeau sau mai amînau pornirea luptei. Dar, pentru că țara le era frumoasă și regatele întinse, cei mai mulți dintre noldori erau mulțumiți ca lucrurile să rămînă așa cum erau, crezînd că vor dura o veșnicie, și căutau să întîrzie atacul, în care negreșit mulți aveau să piară, fie spre victorie, fie în înfrîngere. De aceea, nu se arătau nerăbdători – la acea vreme mai cu seamă fiii lui Fëanor – să-i dea ascultare lui Fingolfin. Dintre căpeteniile noldorilor, numai Angrod și Aegnor se potriveau la gînd cu Regele; ei trăiau în ținuturi unde se zăreau munții Thangorodrim, iar amenințarea lui Morgoth le stăruia tot timpul în minte. Astfel, planurile lui Fingolfin nu s-au împlinit atunci, iar țara a mai trăit în pace o vreme.

Dar cînd a șasea generație de oameni, numărată de la aceea a lui Bëor și Marach, încă nu ajunsese la vîrsta bărbăției, – se scurseseră patru sute și cincizeci și cinci de ani de la venirea lui Fingolfin –, s-a întîmplat tocmai acel lucru de care se temea Regele de atîta vreme, și încă și mai cumplit și pe neașteptate decît în cele mai întunecate spaime ale sale. Morgoth își pregătise o oștire îndelung și în taină, pe măsură ce răutatea din inima sa se întețise, iar ura lui pentru noldori se adîncise; acum își dorea nu numai să-și nimicească toți vrăjmașii, dar și să le distrugă și să le pustiască și pămînturile pe care le luaseră în stăpînire și pe care le făcuseră să înflorească. Se povestește că ura i-a fost mai puternică decît judecata, căci, dacă ar fi răbdat încă o vreme, pînă și-ar fi dus la bun sfîrșit toate ticluirile, noldorii ar fi fost cu desăvîrșire rași de pe fața pămîntului. Numai că el a nesocotit adevărata vitejie a elfilor, iar pe oameni nici măcar nu-i pusese la socoteală.

Era o noapte de iarnă, întunecoasă, fără lună; întinsul șes Ard-galen, de la fortărețele de pe dealuri ale noldorilor pînă la poalele munților Thangorodrim, abia se zărea sub lumina rece a stelelor. Focurile de veghe ardeau cu flacără mică, străjerii erau puțini; pe cîmpie doar cîțiva stăteau de strajă în taberele călăreților din Hithlum. Dintr-o dată, Morgoth a făcut să țîșnească mari rîuri de foc ce se revărsau din Thangorodrim mai iuți decît balrogii, inundînd cîmpia întreagă; Munții de Fier scuipau și ei focuri cu miasme otrăvitoare, fumul lor umplea văzduhul de duhoare și ucidea tot ce era

viu. Astfel a pierit cîmpia Ard-galen; focul i-a pîrjolit ierburile; totul s-a preschimbat într-o pustiiciune prigorită şi părăginită, acoperită de colb înecăcios, sterp şi lipsit de orice urmă de viaţă. Mai tîrziu, numele i-a fost shimbat în Angfauglith, Colbul Năbuşitor. Multe oseminte tăciunite îşi aveau acolo mormîntul sub cerul liber; căci noldorii pieriseră pe capete în acel pîrjol, prinşi de flăcările curgătoare şi neputînd să se refugieze pe dealuri. Platoul Dorthonion şi munţii Ered Wethrin stăviliseră torentele de foc, dar pădurile de pe coastele ce dădeau spre Angband fuseseră cuprinse de flăcări, iar fumul îi zăpăcise cu totul pe apărători. Astfel a început a patra şi cea mai cumplită bătălie, Dagor Bragollach, Bătălia Focului Neaşteptat.

În fruntea acelui foc se afla Glaurung auritul, părintele dragonilor, în toată măreţia şi puterea sa; în urmă-i veneau balrogii, apoi oştirile negre ale orcilor, atît de multe, cum noldorilor nu le mai fusese dat să vadă sau să-şi închipuie. Au atacat fortăreţele noldorilor şi au spart încercuirea Angbandului, ucigîndu-i pe toţi cei pe care-i găseau, deopotrivă pe noldori, pe Elfii Cenuşii şi pe oameni, aliaţii lor. Mulţi dintre cei mai neînfricaţi duşmani ai lui Morgoth au pierit chiar în primele zile ale războiului, zăpăciţi, risipiţi, nefiind în stare să-şi adune puterile. De atunci, războiul n-a mai încetat nicicînd cu totul în Beleriand; dar cronicile spun că Bătălia Focului Neaşteptat a luat sfîrşit o dată cu venirea primăverii, cînd Morgoth şi-a mai slăbit atacul.

Astfel s-a sfîrşit şi Asediul Angbandului; vrăjmaşii lui Morgoth fuseseră risipiţi şi alungaţi în cele patru vînturi. Aproape toţi Elfii Cenuşii au fugit spre miazăzi, abandonînd războiul; mulţi şi-au găsit adăpost în Doriath, sporind regatul şi forţa lui Thingol deopotrivă, căci puterea lui Melian ţesuse o plasă în jurul hotarelor, încît răul n-a putut să pătrundă în Regatul Ascuns. Alţii s-au refugiat în fortăreţele de pe ţărmurile mării şi în Nargothrond; şi-au mai fost şi din cei care au părăsit acel ţinut, ascunzîndu-se în Ossiriand, sau au trecut

munţii, pribegind apoi fără adăpost prin sălbăticie. Veşti despre război şi despre spargerea asediului au ajuns şi la urechile oamenilor din Pămîntul de Mijloc.

Fiii lui Finarfin au suferit cel mai mult de pe urma asaltului; Angrod şi Aegnor au căzut răpuşi; lîngă ei s-au prăbuşit Bregolas, senior din Casa lui Bëor, şi cei mai mulţi dintre războinicii acelui neam. Însă Barahir, fratele lui Bregolas, lupta mai către apus, aproape de Trecătoarea Sirion. Acolo Regele Finrod Felagund, venind degrabă dinspre miazăzi, s-a pomenit, dintr-o dată, rupt de grosul armiei şi rămas doar cu cîţiva oşteni în Smîrcurile Serech, împresurat de duşmani; ar fi fost el răpus ori luat prizonier, de n-ar fi venit Barahir cu cei mai viteji dintre războinicii săi să-l scape, făcînd o palisadă de suliţe în jurul lui; şi au reuşit să-şi taie drum prin încercuire, dar mulţi dintre ei au pierit. Astfel a scăpat Felagund şi s-a reîntors în adîncurile forăreţei sale, Nargothrond; a jurat atunci să-i poarte veşnic prietenie lui Barahir şi să-i ajute, pe el şi poporul său, ori de cîte ori ar fi avut nevoie şi, pentru a-şi pecetlui jurămîntul, i-a dat lui Barahir inelul său. Barahir, acum seniorul de drept al Casei lui Bëor, s-a reîntors în Dorthonion; dar mulţi dintre oamenii săi îşi părăsiseră casele, fugind să se adăpostească în fortăreaţa din Hithlum.

Atît de cumplită a fost năvala lui Morgoth, încît Fingolfin şi Fingon nu au putut veni în ajutorul fiilor lui Finarfin; iar armiile din Hithlum au fost nevoite să se retragă cu pierderi mari şi să-şi caute adăpost în fortăreţele din Ered Wethrin, pe care cu greu au putut să le apere împotriva orcilor. În faţa zidurilor fortăreţei Eithel Sirion a pierit Hador Cel cu Părul de Aur, apărînd ariergarda seniorului său Fingolfin şi avînd el atunci şaizeci şi şase de ani şi, împreună cu el, a căzut Gundor, fiul său mai mic, străpuns de multe săgeţi; pe amîndoi i-au jelit elfii îndelung. În locul lui Hador a devenit senior Galdor cel Înalt, fiul său. În acel ceas Hithlum a rămas necucerit – îl apăraseră de torentul de foc Munţii Umbroşi, dar şi vitejia elfilor şi a oamenilor de la miazănoapte, pe care nici

orcii şi nici balrogii nu i-au putut înfrînge; ţinutul ameninţa astfel flancul oştirilor lui Morgoth; însă pe Fingolfin tot au izbutit vrăjmaşii să-l despartă de oştenii săi.

Războiul le adusese mari pierderi fiilor lui Fëanor şi aproape toate hotarele răsăritene fuseseră luate cu asalt. Oştile lui Morgoth au forţat şi Trecătoarea Aglon, dar mulţi au pierit acolo din rîndurile lor, înfrînţi. Celegorm şi Curufin au fost nevoiţi să fugă spre miazăzi şi spre apus, pe lîngă fruntariile Doriathului; în cele din urmă, au ajuns la Nargothrond, cerîndu-i lui Finrod Felagund să-i adăpostească. Astfel au sporit ei forţele ce apărau fortăreaţa; dar, după cum s-a dovedit mai tîrziu, ar fi făcut mai bine dacă ar fi rămas în răsărit, împreună cu cei de-un neam cu ei. Maedhros s-a întrecut pe sine în vitejie, încît orcii fugeau din calea lui; de cînd îndurase toate acele chinuri pe Thangorodrim, spiritul său ardea în el asemenea unui foc alb, făcîndu-l să arate aidoma celor ce se întorc din lumea morţilor. Astfel s-a întîmplat că marea fortăreaţă de pe Înălţimea Himring n-a putut fi cucerită, iar mulţi dintre vitejii rămaşi în viaţă, din rîndul poporului din Dorthonion şi din cel de la hotarele răsăritene, i s-au alăturat lui Maedhros; pentru o vreme, au izbutit să reînchidă Trecătoarea Aglon, încît orcii n-au putut să pătrundă în Beleriand pe acel drum. În schimb, pe cîmpia Lothlann i-au învins pe călăreţii din obştea lui Fëanor, căci Glaurung se afla în fruntea orcilor; şi au trecut prin Defileul lui Maglor, pustiind întregul meleag dintre braţele Rîului Gelion. Apoi au cucerit fortăreaţa de pe coastele apusene ale Masivului Rerir, au devastat întregul Thargelion, ţara lui Caranthir, şi au otrăvit apele Lacului Helevorn. De acolo au trecut Gelionul, pîrjolind şi ucigînd tot ce le stătea în cale, şi au ajuns în Beleriandul Răsăritean. Maglor i s-a alăturat lui Maedhros pe Himring; dar Caranthir şi cei care mai rămăseseră din poporul său au scăpat cu fuga; apoi, împreună cu cetele răzleţite ale celor doi vînători, Amrod şi Amras, s-au retras la miazăzi, trecînd de Ramdal. Pe Amon Ereb au pus o strajă şi au lăsat cîteva cete

înarmate; lor li s-au alăturat Elfii Verzi; gîndeau să-i împiedice pe orci să treacă mai departe, numai că aceştia n-au pătruns în Ossiriand şi nici în Taur-im-Duinath şi în sălbăticia de la miazăzi.

Veştile care au ajuns în Hithlum erau sumbre: Dorthonion căzuse, fiii lui Finarfin fuseseră alungaţi de pe tron şi cei ai lui Fëanor – siliţi să-şi părăsească pămînturile. Auzind toate acestea, Fingolfin nu s-a gîndit decît la un singur lucru: noldorii erau distruşi, dinastiile marilor lor seniori, nimicite, dincolo de orice putinţă de a se reface. Astfel i se înfăţişa lui totul. Copleşit de furie şi disperare, a încălecat pe Rochallor, marele său armăsar, şi, fără să-l poată împiedica cineva, a pornit în galop de unul singur. A traversat colbuitul Dor-nu-Fauglith şi toţi care-l zăreau fugeau năuci din calea lui, crezînd că însuşi Oromë pogorîse printre ei; atît de cumplită îi era mînia, încît ochii îi luceau asemenea celor ai valarilor. Astfel a venit el singur pînă la porţile fortăreţei Angband, a suflat din corn şi a izbit în porţile de bronz, strigîndu-i lui Morgoth să iasă şi să se bată cu el în luptă corp la corp. Şi Morgoth a ieşit.

Aceea a fost ultima oară, în acele războaie, cînd a trecut el pragul porţilor fortăreţei sale; din cîte se povesteşte, nu ardea de nerăbdare să răspundă la o asemenea provocare; căci, cu toate că puterea lui întrecea orice altceva pe lume, de valari se temea. Dar nu putea nici să facă pe niznaiul în faţa căpitanilor săi, cînd pînă şi stîncile se cutremurau de chemarea ascuţită a cornului lui Fingolfin, iar strigătul lui pătrunsese limpede şi puternic pînă în străfundurile Angbandului. Unde mai pui că Fingolfin îl făcuse laş şi stăpîn de sclavi. Aşa că a venit Morgoth, urcînd încet din sala tronului său subpămîntean; paşii săi răsunau asemenea tunetului în adîncuri. A ieşit înveşmîntat în armură neagră; s-a oprit în faţa Regelui, asemenea unui turn cu coroană de fier, iar scutul său uriaşesc, negru şi el, şi neîmpodobit, îl acoperea cu umbra sa asemenea unui nor de furtună. Dar Fingolfin strălucea sub el ca o stea;

zaua îi era suflată în argint, iar scutul îi era bătut în cristale; şi, cînd şi-a scos din teacă sabia Ringil, aceasta a scăpărat asemenea gheţii.

Atunci Morgoth l-a smucit în sus pe Grond, Barosul din Infern, şi, cînd l-a repezit în jos, parcă ar fi lovit trăsnetul. Însă Fingolfin a sărit în lături şi Grond a muşcat ţărîna, săpînd un adevărat crater din care au ţîşnit pe dată foc şi fum. De multe ori a încercat Morgoth să-l nimerească pe Rege şi să-l strivească, dar, de fiecare dată, Fingolfin sărea în lături, cu repeziciunea unui fulger care ţîşneşte de sub un nor întunecat; şapte răni i-a făcut lui Morgoth şi de şapte ori a urlat acesta de durere, iar, la fiecare urlet, care cutremura întregul ţinut de la Miazănoapte, oştenii din Angband se aruncau deznădăjduiţi cu faţa la pămînt.

Într-un tîrziu, Regele a fost cuprins de oboseală şi Morgoth şi-a prăvălit scutul asupra lui. De trei ori a căzut Fingolfin doborît în genunchi şi de tot atîtea ori s-a ridicat, în mînă cu scutul spart şi pe cap cu coiful crăpat. Dar pămîntul se căsca peste tot în jurul lui şi gropi adînci erau pretutindeni, încît el s-a împiedicat şi a căzut pe spate la picioarele lui Morgoth; iar acesta şi-a pus piciorul stîng pe gîtul lui, şi greutatea lui era asemenea unui deal prăvălindu-se. Disperat, cu ultimele sale puteri, Fingolfin şi-a înfipt sabia Ringil în laba lui Morgoth, spintecînd-o, şi din tăietură a ţîşnit un sînge negru, fumegător, care a umplut craterele scobite de Grond.

Astfel a murit Fingolfin, Înaltul Rege al noldorilor, cel mai mîndru şi mai viteaz dintre regii elfi din străvechime. Orcii nu s-au împăunat cu lupta aceea de la porţi; iar elfii n-o pomenesc în cîntecele lor, căci tristeţea le e mult prea adîncă. Dar cele întîmplate atunci nu au fost uitate pînă în ziua de azi, căci Thorondor, Regele Elfilor, a dus vestea pînă în Gondolin, şi încă şi mai departe, în Hithlum. Morgoth a apucat leşul regelui elf şi l-a sfîşiat în bucăţi; le-ar fi azvîrlit el lupilor săi, dar Thorondor s-a repezit din sălaşul lui dintre ţancurile Crissaegrim şi drept în faţa lui Morgoth s-a înfipt, pocindu-l. Fîlfîitul aripilor lui Thorondor răsuna precum vuietul vînturilor lui Manwë. Cu ghearele sale uriaşe a smuls leşul din mîinile lui Morgoth şi, ridicîndu-se deodată deasupra săgeţilor trase de orci, l-a purtat pe Rege departe. L-a aşezat apoi pe un vîrf de munte, la miazănoapte de tainica vale a Gondolinului; acolo a urcat Turgon şi a înălţat o movilă de pietre peste trupul tatălui său. Nici un orc n-a îndrăznit să treacă peste muntele lui Fingolfin sau să se apropie de mormîntul lui, decît după ce se va fi năruit fortăreaţa Gondolin şi după ce trădarea îşi va fi făcut loc printre neamurile lui Fingolfin. Iar Morgoth a umblat de atunci olog de-un picior şi durerile pricinuite de răni niciciînd nu i s-au alinat, iar chipul i-a rămas brăzdat de urmele pe care i le-a lăsat Thorondor.

Mare a fost jalea în Hithlum cînd s-a aflat de căderea lui Fingolfin. Îndoliatul Fingon a devenit cîrmuitorul Casei lui Fingolfin şi al regatului noldorilor, iar pe fiul său mai mic, Ereinion – care mai tîrziu avea să primească numele de Gil-galad – l-a trimis la Limanuri.

De-acum, puterea lui Morgoth se întindea peste întregul meleag de la Miazănoapte; însă Barahir nu a fugit din Dorthonion, ci a rămas să se războiască pentru fiecare palmă de pămînt cu duşmanii săi. Morgoth nu s-a lăsat mai prejos, ci i-a urmărit pe oamenii lui Barahir, ucigîndu-i pe capete; şi pădurea toată de pe povîrnişurile dinspre miazănoapte ale acelor meleaguri s-au preschimbat, încetul cu încetul, într-un tărîm atît de înspăimîntător, apăsat de o vrajă atît de întunecată, încît pînă şi orcii se fereau a pătrunde acolo dacă nu-i mîna nevoia; Deldúwath a fost numit şi Taur-nu-Fuin, Pădurea de sub Umbra Nopţii. După pîrjol, acolo au crescut copaci negri, sinistri, cu rădăcini încîlcite, scobind bezna ca nişte gheare; cei care se rătăceau printre ele orbecăiau fără să mai găsească drum de ieşire, degete nevăzute îi gîtuiau şi nălucile groazei îi făceau să-şi piardă minţile. În faţa acestui

prăpăd, Barahir a fost cuprins de o asemenea deznădejde, încît soața lui, Emeldir Inimoasa (care era hotărîtă să lupte alături de fiul și de soțul ei) le-a strîns la un loc pe toate femeile și pe toți copiii rămași în viață și le-a dat arme celor ce aveau puterea să le poarte; i-a dus apoi pe toți în munții de la hotarul țării și, de acolo, pe poteci întortocheate și primejdioase, au ajuns în cele din urmă în Brethil, nu fără a-i fi pierdut pe mulți dintre ei pe drum. Unii au rămas acolo, fiind adăpostiți de haladini, dar alții au trecut mai departe munții, în Dor-lómin, unde trăia poporul lui Galdor, fiul lui Hador; printre pribegi se afla Rían, fiica lui Belegund, și Morwen, care se mai numea și Eledhwen, adică Frumusețea Elfă, fiica lui Baragund. Dar nimeni nu i-a mai văzut vreodată pe bărbații pe care i-au lăsat în urmă. Răpuși au fost rînd pe rînd, pînă cînd, în cele din urmă, n-au mai rămas decît doisprezece în preajma lui Barahir: Beren, fiul său, Baragund și Belegund, nepoții săi, fiii lui Bregolas, și nouă servitori credincioși din suita sa, ale căror nume au rămas slăvite în cîntecele noldorilor; și-au fost aceștia: Radhruin și Dairuin, Dagnir și Ragnor, Gildor și Gorlim nefericitul, Arthad și Urthel și Hathaldir cel tînăr. Proscriși, fără nici o speranță, asta deveniseră, o ceată disperată care nu putea să scape și nu voia să se predea, chiar dacă le erau distruse casele, iar nevestele și copiii le fuseseră prinși, răpuși de dușmani ori fugiseră. Dinspre Hithlum nu le veneau nici vești, nici ajutoare; vînați ca fiarele, Barahir și oamenii lui s-au retras pe platoul golaș de deasupra pădurii, umblînd ca bezmeticii acolo, printre iazuri și smîrcuri stîncoase, cît mai departe de ochii iscoadelor și de vrăjile lui Morgoth. Pat le erau pîrloagele, iar acoperiș – cerul înnorat.

Timp de mai bine de doi ani după Dagor Bragollach, noldorii au apărat trecătoarea apuseană din apropiere de izvoarele Sirionului, în apele căruia se afla puterea lui Ulmo, iar Minas Tirith le-a ținut piept orcilor. Dar, într-un tîrziu, după răpunerea lui Fingolfin, Sauron, cel mai vestit și mai de

temut dintre servitorii lui Morgoth – Gorthaur era numele lui în graiul sindarin –, l-a atacat pe Orodreth, străjuitorul turnului de pe Tol Sirion. Sauron devenise un vrăjitor cu o putere înfiorătoare, stăpîn al umbrelor și nălucilor toate, hain în înțelepciunea lui plină de cruzime, strîmbînd tot ce atingea, smintind tot ce cîrmuia și mai-mare al vîrcolacilor; puterea lui era neîndurarea.

A cucerit Minas Tirith de la primul atac, iar o negură întunecată de spaimă se lăsase peste străjeri; alungat, Orodreth a scăpat fugind în Nargothrond. După ce-a pus stăpînire pe Minas Tirith, Sauron a făcut din el un turn de pază pentru Morgoth, un bastion al răului, o amenințare fără sfîrșit; frumoasa insulă Tol Sirion a ajuns să fie blestemată, schimbîndu-i-se numele în Tol-in-Gaurhoth, Insula Vîrcolacilor. Nici o ființă vie nu putea să treacă prin acea vale fără să fie de îndată zărită de Sauron de sus, din înaltul turnului unde ședea el. Trecătoarea apuseană se afla acum în mîinile lui Morgoth, drept care șesurile și codrii Beleriandului deveniseră meleaguri ale spaimei. Morgoth își urmărea fără zăbavă vrăjmașii pînă dincolo de Hithlum, dibuindu-le ascunzătorile și cucerindu-le fortărețele una după alta. Tot mai îndrăzneți, orcii hălăduiau în lung și-n lat după pofta inimii, coborînd de-a lungul Rîului Sirion către apus, și pe Rîul Celon către răsărit, împrejmuind întregul Doriath; pustiau totul în calea lor, încît sălbăticiunile și păsările se făceau nevăzute cînd se iveau ei, și tăcerea și tristețea adîncă coborau peste pămînt, venind dinspre miazănoapte. Pe mulți dintre noldori și sindari i-au luat în captivitate; i-au dus în Angband și au făcut din ei sclavi, silindu-i să-și pună întreaga pricepere și știință în slujba lui Morgoth. Iar acesta își trimitea iscoadele peste tot, înveșmîntate în forme amăgitoare, cum la fel de înșelătoare le erau vorbele; le promiteau răsplată unora și altora și, cu vorbe viclene, căutau să stîrnească frica și pizma printre neamuri și seminții, acuzîndu-i ba pe unii, ba pe alții dintre regii și căpeteniile lor de lăcomie și de trădare unii față de ceilalți.

Din pricina blestemului abătut asupra lor după Râpunerea Rubedeniilor la Alqualondë, minciunilor li se dădea adeseori crezare; însă, pe măsură ce vremurile deveneau tot mai tulburi și mai întunecate, minciunile astea au căpătat și un miez de adevăr, căci inimile și gîndurile elfilor din Beleriand se încețoșau tot mai mult de frică și deznădejde. Dar cel mai tare noldorii se temeau de trădare din partea celor de-un neam cu ei, care slugăreau acum în Angband; căci Morgoth îi folosea pe unii dintre ei pentru înșelătoriile sale mîrșave; se prefăcea a-i slobozi din sclavie și-i trimitea în lume, numai că voințele lor erau înlănțuite de a sa, încît, chiar dacă plecau, nu trecea mult și se-ntorceau înapoi la el. Astfel că, dacă vreunul dintre captivi scăpa cu adevărat și se reîntorcea la neamul său, se pomenea întîmpinat cu dușmănie, nerămînîndu-i altceva decît să pribegească de unul singur, proscris și deznădăjduit.

Oamenilor, Morgoth le arăta, pasămite, milă: celor care-și plecau urechea la palavrele sale, le susura că toate necazurile li se trăgeau din pricină că se supuneau noldorilor răzvrătiți, cîtă vreme, dacă treceau de partea celui care, de drept, era Stăpînul Pămîntului de Mijloc, vor fi prețuiți și răsplătiți pe măsura vitejiei lor, de bună seamă, dacă lăsau deoparte gîndurile de nesupușenie. Dar puțini oameni din cele Trei Case ale edainilor îi ascultau vorbele mincinoase, nici chiar dacă erau aduși pentru a fi chinuiți în Angband. Tare îi mai ura Morgoth din pricina asta și-i pîndea și-i urmărea cu iscoadele sale dincolo de munți.

Se povestește că, la acea vreme, au pătruns pentru prima oară Oamenii Oacheși în Beleriand. Unii se supuseseră încă mai dinainte lui Morgoth, în mare taină, venind pe aceste meleaguri la chemarea lui; ceilalți însă veniseră din propria lor voință, căci Beleriandului îi mersese vestea în cele patru zări pentru pămînturile și apele sale, pentru războaiele și bogățiile de acolo, încît, în acele timpuri, picioarele hălăduitoare ale oamenilor înspre apus se îndreptau îndeobște. Soiul ăsta de oameni era mic de statură și îndesat, cu brațe lungi și

vînjoase; pielea o aveau oacheșă ori măslinie, iar părul negru, ca și ochii. Trăiau în obști, multe la număr, iar unii se-mpăcau mai bine cu gnomii din ținuturile muntoase, decît cu elfii. Dar Maedhros, cunoscînd prea bine slăbiciunea noldorilor și a edainilor, din rîndul cărora genunile Angbandului părea să-nghită armii făr' de număr și mereu reîmprospătate, a legat alianță cu oamenii aceștia nou-veniți, arătîndu-le prietenie îndeosebi celor mai neînsemnate dintre căpeteniile lor, Bór și Ulfang. Morgoth nici că putea fi mai mulțumit: iată cum se împlineau toate după vrerea lui! Bór îi avea drept fii pe Borlad, Borlach și Borthand; numai că aceștia au trecut de partea lui Maedhros și Maglor, rămînîndu-le credincioși și trădîndu-l pe Morgoth în speranțele sale. Fiii lui Ulfang cel Negru erau Ulfast și Ulwarth, și Uldor blestematul; ei l-au urmat pe Caranthir, jurîndu-i credință, numai că și-au încălcat legămîntul.

Edainii și Răsăritenii nu se aveau defel la inimă; arareori se întîlneau, dar asta și din pricină că nou-veniții au viețuit mult timp în Beleriandul Răsăritean, cîtă vreme poporul lui Hador trăia închis în Hithlum, iar Casa lui Bëor fusese rasă de pe fața pămîntului. La început, Poporul lui Haleth nu fusese atins de războiul de la miazănoapte, trăind ei în partea de miazăzi, în Codrul Brethil; însă, de la o vreme, începuseră să se lupte cu orcii năvălitori; erau oameni neînfricați și cîtuși de puțin dornici să-și părăsească pădurile pe care le iubeau. În cronicile înfrîngerilor din acea vreme, faptele haladinilor sînt slăvite și-n ziua de azi: după ce au cucerit Minas Tirith, orcii au străbătut trecătoarea apuseană și poate că ar fi prăpădit totul în cale, pînă la gurile Sirionului; dar Halmir, seniorul haladinilor, iute i-a trimis vorbă lui Thingol, fiind el prieten cu elfii care apărau fruntariile Doriathului. Și-atunci Beleg Arcul-puternic, mai-marele străjerilor lui Thingol, a adus în Brethil o adevărată oștire de sindari înarmați cu topoare; fără veste, din adîncurile codrului au ieșit Halmir și Beleg și s-au năpustit asupra unei legiuni orcești, nimicind-o. După asta

faptă, valul negru ce tot venea dinspre miazănoapte a fost stăvilit în acea parte de lume, iar orcii n-au mai cutezat mulți ani să treacă Rîul Teiglin. Poporul lui Haleth a trăit de atunci în pace în Codrul Brethil, cu toate că n-au slăbit straja la hotare; și, la adăpostul acestei străjuiri, regatul Nargothrond a avut parte de răgaz să-și refacă forțele.

Între timp, Húrin și Huor, fiii lui Galdor din Dor-lómin, viețuiau alături de haladini, cu care erau înrudiți. Înainte de bătălia Dagor Bragollach, cele două case ale edainilor s-au strîns laolaltă la un mare ospăț, pentru a prăznui nunta dintre copiii lui Hador Cap-aurit, Galdor și Glóredhel, cu Hareth și Haldir, copiii lui Halmir, seniorul haladinilor. Mai apoi, fiii lui Galdor au crescut la casa unchiului lor Haldor, în Brethil, după cum era datina oamenilor în acele timpuri; astfel că, atunci cînd bărbații din codru s-au dus să se lupte cu orcii, fiii cei doi li s-au alăturat, ba chiar și Huor, căci cu nici un chip n-a vrut să fie lăsat în urmă, cu toate că nu avea decît treisprezece ani. Nimerind ei într-o companie ce, mai apoi, a fost despărțită de restul armiei, au fost urmăriți pînă la Vadul Brithiach; acolo ar fi fost ei luați prizonieri sau chiar răpuși, de n-ar fi fost puterea lui Ulmo care încă mai stăruia în Sirion. Din rîu s-a înălțat o ceață ce i-a învăluit, ascunzîndu-i de ochii dușmanilor, și așa au izbutit ei să scape trecînd vadul și ajungînd în Dimbar, unde au pribegit printre dealurile de sub pereții prăpăstioși ai munților Crissaegrim, pînă cînd meleagul acela înșelător i-a zăpăcit de tot, de n-au mai știut pe unde să înainteze sau cum să se întoarcă. Dar i-a zărit Thorondor și a trimis în ajutorul lor doi vulturi; i-au purtat vulturii pînă sus, pe înălțimi, apoi dincolo de Munții Încercuitori, pînă în tainica vale Tumladen și-n orașul ascuns Gondolin, pe care nici unui om nu-i fusese dat pînă atunci să-l vadă.

Aflînd din ce neam se trăgeau, Regele Turgon i-a primit cu brațele deschise; vești și vise primise încă din vreme, dinspre mare, pe Sirion în sus: Ulmo, Domnul Apelor i le trimisese, prevestindu-i nenorociri și sfătuindu-l să se poarte blînd

cu fiii din Casa lui Hador, care aveau să-l ajute la ceas de nevoie. Astfel, Húrin și Huor au stat mai bine de un an ca oaspeți în casa Regelui; se spune că, în această vreme, Húrin a învățat multe de la elfi și a deslușit cîte ceva din sfaturile și gîndurile Regelui. Turgon i-a îndrăgit nespus pe fiii lui Galdor și stătea mult la sfat cu ei; chiar voia să-i țină în Gondolin doar pentru că-i îndrăgea atît, și nu din pricina pravilei sale ce statornicea ca nici unui străin, fie acesta elf sau om, care nimerea în regatul tainic și vedea orașul, să nu-i mai fie îngăduit să plece de acolo, decît atunci cînd Regele va ridica opreliștea și poporul ascuns va putea ieși în lume.

Dar Húrin și Huor doreau să se reîntoarcă la neamul lor și să fie alături de acesta în războaile și durerile pe care le îndura. Astfel că Húrin i-a spus lui Turgon:

– Măria ta, noi sîntem bieți oameni muritori, nu ne asemănăm cu eldarii. Or putea ei aștepta ani lungi pînă să se războiască, în cine știe ce loc îndepărtat, cu vrăjmașii lor; dar, pentru noi, timpul e scurt, nădejdile și puterile noastre se împuținează. Drumul spre Gondolin nu l-am găsit noi, nici măcar nu știm unde se află orașul; ci am fost aduși – și tare ne-am temut și mult ne-am minunat – pe înaltele căi ale văzduhului. Și mulțumim cerului că ochii ne-au fost acoperiți ca de un văl.

I-a ascultat Turgon ruga și le-a răspuns, zicîndu-i:

– Pe calea pe care ați venit, îngăduit vă este să și plecați, dacă Thorondor se învoiește. Mă cuprinde jalea că ne despărțim; dar, în scurt timp, după socoteala eldarilor, iarăși ne vom întîlni.

Iată însă că Maeglin, nepotul după soră al Regelui, care avea puteri mari în Gondolin, nu s-a întristat defel de plecarea lor, cu toate că, neiubind semeția oamenilor, nu-i plăcea că Regele le făcea această favoare; astfel că i-a spus lui Húrin:

– Bunăvoința Regelui e mai mare decît îți poți tu închipui, iar porunca lui și-a mai pierdut din asprimea de altă dată; altfel, n-ați avea altceva de ales decît să rămîneți aici pînă la sfîrșitul zilelor voastre.

– Cu adevărat, mare este bunăvoința Regelui, a răspuns Húrin; dar, dacă nu este de ajuns cuvîntul nostru, iată, facem legămînt și în fața ta.

Și frații au jurat să nu dezvăluie vreodată ceea ce aflaseră de la Turgon și să păstreze taina asupra celor văzute în regatul său. Și-au luat apoi rămas-bun și vulturii au venit și i-au luat pe aripile lor, ducîndu-i de acolo pe timp de noapte și așezîndu-i pe pămînt în Dor-lómin, înainte de ivirea zorilor. S-a bucurat obștea să-i vadă iarăși acasă, căci auzisera de la solii din Brethil cum că li s-ar fi pierdut urma; dar frații n-au spus nimănui, nici măcar tatălui lor, unde fuseseră, doar că îi salvaseră din sălbăticie vulturii aceia care-i aduseseră acasă.

– Să înțeleg, prin urmare, că ați trăit un an întreg în sălbăticie? i-a întrebat, nedumerit, Galdor. Ori poate v-au adăpostit vulturii în cuibarele lor? Mă uit la voi și văd că, de mîncat, ați mîncat, cu veșminte frumoase v-ați pricopsit și v-ați întors ca niște prinți, nicidecum ca oameni fără căpătîi ce bat codrii.

– Mulțumește-te că am venit, i-a spus Húrin. Căci numai sub legămîntul tăcerii ni s-a îngăduit ăst lucru.

Galdor nu i-a mai iscodit, dar bănuieli avea el, asemenea multora, asupra adevărului nerostit; cu timpul, ciudata soartă a lui Húrin și Huor a ajuns și la urechile slugilor lui Morgoth.

Aflînd Turgon despre spargerea asediului asupra Angbandului, n-a îngăduit nici unuia din poporul său să plece la război; era încredințat că Gondolinul era puternic, iar clipa de a-l face cunoscut lumii încă nu sosise. Mai credea însă și că, dacă noldorii nu erau ajutați, sfîrșitul asediului însemna începutul decăderii lor; astfel că a trimis în taină trupe de gondolidrimi la gurile Sirionului și pe Insula Balar. Acolo au făurit ei corăbii și, urmînd porunca lui Turgon, au pornit pe mare spre Apusul cel mai îndepărtat, în căutarea Valinorului, pentru a le cere iertare valarilor și a-i îndupleca să le vină în ajutor; drept călăuză le-au luat pe zburătoarele mării. Dar mările erau sălbatice, întinse cît cuprindeai cu ochii, iar în jurul lor numai neguri și vrăji; Valinorul era bine tăinuit. Așa s-a făcut

că nici unul dintre trimișii lui Turgon n-a ajuns în Apus, ba mulți s-au pierdut și prea puțini s-au înturnat; iar sfîrșitul Gondolinului se apropia tot mai mult.

Curînd a prins de veste și Morgoth de cele ce se petreceau și nu s-a bucurat cîtuși de puțin, în ciuda victoriilor sale; tare ar fi vrut să afle despre soarta lui Felagund și a lui Turgon. Căci amîndoi parcă dispăruseră de pe fața pămîntului, cu toate că nu muriseră; și se temea de ce ar fi putut pune la cale împotrivă-i. Fortăreața Nargothrond o știa după nume, nu însă și unde se afla ori cîți oșteni avea între zidurile sale; despre Gondolin nu avea cunoștință, încît gîndul la Turgon îl neliniștea încă și mai mult. Astfel că a trimis și mai multe iscoade în Beleriand; în schimb, și-a rechemat oștirile de orci înapoi în Angband, dîndu-și seama că nu putea da bătălia finală și să iasă victorios din ea cu forțele pe care le avea, iar vitejia noldorilor și puterea oamenilor înarmați ce luptau alături de ei erau mult mai mari decît chitise el, oricît ar fi fost de răsunătoare victoria lui în bătălia Bragollach și în anii ce-au urmat; pe lîngă asta, oricît de dureroase păreau pierderile pe care le pricinuise dușmanilor săi, pierderile sale erau la fel de mari; e adevărat că stăpînea Dorthonionul și Trecătoarea Sirion, dar eldarii se dezmeticeau din năuceala deznădăjduită ce-i cuprinsese și-ncepeau să recîștige ceea ce pierduseră. S-ar putea zice că Beleriandul cunoscuse timp de cîțiva ani un soi de liniște; însă în fierăriile din Angband se trudea mereu.

După trecerea a șapte ani de la a Patra Bătălie, Morgoth a atacat din nou, trimițînd asupra ținutului Hithlum o oștire numeroasă. Crîncen a fost atacul asupra trecătorilor din Munții Umbroși; Eithel Sirion a fost asediată, aici pierind Galdor cel Înalt, străpuns de o săgeată. Pentru Fingon, Marele Rege, apărase el fortăreața aceea; tatăl său, Hador Lórindol, își găsise sfîrșitul în același loc, nu cu mult înainte. În schimb, Húrin, fiul său, abia ajuns la vîrsta bărbăției, însă mult mai puternic și mai înțelept decît îl arăta vîrsta, a izbutit să-i alunge pe orci din Ered Wethrin, pricinuindu-le mari

pierderi și urmărindu-i pînă departe, prin colbuita pustiiciune a cîmpiei Anfauglith.

Regele Fingon voia să împiedice cu orice preț înaintarea dinspre miazănoapte a oștirii din Angband; bătălia s-a dat chiar pe cîmpiile din Hithlum. Mare era oastea lui Fingon, dar și mai mare cea a dușmanului; iată însă că pe apele Fiordului Drengist s-au ivit multele corăbii ale lui Círdan; elfii de la Limanuri soseau tocmai la timp ca să atace dinspre apus oștirea lui Morgoth. Orcii s-au pierdut cu firea și au fugit, eldarii au ieșit victorioși, iar arcașii lor călare i-au hăituit pe vrăjmași pînă în Munții de Fier.

Seniorul Casei lui Hador din Dor-lómin a rămas, de atunci, Húrin, fiul lui Galdor, slujind regelui Fingon. Mai scund decît străbunii săi și chiar decît propriul fiu, Húrin era neobosit și vînjos, moștenind în sprinteneală și-n iuțeala mișcărilor spița mamei sale, Hareth din neamul haladinilor. Și-a luat-o drept soață pe Morwen Eledhwen, fiica lui Baragund din Casa lui Bëor, cea care a fugit din Dorthonion dimpreună cu Rían, fiica lui Belegund, și Emeldir, mama lui Beren.

Se povestește că tot atunci au pierit și proscrișii de pe Dorthonion; numai Beren, fiul lui Barahir, a scăpat, cu greu izbutind să ajungă în Doriath.

CAPITOLUL XIX

Despre Beren și Lúthien

Printre poveștile despre durere și nimicire care au ajuns pînă la noi din negura acelor zile sînt unele în care, dintre lacrimi, răzbate bucuria și, de sub umbra morții, se întrezărește lumina nepieritoare. Și printre aceste istorii, cea mai frumoasă, cea care mîngîie auzul elfilor este povestea lui Beren și a lui Lúthien. Din viețile lor s-a împletit *Balada Leithian, Eliberarea din Robie*, mai lungă decît toate cîntările ce istorisesc despre lumea străveche. Doar una singură o întrece; aici însă, povestea lor este spusă cu vorbe mai puține și fără să fie cîntate.

S-a spus mai înainte că Barahir n-a vrut să plece din Dorthonion; Morgoth însă îl urmărea pas cu pas, cu gîndul să-l răpună, și-n cele din urmă alături de Barahir n-au mai rămas decît doisprezece dintre oamenii lor. Pădurea din Dorthonion se întindea spre miazăzi și urca pantele munților pînă sus, la marginea platoului acoperit cu iarbă măruntă; în partea de răsărit a acelui platou se găsea un lac, Tarn Aeluin,

înconjurat de tufăriș des. Nici o potecă nu străbătea sălbăticia aceea, căci nimeni nu viețuise vreodată acolo. Totuși, dorthonienii prețuiau nespus apele lacului, care erau limpezi și albastre în timpul zilei, iar noaptea oglindeau stelele; pasămite Melian sfințise apa aceea în zilele de odinioară. Acolo s-au refugiat Barahir și proscrișii săi; bîrlogul ce și l-au făcut a rămas ascuns ochilor și iscoadelor lui Morgoth. Despre faptele lui Barahir și ale însoțitorilor săi se dusese vestea în cele patru zări; astfel că Morgoth i-a dat poruncă lui Sauron să-i găsească și să-i răpună.

Printre însoțitorii lui Barahir se afla și Gorlim, fiul lui Angrim. Pe soața lui o chema Eilinel; mare le-a fost iubirea înainte ca năpasta să se abată asupră-le. Întorcîndu-se din războiul de la hotare, Gorlim și-a găsit casa jefuită și părăsită, iar soața, dusă; de-o fi fost răpusă ori luată de dușmani, Gorlim n-avea de unde ști. Nu-i mai rămăsese decît să se alăture lui Barahir, dovedindu-se cel mai înverșunat și mai deznădăjduit dintre însoțitorii săi; inima însă îi era roasă de îndoială, licărind în ea nădejdea că Eilinel nu pierise. Cînd și cînd, pornea de unul singur, în taină, și se-ntorcea la casa lui ce încă stătea în picioare în mijlocul cîmpurilor și pădurilor care, odată, fuseseră ale lui; n-a trecut mult și slugile lui Morgoth au prins de veste.

Cîndva, într-un amurg tomnatic, s-a apropiat de casă și i s-a năzărit că vede o lumină la fereastră; s-a furișat cu băgare de seamă și a privit înăuntru. Și numai ce-o vede pe Eilinel, cu fața suptă de durere și foame, și parcă i-aude vocea tînguindu-se că el a părăsit-o. Gorlim a scos un strigăt, dar, în aceeași clipă, vîntul a stins lumina; lupii au prins a urla și Gorlim a simțit deodată pe umerii săi mîinile grele ale hăitașilor lui Sauron. Căzuse în capcana lor; l-au dus în tabără și l-au chinuit, încercînd să-l facă să mărturisească locul unde se ascundea Barahir și toate drumurile sale. Dar n-au scos nimic de la el. Atunci l-au luat cu binișorul, făgăduindu-i să-l elibereze și să-l lase să se întoarcă la Eilinel, dacă le va

spune ce voiau ei să afle; înnebunit de durerea pricinuită de chinuri și ars de dorul după soața lui, Gorlim a primit să cadă la învoială. De îndată l-au dus în fața cumplitului Sauron.

– Aud că vrei să te tîrguiești cu mine, i-a spus acesta. Ce vrei în schimb?

Gorlim i-a răspuns că voia s-o regăsească pe Eilinel și, apoi, să fie amîndoi lăsați să plece unde vor voi; el așa gîndea, că și Eilinel fusese luată în captivitate.

Auzindu-l, Sauron a zîmbit și i-a zis:

– Mic e prețul pentru o trădare atît de mare și așa și trebuie să fie. Și-acum, zi ce vrem noi să aflăm!

Ar fi încălcat Gorlim învoiala dacă ar fi putut, dar, sub privirile necruțătoare ale lui Sauron, a mărturisit tot ce știa. Sauron a izbucnit în hohote de rîs; pe un ton batjocoritor i-a spus lui Gorlim că tot ce văzuse el nu fusese decît o nălucă plăsmuită prin vrăji anume ca să-l prindă pe el în capcană; căci Eilinel era moartă.

– Ruga totuși ți-o voi împlini, a mai spus Sauron, căci te vei duce la Eilinel și nu va mai trebui să mă slujești.

Și l-a ucis fără milă.

Astfel a fost dat în vileag bîrlogul lui Barahir, în jurul căruia, mai apoi, Morgoth și-a țesut plasa; la ceasurile tăcute dinaintea zorilor, orcii s-au năpustit asupra oamenilor din Dorthonion, răpunîndu-i pe toți. Doar unul singur a scăpat – Beren, care fusese trimis de tatăl său într-o misie primejdioasă, anume să-l iscodească pe Dușman ca să afle ce punea la cale. Astfel că el se găsea departe, în cîmpie, cînd a fost atacată ascunzătoarea. Dar, dormind el în pădure, unde-l prinsese noaptea, a visat că hoitarii stăteau cîtă frunză și iarbă pe crengile golașe ale copacilor din jurul unui lac, și că din ciocurile lor picura sînge. I s-a mai arătat în visul acela cum, peste apă, venea spre el o arătare ce s-a dovedit a fi duhul lui Gorlim; i-a vorbit duhul, mărturisindu-și trădarea și spunîndu-i cum fusese răpus, și, apoi, l-a rugat să plece fără zăbavă ca să-și prevină tatăl.

S-a trezit Beren și de îndată a și pornit prin noapte, ajungînd la ascunzătoare a doua zi de dimineață. Dar, pe măsură ce se apropia, hoitarii s-au înălțat de la pămînt și s-au cocoțat pe ramurile arinilor de lîngă Tarn Aeluin, cîrîind a batjocură.

Beren a îngropat osemintele tatălui său și a ridicat un gorgan de bolovani deasupră-i, jurînd să se răzbune. Mai întîi a luat urma orcilor care-i răpuseseră părintele și rubedeniile; le-a găsit tabăra la timp de noapte, lîngă Fîntîna lui Rivil, deasupra Smîrcurilor Serech. Traiul în pădure îl deprinsese să umble nevăzut și neauzit, astfel că s-a apropiat de focul lor pe nesimțite. Căpitanul orcilor tocmai se împăuna cu ceea ce făcuse, ridicînd în sus mîna lui Barahir, pe care o retezase pentru a i-o aduce lui Sauron drept mărturie a misiei împlinite. Pe mîna aceea încă se afla inelul dăruit de Felagund. În acea clipă, Beren a țîșnit din spatele unei stînci și l-a ucis pe căpitan. A luat mîna și inelul și s-a făcut nevăzut; soarta a fost de partea lui, negreșit, căci orcii, luați pe nepregătite, s-au pierdut cu firea și săgețile lor nu și-au atins ținta.

După acea noapte, Beren a mai pribegit timp de alți patru ani pe meleagurile Dorthonionului ca un proscris singuratic; doar păsările și sălbăticiunile i-au fost tovarăși, ajutîndu-l și netrădîndu-l, și, de atunci, el nu a mai pus carne în gură și nu a mai răpus nici o vietate din cele care nu-l slujeau pe Morgoth. De moarte nu se temea, dar de captivitate însă da și, fiind el pe cît de îndrăzneț, pe atît de deznădăjduit, a izbutit să scape și de moarte, și de sclavie; și despre ce a făptuit el cu vitejie de unul singur s-a auzit în întreg Beleriandul, iar povestea lui a ajuns și în Doriath. După o vreme, Morgoth a pus un preț pe capul lui, ca și pe cel al lui Fingon, Marele Rege al noldorilor; dar orcii mai degrabă fugeau din calea lui Beren, decît să-i pornească pe urme. Așa că împotriva lui a fost trimisă o oștire, avîndu-l pe Sauron în frunte; acesta a luat cu sine vîrcolaci,

sălbăticiuni sîngeroase în care sălășluiau spirite înfiorătoare, întemnițate de el în trupurile acelea.

Întregul ținut se găsea acum sub stăpînirea răului, tot ce era frumos și pur îl părăsea, iar Beren era într-atît de hăituit, încît în cele din urmă s-a văzut nevoit să plece din Dorthonion. La vreme de iarnă grea, a lăsat în urmă țara și mormîntul părintelui său și, urcînd pe culmile Gorgoroth, Munții Groazei, a deslușit în depărtare țara Doriath și a simțit în inimă dorința aprigă de a ajunge în Regatul Ascuns, unde încă nici un picior de muritor nu călcase.

Cumplită a fost călătoria sa spre miazăzi. În hăuri amețitoare coborau povîrnișurile Ered Gorgorothului, scufundîndu-se în umbre ce se înstăpîniseră acolo dinainte de apariția Lunii. De la picioarele munților pornea sălbăticia Dungortheb, unde se înfruntau vrăjile lui Sauron și puterea lui Melian, un meleag numai bun ca groaza și nebunia să se dezlănțuie în voie. Acolo își duceau traiul păianjenii, spurcăciunile feroce puite de Ungoliant, țesîndu-și plasele nevăzute în care nimereau fără putință de scăpare toate vietățile; monștri colcăiau pe acolo, aduși pe lume în bezna dinaintea facerii Soarelui și pîndind cu ochii lor nenumărați tot ce mișca. Nici un suflet de elf sau de om nu se găsea pe meleagul acela bîntuit, numai moarte și iar moarte. Printre faptele mărețe ale lui Beren – și nu chiar cea mai neînsemnată dintre ele, se numără și această călătorie, cu toate că el niciodată n-a vorbit cuiva despre ea, temîndu-se ca mintea să nu-i fie din nou cuprinsă de toată groaza aceea; astfel că nimeni nu știe cum și-a găsit drumul, de a ajuns pe căi încă nebătute pînă atunci de picior de om sau de elf, pînă la hotarele Doriathului. Apoi, a trecut prin labirintul urzit de Melian în jurul regatului lui Thingol, întocmai cum prorocise ea; căci lui îi fusese hărăzită o soartă măreață.

În *Balada Leithian* se povestește cum a pătruns Beren în Doriath – cu mers împiedicat, încărunțit și gîrbovit ca sub povara multor ani de suferință, atît de mare fusese chinul îndurat pe drum. Dar rătăcind el prin pădurea Neldoreth – era

de-acum vară – la ceas tîrziu de seară, cînd tocmai răsărea Luna, a întîlnit-o pe Lúthien, fiica lui Thingol și a lui Melian. Fata dansa pe iarba veșnic verde, într-un luminiș de pe malul Rîului Esgalduin. În clipa în care a zărit-o, din minte i s-a șters amintirea durerii, iar el a fost învăluit ca de o vrajă; căci Lúthien era cea mai frumoasă făptură dintre toți Copiii lui Ilúvatar. Albastru îi era veșmîntul, asemenea cerului umbrit de nori, dar ochii îi erau cenușii, precum seara luminată de stele; mantia-i era brodată cu flori de aur, însă părul îi era negru, așa cum sînt umbrele amurgului. Aidoma luminii de pe frunzele copacilor, aidoma glasului apelor limpezi, ca stelele de deasupra cețurilor lumii – astfel îi era strălucirea și frumusețea. Pe chip îi stăruia o lumină vie.

Deodată, ea s-a făcut nevăzută; Beren a simțit că-i piere glasul, ca și cînd în juru-i se țesuse o vrajă, și a prins el a rătăci îndelung prin codru, ca un nebun și stînd mereu la pîndă, asemenea unei sălbăticiuni, căutînd-o pe fată. În inima lui îi dăduse numele de Tinúviel, Privighetoarea, fiica amurgului, în graiul Elfilor Cenușii, căci alt nume pentru ea nu știa. Și, la un moment dat, a zărit-o, în depărtare, ca pe o frunză purtată de vînturile toamnei sau ca pe o stea în vîrful dealului, la vreme de iarnă, dar picioarele parcă îi erau priponite cu un lanț.

Și au venit și zorii unei dimineți în prag de primăvară; Lúthien dansa pe coama unui deal înverzit; și, dintr-o dată, a început să cînte. Arzător îi era cîntul, ca o săgeată pătrundea în inimă, așa cum e și cîntul privighetorii ce se înalță dintre porțile nopții și-și revarsă glasul printre stelele ce pălesc atunci cînd apare soarele de dincolo de zidurile lumii; cîntul lui Lúthien a desfăcut lanțurile iernii, apele înghețate au căpătat glas și, pe unde călcau pașii ei, florile răsăreau din pămîntul rece.

Atunci s-a risipit și vraja muțeniei ce-l încătușase pe Beren, și el a strigat-o pe numele de Tinúviel; pădurile au purtat numele pînă departe. Fata s-a oprit locului, mirată, și

nu a mai fugit cînd Beren s-a apropiat de ea. Dar, cînd l-a privit, soarta lui Lúthien a fost pecetluită, căci din acea clipă l-a iubit; i s-a strecurat însă din îmbrățișare și a dispărut din fața ochilor lui tocmai cînd se crăpa de ziuă. Beren s-a prăbușit la pămînt fără simțire, asemenea cuiva răpus de fericire și de durere totodată; și a rămas acolo, cufundat într-un somn adînc, pierdut parcă într-o genune de umbră, iar cînd s-a trezit, trupul îi era rece ca stînca, iar inima, pustiită și părăsită. Cu mintea rătăcită, se-mpleticea ca un om lovit dintr-o dată de orbire, care încearcă să prindă cu mîinile lumina dispărută fără veste. Astfel a început el să răscumpere cu suferință soarta ce-i fusese hărăzită; și-n soarta asta a lui a fost prinsă și Lúthien, ea, cea nemuritoare, care trebuia să împărtășească soarta lui de muritor, liberă fiind să primească lanțurile ce-l legau pe el; ci suferința ei era mai mare decît orice suferință trăită vreodată de eldaliëni.

Dincolo de orice speranță s-a întors ea la Beren în bezna în care se cufundase el, în Regatul Ascuns, în vremurile acelea de demult, și ea și-a pus mîna într-a lui. Și, de atunci, de multe ori a venit ea la el și în taină au hălăduit împreună prin codri, cît a fost primăvara de lungă și pînă-n vară și nici că au mai fost Copii ai lui Ilúvatar la fel de fericiți ca ei doi, cu toate că timpul hărăzit lor a fost atît de scurt.

Căci mai era cineva care o iubea pe Lúthien, anume Daeron, bardul, care a urmărit-o pe fată și a văzut-o întîlnindu-se cu Beren, iar, apoi, i-a trădat lui Thingol. S-a mîniat cumplit Regele auzind acestea – o îndrăgea pe Lúthien mai presus de orice pe lume; pentru el, ea îi întrecea pe toți prinții elfilor; cît despre oamenii muritori, pe aceștia nu-i îngăduia nici măcar să-l slujească. Buimăcit și amărît de veste, i-a vorbit lui Lúthien, dar ea n-a vrut să recunoască nimic, pînă cînd Regele nu s-a jurat că nu-l va întemnița și nu-l va ucide pe Beren. În schimb, și-a trimis slujitorii să-l prindă și să-l aducă la Menegroth ca pe un răufăcător de rînd; numai că Lúthien a fost mai iute decît ei

și, ducîndu-se la Beren, l-a luat cu sine și l-a adus în fața tronului lui Thingol ca pe un oaspete ales.

Thingol l-a privit pe Beren cu dispreț și mînie, iar Melian a rămas tăcută.

– Cine ești tu care vii aici ca un hoț și cutezi să te apropii neîncătușat de tronul meu?

Înspăimîntat de toată măreția aceea ce-o vedea în Menegroth și de măreția lui Thingol, Beren parcă-și înghițise limba. Așa că a răspuns Lúthien în locul lui:

– Este Beren, fiul lui Barahir, seniorul seminției oamenilor, dușman neîntrecut al lui Morgoth, despre ale cărui fapte toate cîntecele vorbesc, pînă și cele ale elfilor.

– Să-l aud pe Beren zicîndu-mi acestea! a cerut Thingol. Ce cauți aici, muritorule nefericit, și pentru care pricină ți-ai părăsit meleagul ca să pătrunzi aici, unde celor ca tine nu le este îngăduit? Prin puterea pe care-o am, pot să dau poruncă să-ți fie aspru pedepsită sfruntarea și nesocotința. Poți tu să-mi spui de ce să nu fac astfel?

Atunci Beren a ridicat ochii și a întîlnit privirea lui Lúthien; apoi s-a uitat la Melian și, dintr-o dată, i s-a părut că vorbele îi veneau pe buze de parcă ar fi fost ale sale. Frica l-a părăsit, luîndu-i locul mîndria celei mai vechi case a seminției oamenilor, astfel că a spus:

– Rege Thingol, soarta e cea care m-a adus aici, înfruntînd primejdii cărora prea puțini, chiar și dintre elfi, le-ar ține piept. Iar aici am găsit ce nici cu gîndul nu visasem, dar, de-acum, ce-am găsit al meu va rămîne pentru totdeauna. Căci e mai presus de tot argintul și aurul de pe lume, mai presus de toate giuvaierurile. Nici stîncă, nici oțel, nici focurile lui Morgoth ori toate puterile regatelor elfești nu-mi vor putea lua comoara pe care o doresc. Căci Lúthien, fiica ta, este cea mai frumoasă dintre toți Copiii Lumii.

În sala tronului s-a lăsat atunci tăcerea, căci cei care se aflau acolo au fost cuprinși, deopotrivă, de uluială și teamă, gîndind că Beren va fi ucis. Dar Thingol a vorbit:

– Moartea ți-ai chemat-o cu aste vorbe; și ai fi răpus pe loc, de nu m-aș fi pripit să fac un legămînt; amarnic mă căiesc, corcitură muritoare, care te-ai învățat pe cele meleaguri ale lui Morgoth să te furișezi asemenea iscoadelor și sclavilor lui.

– La moarte mă poți trimite, fie de-o merit, au ba; nu-ți îngădui însă a mă face corcitură, iscoadă și sclav. Pe inelul lui Felagund, pe care acesta i l-a dăruit lui Barahir, părintele meu, pe cîmpul de bătălie de la Miazănoapte, neamului meu nu i-au fost spuse astfel de vorbe de către nici un elf fie acela rege, fie oricare altul.

Mîndră i-a fost spusa și toți ochii s-au ațintit asupra inelului, căci îl ridicase în sus și pe el scăpărau nestematele verzi făurite de noldori în Valinor. Avea inelul acela forma a doi șerpi cu ochi de smaralde, iar capetele li se întîlneau sub o coroană de flori de aur, pe care unul o ținea pentru a fi devorată de celălalt; astfel arăta însemnul lui Finarfin și al spiței sale. Atunci Melian s-a aplecat către Thingol și, în șoaptă, l-a sfătuit să-și uite mînia.

– Căci nu de mîna ta va cădea răpus, a mai susurat ea, iar soarta-i, chiar de se va împleti cu a ta, îl va purta departe și, în cele din urmă, va fi liber. Ascultă-mi povața!

Thingol însă a privit-o tăcut pe Lúthien și, în sinea lui, astfel a gîndit: „Nefericită seminție a oamenilor, vlăstare ale unor seniori de nimic și regi de-o clipă, cum de mai puteți trăi după ce asemenea făpturi v-au atins?" Apoi, rupînd tăcerea, a zis:

– Văd inelul, fiu al lui Barahir, și înțeleg că ești mîndru și crezi că ești puternic. Dar faptele unui părinte, chiar dacă la porunca mea au fost împlinite, nu-s de ajuns pentru a o cuceri pe fiica lui Thingol și-a lui Melian. Ia aminte! Și eu îmi doresc o comoară ce nu mi-e îngăduită. Căci giuvaierul ce-l poftesc de stînca și oțelul, și focurile lui Morgoth e păzit împotriva tuturor regatelor elfești. Aud dară că piedici de-acest soi nu te țin locului. Te du, atunci! Adu-mi în mîna ta un silmaril din coroana lui Morgoth; iar, apoi, dacă va voi,

Lúthien poate să-şi pună mîna într-a ta. Atunci abia îţi va fi îngăduit să-mi iei giuvaierul; şi, cu toate că soarta Ardei în silmarili se află, darul meu ţi se va părea generos.

Cu aceste vorbe Thingol a pecetluit căderea Doriathului, împlinind blestemul lui Mandos. Iar cei care l-au auzit pe Thingol au înţeles că Regele îşi împlinea jurămîntul şi, totodată, îl trimitea pe Beren la moarte; ştiau, vezi bine, că degeaba se străduiseră noldorii înainte ca Asediul să fi fost spart, tot nu izbutiseră să vadă măcar de la distanţă strălucitorii silmarili ai lui Fëanor. Încrustate erau nestematele în Coroana de Fier şi păzite în Angband cu mai multă străşnicie decît orice altă comoară; împrejuru-le străjuiau balrogii, suliţe făr' de număr fuseseră ridicate drept pavăză, zăbrele groase şi ziduri de netrecut, iar, peste toate, puterea întunecată a lui Morgoth.

Beren însă a izbucnit în rîs:

– Pentru nimica toată îşi vînd fiicele regii elfilor; pentru nestemate şi altele asemenea făurite cu meşteşug. Dar dacă asta ţi-e voia, Thingol, ţi-o voi împlini. Şi cînd ne vom întîlni din nou, mîna mea va ţine un silmaril din Coroana de Fier; căci încă n-ai văzut ce poate Beren, fiul lui Barahir.

Zicînd acestea, a privit-o în ochi pe Melian care stătea fără să scoată un cuvînt; apoi, şi-a luat rămas-bun de la Lúthien Tinúviel, s-a înclinat în faţa lui Thingol şi Melian şi, îndepărtînd gărzile din jurul lui, a părăsit de unul singur fortăreaţa Menegroth.

Abia acum a vorbit Melian, spunîndu-i lui Thingol:

– Cu vicleşug te-ai priceput să vorbeşti, mărite Rege. Dacă însă e să-mi cred ochilor, rău îţi va fi oricum, chiar dacă Beren izbîndeşte ori nu în ceea ce i-ai cerut să facă. Căci astfel ai pecetluit ursita fie a fiicei tale, fie a ta. Iar Doriathul va fi prins în soarta unui regat mult mai puternic.

Dară Thingol i-a răspuns:

– Eu nu îi vînd elfilor ori oamenilor pe cei pe care-i iubesc şi preţuiesc peste măsură. Şi de-ar fi nădejde ori teamă

că Beren se va înturna viu în Menegroth, n-ar mai vedea el acum lumina de pe boltă, cu tot jurămîntul pe care l-am făcut!

Lúthien a rămas tăcută şi, din acel ceas, nu i s-a mai auzit cîntul în Doriath. O tăcere ameninţătoare s-a lăsat peste păduri, iar umbrele s-au alungit în regatul lui Thingol.

În *Balada Leithian* se povesteşte că Beren a străbătut regatul Doriath fără să întîmpine nici o piedică, şi în cele din urmă, a ajuns în ţinutul Heleşteielor Amurgului şi al Smîrcurilor Sirionului; lăsînd în urmă ţara lui Thingol, a urcat culmile aflate deasupra Cascadei Sirion, unde rîul se prăbuşea cu mare vuiet în albia subpămînteană. De acolo a privit spre apus şi prin negurile şi perdelele de ploaie ce stăteau agăţate de vîrfurile acelor dealuri, a zărit Talath Dirnenul, Cîmpia Străjuită, ce se întindea între Sirion şi Narog; iar, dincolo de ea, a desluşit platourile Taur-en-Faroth ce se înălţau deasupra fortăreţei Nargothrond. Amărît, fără de speranţă ori vreun semn călăuzitor, Beren a hotărît să-şi îndrepte paşii într-acolo.

Cîmpia aceea era tot timpul străjuită de elfii din Nargothrond; la hotarele sale fiecare deal avea în vîrf turnuri tăinuite; arcaşi se mişcau nevăzuţi şi neauziţi prin codri şi pe întinderea şesului. Săgeţile nu-şi greşeau niciodată ţinta, încît nimic nu putea pătrunde pe acele meleaguri fără îngăduinţa lor. Astfel că Beren a fost zărit de la mare depărtare cum cobora la vale, şi moartea îi dădea tîrcoale. Dar ştiind ce primejdie îl paşte, el ţinea inelul lui Felagund ridicat deasupra capului; şi cu toate că nu vedea nici un suflet viu cît cuprindea cu ochii, atît de bine se ascundeau străjuitorii, simţea că este urmărit, aşa că a strigat:

– Eu sînt Beren, fiul lui Barahir, prietenul lui Felagund. Duceţi-mă la Rege!

Auzindu-l, vînătorii nu l-au răpus, ci l-au împresurat pe furiş, poruncindu-i să se oprească locului. Abia acum au văzut mai bine inelul; s-au înclinat în faţa lui, cu toate că

Beren arăta ca vai de lume, buimac și istovit peste poate. Apoi l-au dus mai întîi spre miazănoapte, după care spre apus, dar numai pe timp de noapte, ca nu cumva să prindă cineva de veste pe unde ducea drumul. La acea vreme nici un vad sau pod nu trecea peste Narog în dreptul porților fortăreței Nargothrond; dar mai către miazănoapte, unde Ginglith se unea cu Narog, torentul era mai domol. Acela era locul de trecere; de acolo, elfii și Beren au apucat-o din nou spre miazăzi, sub lumina lunii, pînă la porțile negre ale fortăreței lor ascunse.

Astfel a ajuns Beren în fața Regelui Finrod Felagund; iar Felagund l-a recunoscut pe dată, netrebuindu-i nici un inel ca să-și aducă aminte că Beren era înrudit cu Bëor și Barahir. S-au așezat la sfat în spatele ușilor închise, iar Beren i-a povestit despre moartea lui Barahir și despre toate prin cîte a trecut în Doriath; cînd și-a amintit de Lúthien și de zilele lor fericite, a izbucnit în plîns. Felagund l-a ascultat și ce auzea îl umplea de mirare, dar și de neliniște; înțelegea prea bine că legămîntul pe care-l făcuse avea acum să-i aducă moartea, așa cum îi spusese lui Galadriel, demult, ca o prevestire. Cu inima îngreunată i-a vorbit el lui Beren, spunîndu-i:

– E limpede că Thingol îți dorește moartea; numai că ursita aceasta nu-i după cum voiește el, ci a fost sorocită de Legămîntul lui Fëanor. Un jurămînt al urii a blestemat silmarilii: e de ajuns să-i dai glas dorinței de-a avea nestematele, ca să stîrnești din amorțeală o putere neînchipuit de mare; decît să știe că fie și un singur silmaril a încăput pe mîna altcuiva, fiii lui Fëanor sînt în stare se nimicească toate regatele elfilor, pînă acolo îi împinge Legămîntul făcut. Unde mai pui că Celegorm și Curufin aici viețuiesc, în casa mea; și-oi fi eu fiul lui Finarfin și Rege, dar ei au ajuns să aibă putere mare în regat și au atras sub cîrmuirea lor pe mulți dintr-ai noștri. Mi s-au dovedit prieteni de cîte ori am avut nevoie, dar mă tem că pe tine nici cu dragoste și nici cu milostenie nu te vor primi, de vor afla ce anume cauți. Eu însă nu-mi voi călca jurămîntul; și-uite-așa sîntem cu toții prinși în capcană.

Apoi Regele Felagund le-a vorbit supușilor săi, amintindu-le de faptele lui Barahir și de legămîntul pe care el însuși îl făcuse; le-a spus răspicat că era de datoria lui să-l ajute pe fiul lui Barahir în acel ceas de restriște pentru el și că aștepta din partea căpitanilor săi să i se alăture. S-a ridicat atunci din mulțiume Celegorm și, trăgînd sabia din teacă, a strigat:

– Fie el prieten ori vrăjmaș, demon de-al lui Morgoth ori elf, ori copilandru al oamenilor, fie orice altă ființă sau viețuitoare de pe Arda, nici o pravilă sau dragoste, nici o frăție a infernului sau Putere a Valarilor, și nici un vicleșug vrăjitoresc nu-l va apăra de ura neîndurătoare a fiilor lui Fëanor, dacă va lua ori va găsi vreun silmaril și-l va păstra asupra sa. Căci silmarilii numai ai noștri sînt, pînă la sfîrșitul lumii.

Multe alte vorbe a mai spus el atunci, la fel de grăitoare pe cît fuseseră, cu un timp în urmă, cele rostite de tatăl său în Tirion, care îi ațîțaseră pe noldori să se răzvrătească. După Celegorm a vorbit Curufin, mai blînd, dar cu aceeași hotărîre, trezind în mințile elfilor vedenia războiului și a nimicirii fortăreței Nargothrond. Atîta frică a încuibat el în inimile lor, încît mult timp după aceea, anume pînă în vremea lui Túrin, nici un elf al acelui regat n-a mai primit să meargă la luptă deschisă; pe străini aveau să-i urmărească pe furiș, să-i încolțească în ambuscade, să-i răpună cu vrăji și vîrfuri otrăvite, uitînd de orice legături de rudenie. Astfel aveau să-și piardă ei vitejia și libertatea elfilor de odinioară, iar meleagul lor să se întunece.

Pînă una-alta, șușoteau între ei cum că fiul lui Finarfin nu era un vala îndrituit să le poruncească; așa că și-au întors fețele de la el. Blestemul lui Mandos însă nu i-a iertat în acele clipe pe frați; sufletele li s-au întunecat și gînduri nefaste au pus stăpînire pe ei. Ce-ar fi – și-au spus ei – să-l lase pe Felagund să plece de unul singur și să-și găsească

moartea, şi, după aceea, să urce ei pe tronul regatului Nargothrond; căci – nu-i aşa – ei se trăgeau din cea mai veche spiţă a prinţilor noldorilor.

Văzîndu-se părăsit de căpitanii lui, Felagund şi-a scos de pe cap coroana de argint a regatului Norgothrond şi a aruncat-o la picioare, spunînd:

– Liberi sînteţi să vă încălcaţi jurămîntul de credinţă ce mi l-aţi făcut; eu nu mi-l voi călca pe-al meu. Dacă totuşi se află printre voi vreunul asupra căruia nu a pogorît umbra blestemului nostru, poate că tot se vor găsi cîţiva care să mă urmeze, ca să nu mă duc de unul singur, ca un cerşetor gonit de la porţile oraşului.

Zece au fost cei care i s-au alăturat; căpetenia lor, pe nume Edrahil, s-a aplecat şi a ridicat coroana, sfătuindu-l pe Felagund să o dea, pînă la întoarcerea sa, unui majordom.

– Căci îmi vei rămîne rege şi lor aşijderea, orice s-ar întîmpla, a mai spus Edrahil.

I-a ascultat sfatul Felagund şi a dat coroana regatului Nargothrond fratelui său, Orodreth, spre a cîrmui în locul său. Fără să scoată o vorbă, Celegorm şi Curufin au părăsit sala, zîmbind.

Felagund şi Beren au pornit la drum într-o seară de toamnă, părăsind fortăreaţa Nargothrond alături de cei zece însoţitori ai lor; au luat-o de-a lungul Rîului Narog, în sus, spre izvoare, care porneau din Cascada Ivrin. La poalele Munţilor Umbroşi au dat peste tabăra unei cete de orci, pe care, în aceeaşi noapte, i-au răpus pînă la ultimul; după care le-au luat toate armele şi veşmintele. Mulţumită iscusinţei lui Felagund, apăreau acum cu toţii cu înfăţişare de orci şi astfel au înaintat pînă departe, pe drumul spre miazănoapte, pătrunzînd în trecătoarea apuseană ce desparţea Ered Wethrin de podişul Taur-nu-Fuin. Însă Sauron, care stătea de strajă în turnul său, i-a zărit şi ceva din felul lor de a merge l-a făcut să se uite mai cu băgare de seamă: prea grăbiţi păreau, unde mai pui că nici nu s-au oprit să spună încotro se îndreptau şi ce treabă îi mîna cu atîta zor, aşa cum suna porunca pentru toţi slujitorii lui Morgoth, care treceau pe acel drum. Aşa că şi-a trimis străjerii să-i prindă şi să-i aducă în faţa lui.

Ce a urmat a rămas pomenit în cîntece. Căci Felagund şi Sauron s-au înfruntat în cîntece şi în putere, iar Regele s-a dovedit neînchipuit de măiastru; numai că Sauron era desăvîrşit în meşteşugul său. Iată cum spune *Balada Leithian:*

„Un cîntec începu, de vrăjitor,
Un cîntec ce dezbină, se-nfige şi trădează,
Dezvăluie o taină, goleşte şi înşală –
Cînd Felagund, sub vrajă clătinat,
Răspunse cu un cîntec al luptei lui, statornic,
Şi neclintit cînd lupta îi cere neclintire,
Un cîntec al încrederii depline,
Al tainelor şi-al forţei unui munte,
Cîntec de fugă şi de libertate,
Cu forme care-şi schimbă-nfăţişarea
În ocoliri de mreje şi capcane,
Şi temniţe cu porţi zvîrlite-n lături
Sub lanţuri şi zăvoare sfărîmate.

Şi cîntecul creştea fără-ncetare
Un val purtat încoace şi încolo,
Se cufunda, se ridica-n vîrtejuri
Şi cum creştea din ce în ce mai tare
În legănarea lui neîntreruptă
Şi Felagund se arunca în luptă –
În cîntecul şi-n vorba-i fermecată
Îşi adunau şi Elfii puterea lor deodată.
În înserare, păsări se auzeau cîntînd
Prin Nargothrond, departe, şoptind din cînd în cînd,
Şi mult mai de departe, de către Asfintit

Venea suspinul Mării, tîrziu, neliniștit
Peste nisipuri parcă bătute-n pietre rare
În țara Elfilor, în înserare.

Apoi amurgul se dădu învins
Și-o-ntunecime deasă, fără margini
Cuprinse Valinorul și-l prefăcu în sînge
Acolo, între valuri, unde-au ucis Noldorii
Pe Călăreții Mării Înspumate
Și le-au furat corăbiile albe
Dintr-un liman încins de felinare.
Vuiește vîntul, corbii croncănesc
Și lupii urlă. Se aud ghețarii
Cum mormăie scrîșnind în gura Mării.
Captivii în Angband jelesc de moarte
Și tunete vuiesc și focuri ard…
Fără putere, lîngă tron ajuns,
În noapte Felagund se prăbușește!"

Atunci Sauron le-a smuls veșmintele orcești și ei au rămas în fața lui, despuiați și înspăimîntați. Îi dăduse în vileag Sauron, dar numele și ținta călătoriei lor n-a reușit să le afle.

Așa că i-a aruncat într-un puț adînc și întunecos, unde nu se auzea nici pasărea în zbor, și a amenințat că-i va răpune cu cruzime de nu se va găsi vreunul dintre ei să-i dezvăluie adevărul. Cînd și cînd, prizonierii zăreau doi ochi scăpărînd în întuneric: în clipa următoare, un vîrcolac se repezea la unul dintre însoțitori și-l sfîșia în bucăți; cu toate acestea, nici unul dintre ei nu și-a trădat stăpînul.

Cînd Sauron l-a aruncat pe Beren în puț, Lúthien a simțit cum inima i se îngreunează de groază. S-a dus îndată la Melian, s-o întrebe ce semn putea fi acesta, iar Melian i-a spus că Beren zăcea în temnițele din Tol-in-Gaurhoth, fără speranța de a scăpa. Înțelegînd Lúthien că nu putea aștepta ajutor de la nimeni de pe pămînt, a hotărît să fugă din Doriath

și să se ducă ea însăși să-l salveze pe Beren. Înainte de a pleca, s-a gîndit totuși să încerce să-l înduplece pe Daeron să o însoțească. Numai că acela care trădează o dată, trădează și a doua oară. Auzind ce voia Lúthien să facă, bardul s-a dus la Rege și i-a dezvăluit totul. Thingol l-a ascultat înmărmurit și înfricoșat. Cu nici un chip n-ar fi vrut s-o lipsească pe copila sa de lumina soarelui, căci asta ar fi însemnat pieirea ei, dar nici s-o lase să plece nu voia, așa că a pus să se zidească o casă din care ea să nu poată scăpa. Nu departe de porțile fortăreței Menegroth se înălța cel mai măreț dintre toți copacii Pădurii Neldoreth, o pădure de fagi ce se întindea pe toată jumătatea de miazănoapte a regatului. Hírilorn se numea fagul uriaș și avea trei trunchiuri, la fel de groase, cu scoarța netedă și neînchipuit de înalte; primele ramuri se aflau mult deasupra pămîntului. Între trunchiurile sale, sus-sus de tot, a fost durată o casă de lemn, așa după cum poruncise Thingol, și acolo au urcat-o pe Lúthien și au închis-o înăuntru; apoi, au luat scările și au pus strajă în jurul copacului, pentru ca nimeni să nu poată ajunge la ea, decît doar servitorii lui Thingol, care-i duceau, cînd și cînd, cele trebuincioase.

Balada Leithian povestește cum a reușit Lúthien să scape din casa din Hírilorn; prin vrăji numai de ea știute, și-a făcut părul să crească pînă-n pămînt și-ncă o dată pe-atît, și din el și-a țesut o mantie neagră ce-i acoperea frumusețea asemenea unei umbre și care avea puterea să-l adoarmă pe cel ce-o privea. Din șuvițele rămase a împletit o funie, a legat-o de cerceveaua ferestrei și i-a dat drumul în jos, spre pămînt; capătul funiei a ajuns chiar pînă deasupra străjerilor, care pe loc au căzut într-un somn adînc. Lúthien era acum liberă să coboare din închisoarea ei și, învelită în mantia de umbră, a scăpat de orice privire iscoditoare și a dispărut din Doriath.

Întîmplarea a făcut ca tocmai atunci Celegorm și Curufin să fie la vînătoare pe Cîmpia Străjuită, și-asta pentru că Sauron, bănuitor peste poate, trimisese mulți lupi în ținuturile elfilor. Așa că frații și-au luat cu ei cîinii, au

încălecat pe cai şi au pornit să vîneze lupi; în sinea lor îşi spuneau că, cine ştie, poate pînă se-ntorc aud şi ceva veşti despre Regele Felagund. În fruntea haitei care-l urma pe Celegorm se afla Huan, un cîine care nu se născuse pe Pămîntul de Mijloc, ci venise din Tirionul Binecuvîntat; Oromë i-l dăduse lui Celegorm în Valinor, cu mult timp în urmă, şi acolo, înainte să se abată răul pe acel meleag, cîinele ascultase întotdeauna de chemarea cornului stăpînului. Apoi, l-a urmat pe Celegorm în surghiun şi i-a fost tovarăş credincios; din această pricină şi el era sortit să îndure aceeaşi soartă nefericită ca şi noldorii, fiind hărăzit morţii, dar numai după ce avea să-l înfrunte pe cel mai fioros lup care trăise vreodată pe pămînt.

Huan a fost cel care a găsit-o pe Lúthien în vreme ce zbura ca o umbră surprinsă de lumina zilei, pe sub coroanele copacilor, într-un răstimp cînd Celegorm şi Curufin se odihneau nu departe de fruntariile apusene ale Doriathului. Nimic nu putea scăpa privirilor şi mirosului lui Huan, nici o vrajă nu avea puterea să i se opună, iar de dormit, nu dormea nici o clipă, fie noapte, fie zi. Huan a adus-o pe Lúthien la Celegorm, iar ea, aflînd că Celegorm era un prinţ al noldorilor şi vrăjmaş al lui Morgoth, s-a bucurat nespus şi fără teamă şi-a dat deoparte mantia şi s-a arătat sub adevărata ei înfăţişare. Atît de mare era neaşteptata ei frumuseţe sub lumina soarelui, încît Celegorm s-a îndrăgostit de ea pe loc; fără să-şi dezvăluie sentimentele, i-a vorbit cu vorbe frumoase şi i-a promis ajutorul său dacă va merge cu el în Nargothrond. Însă nu i-a dat prin nimic a înţelege că ştia despre Beren şi despre ţinta călătoriei lui sau că toată această poveste îl privea pe el însuşi îndeaproape.

Prin urmare, fraţii au pus capăt vînătorii şi s-au întors în Nargothrond. Numai că, odată ajunşi aici, Lúthien a fost din nou trădată; au dus-o într-o încăpere unde avea să stea singură-singurică, i-au luat mantia şi nimeni altcineva nu putea intra la ea, în afară de cei doi fraţi, Celegorm şi Curufin. După

socoteala lor, Beren şi Felagund n-aveau să mai scape niciodată din temniţă, iar ei chiteau să-l lase pe rege să piară, pe Lúthien s-o ţină ostatică şi să-l forţeze pe Thingol să i-o dea de soaţă lui Celegorm. Astfel, puterea lor avea să sporească, iar ei deveneau cei mai mari prinţi ai noldorilor. Cît despre silmarili, nu aveau de gînd să-i ia înapoi nici prin vrăji şi nici prin luptă, dar nici pe alţii nu voiau să-i lase să le dea de urmă, pînă nu vor fi ajuns stăpîni peste toate regatele elfilor. Orodreth n-avea puterea să le stea împotrivă: avuseseră ei, fraţii, grijă să-ntoarcă poporul din Nargothrond de partea lor. Astfel că Celegorm n-a mai stat pe gînduri, ci de îndată a şi trimis soli la Thingol, ca să ceară mîna lui Lúthien în numele lui.

Huan însă era bun la suflet şi îi căzuse dragă Lúthien din primul ceas al întîlnirii lor, încît captivitatea ei îl îndurera. Adeseori venea în încăpera în care stătea ea, iar noaptea se întindea în faţa uşii, simţind că răul ajunsese în Nargothrond. În singurătatea ei, Lúthien îi vorbea adesea lui Huan, povestindu-i despre Beren care era prietenul tuturor păsărilor şi sălbăticiunilor ce nu-l slujeau pe Morgoth. Huan înţelegea tot ce-i spunea ea, căci pricepea graiul tuturor fiinţelor ce aveau glas; lui însuşi însă îi era ursit să vorbească doar de trei ori în viaţă.

Şi-n timp ce-o asculta pe Lúthien, Huan se frămînta cum ar putea s-o ajute pe fată. Într-o noapte, a venit la ea, i-a adus mantia şi, prinzînd pentru prima oară glas, i-a spus ce să facă. Apoi a călăuzit-o pe căi tainice pînă au ieşit din Nargothrond şi, de acolo, au pornit-o amîndoi spre miazănoapte. Huan şi-a lăsat deoparte mîndria şi i-a îngăduit lui Lúthien să i se urce în spinare, aşa cum îi călăreau uneori orcii pe lupii cei mari. Astfel au putut să înainteze cu repeziciune, căci Huan putea să gonească neobosit, asemenea vîntului de iute.

În ăst timp, Beren şi Felagund zăceau în beciurile lui Sauron. Rămăseseră singuri, tovarăşii lor de drum pieriseră cu toţii. Sauron se gîndea ca pe Felagund să-l ucidă ultimul –

înţelesese el de bună seamă, că Felagund era un noldor cu puteri mari şi înţelepciune aşijderea şi, negreşit, el deţinea taina călătoriei în care pornise. Dar, cînd a venit vîrcolacul să-l sfîşie pe Beren, Felagund şi-a strîns toate puterile şi şi-a frînt legăturile; apoi, s-a repezit la vîrcolac şi s-a luptat cu el din răsputeri pînă cînd, în cele din urmă, a izbutit să-l ucidă cu mîinile sale şi să-l sfîşie cu dinţii. Dar şi el era plin de răni adînci şi, simţind că i se apropie sfîrşitul, i-a spus lui Beren:

– Mă duc acum spre lunga mea odihnă în sălile nepieritoare de dincolo de mări şi de Munţii Aman. Multă vreme va trece pînă ce mă voi afla din nou printre noldori; îmi vine să cred că tu şi cu mine nu ne vom mai vedea vreodată, nici în moarte, nici în viaţă, căci ursitele seminţiilor noastre nu-s asemenea. Rămîi cu bine!

Acolo a murit Felagund, în bezna de pe Insula Tol-in-Gaurhoth, al cărei turn semeţ el însuşi îl construise. Astfel şi-a împlinit jurămîntul Regele Finrod Felagund, cel mai chipeş şi mai îndrăgit vlăstar al spiţei lui Finwë. Iar Beren şi-a jelit prietenul, cuprins de deznădejde.

Tocmai în acel ceas a ajuns şi Lúthien. Oprindu-se ea pe podul ce ducea la insula lui Sauron, a început să cînte un cîntec pe care nici un zid de piatră nu-l putea stăvili. L-a auzit şi Beren, dar i s-a părut că visează, căci, dintr-o dată, stelele bolţii străluceau deasupra lui, iar privighetorile triluiau în copaci. Cu toate acestea, a răspuns cu un cîntec de sfruntare, de el însuşi făcut întru lauda celor Şapte Stele, Secera Valarilor, pe care Varda le aninase pe bolta de la Miazănoapte ca semn al căderii lui Morgoth. Dar cîntarea l-a istovit atît de tare, încît s-a prăbuşit fără vlagă în întunecime.

Lúthien i-a auzit glasul şi a-nceput să cînte un cîntec încă şi mai pătrunzător, făcîndu-i pe lupi să urle şi insula să se cutremure. În turnul său înalt, unde stătea cufundat în gînduri întunecate, Sauron a zîmbit la auzul glasului lui Lúthien; ştia că este fiica lui Melian, mai frumoasă ca oricare alta, şi-auzise de cîntecele ei vrăjite, căci faima lor de mult trecuse peste

hotarele Doriathului. Cu atît mai bine, şi-a zis el, o va lua prizonieră şi i-o va duce plocon lui Morgoth, care, negreşit, îl va răsplăti cu asupra de măsură.

Aşa că a trimis un vîrcolac pe pod. Huan l-a sfîşiat fără să clipească. Sauron a mai trimis unul şi încă unul, şi-apoi alţii şi alţii; Huan îşi înfigea pe rînd colţii în beregata fiecăruia şi-l răpunea înainte s-apuce să schelălăie. Văzînd acestea, Sauron l-a trimis chiar pe Draugluin, o fiară a spaimei, vlăstar al ticăloşiei, cel mai mare şi mai de temut dintre toţi vîrcolacii din Angband, a căror căpetenie era. Cumplită îi era puterea; iar lupta dintre Huan şi Draugluin a fost lungă şi sălbatică. Într-un tîrziu, Draugluin a scăpat cumva din colţii lui Huan şi a fugit înapoi, în turn, murind la picioarele lui Sauron; dar, înainte de a-şi da sufletul, i-a spus stăpînului său:

– Acolo jos e Huan!

Sauron ştia prea bine, ca toţi de pe acel meleag, ce soartă îi fusese hărăzită cîinelui din Valinor şi s-a gîndit să-i grăbească el sfîrşitul, cu mîinile sale. Şi-a luat înfăţişare de vîrcolac, cel mai înfricoşător care bîntuise vreodată lumea, şi a coborît din turn, hotărît să elibereze podul de cei doi nepoftiţi.

Atît de cumplit era în toată alcătuirea lui, încît Huan a sărit în lături. Sauron s-a repezit spre Lúthien; înfricoşată de spiritul feroce ce răzbătea din ochii lui şi ameţită de duhoarea respiraţiei sale, Lúthien s-a prăbuşit fără simţire la pămînt. Dar chiar înainte de a cădea, a reuşit să-şi fluture poala mantiei pe dinaintea ochilor haini, făcîndu-l pe Sauron să se poticnească, lovit de un val de ameţeală. Atît i-a trebuit lui Huan. Dintr-un salt a fost lîngă Sauron şi o luptă crîncenă s-a încins între cîine şi vîrcolac. Urletele şi chelălăiturile lor au umplut văzduhul, dealurile s-au cutremurat şi străjerii de pe coastele munţilor Ered Wethrin s-au înfiorat, cuprinşi de deznădejde.

Dar nu era vrăjitorie ori magie, colţ sau venin, meşteşug demonic ori putere de sălbăticiune care să-l poată învinge pe

Huan din Valinor; într-un tîrziu, a reuşit să-şi împlînte colţii în grumazul vrăjmaşului şi să-l ţintuiască la pămînt. Iute şi-a schimbat Sauron înfăţişarea, din vîrcolac în şarpe şi din monstru în forma lui obişnuită; dar tot n-a izbutit să scape dintre fălcile lui Huan fără să-şi părăsească de tot trupul. Înainte ca spiritul său nememic să iasă din sălaşul întunecat în care stătuse pînă atunci, Lúthien s-a apropiat de el, poruncindu-i să-şi lepede veşmîntul de carne şi să-şi trimită duhul dîrdîind înapoi la Morgoth.

– Şi va îndura acolo fiinţa ta despuiată chinul veşnic al dispreţului lui Morgoth şi săgeţile privirilor lui, dacă nu recunoşti că te-am înfrînt şi că turnul e al meu.

S-a predat Sauron, n-a avut încotro, iar Lúthien a devenit stăpînă peste întreaga insulă şi peste tot ce se găsea pe ea. Huan şi-a descleştat fălcile de pe grumazul lui Sauron şi, în aceeaşi clipă, vrăjitorul a luat forma unui vampir uriaş asemenea unui nor negru ce acoperă Luna, şi s-a înălţat în văzduh, lăsînd în urmă-i o dîră de sînge peste coroanele copacilor, şi nu s-a oprit pînă în Taur-nu-Fuin, unde şi-a făcut sălaş, preschimbînd codrul într-un cuib al groazei.

Fără să se clintească de pe pod, Lúthien a rostit descîntecul ce o făcea stăpînă peste insulă şi care dezlega vraja ce lipise între ele pietrele acelui bastion: porţile s-au prăvălit la pămînt, zidurile s-au năruit, temniţele din adîncuri s-au descoperit; sclavi şi prizonieri făr' de număr au ieşit de-acolo cu chipuri uluite şi tulburate, ferindu-şi ochii pînă şi de lumina palidă a lunii, atît de mult zăcuseră ferecaţi în bezna lui Sauron. Beren însă nu se afla printre ei. Au pornit atunci Huan şi Lúthien să-l caute pe insulă; într-un tîrziu, Lúthien l-a găsit jelindu-l pe Felagund. Stătea nemişcat ca o stană şi într-atît era de copleşit de durerea sa, încît nu i-a auzit paşii. Crezîndu-l şi pe el mort, Lúthien l-a înconjurat cu braţele şi s-a cufundat într-o uitare neagră. Însă îmbrăţişarea ei l-a făcut pe Beren să-şi vină în fire şi să iasă din nou la lumină din hăul negru al disperării. Şi a luat-o Beren în braţe pe Lúthien şi

s-au privit în ochi, iar ziua cea nouă ce se înălţa deasupra dealurilor întunecate i-a învăluit cu strălucirea sa.

Au îngropat trupul lui Felagund în vîrful dealului de pe insula ce odată a lui fusese şi care acum era din nou curată; iar mormîntul înierbat al lui Finrod, fiul lui Finarfin, cel mai drept dintre toţi prinţii seminţiei elfilor, a rămas neîntinat de nici un rău, pînă cînd întreg acel pămînt şi-a schimbat înfăţişarea şi s-a despicat în bucăţi, scufundîndu-se în apele nimicitoare ale mărilor. Dar Finrod încă şi acum se preumblă împreună cu Finarfin, părintele său, la umbra copacilor din Eldamar.

Beren şi Lúthien Tinúviel erau din nou liberi, puteau iarăşi să străbată împreună pădurile şi să fie la fel de fericiţi ca şi prima oară; şi, cu toate că, între timp, venise iarna, ei nu o simţeau, pentru că, pe unde trecea Lúthien, florile nu piereau, iar păsările cîntau sub dealurile acoperite de zăpadă. Huan însă, credincios stăpînului său, s-a reîntors la Celegorm; dar dragostea dintre ei se răcise.

Nargothrond era cuprins de tulburare. Mulţi elfi ce zăcuseră în temniţele de pe insula lui Sauron se întorceau acum acasă; cu ei aduceau veşti pe care nici o vorbă de-a lui Celegorm nu le putea ţine în frîu. Cu toţii jeleau pieirea lui Felagund, regele lor, spunînd că o copilă izbutise ceea ce nici unul dintre fiii lui Fëanor nu îndrăznise să facă; mulţi îşi dădeau seama că trădarea şi nu teama se ascundea în spatele faptelor lui Celegorm şi Curufin. Asta i-a îndepărtat pe cei din Nargothrond de cei doi fraţi şi i-a întărîtat împotriva spiţei lui Finarfin; de-acum, Orodreth avea să le fie cîrmuitor. Acesta însă nu le-a îngăduit să-i răpună pe fraţi, după cum şi-ar fi dorit unii, căci o nouă vărsare de sînge între rubedenii ar fi îngreunat şi mai mult povara blestemului lui Mandos, ce apăsa asupra lor. Dar nici pîine ori tihnă n-aveau să-şi mai găsească Celegorm şi Curufin între hotarele regatului său – aşa le-a spus regele, jurîndu-se că nicicînd nu va mai fi loc de prietenie între Nargothrond şi fiii lui Fëanor.

– Fie precum spui! a zis Celegorm cu ochii scăpărînd de răutate.

Curufin a zîmbit tăcut. Apoi şi-au luat caii şi au pornit în galop fără să mai zăbovească o clipă, cu gînd să-şi întemeieze în răsărit un regat numai al lor. Dintre cei ce le-arătaseră odată credinţă nimeni nu i-a urmat, nici măcar cei de-un neam cu ei; desluşiseră ei prea bine că blestemul şi răul îi urmăreau mai aprig pe cei doi fraţi decît pe oricine altcineva. Pînă şi Celebrimbor, fiul lui Curufin, s-a lepădat de tatăl său, condamnîndu-i faptele şi alegînd să rămînă în Nargothrond; singurul care a pornit în urma calului lui Celegorm a fost Huan, credincios stăpînului său.

Spre miazănoapte s-au îndreptat, în grabă, cu gînd să treacă prin Dimbar, şi-apoi să urmeze fruntariile dinspre miazănoapte ale Doriathului, căci, după socoteala lor, acela ar fi fost drumul cel mai scurt pînă în Himring, meleagul unde sălăşluia fratele lor, Maedhros; nădăjduiau să străbată iute acel ţinut, găsindu-se atît de aproape de hotarul regatului lui Thingol şi astfel să ocolească Nan Dungortheb şi ameninţarea depărtată a Munţilor Groazei.

Povestea spune că, în acest răstimp, Beren şi Lúthien ajunseseră în peregrinarea lor tocmai în Codrul Brethil şi nu mai aveau mult pînă la hotarul Doriathului. Acolo s-a oprit Beren, chinuit de gîndul la jurămîntul ce-l făcuse; şi oricît ar fi dorit să facă altminteri, în sinea lui a luat hotărîrea ca, o dată ce-o vedea pe Lúthien ajunsă teafără şi nevătămată înapoi în ţara ei, el să pornească din nou la drum. Ea însă i-a ghicit gîndul şi i-a spus:

– Nu vreau să mă mai despart de tine, Beren, aşa că ai de ales: fie renunţi la căutarea în care-ai pornit, încălcîndu-ţi jurămîntul, şi-atunci nu-ţi rămîne altceva decît să pribegeşti prin astă lume pînă la sfîrşitul zilelor tale; fie îţi împlineşti jurămîntul şi înfrunţi puterea întunericului în chiar sălaşul ei. Orice alegi, eu îţi voi fi alături şi soarta aceeaşi ne va fi amîndurora.

Astfel vorbeau ei, mergînd agale şi fără a lua seama la ce era în jurul lor; tocmai atunci treceau prin apropiere Celegorm şi Curufin, grăbind pe potecile codrului; din goana cailor i-au zărit pe Beren şi Lúthien şi i-au recunoscut pe dată. Celegorm a tras de dîrlogi şi, dînd pinteni calului, s-a aruncat asupra lui Beren, cu gînd să-l doboare sub copitele armăsarului; Curufin, în schimb, s-a îndreptat spre Lúthien şi, cu o mişcare fulgerătoare, s-a aplecat, a prins-o pe fată şi a ridicat-o în şa, lîngă el, fiind un călăreţ pe cît de vînjos, pe atît de priceput. Dar Beren s-a ferit cu o săritură din calea calului lui Celegorm şi, în acelaşi salt, s-a aruncat pe crupa armăsarului lui Curufin. De poveste a rămas saltul lui Beren printre oameni şi elfi deopotrivă. Apoi l-a prins pe Curufin de gît pe la spate şi împreună cu el s-a rostogolit la pămînt. Calul s-a ridicat în două picioare şi s-a prăvălit şi el, azvîrlind-o pe Lúthien cît colo, în iarbă.

Beren îşi încleştase mîinile pe grumazul lui Curufin, strîngîndu-l cu putere, fără să bage de seamă că propriul său sfîrşit era aproape, căci Celegorm venea în galop spre el, cu suliţa înălţată. În acea clipă, Huan n-a mai ţinut seamă că Celegorm îi era stăpîn, ci s-a repezit asupra calului acestuia. Speriat de atacul fioros al namilei de cîine, calul s-a ferit din calea lui şi n-a mai ascultat de dîrlogii ce-l mînau spre Beren. S-a mîniat Celegorm şi s-a stropşit la cîine şi la cal, dar Huan îi aţinea calea neclintit. În ăst timp, îşi venise şi Lúthien în simţiri; văzînd ce se petrece, l-a rugat pe Beren să nu-l răpună pe Curufin; a ascultat-o Beren, dar armele şi zaua tot i le-a luat, nelăsîndu-i nici măcar pumnalul, pe Angrist. De Telchar din Nagrod fusese făurit, iar Curufin îl purta la brîu, fără teacă; tăişul său despica fierul ca pe surcele. Apoi Beren l-a ridicat pe Curufin în picioare şi, îmbrîncindu-l, i-a urat călătorie sprîncenată pînă ce-o ajunge la alesele sale rubedenii care-ar face bine să-l înveţe cum să-şi dovedească vitejia mai cu folos.

– Calul ţi-l păstrez eu, i-a mai spus Beren, şi de aici încolo al lui Lúthien va fi. Fără doar şi poate că o să fie fericit să scape de un asemenea stăpîn.

L-a blestemat Curufin pe Beren, rău l-a mai blestemat:

– Cumplită îți va fi moartea, și curîndă, i-a zis, și cu acestea a aburcat în șa în spatele lui Celegorm.

Frații s-au prefăcut a pleca, iar Beren le-a întors spatele, fără să-i pese de blestemul lui Curufin. Dar acesta, neîndurînd umilința ce-o suferise și ros de răutatea dintr-însul, a luat arcul lui Celegorm și țintind spre Lúthien, a tras o săgeată în urmă-i. Noroc cu Huan, care a sărit în aceeași clipă și a prins săgeata în gură; Curufin nu s-a lăsat păgubaș, ci a mai tras o săgeată. De data asta, a sărit Beren în calea ei. Vîrful ascuțit i s-a înfipt în piept.

Povestea spune că Huan s-a repezit atunci în urma fiilor lui Fëanor, care au dat pinteni calului și au luat-o din loc, înspăimîntați. Iar Huan s-a întors la Lúthien, aducînd cu el din pădure o buruiană numai de el știută. Cu buruiana aceea a oblojit Lúthien rana lui Beren; și după ce l-a tămăduit cu vrăjile și dragostea ei, s-au întors amîndoi în Doriath.

Beren însă nu avea pace – pe de o parte, voia să-și împlinească jurămîntul, pe de alta, îl ținea în loc iubirea pentru Lúthien. În cele din urmă, gîndind că Lúthien era de-acum ferită de primejdii în regatul tatălui ei, s-a sculat într-o bună dimineață înainte de răsăritul soarelui și, rugîndu-l pe Huan să aibă grijă de domniță, a lăsat-o să doarmă în iarbă și dus a fost.

Spre miazănoapte a pornit-o încă o dată, cu toată iuțeala; a străbătut Trecătoarea Sirion și a ajuns la marginea platoului Taur-nu-Fuin. I se deschidea în față pustietatea Anfauglith, cu țancurile Thangorodrim deslușindu-se în zare. Acolo a descălecat de pe calul lui Curufin și i-a spus că de-acum n-are de ce se mai teme și pe cine sluji, ci e liber să alerge după pofta inimii sale pe plaiurile înierbate din Sirion. Rămînînd de-acum singur și-atît de aproape de ultima primejdie, Beren a compus *Cîntecul Despărțirii*, întru slava lui Lúthien și a luminilor din ceruri; așa-și închipuia el că trebuia să-și ia

rămas-bun și de la iubire, și de la lumină. Stihurile care urmează sînt cuprinse în cîntul lui:

„Adio dulcilor meleaguri
Și cerului din Miazănoapte!
Fiți binecuvîntate-n veci
Căci lîngă voi s-a odihnit
Și peste voi a alergat
Cu sprintenele ei picioare
Sub Lună plină și sub Soare
Ea, Lúthien Tinúviel,
Mult mai frumoasă decît poate
Un muritor de rînd să spună.
Această lume ruinată,
Zvîrlită-acum, numai fărîme,
În pulberea de la-nceputuri
De-a pururi fie lăudată
Pentru ce-a fost cîndva să fie
Cu toate, cu pămînt și mare
Cu zori de zi și înserare
Ca într-a ei împărăție
Să fi putut petrece-odată
Ea, Lúthien, frumoasa fată!"

Cu voce răsunătoare cînta el, nepăsător la niscai urechi străine ce l-ar fi putut auzi, atît de mari îi erau deznădejdea și încredințarea că nu avea scăpare.

Iată însă că Lúthien i-a auzit cîntul și cu alt cînt i-a răspuns în vreme ce se apropia de el, nevăzută. Căci Huan, înduplecîndu-se încă o dată să o poarte pe spinarea sa, o adusese ca vîntul de iute pe urmele lui Beren. Îndelung chibzuise în sinea lui cum să dreagă și ce să facă spre a-i feri cît mai mult de primejdii pe cei doi pe care-i îndrăgea atît. Astfel că, în timp ce se îndreptau spre miazănoapte, Huan s-a abătut din drum pe la insula lui Sauron, unde el și-a luat cumplita

înfățișare a lupului Draugluin, iar Lúthien, chipul hidos și aripile de vampir ale lui Thuringwethil. Urma, pasămite, să fie solul lui Sauron și astfel înaripată să pătrundă în Angband; marile ei aripi, asemenea degetelor unei mîini deschise, se terminau la fiecare încheietură cu cîte o gheară de fier. Ascunși sub astfel de veșminte înspăimîntătoare, Huan și Lúthien au străbătut întinderea Taur-nu-Fuin, alungînd din fața lor orice făptură.

Nu-i greu de închipuit groaza ce l-a cuprins pe Beren la vederea lor; și cum auzise vocea lui Lúthien, și-a zis că poate ceea ce vedea nu era decît o nălucă trimisă anume pentru a-i lua mințile. Dar cei doi s-au oprit deodată în fața lui și și-au lepădat veșmintele, iar fata s-a repezit în brațele lui. Astfel s-au reîntîlnit Beren și Lúthien, pe acel tărîm între pustietate și codru. A tăcut Beren o vreme, copleșit de bucurie; într-un tîrziu i-a vorbit el lui Lúthien și încă o dată a încercat să-i schimbe gîndul de-a-l însoți:

– De trei ori blestemat fie jurămîntul pe care i l-am făcut lui Thingol, a spus el. Mai bine mă ucidea în Menegroth, decît să te duc cu mine în preajma întunecatului Morgoth.

Atunci a fost a doua oară cînd Huan a prins glas; astfel i-a grăit el lui Beren, dîndu-i sfat:

– De umbra morții nu ai cum s-o ferești pe Lúthien, căci îi este hărăzită prin dragostea ce ți-o poartă. Poți doar să te împotrivești sorții tale și s-o iei pe Lúthien cu tine în surghiun, dar pace nu veți avea cît veți trăi. Iar de nu vrei a te împotrivi ursitei tale, atunci Lúthien va muri singură, părăsită de tine, ori va alege să înfrunte împreună cu tine soarta ce te-așteaptă, nu într-atît de lipsită de nădejde pe cît pare. Mai mult de-atît nu vă pot spune și nici mai departe nu mi-e îngăduit să vă însoțesc pe drumul vostru. Și batăr că inima-mi spune că voi vedea și eu ceea ce veți găsi la Poartă. Restul e numai întunecime pentru mine; cu toate acestea, nu se știe dacă nu cumva drumurile noastre vor duce înapoi în Doriath, iar noi ne vom mai întîlni înainte de a se sfîrși totul.

Înțelegînd că nu avea cum s-o îndepărteze pe Lúthien de soarta ce le fusese scrisă amîndurora, Beren n-a mai încercat s-o înduplece să-și schimbe hotărîrea de a-l urma. Ascultînd de sfatul lui Huan și cu ajutorul vrăjilor făcute de Lúthien, el și-a luat înfățișarea lui Draugluin, iar ea forma înaripată a lui Thuringwethil. Oricine l-ar fi văzut pe Beren ar fi zis că-i un vîrcolac sadea, fără doar de ochii în care lucea o lumină crîncenă, dar curată; ce s-au mai îngrozit ochii aceia cînd au zărit alături o creatură asemenea unui liliac, bătînd cu aripi fălduite. Urlînd la lună, vîrcolacul a pornit în salturi pe deal la vale, însoțit de liliacul care dădea roată deasupra lui, fîlfîind din aripi.

Prin multe primejdii au trecut pînă cînd, într-un tîrziu, colbuiți de drumul cel lung și istovitor, au ajuns la valea mohorîtă din fața Porții Angbandului. Hăuri negre se căscau pe lîngă drum, din care se arătau alcătuiri asemenea unor șerpi zvîrcolitori. De-o parte și de alta, stîncile se înălțau ca niște ziduri crenelate, pe creștetele lor stînd cocoțați hoitari ce țipau cu glasuri dătătoare de fiori. În fată era Poarta de nepătruns, un arc mare, întunecat, la poala muntelui; deasupră-i – peretele muntelui, o prăpastie de-o mie de picioare spre înalt.

Ajunși acolo, deznădejdea a pus stăpînire pe cei doi, căci poarta era păzită de un străjer despre care nimeni în partea lor de lume nu avea știință. Morgoth prinsese de veste că prinții elfilor ar fi pus la cale ceva împotrivă-i și că, în codri, se auzea, cînd și cînd, lătratul lui Huan, marele cîine al războiului, pe care-l slobozisera valarii. Amintindu-și de soarta ce-l aștepta pe Huan, Morgoth a ales un pui din seminția lui Draugluin; din mîna lui l-a hrănit cu carne vie și putere din puterea lui i-a dat. A crescut lupul iute și, în curînd, n-a mai încăput în nici un bîrlog, ci numai la picioarele lui Morgoth zăcea, cît era de lung și de mare, mereu flămînd. Focul și caznele infernului i-au intrat în trup, umplîndu-l de un spirit

nimicitor, chinuit, fioros și puternic. Poveștile din acele vremuri îl pomenesc drept Carcharoth, Botul Însîngerat, și Anfauglir, Fălcile Setei, pe cel pus de Morgoth drept strajă fără somn la porțile Angbandului, pentru a le păzi de Huan.

Carcharoth i-a văzut încă de departe pe cei doi cum se apropiau și s-a cam mirat: doar de multă vreme ajunsese în Angband vestea morții lui Draugluin. Cînd au fost ei la poartă, nu i-a lăsat să intre, ci le-a poruncit să stea pe loc; s-a tîrît pînă lîngă ei, amenințător, căci în aerul din jurul lor adulmeca ceva ciudat. Dar, dintr-o dată, o putere ce venea de undeva din străvechimea unei seminții divine a pus stăpînire pe Lúthien. Și-a lepădat ea cu iuțeală veșmîntul hidos și a rămas în fața înfiorătorului Carcharoth, micuță, dar strălucitoare și năpraznică. Ridicînd mîna, i-a poruncit lupului să doarmă, spunînd:

– Cazi în neagra uitare, spirit al ticăloșirii, și uită o vreme haina ursită a vieții!

Abia a isprăvit aceste cuvinte, și Carcharoth s-a prăbușit ca lovit de trăsnet. Poarta era liberă. Și au intrat Beren și Lúthien, apoi au coborît scările labirintice și împreună au împlinit cea mai măreață faptă cutezată vreodată de elfi și de oameni, deopotrivă. Căci au ajuns la tronul lui Morgoth, în cea mai afundă sală, pe care groaza o săpase, focul o lumina, iar arme ale morții și schingiuirii o umpleau. Beren, în înfățișarea lui de lup, s-a aciuat de îndată sub tron, dar Lúthien, prinsă de privirea neîndurătoare a lui Morgoth, s-a pomenit deodată despuiată de veșmîntul ei de împrumut. Nu s-a pierdut cu firea în fața ochilor lui, ci, spunîndu-și numele, i-a cerut lui Morgoth îngăduința să-i cînte, așa cum fac barzii. Frumusețea ei l-a tulburat pe Morgoth, stîrnindu-i dorințe necurate și un gînd mult mai întunecat decît toate pe care le gîndise de cînd fugise din Valinor. Astfel a căzut el în plasa propriei sale ticăloșii, căci, încîntat de noul său gînd, a rămas o vreme cu privirile ațintite la Lúthien. Pe nepusă masă, fata s-a făcut nevăzută în umbre, de unde a început să îngîne un cînt atît de frumos și de o forță atît de copleșitoare, încît Morgoth l-a ascultat fără voia lui; și ca un fel de orbire l-a cuprins și ochii îi jucau în cap ca zănatici, căutînd-o pe Lúthien.

Toți slujitorii lui s-au prăbușit loviți de un somn adînc, focurile au pălit și s-au stins; numai silmarilii din coroana de pe capul lui Morgoth au prins dintr-o dată să strălucească, asemenea unei flăcări albe; povara coroanei și a nestematelor i-a îndoit grumazul lui Morgoth, de parcă întreaga lume îi stătea pe creștet, plină de toate grijile și temerile, și dorințele ei, pe care nici măcar voința lui Morgoth nu le putea duce. În acea clipă, Lúthien și-a îmbrăcat veșmîntul înaripat și s-a înălțat iute în aer, de unde vocea ei picura asemenea stropilor de ploaie într-un iaz adînc și plin de umbre. Apoi și-a aruncat mantia vrăjită în fața ochilor lui, cufundîndu-l pe Morgoth într-un vis la fel de întunecat precum Nimicnicia din afara lumii, pe unde hălăduise el odată de unul singur. Deodată, a început să alunece de pe tron ca un deal ce pornește la vale prăbușindu-se și asemenea unui tunet s-a prăvălit întins cu fața-n jos, pe podeaua infernului. Coroana de fier i s-a rostogolit de pe cap, făcînd să răsune haurile. Apoi, totul a amuțit.

Beren zăcea nemișcat ca o sălbăticiune răpusă; dar sub atingerea mîinii lui Lúthien și-a venit în fire, și-a lepădat pielea de lup, a tras de la brîu pumnalul Angrist și, cu ajutorul lui, a scos un silmaril din ghearele de fier ce-l țineau încătușat.

Cînd l-a strîns în pumn, strălucirea lui i-a pătruns în carne și mîna i-a devenit asemenea unei lămpi aprinse, dar nestemata i-a îngăduit atingerea și nu l-a ars. Văzînd acestea, lui Beren i-a venit gîndul să-și împlinească întreit jurămîntul și să scoată din Angband toate trei Nestematele lui Fëanor; dar nu astfel le fusese sortit silmarililor. Tăișul lui Angrist a plesnit și o așchie a sărit drept în obrazul lui Morgoth, făcîndu-l să geamă și să tresară. Și atunci întreg Angbandul s-a mișcat în somn.

înspăimîntați peste poate, Beren și Lúthien au rupt-o la fugă fără să mai ia seamă la nimic și fără să se mai ascundă sub înfățișările de împrumut, nedorind decît să ajungă din nou la lumină. Nu le-a stat nimeni în cale și nici nu i-a urmărit careva, doar Poarta era iarăși străjuită, împiedicîndu-i să iasă, căci Carcharoth se trezise din somn și se înfipsese spumegînd de furie în pragul Angbandului. Înainte să-l bage ei de seamă, el i-a zărit și s-a năpustit asupra lor.

Vlăguită cum era, Lúthien n-a mai avut răgazul și puterea să se ferească de lup. Dar Beren s-a repezit înaintea ei, ținînd ridicată mîna dreaptă în care strîngea silmarilul. Preț de o clipă, Carcharoth s-a oprit locului, speriat.

– Dispari, spurcăciune, căci aici e un foc ce vă va pîrjoli pe tine și toate ticăloșiile! i-a strigat Beren, împingîndu-i sub nas silmarilul.

Carcharoth s-a uitat la nestemata aceea sfîntă însă, în loc să-l împingă înapoi înspăimîntat, silmarilul a stîrnit și mai aprig în el spiritul său nimicitor; fiara a deschis larg botul și a prins între fălci mîna ce ținea silmarilul, retezînd-o de la încheietură. În aceeași clipă, măruntaiele sale s-au umplut de o flacără mistuitoare care i-a pîrjolit carnea. Urlînd, a rupt-o la fugă, făcînd să răsune pereții ce împrejmuiau valea Porții de schelălăiturile sale de suferință. Atît de cumplit era în nebunia lui, încît toate creaturile lui Morgoth, care sălășluiau în acea vale sau care se aflau pe vreunul din drumurile ce duceau într-acolo, au rupt-o la fugă, îndepărtîndu-se cît mai mult de acel loc; căci Carcharoth răpunea tot ce găsea viu în cale, prăvălindu-se dinspre miazănoapte asupra lumii ca să semene prăpădul. Dintre toate grozăveniile ce s-au abătut asupra Beleriandului înainte de înfrîngerea Angbandului, nebunia lui Carcharoth a fost cea mai cumplită, găsindu-se în măruntaiele sale și puterea silmarilului.

Beren căzuse fără simțire pe pragul Porții primejdioase și moartea îi dădea tîrcoale, pentru că, atunci cînd îi retezaseră mîna, colții lupului își lăsaseră veninul în carnea lui. Știind aceasta, Lúthien a supt cu buzele ei veninul din rană și cu bruma de putere ce-i mai rămăsese a încercat să-i tămăduiască rana. În spatele ei însă, din străfundurile Angbandului creștea tot mai răsunător un tumult furios. Armiile lui Morgoth își veniseră în simțiri.

S-ar fi sfîrșit aici căutarea silmarilului, în prăpăd și-n deznădejde; dar, în acel ceas, deasupra pereților văii s-au ivit trei păsări uriești, zburînd spre miazănoapte cu aripi mai iuți decît vîntul. Printre zburătoarele și fiarele pămîntului se zvonise despre peripețiile lui Beren și despre restriștea în care se găsea acum, Huan însuși rugînd toate viețuitoarele să stea de strajă, pentru a-i veni în ajutor. În înaltul cerului, peste regatul lui Morgoth se roteau Thorondor și vasalii săi; văzînd nebunia ce-l cuprinsese pe lup, iar pe Beren prăbușit la pămînt, s-au repezit în jos tocmai cînd puterile Angbandului scăpau din ghearele somnului. I-au ridicat pe Lúthien și pe Beren în văzduh și i-au purtat pînă dincolo de nori. Dintr-o dată, sub ei s-a dezlănțuit tunetul, limbile fulgerelor țîșneau în sus spre ei și munții s-au cutremurat. Muntele Thangorodrim a început să scuipe foc și fum, trimițînd în înalt coloane de flăcări care apoi cădeau pe pămînt, preschimbînd în scrum tot ce atingeau. În Hithlum, noldorii au fost cuprinși de spaimă. Dar Thorondor și-a urmat zborul mult deasupra pămîntului, căutînd căile boltei cerești, acolo unde soarele strălucește neumbrit cît e ziua de lungă, iar Luna hoinărește printre stele neacoperite de nori. Astfel au trecut vulturii cu poverile lor ca vîntul de iute peste Dor-nu-Fauglith și peste Taur-nu-Fuin și au ajuns deasupra tainicei văi a Tumladenului. Nici nori, nici neguri nu adăstau acolo; privind în jos, Lúthien a zărit la mare depărtare, ca o lumină albă ce izvora dintr-un giuvaier verde, strălucirea minunatului Gondolin, în care își avea sălașul Turgon. Priveliștea n-a avut darul s-o bucure, căci ochii și sufletul îi plîngeau de teamă că Beren trăgea să moară – nu scotea o vorbă, zăcea cu ochii închiși, neavînd habar că zbura. Într-un tîrziu, vulturii i-au lăsat pe

Înspăimîntaţi peste poate, Beren şi Lúthien au rupt-o la fugă fără să mai ia seamă la nimic şi fără să se mai ascundă sub înfăţişările de împrumut, nedorind decît să ajungă din nou la lumină. Nu le-a stat nimeni în cale şi nici nu i-a urmărit careva, doar Poarta era iarăşi străjuită, împiedicîndu-i să iasă, căci Carcharoth se trezise din somn şi se înfipsese spumegînd de furie în pragul Angbandului. Înainte să-l bage ei de seamă, el i-a zărit şi s-a năpustit asupra lor.

Vlăguită cum era, Lúthien n-a mai avut răgazul şi puterea să se ferească de lup. Dar Beren s-a repezit înaintea ei, ţinînd ridicată mîna dreaptă în care strîngea silmarilul. Preţ de o clipă, Carcharoth s-a oprit locului, speriat.

– Dispari, spurcăciune, căci aici e un foc ce vă va pîrjoli pe tine şi toate ticăloşiile! i-a strigat Beren, împingîndu-i sub nas silmarilul.

Carcharoth s-a uitat la nestemata aceea sfîntă însă, în loc să-l împingă înapoi înspăimîntat, silmarilul a stîrnit şi mai aprig în el spiritul său nimicitor; fiara a deschis larg botul şi a prins între fălci mîna ce ţinea silmarilul, retezînd-o de la încheietură. În aceeaşi clipă, măruntaiele sale s-au umplut de o flacără mistuitoare care i-a pîrjolit carnea. Urlînd, a rupt-o la fugă, făcînd să răsune pereţii ce împrejmuiau valea Porţii de schelălăiturile sale de suferinţă. Atît de cumplit era în nebunia lui, încît toate creaturile lui Morgoth, care sălăşluiau în acea vale sau care se aflau pe vreunul din drumurile ce duceau într-acolo, au rupt-o la fugă, îndepărtîndu-se cît mai mult de acel loc; căci Carcharoth răpunea tot ce găsea viu în cale, prăvălindu-se dinspre miazănoapte asupra lumii ca să semene prăpădul. Dintre toate grozăveniile ce s-au abătut asupra Beleriandului înainte de înfrîngerea Angbandului, nebunia lui Carcharoth a fost cea mai cumplită, găsindu-se în măruntaiele sale şi puterea silmarilului.

Beren căzuse fără simţire pe pragul Porţii primejdioase şi moartea îi dădea tîrcoale, pentru că, atunci cînd îi retezaseră mîna, colţii lupului îşi lăsaseră veninul în carnea lui. Ştiind

aceasta, Lúthien a supt cu buzele ei veninul din rană şi cu bruma de putere ce-i mai rămăsese a încercat să-i tămăduiască rana. În spatele ei însă, din străfundurile Angbandului creştea tot mai răsunător un tumult furios. Armiile lui Morgoth îşi veniseră în simţiri.

S-ar fi sfîrşit aici căutarea silmarilului, în prăpăd şi-n deznădejde; dar, în acel ceas, deasupra pereţilor văii s-au ivit trei păsări urieşeşti, zburînd spre miazănoapte cu aripi mai iuţi decît vîntul. Printre zburătoarele şi fiarele pămîntului se zvonise despre peripeţiile lui Beren şi despre restriştea în care se găsea acum, Huan însuşi rugînd toate vieţuitoarele să stea de strajă, pentru a-i veni în ajutor. În înaltul cerului, peste regatul lui Morgoth se roteau Thorondor şi vasalii săi; văzînd nebunia ce-l cuprinsese pe lup, iar pe Beren prăbuşit la pămînt, s-au repezit în jos tocmai cînd puterile Angbandului scăpau din ghearele somnului. I-au ridicat pe Lúthien şi pe Beren în văzduh şi i-au purtat pînă dincolo de nori. Dintr-o dată, sub ei s-a dezlănţuit tunetul, limbile fulgerelor ţîşneau în sus spre ei şi munţii s-au cutremurat. Muntele Thangorodrim a început să scuipe foc şi fum, trimiţînd în înalt coloane de flăcări care apoi cădeau pe pămînt, preschimbînd în scrum tot ce atingeau. În Hithlum, noldorii au fost cuprinşi de spaimă. Dar Thorondor şi-a urmat zborul mult deasupra pămîntului, căutînd căile boltei cereşti, acolo unde soarele străluceşte neumbrit cît e ziua de lungă, iar Luna hoinăreşte printre stele neacoperite de nor. Astfel au trecut vulturii cu poverile lor ca vîntul de iute peste Dor-nu-Fauglith şi peste Taur-nu-Fuin şi au ajuns deasupra tainicei văi a Tumladenului. Nici nor, nici neguri nu adăstau acolo; privind în jos, Lúthien a zărit la mare depărtare, ca o lumină albă ce izvora dintr-un giuvaier verde, strălucirea minunatului Gondolin, în care îşi avea sălaşul Turgon. Priveliştea n-a avut darul s-o bucure, căci ochii şi sufletul îi plîngeau de teamă că Beren trăgea să moară – nu scotea o vorbă, zăcea cu ochii închişi, neavînd habar că zbura. Într-un tîrziu, vulturii i-au lăsat pe

pămînt, la hotarele Doriathului, în aceeaşi vîlcea din care Beren se furişase cuprins de disperare, lăsînd-o pe Lúthien cufundată în somn.

I-au aşezat vulturii unul lîngă altul, după care s-au întors pe vîrfurile muntelui Crissaegrim, unde-şi aveau cuiburile. N-a trecut mult şi s-a ivit Huan ca s-o ajute să-l oblojească pe Beren, aşa cum făcuseră şi înainte, cînd Lúthien îi tămăduise rana pricinuită de Curufin. Numai că rana aceasta era tare urîtă şi plină de otravă. Mult a zăcut Beren, în vreme ce sufletul lui cutreiera fruntariile întunecate ale morţii, nesimţind altceva decît o suferinţă ce-l urmărea dintr-un vis într-altul. Pe neaşteptate, tocmai cînd Lúthien era gata să-şi piardă şi ultima nădejde, el a deschis ochii şi, privind în sus, a zărit frunzele desenîndu-se pe cer; iar sub frunziş, a auzit cînt molcom şi dulce de păsărele, iar, lîngă el, a văzut-o pe Lúthien Tinúviel. Şi din nou s-a făcut primăvară.

De atunci, Beren a primit numele de Erchamion, Ciungul; iar pe chipul lui a rămas întipărită durerea. Dar, încet-încet, iubirea ce i-o purta Lúthien i-a redat puterile şi iarăşi au putut să hălăduiască amîndoi prin codri. Nu s-au grăbit să părăsească acel meleag pe care-l îndrăgeau atît. Lúthien nici nu-şi dorea altceva, decît să rătăcească prin sălbăticie, fără să se mai întoarcă la ai ei, ci să uite de casă şi de neamul ei, şi de toată măreţia regatelor elfice. O vreme, Beren s-a simţit pe deplin împăcat cu această viaţă. Cu toate acestea, nu putea să dea de tot uitării legămîntul ce-l făcuse de a se întoarce în Menegroth şi nu voia nici s-o ţină pe Lúthien departe de Thingol pentru totdeauna. Pentru el, legea oamenilor era sfîntă, anume de a nu te împotrivi voinţei părintelui, decît dacă nu se poate altminteri; pe de altă parte, nu i se părea potrivit ca o fiinţă de os regesc şi atît de frumoasă, cum era Lúthien, să trăiască numai în codru, asemenea vînătorilor neciopliţi din seminţia oamenilor, lipsită de un acoperiş deasupra capului, de onorurile ce i se cuveneau sau de frumoasele lucruri care le încîntă pe reginele eldaliënilor.

Astfel că, după o vreme, a convins-o pe Lúthien să părăsească amîndoi meleagurile ce nu le puteau oferi adăpost şi, pătrunzînd în Doriath, s-au îndreptat spre casă. Aşa le-a fost scris să se întîmple.

Regatul Doriath trăia zile tare întunecate; după fuga lui Lúthien, peste poporul acestei ţări se abătuseră durerea şi tăcerea. În zadar o căutaseră vreme îndelungată. Se povesteşte că Daeron, bardul lui Thingol, părăsise regatul, fără a mai fi văzut vreodată. El fusese cel care închipuise muzica pentru cîntecele şi dansurile lui Lúthien, înainte ca Beren să fi venit în Doriath; o iubise mult pe fată şi simţămintelor sale prin muzică le dăduse glas. Ajunsese cel mai vestit dintre toţi barzii elfilor de la răsărit de Mare, întrecîndu-l pînă şi pe Maglor, fiul lui Fëanor. Dar, pornind deznădăjduit în căutarea lui Lúthien, o apucase pe cărări neştiute; trecuse munţii în ţinuturile de la Răsărit de Pămîntul de Mijloc, unde, timp de multe evuri după aceea, o jelise la margine de ape întunecate pe Lúthien, fiica lui Thingol, cea mai frumoasă dintre toate făpturile de pe pămînt.

În acele vremuri de mîhnire, Thingol îi ceruse sfatul lui Melian; dar ea se mulţumise doar să-i spună că soarta pe care el o statornicise trebuia lăsată să se împlinească şi că nu avea altceva de făcut decît să-i aştepte sorocul. Totuşi, Thingol a aflat că Lúthien se îndepărtase mult de Doriath – veşti despre ea soseau în taină de la Celegorm care, după cum s-a mai povestit, dădea de ştire că Felagund pierise şi Beren aşijderea, iar Lúthien se găsea la Nargothrond şi, în curînd, avea să-i fie lui Celegorm soţie. S-a mîniat Thingol auzind toate acestea. Cu gînd să pornească război împotriva Nargothrondului, a trimis iscoade; astfel a aflat el că Lúthien fugise şi de acolo, iar Celegorm şi Curufin fuseseră alungaţi din regat. A stat Thingol în cumpănă atunci, căci nu avea atîta oştire cît să-i atace pe cei şapte fii ai lui Fëanor; pînă una-alta, şi-a trimis solii în Himring, să le ceară ajutorul pentru a o găsi pe Lúthien, pe care Celegorm nici n-o trimisese acasă, la părintele său, şi nici nu avusese grijă să nu o piardă.

pămînt, la hotarele Doriathului, în aceeași vîlcea din care Beren se furișase cuprins de disperare, lăsînd-o pe Lúthien cufundată în somn.

I-au așezat vulturii unul lîngă altul, după care s-au întors pe vîrfurile muntelui Crissaegrim, unde-și aveau cuiburile. N-a trecut mult și s-a ivit Huan ca s-o ajute să-l oblojească pe Beren, așa cum făcuseră și înainte, cînd Lúthien îi tămăduise rana pricinuită de Curufin. Numai că rana aceasta era tare urîtă și plină de otravă. Mult a zăcut Beren, în vreme ce sufletul lui cutreiera fruntariile întunecate ale morții, nesimțind altceva decît o suferință ce-l urmărea dintr-un vis într-altul. Pe neașteptate, tocmai cînd Lúthien era gata să-și piardă și ultima nădejde, el a deschis ochii și, privind în sus, a zărit frunzele desenîndu-se pe cer; iar sub frunziș, a auzit cînt molcom și dulce de păsărele, iar, lîngă el, a văzut-o pe Lúthien Tinúviel. Și din nou s-a făcut primăvară.

De atunci, Beren a primit numele de Erchamion, Ciungul; iar pe chipul lui a rămas întipărită durerea. Dar, încet-încet, iubirea ce i-o purta Lúthien i-a redat puterile și iarăși au putut să hălăduiască amîndoi prin codri. Nu s-au grăbit să părăsească acel meleag pe care-l îndrăgeau atît. Lúthien nici nu-și dorea altceva, decît să rătăcească prin sălbăticie, fără să se mai întoarcă la ai ei, ci să uite de casă și de neamul ei, și de toată măreția regatelor elfice. O vreme, Beren s-a simțit pe deplin împăcat cu această viață. Cu toate acestea, nu putea să dea de tot uitării legămîntul ce-l făcuse de a se întoarce în Menegroth și nu voia nici s-o țină pe Lúthien departe de Thingol pentru totdeauna. Pentru el, legea oamenilor era sfîntă, anume de a nu te împotrivi voinței părintelui, decît dacă nu se poate altminteri; pe de altă parte, nu i se părea potrivit ca o ființă de os regesc și atît de frumoasă, cum era Lúthien, să trăiască numai în codru, asemenea vînătorilor neciopliți din seminția oamenilor, lipsită de un acoperiș deasupra capului, de onorurile ce i se cuveneau sau de frumoasele lucruri care le încîntă pe reginele eldaliënilor.

Astfel că, după o vreme, a convins-o pe Lúthien să părăsească amîndoi meleagurile ce nu le puteau oferi adăpost și, pătrunzînd în Doriath, s-au îndreptat spre casă. Așa le-a fost scris să se întîmple.

Regatul Doriath trăia zile tare întunecate; după fuga lui Lúthien, peste poporul acestei țări se abătuseră durerea și tăcerea. În zadar o căutaseră vreme îndelungată. Se povestește că Daeron, bardul lui Thingol, părăsise regatul, fără a mai fi văzut vreodată. El fusese cel care închipuise muzica pentru cîntecele și dansurile lui Lúthien, înainte ca Beren să fi venit în Doriath; o iubise mult pe fată și simțămintelor sale prin muzică le dăduse glas. Ajunsese cel mai vestit dintre toți barzii elfilor de la răsărit de Mare, întrecîndu-l pînă și pe Maglor, fiul lui Fëanor. Dar, pornind deznădăjduit în căutarea lui Lúthien, o apucase pe cărări neștiute; trecuse munții în ținuturile de la Răsărit de Pămîntul de Mijloc, unde, timp de multe evuri după aceea, o jelise la margine de ape întunecate pe Lúthien, fiica lui Thingol, cea mai frumoasă dintre toate făpturile de pe pămînt.

În acele vremuri de mîhnire, Thingol îi ceruse sfatul lui Melian; dar ea se mulțumise doar să-i spună că soarta pe care el o statornicise trebuia lăsată să se împlinească și că nu avea altceva de făcut decît să-i aștepte sorocul. Totuși, Thingol a aflat că Lúthien se îndepărtase mult de Doriath – vești despre ea soseau în taină de la Celegorm care, după cum s-a mai povestit, dădea de știre că Felagund pierise și Beren asijderea, iar Lúthien se găsea la Nargothrond și, în curînd, avea să-i fie lui Celegorm soție. S-a mîniat Thingol auzind toate acestea. Cu gînd să pornească război împotriva Nargothrondului, a trimis iscoade; astfel a aflat el că Lúthien fugise și de acolo, iar Celegorm și Curufin fuseseră alungați din regat. A stat Thingol în cumpănă atunci, căci nu avea atîta oștire cît să-i atace pe cei șapte fii ai lui Fëanor; pînă una-alta, și-a trimis solii în Himring, să le ceară ajutorul pentru a o găsi pe Lúthien, pe care Celegorm nici n-o trimisese acasă, la părintele său, și nici nu avusese grijă să nu o piardă.

Numai că, în partea de miazănoapte a regatului Doriath, solii lui Thingol au dat peste o primejdie la care nimeni nu se gîndise că s-ar putea ivi: furia dezlănţuită a lui Carcharoth, Lupul din Angband. Ca apucat de turbare, lupul fugise de la miazănoapte, mîncînd pămîntul, trecuse în răsărit peste Taur-nu-Fuin şi coborîse de la izvoarele Rîului Esgalduin asemenea unui foc nimicitor. Nimic nu-i stătuse în cale, nici măcar puterea lui Melian ce ocrotea hotarele ţării; îl mîna înainte propria sa ursită şi puterea silmarilului pe care-l ducea în sine ca pe un năprasnic supliciu. Şi a năvălit în pădurile Doriathului, unde nimănui nu-i era îngăduit să intre, punînd pe fugă tot ce întîlnea în cale. Dintre soli, numai Mablug, marele căpitan al Regelui, a reuşit să scape, ducîndu-i lui Thingol cumplitele veşti.

Tocmai în acel ceas de mare primejdie Beren şi Lúthien se întorceau degrabă de la apus. Zvonul despre venirea lor le-a luat-o înainte asemenea unui cîntec şoptit purtat de vînt înăuntrul caselor mohorîte, unde oamenii şed apăsaţi de jale. Au ajuns în sfîrşit la porţile fortăreţei Menegroth, urmaţi de un mare alai, şi Beren a condus-o fără zăbavă pe Lúthien pînă în faţa tronului lui Thingol, tatăl ei. S-a mirat regele văzîndu-l pe Beren pe care-l socotea mort; dar în ochii lui nu se citea nici un strop de iubire pentru bărbatul care abătuse atîtea nenorociri asupra regatului său. Totuşi, Beren a îngenuncheat în faţa regelui şi i-a vorbit:

– Înapoi am venit, aşa după cum m-am juruit. E rîndul meu să cer ce mi se cuvine.

– Despre căutarea în care ai pornit şi despre jurămîntul făcut ce-mi poţi spune? l-a întrebat Thingol.

– Împlinite-s! Un silmaril se află în mîna mea chiar în astă clipă.

– Arată-mi-l! a cerut Thingol.

Beren şi-a arătat mîna stîngă, deschizînd încet degetele; era goală. Apoi şi-a ridicat braţul drept; şi de atunci s-a numit el Camlost, Mînă-goală.

S-a înmuiat Thingol văzînd aceasta; Beren s-a aşezat în stînga tronului şi Lúthien în dreapta lui – aşa ne spune povestea Căutării –, iar curtenii au ascultat peripeţiile lor şi s-au minunat. Iar Thingol îşi zicea în sinea lui că Omul acesta nu se asemăna cîtuşi de puţin cu nici unul dintre toţi ceilalţi oameni muritori, ci putea prea bine sta alături de mai-marii Ardei, iar dragostea lui Lúthien îi apărea acum drept ceva cu totul nou şi ciudat; înţelegea că ursita lor era mai presus de orice putere care cîrmuia lumea. Astfel că, în cele din urmă, s-a învoit ca Beren să-i ceară mîna lui Lúthien în faţa tronului tatălui ei.

Iată însă că peste bucuria adusă de frumoasa Lúthien a căzut o umbră; aflînd despre pricina nebuniei lui Carcharoth, poporul s-a înspăimîntat cu atît mai mult cu cît înţelesese că furia lui dezlănţuită era şi mai mult sporită de puterea cumplită a nestematei cele sfinte şi că nu aveau cum să-l înfrunte. Iar Beren, auzind de prăpădul ce-l lăsa lupul pe unde trecea, şi-a dat seama că menirea lui încă nu se împlinise cu totul.

Pe zi ce trecea, Carcharoth se apropia din ce în ce de Menegroth, astfel că toată suflarea din fortăreaţă a început pregătirile pentru Vînătoarea Lupului, cea mai primejdioasă dintre multele vînători pomenite în poveşti. Huan, Cîinele din Valinor, Mablung Mînă-Grea, Beleg Arcul Puternic, Beren Erchamion şi Thingol, Regele din Doriath, s-au aflat printre cei porniţi într-o bună dimineaţă, trecînd Rîul Esgalduin; Lúthien nu li s-a alăturat, ci a rămas la porţile fortăreţei. O umbră întunecată s-a pogorît asupra ei, ca şi cînd soarele însuşi căzuse bolnav, înnegrindu-şi chipul – aşa i se părea ei.

Mai întîi, către răsărit, apoi, către miazănoapte s-au îndreptat călăreţii, urmînd valea rîului; într-un tîrziu, au dat de Carcharoth, lupul, într-o vale mohorîtă, undeva la miazănoapte, unde Esgalduin cădea vijelios într-o cascadă adîncă. La poalele cascadei, Carcharoth se oprise să bea apă ca să-şi stîmpere setea ce-l ardea, iar, după ce-a băut, a scos un urlet

și așa au aflat vînătorii unde să-l găsească. Numai că el le-a mirosit apropierea și nu s-a repezit să-i atace. Cine știe, poate că viclenia aia blestemată a inimii lui s-a trezit acum, că apele dulci ale Esgalduinului îi potoliseră întru cîtva suferința; încît, în timp ce ei călăreau spre el, Carcharoth s-a furișat într-un desiș adînc, în așteptare. Vînătorii au pus străjeri peste tot în vale și s-au pus și ei la pîndă, în vreme ce umbrele se lungeau în codru.

Beren stătea lîngă Thingol, cînd, deodată, amîndoi au băgat de seamă că Huan nu mai era acolo. În clipa următoare, din desiș s-au auzit lătrături furioase, căci Huan, care-și pierduse răbdarea și voia să-l scoată pe lup din ascunzătoare, intrase de unul singur în pădure. Însă Carcharoth s-a ferit din calea lui și, țîșnind din desișul înspinat, s-a aruncat asupra lui Thingol. Dar în cale i s-a pus Beren, cu sulița îndreptată spre el. Dintr-o lovitură a labei, Carcharoth a aruncat-o cît colo și, apoi, l-a doborît pe Beren, înfigîndu-și colții în pieptul lui. Pe neașteptate, Huan s-a repezit din pădure drept în cîrca lupului; amîndoi s-au prăvălit la pămînt, încleștați într-o luptă aprigă; nici o altă înfruntare între lup și cîine n-a mai fost vreodată asemenea acesteia, căci în lătrăturile lui Huan răsuna vocea cornilor lui Oromë și furia valarilor, iar în urletele lui Carcharoth se deslușeau ura lui Morgoth și răutatea acestuia, mai cruntă decît dinții de oțel; stîncile însele s-au cutremurat de larma lor și s-au rotogolit din înalt, zăgăzuind cascada Esgalduin. S-au luptat cei doi pe viață și pe moarte, dar Thingol nici că i-a băgat în seamă – el îngenunchease lîngă Beren, ca să-i cerceteze rana adîncă din piept.

În încleștarea aceea, Huan l-a răpus pe Carcharoth; dar în acel codru des din Doriath, propria soartă, ce demult îi fusese hărăzită, a ajuns să se împlinească, fiind el rănit de moarte și purtînd în trup otrava lui Morgoth. S-a tîrît cu greu și s-a prăbușit lîngă Beren și, fiindu-i scris să vorbească pentru a treia oară, și-a luat rămas-bun de la Beren și s-a stins. Beren

nu i-a răspuns, și-a pus doar mîna pe creștetul cîinelui și astfel s-au despărțit cei doi.

Tocmai atunci au apărut Mablung și Beleg, veniți degrabă ca să-l ajute pe rege, dar, cînd au văzut cele întîmplate, și-au aruncat cît colo sulițele și au izbucnit în plîns. Cu fața scăldată de lacrimi, Mablung a scos un cuțit și a spintecat burta lupului. Măruntaiele arătau de parcă le pîrjolise un foc, numai mîna lui Beren, ce ținea silmarilul, rămăsese neatinsă. Dar, cînd a vrut Mablung s-o atingă, mîna s-a prefăcut în scrum, descoperind silmarilul, care a prins să strălucească și să alunge cu lumina-i toate umbrele codrului ce-i înconjura. Iute și cu teamă a luat Mablung nestemata și i-a pus-o lui Beren în mîna nevătămată; iar Beren, simțind atingerea silmarilului, și-a venit în fire. L-a ridicat atunci în sus și l-a rugat pe Thingol să-l ia:

– S-a împlinit Căutarea și o dată cu ea și ursita mea, atît a mai apucat să spună.

Vînătorii l-au purtat pe Beren Camlost, fiul lui Barahir, pe un catafalc împletit din crengi, iar lîngă trupul lui l-au pus pe Huan, cîinele-lup; pînă să ajungă la Menegroth, se lăsase noaptea. La rădăcina lui Hírilorn, fagul cel măreț, îi aștepta Lúthien; vînătorii înaintau încet, unii ducînd catafalcul, alții alături, cu torțe. L-a îmbrățișat Lúthien pe Beren, l-a sărutat și l-a rugat s-o aștepte dincolo de Marea Apuseană; ochii lui au mai privit-o o dată, înainte ca spiritul să-i părăsească trupul. Stelele și-au stins lumina și întunericul s-a pogorît peste lume și peste Lúthien Tinúviel. Astfel a luat sfîrșit Căutarea Silmarilului; dar *Balada Leithian, Eliberarea din Robie* nu se sfîrșește aici.

Căci spiritul lui Beren a ascultat de ruga lui Lúthien și a zăbovit în sălile lui Mandos, nevrînd să părăsească lumea, pînă cînd ea a venit să-și ia rămas-bun pe țărmurile întunecoase ale Mării Exterioare, acolo unde oamenii care mor pornesc în călătoria fără întoarcere. Spiritul lui Lúthien

s-a prăbuşit în întunecime şi, într-un tîrziu, şi-a luat zborul, iar trupul ei a rămas asemenea unei flori retezate dintr-o dată, care încă mai străluceşte în iarbă înainte de a se ofili.

Din acea clipă, asupra lui Thingol s-a abătut iarna, asemenea căruntețiî ce-i ajunge pe oamenii muritori. Lúthien însă a poposit în sălile lui Mandos, unde le este sortit să adaste eldaliënilor, dincolo de sălaşurile din Apus, la fruntariile lumii. Cei care aşteaptă acolo şed cufundaţi în umbra gîndurilor lor. Numai că frumuseţea lui Lúthien o întrecea pe a lor, iar tristeţea era mai adîncă decît ale lor; în sălile acelea a îngenuncheat ea în faţa lui Mandos şi i-a cîntat.

Cîntecul căruia i-a dat glas Lúthien în faţa lui Mandos era cel mai frumos alcătuit vreodată din urzeala cuvintelor şi cel mai trist ce-i va fi dat vreodată lumii să audă. Neschimbat şi nepieritor, este şi azi cîntat în Valinor, dincolo de putinţa lumii de a-l auzi şi, de cîte ori îl ascultă, valarii jelesc. Căci în el Lúthien a împletit două poveşti, a amărăciunii eldarilor şi a durerii oamenilor, poveştile celor Două Seminţii create de Ilúvatar pentru a sălăşlui în Arda, Regatul Pămîntului printre miriadele de stele. Şi cum sta Lúthien îngenuncheată în faţa lui Mandos, lacrimile ei au picurat pe picioarele lui, aidoma stropilor de ploaie pe pietre; s-a înduioşat Mandos de lacrimile ei, ca niciodată pînă atunci şi nicicînd după aceea.

L-a chemat el atunci pe Beren şi, aşa cum spusese Lúthien în ceasul morţii lui, cei doi s-au întîlnit din nou, dincolo de Marea Apuseană. Numai că Mandos nu avea puterea să ţină spiritele oamenilor morţi între fruntariile lumii, după ce li se sfîrşea timpul aşteptării; şi nu putea nici să le schimbe destinul Copiilor lui Ilúvatar. Astfel că s-a dus la Manwë, Domnul valarilor, care cîrmuia lumea în numele lui Ilúvatar; şi lui i-a cerut să-i desluşească cel mai tainic gînd al său, în care i se arătase voinţa lui Ilúvatar.

Lúthien trebuia să aleagă, i-a spus el mai apoi. Mulţumită faptelor ei şi fiind ea atît de îndurerată, Mandos îi reda libertatea şi putea să se ducă în Valinor, să sălăşluiască acolo printre

valari, pînă la sfîrşitul lumii, uitînd de toate suferinţele pe care le cunoscuse în viaţă. În acel loc, Beren nu putea s-o însoţească. Căci valarilor nu le era îngăduit să-l scape pe Beren de moarte, care este darul făcut oamenilor de către Ilúvatar. Dar Lúthien putea să aleagă şi altă soartă: anume să se întoarcă pe Pămîntul de Mijloc, să-l ia pe Beren cu ea, şi acolo să rămînă amîndoi, fără însă a mai fi siguri de viaţa lor sau că ar putea avea parte de bucurie. Atunci ar deveni şi ea muritoare, murind a doua oară, la fel ca el; şi, în scurtă vreme, ar părăsi lumea pentru totdeauna şi frumuseţea ei ar rămîne amintită doar în cîntece.

De ales, Lúthien a ales destinul din urmă, părăsind Tărîmul Binecuvîntat şi nemaţinînd seamă de legăturile ei de sînge cu cei care vieţuiau acolo; şi orice suferinţă i-ar fi aşteptat de atunci încolo, ursita lui Beren şi cea a lui Lúthien să se unească şi drumurile lor să devină unul, dincolo de hotarele lumii. Aşa s-a făcut că, dintre eldaliëni, ea a fost singura care a murit cu adevărat şi a părăsit lumea, în acele vremuri de demult. Dar, prin alegerea pe care a făcut-o ea, cele Două Seminţii s-au unit; şi ea este strămoaşa multora dintre cei pe care, cu toate că lumea s-a schimbat pe de-a-ntregul, eldarii îi mai pot vedea şi în ziua de azi, fiind aceştia aidoma lui Lúthien cea mult iubită de eldari şi pentru ei pe veci pierdută.

CAPITOLUL XX

Despre a cincea bătălie: Nirnaeth Arnoediad

Se povestește că Beren și Lúthien s-au întors pe meleagurile de la miazănoapte ale Pămîntului de Mijloc, trăind în Doriath o vreme ca bărbat și femeie, ființe muritoare amîndoi. Cei care-i vedeau se bucurau și, deopotrivă, erau cuprinși de teamă; iar Lúthien s-a dus în fortăreața Menegroth și, sub atingerea mîinii ei, Thingol s-a tămăduit de iarna ce pogorîse asupra lui. Dar Melian a privit în ochii ei și, citind soarta ce stătea scrisă în ei, și-a întors fața de la ea; a înțeles că o despărțire dincolo de sfîrșitul lumii avea să se strecoare între ele două și nici o altă durere a pierderii n-a fost vreodată mai grea decît aceea simțită în acel ceas de Melian, cea din spița maiarilor. Beren și Lúthien au pornit din nou la drum, numai ei doi, fără să se teamă că ar fi putut flămînzi ori suferi de sete; trecînd Rîul Gelion, au pătruns în Ossiriand, statornicindu-se pe Tol Galen, insula verde din mijlocul apelor Rîului Adurant, pînă s-a stins orice urmă de zvon despre ei. Eldarii aveau să numească acel meleag Dor Firn-i-Guinar, Țara Morților Vii; acolo a venit pe lume Dior Aranel cel frumos, cunoscut mai apoi drept Dior Eluchîl, adică Moștenitorul lui Thingol. Nici un om muritor n-avea să mai vorbească vreodată cu Beren, fiul lui Barahir; și nimeni nu i-a văzut pe Beren și pe Lúthien părăsind lumea și nu a însemnat locul unde odihnesc trupurile lor.

În acele zile, Maedhros, fiul lui Fëanor, mai prinsese ceva curaj, înțelegînd că Morgoth nu era chiar de neînvins; cele făptuite de Beren și Lúthien erau slăvite în multe cîntece în întreg Beleriandul. Numai că Morgoth putea să-i răpună pînă la ultimul, unul după altul, dacă nu aveau să se unească și să întemeieze o nouă ligă și un Sfat care să-i cuprindă pe toți; astfel că Maedhros a început să se sfătuiască ba cu unii, ba cu alții, pentru a-i strînge pe eldari în ceea ce avea să se numească Uniunea lui Maedhros, menită să le sporească sorții de izbîndă.

Iată însă că legămîntul lui Fëanor și nenorocirile ce i-au urmat n-au iertat nici planurile lui Maedhros, din care pricină ajutorul primit nu i-a împlinit așteptările. Orodreth n-ar fi pornit la luptă la porunca nici unuia dintre fiii lui Fëanor, din pricina faptelor lui Celegorm și Curufin; cît despre elfii din Nargothrond, ei încă mai erau încredințați că puteau să-și apere fortăreața, atîta vreme cît îi păstrau taina. Astfel că, la chemarea lui Maedhros, n-a venit decît o companie puțin numeroasă, avîndu-l în frunte pe Gwindor, fiul lui Guilin, un prinț viteaz; în ciuda voinței lui Orodreth, a plecat în războiul de la miazănoapte, vrînd să răzbune moartea în bătălia Dagor Bragollach a fratelui său, Gelmir, pe care încă îl mai jelea. Cu blazonul Casei lui Fingolfin în frunte și sub flamurile lui Fingon s-au dus ei să se lupte; au pierit cu toții, în afară de unul singur.

Din Doriath prea puțini i s-au alăturat lui Maedhros, și asta din pricină că, legați de jurămîntul făcut de Fëanor, Maedhros și frații săi trimiseseră soli la Thingol ca să-i aducă

aminte, cu vorbe trufaşe, că silmarilul al lor era de drept; prin urmare, ori le dădea nestemata de bunăvoie, ori devenea duşmanul lor. Melian l-a sfătuit pe rege să facă precum era voia fiilor lui Fëanor, dar vorbele acestora, sfidătoare şi amenințătoare, l-au mîniat pe Thingol care se gîndea doar la cele pătimite de Lúthien şi la sîngele vărsat de Beren ca să aducă silmarilul, în ciuda potrivniciei lui Celegorm şi Curufin. Şi, în fiecare zi, cu cît privea mai mult silmarilul, cu atît îi sporea dorința de a-l păstra pentru totdeauna – în acest fel îşi arăta nestemata puterea. Drept care i-a trimis cu vorbe disprețuitoare pe soli înapoi. Maedhros nu i-a răspuns, căci, între timp, îi venise gîndul să întemeieze liga şi să-i unească pe elfi; dar Celegorm şi Curufin s-au grăbit să se împăuneze că-l vor răpune pe Thingol şi-i vor nimici tot neamul, dacă aveau să se întoarcă victorioşi din război şi dacă regele nu binevoia să le dădea giuvaierul. Auzind acestea, Thingol şi-a întărit hotarele regatului şi nu s-a dus la război, nelăsîndu-i nici pe supuşii săi să o facă; drept care, din Doriath numai Mablung şi Beleg au urmat chemarea lui Maedhros, ținînd cu tot dinadinsul să ia şi ei parte la marile fapte ce urmau să se întîmple. Numai lor le-a îngăduit Thingol să plece, cerîndu-le, în schimb, să nu se supună fiilor lui Fëanor; astfel s-au alăturat cei doi oastei lui Fingon.

Naugrimii însă au venit în ajutorul lui Maedhros cu o armie numeroasă şi cu arme la fel de multe; fierarii din Nogrod şi Belegost trudiseră din greu în acele zile. Şi s-au mai strîns în jurul lui toți frații săi, dimpreună cu toți cei care au vrut să-i urmeze; oamenii lui Bór şi ai lui Ulfang s-au pregătit şi ei pentru război, chemîndu-i la oaste pe încă şi mai mulți din seminția lor de la Răsărit. La apus, Fingon, cel care dintr-un început se dovedise prieten al lui Maedhros, a ascultat de chemarea celor din Himring, la fel şi noldorii şi oamenii din Casa lui Hador, din Hithlum, care începuseră pregătirile de război. În codrul Brethil, Halmir, seniorul Poporului lui Haleth, şi-a strîns oamenii şi cu toții şi-au ascuțit topoarele; numai că

Halmir a murit înainte să înceapă războiul, în locul lui rămînînd Haldir, fiul său, care să-i conducă în bătălie. Veştile despre chemarea lui Maedhros au ajuns pînă în Gondolin, la urechile lui Turgon, regele Regatului Ascuns.

Dar Maedhros s-a încrezut în forțele sale prea curînd, înainte ca planurile sale să se împlinească deplin. Cu toate că orcii fuseseră izgoniți de pe meleagurile nordice ale Beleriandului şi chiar şi Dorthonionul fusese eliberat de ceva vreme, Morgoth tot a prins de veste despre răscoala ce-o puneau la cale eldarii şi prietenii elfilor, astfel că a început şi el să se pregătească pentru a le ține piept. Multe iscoade şi trădători a trimis el să se furişeze printre aceştia – de vînzători de neam nu ducea lipsă, căci oamenii ce i se supuseseră lui în ascuns erau încă părtaşi la destule dintre tainele fiilor lui Fëanor.

Şi a venit şi ceasul în care, după ce adunase o armie din toți elfii, oamenii şi gnomii care-au vrut să-l urmeze, Maedhros a hotărît să atace fortăreața Angband dinspre răsărit şi dinspre apus. Gîndul lui era să străbată pustietatea Anfauglith cu flamurile fluturînd în văzul tuturor. Iar după ce va fi atras din fortăreață oştirile lui Morgoth – aşa chitea el – Fingon urma să năvălească dinspre trecătorile ținutului Hithlum; astfel, Morgoth şi oştenii săi ar fi fost prinşi între ciocan şi nicovală şi s-ar fi risipit în cele patru vînturi. Iar semnalul pentru atac trebuia dat prin aprinderea unui foc mare în Dorthonion.

În ziua hotărîtă, o dimineață în mijloc de vară, trîmbițele eldarilor au salutat răsăritul soarelui; s-au înălțat atunci flamurile fiilor lui Fëanor la răsărit, iar, la apus, stindardul lui Fingon, Marele Rege al noldorilor. Privind în jos de pe zidurile fortăreței Eithel Sirion, Fingon şi-a văzut armia umplînd văile şi pădurile aflate la răsărit de Ered Wethrin, bine ascunsă de ochii Duşmanului. Fingon însă ştia că oştenii erau mulți la număr. Se strînseseră acolo toți noldorii din Hithlum, elfii din Falas, compania lui Gwindor din Nargothrond şi o mare armie de oameni: la dreapta se găseau oştirea din Dor-lómin şi toți vitejii lui Húrin şi ai lui

Huor, fratele său, şi, pe lîngă aceştia, venise şi Haldir din Brethil, cu mulţi oameni din codri.

A privit apoi Fingon la Thangorodrim: crestele îi erau înconjurate de un nor întunecat, iar din gurile sale se înălţa un fum negru; a înţeles Fingon că mînia lui Morgoth era mare, semn că era gata de luptă. O umbră de îndoială i s-a strecurat atunci lui Fingon în inimă; şi-a întors privirile spre răsărit, să vadă, cu ochii lui de elf, dacă se zărea colbul pustiiciunii Anfauglith, stîrnit de armiile lui Maedhros. Nu avea de unde şti că Maedhros încă nu pornise, ţinut în loc de vicleniile blestematului de Uldor care-l trădase, strecurîndu-i zvonuri mincinoase despre un atac pornit din Angband.

Dar, dintr-o dată, un strigăt a răsunat, purtat din vale în vale de vîntul de la miazăzi, şi, auzindu-l, elfii şi oamenii şi-au înălţat glasurile a uimire şi bucurie. Căci, cu toate că nu fusese chemat şi nimeni nu-l aştepta să se alăture Uniunii lui Maedhros, Turgon deschisese porţile Gondolinului şi se apropia cu o oştire de zece mii de luptători, purtînd zale sclipitoare şi săbii, şi suliţe dese ca o pădure. Şi cînd Fingon a auzit din depărtare glasul trîmbiţei cele mari a fratelui său Turgon, umbra ce-i îngreunase inima s-a risipit şi, prinzînd curaj, Fingon a strigat:

– *Utúlie'n aurë! Aiya Eldalië ar Aanatári, utúlie'n aurë!* A venit ziua! Luaţi seama, seminţie a eldarilor şi Părinţi ai oamenilor, a venit ziua!

Şi toţi care i-au auzit vocea răsunînd între dealuri au strigat:

– *Auta i lómë!* Noaptea e pe sfîrşite!

Însă Morgoth, care ştia multe din cele ce făceau şi pregăteau duşmanii săi, a aşteptat să vină clipa cea potrivită pentru el şi, încrezîndu-se că servitorii lui trădători îl vor ţine în loc pe Maedhros, pentru ca vrăjmaşii să nu-şi poată uni forţele, a trimis către Hithlum o oştire ce părea nemăsurat de mare (şi care totuşi era doar o parte din cea pe care o avea pregătită). Cenuşii erau straiele oştenilor săi, nici un tăiş de oţel nu scăpăra la vedere şi, astfel, au izbutit să străbată o bună parte din pustiul Anfauglith, înainte ca cineva să prindă de veste.

S-au înfuriat noldorii, iar căpeteniile lor ardeau de nerăbdare să-i atace pe vrăjmaşi chiar acolo, în mijlocul pustietăţii; dar Húrin s-a împotrivit, amintindu-le că Morgoth era viclean şi că forţele lui erau întotdeauna mai mari decît păreau la prima vedere, iar planurile sale altele decît cele pe care le dădea de bănuit. Şi cum semnalul apropierii lui Maedhros nu se dăduse, Húrin i-a rugat pe oştenii care-şi pierduseră răbdarea să mai aştepte şi să-i lase mai întîi pe orci să atace şi să se răspîndească pe coastele dealurilor.

Numai că Morgoth îi poruncise Căpitanului său aflat în fruntea oştirii de la apus să facă ce-o şti şi cum o şti şi să-l silească pe Fingon să iasă cît mai repede dintre dealuri. Prin urmare, Căpitanul a înaintat pînă cînd a ajuns cu oştirea la izvoarele Sirionului, împînzind tot meleagul de la zidurile fortăreţei Eithel Sirion, pînă în locul unde Rivil se varsă în Smîrcurile Serech; din avanposturile lui Fingon, oştenii săi îi puteau privi acum pe duşmanii lor în ochi. Dar înaintarea sfidătoare a Căpitanului a rămas fără răspuns, ceea ce i-a făcut pe orci să şovăie în faţa zidurilor tăcute ale fortăreţei şi a ameninţării ascunse în codri. Atunci Căpitanul a trimis înainte călăreţi, purtînd însemnele unor soli veniţi să cadă la învoială. S-au apropiat călăreţii de Barad Eithel, turnul de strajă, aducîndu-l cu ei şi pe Gelmir, fiul lui Guilin, seniorul din Nargothrond, pe care Morgoth îl făcuse prizonier în bătălia Bragollach şi, apoi, îi scosese ochii. Trimişii Angbandului l-au împins în colb pe Gelmir, strigînd:

– Mai avem mulţi ca el la noi în fortăreaţă, dar, de vreţi să-i găsiţi, trebuie să vă grăbiţi; căci, altfel, după ce ne întoarcem din luptă, iată ce vor păţi.

Nici n-au isprăvit bine vorbele acestea, că i-au şi retezat lui Gelmor mîinile şi labele picioarelor, iar, la urmă, capul, chiar acolo, sub ochii elfilor. Apoi s-au întors la oastea lor, lăsînd leşul să zacă pe jos.

Ghinionul a făcut ca în turn să se afle Gwindor din Nargothrond, fratele lui Gelmir. Cuprins de o mînie soră cu

nebunia, a sărit în şa şi, împreună cu el, mulţi alţi călăreţi; s-au luat după solii Angbandului şi i-au răpus, pătrunzînd adînc în oastea vrăjmaşă. S-a înfierbîntat atunci întreaga armie a noldorilor. Fingon şi-a pus coiful său alb şi a făcut semn să răsune trîmbiţele. Armia din Hithlum s-a năpustit dinspre dealuri într-un atac neaşteptat. Scăpărarea săbiilor trase din teci de către noldori a părut asemenea unui foc pe un cîmp acoperit de stuf; şi atît de năprasnic şi fulgerător a fost asaltul lor, încît aproape că a răsturnat toate planurile lui Morgoth. Înainte ca oastea pe care o trimisese la apus să apuce să se dumirească ce se întîmpla, s-a risipit ca pleava, iar flamurile lui Fingon au străbătut pustiul Anfauglith şi s-au înălţat în faţa zidurilor Angbandului. În frunte se găseau Gwindor şi elfii din Nargothrond, care, nici măcar acolo, în faţa Angbandului, nu şi-au domolit înaintarea, ci au forţat Poarta, ucigînd străjile chiar pe treptele fortăreţei. Auzindu-i cum izbesc în porţi, Morgoth s-a cutremurat de spaimă pe tronul său din adînc. Numai că la Poarta aceea şi-au găsit elfii sfîrşitul, fiind prinşi ca într-o capcană şi răpuşi fără milă. Numai Gwindor a fost iertat de tăişul armelor; pe el l-au luat ostatic. Fingon n-a putut veni în ajutorul lor, căci, prin multele ieşiri tăiate în coasta muntelui Thangorodrim, Morgoth îşi trimisese în luptă oastea principală pe care o ţinuse în fortăreaţă, gata pregătită, astfel că Fingon s-a văzut nevoit să se retragă cu pierderi mari din faţa zidurilor Angbandului.

În a patra zi a războiului, pe cîmpia Anfauglith a început Nirnaeth Arnoediad, Lacrimile Făr' de Număr, căci nici un cînt şi nici o poveste nu poate da glas întregii dureri pe care a pricinuit-o această bătălie. Armia lui Fingon s-a retras dincolo de nisipuri, iar Haldir, seniorul haladinilor, a pierit în ariergardă; o dată cu el au căzut cei mai mulţi dintre oamenii din Brethil, nemaiîntorcîndu-se vreodată în codrii lor. Dar, în a cincea zi, la căderea nopţii, cînd armia din Hithlum se găsea încă departe de Ered Wethrin, orcii au împresurat-o şi luptele au ţinut pînă-n ziuă, cu tot mai puţine nădejdi de izbîndă. Dar

o dată cu venirea dimineţii, s-a arătat şi o nouă speranţă, căci au răsunat trîmbiţele lui Turgon care se apropia cu armia din Gondolin; pînă atunci păziseră Trecătoarea Sirion, iar Turgon îşi ţinuse oştenii în frîu, ca să nu atace. Acum însă se grăbea să-i vină în ajutor fratelui său; gondolidrimii erau puternici, înveşmîntaţi în zale, din care pricină rîndurile lor străluceau aidoma unui rîu de oţel luminat de soare.

Falanga formată din străjerii Regelui a rupt rîndurile orcilor; Turgon, aflat în frunte, îşi tăia drum cot la cot cu fratele său. Povestea spune că, în ciuda luptei crîncene în care erau încleştaţi, mare i-a fost bucuria lui Turgon cînd l-a revăzut pe Húrin, care stătea la dreapta lui Fingon. Iar inimile elfilor s-au umplut de speranţă. Şi chiar în acel ceas, al treilea al dimineţii, trîmbiţele lui Maedhros au anunţat apropierea armiei sale dinspre răsărit, iar stindardele fiilor lui Fëanor au atacat duşmanul din spate. Sînt unii care ar fi zis că eldarii ar fi putut cîştiga bătălia dacă toate armiile lor s-ar fi dovedit statornice; orcii dădeau semne de şovăială, atacul le fusese oprit şi unii chiar dăduseră bir cu fugiţii. Dar tocmai cînd primele rînduri ale armiei lui Maedhros se năpustiseră asupra orcilor, Morgoth a slobozit şi ultima lui oştire, care se mai găsea în Angband: lupi purtînd călăreţi în spate, balrogi şi dragoni, şi pe Glaurung, părintele dragonilor. Oştirea Marelui Vierme şi groaza pe care o răspîndea el erau acum atît de mari, încît elfii şi oamenii s-au cutremurat în faţa lui; el însuşi a năvălit între armiile lui Maedhros şi Fingon, despărţindu-le una de alta.

Dar nici un lup sau balrog, sau dragon nu l-ar fi ajutat pe Morgoth să împlinească ceea ce-şi pusese în gînd, de n-ar fi fost la mijloc trădarea oamenilor. Căci acum au ieşit la iveală vicleşugurile lui Ulfang. Mulţi Răsăriteni au făcut stînga-mprejur şi au rupt-o la fugă, cu inimile pline de minciună şi de teamă; iar fiii lui Ulfang i s-au alăturat pe neaşteptate lui Morgoth şi i-au atacat din spate pe fiii lui Fëanor; în talmeş-balmeşul care-a urmat, fiii lui Ulfang au ajuns chiar pînă la

stindardul lui Maedhros. Dar n-au mai apucat să se bucure de răsplata ce le-o promisese Morgoth, pentru că Maglor l-a ucis pe blestematul de Uldor, cel care pusese la cale trădarea, iar fiii lui Bór i-au răpus pe Ulfast și pe Ulwarth înainte ca ei înșiși să piară, la rîndul lor. Iată însă că o altă oaste de ticăloși din seminția oamenilor a intrat acum în luptă – Uldor îi chemase și-i ținuse ascunși între dealurile răsăritene. Atacată din trei părți, armia lui Maedhros s-a fărîmițat și s-a risipit, fugind care-ncotro. În toată acea învălmășeală, fiii lui Fëanor au scăpat cu viață. În ciuda rănilor, și-au strîns din nou rîndurile și, adunîndu-i pe noldorii și pe naugrimii care mai rămăseseră, și-au tăiat drum printre vrăjmași și au ieșit din încercuire, fugind spre Muntele Dolmed, la răsărit.

Ultimele dintre forțele răsăritene care le-au ținut piept dușmanilor au fost gnomii din Belegost, cîștigîndu-și astfel faima. Naugrimii îndurau dogoarea focului mai bine decît elfii ori oamenii; pe lîngă asta, obiceiul lor era să poarte în bătălie măști ce-ți dădeau fiori; astfel au putut ei să-i înfrunte pe dragoni. De n-ar fi fost gnomii, Glaurung și spurcăciunile sale i-ar fi răpus pe toți noldorii care mai rămăseseră în viață. Dar naugrimii au făcut un cerc în jurul lui Glaurung atunci cînd acesta i-a atacat și nici măcar armura lui prea puternică nu a putut să-l apere de loviturile topoarelor uriașești ale gnomilor; și cînd, înnebunit de furie, Glaurung s-a răsucit și l-a izbit pe Azaghâl, Seniorul din Belegost, prăvălindu-se apoi peste el, cu ultimele sale puteri, Azaghâl a înfipt tăișul cuțitului său în pîntecele dragonului, atît de adînc, încît monstrul a rupt-o la fugă și toate fiarele Angbandului s-au luat după el, cuprinse de deznădejde. Gnomii au ridicat leșul lui Azaghâl și l-au purtat departe de locul bătăliei; l-au urmat cu pas încet, intonînd un bocet cu vocile lor adînci, așa cum făceau în țara lor la înmormîntarea celor de rang înalt, fără să le mai pese de dușmani; și nimeni n-a cutezat să le stea în cale.

La apus, unde bătălia încă nu se sfîrșise, Fingon și Turgon au fost atacați de o oștire vrăjmașă de trei ori mai numeroasă

decît armia ce le rămăsese lor. Gothmog, mai-marele balrogilor și mare căpitan al Angbandului, se afla acolo; în fruntea războinicilor săi întunecați, și-a croit un vad negru prin armia elfilor, împresurîndu-l pe Regele Fingon și împingîndu-i pe Turgon și Húrin spre Smîrcurile Serech. Scăpînd de aceștia doi, s-a întors la Fingon. Cumplită a fost întîlnirea lor. Într-un tîrziu, Fingon a rămas singur, căci toată garda lui zăcea răpusă de jur împrejur; s-a luptat el cu Gothmog pînă cînd un alt balrog a venit din spate și l-a înconjurat cu un bici de foc. Iar Gothmog și-a repezit securea neagră asupra lui, despicîndu-i coiful negru din care a țîșnit o flacără albă. Astfel a căzut Înaltul Rege al noldorilor; și l-au hăcuit în colbul pustietății cu ghioagele lor, iar stindardul său albastru cu argintiu l-au năclăit în mîzga sîngelui său.

Noldorii pierduseră bătălia; dar Húrin și Huor, dimpreună cu cei care mai rămăseseră în viață din Casa lui Haldor încă mai rezistau alături de Turgon din Gondolin, împiedicîndu-i pe războinicii lui Morgoth să cucerească Trecătoarea Sirion. În acel ceas, Húrin i-a vorbit lui Turgon, spunîndu-i:

– Pleacă acum, Domnia ta, cît mai ai vreme! Căci tu ești ultima nădejde a eldarilor și, atîta vreme cît durează Gondolinul, va dura și spaima în sufletul lui Morgoth.

Turgon însă a răspuns:

– Gondolinul nu mai poate fi tăinuit multă vreme; iar cînd va fi descoperit, va pieri și el.

– Puțin de-ar mai dura, și-ar fi de ajuns, a zis și Huor; căci din casa ta va fi să vină nădejdea elfilor și a oamenilor, deopotrivă. Îți spun acestea, Domnia ta, cu vederea dinaintea morții; aici ne vom despărți pentru totdeauna și nicicînd nu-ți voi mai privi zidurile albe, dar din Domnia ta și din mine va răsări o nouă stea. Cu bine!

A auzit aste vorbe Maglin, fiul surorii lui Turgon, aflat în apropiere, și nu avea să le uite; dar de spus, n-a spus nimic.

Iar Turgon a ascultat povața lui Húrin și a lui Huor și, adunîndu-i pe toți cei rămași din armia din Gondolin și dintre

oștenii lui Fingon, s-a retras spre Trecătoarea Sirion; Ecthelion și Glorfindel, căpitanii lui, păzeau flancurile la dreapta și la stînga, pentru ca nici un dușman să nu poată trece pe lîngă ei. Oamenii din Dor-lómin formau ariergarda, așa cum doriseră Húrin și Huor; în sufletele lor, ei nu voiau să părăsească Meleagurile de la Miazănoapte și, dacă nu izbuteau să se întoarcă victorioși la casele lor, aici aveau să rămînă și să lupte pînă la ultimul. Astfel răscumpărau ei trădarea lui Uldor; și, din toate faptele de arme făcute de oameni în folosul eldarilor, ultima împotrivire a oamenilor din Dor-lómin a rămas cea mai vestită.

Așa s-a făcut că Turgon a izbutit să-și croiască drum spre miazăzi și, apărat din urmă de Húrin și Huor, a traversat Trecătoarea și a scăpat; s-a făcut nevăzut în munți și ascuns a rămas pentru ochii lui Morgoth. În ăst timp, frații i-au strîns pe toți oamenii ce mai rămăseseră din Casa lui Hador și, pas cu pas, s-au retras, pînă au ajuns dincolo de Smîrcurile Serech, unde aveau înainte pîrîul Rivil. Acolo însă s-au oprit și nu au mai cedat nici o palmă de pămînt.

Oștirile Angbandului s-au îngrămădit pe malul celălalt cîtă frunză și iarbă; din leșurile morților lor au durat un pod peste rîu și apoi au împresurat armia din Hithlum asemenea apelor ce cresc în jurul unei stînci. La ceasul la care soarele a apus în a șasea zi și cînd umbra Munților Ered Wethrin s-a adîncit, întunecîndu-se, acolo a pierit Huor, străpuns în ochi de o săgeată înveninată, și toți vitejii bărbați ai lui Hador au căzut răpuși pînă la ultimul în jurul lui; iar orcii le-au retezat capetele și le-au pus morman asemenea unei grămezi de aur în lumina apusului.

Ultimul a rămas Húrin. Văzîndu-se singur, și-a aruncat scutul ca să poată mînui securea cu ambele mîini. Cîntecele spun că tăișul securii scotea fum cînd se înmuia în sîngele negru al căpcăunilor ce-l apărau pe Gothmog și, la fiecare izbitură, Húrin striga:

– *Aurë entuluva!* Va veni ea, ziua, din nou!

De optzeci de ori a strigat el astfel; în cele din urmă, l-au prins viu, așa poruncise Morgoth; orcii îl apucau cu mîinile, Húrin le reteza brațele, dar mîinile rămîneau încleștate de el și altele li se adăugau, mereu altele, pînă cînd Húrin s-a prăbușit sub greutatea lor. Abia atunci l-a legat Gothmog și l-a tîrît pînă în Angband, în bătaia de joc a tuturor.

Astfel s-a sfîrșit Nirnaeth Arnoediad, iar soarele a coborît dincolo de mare. Noaptea s-a lăsat peste Hithlum și, dinspre Apus, s-a stîrnit un vînt năpraznic.

Mare a fost triumful lui Morgoth, căci planurile lui se împliniseră întocmai după dorința inimii sale: oamenii se uciseseră între ei și îi trădaseră pe eldari, iar teama și ura se încuibaseră între cei care ar fi trebuit să fie uniți împotriva lui. Din acea zi, elfii s-au înstrăinat de oameni, singurii pe care-i mai îndrăgeau fiind cei din Cele Trei Case ale edainilor.

Regatul lui Fingon dispăruse; fiii lui Fëanor rătăceau ca frunzele suflate de vînt. Armiile le erau risipite, alianța spulberată; nu le rămăsese decît să-și ducă viața în sălbăticie și în codrii de la poalele munților Ered Lindon, amestecîndu-se printre Elfii Verzi din Ossiriand, lipsiți de puterea și gloria de odinioară. La adăpostul codrului Brethil mai viețuiau cîțiva haladini, iar senior le era acum Handir, fiul lui Haldir; dar în Hithlum nu s-a mai întors nici unul dintre oștenii lui Fingon și nici vreun bărbat din Casa lui Hador, cum n-au ajuns nici veștile despre bătălie și despre soarta seniorilor lor. În locul acestora au sosit Răsăritenii, trimiși acolo de Morgoth, care nu voia să le dea în stăpînire bogatele pămînturi ale Beleriandului la care rîvneau ei. Hithlum a devenit temnița lor, căci Morgoth nu le îngăduia să părăsească acel meleag. Aceasta le-a fost răsplata pentru că l-au trădat pe Maedhros: să-i jefuiască și să-i hărțuiască pe copiii și pe femeile poporului lui Hador. Eldarii care mai rămăseseră în Hithlum au fost duși în minele de la miazănoapte și puși să trudească acolo ca

sclavi. Puțini au fost cei care au reușit să-i scape lui Morgoth și să se acundă în sălbăticie și-n munți.

Orcii și lupii hălăduiau fără opreliște pe meleagurile de la miazănoapte, ajungînd chiar și în părțile de la miazăzi, în Beleriand, pînă în Nan-tathren, Meleagul Sălciilor, și la hotarele Ossiriandului; și nimeni nu mai era în siguranță nici pe cîmpuri, nici în sălbăticie. Doriathul rămăsese neatins, zidurile fortăreței Nargothrond erau bine ascunse, dar lui Morgoth nu de astea îi păsa, poate pentru că nu știa mai nimic despre ele, ori ceasul lor încă nu venise în tăinuitele socoteli ale ticăloșiei sale. Mulți fugeau spre Limanuri, refugiindu-se în spatele zidurilor lui Círdan, iar marinarii străbăteau marea de-a lungul coastei, în sus și-n jos, coborînd pe țărm pe neașteptate ca să-l hărțuiască pe dușman. Dar, în anul următor, înainte să se lase iarna, Morgoth a trimis o oaste numeroasă asupra ținutului Hithlum și Nevrast. Vrăjmașii au coborît pe văile Rîurilor Brithon și Nenning și au pustiit Falasul, și au asediat zidurile fortărețelor Brithombar și Eglarest. Au adus cu ei fierari și mineri, și meșteri ai focurilor care s-au apucat să facă mașinării nemaivăzute; și cu toate că apărătorii fortărețelor s-au luptat vitejește, zidurile au fost dărîmate în cele din urmă. Limanurile au căzut în ruină și turnul Barad Nimras s-a năruit; mulți din poporul lui Círdan au pierit atunci ori au căzut în robie. Unii au reușit să scape urcînd pe corăbii și pornind pe mare; printre ei s-a aflat și Ereinion Gil-galad, fiul lui Fingon, pe care tatăl său îl trimisese la Limanuri după bătălia Dagor Bragollach. Împreună cu Círdan și-au îndreptat corăbiile spre miazăzi, unde se afla Insula Balar. Aici au durat ei un loc de refugiu pentru toți cei care ar fi venit mai tîrziu; și mai aveau ei un loc al lor, la Gurile Sirionului, unde ascunseseră corăbii ușoare și iuți, în micile estuare și în golfuri năpădite de stuf des ca o pădure.

Auzind Turgon de aceastea, și-a trimis din nou solii la Gurile Sirionului, pentru a-i cere ajutor lui Círdan, Făuritorul de Corăbii. A ascultat Círdan rugămintea lui Turgon și a

făurit șapte corăbii iuți, care au pornit spre Apus; dar numai despre una singură dintre toate, cea de pe urmă, au mai ajuns vești în Balar. Mult s-au luptat marinarii de pe acea corabie cu marea și, în cele din urmă, cuprinși de disperare, au făcut cale întoarsă, dar au nimerit într-o furtună cumplită, nu departe de țărmurile Pămîntului de Mijloc, iar corabia s-a scufundat cu ei cu tot; unul singur a scăpat de furia lui Ossë, și asta mulțumită lui Ulmo; valurile l-au purtat și l-au aruncat pe țărmul Nevrastului. Voronwë se numea el; era unul dintre solii trimiși de Turgon din Gondolin.

Gîndul lui Morgoth stăruia asupra lui Turgon; căci acesta îi scăpase printre degete, tocmai el dintre toți dușmanii lui, cel pe care dorea cel mai aprig să-l prindă ori să-l nimicească. Gîndul nu-i dădea pace, îi umbrea victoria, și asta pentru că Turgon, vlăstar al măreței spițe a lui Fingolfin, era acum de drept Rege al tuturor noldorilor; iar Morgoth se temea și ura spița lui Fingolfin din pricină că legaseră prietenie cu Ulmo, vrăjmașul său, și din pricina rănilor pe care i le făcuse Fingolfin cu tăișul sabiei sale. Dintre toți cei din neamul acestuia, cel mai tare îl înspăimînta pe Morgoth Turgon; încă din străvechimea Valinorului, privirile îi fuseseră atrase de el și, de cîte ori se afla în preajma lui, o umbră îi întuneca spiritul, prevestindu-i că, la un ceas ce încă nu i se dezvăluise, de la acest Turgon avea să i se tragă nimicirea.

Astfel că Húrin a fost adus în fața lui Morgoth, căci acesta știa că Regele din Gondolin îi era prieten; Húrin însă l-a sfidat și i-a rîs în nas. L-a blestemat Morgoth și, o dată cu el, și pe Morwen, și pe vlăstarul lor și le-a sortit să aibă parte numai de întunecime și durere; apoi l-a scos pe Húrin din temniță și l-a așezat pe un jilț de piatră, pe un țanc înalt al Thangorodrimului. Acolo a fost el înlănțuit prin puterea lui Morgoth, care, stînd lîngă el, l-a mai blestemat o dată, spunînd:

– Aici să șezi; și de aici să privești la meleagurile unde răul și deznădejdea se vor abate peste cei pe care-i iubești. Ai cutezat să mă iei în derîdere și să te îndoiești de puterea lui

Melkor, Stăpînul tuturor ursitelor Ardei. De acum încolo, cu ochii mei vei privi şi cu urechile mele vei auzi; şi nicicînd nu te vei clinti din acest loc, înainte să se împlinească toate pînă la amarnicul sfîrşit.

Şi întocmai aşa s-au petrecut lucrurile; dar nicăieri nu se povesteşte că Húrin i-ar fi cerut lui Morgoth îndurare sau moarte pentru sine ori pentru vreunul din neamul său.

La porunca lui Morgoth, orcii au trudit îndelung pînă au strîns leşurile tuturor celor căzuţi în marea bătălie, precum şi armurile şi armele din care apoi au făcut un morman mare în mijlocul pustietăţii Anfauglith; văzut din depărtare, mormanul părea un deal. Elfii l-au numit Haudh-en-Ndengin, Gorganul Răpuşilor, şi Haudh-en-Nirnaeth, Gorganul Lacrimilor. Dar n-a trecut mult şi iarba a prins să crească verde şi înaltă pe deal – şi numai pe el, în întreg pustiul acela făcut de Morgoth; nici o făptură de-a lui n-a mai călcat vreodată pe pămîntul sub care săbiile eldarilor şi ale edainilor s-au preschimbat în rugină.

CAPITOLUL XXI

Despre Túrin Turambar

Rían, fiica lui Belegund, era soaţa lui Huor, fiul lui Galdor; se măritase cu el cu numai două luni înainte ca Huor să plece împreună cu Húrin, fratele său, în bătălia Nirnaeth Arnoediad. Neprimind nici o veste despre seniorul ei, Rían a fugit în sălbăticie; dar acolo a primit ajutor de la Elfii Cenuşii din Mithrim şi, cînd i-a dat naştere fiului ei, Tuor, ei au fost cei care l-au crescut. Apoi Rían a părăsit ţinutul Hithlum şi, urcînd pe dealul Haudh-en-Ndengin, s-a întins pe pămînt şi a murit.

Morwen, fiica lui Baragund, era soţia lui Húrin, Seniorul din Dor-lómin; fiul lor era Túrin, care se născuse în anul cînd Beren Erchamion a întîlnit-o pe Lúthien în Pădurea Neldoreth. Aveau ei şi o fiică, pe nume Lalaith, care înseamnă Rîset, şi tare o mai iubea Túrin, fratele ei; dar, cînd copila abia împlinise trei anişori, o molimă cumplită s-a abătut asupra ţinutului Hithlum, adusă de un vînt rău din Angband, şi copila a murit.

După bătălia Nirnaeth Arnoediad, Morwen încă trăia în Dor-lómin; Túrin avea opt ani, iar ea purta din nou prunc în pîntece. Vremurile erau rele: Răsăritenii pătrunseseră în Hithlum și se purtau disprețuitor cu cei rămași din poporul lui Hador, asuprindu-i, luîndu-le pămînturile și gospodăriile și înrobindu-le copiii. Dar frumusețea Doamnei din Dor-lómin era atît de mare, încît răsăritenii se temeau de ea și n-ar fi îndrăznit nici în ruptul capului să se atingă de ea sau de ce era al ei; între ei șușoteau că, pasămite, Morwen era primejdioasă: o vrăjitoare pricepută să facă farmece și aflată în cîrdășie cu elfii. Numai că ea era săracă și fără nici un sprijin de nicăieri, singura ființă care-i dădea ajutor în taină fiind o rubedenie de-a lui Húrin, Aerin era numele ei, pe care Brodda, un răsăritean, o luase de soață; spaima cea mare a lui Morwen era ca nu cumva Túrin al ei să fie luat de lîngă ea și aruncat în robie. Așa că s-a gîndit ea să-l trimită pe Túrin de acasă, fără știrea nimănui, și să-l roage pe Regele Thingol să aibă grijă de el, căci Beren, fiul lui Barahir, era înrudit cu tatăl ei și fusese prieten cu bărbatul ei, înainte să se abată răul asupra casei lor. Astfel că, în toamna Anului Jelirii, Morwen l-a trimis pe Túrin peste munți, însoțit de doi servitori bătrîni, rugîndu-i să găsească o cale de-a intra în regatul Doriath. Așa s-a țesut soarta lui Túrin, despre care se povestește în balada *Narn i Hîn Húrin, Povestea Copiilor lui Húrin*, cea mai lungă dintre toate baladele care pomenesc de acele vremuri. În cele ce urmează, povestea este spusă pe scurt, căci se împletește cu soarta silmarililor și a elfilor; se numește *Povestea Durerii*, căci e plină de tristețe și dezvăluie cele mai mari ticăloșii puse la cale de Morgoth Bauglir.

La începutul acelui an, Morwen a adus pe lume un prunc, pe fiica lui Húrin; i-a pus numele de Nienor, anume Bocirea. Cît despre Túrin și însoțitorii săi, după ce au trecut ei prin mari primejdii, au ajuns, în cele din urmă, la hotarele Doriathului; acolo i-a găsit Beleg Arcul Puternic, mai-marele străjerilor de la hotarele regatului lui Thingol, și i-a dus la Menegroth. Iar

Thingol l-a primit pe Túrin și l-a luat în grija lui, în onoarea lui Húrin Neclintitul: căci regele nutrea acum gînduri mai bune pentru neamurile prietenilor elfilor. N-a trecut mult și soli regali au fost trimiși în Hithlum, ca să o roage pe Morwen să părăsească Dor-lóminul și să-i însoțească în Doriath; numai că Morwen nu dorea să plece din casa în care trăise împreună cu Húrin. Cînd elfii și-au luat rămas-bun de la ea, le-a dăruit Coiful Dragonului din Dor-lómin, cea mai prețioasă moștenire a Casei lui Hador.

Túrin a crescut în Doriath și s-a făcut un tînăr chipeș și vînjos, dar chipul îi era adumbrit de tristețe. Nouă ani și-a petrecut la curtea lui Thingol, timp în care amărăciunea i s-a mai risipit întru cîtva; solii se duceau, din cînd în cînd, în Hithlum și se întorceau de acolo cu vești mai bune despre Morwen și Nienor. Dar a venit și ziua în care solii nu s-au mai întors de la miazănoapte, iar Thingol n-a vrut să mai trimită pe alții. Túrin a fost cuprins de teamă pentru soarta mamei și a surorii sale și, cu inima grea și cu sufletul întunecat, s-a dus la Rege și l-a rugat să-i dea zale și o sabie; pe cap și-a pus Coiful Dragonului din Dor-lómin și, astfel înveșmîntat, a plecat să se lupte la hotarele Doriathului, devenind tovarășul de arme al lui Beleg Cúthalion.

După trecerea a trei ani, Túrin s-a reîntors la Menegroth; venit din sălbăticia de la hotare, arăta neîngrijit, cu părul încîlcit și veșmintele și armele pline de colbul drumului. Iată însă că în Doriath trăia un elf, din neamul nandorilor, cu rang înalt la curtea Regelui; Saeros era numele lui. De multă vreme îi purta pică lui Túrin din pricină că Regele îl adoptase drept fiu vitreg; încît acum, șezînd în fața lui Túrin de cealaltă parte a mesei, s-a apucat să-l ia în derîdere:

– Dacă bărbații din Hithlum arată atît de sălbatici și de fioroși, ce soi or fi femeile din țara aia? Umblă precum ciutele, cu trupurile acoperite doar de păr?

S-a înfuriat Túrin la aceste vorbe; a apucat de pe masă o carafă și a aruncat-o în Saeros, rănindu-l rău de tot.

A doua zi, Túrin a părăsit fortăreața Menegroth spre a se întoarce la hotare. Pe drum a fost atacat de Saeros, dar Túrin l-a învins în luptă și l-a făcut să alerge despuiat prin pădure, asemenea unei sălbăticiuni hăituite. Iar Saeros, fugind îngrozit din calea lui, a căzut în valea adîncă a unui pîrîu și trupul i s-a frînt de un bolovan din apă. Prin preajmă se mai aflau cîțiva elfi, printre ei și Mablung, care l-a rugat pe Túrin să se întoarcă împreună cu el la Menegroth, ca să se supună judecății Regelui și să-și ceară iertare. Numai că Túrin se și vedea urgisit din pricina acestei întîmplări și, temîndu-se să nu fie întemnițat, nu a urmat sfatul lui Mablung, ci a fugit. A trecut de Brîul lui Melian și a ajuns în codrii aflați la apus de Sirion. Acolo a intrat în cîrdășie cu o ceată de oameni care, ca mulți alții în acele vremuri, bîntuiau sălbăticia, fără acoperiș deasupra capului și pradă deznădejdii; vai de cel ce nimerea în calea lor, fie acela elf sau om, sau orc.

Dar cînd Thingol a aflat despre cele întîmplate și a cercetat pricina lor, l-a iertat pe Túrin, considerîndu-l nevinovat. Tocmai atunci sosise la Menegroth Beleg Arcul Puternic, spre a-l căuta pe flăcău. Și i-a vorbit Regele:

– Inima-mi plînge, Cúthalion, căci, iată, l-au luat pe fiul lui Húrin drept fiu al meu și așa va rămîne, fără doar dacă se întoarce Húrin dintre umbre să-mi ceară să i-l dau înapoi. Nu vreau să se spună că Túrin a fost alungat pe nedrept în sălbăticie; bucuros l-aș primi înapoi căci mult l-am iubit.

– Îl voi căuta pînă voi da de el și-l voi aduce înapoi în Menegroth de-oi putea. Și mie mi-e drag.

A plecat Beleg din Menegroth și a străbătut Beleriandul în lung și-n lat, înfruntînd multe primejdii, fără să dea de vreo urmă a lui Túrin sau să audă vreun zvon despre el.

Túrin sălășluia de multă vreme împreună cu proscrișii, ajunsese, între timp, căpetenia lor și-și luase numele de Neithan, Nedreptățitul. Cu ochii-n patru trăiau ei pe meleagurile împădurite de la miazăzi de Teiglin. Trecuse un an de la fuga lui Túrin din Doriath, cînd, într-o noapte, Beleg

a dat peste bîrlogul lor. Din întîmplare, Túrin nu era acolo; proscrișii l-au prins pe Beleg, l-au legat fedeleș și s-au purtat cu el cu multă cruzime, crezîndu-l o iscoadă a Regelui din Doriath. Noroc că Túrin s-a întors curînd și, văzînd ce se petrecuse, l-au cuprins remușcările pentru toate ticăloșiile și fărădelegile lor; l-a slobozit pe Beleg, și-a îmbrățișat prietenul bucuros de revedere și a jurat că, de atunci încolo, singurii cu care se va război sau pe care-i vor jefui vor fi slugile Angbandului.

Apoi, Beleg i-a spus lui Túrin ce-i zisese Regele Thingol și cum avea să-l ierte dacă se întorcea acasă; a căutat să-l convingă să vină cu el înapoi în Doriath, adăugînd că era nevoie de puterea și de vitejia lui la hotarele de miazănoapte ale regatului.

– În ultima vreme, orcii au găsit o cale să coboare din Taur-nu-Fuin, anume și-au tăiat un drum prin Trecătoarea Anach.

– Nu-mi amintesc de trecătoarea asta, a spus Túrin.

– Nici nu ne-am depărtat vreodată atît de mult de hotare. Dar piscurile Crissaegrim le-ai zărit în depărtare, iar, la răsărit, pereții întunecați ai munților Gorgoroth. Anach se află între masivele astea două și mai sus de izvoarele Rîului Mindeb; o trecătoare greu de străbătut și primejdioasă, acum este bătută de mulți, iar Dimbarul, un meleag liniștit pînă mai deunăzi, aproape că a ajuns sub stăpînirea Mîinii Negre, și oamenii din Brethil sînt speriați. E nevoie de noi acolo.

Túrin însă era un flăcău mîndru, iar vorbele prietenului său nu l-au înduplecat să-și schimbe gîndul și să primească iertăciunea Regelui Thingol. Dimpotrivă, a încercat să-l facă pe Beleg să rămînă cu el pe meleagurile de pe malul apusean al Sirionului; nici Beleg nu s-a lăsat înduplecat, ci i-a răspuns:

– Ești neiertător, Túrin, și încăpățînat. Acum e rîndul meu. Dacă vrei cu adevărat să-l ai pe Arcul Puternic alături de tine, caută-mă în Dimbar; căci eu acolo mă întorc.

A doua zi, Beleg a pornit-o la drum și Túrin l-a însoțit cît de-o aruncătură de săgeată departe de tabără; în tot acest timp nu a scos un singur cuvînt.

– Să însemne că ne luăm rămas-bun, fiu al lui Húrin? l-a întrebat Beleg.

Túrin a privit către apus și acolo a văzut, în zare, înălțimea Amon Rûdh! Și, fără a ști ce se afla înaintea sa, răspunse:

– Ai spus că te găsesc în Simbar. Iar eu îți zic: caută-mă în Amon Rûdh! Altfel, ne luăm rămas-bun aici pentru totdeauna.

S-au despărțit apoi, ca doi prieteni, însă copleșiți de tristețe.

Beleg s-a întors la Cele O Mie de Peșteri și, înfățișîndu-se lui Thingol și Melian, le-a istorisit tot ce se întîmplase, lăsînd la o parte doar cruzimea cu care se purtaseră tovarășii lui Túrin. La urmă, Thingol a oftat și a spus:

– Ce vrea Túrin să mai fac pentru el?

– Îngăduie-mi să plec, stăpîne, a zis Beleg, ca să pot avea grijă de el și să-l călăuzesc cum m-oi pricepe mai bine; atunci, nici un om nu va putea spune că elfii își iau în răspăr făgăduielile. Ar fi mare păcat, gîndesc eu, ca o asemenea mîndrețe de flăcău să se irosească zadarnic în pustietate.

I-a dat atunci Thingol învoire să facă așa cum socotea el mai bine. Și i-a mai spus:

– Beleg Cúthalion! Pentru multe fapte de-ale tale îți sînt recunoscător. Dar mai presus de toate este aceea că mi-ai găsit fiul vitreg. Și-acum, că ne despărțim din nou, cere-mi orice și-ți voi da.

– Atunci îți cer o sabie din cele mai strașnice, căci orcii s-au înmulțit peste măsură, încît arcul singur nu-mi mai face trebuință, iar tăișul ce-l am nu-i pe măsura armurilor lor.

– Alege-o pe care vrei dintr-ale mele, numai pe Aranrúth, sabia mea, să n-o iei!

Atunci Beleg a ales sabia Anglachel; era o sabie de mare preț, și se numea astfel pentru că fusese făurită dintr-un fier ce căzuse din ceruri, asemenea unei stele arzătoare; tăișul ei

străpungea orice metal scos din adîncul pămîntului. O singură sabie din Pămîntul de Mijloc îi era aidoma. Dar locul ei nu este în povestea aceasta, cu toate că din același metal a fost și ea bătută și de către același fierar pe nume Eöl, Elful Întunecat, care a luat-o de soață pe Aredhel, sora lui Turgon. Cu părere de rău i-a dat-o Thingol pe Anglachel lui Turgon drept plată pentru a i se îngădui să-și ducă traiul în Nan Elmoth; pe Anguirel, surata lui Anglachel, a păstrat-o pentru sine, pînă cînd i-a fost furată de Maeglin, fiul său.

Dar, cînd Thingol a întors sabia Anglachel cu plăselele către Beleg, Melian s-a uitat la tăișul ei și a spus:

– În sabia asta zace răutate. Inima întunecată a fierarului încă sălășluiește în ea. Nu va iubi mîna ce-o va mînui; și nu va rămîne la tine multă vreme.

– Cu toate acestea, o voi mînui atît cît voi putea, a zis Beleg.

– Și eu îți voi dărui ceva, a zis Melian. De ajutor pe meleagurile celea sălbatice vă vor fi ție și celor pe care vei alege să-i aperi.

I-a dat atunci o grămadă de *lembas*, turtele elfilor, învelite în foițe de argint legate cu fire înnodate și sigilate cu sigiliul Reginei – o bucată de ceară albă avînd forma unei flori din Telperion; căci, după cum era tradiția eldaliënilor, numai Regina putea să păstreze și să dăruiască *lembas*. Nicicînd Melian nu-i făcuse lui Túrin o favoare mai mare ca acum, dăruindu-i aceste turte, căci nicicînd înainte eldarii nu le îngăduiseră oamenilor să se folosească de ele și rareori aveau după aceea să mai fie atît de darnici.

A plecat apoi Beleg din Menegroth, ducînd cu el darurile primite, și s-a îndreptat spre hotarele de la miazănoapte, unde-și avea el adăpostul și prietenii. Curînd după aceea, orcii au fost alungați din Dimbar, iar Anglachel părea să se bucure de cîte ori era trasă din teacă; dar o dată cu venirea iernii și cu domolirea luptelor, străjerii lui Beleg au băgat de seamă că el nu se mai găsea printre ei, și nici că s-a mai întors la ei.

După ce Beleg a părăsit tabăra proscrişilor ca să se ducă înapoi în Doriath, Túrin şi ai săi au pornit-o spre apus, lăsînd în urmă valea Sirionului; se săturaseră de traiul acela fără căpătîi, mereu la pîndă şi cu teama cuibărită în suflet de niscaiva urmăritori. Doreau să-şi găsească un bîrlog ferit de primejdii. S-a întîmplat ca la un ceas de seară să dea peste trei gnomi care, de cum i-au văzut, au rupt-o la fugă; pe unul însă, care fugea mai încet, l-au prins şi l-au doborît la pămînt. Un proscris i-a luat arcul şi a tras o săgeată după ceilalţi doi tocmai cînd se făceau nevăzuţi în umbrele serii. Gnomul pe care-l prinseseră se numea Mîm; s-a rugat de Túrin să-i lase viaţa şi, drept răsplată, i-a promis să-i ducă în sălaşul său tainic pe care nimeni nu l-ar fi găsit fără ajutorul lui. I s-a făcut milă lui Túrin de Mîm şi i-a cruţat viaţa.

– Unde ţi-e casa? l-a întrebat el.

Gnomul i-a răspuns:

– Sus, deasupra ăstor meleaguri, se află casa lui Mîm, pe un deal înalt; Amon Rûdh se numeşte acum dealul, de cînd au schimbat elfii numele la toate cele.

Túrin l-a privit o vreme tăcut pe gnom, apoi a zis:

– Ai să ne duci pînă acolo.

Într-acolo au pornit a doua zi, urmîndu-l pe Mîm sus, pe Amon Rûdh. Dealul se afla tocmai la marginea bărăganului, între văile Sirionului şi Narogului, înălţîndu-şi creştetul mult deasupra pustietăţi pietroase de la poale; dar creştetul acesta, abrupt şi cenuşiu, era pleşuv, doar *seregonul* roşu acoperea stînca. Şi pe cînd se apropia ceata lui Túrin de acest deal, soarele ce cobora la apus a străpuns norii, trimiţîndu-şi razele tocmai pe culmea dealului, unde *seregonul* era înflorit.

– Pe vîrful ăla e sînge, a zis unul dintre proscrişi.

Dar Mîm i-a dus pe poteci numai de el ştiute în sus, pe povîrnişurile abrupte ale dealului Amon Rûdh; ajunşi la intrarea în peştera sa, Mîm s-a înclinat în faţa lui Túrin şi i-a spus:

– Intraţi în Bar-en-Danweth, Casa Răscumpărării; aşa se va numi de-acum încolo!

S-a ivit atunci încă un gnom, purtînd o torţă aprinsă. L-a salutat pe Mîm şi au vorbit ceva între ei, apoi au pătruns iute în bezna peşterii; dar Túrin s-a luat după ei şi, într-un tîrziu, a pătruns într-o sală aflată în străfundul peşterii, luminată de felinare chioare ce atîrnau de lanţuri. Acolo l-a găsit pe Mîm, îngenuncheat lîngă o bancă de piatră, lipită de stîncă; îşi smulgea barba şi se tînguia, strigînd întruna un nume; pe banca aceea zăcea întins un al treilea gnom. Túrin s-a apropiat de Mîm şi l-a întrebat dacă poate să-l ajute. Mîm şi-a ridicat privirile spre el şi a zis:

– Nu-l poţi ajuta. El e Khîm, fiul meu; e mort, străpuns de o săgeată. A murit la apusul soarelui. Aşa mi-a spus Ibun, celălalt fiu al meu.

– Vai, vai! l-a căinat Túrin, cuprins de milă. Dacă mi-ar sta în puteri, aş opri din zbor săgeata. Dar, de-acum, casa aceasta cu adevărat se va numi Bar-en-Danweth; şi dacă va fi vreodată să strîng avere, voi răscumpăra cu aur moartea fiului tău şi durerea ta, cu toate că aurul nu-ţi va mai bucura inima.

S-a ridicat Mîm şi l-a privit pe Túrin îndelung. Într-un tîrziu, a spus:

– Să fie precum spui! Vorbeşti ca un senior gnom din străvechime; şi tare mă minunez. Mi s-a răcorit inima, chiar dacă nu e bucuroasă; puteţi rămîne în acest sălaş dacă vreţi; căci eu îmi plătesc răscumpărarea.

Astfel a început Túrin să trăiască în casa lui Mîm, sus, pe Amon Rûdh; se plimba adesea pe pajiştea verde din faţa intrării în peşteră şi privea spre răsărit, spre apus şi spre miazănoapte. La miazănoapte cînd căta, zărea codrul Brethil acoperind cu verdeaţa sa pantele dealului Amon Obel, aflat în mijlocul său; într-acolo îi erau de fiecare dată atrase privirile, fără să ştie de ce: căci inima lui tînjea, mai curînd, după meleagurile aflate ceva mai la apus unde i se părea că, la multe leghe depărtare, unde cerul se îngemăna cu pămîntul, desluşeşte Munţii Umbrei, zidurile casei sale. În amurg, Túrin îşi întorcea privirile către soare-apune, la

ceasul la care soarele se rostogolea peste coastele îndepărtate, iar Valea Narog se adîncea în neguri.

În zilele care-au urmat, Túrin și Mîm au stat mult de vorbă și, șezînd ei singuri, flăcăul a ascultat povestea vieții gnomului și pe cea a străbunilor săi. Mîm se trăgea dintr-un neam de gnomi ce fusese alungat în străvechime din marile orașe ale gnomilor aflate la răsărit. Cu mult înainte de venirea lui Morgoth, au pornit în bejenie spre apus, intrînd în Beleriand. Încetul cu încetul, trupurile li s-au împuținat și la fel și măiestria lor de fierari. Trăiau din jafuri și umblau tot timpul îndoiți de spate și cu pași furișați. Înainte ca gnomii din Nogrod și Belegost să fi trecut munții spre apus, elfii din Beleriand nu știau din ce seminție se trăgeau jefuitorii aștia, astfel că îi vînau și-i ucideau; după un timp, i-au lăsat în pace și i-au numit Noegyth Nibin, ceea ce în limba sindarină însemna Gnomii Scundaci. Nu iubeau pe nimeni gnomii aceștia, decît pe ei înșiși, iar, dacă îi urau pe orci și se temeau de ei, la fel de mult îi urau pe eldari, mai cu seamă pe Surghiuniți; căci noldorii le furaseră pămînturile și locurile de sălășluire, așa ziceau ei. Cu mult înainte ca Regele Fingon Felagund să fi venit de peste Mare, ei fuseseră cei care au descoperiseră Peșterile Nargothrond și tot ei au început să le transforme în sălile acelea uriașe; iar, sub creștetul lui Amon Rûdh, Dealul Pleșuv, mîinile încete ale Gnomilor Scundaci scobiseră și adînciseră peșterile de-a lungul anilor lungi în care sălășluiseră acolo, netulburați de Elfii Verzi din păduri. Dar, încetul cu încetul, neamul lor s-a împuținat și a pierit de pe Pămîntul de Mijloc, nu mai rămăseseră decît Mîm și cei doi fii ai săi; Mîm era bătrîn chiar și după socoteala gnomilor, bătrîn și uitat de soartă. În sălile sale, foalele fierăriei lîncezeau, topoarele ruginiseră, iar numele lor nu mai era amintit decît în străvechile legende din Doriath și Nargothrond.

Dar, pe măsură ce anul se apropia de mijlocul iernii, dinspre miazănoapte s-au abătut ninsorile, mai dese și mai multe

decît văzuseră Túrin și ai săi vreodată pe văile rîurilor. Amon Rûdh a fost acoperit de o pătură groasă de nea; gnomii ziceau că iernile se înăspriseră în Beleriand de cînd sporise puterea Angbandului. Dintre proscriși, numai cei mai vînjoși îndrăzneau să iasă după vînat; unii au căzut bolnavi, alții sufereau de foame. Dar, în amurgul unei zile de iarnă, printre ei s-a ivit, dintr-o dată, un om, așa părea, mătăhălos, burduhănos, acoperit din cap pînă-n picioare cu o pelerină albă. S-a apropiat de foc. Proscrișii au sărit în picioare înspăimîntați, dar străinul a izbucnit în rîs și s-a descoperit; sub mantia cea largă ducea o legătură mare; iar în lumina focului Túrin a zărit din nou chipul lui Beleg Cúthalion.

Astfel s-a întors Beleg la Túrin și mare a fost bucuria celor doi prieteni. În legătura aceea, elful adusese din Dimbar Coiful Dragonului din Dor-lómin, gîndind că-l va face pe Túrin să renunțe la a mai hălădui prin sălbăticie în fruntea unei cete atît de jalnice. Túrin însă nu voia să se întoarcă în Doriath; iar Beleg, dînd ascultare inimii și nu înțelepciunii, n-a mai plecat, ci a rămas cu Túrin și cu tovarășii săi, ajutîndu-i în toate cele. Pe cei bolnavi ori răniți i-a îngrijit și i-a tămăduit cu *lembas*, turtițele dăruite de Melian; în scurt timp, au prins din nou puteri, căci, cu toate că Elfii Cenușii erau mai puțin pricepuți și învățați decît Surghiuniții din Valinor, pătrunseseră tainele vieții pe Pămîntul de Mijloc mai adînc decît seminția oamenilor. Iar pentru că Beleg era puternic și răbdător, cu ochi și minte care vedeau departe, a ajuns la mare cinste printre proscriși; cu atît mai mult sporea ura lui Mîm față de acest elf care pătrunsese în Bar-en-Danwedh, drept care se retrăsese cu fiul său, Ibun, în cele mai întunecate unghere ale casei, nevrînd să vorbească nimănui altcuiva dintre cei aflați acolo. Túrin însă nu-l mai prea băga în seamă pe gnom, unde mai pui că, o dată cu trecerea iernii, treburi mult mai însemnate aveau ei de făcut.

Cine poate ști ce socoteli își făcea Morgoth? Cine poate măsura pînă unde ajungea gîndul celui care fusese Melkor,

măreț printre ainurii Marelui Cînt, și care acum ședea ca un stăpîn al întunecimii pe un tron la fel de întunecat, la Miazănoapte, cîntărind în cumpăna răutății sale toate veștile pe care le primea și înțelegînd din faptele și gîndurile tainice ale dușmanilor săi mai multe decît se temeau pînă și cei mai înțelepți dintre ei, fără doar de Melian Regina? Spre ea se îndrepta adesea gîndul lui Morgoth, dar de deslușit nu izbutea s-o deslușească.

Încă o dată se punea în mișcare puterea din Angband; asemenea degetelor lungi ale unei mîini hrăpărețe, iscoadele oștirilor sale cercau drumurile spre Beleriand. Au pătruns prin Anach și au cucerit Dimbarul și toate hotarele de la miazănoapte ale Doriathului. Pe drumul străvechi au coborît, pe cel ce străbătea lungul defileu al Sirionului, trecea de insula pe care se aflase odată Minas Tirith, turnul lui Finrod, și-apoi prin ținutul dintre Malduin și Sirion și mai departe, pe la poalele codrului Brethil, pînă la Trecerea peste Teiglin. De-acolo, drumul ducea mai departe, în Cîmpia Străjuită; dar orcii n-au înaintat departe pe cîmpie, căci în acea sălbăticie se cuibărise o grozăvenie ce stătea ascunsă, iar de pe dealul roșu străjuiau ochi despre care nu fuseseră înștiințați. Se vede treaba că Túrin își pusese din nou pe cap coiful lui Hador; și în lungul și-n latul Beleriandului, prin codri și peste izvoare, străbătînd trecătorile dintre dealuri, mersese vestea că Arcul și Coiful care căzuseră în Dimbar se înălțaseră iarăși, mai presus de orice speranță. Încît mulți dintre cei ce rătăciseră fără căpătîi și fără rost, dar nu descurajaseră s-au înflăcărat din nou și au pornit să-i caute pe cei Doi Căpitani. Dor-Cúarthol, Țara Arcului și-a Coifului, așa se numea la acea vreme meleagul ce se întindea între Teiglin și hotarul apusean al Doriathului; Túrin și-a luat și el alt nume, Gorthol, Coiful Groazei, și se simțea de parcă avea aripi noi. Pînă în Menegroth și în adîncile cămări din Nargothrond, chiar și pînă în regatul ascuns al Gondolinului, se auzise despre faptele celor Doi Căpitani. Veștile au ajuns și în Angband, iar Morgoth a izbucnit în rîs

pentru că datorită acelui Coif al Dragonului putea iar să-l vadă pe fiul lui Húrin; astfel că n-a trecut mult și Amon Rûdh a fost împresurat de iscoade.

Către sfîrșitul anului, Mîm gnomul și fiul său Ibun au părăsit într-o bună zi peștera Bar-en-Danweth ca să strîngă rădăcini pentru provizia de iarnă; depărtîndu-se ei de casă, au nimerit în mîinile orcilor. Și iarăși s-a rugat Mîm pentru viața sa, promițîndu-le să-i ducă, pe cărări tainice, pînă în sălașul său de pe Amon Rûdh; căuta însă să întîrzie cît mai mult împlinirea promisiunii. Cînd le-a cerut orcilor să nu-l răpună pe Gorthol după ce vor fi ajuns sus, căpetenia orcilor a izbucnit în rîs:

– Fii liniștit! Túrin, fiul lui Húrin, nu va fi răpus, i-a zis el lui Mîm printre hohote.

Astfel a fost trădat Bar-en-Danweth, căci orcii au ajuns acolo pe timp de noapte și pe furiș, călăuziți de Mîm. Mulți proscriși au fost uciși în somn, cîțiva au reușit să scape, fugind pe o scară interioară și ajungînd în vîrful dealului, unde s-au luptat cu vitejie pînă au pierit cu toții. Sîngele lor s-a vărsat pe covorul de *seregon* ce acoperea stînca. Túrin a fost prins într-un năvod aruncat asupra lui în timp ce lupta. S-a zbătut el să scape, dar nu a izbutit. Orcii au tăbărît asupra lui și, după ce l-au legat fedeleș, l-au luat cu ei.

Peste deal s-a lăsat din nou liniștea. Abia atunci a îndrăznit Mîm să iasă din umbrele sălașului său și să se apropie de leșurile oamenilor din vîrful dealului. În primele raze ale soarelui care răsărea peste bețurile Sirionului, el a băgat de seamă că nu toți cei care zăceau acolo erau morți; unul dintre ei și-a întors privirea către el; cel la care se uita era nimeni altul decît Beleg elful. Nemaistăpînindu-și ura ce clocea de mult în el, Mîm s-a apropiat de Beleg și a scos sabia Anglachel de sub leșul unuia căzut lîngă Beleg; însă elful a izbutit să se ridice în picioare și să-i smulgă sabia din mînă. Cînd a îndreptat-o asupra lui, gata s-o împlînte, Mîm a fugit la vale, urlînd îngrozit.

– Răzbunarea Casei lui Hador te va găsi şi-n gaură de şarpe, a strigat Beleg în urma lui.

În ciuda rănilor adînci, Beleg nu a murit, căci era unul dintre cei mai măreţi elfi din Pămîntul de Mijloc şi priceput ca nimeni altul într-ale tămăduirii. Încet-încet, şi-a recăpătat puterile. Apoi, a căutat leşul lui Túrin printre cei morţi, ca să-l înmormînteze, dar, negăsindu-l, a înţeles că fiul lui Húrin mai trăia încă şi fusese dus de orci în Angband.

Prea puţine speranţe avea Beleg cînd a coborît de pe Amon Rûdh şi a pornit spre miazănoapte, luînd urma orcilor prin Trecerea peste Teiglin, prin vadul Brithiach, străbătînd Dimbarul şi îndreptîndu-se spre Trecătoarea Anach. Beleg mai avea puţin şi-i ajungea pe orci – mersese fără să doarmă, în vreme ce ei zăboviseră pe drum ca să vîneze, fără teama că ar putea fi urmăriţi. Nici măcar în înspăimîntătorul codru Taur-nu-Fuin nu le-a pierdut Beleg urma, căci era mai priceput în a desluşi semnele decît oricare altul de pe Pămîntul de Mijloc. Dar, într-o noapte, pe cînd străbătea meleagul acela plin de spaime, a dat peste cineva care dormea la rădăcina unui copac înalt şi uscat; Beleg s-a oprit lîngă cel adormit şi a văzut că era un elf. L-a trezit din somn, i-a vorbit, i-a dat o bucată de *lembas* şi l-a întrebat ce vînt îl adusese în locul acela cumplit. Iar elful i-a răspuns că se numea Gwindor, fiul lui Guilin.

Beleg s-a uitat îndurerat la el: în faţa lui se găsea doar o umbră cocîrjată şi înspăimîntată a celui ce fusese odată seniorul din Nargothrond, care în bătălia Nirnaeth Arnoediad călărise cu un curaj nebun pînă la porţile Angbandului, unde căzuse prizonier la orci. Puţini dintre noldorii prinşi de Morgoth erau ucişi, şi-asta din pricină că erau neîntrecuţi în a scoate din măruntaiele pămîntului metale şi pietre preţioase şi-n a le lucra; din aceeaşi pricină a scăpat şi Gwindor cu viaţă. Dar, apoi, a fost pus la muncă în minele de la Miazănoapte. Prin galerii ştiute doar de ei, elfii care trudeau acolo reuşeau, cînd şi cînd, să fugă. Aşa s-a întîmplat de l-a găsit Beleg, sfîrşit şi năuc, în labirintul codrului Taur-nu-Fuin.

Gwindor i-a povestit cum, într-una din zile, pe cînd se furişa el printre copaci, numai ce vede o întreagă oştire de orci, îndreptîndu-se spre miazănoapte; erau şi lupi cu ei; ba şi un om, cu mîinile legate, pe care-l mînau cu biciul.

– Înalt era omul ăla, a mai zis Gwindor, aşa cum sînt oamenii ce trăiesc în munţii înceţoşaţi din Hithlum.

Atunci Beleg i-a spus ce căuta el în Taur-nu-Fuin; Gwindor a încercat să-l facă să-şi schimbe gîndul, zicîndu-i că nu va izbuti decît să i se alăture lui Túrin în chinurile care-l aşteptau. Dar Beleg nu voia să-l părăsească pe Túrin şi, cu toate că el însuşi se simţea cuprins de deznădejde, hotărîrea lui a retrezit speranţa în inima lui Gwindor; aşa că au plecat împreună, luînd din nou urma orcilor, pînă cînd au ieşit din codru pe povîrnişurile înalte la poalele cărora se aflau dunele pustiului Anfauglith. Acolo îşi făcuseră orcii tabăra, într-o văioagă stearpă de unde se vedeau ţancurile Thangorodrimului; cum lumina zilei se stingea, i-au pus pe lupi să-i păzească, iar ei au început să benchetuiască. De la apus se apropia furtuna, în depărtare fulgerele scăpărau peste Munţii Umbroşi. Beleg şi Gwindor au pornit pe furiş spre văioagă.

După ce tabăra s-a cufundat în somn, Beleg şi-a luat arcul şi, în întuneric, i-a săgetat pe lupii-străjeri, unul cîte unul, fără să scoată cel mai mic zgomot. Apoi au intrat în tabără, înfruntînd primejdia de a fi prinşi, şi l-au găsit pe Túrin, cu cătuşe la mîini şi la picioare, legat de un copac uscat; în jurul lui erau cuţite, aruncate de orci spre el şi înfipte în trunchi. Din pricina istovirii, Túrin căzuse într-un somn adînc. Beleg şi Gwindor au tăiat funia ce-l ţinea legat de copac şi, apucîndu-l de mîini şi de picioare, l-au scos din văioagă; dar nu l-au putut duce prea departe, ci s-au oprit într-un desiş de scaieţi, ceva mai sus de văioagă. Acolo l-au lăsat jos. Furtuna ajunsese deasupra lor. Beleg şi-a scos sabia Anglachel şi a tăiat cătuşele; dar soarta a vrut ca ziua să se termine altfel, căci, în clipa în care a tăiat cătuşele, vîrful sabiei a alunecat şi i s-a înfipt lui Túrin în laba piciorului. Abia atunci s-a trezit flăcăul, cuprins brusc de

furie și spaimă, și, cînd a dat cu ochii de o umbră aplecată asupra lui cu un tăiș în mînă, a sărit în sus țipînd, încredințat că orcii veniseră iarăși să-l chinuie; s-a luptat cu umbra în întuneric, a reușit să-i smulgă sabia din mînă și a înfipt-o în Beleg Cúthalion, gîndind că e unul dintre dușmani.

Dar cum stătea el așa, descătușat și gata să-și vîndă scump pielea în lupta cu vrăjmașii pe care-i închipuia peste tot în jur, un fulger cumplit a brăzdat cerul deasupra lor; în lumina aceea s-a uitat în jos și a văzut chipul lui Beleg. Ca trăsnit a rămas Túrin, mut, cu ochii ațintiți la moartea așternută pe obrazul elfului, înțelegînd ce făcuse; iar chipul său era atît de încrîncenat în lumina fulgerelor ce scăpărau peste tot în jur, încît Gwindor s-a ghemuit la pămînt fără să cuteze a-și ridica ochii.

În vîlcea, orcii se treziseră și ei; tabăra fremăta de tunetul ce venea de la apus, încredințați că era trimis împotriva lor de puternicii Dușmani de dincolo de Mare. Apoi s-a stîrnit vîntul și baierile cerului s-au rupt, lăsînd ploaia să cadă; de pe coamele podișului Taur-nu-Fuin se prăvăleau torente. Dîndu-și seama în ce primejdie se aflau, Gwindor i-a strigat lui Túrin să plece de acolo, dar flăcăul continua să șadă în furtună nemișcat, cu chipul împietrit, lîngă trupul lui Beleg Cúthalion.

Pînă dimineața, furtuna s-a îndepărtat spre răsărit, peste Lothlann, făcînd loc soarelui de toamnă, fierbinte și strălucitor; crezînd că Túrin reușise cumva să scape și fugise, iar ploaia îi ștersese urmele, orcii au luat-o din loc în mare grabă, fără să-l mai caute. Gwindor i-a zărit traversînd nisipurile aburinde ale pustiului Anfauglith. Orcii se întorceau la Morgoth cu mîinile goale, lăsîndu-l în urmă pe fiul lui Húrin, care ședea cu un aer buimac, ca de nebun, pe un povîrniș al podișului, apăsat de-o povară mult mai grea decît cătușele orcilor.

Cu chiu, cu vai, Gwindor a reușit să-l scoată din împietrire, ca să-l ajute să-l îngroape pe Beleg. S-a ridicat Túrin ca și cum ar fi fost trezit dintr-un somn greu; împreună l-au întins pe Beleg într-o scobitură, alături l-au pus pe Belthronding, marele său arc, făcut din lemn negru de tisă. Pe Anglachel, sabia lui Beleg, a luat-o Gwindor, spunînd că, decît să zacă nefolositoare în pămînt, mai bine să se răzbune pe slujitorii lui Morgoth; și a mai luat Gwindor și turtele *lembas* ale lui Melian, să le dea puteri în sălbăticie.

Astfel a pierit Beleg Arcul Puternic, cel mai credincios prieten, cel mai priceput și mai destoinic dintre toți cei ce sălășluiau în codrii Beleriandului în Zilele de Odinioară, răpus de mîna celui pe care l-a iubit mai mult decît pe oricine altcineva; iar durerea pentru pierderea lui i s-a întipărit lui Túrin pe chip pentru totdeauna. În schimb, elful din Nargothrond simțea în el o nouă putere și, plin de curaj, l-a călăuzit pe Túrin departe de Taur-nu-Fuin. Tot timpul cît au străbătut ei drumuri și poteci lungi, presărate de primejdii, Túrin nu a scos o vorbă; mergea ca unul care nu mai are nici o dorință sau nădejde în suflet. Anul se apropia de sfîrșit, iarna se abătuse de-acum peste meleagurile de la miazănoapte. Dar Gwindor era tot timpul acolo, lîngă el, să-l păzească și să-l călăuzească; așa au trecut ei Sirionul spre apus și, într-un tîrziu, au ajuns la Eithel Ivrin, izvoarele Rîului Narog, la poalele Munților Umbrei, și i-a vorbit Gwindor lui Túrin astfel:

– Trezește-te, Túrin, fiu al lui Húrin Thalion! Pe Lacul Ivrin este numai rîset. Din fîntîni de cleștar nesecate își ia el apele și nimic nu-l poate întina, căci e păzit de Ulmo, Domnul Apelor, care i-a săvîrșit frumusețea în străvechime.

Túrin a îngenuncheat și a băut din apa lacului; pe neașteptate, s-a aruncat la pămînt și lacrimile au prins să curgă slobode, tămăduindu-l de nebunia ce-l cuprinsese.

Acolo a făcut el un cîntec pentru Beleg; l-a numit *Laer Cú Beleg, Cîntecul Marelui Arc;* îl cînta cu voce tare, fără să-i pese de primejdii. Gwindor i-a pus sabia Anglachel în mînă. Túrin știa că era grea și aprigă și că avea puteri mari; dar lama îi era neagră, fără strălucire, cu tăișul tocit.

– Ciudată e lama asta, a spus Gwindor, nu seamănă cu nimic din ce mi-a fost dat să văd în Pămîntul de Mijloc. Îl jelește pe Beleg, aidoma ție. Fii însă pe pace, eu mă întorc în Nargothrond, fortăreața lui Finarfin, iar tu vei veni cu mine și acolo te vei întrema și vei prinde puteri.

– Cine ești? l-a întrebat Túrin.

– Un elf rătăcitor, un sclav fugit, pe care l-a întîlnit Beleg și i-a dat nădejde. Odată am fost Gwindor, fiul lui Guilin, senior în Nargothrond, pînă am plecat să mă lupt în bătălia Nirnaeth Arnoediad și am ajuns sclav în Angband.

– Înseamnă că l-ai văzut pe Húrin, fiul lui Galdor, războinicul din Dor-lómin? a întrebat Túrin.

– De văzut nu l-am văzut, a răspuns Gwindor. Dar prin Angband se povestește cum că el încă îl mai înfruntă pe Morgoth; iar acesta i-ar fi blestemat pe el și pe tot neamul său.

– Așa-mi vine să cred, a zis Túrin.

S-au ridicat de pe mal și, lăsînd în urmă Eithel Ivrinul, s-au îndreptat spre miazăzi, de-a lungul Rîului Narog, pînă au fost prinși de iscoadele elfilor și duși ca prizonieri în fortăreața ascunsă. Astfel a ajuns Túrin în Nargothrond.

La început, Gwindor n-a fost recunoscut de-ai săi, căci plecase tînăr și vînjos și se întorsese ca un bătrîn de-al oamenilor muritori, într-atît îl măcinaseră chinurile și truda din mină; numai Finduilas, fiica Regelui Orodreth, a știut cine este și i-a dat binețe; îl iubise pe Gwindor înainte de bătălia Nirnaeth și el o iubise pentru frumusețea ei, numind-o Faelivrin, ceea ce înseamnă „Strălucirea Soarelui în apele Ivrinului". De hatîrul lui Gwindor, Túrin a fost lăsat să intre împreună cu el în Nargothrond. Acolo a rămas să trăiască, prețuit de toți. Dar, cînd Gwindor da să-i spună pe nume, Túrin îl oprea:

– Sînt Agarwaen, zicea el, fiul lui Úmarth (adică Pătat-de-sînge, Fiul Ghinionului), vînător în codri.

Elfii din Nargothrond se mulțumeau cu acest răspuns, fără să-l mai iscodească.

În vremea care a urmat, Túrin avea să se bucure de tot mai multă prețuire din partea lui Orodreth și n-a trecut mult pînă cînd a cîștigat inimile tuturor celor din Nargothrond. Tînăr era, abia atinsese vîrsta la care putea fi numit bărbat; iar la chip semăna aidoma cu Morwen Eledhwen, mama sa: același păr negru și aceeași piele albă, aceiași ochi cenușii, mai chipeș decît orice alt muritor din Vremurile de Odinioară. Vorba și felul lui de-a fi aminteau de străvechiul regat al Doriathului și chiar și printre elfi putea fi luat drept un vlăstar al măreţelor spițe ale noldorilor; astfel că mulți îl numeau Adanedhel, Omul-elf. Fierari pricepuți din Nargothrond au bătut din nou tăișul sabiei Anglachel, dîndu-i-o lui Túrin ca nouă și, cu toate că lama avea să-i fie întotdeauna neagră, tăișurile îi luceau ca focul mocnit; Gurthang i-a pus numele Túrin, Fierul Morții. Atît de mari îi erau vitejia și destoinicia în luptele purtate la fruntariile Cîmpiei Străjuite, încît lui însuși i s-a dat numele de Mormegil, Sabia Neagră; iar elfii obișnuiau să spună:

– Mormegil nu poate fi răpus, decît printr-o întîmplare nefericită ori de o săgeată ticăloasă trasă de la depărtare.

Așa că i-au dăruit zale din cele făcute de gnomi, ca să-l apere; și odată, cînd era el foarte înverșunat, a descoperit printre armele din arsenal o mască de-a gnomilor, aurită toată, pe care și-a pus-o înaintea unei bătălii – a fost de-ajuns ca vrăjmașii să fugă din calea lui.

În acest timp, Finduilas s-a îndepărtat în inima ei de Gwindor; fără să vrea, a simțit cum o copleșește dragostea pentru Túrin; dar flăcăul nu-și dădea seama ce se întîmpla. Cu sufletul sfîșiat, Finduilas se cufunda tot mai mult în tristețe; era trasă la față și tăcută. Pe Gwindor îl măcinau gînduri întunecate; nemaiîndurîndu-le, i-a vorbit lui Finduilas, spunîndu-i:

– Fiică a spiței lui Fingolfin, nu lăsa durerea să se strecoare între noi; chiar dacă Morgoth mi-a distrus viața, tot pe tine te iubesc. Du-te acolo unde te cheamă dragostea, dar fii

cu băgare de seamă! Nu e bine ca Întîii Născuţi ai lui Ilúvatar să-şi unească viaţa de Cei Născuţi După; şi nu ar fi nici înţelept, căci viaţa lor e scurtă şi pier curînd, lăsîndu-ne văduviţi cît durează lumea asta. Soarta însăşi nu o îngăduie, decît o dată sau de două ori, dintr-o pricină a destinului pe care noi nu avem cum s-o ştim. Dar omul acesta nu e Beren. Şi lui i-a fost scrisă o ursită, orice ochi văzător poate desluşi aceasta. Iar ursita-i este întunecată. Nu te băga peste ea! De-o vei face, dragostea te va trăda şi se va preface în amărăciune şi moarte. Ascultă-mă bine! O fi el *Agarwaen*, fiul lui *Úmarth*, dar numele lui adevărat este Túrin, fiul lui Húrin pe care Morgoth îl ţine în Angband şi pe-al cărui neam l-a blestemat. Să nu pui la îndoială puterea lui Morgoth Bauglir! Nu şi-a lăsat ea semnele în fiinţa mea?

Finduilas a rămas multă vreme pe gînduri; într-un tîrziu, a vorbit, zicînd doar atît:

– Túrin, fiul lui Húrin, nu mă iubeşte, nici nu mă va iubi.

Aflînd Túrin de la Finduilas despre cele întîmplate, s-a lăsat pradă mîniei şi i-a spus lui Gwindor:

– Mi-ai salvat viaţa şi m-ai apărat, iar pentru astea te-am îndrăgit. Dar acum mi-a făcut rău, prietene, trădîndu-mi adevăratul nume, căci mi-ai invocat ursita de care voiam să mă feresc.

– Ursita în tine zace, nu în numele tău, i-a răspuns Gwindor.

Cînd a aflat Orodreth că Mormegil era într-adevăr fiul lui Húrin Thalion, i-a arătat mare cinste şi l-a ridicat la mare rang printre locuitorii fortăreţei Nargothrond. Lui Túrin nu-i plăcea felul în care luptau ei, cu atacuri neaşteptate, cu furişări şi cu săgeţi trase din ascunzători; el voia lovituri curajoase, lupte la cîmp deschis; sfaturile lui erau tot mai adesea ascultate şi urmate de Rege. În acele vremuri, elfii din Nargothrond au uitat de felul lor ascuns de-a fi şi s-au avîntat în lupta pe faţă. Arsenalele se umpleau de arme. Sfătuiţi de Túrin, noldorii au durat un pod mare peste Narog, care pornea chiar de la Porţile lui Felagund, pentru ca armiile lor să poată trece

rîul mai iute. În scurtă vreme, slugile Angbandului au fost izgonite de pe întregul meleag ce se întindea între Narog şi Sirion la răsărit, iar, la apus, pînă la Nenning şi la pustiitele Falas. Gwindor i se împotrivea lui Túrin în faţa lui Orodreth, spunînd că sfaturile sale erau greşite, ceea ce l-a coborît în ochii Regelui şi nimeni nu mai lua seamă la vorbele lui, căci nu mai avea putere şi nu mai era chemat să lupte în fruntea oştirii. Astfel a ajuns fortăreaţa Nargothrond să se dezvăluie în faţa furiei şi urii lui Morgoth; totuşi, la rugămintea lui Túrin, numele lui adevărat n-a fost dat în vileag, încît, cu toate că faima faptelor sale de arme ajunsese în Doriath şi la urechile lui Thingol, zvonurile pomeneau doar de Sabia Neagră din Nargothrond.

În acel timp de linişte şi speranţă, cînd mulţumită faptelor lui Mormegil, puterea lui Morgoth era zăgăzuită la apus de Sirion, Morwen a fugit în sfîrşit din Dor-lómin, împreună cu fiica ei, Nienor, şi s-a încumetat să străbată lungul drum pînă la curtea lui Thingol. Acolo însă o aştepta o nouă durere, căci nu l-a mai găsit pe Túrin, iar în Doriath nu se mai ştia nimic despre el de cînd Coiful Dragonului dispăruse de pe meleagurile de la apus de Sirion; cu toate acestea, Morwen a rămas în Doriath împreună cu Nienor, ca oaspeţi ai lui Thingol şi Melian, fiind cinstite cum se cuvenea rangului lor.

S-a întîmplat ca, în primăvara celui de-al patru sute nouăzeci şi cincilea an de la primul răsărit al Lunii, în Nargothrond să sosească doi elfi, pe nume Gelmir şi Arminas; erau din neamul lui Angrod, dar, de cînd cu bătălia Dagor Bragollach, trăiseră la miazăzi, găzduiţi de Círdan Făuritorul de Corăbii. Din lungile lor călătorii aduceau acum veşti despre strîngerea unei adevărate oştiri de orci şi de alte creaturi ticăloase, la poalele munţilor Ered Wethrin şi în Trecătoarea Sirion; tot ei spuneau că Ulmo i se arătase lui Círdan şi-l prevenise că o primejdie mare se apropia de Nargothrond.

– Ascultaţi vorbele Domnului Apelor! i-au zis ei Regelui. Astfel i-a vorbit el lui Círdan Făuritorul de Corăbii: „Râul de la Miazănoapte a pîngărit izvoarele Sirionului, iar puterea mea se depărtează din apele curgătoare. Dar altceva şi mai rău stă să vină. Ci spune-i Seniorului din Nargothrond: «Zăvorăşte porţile fortăreţei şi nu mai ieşi de-acolo. Aruncă pietrele mîndriei tale în apele zgomotoase, pentru ca râul ce se furişează să nu găsească poarta»".

S-a tulburat Orodreth la aceste vorbe întunecate ale solilor, dar Túrin cu nici un chip nu voia să le dea ascultare şi cu atît mai puţin să lase ca podul să fie dărîmat; devenise tare trufaş şi neîndurător şi totul trebuia făcut numai după cum dorea el.

N-a trecut mult şi a fost răpus Handir, Seniorul din Brethil, căci orcii năvăliseră în ţara lui şi Handir se luptase cu ei, iar oamenii din Brethil au fost învinşi şi alungaţi înapoi în codrii lor. În toamna aceluiaşi an, socotind că sosise clipa potrivită, Morgoth a slobozit asupra poporului ce sălăşluia de-a lungul Rîului Narog marea oaste pe care o pregătise de multă vreme; Glaurung Urulóki a străbătut pustiul Anfauglith şi a ajuns în văile de la miazănoapte ale Sirionului, prăpădind totul în calea lui. La umbra munţilor Ered Wethrin, a pîngărit izvorul Eithel Ivrin, apoi a trecut mai departe, intrînd în regatul Nargothrond şi pîrjolind Talath Dirnen, Cîmpia Străjuită, aflată între Narog şi Teiglin.

Atunci au ieşit la luptă războinicii lui Nargothrond; înalt şi cumplit arăta Túrin în acea zi, iar oştenii se simţeau plini de curaj, văzîndu-l cum călărea la dreapta lui Orodreth. Dar oştirea lui Morgoth era cu mult mai numeroasă decît spuseseră iscoadele Regelui şi nimeni nu putea îndura apropierea lui Glaurung, fără doar Túrin apărat de masca lui; elfii au fost siliţi de către orci să dea îndărăt şi să se retragă pe cîmpia Tumhaladului, între Ginglith şi Narog, şi acolo au fost încercuiţi. În acea zi, mîndria şi armia din Nargothrond s-au spulberat ca pleava; Orodreth a căzut în primele rînduri, iar

Gwindor, fiul lui Guilin, a fost rănit de moarte. Dar Túrin i-a venit în ajutor şi orcii au fugit din calea lui; l-a scos pe Gwindor din învălmăşeala aceea şi, reuşind să se adăpostească într-o pădure, l-a aşezat pe iarbă.

I-a spus Gwindor atunci:

– Te-am purtat, m-ai purtat! Pentru mine a fost fără noroc, pentru tine este în zadar; căci trupul mi-e rănit şi nimic nu-l mai tămăduieşte şi va trebui să părăsesc Pămîntul de Mijloc. Batăr că te iubesc, fiu al lui Húrin, tot blestem ziua în care te-am luat de la orci. De n-ar fi fost curajul şi trufia ta, aş fi avut parte şi de iubire, şi de viaţă, iar Nargothrond ar mai fi ţinut piept duşmanului o vreme. Acum, de mă iubeşti şi tu, lasă-mă! Grăbeşte-te spre Nargothrond şi scoate-o de-acolo pe Finduilas. Doar atît îţi mai spun: numai ea stă între tine şi soarta ce ţi-e hărăzită. Dacă tu o părăseşti pe Finduilas, fii încredinţat că ursita-ţi te va găsi fără greş! Rămîi cu bine!

În grabă s-a întors atunci Túrin în Nargothrond, chemîndu-i după sine pe toţi oştenii pe care-i găsea pe drum; frunzele care mai atîrnau pe crengi în acea toamnă ce se preschimba în iarnă aspră erau smulse de vîntul stîrnit de goana lor. Numai că oastea orcilor şi Glaurung Dragonul ajunseseră acolo înaintea lor, pe neaşteptate, înainte ca oştenii rămaşi de strajă să fi aflat ce se petrecuse pe cîmpia Tumhaladului. În acea zi, podul peste Narog s-a dovedit un lucru rău – mare şi bine clădit, n-a putut fi distrus cu repeziciune, încît duşmanii au trecut una-două peste rîul adînc şi Glaurung s-a repezit spre Porţile lui Felagund ca un berbece de foc şi, după ce le-a dărîmat, a pătruns înăuntru.

Cînd a sosit Túrin, fortăreaţa Nargothrond căzuse pradă vrăjmaşilor. Orcii îi uciseseră ori îi puseseră pe fugă pe toţi oştenii pe care-i găsiseră acolo şi tocmai luaseră în stăpînire sălile cele mari şi încăperile, distrugînd ceea ce nu jefuiau; femeile şi slujnicele pe care nu le dăduseră pradă focului sau nu le spintecaseră fuseseră îngrămădite pe terasele din faţa porţilor, pentru a fi duse drept sclave lui Morgoth. În

acel ceas de pustiire şi deznădejde a sosit Túrin şi nimeni n-a putut să i se împotrivească; sau nu a vrut, cu toate că dobora tot ce-i sta în cale, şi, astfel, a trecut podul, croindu-şi drum pînă la prizoniere.

Singur rămăsese, căci puţinii oşteni care-l urmaseră fugiseră îngroziţi. Dar în acea clipă dintre porţile prăbuşite s-a ivit Glaurung şi s-a aşezat între Túrin şi pod. Pe neaşteptate a prins glas, căci vorbea spiritul ticălos ce sălăşluia în el, şi a spus:

– Slavă, fiu al lui Túrin. Bine-mi pare de întîlnire!

Túrin s-a răsucit dintr-un salt şi s-a repezit spre el. Tăişul lui Gurthang a lucit ca fulgerat, dar Glaurung nu şi-a trimis flăcările asupra lui, nici nu s-a clintit, ci şi-a deschis larg ochii lui de şarpe şi i-a pironit asupra lui Túrin. Fără teamă, el l-a privit drept în ochi, în timp ce înălţa sabia; în aceeaşi clipă, ochii fără pleoape ai dragonului l-au învăluit în vraja lor ţintuitoare şi Túrin a împietrit. Multă vreme a rămas ca o stană. Numai ei doi se găseau în faţa porţilor fortăreţei Nargothrond. A vorbit din nou Glaurung, luîndu-l în derîdere pe Túrin:

– Ticăloase ţi-au fost faptele, fiu al lui Húrin, vlăstar nerecunoscător, proscris, ucigaş de prieteni, hoţ de iubire, uzurpator al Nargothrondului, căpetenie nesăbuită şi trădător de neam! Ca nişte sclave trăiesc mama şi sora ta în Dor-lómin, în sărăcie şi în nevoi. Tu, înveşmîntat ca un prinţ, ele – în zdrenţe; după tine tînjesc ele, dară ţie nici că-ţi pasă... Bucuros ar fi tătîne-tău să afle că are un asemenea fiu; şi va afla!

Ţintuit de vraja ochilor lui Glaurung, Túrin îi asculta vorbele, văzîndu-se pe sine ca într-o oglindă strîmbată de răutate, şi l-a cuprins scîrba de ceea ce vedea.

În timp ce stătea astfel, împietrit de ochii dragonului, pradă gîndurilor chinuitoare, fără să se poată clinti, orcii le-au mînat pe prizoniere pe lîngă Túrin şi peste pod. Printre ele se găsea şi Finduilas. L-a strigat ea pe Túrin, dar abia după

ce strigătele ei şi vaierele prizonierelor s-au stins departe, pe drumul către miazănoapte, l-a eliberat Glaurung pe flăcău de vraja ochilor. Însă vocea avea să-l bîntuie de atunci încolo, fără ca Túrin să-şi mai poată astupa urechile ca să n-o mai audă.

Dintr-o dată, Glaurung şi-a întors privirile într-o parte şi a aşteptat; Túrin s-a mişcat încet, trezindu-se ca dintr-un vis înfiorător. Venindu-şi în fire, s-a aruncat asupra dragonului cu un strigăt. Dar Glaurung a izbucnit în rîs, spunînd:

– Dacă ţi-e scris să cazi răpus, te voi răpune bucuros. Numai că lui Morwen şi lui Nienor le va fi de prea puţin folos. Nici nu ţi-a păsat de strigătele elfei celeia. Oare vei nesocoti şi legătura de sînge?

Atunci Túrin şi-a ridicat sabia şi a înfipt-o în ochii dragonului. Cu o răsucire fulgerătoare, Glaurung s-a înălţat deasupra lui, zicînd:

– Ia-n te uită! Da' ştiu că eşti viteaz; mai abitir decît toţi pe care i-am cunoscut. Mint ceia care spun că d'alde noi nu preţuim vitejia duşmanilor. Ia aminte! Îţi dăruiesc libertatea. Du-te la rubedeniile tale dacă poţi! Pleacă de-aici! Şi de-o fi să mai rămînă în viaţă vreun elf sau om care să povestească despre aste zile, cu dispreţ te vor pomeni, n-ai grijă, dacă dai cu piciorul acestui dar.

Încă buimăcit de privirea dragonului, părîndu-i-se că avea în faţă un duşman ce cunoştea mila, Túrin s-a încrezut în vorbele lui Glaurung; făcînd cale-întoarsă, a rupt-o la fugă peste pod. În urmă, a auzit din nou vocea cruntă a lui Glaurung:

– Grăbeşte-te, fiu al lui Húrin, spre Dor-lómin! Ori te pomeneşti că iarăşi ajung orcii înaintea ta? Şi de-o fi să zăboveşti din pricina lui Finduilas, nicicînd n-o vei mai vedea pe Morwen, iar pe sora ta, Nienor, nici atît; şi te vor blestema.

Dar Túrin o apucase de-acum pe drumul spre miazănoapte. Glaurung a izbucnit în rîs, căci împlinise porunca ce i-o dăduse Stăpînul său. Apoi şi-a văzut de ceea ce-i plăcea lui îndeosebi: scoţînd flăcări pe nări, a pîrjolit totul în jurul

lui. După care i-a strîns pe orcii care rămăseseră la jefuit şi i-a mînat de-acolo, nelăsîndu-i să ia nimic din ceea ce tîlhăriseră. După ce-au trecut podul, Glaurung l-a făcut fărîme-fărîmiţe, lăsîndu-l să cadă în înspumatul Narog. De-acum, nimeni nu mai putea ajunge la el. Simţindu-se în siguranţă, a adunat toate bogăţiile lui Felagund într-o grămadă mare în cea mai afundă sală şi s-a cocoţat pe ea ca să se odihnească o vreme.

Túrin gonea pe drumuri, spre miazănoapte, străbătînd meleaguri pustiite, între Narog şi Teiglin, şi, curînd, a dat piept cu Iarna Cruntă; căci în acel an, zăpada a căzut înainte să se sfîrşească toamna, iar primăvara a venit tîrziu, cu mult frig. Mereu i se părea lui Túrin că aude strigătele lui Finduilas, chemîndu-i numele prin păduri şi printre dealuri, iar chinul îi sporea cu atît mai mult; dar inima îi era încă înfierbîntată de minciunile lui Glaurung şi-n faţa ochilor i se năzărea că-i vede pe orci dînd foc casei lui Húrin sau chinuindu-le pe Morwen şi pe Nienor, astfel că nu-şi abătea paşii de la drumul pe care pornise.

Într-un tîrziu, istovit de graba cu care mersese şi de drumul lung (patruzeci de leghe – poate chiar mai multe – străbătuse fără odihnă), Túrin a ajuns cu primele îngheţuri ale iernii la iazurile Ivrin, unde se tămăduise înainte. Acum se preschimbaseră într-o mlaştină îngheţată, din care nu mai putea să-şi stîmpere setea.

Cu greu a trecut curmăturile ce-l duceau spre Dor-lómin, înfruntînd ninsorile dezlănţuite dinspre miazănoapte şi, într-un tîrziu, a ajuns pe meleagurile copilăriei sale. Pustii şi neprimitoare i s-au înfăţişat; iar Morwen nu mai era acolo. Túrin a găsit casa pustiită, rece şi goală; prin preajmă, nici un suflet. Aşa că a plecat mai departe şi a ajuns la casa lui Brodda Răsăriteanul, cel care o avea drept soţie pe Aerin, rubedenia lui Húrin; acolo a aflat Túrin, de la un servitor bătrîn, că Morwen plecase demult, fugise cu Nienor din Dor-lómin, dar încotro, numai Aerin ştia.

Atunci Túrin s-a dus întins la Brodda, care se afla la masă şi, apucîndu-l pe după gît, şi-a tras sabia din teacă şi a cerut să i se spună unde anume plecase Morwen; i-a răspuns Aerin, zicîndu-i că mersese în Doriath să-l caute pe fiul ei.

– Pe-atunci meleagurile scăpaseră de rău mulţumită Sabiei Negre de la miazăzi, care, pare-se, ar fi căzut răpus, a mai zis ea.

Abia atunci i s-au deschis lui Túrin ochii şi ultimele văluri ale vrajei lui Glaurung s-au ridicat; deznădejdea şi mînia împotriva minciunilor amăgitoare şi ura faţă de cei care-o asupriseră pe Morwen au trezit în el o furie atît de neagră, încît l-a spintecat pe Brodda chiar acolo, în sala lui, şi după acesta, pe alţi Răsăriteni, oaspeţi la masă. Apoi a ieşit în fugă afară, în frigul iernii, ca un om hăituit; l-au ajutat însă cîţiva din poporul lui Hardor, care mai rămăseseră în viaţă şi care cunoşteau potecile ţinutului aceluia pustiu; astfel a părăsit el pentru a doua oară ţara copilăriei sale, luptîndu-se cu nămeţii şi ninsoarea, şi s-a întors în valea Sirionului. Sufletul îi era încrîncenat, căci nu făcuse decît să abată şi mai multe nenorociri asupra Dor-lóminului şi a puţinilor locuitori ce mai rămăseseră din poporul de altădată şi ştia că oamenii aceştia se bucurau de plecarea lui. Singura lui mîngîiere era că vitejia Săbiei Negre îi deschisese drum lui Morwen prin Doriath. „Înseamnă că faptele de atunci n-au adus numai năpastă, şi-a spus el în gînd. Şi unde altundeva să-i fi pus mai la adăpost pe-ai mei, chiar de-aş fi sosit mai devreme? Căci dacă şi Brîul lui Melian se frînge, piere şi ultima nădejde. Nu, cum s-au întîmplat toate e cel mai bine; căci eu pe unde merg, se-ntunecă totul în jur. Las' să aibă Melian grijă de ele! Iar eu le voi lăsa în pace o vreme, ferindu-le, astfel, de orice umbră."

A coborît Túrin din Ered Wethrin şi a început s-o caute pe Finduilas, dar în zadar a răscolit pădurile de la poalele munţilor, rătăcind şi stînd mereu la pîndă, ca o sălbăticiune; toate drumurile ce duceau spre miazănoapte, spre Trecătoarea

Sirion, le-a bătut. Ajunsese prea tîrziu; urmele se învechiseră sau fuseseră șterse de iarnă. Întîmplarea a făcut ca, luînd-o spre miazăzi, pe valea Teiglinului în jos, să dea peste niște oameni din codrul Brethil, pe care îi împresuraseră orcii; cînd l-au zărit pe Túrin, orcii au fugit din calea sabiei Gurthang și, astfel, i-a eliberat el pe acei pădureni. Le-a spus că se numește Sălbaticul din Păduri, iar oamenii l-au rugat să vină să trăiască împreună cu ei; dar Túrin le-a răspuns că pornise într-o misie pe care încă n-o dusese la bun sfîrșit, anume s-o găsească pe Finduilas, fiica lui Orodreth din Nargothrond. Atunci Dorlas, căpetenia pădurenilor, i-a dat cumplita veste a morții ei. Oamenii din Brethil atacaseră la Trecerea peste Teiglin oastea orcilor care le duceau pe prizonierele din Nargothrond; nădăjduiseră să le scape, dar orcii le răpuseseră fără milă, iar pe Finduilas o țintuiseră de un copac cu o suliță. Atît a mai apucat ea să zică: „Spuneți-i lui Mormegil că Finduilas este aici" – și a murit. Au înmormîntat-o lîngă acel loc și au înălțat un gorgan deasupra, pe care l-au numit Haudh-en-Elleth, Gorganul Fecioarei Elfe.

Túrin i-a rugat să-l ducă la mormîntul ei și acolo s-a prăbușit doborît de o durere soră cu moartea. S-a dumirit Dorlas atunci că sălbaticul acesta cu sabia neagră, vestită pînă în adîncurile codrului Brethil, care o căuta pe fiica Regelui, nu putea fi altul decît Mormegil din Nargothrond, despre care umbla zvonul că ar fi fost fiul lui Húrin din Dor-lómin. Așa că pădurenii l-au ridicat de jos și l-au dus la ei acasă. Sălașurile lor se găseau în spatele unei palisade, Ephel Brandir se numea, făcută pe Amon Obel, un deal din codru. Din pricina războiului, Poporul lui Haleth se împuținase; în fruntea lui se afla Brandir, fiul lui Handir, un om pașnic și șchiopătînd de-un picior încă din copilărie, care căuta să-și apere neamul de puterea de la Miazănoapte mai degrabă prin tăinuirea lui decît prin fapte de arme. Iar veștile aduse de Dorlas l-au neliniștit și, cînd a zărit chipul lui Túrin, așa cum zăcea el pe targă, un nor răuprevestitor i-a învăluit sufletul. Dar s-a îndurat de

năpasta ce-l lovise și l-a primit în casa lui pentru a-l îngriji, căci avea harul tămăduirii. O dată cu venirea primăverii, Túrin a dat la o parte tristețea, a prins din nou puteri; și, punîndu-se el pe picioare, s-a gîndit să rămînă ascuns în Brethil, unde să uite de umbra ce-i întunecase inima și de trecut. Prin urmare, și-a luat un alt nume, Turambar, care în graiul elfilor nobili însemna Stăpînul Destinului, și i-a rugat pe pădureni să uite că era străin printre ei sau că purtase vreodată alt nume. Numai armele nu le-a lăsat deoparte, căci nu putea îndura să-i vadă pe orci venind la Trecerea peste Teiglin sau să se apropie de Haudh-en-Elleth. Astfel că gorganul a devenit în scurt timp un loc de temut pentru dușmani, pe care ei aveau grijă să-l ocolească. Acum însă Túrin nu se mai bătea cu sabia lui neagră, pe care o pusese-n cui, ci cu arcul și sulița.

Între timp, în Doriath ajunseseră vești despre cele petrecute la Nargothrond, căci unii care izbutiseră să scape de la măcel și jaf și supraviețuiseră în sălbăticie Iernii Crunte, veniseră să-i ceară lui Thingol să-i adăpostească; iar străjerii de la hotare i-au adus în fața Regelui. Spuneau pribegii că toți vrăjmașii fugiseră spre miazănoapte sau că Glaurung se cuibărise în fortăreața lui Felagund și încă se mai afla acolo; alții ziceau că Mormegil căzuse răpus sau că fusese vrăjit de dragon și rămăsese cu acesta în Nargothrond, preschimbat în stană. Cu toții însă susțineau sus și tare că mulți din Nargothrond știuseră încă înainte de prăpăd că Mormegil nu era altul decît Túrin, fiul lui Húrin din Dor-lómin.

Atît i-a trebuit lui Morwen să audă. În tulburarea care a cuprins-o, n-a mai ascultat de sfatul lui Melian, ci a pornit de îndată de una singură, prin sălbăticie, să-și găsească fiul sau măcar să afle ceva despre el. Thingol l-a trimis pe Mablung după ea, ca să o păzească și să afle și el niscai vești; pe Nienor a rugat-o să rămînă în fortăreață. Numai că părea că întreaga temeritate a Casei lui Húrin în fata asta se strînsese; astfel că,

într-un ceas rău, s-a hotărît să plece şi ea după Morwen; punînd pe ea veşmintele unui curtean de-al lui Thingol, a încălecat pe cal şi a pornit într-o călătorie fără de noroc.

Mablung şi Nienor au ajuns-o pe Morwen din urmă pe malul Sirionului. Mablung a încercat s-o facă să se întoarcă în Menegroth, dar ea era de neclintit. Atunci Nienor şi-a lepădat veşmintele de împrumut. Văzînd cine era cu adevărat curteanul, Morwen i-a poruncit să se ducă acasă, însă fiica ei s-a dovedit la fel de încăpăţînată; lui Mablung nu i-a mai rămas altceva de făcut decît să le ducă pe amîndouă la debarcaderul tainic de la Heleşteiele Amurgului şi să treacă pe celălalt mal al Sirionului. După alte trei zile petrecute pe drum, au ajuns la Amon Ethir, Dealul Iscoadelor, pe care, cu multă vreme înainte, trudiseră o mulţime de supuşi să-l ridice la porunca lui Felagund, la o leghe depărtare de Nargothrond. Acolo a aşezat Mablung o strajă de călăreţi în jurul lui Morwen şi a fiicei sale, neîngăduindu-le cu nici un chip să meargă mai departe. El însă, cum nu vedea de pe deal nici ţipenie de vrăjmaş, a coborît cu iscoadele lui la Rîul Narog, furişîndu-se cît au putut ei mai bine.

Numai că Glaurung ştia tot ce se petrecea, aşa că a ieşit din ascunzătoare spumegînd de furie şi s-a pus în rîu, ridicînd din apele acestuia aburi şi miasme puturoase care i-au împresurat pe Mablung şi pe însoţitorii săi, orbindu-i şi făcîndu-i să rătăcească drumul. În timp ce ei orbecăiau, Glaurung a ieşit pe malul răsăritean al rîului.

Văzînd că dragonul se îndrepta spre ei, străjerii de pe Amon Ethir au încercat să le ia pe Morwen şi Nienor de acolo şi să fugă înapoi spre răsărit cît puteau ei de repede; însă vîntul a purtat negurile otrăvite spre ei şi caii au fost apucaţi de streche din pricina miasmelor, încît, nemaputînd fi ţinuţi în frîu, au pornit în galop care-ncotro; unii s-au afundat în codru, izbindu-se de copaci şi omorîndu-şi călăreţii, iar alţii s-au pierdut în zare. Astfel s-au pierdut cele două domniţe. Despre Morwen nu s-a mai aflat în Doriath nimic demn de încredere după aceea. În schimb, Nienor a fost azvîrlită din şa de armăsarul ei, dar, cum scăpase nevătămată, s-a întors pe Amon Ethir, ca să-l aştepte pe Mablung, şi ajungînd sus a ieşit din neguri în plină lumină a soarelui; şi privind ea către soare-apune, a dat cu ochii de cei ai lui Glaurung, al cărui cap se sprijinea de vîrful dealului.

Voinţa ei s-a înfruntat o vreme cu a dragonului, dar acesta, ghicind cine era fata, a silit-o cu puterea lui să-l privească neclintit în ochi, timp în care a învăluit-o într-o vrajă de beznă nepătrunsă şi de uitare, pentru ca ea să nu-şi mai poată niciodată aminti ce i se întîmplase, nici cum o chema ori numele vreunui alt lucru de pe pămînt; multe zile la rînd Nienor nu a auzit nimic, nu a văzut nimic şi nu s-a putut mişca prin propria vrere. După care Glaurung a părăsit-o acolo, sus, pe Amon Ethir, iar el s-a întors în Nargothrond.

După ce Glaurung părăsise sălile durate de Felagund, Mablung pătrunsese în ele şi, dînd dovadă de mare curaj, le cercetase pe rînd. Dar cînd dragonul s-a apropiat de Nargothrond, Mablung a fugit într-ascuns şi s-a întors pe Amon Ethir. Soarele apusese şi noaptea se lăsa neagră cînd el a urcat dealul; sus, pe culme, n-a mai găsit-o decît pe Nienor, singură şi neclintită ca o stană sub lumina stelelor. Nu rostea nici un cuvînt şi nu auzea ce i se spunea, dar cînd Mablung a luat-o de mînă, ea l-a urmat. Peste măsură de îndurerat, el a dus-o de acolo, cu toate că i se părea zadarnic orice ar fi făcut, căci singuri cum erau şi fără nici un sprijin de nicăieri, nădejde să iasă cu bine din pustietatea aceea nu aveau.

Norocul a făcut să dea peste ei trei dintre însoţitorii lui Mablung. Iavaş-iavaş au apucat-o ei spre miazănoapte şi, apoi, spre răsărit, către hotarele ţării Doriath, dincolo de Sirion, şi către podul străjuit dinainte de vărsarea lui Esgalduin în Sirion. Cu cît se apropiau de Doriath, cu atît îi reveneau lui Nienor puterile; dar să vorbească ori să audă nu putea încă, iar picioarele i se mişcau de la sine şi încotro erau călăuzite. Cînd nu mai aveau mult pînă la hotare, ea şi-a închis ochii ce

priviseră pînă atunci în gol și a adormit pe loc; au întins-o atunci pe pămînt și s-au așezat și ei să se odihnească, fără să le mai pese de nimic, într-atît erau de vlăguiți. Așa s-a făcut că au fost atacați de o hoardă de orci, din acelea care mișunau de-o vreme, pînă în apropierea fruntariilor Doriathului, cu toate că nu îndrăzneau să ajungă chiar pînă la ele. Nienor, care își recăpătase între timp auzul și văzul, s-a trezit la strigătele orcilor. A sărit în picioare îngrozită și a rupt-o la fugă înainte să apuce ei să o prindă.

S-au luat după ea orcii, cu elfii pe urmele lor; curînd elfii i-au prins din urmă și i-au răpus pînă să ajungă aceștia să-i pricinuiască vreun rău fetei, numai că ea reușise să le scape și elfilor, căci fugea înnebunită de spaimă, mai iute ca o căprioară, și-și smulgea straiele de pe ea, pînă a rămas goală; a apucat-o spre miazănoapte și s-a făcut nevăzută. Au căutat-o elfii îndelung, dar n-au mai găsit-o și nici vreo urmă de-a ei. Într-un tîrziu, cuprins de disperare, Mablung s-a întors în fortăreața Menegroth și a povestit tot ce se petrecuse. Atît de îndurerați au fost Thingol și Melian de aceste vești, încît Mablung a pornit din nou la drum, să le găsească pe Morwen și pe Nienor.

În ăst timp, Nienor fugise în pădure; istovită peste poate, a căzut la pămînt și a adormit; cînd s-a trezit, era dimineață și soarele strălucea pe cer; s-a bucurat Nienor văzînd soarele, ca de un lucru nou, cum de altfel toate lucrurile i se păreau noi și ciudate, căci ea nu cunoștea nici un nume pentru lucrurile astea. Nu-și amintea nimic altceva decît o întunecime ce se afla în urma ei, și o umbră de spaimă. Umbla cu teamă, ca o fiară hăituită. Curînd, i s-a făcut foame, dar nu avea ce mînca și nici cum să caute ceva de-ale gurii. Ajungînd, în cele din urmă, la Trecerea peste Teiglin, a traversat rîul și s-a adăpostit printre copacii cei mari din Brethil; îi era teamă și simțea că întunericul de care fugise punea din nou stăpînire pe ea.

Dinspre miazăzi se apropia o furtună cumplită, cu tunete și fulgere; îngrozită, Nienor s-a aruncat la pămînt, pe gorganul Haudh-en-Elleth, acoperindu-și urechile să nu audă bubuiturile; acolo a rămas, ca o sălbăticiune aflată în agonie și cînd s-a dezlănțuit ploaia, revărsîndu-se asupra ei cu torente biciuitoare. Și tot acolo a găsit-o Turambar, care venise la Trecerea peste Teiglin pentru că auzise că orcii dădeau tîrcoale locului; zărind într-o scăpărare de fulger trupul unei fecioare ce părea ucise, zăcînd sus, pe gorgan, Turambar a simțit o săgeată în inimă. Pădurenii au ridicat-o pe fată de acolo, iar el a învelit-o într-o mantie, apoi au dus-o într-un adăpost din apropiere, i-au încălzit trupul și i-au dat să mănînce. În clipa în care ochii ei l-au zărit pe Turambar, Nienor s-a liniștit dintr-o dată, căci i se părea că, în sfîrșit, găsise ceea ce căutase în întunecimea ei; și, din acea clipă, n-a mai vrut să se despartă de el. Dar cînd a întrebat-o care-i era numele, din ce neam se trăgea și ce nenorocire i se întîmplase, ea s-a pierdut cu firea ca un copil care își dă seama că i se cere ceva, dar nu pricepe ce anume; și a început să plîngă.

– Nu te necăji, i-a spus atunci Turambar. Povestea poate să aștepte. Pînă una-alta îți dau eu un nume; îți voi spune Níniel, Fecioara Lacrimilor.

Auzind numele, ea a clătinat din cap, dar a repetat:

– Níniel.

A fost primul cuvînt pe care l-a rostit după întunecimea ei și de atunci, așa s-a numit ea printre pădureni.

A doua zi, au dus-o spre Ephel Brandir; dar, cînd s-au apropiat de Dimrost, Scara Ploioasă, unde Pîrîul Celebros se prăvălea vijelios spre Teiglin, ea a fost cuprinsă de tremur, astfel că locul acela a fost numit Nen Girith, Apa Tremurătoare. O mare fierbințeală a pus stăpînire pe ea încă înainte de a ajunge sus, pe Amon Obel, unde se afla sălașul pădurenilor; a zăcut multă vreme și, în tot acest timp, au avut grijă de ea femeile din Brethil, care au deprins-o ca pe un copil să vorbească. Dar, înainte de a veni toamna, ea s-a întremat, mulțumită priceperii lui Brandir; acum putea vorbi; însă despre cele întîmplate pînă s-o găsească Turambar pe

gorganul Haudh-en-Elleth nu-şi amintea nimic. Brandir o îndrăgise; însă inima ei îi era dată lui Turambar.

În acele vremuri, orcii nu-i tulburau pe pădureni şi Turambar nu se ducea să se lupte. În Brethil domnea pacea. Îndrăgostindu-se de Níniel, Turambar i-a cerut să-i fie soţie, însă, cu toate că şi ea îl iubea, nu s-a grăbit să-i devină soaţă. Brandir, de partea sa, avea o presimţire neagră, nici el nu ştia de ce – şi căuta s-o împiedice să facă acest pas, mai curînd pentru binele ei, decît pentru hatîrul său ori din pricină că-i era rival lui Turambar; astfel că i-a dezvăluit lui Níniel că Turambar era Túrin, fiul lui Húrin. Níniel nu cunoştea aceste nume şi totuşi mintea i-a fost învăluită ca de o umbră.

Dar, după trecerea a trei ani de la căderea fortăreţei Nargothrond, Turambar a cerut-o din nou pe Níniel de soaţă, jurîndu-se că, dacă nu se însura cu ea, va pleca din nou la război pe meleaguri depărtate. De data aceasta, Níniel a primit cu bucurie. Nunta s-a ţinut în toiul verii şi toţi pădurenii din Brethil au fost poftiţi la marele ospăţ. Dar, către sfîrşitul anului, Glaurung şi-a trimis orcii asupra codrului Brethil; Turambar îi promisese lui Níniel că se va duce la bătălie doar dacă va fi atacată casa lor, aşa că n-a plecat să ţină piept duşmanului. În ăst timp, pădurenii piereau pe capete. Şi-atunci s-a dus Dorlas la Turambar şi l-a învinuit că nu le sărea în ajutor celor ce-l primiseră în mijlocul lor ca pe unul de-un neam cu ei. Auzind aceasta, Turambar şi-a încins din nou sabia lui cea neagră, i-a chemat la sine pe oamenii din Brethil şi împreună i-au înfrînt pe orci. Glaurung însă prinsese de veste că Sabia Neagră se afla în Brethil; cîntărind cele auzite, s-a gîndit ce ticăloşii să mai pună la cale.

În primăvara anului următor, rămînînd grea, Níniel s-a tras mult la faţă şi a căzut într-o tristeţe adîncă; tot atunci s-a zvonit cum că Glaurung ar fi ieşit din Nargothrond. Astfel că Turambar a trimis iscoade pînă departe – de-acum făcea totul aşa cum socotea el mai bine, prea puţini erau cei care-i mai dădeau ascultare lui Brandir. Spre începutul verii, Glaurung a venit pînă la marginea codrului Brethil, aşezîndu-se nu departe de malul apusean al Rîului Teiglin; s-au înspăimîntat atunci pădurenii, căci nu se mai îndoia nimeni că Marele Vierme avea de gînd să-i atace şi să le pustiască ţara şi nu să treacă mai departe ca să se întoarcă în Angband, aşa cum nădăjduiseră ei. S-au sfătuit ei cu Turambar şi el le-a spus că zadarnică le-ar fi fost încercarea de a porni împotriva lui Glaurung cu toată oastea lor; numai prin viclenie şi cu mult noroc îl puteau învinge. S-a arătat gata să pornească el însuşi în căutarea dragonului la hotarele ţării, rugîndu-i pe toţi ceilalţi să rămînă în Ephel Brandir, dar să se pregătească să fugă dacă va fi nevoie. Pentru că, dacă ieşea dragonul victorios, primul lucru pe care avea să-l facă era să vină să distrugă casele pădurenilor, iar ei n-aveau nici o nădejde să îi ţină piept; dacă se risipeau în cele patru vînturi, poate mai reuşeau să scape cîţiva, căci Glaurung nu şi-ar fi făcut sălaş în Brethil, ci s-ar fi întors în Nargothrond.

Apoi Turambar i-a întrebat care vrea să-i fie tovarăş şi să-l ajute în primejdia ce-l aştepta; Dorlas singur a ieşit în faţă, nimeni altul. Văzînd aceasta, Dorlas i-a mustrat pe toţi ceilalţi şi cu dispreţ i-a vorbit lui Brandir care nu se dovedea demn de-a fi urmaşul spiţei lui Haleth; de ruşine a fost făcut Brandir în faţa poporului său şi inima i-a fost îngreunată de amărăciune. Dar Hunthor, rudă apropiată a lui Brandir, a cerut îngăduinţa să plece el în locul lui. Apoi, Turambar şi-a luat rămas-bun de la Níniel, care era plină de teamă şi de presimţiri întunecate, încît despărţirea lor a fost dureroasă; după care, Turambar împreună cu cei doi tovarăşi ai săi au pornit la drum, îndreptîndu-se spre Nen Girith.

Dar Níniel, care nu putea îndura teama ce-o cuprinsese şi nu voia să aştepte în Ephel veşti despre soarta lui Turambar, a plecat pe urmele lui, însoţită de o suită numeroasă. Cuprins de o teamă mai mare ca oricînd, Brandir a încercat să le schimbe gîndul de la o plecare atît de pripită, dar ei nu l-au ascultat. Atunci el şi-a părăsit tronul şi a dat la o parte

dragostea pentru poporul care-l batjocorise și, cum nu-i rămăsese decît iubirea pentru Níniel, și-a încins sabia și a pornit și el după ea; numai că el era șchiop, așa că a rămas mult în urma lor.

Turambar a ajuns la Nen Girith la ceasul apusului; a aflat acolo că Glaurung zăcea pe buza malului înalt al Teiglinului și mai mult ca sigur avea s-o ia din loc după căderea nopții. Veștile i s-au părut bune lui Turambar, căci dragonul se găsea la Cabed-en-Aras, unde rîul curgea printru-un defileu adînc și îngust pe care-l puteau sări ușor ciutele hăituite, așa că Turambar și-a zis că nu avea de ce să caute mai departe, ci va încerca să treacă și el defileul. După ce se lăsa noaptea, avea să se furișeze, să coboare în strungă la adăpostul întunericului și să traverseze torentul furtunos, apoi să urce stînca de pe malul celălalt și astfel să ajungă la dragon fără veste.

Au făcut întocmai, dar, cînd au ajuns pe întuneric la înspumatul Teiglin, Dorlas s-a pierdut cu firea și n-a mai avut curajul să-i treacă apele, ci a dat bir cu fugiții și s-a ascuns în codri, împovărat de rușine. Însă Turambar și Hunthor au ajuns pe malul celălalt în deplină siguranță, căci vuietul torentului acoperea orice alt zgomot, iar Glaurung era cufundat în somn. Dar, înainte de miezul nopții, dragonul s-a trezit. Cu zgomot mare și tot felul de fornăituri ce se auzeau pînă hăt departe el și-a aruncat jumătatea din față a trupului peste hău și a-nceput să-și tragă și jumătatea din spate pe malul celălalt. Dintr-o dată Turambar și Hunthor, care căutau în grabă o cale de a ajunge sus la Glaurung, au fost izbiți de pala de fierbințeală și duhoare ce venea dinspre dragon; în clipa următoare, o lespede uriașă s-a desprins din malul înalt, din pricina trupului tîrîtor al dragonului, și s-a prăvălit peste Hunthor, doborîndu-l și împingîndu-l în apele rîului. Astfel a sfîrșit unul dintre cele mai neînfricate vlăstare ale spiței lui Haleth.

Mult curaj și o voință de fier i-au trebuit lui Turambar ca să urce de unul singur stînca. Ajuns chiar sub trupul dragonului, și-a tras sabia din teacă, pe Gurthang și, cu toată puterea brațului pe care i-o dădea ura ce clocotea în el, a-nfipt tăișul pînă la plăsele în pîntecele puhav al Viermelui. Simțind răsuflarea morții, Glaurung a scos un urlet și, în agonia ce l-a cuprins, și-a adus cu o smucitură partea din spate a trupului pe malul celălalt al prăpastiei, unde a și rămas zvîrcolindu-se și încolăcindu-se în chinuri. Scotea foc pe nări și pîrjolea și distrugea totul în jur, pînă cînd, într-un tîrziu, s-au stins văpăile din el și trupul i s-a liniștit.

În zvîrcolirile sale, Glaurung smulsese din mîna lui Turambar sabia ce rămăsese înfiptă în pîntecele său. Vrînd să-și ia înapoi sabia și să vadă dacă-l răpusese pe dușman, Turambar a trecut iarăși rîul și s-a cocoțat sus, pe mal, unde l-a găsit pe dragon întins cît era de lung, răsturnat pe o parte, cu Gurthang înfiptă în el pînă-n plăsele. Turambar a apucat mînerul, s-a proptit cu un picior de pîntecele puhav și i-a strigat a batjocură dragonului, îngînîndu-i cuvintele ce le spusese în Nargothrond:

– Slavă, Vierme al lui Morgoth! Bine-mi pare de-ntîlnire! Crăpi acum și întunecimea să te-nghită! Astfel s-a răzbunat Túrin, fiul lui Húrin!

Zicînd acestea, a smucit sabia din pîntec. În aceeași clipă, un șuvoi de sînge negru a țîșnit din rană și a căzut pe mîna lui, arzîndu-i-o cu veninul ce-l avea în el. Glaurung a deschis ochii și s-a uitat la Turambar cu atîta răutate, încît a fost ca și cînd l-ar fi pălit; pălitura aceea și veninul l-au cufundat pe Turambar într-un leșin greu, și el a căzut ca secerat, cu sabia sub el.

Țipetele lui Glaurung au răsunat în codri, ajungînd pînă la oamenii care așteptau la Nen Girith și, cînd le-au auzit, au privit în depărtare și au văzut focul și prăpădenia pricinuite de dragon – semn, și-au zis ei, că dragonul învinsese și îi nimicea pe aceia care-l atacaseră. Níniel tremura toată lîngă cascadă, fără să se poată clinti din loc, căci vocea dragonului o cufundase din nou în întunecimea dinainte.

Astfel a găsit-o Brandir care a ajuns și el, cu chiu, cu vai, la Nen Girith, istovit din cauza mersului șchiopătat și, cînd a auzit că dragonul trecuse rîul și își învinsese dușmanii, inima i s-a strîns de mila lui Níniel. Dar în gîndul său și-a spus: „Turambar a murit, Níniel trăiește încă. Poate că acum va vrea să vină cu mine, iar eu o voi duce de aici și vom scăpa de dragon împreună". S-a apropiat de Níniel și i-a zis:

– Vino! E timpul să mergem. Dacă vrei, te ajut eu.

A luat-o de mînă, iar ea s-a ridicat tăcută și l-a urmat; în bezna nopții nimeni nu i-a văzut plecînd.

Dar pe cînd coborau ei poteca spre Trecerea peste Teiglin, a răsărit luna și a aruncat o lumină cenușie peste pămînt.

– Acesta e drumul? a întrebat Níniel.

Brandir i-a răspuns că nu cunoștea alt drum decît acela care-i ajuta să fugă de Glaurung și să scape amîndoi în sălbăticie. Dar Níniel i-a spus:

– Sabia Neagră a fost iubitul și soțul meu. Nu merg altundeva decît în căutarea lui. Cum de-ți închipui altceva?

S-a smuls din mîna lui și a fugit. A ajuns la Trecerea peste Teiglin și, zărind în lumina lunii Haudh-en-Elleth, o mare spaimă a cuprins-o. Cu un țipăt s-a întors din drum, a aruncat cît colo mantia de pe umeri și a luat-o la fugă de-a lungul rîului. Veșmîntul ei alb lucea în lumina lunii.

De pe coasta dealului unde stătea Brandir a zărit-o și s-a întors să-i taie calea, dar încă era departe cînd ea a ajuns lîngă buza strungii Cabed-en-Aras. Níniel l-a văzut pe dragon zăcînd nemișcat, dar nu l-a luat în seamă, pentru că a văzut și un trup de om căzut alături; a fugit spre Turambar, l-a strigat pe nume, dar în zadar. Dînd cu ochii de mîna lui arsă, a udat-o cu lacrimi și a înfășat-o cu o bucată din veșmîntul ei, apoi l-a sărutat și i-a strigat să se trezească. Strigătul ei a fost auzit de Glaurung care a mai tresărit o dată înainte de a muri și, cu ultimele lui puteri, a vorbit astfel:

– Slavă, Nienor, fiică a lui Húrin! Ne mai întîlnim o dată pînă să se sfîrșească totul. Mă gîndesc că te bucuri că ai izbutit

să-ți găsești fratele. Acum vei cunoaște cine este: cel ce-mplîntă pumnalul în întuneric, e viclean cu dușmanii, își trădează prietenii și e un adevărat blestem pentru neamul său, Túrin, fiul lui Húrin! Dar, dintre toate faptele sale, pe cea mai ticăloasă o vei simți chiar în tine.

Apoi Glaurung și-a dat duhul și vălul aruncat asupra lui Níniel de răutatea lui s-a ridicat, iar ea și-a amintit toate zilele vieții ei. Privind în jos către Túrin, a strigat:

– Adio, ție, de două ori iubit! *A Túrin Turambar turun ambartanen!* Stăpîn al destinului, destinului sclav! Fericit ești mort fiind!

În acea clipă, Brandir, care auzise tot și rămăsese ca împietrit la marginea prăpastiei, s-a repezit spre ea; dar ea a fugit, pradă groazei și deznădejdii, și, ajungînd pe buza prăpastiei Cabed-en-Aras, s-a aruncat în gol și a dispărut în torentul de dedesubt.

Brandir s-a apropiat de locul de unde se aruncase ea și s-a uitat în jos, dar s-a retras îngrozit; cu toate că nu mai dorea să trăiască, nu se simțea în stare să-și caute moartea în apa învolburată. De-atunci, nici un om nu a mai privit spre Cabed-en-Aras, nici o sălbăticiune ori pasăre nu s-a mai apropiat de acel loc și nici un copac n-a mai crescut acolo; Cabed Naeramarth a fost numit, Săritura Sorții Neîndurătoare.

Brandir s-a întors la Nen Girith, să le spună celor de-acolo ce se întîmplase. În pădure a dat peste Dorlas și l-a răpus; era prima dată cînd vărsa sîngele cuiva și ultima dată. Ajungînd la Nen Girith, oamenii l-au întrebat:

– Ai văzut-o pe Níniel? Căci a dispărut...

– Níniel s-a dus pentru totdeauna, a răspuns el. Dragonul e mort, Turambar e mort; astea sînt vești bune.

La aceste vorbe, oamenii au murmurat, zicînd că Brandir își pierduse mințile, fără doar și poate. Dar el a continuat:

– Ascultați-mă pînă la capăt! Níniel, draga noastră, e moartă și ea. S-a aruncat în Teiglin, nemaidorind să trăiască; a aflat că nu fusese altcineva decît Nienor, fiica lui Húrin din

Dor-lómin, înainte ca uitarea să fi pus stăpînire pe ea, şi că Turambar era fratele ei, Túrin, fiul lui Húrin.

Dar tocmai cînd isprăvea el de zis acestea şi oamenii începuseră să plîngă, în fața lor a apărut Túrin. După ce murise dragonul, leşinul ce-l doborîse se risipise, lăsîndu-l cufundat într-un somn adînc, rod al istovirii. Însă frigul morții îl muşcase în somn, iar plăselele lui Gurthang i se înfipseseră în coapsă, astfel că el s-a trezit. A văzut atunci că mîna îi fusese oblojită; cu toate acestea, el fusese lăsat să zacă pe pămîntul rece şi tare s-a mirat; a strigat atunci, dar, neprimind nici un răspuns, s-a ridicat şi a plecat să caute ajutor, căci era istovit peste poate şi se simțea cuprins ca de o boleşniță.

Cînd l-au văzut dinaintea lor, oamenii s-au tras îndărăt înspăimîntați, gîndind că duhul lui neliniştit li se arăta; dar el le-a spus:

– Bucurați-vă, dară; Dragonul e mort, iar eu sînt viu! Dar pentru care pricină mi-ați nesocotit porunca şi-ați venit unde era primejdia mai mare? Şi unde-i Níniel? Căci pe ea doresc s-o văd. Doar n-ați adus-o şi pe ea de-acasă?

Atunci Brandir i-a spus că, într-adevăr, aşa se petrecuseră lucrurile şi că Níniel era moartă. Dar soața lui Dorlas a strigat:

– Nu-l asculta, stăpîne, că şi-a pierdut mințile! A venit aici şi ne-a spus că ai pierit şi-a zis că asta-i veste bună. Şi uite că trăieşti!

S-a mîniat Turambar, gîndind că Brandir spunea şi făcea totul numai din răutate față de el şi de Níniel, pizmaş pe iubirea lor; drept care cu răutate i-a vorbit lui, numindu-l şontorog. Dar Brandir i-a spus şi lui tot ce auzise, cum că Níniel era Nienor, fiica lui Húrin, şi i-a strigat lui Turambar întocmai ceea ce zisese cu ultima suflare Glaurung, anume că era un blestem pentru neamul său şi pentru toți cei care-l găzduiau.

Furia l-a cuprins pe Turambar, căci, în aceste vorbe, i se părea că aude paşii destinului său ajungîndu-l din urmă; l-a

învinovățit pe Brandir că a mînat-o pe Níniel la moarte şi că trîmbița cu încîntare minciunile lui Glaurung, dacă nu cumva le scornise chiar el. L-a blestemat pe Brandir, apoi l-a ucis; iar el a fugit în pădure, cît mai departe de oameni. După un timp, nebunia ce-l cuprinsese s-a risipit şi Turambar s-a urcat pe Haudh-en-Elleth şi acolo s-a aşezat ca să cumpănească la toate faptele sale. Şi a strigat-o pe Finduilas, rugînd-o să-i dea un sfat; căci nu ştia dacă nu cumva făcea mai mult rău ducîndu-se în Doriath să-şi caute rudele sau dacă era mai bine să le părăsească pentru totdeauna şi să-şi caute moartea în bătălie.

Cum stătea el acolo, numai ce se iveşte Mablung, împreună cu o companie de Elfi Cenuşii. Veneau dinspre Trecerea peste Teiglin. L-a recunoscut de îndată pe Túrin şi l-a salutat, bucurîndu-se că-l găsea încă în viață; auzise că Glaurung ieşise din bîrlog şi că drumul său ducea spre Brethil, şi mai auzise că, în codru, sălăşluia Sabia Neagră din Nargothrond. Astfel că venise şi el să-l prevină pe Túrin şi să-l ajute, de era nevoie; dar Túrin i-a răspuns:

– Prea tîrziu ai venit. Dragonul este mort.

S-au minunat elfii auzind aceasta şi l-au lăudat pe Túrin; dar lui nu i-a păsat de laudele lor, ci a spus:

– Un singur lucru vă cer: să-mi dați veşti despre rubedeniile mele, căci în Dor-lómin am aflat că plecaseră în Regatul Ascuns.

A dat din colț în colț Mablung, însă tot a trebuit să-i povestească lui Túrin cum s-a pierdut Morwen şi cum Nienor a fost vrăjită să uite totul, iar, la hotarul Doriathului, le-a scăpat, fugind spre miazănoapte. Atunci Túrin a înțeles că soarta ce-i fusese hărăzită îl ajunsese din urmă şi că el îl răpusese pe nedrept pe Brandir, pentru ca toate vorbele lui Glaurung să se împlinească întocmai. A izbucnit în rîs, dar hohotele sale erau ca de om nebun, şi a strigat:

– Ce glumă amară!

Apoi, l-a rugat pe Mablung să plece şi să se întoarcă în Doriathul cel blestemat.

– Şi blestemată-ţi fie şi solia! a mai strigat el. A fost ultima picătură. De-acum se pogoară noaptea.

Şi a rupt-o la fugă de acolo, ca vîntul de iute; elfii au privit în urma lui înmărmuriţi, neînţelegînd ce nebunie îl cuprinsese, apoi s-au luat după el. Dar Túrin alerga mai iute decît ei; a ajuns la Cabed-en-Aras şi a auzit vuietul apei şi a văzut că toate frunzele căzuseră din copaci, ca şi cînd ar fi fost iarnă. Şi-a scos sabia din teacă, numai ea îi mai rămăsese din tot ce avusese pe lume, şi a spus:

– Slavă, Gurthang! Nici un alt stăpîn şi nici o altă credinţă nu cunoşti, fără doar de braţul care te mînuieşte. Sîngele nimănui nu te va face să dai înapoi. Vei vrea atunci să îi iei viaţa lui Túrin Turambar, vei vrea să mă răpui fără zăbavă?

Şi din tăişul sabiei s-a auzit o voce rece:

– Da, bucuroasă îţi voi bea sîngele, ca să uit de sîngele stăpînului meu, Beleg, şi de sîngele lui Brandir, pe nedrept ucis. Fără zăbavă te voi ucide.

Atunci Túrin a înfipt plăselele în pămînt şi el s-a aruncat cu pieptul în vîrful ascuţit al lui Gurthang, iar lama neagră i-a luat viaţa. Cînd au sosit acolo Mablung şi elfii s-au uitat la stîrvul lui Glaurung şi la trupul lui Túrin, şi tare s-au îndurerat; iar cînd au ajuns oamenii din Brethil şi au aflat pricina nebuniei şi a morţii lui Túrin, au rămas împietriţi de uimire; iar Mablung a spus cu amărăciune:

– Şi eu am avut partea mea de vină în soarta Copiilor lui Húrin, căci cu veştile mele l-am ucis pe cel pe care-l iubeam.

L-au ridicat pe Túrin de acolo şi atunci au văzut că tăişul lui Gurthang se frînsese. Apoi elfii şi oamenii au strîns multe lemne şi au făcut din ele un rug uriaş, punînd dragonul pe el şi lăsîndu-l să ardă pînă s-a preschimbat în cenuşă. Pe Túrin l-au aşezat într-un gorgan înalt, durat chiar pe locul unde îşi dăduse sfîrşitul, iar alături au pus frînturile lui Gurthang. După ce au isprăvit toate acestea, elfii i-au bocit pe Copiii lui Húrin, iar pe gorgan au pus o piatră mare şi cenuşie pe care au gravat cu runele din Doriath:

TÚRIN TURAMBAR DAGNIR GLAURUNGA

iar dedesubt:

NIENOR NÍNIEL

Dar ea nu se afla acolo şi nimeni n-a ştiut vreodată unde au dus-o apele reci ale Rîului Teiglin.

CAPITOLUL XXII

Despre distrugerea Doriathului

Astfel s-a sfîrşit povestea lui Túrin Turambar; dar Morgoth n-avea nici o clipă de răgaz în a face rău, iar răfuiala lui cu Casa lui Hador încă nu se încheiase. Răutatea ce-o arăta împotrivă-le era fără sfîrşit, cu toate că îl avea pe Húrin sub ochii săi, iar Morwen rătăcea prin sălbăticie.

Nefericită era soarta lui Húrin; căci tot ce ştia Morgoth despre lucrătura nemerniciei sale ştia şi Húrin, dar minciunile se împleteau cu adevărul şi ceea ce era bun fie că era ţinut ascuns, fie ajungea la el răstălmăcit. Morgoth căuta mai cu seamă să arunce o lumină ticăloasă asupra a tot ce făceau Thingol şi Melian, căci îi ura cumplit şi se temea de ei. Astfel că atunci cînd a socotit că venise clipa potrivită, l-a eliberat pe Húrin din lanţuri şi i-a spus să plece unde o vedea cu ochii; pasămite, i se făcuse milă de-un duşman învins pe de-a-ntregul. Minţea, bineînţeles, căci singurul lui gînd era acela ca Húrin, pînă să moară, să devină unealta urii sale faţă de elfi şi de oameni.

Cu toate că nu avea încredere nici cît negrul de sub unghie în vorbele lui Morgoth, ştiindu-l că nu cunoştea mila, Húrin a primit să fie eliberat şi a plecat de-acolo îndurerat şi otrăvit de vorbele Seniorului Întunecimii; trecuse între timp un an de la moartea fiului său Túrin. În cei douăzeci şi opt de ani cît fusese prizonier în Angband, devenise cumplit la înfăţişare. Părul şi barba îi crescuseră albe, dar mersul-îi era negîrbovit, căci se sprijinea într-un toiag lung şi negru; la mijloc îşi încinsese o spadă. Astfel a păşit el în Hithlum; printre mai-marii Răsăritenilor se zvonea că o mulţime de căpitani şi osteni negri din Angband traversa nisipurile pustiului Anfauglith şi împreună cu ei mergea un bătrîn, care era ţinut la mare cinste printre ei. Prin urmare, nu s-au atins de Húrin, ci l-au lăsat să umble după cum îi era voia pe meleagurile lor; ceea ce s-a dovedit un lucru înţelept, pentru că aceia care mai rămăseseră din poporul lui se fereau de el, din pricină că venea din Angband, care va să zică se înhăitase cu Morgoth şi părea să se bucure de preţuirea lui.

Astfel că libertatea asta n-a făcut decît să sporească şi mai mult înverşunarea din sufletul lui Húrin; a lăsat el în urmă ţinutul Hithlum şi a urcat în munţi; desluşind în zare piscurile munţilor Crissaegrim, şi-a amintit de Turgon şi a simţit dorinţa să pătrundă încă o dată în Gondolin, regatul ascuns. A coborît din Ered Wethrin, fără să ştie că stîrpiturile lui Morgoth îi pîndeau fiecare pas; a trecut Sirionul pe la vadul Brithiach şi a intrat în Dimbar, ajungînd la poala întunecată a Munţilor Echoriath. Era frig în ţinutul acela pustiu cît vedeai cu ochii. S-a uitat în jurul său aproape fără de speranţă, căci se oprise la piciorul unui grohotiş ce urca pînă la un perete de stîncă netedă ca-n palmă; nu ştia că asta era tot ce mai rămăsese din vechiul Drum de Refugiu: Rîul Secat era zăgăzuit şi poarta arcuită îngropată. Húrin şi-a ridicat privirile spre cerul plumburiu, gîndind că poate o mai zări zburînd vreun vultur, aşa cum zărise odată, demult, în tinereţea sa; dar n-a văzut decît umbre purtate de vîntul dinspre

răsărit și nori învîrtejindu-se în jurul piscurilor de neatins și n-a auzit decît vîntul șuierînd peste bolovani.

Numai că vulturii străjuiau acum mai abitir ca înainte, astfel că ei l-au văzut prea bine pe Húrin, jos, departe, pierdut în lumina tot mai palidă; fără zăbavă Thorondor însuși – atît de însemnată părea vestea asta – s-a dus să-i spună lui Turgon. Turgon însă i-a răspuns:

– Morgoth doarme, crezi? Mă tem că te-ai lăsat amăgit.

– Nicidecum, i-a zis Thorondor. Dacă vulturii lui Manwë ar fi vrut să te amăgească astfel, de multă vreme, stăpîne, ascunzișul ți-ar fi fost zadarnic.

– Atunci vorbele tale aduc o veste proastă, nu s-a lăsat Turgon; căci nu pot să aibă decît un singur tîlc. Pînă și Húrin Thalion s-a supus, în cele din urmă, voinței lui Morgoth. Inima mi-e zăvorâtă.

Dar după plecarea lui Thorondor, Turgon a rămas multă vreme pe gînduri, frămîntîndu-se, căci își amintea de faptele lui Húrin din Dor-lómin; așa că și-a desferecat inima și le-a trimis vorbă vulturilor să-l caute pe Húrin și să-l aducă, de vor putea, în Gondolin. A fost însă prea tîrziu, și nicicînd nu l-au mai zărit de-atunci, nici în lumina zilei, nici în umbrele nopții.

Húrin a rămas o vreme disperat în fața stîncilor tăcute ale munților Echoriath; aflat la scăpătat, soarele a străpuns norii și i-a colorat barba în roșu. Atunci Húrin a strigat cît a putut el de tare, nepăsîndu-i de niscai urechi ce l-ar fi putut auzi în sălbăticia aceea, și a blestemat meleagul neîndurător; în cele din urmă, s-a cățărat sus, pe o stîncă, a privit spre Gondolin și a strigat cu voce puternică:

– Turgon, Turgon, adu-ți aminte de Smîrcurile Serech! O, Turgon, nu vrei să mă auzi din palatele tale ascunse?

Singur vîntul se auzea, prin ierburile uscate.

– Așa șuiera vîntul și prin smîrcuri, la apus, a mai zis el.

Nici n-a terminat bine aceste vorbe, că soarele a și apus în spatele Munților Umbrei; o bezna adîncă l-a împresurat, vîntul a tăcut și peste pustietate s-a lăsat liniștea.

Niște urechi au auzit totuși strigătul lui Húrin și, curînd, spusele lui au ajuns pînă la Tronul Întunecat de la miazănoapte; Morgoth a zîmbit – acum aflase fără urmă de îndoială în care parte de lume trăia Turgon, cu toate că, din pricina vulturilor, nici o iscoadă de-a lui nu reușise încă să zărească meleagul de dincolo de Munții Încercuitori. Acesta a fost primul rău pe care l-a pricinuit libertatea lui Húrin.

În bezna ce se lăsase de jur împrejur, Húrin a căzut de pe stîncă și pe loc a fost cuprins de un somn greu al durerii. Dar, în somn, a auzit vocea tînguitoare a lui Morwen, chemîndu-l de multe ori pe nume; i se părea lui că vocea ei venea din Brethil. Astfel că trezindu-se el a doua zi, s-a ridicat și a pornit pe dată înapoi spre Brithiach; trecînd pe lîngă poala codrului Brethil, a ajuns la ceas de noapte la Trecerea peste Teiglin. Străjile l-au zărit, dar au fost cuprinse de spaimă, închipuindu-și că li se arătase un duh din cine știe ce gorgan ridicat în străvechime în urma unei bătălii, bîntuind acum împresurat de întuneric; din pricina asta nu l-au oprit, iar el a ajuns în cele din urmă la locul unde fusese ars Glaurung, și a văzut piatra înaltă de la marginea prăpastiei Cabed Naeramarth.

Dar Húrin nu s-a uitat la piatră, pentru că știa ce stătea scris pe ea; ochii lui au văzut că nu se găsea singur acolo. În umbra pietrei ședea o femeie în genunchi, aplecată în față; Húrin a rămas țintuit locului, iar ea și-a dat la o parte gluga zdrențuită și și-a ridicat fața. Era căruntă, bătrînă, dar cînd ochii ei i-au întîlnit pe ai lui, el a recunoscut-o de îndată; căci, cu toate că aveau o privire rătăcită și temătoare, încă mai sclipea în ei acea lumină care, cu multă vreme în urmă, îi adusese numele de Eledhwen, cea mai mîndră și mai frumoasă femeie muritoare din zilele de odinioară.

– Ai venit, în sfîrșit, a zis ea. Prea mult te-am așteptat.

– Întunecat a fost drumul. Am venit cînd am putut, a răspuns el.

– Dar ai venit prea tîrziu, a zis Morwen. Ei s-au dus.

– Știu. Dar tu nu te-ai dus.

– Încă nu, a mai spus Morwen. Sînt sfîrșită. Mă voi duce o dată cu soarele. Puțină vreme a mai rămas: dacă știi, spune-mi! Cum l-a găsit ea?

Húrin însă nu i-a răspuns și au rămas amîndoi așezați lîngă piatră, fără să mai scoată un cuvînt; iar cînd soarele a asfințit, Morwen a oftat și l-a prins de mînă, și a rămas nemișcată; și Húrin a știut că murise. S-a uitat la ea în lumina amurgului și i s-a părut că fața ei brăzdată de durere și de suferințele nemiloase i se netezise.

– Pe ea n-au supus-o, a zis el.

A închis ochii și nu s-a clintit de lîngă ea în timp ce noaptea cobora. Apele urlau în defileul Cabed Naeramarth, dar el nu auzea nimic, nu vedea nimic, nu simțea nimic, pentru că inima-i împietrise în el. Din senin s-a stîrnit un vînt care l-a lovit în față cu ploaie aspră; s-a dezmorțit atunci, a simțit cum îl umple mînia ca un fum, întunecîndu-i judecata, încît tot ce-și mai dorea era să se răzbune pentru ceea ce pătimise el și pentru ceea ce pătimise neamul său, învinovățindu-i, în tulburarea sa, pe toți aceia pe care-i cunoscuseră în viața lor. S-a ridicat apoi, a făcut un mormînt pentru Morwen, lîngă buza prăpastiei, lîngă piatră, înspre apus, și în piatră a săpat următoarele cuvinte:

AICI ZACE ȘI MORWEN ELEDHWEN.

Se povestește că un clarvăzător din Brethil, care știa și să cînte la harpă, Glirhuin era numele său, a făcut un cîntec în care spunea că Piatra Nefericiților nu va fi nicicînd profanată de Morgoth, nici măcar nu va fi clintită din loc atunci cînd marea va înghiți tot pămîntul; așa avea să se întîmple, iar Tol Morwen stă și acum în picioare în apa de dincolo de noile țărmuri care au fost înălțate în zilele mîniei valarilor. Húrin însă nu acolo își are mormîntul, pentru că pe el soarta l-a mînat mai departe, iar Umbra l-a urmat.

Húrin a traversat Rîul Teiglin și a apucat-o pe la miazăzi de străvechiul drum ce ducea la Nargothrond; în zare, spre răsărit, se zărea singuratica înălțime numită Amon Rûdh. Húrin știa ce se petrecuse acolo. Într-un tîrziu, a ajuns pe malul vijeliosului Narog; ce mai rămăsese din vechiul pod erau bolovanii căzuți în rîu – pe ei a trecut Húrin pe malul celălalt, așa cum făcuse și Mablung din Doriath înaintea lui; sprijinindu-se în toiag, a ajuns astfel la Porțile distruse ale lui Felagund.

Trebuie spus aici că, după ce Glaurung a părăsit ruinele fortăreței, Mîm, Gnomul Scundac, a găsit o cale să ajungă la Nargothrond și aici s-a strecurat în încăperile fortăreței; a pus stăpînire pe ele și pe aurul și nestematele găsite înăuntru, pe care le cernea una-ntruna printre degete, căci nimeni nu venea să-l tulbure, de teama duhului Glaurung și a amintirilor legate de el. Acum însă venise cineva care s-a oprit în prag; Mîm i-a ieșit în întîmpinare cerînd să-i spună ce treabă îl mîna acolo. Dar Húrin l-a întrebat:

– Cine ești tu, care mă împiedici să intru în casa lui Finrod Felagund?

– Sînt Mîm, a răspuns gnomul. Înainte ca trufașii să fi venit de peste Mare, gnomii au fost cei care-au sălășluit în Nulukkizdîn. N-am făcut decît să mă întorc să iau ce-i al meu; căci ultimul am rămas din seminția mea.

– Atunci n-ai să mai ai parte de moștenirea ta, a zis Húrin, căci eu sînt Húrin, fiul lui Galdor, și m-am întors din Angband, iar fiul meu a fost Túrin Turambar, pe care cu siguranță nu l-ai uitat; el a fost cel care l-a răpus pe Glaurung Dragonul, care a prădat sălile acestea în care șezi tu acuma; nu-mi este neștiut cine anume a trădat Coiful Dragonului din Dor-lómin.

Înspăimîntat peste poate, Mîm i-a zis lui Húrin să ia orice voia de acolo, numai să-i lase viața; însă Húrin n-a luat seamă la ruga lui, ci l-a răpus dinaintea porților fortăreței Nargothrond. Apoi a intrat și o vreme a rămas în locul

acela înfiorător, unde comorile Valinorului zăceau risipite pe podele în întuneric și părăginire; povestea spune că atunci cînd Húrin a ieșit sub cerul liber dintre ruinele Nargothrondului, ducea cu el un singur lucru din tot acel munte de comori.

Apoi a apucat-o spre răsărit și a ajuns la Heleșteiele Amurgului, deasupra Cascadei Sirion. Acolo l-au luat elfii care păzeau hotarele apusene ale Doriathului și l-au dus în fața Regelui Thingon, în Cele o Mie de Peșteri. S-a mirat nespus Thingol și tare s-a îndurerat cînd l-a privit și a recunoscut în omul acela înverșunat și îmbătrînit pe Húrin Thalion, prizonierul lui Morgoth; l-a primit însă cum se cuvine și cu cinstirea meritată. Húrin nu i-a răspuns Regelui, ci a scos de sub mantie acel lucru pe care-l luase din Nargothrond; nici mai mult, nici mai puțin decît Colanul Gnomilor, Nauglamír, făurit pentru Finrod Felagund cu mulți, mulți ani în urmă de făurarii din Nogrod și Belagost, cea mai reușită dintre toate lucrările lor din Zilele de Odinioară și prețuit de Finrod – cît a fost în viață – mai presus de toate comorile din Nargothrond. Húrin l-a aruncat la picioarele lui Thingol, zicînd aceste cuvinte înverșunate și amare:

– Primește-ți plata pentru grija ce-ai purtat-o copiilor și soției mele! Căci acesta este Colanul Nauglamír, un nume ce-l cunosc deopotrivă elfii și oamenii; din întunecimea Nargothrondului ți-l aduc, de acolo de unde l-a lăsat în urmă-i Finrod, rubedenia ta, atunci cînd a plecat cu Beren, fiul lui Barahir, să împlinească porunca lui Thingol din Doriath!

A privit Thingol la lucrul acela de preț, și a știut că, într-adevăr, era Nauglamír; a înțeles deopotrivă și gîndul lui Húrin; dar, fiindu-i milă de Húrin, și-a înfrînat mînia și a înghițit vorbele lui disprețuitoare. Într-un tîrziu, a vorbit Melian, spunînd:

– Húrin Thalion, Morgoth te-a vrăjit; căci acela care vede prin ochii lui Morgoth, cu voie sau fără voie, vede totul sucit: multă vreme a petrecut Túrin, fiul tău, în încăperile din Menegroth, arătîndu-i-se iubire și cinstire ca fiu al lui Thingol; nu din vrerea Regelui și nici din a mea nu s-a mai întors el în Doriath. Mai tîrziu, soața și copila ta au fost adăpostite aici, cu cinstire și bunăvoință; am făcut tot ce ne-a stat în puteri s-o împiedicăm pe Morwen să plece la Nargothrond. Cu glasul lui Morgoth îți mustri acum prietenii.

Auzind cuvintele lui Melian, Húrin a stat ca împietrit și a privit îndelung în ochii Reginei; și acolo, în Menegrothul, încă apărat de Brîul lui Melian de întunecimea Dușmanului, a deslușit el adevărul celor întîmplate și făptuite și a băut pînă la fund cupa nenorocirilor ce i-o pregătise Morgoth Bauglir. Fără să mai scoată o vorbă despre trecut, s-a aplecat, a ridicat colanul de unde zăcea în fața jilțului lui Thingol și i l-a dat Regelui, spunînd:

– Primește acum, stăpîne, Colanul Gnomilor drept dar de la cineva care nu are nimic și ca o aducere aminte de la Húrin din Dor-lómin. Căci acum soarta mi s-a împlinit, așijderea și vrerea lui Morgoth; ci eu nu-i mai sînt sclav.

S-a răsucit pe călcîie și a părăsit Cele o Mie de Peșteri și toți cei care-l zăreau se dădeau în lături din calea lui; nimeni n-a căutat să-l oprească și nici că a aflat cineva încotro s-a dus. Din cît se povestește, Húrin n-a mai vrut să trăiască, nemaiavînd dorința s-o facă, nici pentru ce, astfel că, într-un tîrziu, s-a aruncat în marea apuseană; astfel a sfîrșit cel mai măreț dintre războinicii oamenilor muritori.

Dar, după ce Húrin a plecat din Menegroth, Thingol a rămas multă vreme cufundat în tăcere, cu privirile ațintite la comoara aceea de pe genunchii săi; și deodată și-a zis că ar trebui refăurit și în el să fie incrustat silmarilul. Căci o dată cu trecerea anilor, gîndul lui Thingol se întorcea tot mereu la giuvaierul lui Fëanor, legîndu-se de el într-atît, încît nu-i plăcea să-l știe pus la adăpost nici măcar în spatele ușilor vistieriei sale celei mai tainice; dorea să-l poarte cu sine tot timpul, și treaz, și în somn.

În acele timpuri, gnomii încă mai veneau în Beleriand din sălașurile lor din Ered Lindon și, trecînd Rîul Gelion pe la Sarn Athrad, Vadul Pietrelor, urmau străvechiul drum ce ducea în Doriath; pricepuți ca nimeni alții erau în lucrarea metalului și a pietrei și mare nevoie era în Menegroth de priceperea lor. Acum însă nu mai veneau în grupuri mici ca în alte dăți, ci în adevărate oștiri, înarmate pînă-n dinți pentru a se apăra în ținuturile pline de primejdii dintre Aros și Gelion; iar cînd soseau în Menegroth, erau găzduiți în încăperi și fierării separate de ale tuturor celorlalți. Cam la acea vreme anume, mari fierari din Nogrod tocmai sosiseră în Doriath; prin urmare, Regele i-a chemat la sine și le-a mărturisit dorința lui ca, dacă priceperea lor era într-adevăr atît de mare pe cît se spunea, să refăurească ei colanul Nauglamír și-n el să încrusteze silmarilul. Gnomii au privit la lucrătura străbunilor lor și s-au minunat la vederea giuvaierului strălucitor al lui Fëanor; dintr-o dată s-a stîrnit în ei o poftă aprigă de a le avea pentru ei și de a le duce cu ei în sălașurile lor îndepărtate, în munți. Dar și-au tăinuit bine gîndurile și au primit să facă ceea ce li se ceruse.

Lungă a fost truda lor; iar Thingol cobora de unul singur în fierăriile lor din adînc și stătea acolo, privindu-i cum lucrează. Într-un tîrziu, dorința i-a fost împlinită și cele mai mărețe lucruri făcute vreodată de elfi și gnomi au fost împreunate într-unul singur; frumusețea îi era neasemuită, căci nestematele făr' de număr ale Colanului Nauglamír răsfrîngeau și răspîndeau în jur în minunate ape lumina silmarilului încrustat în mijlocul lor. Atunci Thingol, aflat singur printre gnomi, a dat să ia colanul și să și-l pună la gît; însă în acea clipă gnomii i s-au pus în cale și i-au cerut să li-l dea lor, spunînd:

– Cu ce drept vrea regele elfilor să țină pentru el Colanul Nauglamír pe care străbunii noștri l-au făurit pentru Finrod Felagund, care e mort? A ajuns la el adus de Húrin, omul din Dor-lómin, care l-a luat ca un hoț din întunecimile Nargothrondului.

Dar Thingol le-a deslușit de îndată inimile și a văzut că, dorind silmarilul, ei căutau o pricină și un ascunziș potrivit pentru adevăratul lor gînd; mînios peste poate și mîndru, Thingol n-a mai ținut seamă de primejdia în care se afla, ci le-a vorbit batjocoritor:

– Cum de cutezați voi, seminție barbară, să-mi cereți mie, Elu Thingol, Stăpînul Beleriandului, a cărui viață a început lîngă apele Lacului Cuiviénen, cu ani făr' de număr înainte ca străbunii neamului scundac să se fi trezit la viață?

Stînd el înalt și trufaș printre gnomi, le-a cerut, cu vorbe de ocară, să părăsească Doriathul fără a-și mai aștepta răsplata.

Auzind vorbele Regelui, pofta gnomilor s-a preschimbat în furie; l-au înconjurat, l-au prins și l-au răpus chiar acolo. Astfel a pierit, în adîncurile fortăreței Menegroth, Elwë Singollo, Regele din Doriath, singurul dintre toți Copiii lui Ilúvatar care și-a unit viața cu o maia dintre ainuri și cel care, singurul dintre Elfii Părăsiți, a văzut lumina Copacilor din Valinor și care a murit cu privirile ațintite la silmaril.

Luînd colanul, gnomii au ieșit din Menegroth și au fugit spre răsărit, trecînd prin Region. Dar veștile s-au răspîndit cu repeziciune în codru, astfel că puțini dintre ei au izbutit să treacă Rîul Aros, căci au fost urmăriți în timp ce căutau drumul răsăritean, și uciși; Colanul Nauglamír le-a fost luat și adus înapoi cu durere adîncă și dat Reginei Melian. Totuși, doi dintre ucigașii lui Thingol au reușit să scape de urmăritori, au trecut hotarul dinspre soare-răsare și-ntr-un tîrziu au ajuns în orașul lor îndepărtat din Munții Albaștri; acolo, în Nogrod, au povestit numai o parte din cele petrecute, anume că gnomii fuseseră uciși în Doriath la porunca regelui elfilor, pentru a nu le da răsplata ce li se cuvenea.

Cumplit s-au înfuriat gnomii din Nogrod și mare le-a fost jalea pentru pieirea celor de-un neam cu ei și a iscusiților lor meșteri; și-au smuls bărbile și au bocit; vreme îndelungată au stat apoi chibzuind cum să se răzbune. Se povestește că ar fi cerut ajutor celor din Belegost, dar aceștia au căutat să le mute

gîndul de la răzbunare; dar n-au izbutit, astfel că n-a trecut mult și o oștire numeroasă a ieșit pe porțile Nogrodului, a trecut Gelionul și s-au îndreptat spre soare-apune, prin Beleriand.

În Doriath, moartea regelui a schimbat soarta lucrurilor. Melian a rămas multă vreme la căpătîiul lui Thingol Regele, fără să scoată un cuvînt, și gîndurile i s-au întors în timp, la anii luminați de stele și la prima lor întîlnire printre privighetorile din Nan Elmoth, cu atîtea evuri în urmă; și a știut că despărțirea de Thingol prevestea o despărțire și mai mare și că sfîrșitul Doriathului era aproape. Melian se trăgea din seminția divină a valarilor, era o maia cu mari puteri și cu o înțelepciune asemenea; din iubire pentru Elwë Singollo își luase ea forma Copiilor Mai-Mari ai lui Ilúvatar și, prin unirea cu el se legase cu lanțurile Ardei și se supusese opreliștilor care o guvernau. Sub acel chip i-o dăruise lui Thingol pe Lúthien Tinúviel; sub acel chip cîștigase o putere ce depășea cu mult materia din care era făcută Arda, iar, prin Brîul lui Melian, Doriathul fusese străjuit în lungile evuri de relele de afară. Dar acum Thingol zăcea mort, iar spiritul său ajunsese în sălile lui Mandos; moartea lui a pricinuit o schimbare și în Melian. Anume, puterea ei s-a retras din pădurile Neldoreth și Region, iar Esgalduin, rîul vrăjit, vorbea acum cu un alt glas; în Doriath puteau de-acum pătrunde dușmanii.

Din acel ceas, Melian n-a mai vorbit nimănui altcuiva decît lui Mablung, rugîndu-l să aibă grijă de silmaril și să le trimită de îndată vorbă lui Beren și lui Lúthien în Ossiriand; iar ea a dispărut de pe Pămîntul de Mijloc și s-a dus în țara valarilor de peste marea apuseană, să cugete la durerile ei în grădinile din Lórien, de unde venise; de-acum povestea aceasta nu mai pomenește nimic despre ea.

Între timp, oștirea naugrimilor a trecut Rîul Aros și a intrat nestingherită în codrii Doriathului; nimeni nu le-a stat în cale, căci erau mulți și fioroși la înfățișare, iar căpeteniile Elfilor Cenușii au fost cuprinse de îndoială și deznădejde,

alergînd ba într-o parte, ba-n alta fără a ști ce să facă. Gnomii însă și-au văzut de drum, au trecut podul cel mare și au pătruns în Menegroth; și acolo s-a petrecut cel mai dureros lucru dintre toate nenorocirile din Zilele de Odinioară. Căci s-a încins o bătălie în Cele o Mie de Peșteri și mulți elfi și gnomi au pierit; bătălia aceea n-a fost nicicînd uitată. Pînă la urmă gnomii au învins și fortăreața lui Thingol a fost trecută prin foc și sabie și jefuită. A pierit atunci Mablung Mînă-Grea, în fața porților vistieriei în care era ținut Nauglamír; iar silmarilul a fost luat.

La acea vreme, Beren și Lúthien încă trăiau în Tol Galen, Insula Verde, în mijlocul Rîului Adurant, cel mai sudic dintre rîurile ce coborau din Ered Lindon și, curgînd la vale, se vărsau în Gelion; fiul lor, Dior Eluchil, o avea drept soață pe Nimloth, înrudită cu Celeborn, prințul din Doriath, însurat cu Doamna Galadriel. Fiii lui Dior și Nimloth erau Eluréd și Elurín; li se născuse și o fată, pe nume Elwing, adică Stropi de Stele, căci venise pe lume într-o noapte plină de stele a căror lumină sclipea în stropii cascadei Lauthir Lamath, aflată în apropierea casei părintelui său.

Printre elfii din Ossiriand s-a dus iute vestea că o mare oștire de gnomi, înarmați ca pentru război, coborîse din munți și trecuse Gelionul pe la Vadul Pietrelor. Vestea a ajuns curînd și la Beren și Lúthien; tot atunci a sosit un sol din Doriath, ca să le spună ce se petrecuse acolo. Fără să mai zăbovească o clipă, Beren a părăsit Tol Galen și, chemîndu-l la sine pe Dior, fiul său, au plecat împreună spre miazănoapte, la Rîul Ascar; cu ei au mers și mulți Elfi Verzi din Ossiriand.

Astfel s-a întîmplat că atunci cînd gnomii din Nogrod, care se întorceau din Menegroth, după ce pierduseră mulți dintr-ai lor în bătălie, au ajuns la Sarn Athrad, au fost atacați de dușmani nevăzuți; căci atunci cînd au urcat pe țărmul înalt al Gelionului, încărcați de tot ce jefuiseră din Doriath, dintr-o dată pădurile s-au umplut de glasul cornilor elfești și

din toate părţile suliţe au început să zboare spre ei. Acolo mulţi gnomi şi-au găsit sfîrşitul în primul atac; au fost însă şi din cei care-au scăpat şi, ţinîndu-se strîns împreună, au fugit spre răsărit, spre munţi. Dar, în vreme ce urcau lungile povîrnişuri ale muntelui Dolmed, au apărut ca din senin Păstorii Copacilor, care i-au împins pe gnomi în codrii întunecaţi ai munţilor Ered Lindon, de unde, din cît se povesteşte, nici unul n-ar mai fi ieşit să urce strungile înalte ce duceau spre sălaşurile lor.

În acea bătălie lîngă Sarn Athrad, Beren a dus ultima sa luptă, răpunîndu-l cu mîna sa pe Seniorul din Nogrod şi smulgîndu-i Colanul Gnomilor; dar, înainte de-a muri, gnomul a blestemat comoara. Beren a privit cu mirare giuvaierul lui Fëanor, acelaşi pe care el însuşi îl scosese din coroana de fier a lui Morgoth, strălucind acum într-o lucrătură de aur şi nestemate, făcută de meşterii gnomi; şi, cum era mînjit de sînge, l-a spălat în apele rîului. După ce toate s-au săvîrşit, comoara din Doriath a fost scufundată în Ascar şi, din acel ceas, rîul a primit numele de Rathlóriel, Albia Aurită. Colanul Nauglamír a fost luat de Beren, care s-a întors cu el în Tol Galen. Prea puţin i-a ostoit colanul durerea lui Lúthien cînd a aflat că Seniorul din Nogrod pierise şi, dimpreună cu el, mulţi gnomi; dar povestea şi cîntecele spun că, purtînd acel colan şi nestemata nepieritoare, Lúthien a devenit întruchiparea celei mai desăvîrşite frumuseţi şi măreţii ce au fost cunoscute vreodată în afara regatului Valinor; o vreme Ţara Morţilor Vii s-a asemănat cu tărîmul valarilor, nici un alt loc n-a mai fost cîndva atît de frumos, de mănos şi de plin de lumină.

După această faptă, Dior, moştenitorul lui Thingol, şi-a luat rămas-bun de la Beren şi Lúthien şi, plecînd din Lanthir Lamath cu soaţa lui, Nimloth, a ajuns în Menegroth, unde şi-a făcut sălaş; împreună cu ei s-au dus şi fiii lor încă tineri, Eluréd şi Elurín, precum şi fiica lor, Elwing. Sindarii i-au primit cu bucurie şi s-au scuturat de întunecimea

durerii pricinuite de rubedeniile pierite, de Regele mort şi de plecarea lui Melian; iar Dior Eluchíl a purces să readucă gloria regatului Doriath.

Într-o noapte de toamnă, la ceas tîrziu, s-au auzit bubuituri în poarta Menegrothului şi o voce a cerut să ajungă la Rege. Era un senior al Elfilor Verzi, sosit în mare grabă din Ossiriand. Paznicii porţii l-au adus de îndată la Rege, care şedea singur în camera lui; fără să scoată un cuvînt, elful i-a dat Regelui un sipet şi a plecat. Acolo se găsea Colanul Gnomilor în care era încrustat silmarilul; privind la el, Dior a înţeles că era un semn că Beren Erchamion şi Lúthien Tinúviel muriseră cu adevărat şi că plecaseră acolo unde se duce seminţia oamenilor, spre o soartă dincolo de marginile lumii acesteia.

Îndelung a privit Dior silmarilul, pe care tatăl şi mama lui izbutiseră, mai presus de orice speranţă, să-l aducă din lumea groazei lui Morgoth; moartea prea timpurie ce-i lovise îi sporea şi mai mult durerea; înţelepţii însă spuseseră că silmarilul le grăbise sfîrşitul, căci flacăra frumuseţii lui Lúthien, cît a purtat giuvaierul, fusese prea strălucitoare pentru tărîmurile muritoare.

S-a ridicat Dior în picioare şi l-a aninat pe Nauglamír în jurul gîtului; dintr-o dată a devenit cel mai chipeş dintre toţi copiii lumii din toate cele trei seminţii: a edainilor, a eldarilor şi a maiarilor din Tărîmul Binecuvîntat.

Iute s-a dus vestea printre elfii din Beleriand, risipiţi în patru zări, cum că Dior, moştenitorul lui Thingol, purta colanul Nauglamír şi, auzind aceasta, au spus:

– Un silmaril al lui Fëanor străluce iară în pădurile din Doriath.

Iar jurămîntul fiilor lui Fëanor s-a retrezit la viaţă. Căci atîta vreme cît purtase Lúthien Colanul Gnomilor, nici un elf nu îndrăznise s-o atace; dar acum, auzind despre renaşterea Doriathului şi despre trufia lui Dior, cei şapte s-au strîns

de pe unde-i purtaseră paşii şi au trimis soli la el să-i ceară ceea ce socoteau că era al lor.

Dior nu le-a dat nici un răspuns fiilor lui Fëanor; atunci Celegorm şi-a îmboldit fraţii să se pregătească pentru a ataca Doriathul. Au venit pe neaşteptate, în toiul iernii, şi s-au luptat cu Dior în Cele o Mie de Peşteri; astfel s-au răpus elfii între ei, pentru a doua oară. Au pierit acolo Celegorm, răpus de mîna lui Dior, şi Curufin, şi smeadul Caranthir; dar şi Dior a pierit, şi Nimloth, soaţa lui, iar cruzii servitori ai lui Celegorm le-au luat copiii şi i-au lăsat să piară de foame în codru. Maedhros s-a căit amarnic pentru fapta aceasta şi i-a căutat îndelung în pădurile Doriathului; dar căutarea s-a dovedit zadarnică, iar despre soarta lui Eluréd şi Elurín nici o poveste nu mai pomeneşte nimic.

Astfel a fost distrus Doriathul, fără a mai renaşte vreodată, iar fiii lui Fëanor n-au pus mîna pe ceea ce voiau; căci puţinii care au mai rămas din poporul Doriathului au fugit din calea lor şi, împreună cu ei, s-a aflat şi Elwing, fiica lui Dior. Au scăpat şi, purtînd cu ei silmarilul, au ajuns la timp la gurile Rîului Sirion, pe malul mării.

CAPITOLUL XXIII

Despre Tuor şi căderea Gondolinului

S-a povestit că Huor, fratele lui Húrin, căzuse în Bătălia Lacrimilor Făr' de Număr; în iarna acelui an, Rían, soaţa lui, a adus pe lume un prunc, în sălbăticia din Mithrim; i s-a dat numele de Tuor şi a fost luat în grijă de Annael, din neamul Elfilor Cenuşii, care încă mai trăia pe acele dealuri. Cînd Tuor a împlinit şaisprezece ani, elfii s-au gîndit să părăsească peşterile Androth, unde sălăşluiau ei, şi să se îndrepte în taină spre Limanurile Sirion, departe, la miazăzi; dar, înainte de a apuca să scape, au fost atacaţi de orci şi de Răsăriteni, iar Tuor a fost luat prizonier şi înrobit de Lorgan, mai-marele Răsăritenilor din Hithlum. Timp de trei ani a îndurat el robia, dar, la capătul acestor ani, a izbutit să fugă; s-a întors în peşterile Androth şi a trăit acolo de unul singur, pricinuindu-le atîtea pierderi Răsăritenilor, încît Lorgan a pus un preţ mare pe capul lui.

Dar, după ce Tuor a trăit timp de patru ani în singurătate şi ca proscris, Ulmo i-a strecurat în inimă dorinţa să

părăsească pămîntul străbunilor săi, căci îl alesese pe Tuor ca unealtă a planurilor sale. Astfel că Tuor a plecat încă o dată din peșterile Androth, a apucat-o spre apus, traversînd ținutul Dor-lómin, și a găsit Annon-in-Gelydh, Poarta Noldorilor, durată de poporul lui Turgon pe cînd trăiseră în Nevrast, cu multă vreme în urmă. Din spatele porții, un tunel întunecat ducea pe sub munți și ieșea în Cirith Ninniach, Crăpătura Curcubeului, prin care o apă vijelioasă curgea spre marea apuseană. Astfel s-a întîmplat că fuga lui Tuor din Hithlum a trecut nebăgată în seamă nici de oameni, nici de orci, iar Morgoth n-a avut cum afla de ea.

A ajuns Tuor în Nevrast și, privind el la Belegaer, Marea cea Mare, a prins pe dată drag de ea, iar foșnetul ei și aleanul de-a o străbate i-au stăruit de atunci în urechi și-n suflet și l-a cuprins un neastîmpăr ce l-a dus, în cele din urmă, în adîncurile regatelor lui Ulmo. A rămas să trăiască de unul singur în Nevrast; vara acelui an a trecut, iar căderea Nargothrondului se apropia; dar cînd a venit toamna, Tuor a zărit șapte lebede mari care zburau spre miazăzi și a înțeles că acesta era un semn al lucrurilor pe care le trecuse timp prea îndelungat cu vederea, așa că le-a urmat zborul de-a lungul țărmurilor mării. Astfel a ajuns el la sălile pustii ale Vinyamarului, sub Muntele Taras. A intrat și acolo a găsit scutul și cămașa lungă de zale, precum și sabia și coiful lăsate de mult de Turgon, la porunca lui Ulmo; s-a înveșmîntat Tuor cu ele și și-a încins sabia la brîu și a coborît pe țărm. Dar dinspre apus s-a stîrnit o furtună mare, din care s-a înălțat în toată măreția sa Ulmo, Domnul Apelor, și i-a vorbit lui Tuor care stătea pe țărm. L-a rugat Ulmo să părăsească acel loc și să găsească regatul ascuns al Gondolinului; i-a mai dat el lui Tuor o mantie cenușie, pentru a-l învălui în umbră și a-l feri astfel de ochii dușmanilor săi.

A doua zi de dimineață, după ce s-a potolit furtuna, Tuor a dat peste un elf, chiar lîngă zidurile Vinyamarului; era Voronwë, fiul lui Aranwë, din Gondolin, care se aflase pe

ultima corabie dintre cele trimise de Turgon în Apus. Cînd corabia s-a întors în sfîrșit de pe depărtările oceanului, a fost prinsă într-o furtună și scufundată nu departe de țărmurile Pămîntului de Mijloc. Dintre toți marinarii aflați pe ea, Ulmo l-a ales pe Voronwë și l-a aruncat pe uscat, în apropiere de Vinyamar; acum, aflînd de porunca ce-o primise Tuor de la Domnul Apelor, s-a minunat Voronwë și a primit să-l călăuzească spre poarta ascunsă a Gondolinului. Astfel că au pornit împreună din Vinyamar; dar Iarna Cruntă din acel an s-a abătut asupra lor dinspre miazănoapte, încît ei s-au rătăcit și au luat-o spre răsărit, pe la poalele Munților Umbrei.

Într-un tîrziu, au ajuns la Iazurile Ivrin și au privit îndurerați prăpădul pricinuit acolo de trecerea lui Glaurung Dragonul; dar cum stăteau ei așa și se uitau în jur, au văzut pe cineva trecînd în mare grabă spre miazănoapte; era un om înalt, înveșmîntat în negru și purtînd o sabie neagră. Nu știau cine era acesta și nici ce se petrecuse la miazăzi; iar cînd omul a trecut prin dreptul lor, ei nu au zis nimic.

În cele din urmă, prin puterea pe care le-a dat-o Ulmo, au ajuns la poarta ascunsă a Gondolinului, au străbătut tunelul pînă la poarta interioară și acolo străjerii i-au prins și i-au făcut prizonieri. I-au dus aceștia în sus, prin marea ravină Orfalch Echor, cea închisă cu șapte porți, pînă în fața lui Echtelion de la Fîntînă, străjerul marii porți de la capătul urcușului; acolo Tuor și-a scos mantia și, după zaua și armele ce și le pusese în Vinyamar, s-a văzut limpede că el era cu adevărat cel trimis de Ulmo. Și a privit Tuor în jos, la frumoasa vale Tumladen, așezată ca o nestemată verde între înălțimile împrejmuitoare; iar în zare, pe culmea stîncoasă Amon Gwareth, a văzut mărețul Gondolin, orașul cu șapte nume, ale cărui faimă și glorie sînt slăvite mai presus decît oricare altele în cîntecele din toate așezările elfilor din Meleagurile de Dincoace. La porunca lui Ecthelion au sunat trîmbițele pe turnurile porții cele mari, și glasul lor a răsunat printre culmile munților; din depărtare s-au auzit cu

limpezime trîmbițele răsunînd drept răspuns de pe zidurile albe ale orașului inundat de zorile trandafirii ce luminau cîmpia.

Iar fiul lui Huor a străbătut valea Tumladen, călare și a ajuns la poarta Gondolinului; a urcat scara largă a orașului și, în sfîrșit, s-a aflat în fața Turnului Regelui și a văzut copacii făuriți aidoma Copacilor din Valinor. Apoi i s-a înfățișat lui Turgon, fiul lui Fingolfin, Marele Rege al noldorilor; în dreapta Regelui ședea Maeglin, fiul surorii sale, iar la stînga sa Idril Celebrindal, fiica sa; și toți cei care au auzit vocea lui Tuor s-au minunat, nevenindu-le să creadă că era cu adevărat un om din seminția muritoare, căci vorbele sale erau vorbele Domnului Apelor, care îi veneau pe buze de la sine în acel ceas. L-a prevenit el pe Turgon că Blestemul lui Mandos avea să se împlinească foarte curînd, iar tot ceea ce făuriseră noldorii avea să piară; l-a rugat pe Rege să plece, să părăsească frumosul și preaputernicul oraș pe care-l durase și să coboare pe Sirion pînă la mare.

Multă vreme a cumpănit Turgon la sfatul lui Ulmo, venindu-i în minte ceea ce i se spusese în Vinyamar: „Dar tu să nu îndrăgești prea tare truda mîinilor tale și nici tăinuitele dorinți ale inimii tale, nu uita că adevărata nădejde a noldorilor tot la Apus se află și de pe Mare va veni". Între timp, Turgon devenise tare trufaș, iar Gondolinul era tot atît de frumos ca și Tirionul, așa cum și-l aminteau elfii; încă avea încredere Turgon în forța tainică și de neînvins a orașului, în ciuda prevestirilor venite de la un vala; iar după bătălia Nirnaeth Arnoediad, locuitorii acelui oraș nu mai voiau cu nici un chip să se amestece în pricinile dintre elfii și oamenii din lumea de afară și nici să înfrunte amenințările și primejdiile ca să se întoarcă în Apus. Închiși în spatele munților lor vrăjiți și lipsiți de poteci, nu îngăduiau nimănui să pătrundă pînă la ei, chiar dacă străinul s-ar fi refugiat acolo ca să scape de ura lui Morgoth; cît despre veștile din meleagurile de peste munți, acestea soseau cu întîrziere și trunchiate, iar locuitorii aproape că nu le luau în seamă. Iscoadele din Angband îi căutau zadarnic; iar locul lor de sălășluire era mai curînd un zvon despre o taină pe care nimeni n-o putea desluși. În sfaturile ținute de Rege, Maeglin avea numai vorbe de ocară despre Tuor, iar Regele părea să le dea ascultare, căci se potriveau cu ceea ce simțea el în inima sa; în cele din urmă, s-a împotrivit poveței lui Ulmo. Cu toate acestea, avertismentul venit de la acest vala i-a amintit de cuvintele spuse noldorilor care, în străvechime, părăsiseră țărmurile din Araman; și teama de trădare s-a deșteptat în sufletul lui Turgon. În acele vremuri de cumpănă a fost acoperită intrarea spre poarta tainică din Munții Încercuitori; iar de atunci nimeni n-a mai ieșit din Gondolin cu nici un fel de solie, fie de pace, fie de război, atîta vreme cît a mai dăinuit orașul. Veștile despre căderea fortăreței Nargothrond au fost aduse de Thorondor, Mai-Marele Vulturilor, și tot el le-a spus despre răpunerea lui Thingol și a moștenitorului său, Dior, și despre căderea în ruină a Doriathului; dar Turgon a rămas surd la orice vorbă despre nenorocirile din lumea de afară și s-a jurat să nu se alăture nicicînd vreunui fiu al lui Fëanor; iar poporului său i-a interzis să treacă de încercuirea munților.

Tuor a rămas în Gondolin, vrăjit de pacea și frumusețea locului și de înțelepciunea poporului. Puternic a devenit el și înțelept, învățînd cu repeziciune tot ce era de știut despre elfii surghiuniți. Iar inima lui Idril s-a aprins de dragoste pentru el și a lui pentru ea; ceea ce a ațîțat și mai aprig ura tainică a lui Maeglin, care nu-și dorea nimic mai mult decît s-o aibă pentru sine pe Idril, singura moștenitoare a Regelui din Gondolin. Dar Tuor se bucura de asemenea prețuire din partea Regelui, încît, în cei șapte ani cît a trăit acolo, Regele nu i-a refuzat nimic, nici măcar mîna fiicei sale; căci, chiar dacă nu dăduse ascultare poveței lui Ulmo, înțelesese că soarta noldorilor era legată de cel trimis de Ulmo; nu uitase el nici vorbele pe care i le spusese Huor înainte ca armia din Gondolin să plece de pe cîmpul unde se ducea bătălia Lacrimilor Făr' de Număr.

S-a făcut un ospăț mare și plin de bucurie, căci Tuor cîștigase inimile tuturor celor din oraș, fără doar pe cea a lui Maeglin și a puținilor care, în taină, îi țineau partea; și astfel s-a petrecut a doua unire între elfi și oameni.

În primăvara anului următor a venit pe lume în Gondolin Eärendil Cel-pe-jumătate-elf, fiul lui Tuor și al lui Idril Celebrindol; se împlineau atunci cinci sute trei ani de cînd sosiseră noldorii în Pămîntul de Mijloc. Frumos peste poate era Eärendil, chipul îi era scăldat de o lumină din ceruri venită, avînd el frumusețea și înțelepciunea eldarilor, și voinicia și temeritatea oamenilor din străvechime; sunetul mării îi susura în urechi și-i stăruia în inimă, ca și tatălui său.

Pe atunci, Gondolinul trăia vremuri de bucurie și pace; nimeni nu știa că meleagul în care se afla Regatul Ascuns fusese dat în vileag lui Morgoth de strigătele lui Húrin, atunci cînd, stînd el în sălbăticia de dincolo de Munții Încercuitori și negăsind nici o intrare, chemase disperat numele lui Turgon. Din acea zi, Morgoth se gîndise numai la acel ținut muntos, cuprins între Anach și izvoarele Sirionului, peste care slugile sale niciodată nu trecuseră; nici acum nu reușea vreo iscoadă ori creatură din Angband să ajungă acolo, din pricina vulturilor care stăteau de strajă, încît Morgoth nu-și putea împlini planurile sale ticăloase. Însă Idril Celebrindol era înțeleaptă și clarvăzătoare și inima ei îi spunea că avea să se întîmple ceva rău; presimțirile i-au învăluit mintea și sufletul ca un nor. Astfel că a pus să se facă un drum tainic ce trebuia să ducă din oraș pe sub cîmpie și să iasă mult dincolo de ziduri, la miazănoapte de Amon Gwareth; a avut grijă Idril ca despre această lucrare să știe cît mai puțini, astfel că la urechile lui Maeglin n-a ajuns nici măcar o șoaptă.

S-a întîmplat odată, pe vremea cînd Eärendil era încă prunc, ca Maeglin să dispară. După cum s-a mai spus, lui îi plăcea mai mult decît orice alt meșteșug să scotocească în adîncuri după metale; ajunsese mai-marele elfilor care trudeau în munți, departe de oraș, căutînd metalele ce le trebuia în fierării, atît în timp de pace, cît și în timp de război. Dar adeseori Maeglin mergea cu ortacii săi dincolo de împrejurimea munților, Regele neștiind că porunca lui era astfel nesocotită. Soarta a făcut ca Maeglin să cadă într-o bună zi în mîinile orcilor și să fie dus în Angband. El nu era nici slab de înger, nici sărac cu duhul, dar chinurile cu care l-au amenințat acolo l-au băgat în sperieți; astfel că s-a învoit ca, în locul vieții și libertății, să-i dezvăluie lui Morgoth locul unde se afla Gondolinul, căile care duceau acolo și cum putea fi atacat. Atît de mare i-a fost bucuria lui Morgoth, încît i-a promis lui Maeglin să-l facă stăpîn peste Gondolin, ca vasal al său, și să i-o dea pe Idril Celebrindal după ce orașul va fi fost cucerit; și, cu adevărat, pofta de-a o avea pe Idril și ura ce-o nutrea pentru Tuor i-au ușurat lui Maeglin trădarea, cea mai ticăloasă din întreaga istorie a Zilelor de Odinioară. Pînă una-alta, Morgoth l-a trimis înapoi în Gondolin, ca nu cumva cei de-acolo să bănuie că au fost vînduți; în plus, la momentul potrivit Maeglin urma să-i ajute dinăuntru pe atacatori. Iar Maeglin trăia mai departe la curtea regelui, cu fața numai zîmbet, dar cu inima ticăloșită, în vreme ce, în jurul lui Idril, întunericul se făcea tot mai adînc.

Eärendil tocmai împlinise șapte anișori cînd Morgoth, gata pregătit, i-a asmuțit asupra Gondolinului pe balrogi, pe orci și pe lupi; și cu ei erau dragonii din spița lui Glaurung, care se înmulțiseră și deveniseră și mai fioroși decît părintele lor. Oastea lui Morgoth a atacat dinspre munții de la miazănoapte, cei mai înalți și mai puțin păziți din această pricină, la ceas de noapte și la vreme de sărbătoare, cînd tot poporul din Gondolin urcase pe ziduri să aștepte răsăritul soarelui și să-și cînte cîntecele întru slava lui; căci a doua zi urma să se țină marea sărbătoare numită Porțile Verii. Numai că lumina roșie s-a înălțat deasupra munților de la miazănoapte, nu de la răsărit; și nimic nu a oprit năvala dușmanului pînă sub zidurile Gondolinului, astfel că orașul a fost asediat fără de

speranţă. Despre faptele de vitejie deznădăjduită ale căpeteniilor din nobilele case şi ale războinicilor lor, printre care s-a aflat şi Tuor, se povestesc multe în *Căderea Gondolinului*, unde se mai spune şi despre lupta lui Ethelion de la Fîntînă cu Gothmog, Mai-Marele balrogilor, chiar în curtea Regelui, în care unul l-a răpus pe celălalt, şi despre apărarea turnului lui Turgon de către curtenii săi, pînă cînd turnul s-a prăbuşit; cumplită i-a fost prăbuşirea, cum la fel de cumplită a fost şi pieirea lui Turgon sub ruinele sale.

Tuor a încercat s-o salveze pe Idril din calea jefuitorilor, dar Maeglin a ajuns la ea şi la Eärendil înaintea lui Tuor; atunci s-a încins o luptă între Tuor şi Maeglin, sus, pe ziduri, şi Tuor l-a aruncat pe Maeglin de pe zid, iar trupul acestuia de trei ori s-a lovit în cădere de abruptul stîncos al culmii Amon Gwareth, înainte să se prăbuşească în flăcările de dedesubt. Apoi Tuor şi Idril au strîns cîţi locuitori au mai găsit în toată tulburarea aceea grozavă pricinuită de pîrjolul ce cuprinsese oraşul şi i-au dus pe drumul tainic pregătit de Idril; despre acel drum căpeteniile din Angband nu ştiau nimic şi nici nu le trecea prin gînd că niscai fugari s-ar putea s-o apuce spre miazănoapte, unde se găseau munţii cei mai înalţi şi mai aproape de Angband. Fumul pîrjolului şi aburii minunatelor fîntîni ale Gondolinului ce secau sub flăcările scuipate de dragonii de la miazănoapte cuprindeau Valea Tumladen asemenea unor ceţuri cernite; dar au acoperit şi fuga lui Tuor şi a însoţitorilor săi, căci de la gura tunelului şi pînă la poalele munţilor mai aveau de străbătut o bucată bună de drum la loc deschis. Au izbutit să ajungă şi chiar să urce povîrnişurile, dincolo de orice speranţă, îndurînd chinuri şi suferinţe pe stîncile acelea prăpăstioase şi îngheţate, căci mulţi erau răniţi şi mai aveau printre ei femei şi copii.

Poteca îngustă şi şerpuitoare trebuia să treacă printr-o şa, Cirith Thoronath se numea, Crăpătura Vulturilor, aflată în umbra celor mai înalte piscuri; la dreapta, se ridica peretele unei prăpăstii, la stînga, se căsca un hău ameţitor. Pe acea

bîrnă fugarii nu puteau înainta decît în şir şi tocmai acolo au fost atacaţi de orci, căci Morgoth îşi pusese străji peste tot pe culmile încercuitoare; iar printre orci se afla şi un balrog. Crîncenă a fost acea încercare şi cu greu ar fi izbutit să scape, batăr că bălaiul Glorfindel, seniorul Casei Florii Galbene din Gondolin, s-a luptat cu vitejie, de n-ar fi venit Thorondor în ajutorul lor tocmai la timp.

Multe sînt cîntecele ce-au slăvit duelul dintre Glorfindel şi balrog pe un vîrf de stîncă în acel loc înalt; şi amîndoi s-au prăbuşit în abis, pierind. Dar vulturii s-au repezit ţipînd asupra orcilor şi i-au împins îndărăt şi toţi au fost răpuşi ori au căzut în prăpastie, încît zvonurile despre fuga celor din Gondolin au ajuns mult mai tîrziu la urechile lui Morgoth. Thorondor a scos leşul lui Glorfindel din abis, iar fugarii l-au îngropat sub un gorgan de pietre, lîngă potecă; pe gorgan a crescut apoi iarbă şi flori s-au deschis în acea goliciune stîncoasă, pînă cînd lumea toată s-a schimbat.

Astfel i-a călăuzit Tuor, fiul lui Huor, pe supravieţuitorii din Gondolin, peste munţi, şi, de acolo, în Valea Sirionului; fugind spre miazăzi, pe drumuri istovitoare şi presărate cu primejdii, au ajuns, în cele din urmă, la Nan-tathren, Meleagul Sălciilor, unde puterea lui Ulmo, care încă umplea undele marelui rîu, i-a învăluit pe fugari. Acolo s-au odihnit ei o vreme, ca să se tămăduiască de răni şi să uite de oboseală; numai durerea din suflete nu şi-o puteau ostoi. Au făcut acolo un praznic în amintirea Gondolinului şi a elfilor care-au pierit în luptă, fecioarele, soaţele, războinicii Regelui; iar pentru Glorfindel cel preaîndrăgit au cîntat multe cîntece sub sălciile din Nan-tathren, în acel sfîrşit de an. Apoi Tuor a făcut un cîntec pentru Eärendil, fiul său, în care vorbea despre venirea lui Ulmo, Domnul Apelor, pe ţărmurile din Nevrast, în vremuri de mult apuse; şi dorul de mare s-a stîrnit în inima lui şi în cea a fiului său. Au plecat atunci Idril şi Tuor din Nan-tathren şi au luat-o pe rîu la vale, spre miazăzi, pînă la mare; acolo şi-au făcut sălaş, la gurile Sirionului, şi cei care se aflau cu ei s-au

alăturat poporului lui Elwing, fiica lui Dior, care se refugiase în acel loc înaintea lor. Şi cînd s-a auzit în Balar despre căderea Gondolinului şi despre moartea lui Turgon, Ereinion Gil-galad, fiul lui Fingon, a fost numit Marele Rege al noldorilor din Pămîntul de Mijloc.

Dar Morgoth socotea că triumful său era deplin, păsîndu-i prea puţin de fiii lui Fëanor şi de jurămîntul lor care lui nu-i pricinuise nici un rău, ci întotdeauna se dovedise spre folosul lui; în ticăloşia gîndurilor sale negre, rîdea şi nu-i părea rău după silmarilul pierdut; socotea că nestemata aceea avea să şteargă de pe faţa Pămîntului de Mijloc şi ultimele rămăşiţe ale seminţiei eldarilor. Dacă avea cumva cunoştinţă de aşezarea de la gurile Sirionului, n-a dat prin nimic a se înţelege acest lucru; pesemne aştepta clipa prielnică şi ca jurămîntul şi minciuna să-şi desăvîrşească lucrătura. În ăst timp, lîngă Sirion şi mare, un nou popor al elfilor îşi sporea rîndurile, din vlăstarele Doriathului şi ale Gondolinului; din Balar li s-au alăturat marinarii lui Círdan şi de la ei au deprins să navigheze şi să-şi construiască singuri corăbii; au rămas să trăiască în apropierea coastelor Arvernien, sub umbra proteguitoare a mîinii lui Ulmo.

Se povesteşte că, la acea vreme, Ulmo a venit în Valinor, ieşind din adîncul apelor, şi le-a vorbit valarilor despre restriştea în care se găseau elfii; i-a rugat să-i ierte, să-i scape de puterea atotstăpînitoare a lui Morgoth şi să ia înapoi silmarilii, căci numai în ei mai înflorea lumina din Zilele Fericirii, cînd cei Doi Copaci încă străluceau în Valinor. Manwë a rămas de neînduplecat, dar despre ce simţea în inima sa cine poate şti? Înţelepţii zic şi acum că încă nu sosise clipa şi că numai un elf ori un om, dacă ar fi vorbit în numele celor două seminţii şi ar fi cerut iertare pentru greşelile lor şi îndurare pentru suferinţele lor, ar fi putut îndupleca vrerea Puterilor; cît despre legămîntul lui Fëanor, poate că nici Manwë nu l-ar fi putut dezlega pînă nu se împlinea cu totul şi pînă ce fiii lui Fëanor nu se lipseau de bunăvoie

de silmarilii pe care ţineau morţiş şi fără chibzuinţă să-i aibă pentru ei. Căci lumina ce strălucea în silmarili de valarii înşişi fusese făurită.

În acele zile, Tuor a simţit cum îi dă tîrcoale bătrîneţea, şi aleanul după afundurile Mării devenea tot mai aprig în inima lui. Astfel că şi-a construit o corabie mare, căreia i-a pus numele de Eärrámë, Aripa Mării; împreună cu Idril Celebrindal a pornit la scăpătatul soarelui spre Apus şi despre ei nici un cîntec ori poveste nu mai pomeneşte. Dar în vremurile de mai apoi, cineva tot a cîntat cum Tuor, singurul dintre oamenii muritori, a fost socotit drept unul din seminţia mai veche, asemenea noldorilor pe care atît i-a îndrăgit; iar soarta lui a fost despărţită de cea a oamenilor.

alăturat poporului lui Elwing, fiica lui Dior, care se refugiase în acel loc înaintea lor. Şi cînd s-a auzit în Balar despre căderea Gondolinului şi despre moartea lui Turgon, Ereinion Gil-galad, fiul lui Fingon, a fost numit Marele Rege al noldorilor din Pămîntul de Mijloc.

Dar Morgoth socotea că triumful său era deplin, păsîndu-i prea puţin de fiii lui Fëanor şi de jurămîntul lor care lui nu-i pricinuise nici un rău, ci întotdeauna se dovedise spre folosul lui; în ticăloşia gîndurilor sale negre, rîdea şi nu-i părea rău după silmarilul pierdut; socotea că nestemata aceea avea să şteargă de pe faţa Pămîntului de Mijloc şi ultimele rămăşiţe ale seminţiei eldarilor. Dacă avea cumva cunoştinţă de aşezarea de la gurile Sirionului, n-a dat prin nimic a se înţelege acest lucru; pesemne aştepta clipa prielnică şi ca jurămîntul şi minciuna să-şi desăvîrşească lucrătura. În ăst timp, lîngă Sirion şi mare, un nou popor al elfilor îşi sporea rîndurile, din vlăstarele Doriathului şi ale Gondolinului; din Balar li s-au alăturat marinarii lui Círdan şi de la ei au deprins să navigheze şi să-şi construiască singuri corăbii; au rămas să trăiască în apropierea coastelor Arvernien, sub umbra proteguitoare a mîinii lui Ulmo.

Se povesteşte că, la acea vreme, Ulmo a venit în Valinor, ieşind din adîncul apelor, şi le-a vorbit valarilor despre restriştea în care se găseau elfii; i-a rugat să-i ierte, să-i scape de puterea atotstăpînitoare a lui Morgoth şi să ia înapoi silmarilii, căci numai în ei mai înflorea lumina din Zilele Fericirii, cînd cei Doi Copaci încă străluceau în Valinor. Manwë a rămas de neînduplecat, dar despre ce simţea în inima sa cine poate şti? Înţelepţii zic şi acum că încă nu sosise clipa şi că numai un elf ori un om, dacă ar fi vorbit în numele celor două seminţii şi ar fi cerut iertare pentru greşelile lor şi îndurare pentru suferinţele lor, ar fi putut îndupleca vrerea Puterilor; cît despre legămîntul lui Fëanor, poate că nici Manwë nu l-ar fi putut dezlega pînă nu se împlinea cu totul şi pînă ce fiii lui Fëanor nu se lipseau de bunăvoie

de silmarilii pe care ţineau morţiş şi fără chibzuinţă să-i aibă pentru ei. Căci lumina ce strălucea în silmarili de valarii înşişi fusese făurită.

În acele zile, Tuor a simţit cum îi dă tîrcoale bătrîneţea, şi aleanul după afundurile Mării devenea tot mai aprig în inima lui. Astfel că şi-a construit o corabie mare, căreia i-a pus numele de Eärrámë, Aripa Mării; împreună cu Idril Celebrindal a pornit la scăpătatul soarelui spre Apus şi despre ei nici un cîntec ori poveste nu mai pomeneşte. Dar în vremurile de mai apoi, cineva tot a cîntat cum Tuor, singurul dintre oamenii muritori, a fost socotit drept unul din seminţia mai veche, asemenea noldorilor pe care atît i-a îndrăgit; iar soarta lui a fost despărţită de cea a oamenilor.

CAPITOLUL XXIV

Despre călătoria lui Eärendil şi Războiul Mîniei

Agerul Eärendil era pe-atunci seniorul poporului ce trăia aproape de gurile Sirionului; drept soaţă a luat-o pe frumoasa Elwing care i-a dăruit doi fii, pe Elrond şi pe Elros, numiţi Cei-pe-jumătate-elfi. Eärendil însă n-avea astîmpăr; şi nici călătoriile sale pe mare, de-a lungul coastelor Meleagurilor de Dincoace, nu-i alinau înfrigurarea. Două dorinţe avea în inima sa, care se împleteau într-una singură: dorul după Marea cea Mare; se gîndea să pornească pe cărările ei, în căutarea lui Tuor şi a lui Idril care nu se întorseseră; şi se gîndea că poate va găsi ultimul ţărm şi, înainte de a muri, le va duce valarilor din Apus solia elfilor şi a oamenilor, care să le înmoaie inimile pentru suferinţele Pămîntului de Mijloc.

Eärendil se împrietenise iute cu Círdan, Făuritorul de Corăbii, care vieţuia pe Insula Balar împreună cu cei ce mai rămăseseră din poporul său, scăpînd din atacul asupra Limanurilor Brithombar şi Eglarest. Cu ajutorul lui Círdan, Eärendil

a construit-o pe Vingilot, Floare-de-spumă, cea mai frumoasă corabie din cîte sînt pomenite în cîntece; de aur îi erau vîslele şi albă lemnăria, tăiată din pădurea de mesteacăn Nimbrethil, iar pînzele îi erau asemenea lunii argintate. În *Balada lui Eärendil* multe sînt cîntate despre peripeţiile sale în adîncuri, pe pămînturi neumblate şi pe multe mări şi insule; dar Elwing nu-l însoţea, ci stătea cufundată în tristeţe la gurile Sirionului.

Eärendil nu a dat de urma lui Tuor sau a lui Idril şi nici nu a ajuns vreodată, în acea călătorie a sa, pe ţărmurile Valinorului, căci i-au stat împotrivă umbrele şi vrăjile, l-au împins vînturile duşmănoase, pînă cînd, ars de dorul după Elwing, a apucat-o spre casă, spre coasta Beleriandului. Inima îi spunea să se grăbească, cuprinsă dintr-o dată de o teamă coborîtă din vise; iar vînturile care înainte îl împinseseră dintr-o parte în alta păreau acum să nu-l mai poarte tot atît de repede pe cît îşi dorea el.

Cînd Maedhros a prins de veste că Elwing încă trăia la gurile Sirionului şi avea în stăpînire silmarilul, nu s-a grăbit să pornească spre ea, căci nu putea uita ceea ce se întîmplase în Doriath şi pentru care îi părea rău. Dar, cu vremea, gîndul că jurămîntul lor rămăsese neîmplinit a început din nou să-i chinuie pe el şi pe fraţii săi; adunîndu-se de pe drumurile pe care hălăduiseră în vînătorile lor, au trimis soli la Limanuri, cu vorbe de prietenie, dar şi cerînd să le fie dat fără zăbavă ceea ce era al lor. Elwing şi poporul de la gurile Sirionului nu au vrut să dea giuvaierul dobîndit de Beren şi purtat de Lúthein şi din pricina căruia fusese răpus chipeşul Dior; şi cu atît mai puţin cîtă vreme Eärendil, seniorul lor, era plecat pe mare, căci li se părea lor că în silmarilul acela stăteau tămăduirea şi binecuvîntarea ce pogorîseră peste casele şi corăbiile lor. Şi astfel s-a pornit ultima şi cea mai sîngeroasă răpunere a elfilor de către elfi; a fost a treia şi cea mai crudă ticăloşie săvîrşită de legămîntul blestemat.

Fiii lui Fëanor – cei care mai trăiau dintre ei – i-au atacat pe fugarii din Gondolin şi pe supravieţuitorii din Doriath şi

i-au nimicit. În acea bătălie, unii dintre atacatori s-au ținut deoparte, cîțiva s-au răsculat și au fost uciși pentru că au ajutat-o pe Elwing împotriva propriilor lor căpetenii (într-atît de mare erau supărarea și tulburarea în sufletele eldarilor în acele vremuri); pînă la urmă, victorioși au ieșit Maedhros și Maglor, chiar dacă rămăseseră singurii în viață dintre fiii lui Fëanor, Amrod și Amras fiind amîndoi răpuși. Prea tîrziu au sosit corăbiile lui Círdan și Gil-galad, Marele Rege, în ajutorul elfilor din Sirion; Elwing dispăruse, la fel și fiii ei. Puținii care n-au pierit în atac i s-au alăturat lui Gil-galad și l-au urmat în Balar; ei au povestit cum Elros și Elrond fuseseră luați prizonieri, dar Elwing, purtînd silmarilul la piept, se azvîrlise în mare.

Maedhros și Maglor n-au izbutit, prin urmare, să pună mîna pe giuvaier; totuși, silmarilul nu s-a pierdut. Căci Ulmo a scos-o pe Elwing dintre valuri și i-a dat înfățișarea unei păsări albe și mari, pe al cărei piept lucea asemenea unei stele silmarilul, în timp ce Elwing zbura peste ape ca să-l caute pe iubitul ei, pe Eärendil. La ceas de noapte, pe cînd se afla la cîrma corăbiei sale, acesta a văzut-o îndreptîndu-se spre el, ca un nor alb ce se mișca iute sub lumina lunii, asemenea unei stele urmînd un drum ciudat sau ca o flacără palidă purtată pe aripi de furtună. Cîntecele spun că ar fi căzut din văzduh pe puntea corăbiei Vingilot, fără simțire, aproape moartă din pricina iuțelii cu care zburase, iar Eärendil a ridicat-o la pieptul său; dar, a doua zi dimineața, ochii săi uimiți au văzut că o ținea în brațe lîngă el pe soața sa, arătînd așa cum o știa el, cu părul răsfirat peste chipul ei, cufundată în somn.

Mare a fost durerea lui Eärendil și a lui Elwing din pricina pustiirii limanurilor de la gurile Sirionului și din pricină că fiii lor căzuseră în mîinile dușmanilor și tare se temeau să nu fie și ei omorîți. Dar lui Maglor i se făcuse milă de Elros și de Elrond, așa că le cruțase viața și, cu timpul, i-a îndrăgit pe flăcăi și ei pe el – o dragoste greu de închipuit; numai povara cumplitului legămînt îngreuna și îmbolnăvea inima lui Maglor.

Eärendil nu mai vedea de-acum nici o nădejde pe meleagurile Pămîntului de Mijloc, încît a întors cîrma și nu s-a mai dus acasă, ci a încercat să ajungă încă o dată în Valinor, avînd-o pe Elwing alături. Mai tot timpul stătea Eärendil la prova lui Vingilot. Silmarilul și-l legase deasupra sprîncenei; cu cît înaintau spre Apus, cu atît strălucirea nestematei sporea. Înțelepții spun că mulțumită puterii ce-o avea acel giuvaier sfînt au ajuns ei, într-un tîrziu, pe ape nicicînd cunoscute de alte corăbii, fără doar de ale telerilor; au ajuns la Insulele Fermecate și au scăpat de farmecele lor; au ajuns în Mările Neguroase și au trecut de neguri și-au văzut Tol Eressëa, Insula Singuratică, dar n-au zăbovit acolo; în cele din urmă, au aruncat ancora în Golful Eldamar, iar telerii au văzut corabia aceea venind de la Răsărit și tare s-au mai minunat, căci de la mare depărtare au privit ei la lumina silmarilului, glorioasă și strălucitoare. Apoi Eärendil, primul între toți oamenii în viață, a coborît pe țărmurile nepieritoare și acolo le-a vorbit lui Elwing și celor care se aflau cu el, trei marinari ce-i fuseseră alături pe toate mările pe care le străbătuse: Falathar, Erellont și Aerandir se numeau ei. Și astfel le-a spus Eärendil:

– Nimeni în afară de mine nu va pune piciorul aici, pentru a nu stîrni mînia valarilor. Primejdia aceasta singur o voi înfrunta, de dragul celor Două Seminții.

– Drumurile noastre s-ar despărți atunci pentru totdeauna; ci voi înfrunta alături de tine pericolele ce te pasc.

Astfel a grăit Elwing și a sărit în spuma albă, fugind către el; nu s-a bucurat Eärendil, căci se temea de mînia Stăpînilor Apusului împotriva oricui din Pămîntul de Mijloc care îndrăznea să treacă hotarul Amanului. Totuși, și-au luat amîndoi rămas-bun de la tovarășii lor de călătorie și cu aceasta s-au despărțit de ei pentru totdeauna.

Apoi Eärendil i-a spus lui Elwing:

– Așteaptă-mă aici; numai unul singur poate duce solia, iar soarta aceasta mie mi-a fost scrisă.

A pornit de unul singur spre interiorul uscatului şi a ajuns în trecătoarea Calacirya, care i s-a părut pustie şi tăcută; căci, aşa cum ajunseseră cu evuri în urmă Morgoth şi Ungoliath, şi Eärendil se nimerise la vreme de sărbătoare, astfel că poporul elfilor se strînsese cu mic cu mare fie în Valimar, fie în casele lui Manwë, sus, pe Taniquetil; puţini rămăseseră să străjuiască zidurile Tirionului.

Iar dintre aceştia cîţiva care l-au văzut de la depărtare şi au zărit şi marea lumină ce-o purta cu el s-au dus în grabă în Valimar. Între timp, Eärendil a urcat pe Túna, dealul înierbat, dar acolo nu era nici ţipenie; a intrat pe străzile Tirionului, dar şi acestea erau pustii; i s-a îngreunat inima, temîndu-se că vreun rău pătrunsese în Tărîmul Binecuvîntat. A mers pe uliţele pustii ale Tirionului şi colbul de pe veşmintele şi încălţările sale era colb diamantin, încît Eärendil sclipea şi strălucea în timp ce urca lungile trepte albe. A strigat cu voce tare în multe graiuri, ale elfilor şi oamenilor, dar nu era nimeni acolo să-i răspundă. Aşa că, într-un tîrziu, Eärendil a pornit-o înapoi, spre mare; dar tocmai cînd ajunsese pe drumul ce-l ducea spre ţărm, cineva s-a ivit sus, pe deal, şi a strigat după el cu voce răsunătoare, spunînd:

– Slavă, Eärendil, dintre marinari cel mai vestit, cel căutat care soseşte la ceas neaşteptat, cel mult dorit ce vine cînd a pierit orice speranţă! Slavă ţie, Eärendil, purtător al luminii dinaintea Soarelui şi a Lunii! Splendoarea Copiilor Pămîntului, stea în întunecime, giuvaier în apus, strălucitor în dimineaţă!

Vocea aceea era a lui Eönwë, pristavul lui Manwë, care venea din Valimar ca să-l cheme pe Eärendil în faţa Preaputernicilor Ardei. S-a dus Eärendil în Valinor şi a pătruns în sălile cele mari din Valimar şi de atunci nicicînd n-a mai pus piciorul pe pămînturile oamenilor. Apoi valarii au ţinut sfat împreună şi l-au chemat şi pe Ulmo din adîncurile mării; iar Eärendil a stat dinaintea lor şi le-a spus ceea ce avea de spus din partea Celor Două Seminţii. Iertare a cerut

pentru noldori şi îndurare pentru marile lor suferinţe şi milă pentru oameni şi elfi, şi sprijin la restrişte. Rugămintea i-a fost ascultată şi împlinită.

Elfii povestesc că, după plecarea lui Eärendil, ca s-o caute pe Elwing, soaţa lui, Mandos a vorbit despre soarta lui. Şi a spus:

– E dat oamenilor muritori să păşească pe meleagurile nepieritoare şi totuşi să rămînă în viaţă?

Dar Ulmo i-a răspuns:

– Pentru aceasta s-a născut el pe lume. Ci să-mi spui tu mie acum: este el, Eärendil, fiul lui Tuor din spiţa lui Hador, ori fiul lui Idril, fiica lui Turgon, din Casa lui Finwë elful?

Mandos nu s-a lăsat înduplecat, ci a spus:

– Nici noldorilor, care au plecat cu voia lor în surghiun, nu le este îngăduit a se întoarce aici.

Dar după ce totul a fost spus, Manwë a cumpănit şi a zis:

– În acest ceas îmi este dată puterea de a hotărî soarta. Primejdia pe care a înfruntat-o din iubire pentru Cele Două Seminţii nu se va întoarce împotriva lui Eärendil, nici asupra soaţei sale, Elwing, care s-a încumetat la aceasta din iubire pentru el; ci ei nu vor mai umbla niciodată printre elfi ori oameni pe Pămînturile de Afară. Iată ce soartă le hărăzesc: lui Eärendil şi lui Elwing şi fiilor lor li se va îngădui ca fiecare să-şi aleagă singur de care seminţie să-şi lege ursita şi care seminţie să-l judece după legea ei.

Cum Eärendil plecase de mult şi nu se mai întorcea, Elwing a început să se simtă singură şi să-i fie frică; şi rătăcind ea de-a lungul ţărmului, a ajuns aproape de Alqualondë, unde se aflau corăbiile telerine. Telerii au primit-o cu braţele deschise şi i-au ascultat poveştile despre Doriath şi Gondolin şi despre nenorocirile ce se abătuseră asupra Beleriandului, şi tare s-au mai mirat şi s-au întristat. Iar Eärendil întorcîndu-se a găsit-o la Limanul Lebedelor. Dar n-a trecut mult şi amîndoi au primit de veste să se ducă în Valimar; acolo li s-a spus ce soartă le hărăzise Regele mai Bătrîn.

Atunci Eärendil i-a zis lui Elwing:

– Alege tu, căci mie mi s-a făcut lehamite de lume.

Elwing a ales atunci să fie judecată de Întîii Născuți ai lui Ilúvatar, iar asta din cauza lui Lúthien; de dragul ei, Eärendil a ales întocmai, cu toate că în inima lui se simțea mai apropiat de seminția oamenilor și de poporul tatălui său. Apoi, la rugămintea valarilor, Eönwë a coborît pe țărmul Amanului, unde încă se mai găseau tovarășii de călătorie ai lui Eärendil, așteptînd vești; a luat Eönwë o corabie și cei trei marinari au fost puși înăuntru, iar valarii i-au dus în Răsărit, cu pînzele umflate de vînt. Pe Vingilot însă au luat-o și, după ce au sfințit-o, au purtat-o prin Valinor pînă la cea mai îndepărtată margine a lumii; acolo a trecut pe sub Poarta Nopții și apoi a fost ridicată în oceanele cerurilor. Frumoasă și măiastră fusese făcută corabia, iar acum era plină cu o flacără tremurătoare, pură și strălucitoare; Eärendil Marinarul stătea la cîrmă, strălucind de praful nestematelor elfilor, iar silmarilul era legat deasupra sprîncenei sale. Departe a călătorit el cu acea corabie, pînă în nimicniciile lipsite de stele; dar cel mai adesea era zărit diminețile și serile, licărind în răsăritul ori în apusul soarelui, atunci cînd se întorcea în Valinor din călătoriile de dincolo de marginile lumii.

În acele drumuri Elwing nu mergea cu el, pentru că n-ar fi putut îndura frigul și nimicniciile nestrăbătute de poteci; ea îndrăgea pămîntul și vînturile dulci ce adie pe mări și peste munți. Astfel că pentru ea a fost durat un turn la miazănoapte, la hotarul cu Mările Despărțitoare; acolo se strîngeau, din cînd în cînd, toate zburătoarele mării. Se povestește că Elwing a învățat graiurile păsărilor, a căror formă ea însăși, luase odată, iar ele au deprins-o cu puterea de a zbura; aripile ei erau albe și cenușii ca argintul. Uneori, cînd Eärendil se întorcea și se apropia de Arda, ea zbura în întîmpinarea lui, așa cum făcuse cu mult timp în urmă, cînd fusese salvată din mare. Atunci elfii care trăiau în Insula Singuratică și puteau vedea pînă departe o zăreau pe Elwing asemenea unei păsări

albe, strălucitoare, vîrstate cu purpuriu în apusul soarelui, care se avînta cu bucurie să întîmpine venirea corăbiei Vingilot în tărie.

Cînd Vingilot a pornit întîiași dată pe mările bolții, s-a înălțat fără a fi așteptată de cineva, strălucitoare și luminoasă; iar locuitorii din Pămîntul de Mijloc au zărit-o de la mare depărtare și s-au minunat; au luat-o drept un semn, dîndu-i numele de Gil-Estel, Steaua Speranței. Cînd această stea nouă a fost zărită seara, Maedhros i-a vorbit lui Maglor, fratele său, spunînd:

– N-o fi acela un silmaril care lucește acum la Apus?

– Dacă este cu adevărat silmarilul pe care l-am văzut aruncat în mare, iar acum se înalță prin puterea valarilor, să ne bucurăm atunci, a zis Maglor, căci gloria sa este de mulți văzută și totuși ferită de orice rău.

Au privit în sus elfii și n-au mai deznădăjduit: numai pe Morgoth a început să-l roadă îndoiala.

Dar, din cît se povestește, Morgoth nu se aștepta să fie atacat dinspre Apus; într-atît era de trufaș, încît nu se gîndea nici o clipă că ar mai cuteza careva să pornească război împotriva lui. Pe lîngă asta, socotea că-i înstrăinase pentru totdeauna pe noldori de Stăpînii Apusului și că aceștia, trăind în mulțumire și fericire pe meleagul lor, nu vor mai lua seamă la regatul lui din lumea de afară; căci celui fără de milă faptele milostive îi sînt străine și de neînchipuit. Iată însă că armia valarilor se pregătea de luptă; sub stindardele lor albe mărșăluiau vanyarii, poporul lui Ingwë, și acei noldori care nu părăsiseră niciodată Valinorul, în frunte cu Finarfin, fiul lui Finwë. Puțini teleri se arătau doritori să plece la război, amintindu-și de măcelul de la Limanul Lebedelor și de cum le fuseseră furate corăbiile; dar au dat ascultare rugăminții lui Elwing, care era fiica lui Dior Eluchíl și se trăgea din neamul lor, astfel că au trimis destui marinari să conducă corăbiile ce purtau armia din Valinor peste mare, spre răsărit. Dar nu au coborît pe uscat și nici unul nu a pășit pe Meleagurile de Dincoace.

Despre înaintarea armiei valarilor spre ţinuturile de miazănoapte ale Pămîntului de Mijloc puţine ne spun poveştile; căci printre ei nu s-a aflat nici unul dintre elfii care au sălăşluit şi au suferit în Meleagurile de Dincoace şi care au scris istoriile acelor vremi, ce sînt cunoscute şi în ziua de azi; despre cele întîmplate au aflat ei mult mai tîrziu, de la rubedeniile din Aman. Dar, în cele din urmă, puterea din Valinor a venit din Apus şi chemarea trîmbiţelor lui Eönwë a umplut văzduhul; Beleriandul se aprinsese de strălucirea armelor lor, căci armia valarilor se înfăţişa în forme atît de noi, de frumoase şi de înfricoşătoare totodată, încît munţii înşişi se cutremurau sub picioarele lor.

Ciocnirea dintre armia Apusului şi cea de la Miazănoapte este numită Marea Bătălie şi Războiul Mîniei. Ieşise la luptă întreaga oaste a Tronului lui Morgoth, care sporise dincolo de orice închipuire, încît nu mai încăpea în pustiul Anfauglith; întregul ţinut de la Miazănoapte era pe picior de război.

Dar nu i-a folosit la nimic. Balrogii au fost nimiciţi, în afară de cîţiva care au scăpat cu fuga şi s-au pitit în peşteri neştiute, la rădăcina pămîntului; legiunile fără număr ale orcilor au pierit precum paiele-n foc sau au fost măturate asemenea frunzelor dinaintea unui vînt fierbinte. Prea puţini au mai rămas, timp de mulţi ani de atunci încolo, să chinuie lumea. Iar cei care mai trăiau din cele trei Case ale Prietenilor Elfilor, Străbunii Oamenilor – puţini şi aceştia – au luptat de partea valarilor; au fost răzbunaţi în acele zile Baragund şi Barahir, Galdor şi Gundor, Huor şi Húrin şi mulţi alţii dintre seniorii lor. Dar o mare parte dintre fiii oamenilor, fie din poporul lui Uldor, fie alţii nou-veniţi de la răsărit, s-au dat cu Duşmanul, şi elfii nu uită acest lucru.

Văzînd că oştirile sale au fost înfrînte şi puterea lui spulberată, Morgoth s-a înspăimîntat, neîndrăznind să iasă la luptă el însuşi. Ci a trimis asupra duşmanilor săi ultimul atac disperat pe care-l pregătise: din străfundurile Angbandului au ieşit dragonii înaripaţi, care nu fuseseră văzuţi niciodată pînă

atunci; atît de neaşteptat şi devastator a fost atacul acelor zburătoare înfricoşătoare, încît armia valarilor s-a retras din faţa tunetelor şi fulgerelor şi furtunii de foc dezlănţuite de ele.

Atunci a apărut Eárendil, lucind cu o lumină albă, iar în jurul corăbiei Vingilot se strînseseră toate marile păsări ale cerului, avîndu-l drept căpetenie pe Thorondor. Ziua întreagă a ţinut bătălia în văzduh şi toată noaptea aceea de nelinişte şi îndoieli. Înainte să răsară soarele, Eárendil l-a ucis pe Ancalagon cel Negru, cel mai puternic din oastea dragonilor, şi l-a aruncat din cer; s-a prăbuşit dragonul peste turnurile Thangorodrim şi acestea s-au frînt sub stîrvul lui. Apoi a răsărit soarele şi armia valarilor a prins din nou puteri, nimicindu-i aproape pe toţi dragonii; toate văgăunile şi adîncurile lui Morgoth au fost sfărîmate şi descoperite, iar armia valarilor a coborît în străfundurile pămîntului. Acolo au dat peste Morgoth, încolţit, dar neînfrînt. A fugit în afundul minelor sale şi de acolo a cerut să se facă pace şi să i se arate îngăduinţă, dar, deodată, a simţit cum îi zboară picioarele de sub el şi cum cade cu faţa la pămînt. A fost legat cu lanţul Angainor, pe care-l mai îndurase o dată, iar coroana de fier i-au făcut-o guler, îndoindu-i capul pînă la genunchi. Cei doi silmarili care-i rămăseseră lui Morgoth i-au fost scoşi din coroană, iar nestematele au scăpărat neîntinate sub cerul liber şi i-au fost date spre păstrare lui Eönwë care le-a apărat cu străşnicie.

Astfel s-a pus capăt puterii din Angband, la miazănoapte, şi regatul ticălos a fost făcut una cu pămîntul; din temniţele adînci au ieşit sclavi nenumăraţi ce nu mai speraseră să vadă lumina zilei, iar acum priveau la o lume schimbată. Căci atît de cumplită era furia duşmanilor lui Morgoth, încît toate meleagurile de la miazănoapte au fost fărîmiţate şi marea a năvălit urlînd prin hăurile căscate, iar pămîntul s-a răscolit cu zgomot mare; rîurile au pierit ori şi-au găsit matci noi, văile s-au ridicat, dealurile s-au surpat şi Sirionul a dispărut.

Atunci Eönwë, ca pristav al Regelui mai Bătrîn, i-a chemat pe elfi în Beleriand, pentru a le spune să părăsească Pămîntul de Mijloc. Maedhros şi Maglor n-au vrut să se supună, ci s-au pregătit, de-acum cu istovire şi lehamite, să facă o încercare disperată de a-şi împlini legămîntul. Şi, de n-ar fi fost opriţi, ar fi pornit război spre a-şi lua silmarilii, chiar şi împotriva armiei învingătoare a Valinorului, chiar şi dacă s-ar fi războit singuri cu o lume întreagă. Astfel că au trimis un sol la Eönwë, cerîndu-i prin acesta să le dea acele giuvaieruri pe care le făurise în străvechime tatăl lor, Fëanor, şi pe care Morgoth le furase de la el.

Dar Eönwë i-a răspuns solului că nu mai aveau nici un drept asupra lucrului făcut de tatăl lor, drept pe care fiii lui Fëanor îl avuseseră, dar îl pierduseră acum din pricina multelor şi sîngeroaselor lor fărădelegi, din pricină că se lăsaseră orbiţi de legămînt, dar mai ales din pricină că-l uciseseră pe Dior şi atacaseră Limanurile. Lumina silmarililor avea de-acum să fie dusă în Apus, de unde şi venise la începuturile ei; cît despre Maedhros şi Maglor, ei trebuiau să se întoarcă în Valinor şi acolo să se supună judecăţii valarilor şi doar dacă ei hotărau astfel, avea el, Eönwë, să le dea silmarilii din grija lui. Maglor a vrut cu adevărat să se supună poruncii, căci inima îi era grea de amărăciune, astfel că a zis:

– Legămîntul nu spune să nu aşteptăm clipa prielnică şi poate că în Valinor totul va fi iertat şi dat uitării şi noi vom căpăta ce ni se cuvine, în pace şi înţelegere.

Dar Maedhros a răspuns că, dacă se întorceau în Aman şi valarii nu se arătau îngăduitori cu ei, atunci ei tot ar fi fost legaţi de jurămîntul acela care, însă, nu s-ar mai împlini în veci. Şi a mai zis el:

– Cine ne poate spune spre ce soartă îngrozitoare ne vom îndrepta dacă nu ne supunem Puterilor în propria lor ţară sau ne hotărîm să pornim cu război chiar în regatul lor sfînt?

Maglor însă i-a ţinut piept:

– Dacă Manwë şi Varda nu lasă să se împlinească un jurămînt la care ei înşişi au fost martori, nu înseamnă că sîntem dezlegaţi de el?

– Dar cum să ajungă vocile noastre la Ilúvatar, dincolo de Cercurile Lumii? Pe Ilúvatar am jurat în nebunia noastră şi-am invocat Întunericul Etern asupra noastră dacă nu ne ţinem de cuvînt. Cine ne va elibera?

– Dacă nimeni nu ne poate dezlega, a zis Maglor, atunci fie soarta noastră Întunericul Etern, fie că ne încălcăm sau ne împlinim legămîntul; dar încălcîndu-l, mai puţin rău vom face.

Pînă la urmă însă tot cum a vrut Maedhros a rămas şi s-au sfătuit ei ce să facă să poată pune mîna pe silmarili. Ascunzîndu-şi adevărata înfăţişare, au venit pe timp de noapte în tabăra lui Eönwë şi s-au furişat unde erau ţinute sub pază nestematele; i-au răpus pe străjeri şi le-au luat. În acea clipă, toată tabăra a fost în picioare şi s-a repezit asupra lor; ei erau pregătiţi să moară, dar şi să se apere pînă la ultima suflare. Eönwë nu a îngăduit ca fiii lui Fëanor să fie ucişi, i-a lăsat să plece fără luptă, iar ei au fugit cît au putut de departe. Fiecare luase cîte un silmaril cu sine. Şi au spus ei:

– Cum unul este ca şi pierdut pentru noi, rămîn doar doi, iar noi tot doi am rămas dintre toţi fraţii: este limpede că soarta a vrut ca noi să împărţim moştenirea rămasă de la tatăl nostru.

Numai că silmarilul i-a ars lui Maedhros mîna atît de tare, încît el nu a putut îndura durerea; înţelegea acum că Eönwë avusese dreptate în ceea ce spusese şi că el nu mai avea nici un drept asupra nestematei, iar legămîntul nu-şi mai avea rostul. Chinuit de durere şi cuprins de deznădejde, s-a aruncat într-un hău plin de foc şi astfel şi-a găsit sfîrşitul; iar silmarilul ce-l ţinuse în mînă a fost înghiţit de măruntaiele Pămîntului.

Se povesteşte că nici Maglor n-a putut îndura durerea cu care-l chinuia silmarilul; în cele din urmă, l-a azvîrlit în mare,

iar el a rătăcit de atunci pe țărmuri, cîntîndu-și valurilor suferința și aleanul. Căci Maglor era vestit printre barzii din străvechime, întrecut fiind doar de Daeron din Doriath; de întors însă nu s-a mai întors nicicînd printre elfi. Și astfel s-a întîmplat ca silmarilii să-și găsească sălașurile veșnice: unul în înaltul cerului, altul în focurile din inima lumii, iar al treilea în apele adînci.

În acele zile, pe țărmurile Mării Apusene a fost fierbere mare, căci se construiau multe corăbii; și-n ele eldarii au pornit spre Apus pentru a nu se mai întoarce nicicînd pe meleagurile lacrimilor și războiului. Vanyarii s-au întors sub stindardele lor albe și au fost purtați în triumf în Valinor; dar bucuria victoriei le era adumbrită din pricină că se întorceau fără silmarilii din coroana lui Morgoth și știau că nestematele nu mai puteau fi găsite ori reunite pînă cînd lumea nu va fi fost desfăcută în bucăți și refăurită.

După ce s-au întors în Apus, elfii din Beleriand au trăit pe Tol Eressëa, Insula Singuratică, ce se deschidea și spre apus și spre răsărit; prin urmare, puteau să ajungă oricînd în Valinor. Au fost primiți din nou cu dragoste de către Manwë și cu iertăciune de către valari. Iar telerii i-au iertat pentru vechea durere ce le-o pricinuiseră și blestemul a fost curmat.

Dar nu toți eldaliënii s-au arătat dornici să părăsească Meleagurile de Dincoace, unde pătimiseră și trăiseră atîta amar de vreme; unii au rămas evuri lungi pe Pămîntul de Mijloc. Printre aceștia a fost Círdan, Făuritorul de Corăbii, și Celeborn din Doriath, dimpreună cu soața lui, Galadriel, singura dintre cei care-i călăuziseră pe noldori în surghiunul lor în Beleriand. Mai viețuia pe Pămîntul de Mijloc Gil-galad, Marele Rege, și, dimpreună cu el, Elrond Cel-pe-jumătate-elf care alesese, după cum i se îngăduise, să se numere printre eldari; Elros, fratele său, a dorit în schimb să trăiască alături de oameni. Din acești frați – și numai din ei – s-a păstrat în vinele oamenilor sîngele Întîilor Născuți și o fărîmă din spiritele divine

ce-au fost înainte de a fi Arda; căci ei erau fiii lui Elwing, fiica lui Dior, fiul lui Lúthien, odraslă a lui Thingol și Melian, iar Eärendil, tatăl lor, era fiul lui Idril Celebrindal, fiica lui Turgon din Gondolin.

Pe Morgoth l-au azvîrlit valarii prin Poarta Nopții dincolo de zidurile Lumii, în Nimicnicia Fără de Timp; pe zidurile acelea stă mereu o strajă, iar Eärendil veghează și el de pe meterezele cerului. Cu toate acestea, minciunile pe care Melkor cel măreț și blestemat, Morgoth Bauglir, Puterea Groazei și a Urii, le sădise în inimile elfilor și oamenilor au rămas ca o sămînță ce nu moare și nu poate fi nimicită; cînd și cînd, încolțește iarăși și rod negru va purta pînă în zilele de pe urmă.

Aici se sfîrșește SILMARILLION. A trecut de la ce a fost sublim și frumos la întunecime și distrugere, căci astfel a fost în străvechime soarta Ardei celei Distruse; iar dacă se va întîmpla vreo schimbare și Ce A Fost Distrus va fi îndreptat, Manwë și Varda sînt singurii care ar putea ști; ei n-au dezvăluit acest lucru, iar sorții hotărîți de Mandos nu dau de înțeles altminteri.

AKALLABÊTH

AKALLABÊTH

Decăderea Númenorului

Eldarii spun că oamenii au venit pe lume pe vremea Umbrei lui Morgoth şi iute au căzut sub stăpînirea lui; îşi trimisese solii printre ei, iar oamenii i-au ascultat vorbele ticăloase şi viclene şi au venerat Întunecimea, temîndu-se în acelaşi timp de ea. Unii însă au întors spatele răului şi au părăsit meleagurile seminţiei lor, pribegind tot spre apus; auziseră zvonuri cum că în Apus ar fi o lumină pe care Umbra n-o putea stinge. Servitorii lui Morgoth i-au urmărit cu ură, iar drumurile lor au fost lungi şi grele. Dar, pînă la urmă, au ajuns pe pămînturi ce se mărgineau cu Marea şi au pătruns în Beleriand în zilele Războiului Nestematelor. Edaini au fost ei numiţi în graiul sindarin; s-au împrietenit cu eldarii şi le-au devenit aliaţi şi au făcut fapte de mare vitejie în războiul împotriva lui Morgoth.

Dintre ei s-a născut Înflăcăratul Eärendil, tatăl lui trăgîndu-se din seminţia oamenilor; în *Balada lui Eärendil* se povesteşte cum, în cele din urmă, cînd victoria asupra lui

Morgoth aproape că se împlinise, el şi-a făurit corabia Vingilot pe care oamenii au numit-o Rothinzil şi a călătorit pe mări nestrăbătute încă, mereu în căutarea Valinorului; voia să le vorbească Puterilor în numele Celor Două Seminţii, pentru ca valarii să se îndure de ele şi să le trimită ajutor în ceasul acela de mare restrişte. De aceea elfii şi oamenii îl numesc Eärendil cel Binecuvîntat, căci şi-a împlinit căutarea după multă cazna şi primejdii făr'de număr, iar din Valinor a venit armia Stăpînilor Apusului, dar Eärendil nu s-a mai întors nicicînd pe pămînturile pe care le iubise.

În Bătălia cea Mare, în care Morgoth a fost, în sfîrşit, înfrînt şi Thangorodrim năruit, edainii au fost singurii dintre neamurile oamenilor care au luptat alături de valari, în vreme ce multe altele s-au aliat cu Morgoth. Iar după victoria Stăpînilor Apusului, aceia dintre oamenii ticăloşi care nu au pierit în luptă au fugit înapoi în ţinuturile răsăritene, unde mulţi din neamurile lor încă rătăceau pe şesuri nelucrate, sălbatici şi nelegiuţi, nevrînd să li se alăture nici valarilor, nici lui Morgoth. Oamenii ticăloşi s-au amestecat printre ei, strecurîndu-le în suflet duhul spaimei, şi astfel au fost aleşi drept regi ai lor. O vreme, valarii i-au dat uitării pe oamenii din Pămîntul de Mijloc, care nu dăduseră ascultare chemării lor şi care consimţiseră ca tovarăşii lui Morgoth să le fie stăpîni; oamenii au trăit în întunecime şi multe fiinţe ale răului născocite de Morgoth în vremea puterii sale le-au chinuit vieţile: demoni, dragoni, spurcăciuni hidoase şi orci mîrşavi, oglindiri hîde ale Copiilor lui Ilúvatar. Iar seminţia oamenilor n-a fost cîtuşi de puţin fericită.

Dar Manwë l-a înlăturat pe Morgoth şi l-a închis dincolo de fruntariile Lumii, în Nimicnicia de afară; de acolo nu se mai poate întoarce în lume, ca fiinţă întrupată, atîta vreme cît Stăpînii Apusului se află în jilţurile lor. Dar seminţele pe care le-a sădit el au crescut şi au mijit, purtînd roade ale răului, ori de cîte ori le îngrijea cineva. Căci voinţa lui a rămas în lume, călăuzindu-i servitorii, îmboldindu-i să o zădărnicească pe

cea a valarilor şi să-i nimicească pe cei care nu i se supuneau. Stăpînii Apusului aveau cunoştinţă de toate acestea. Prin urmare, după răsturnarea şi înlăturarea lui Morgoth, au ţinut sfat mare ca să hotărască ce evuri aveau să urmeze. Eldarilor le-au spus să se întoarcă în Apus, iar cei care le-au dat ascultare s-au aşezat în Insula Eressëa; acolo se găseşte un liman care se numeşte Avallónë, fiind dintre toate oraşele cel mai aproape de Valinor, iar turnul din Avallónë este văzut întîi şi-ntîi de către marinarul care se apropie într-un tîrziu de Pămînturile Nepieritoare, după ce a străbătut întinsul mărilor. Părinţii oamenilor din cele Trei Case ce le fuseseră credincioase au primit şi ei răsplată bogată. Eönwë a venit la ei şi i-a învăţat multe; înţelepciune li s-a dat, putere şi viaţă mai îndelungată decît oricărui alt neam al seminţiei muritoare. Şi li s-a hotărnicit o ţară în care să sălăşluiască edainii şi care nu se afla nici în Pămîntul de Mijloc, nici în Valinor, fiind despărţită şi de una, şi de alta de o mare întinsă; totuşi se găsea mai aproape de Valinor. A fost înălţată de Ossë din adîncurile Apei cele Mari, Aulë a hotărnicit-o, iar Yavanna a făcut-o mănoasă; eldarii au adus acolo flori şi fîntîni din Tol Eressëa. Ţara aceea valarii au numit-o Andor, Ţara Darului; Steaua lui Eärendil strălucea luminoasă în Apus, semn că totul era pregătit, dar şi pentru a fi călăuză peste mare; iar oamenii s-au minunat să vadă flacăra aceea argintie în calea Soarelui.

Apoi edainii au pornit pe marea adîncă, luîndu-se tot după Stea; valarii au potolit apele timp de multe zile şi au trimis mult soare şi vînt numai bun să umfle pînzele, încît apele sclipeau în faţa ochilor edainilor asemenea sticlei rugoase, iar spuma zbura ca zăpada la prova corăbiilor. Dar Rothinzil era atît de strălucitoare, încît oamenii o puteau zări chiar şi dimineaţa, lucind la Apus, iar în noapte fără nor strălumina singură, nici o stea neputîndu-se asemui cu ea. Cîrmindu-şi corăbiile spre ea, edainii au plutit astfel peste imensitatea apei şi, într-un tîrziu, au deslușit în depărtare pămîntul ce lor le

fusese pregătit, Andor, Țara Darului, licărind într-un abur auriu. Apoi au părăsit marea și pe uscatul acela au pus temeliile unei țări frumoase și mănoase și mare le-a fost bucuria. Au numit-o Elenna, ceea ce înseamnă Calea Stelei; dar și Anadûnê, Apusimea, sau Númenórë în graiul eldarin nobil.

Acesta a fost începutul acelui popor care în graiul Elfilor Cenușii este denumit Dúnedain; númenóreenii, Regi printre oameni. Dar prin aceasta nu au scăpat de ursita morții ce Ilúvatar o sortise pentru întreaga omenire; muritori erau și ei, numai că anii le erau lungi și n-au cunoscut suferința bolii înainte ca umbra să cadă și asupra lor. Înțelepți și măreți s-au făcut, în toate cele semănînd mai curînd cu Întîii Născuți decît cu orice alt neam al oamenilor; înalți, mai înalți erau decît cei mai înalți fii ai Pămîntului de Mijloc; lumina din ochii lor era aidoma stelelor strălucitoare. Dar numărul lor sporea încet în țara lor, căci li se nășteau fii și fiice, mai frumoși decît părinții, dar nu mulți.

Pe-atunci, orașul principal și liman al Númenorului se găsea la mijlocul coastelor apusene și se numea Andúnië, din pricină că era îndreptat spre soare-apune. În mijlocul țării se înălța un munte prăpăstios, care se numea Meneltarma, Pilastrul Cerului: în vîrful lui se găsea un templu închinat lui Eru Ilúvatar, o zidire deschisă, neacoperită, și nici un alt templu sau altar nu mai era în țara númenóreenilor. La picioarele muntelui fuseseră durate mormintele Regilor; nu departe de acolo, pe un deal, stătea Armenelos, cel mai frumos oraș, ale cărui turn și citadelă fuseseră înălțate de Elros, fiul lui Eärendil, pe care valarii l-au numit drept primul Rege al dúnedainilor.

Elros și Elrond, fratele său, coborau din cele Trei Case ale edainilor, dar prin vinele lor curgea și sînge de-al eldarilor și maiarilor; căci Idril din Gondolin și Lúthien, fiica lui Melian, erau strămoașele lor. Nu or fi luat valarii înapoi darul morții făcut de Ilúvatar oamenilor, dar soarta celor-pe-jumătate-elfi Ilúvatar i-a lăsat pe valari s-o hotărască; iar aceștia astfel au

sorocit, ca fiilor lui Eärendil să li se îngăduie să-și aleagă singuri ursita. Elrond a ales atunci să rămînă cu Întîii Născuți, și lui i s-a dăruit viața Întîilor Născuți. Lui Elros însă, care a vrut să fie rege al oamenilor, i s-au dat mulți ani, cu mult mai mulți decît oamenilor din Pămîntul de Mijloc; și toți urmașii săi, regii și seniorii casei regale, au avut vieți lungi, chiar și după socoteala númenóreenilor. Elros a trăit cinci sute de ani și i-a cîrmuit pe númenóreeni patru sute zece ani.

Astfel au trecut anii și, în timp ce Pămîntul de Mijloc decădea, pierzîndu-și lumina și înțelepciunea, dúnedainii trăiau proteguiți de valari și în bună prietenie cu eldarii, devenind tot mai puternici la trup și mai luminați la minte. Cu toate că încă își foloseau graiul lor, regii și seniorii lor cunoșteau și vorbeau și graiul elfilor, pe care-l învățaseră în zilele cînd le fuseseră aliați, încît puteau sta de vorbă cu eldarii și în Eressëa, și în ținuturile apusene ale Pămîntului de Mijloc. Cărturarii lor au deprins și graiul eldarin nobil, vorbit în Tărîmul Binecuvîntat, în care se păstraseră multe povești și cîntece încă de la începutul lumii; scriau epistole, suluri și cărți, în care puneau multe lucruri de înțelepciune și minunare ce se întîmplau în acea vreme de înflorire a regatului lor, dar acum nu se mai știe nimic despre toate acestea. Așa s-a întîmplat că, pe lîngă numele lor, toți cîrmuitorii númenóreenilor aveau și nume eldarine; la fel și orașele și locurile frumoase pe care le-au întemeiat și în Númenor, și pe țărmurile Meleagurilor de Dincoace.

Căci dúnedainii au devenit meșteri tare pricepuți, încît, dacă ar fi ținut cu tot dinadinsul, ar fi putut cu ușurință să-i întreacă pe regii nelegiuiți din Pămîntul de Mijloc în a purta război și a făuri arme; dar ei iubeau pacea. Iar dintre meserii, cel mai mult le plăcea a-și făuri corăbii și a pleca pe mare, astfel că au devenit marinari neîntrecuți de nimeni pînă ce lumea își va fi restrîns fruntariile; călătoria pe apele întinse era cea mai mare sărbătoare pentru ei și aventura cea mai îndrăgită pentru acești oameni cutezători în minunatele zile ale tinereții lor.

Stăpînii Valinorului nu le îngăduiau să se depărteze într-atît pe mare, încît să nu mai zărească țărmurile Númenorului; vreme îndelungată, dúnedainii n-au avut a se plînge, batăr că nu prea pricepeau rostul acestei oprelişti. Dar gîndul lui Manwë era ca númenóreenilor să nu li se năzare să caute Tărîmul Binecuvîntat şi nici să nu-şi dorească mai multă fericire decît li se dăduse, adică să viseze la nemurirea valarilor şi eldarilor şi la meleagurile unde nimic nu piere.

Căci, în acele vremuri, Valinorul încă se mai afla în lumea vizibilă şi acolo le îngăduia Ilúvatar valarilor să-şi păstreze pe Pămînt un loc de sălăşluire, ca o amintire a ceea ce-ar fi putut fi dacă Morgoth nu şi-ar fi aruncat umbra asupra lumii. Iar númenóreenii ştiau prea bine acest lucru; uneori, cînd văzduhul era limpede, iar soarele se afla la răsărit, cătau în zare şi deslușeau la apus un oraş lucind alb pe un țărm îndepărtat, un port măreț, şi un turn. Căci pe atunci ochii númenóreenilor vedeau departe; şi totuşi, numai ochii cei mai ageri erau în stare să deslușească acea vedenie şi numai de pe Meneltarma, ori de pe vreun catarg înalt al unei corăbii aflate în larg, atît de departe de țărmul apusean pe cît le era îngăduit să plutească. Nu îndrăzneau ei să încalce Opreliştea Stăpînilor de la Apus. Dar cei mai înțelepți dintre ei ştiau că acel pămînt îndepărtat nu era însuşi Tărîmul Binecuvîntat al Valinorului, ci Avallónë, limanul eldarilor, pe Insula Eressëa, la răsărit de Meleagurile Nepieritoare. De acolo veneau cînd şi cînd în Númenor Întîii Născuți, în corăbiile lor fără vîsle, asemenea unor păsări albe ce zboară dinspre Apus. Aduceau în Númenor multe daruri: păsări cîntătoare, flori înmiresmate, ierburi cu virtuți tămăduitoare. Şi au mai adus şi o mlădiță din Celeborn, Copacul Alb care creştea în mijlocul insulei; la rîndul său, acesta crescuse dintr-o mlădiță a lui Galathilion, Copacul de pe Túna, aidoma lui Telperion pe care Yavanna îl dăruise eldarilor în Tărîmul Binecuvîntat. Copacul a crescut şi a înflorit în curțile Regelui din Armenelos; Nimloth a fost el numit şi-şi deschidea florile seara, umplînd umbrele nopții cu mireasma sa.

Din pricina Oprelişti Valarilor, dúnedainii călătoreau pe atunci spre răsărit şi nu spre apus, din întunecimea de la Miazănoapte pînă la căldurile de la Miazăzi, şi-ncă mai departe, pînă la Întunecimea din capătul de jos al lumii: au ajuns chiar şi pînă la mările interioare, au înconjurat Pămîntul de Mijloc pe mare şi de pe corăbiile lor înalte zăreau Porțile Dimineții, la soare-răsare. Uneori, ajungeau pînă la țărmurile Marilor Pămînturi, şi li se făcea milă de lumea uitată a Pămîntului de Mijloc; iar cîrmuitorii Númenorului au pus din nou piciorul pe țărmurile apusene în Anii Întunecați ai oamenilor şi nimeni nu îndrăznea la acel ceas să le stea împotrivă. Cei mai mulți dintre oamenii acelui ev, care trăiseră sub puterea Umbrei, deveniseră nevolnici şi temători. Dar númenóreenii, venind în mijlocul lor, i-au învățat multe lucruri. Au adus pîine şi vin şi le-au arătat cum se pune sămînța în pămînt şi cum se strîng recoltele, cum se taie pădurile şi se dăltuieşte piatra, cum să-şi rostuiască viața aşa cum se cuvenea să fie pe meleagurile morții neaşteptate şi ale prea puținei fericiri.

Au prins curaj oamenii din Pămîntul de Mijloc şi, din loc în loc, pe țărmurile apusene, codrii în care nu se găseau sălaşuri au început să se retragă încetul cu încetul, iar oamenii s-au scuturat de jugul prăsilelor lui Morgoth şi s-au dezvățat de groaza întunecimii. Şi-i ridicau în slăvi pe înalții regi ai Mărilor, iar cînd aceştia plecau, îi numeau zei, nădăjduind că se vor întoarce; căci la acea vreme, númenóreenii nu poposeau mult pe Pămîntul de Mijloc şi nu-şi făceau sălaşuri acolo. O fi trebuit ei să călătorească spre răsărit, dar inimile lor tot după apus tînjeau.

Aleanul acesta sporea pe măsură ce treceau anii; númenóreenii jinduiau după oraşul nemuritor pe care-l zăreau din depărtare şi dorința de a scăpa de moarte şi de pieirea plăcerilor devenea tot mai aprigă; o dată cu puterea şi gloria lor, creştea şi frămîntarea. Şi chiar dacă valarii îi răsplătiseră cu viață îndelungată, nu puteau să alunge oboseala lumii ce-i

cuprindea în cele din urmă și atunci mureau, chiar și regii lor din spița lui Eärendil; viața le era scurtă după socoteala eldarilor. Din această pricină o umbră s-a lăsat asupra lor: și poate că tot vrerea lui Morgoth o fi fost la mijloc și aici, pentru că ea încă mai bîntuia lumea. Númenóreenii au prins să crîcnească, la început, în inimile lor, mai apoi, răspicat, împotriva soartei oamenilor, dar mai cu seamă împotriva Oprelliștii din pricina căreia nu puteau porni pe mare spre Apus.

Astfel vorbeau ei între ei:

– Oare, de ce șed Stăpînii Apusului în pacea aceea fără de sfîrșit, iară noi trebuie să murim și să ne ducem nici nu știm unde, părăsindu-ne casele și tot ce-am făurit? Eldarii nu mor nici ei, nici măcar aceia care s-au răsculat împotriva Stăpînilor. Iară dacă noi am înfruntat toate mările și nu-i apă oricît de sălbatică sau întinsă pe care corăbiile noastre să nu le poată străbate, de ce, oare, să nu ne ducem noi la Avallónë, ca să-i vedem pe prietenii noștri?

– De ce să nu ne ducem chiar pînă în Aman, să gustăm și noi, măcar o zi, din fericirea Puterilor? întrebau alții. Oare, neamul nostru nu-i dintre cele mai mărețe pe de Arda?

I-au auzit eldarii și le-au spus valarilor cum vorbeau între ei númenóreenii. Manwë s-a întristat, căci întrezărea cum se abate un nor peste zenitul Númenorului. A trimis soli la dúnedaini, iar aceștia i-au vorbit deschis Regelui și tuturor celor care voiau să-i asculte, despre soarta și alcătuirea lumii.

– Ursita Lumii, au zis ei, o poate schimba numai Unul, care-a și făcut-o. Chiar de-ați izbuti să străbateți marea și, scăpînd de toate amăgirile și capcanele, să ajungeți în Aman, Tărîmul Binecuvîntat, tot nu v-ar fi de nici un folos, căci nu țara lui Manwë dă nemurire sălășluitorilor săi, ci Nemuritorii care sălășluiesc acolo sfințesc acel meleag; ci voi v-ați veșteji curînd și v-ar copleși sfîrșeala, asemenea moliilor într-o lumină prea puternică ce nu se stinge niciodată.

– Oare, Eärendil, strămoșul meu, nu trăiește? a întrebat Regele. Ori poate că el nu se află în țara Aman?

– Știi bine că el are o soartă altfel decît a voastră, Întîii Născuți, cei care nu mor socotindu-l ca fiind unul de-al lor; dar soarta aceasta este și o osîndă pentru el, căci nu se mai poate nicicînd întoarce pe meleagurile muritorilor. Ci tu și poporul tău nu vă asemuiți cu Întîii Născuți, voi sînteți oameni muritori, așa cum v-a făcut Ilúvatar. Iar acum vreți să aveți tot ce-i mai bun în amîndouă semințiile, să călătoriți spre Valinor oricînd vi se năzare și să vă înturnați la casele voastre cînd vă macină dorul. Asta nu se poate și nici valarii nu pot să ia înapoi darurile ce le-a făcut Ilúvatar. Ziceți voi că eldarii au rămas nepedepsiți, nici chiar aceia care s-au răsculat nu mor. Numai că asta nu se socotește pedeapsă ori răsplată, ci împlinirea ființei lor. Nu pot scăpa, sînt înlănțuiți de această lume, nu o pot părăsi atîta vreme cît ea este, căci viața ei este a lor. Ziceți voi că sînteți pedepsiți pentru nesupunerea oamenilor, de care nu sînteți vinovați, și din această pricină sînteți sortiți morții. Numai că moartea nu v-a fost hărăzită ca o pedeapsă. Ci astfel scăpați, părăsiți lumea. Nu sînteți legați de ea, prin speranțe ori prin nesfîrșita istovire. Și-atunci care dintre noi ar trebui să-l pizmuiască pe celălalt?

Númenóreenii nu s-au lăsat:

– De ce să nu-i pizmuim noi pe valari, ori pe cei mai nevolnici dintre nemuritori? De ce așteptați de la noi să credem și să nădăjduim orbește, fără a ști ce ne așteaptă în clipa următoare? Și noi iubim Pămîntul și nu vrem să-l pierdem.

Atunci solii au răspuns:

– Cu adevărat gîndul lui Ilúvatar legat de soarta voastră nu le este cunoscut valarilor, căci el nu a dezvăluit tot ce va fi să vină. Ci vă spun acum ceea ce noi știm fără tăgadă că se va întîmpla: casa voastră nu aici este, nici în Țara Aman și nici în altă parte înlăuntrul Cercurilor Lumii. Iar ursita oamenilor, aceea de a pleca din lume, a fost primul dar făcut de Ilúvatar. S-a preschimbat în durere pentru ei numai cînd s-a abătut umbra lui Morgoth asupra lor și li s-a părut atunci că

sînt împresurați de o mare întunecime, de care se temeau; și unii au devenit îndărătnici și trufași și n-au mai vrut să se supună, pînă cînd viața le-a fost luată. Noi, care îndurăm povara tot mai grea a anilor, nu înțelegem prea bine lucrul acesta, dar, dacă durerea vă chinuie din nou, așa cum spuneți, teamă ne e că Umbra iarăși a apărut și crește în inimile voastre. Prin urmare, chiar dacă voi sînteți dúnedaini, cei mai frumoși dintre oameni, care ați scăpat de străvechea Umbră și ați luptat cu vitejie împotriva ei, vă spunem: luați seama! Vrerea lui Eru nu poate fi tăgăduită; valarii vă roagă, cu toată buna lor credință, să nu vă întoarceți de la credința ce se așteaptă de la voi, pentru a nu se preschimba în lanțul ce vă va lega. Mai bine să nădăjduiți că, pînă la urmă, chiar și cele mai mărunte dorințe ale voastre se vor împlini. Iubirea pentru Arda tot Ilúvatar a sădit-o în inimile voastre, iar el nu face lucruri fără rost. Cu toate acestea, multe evuri de-ale oamenilor nenăscuți încă vor mai trece pînă cînd rostul acesta va fi cunoscut; iar cei ce-l vor cunoaște voi veți fi, nu valarii.

Toate acestea s-au petrecut în vremea lui Tar-Ciryatar, Făuritorul de Corăbii, și a lui Tar-Atanamir, fiul său; trufași erau ei și dornici de înavuțire, astfel că au început să ceară tribut neamurilor de oameni din Pămîntul de Mijloc, luînd acum mai mult decît le dăruiau. La Tar-Atanamir veniseră solii lui Manwë; el era al treisprezecelea Rege al Regatului Númenor care număra atunci mai mult de două mii de ani și ajunsese în culmea bunăstării sale, dacă nu încă a puterii sale. Dar lui Atanamir nu i-a plăcut defel sfatul dat de soli și nu a luat seama la el și asemenea lui au făcut și cei mai mulți din poporul său; prea tare voiau să nu moară atunci cînd le era sortit și nu le ajungea doar să spere. Atanamir însuși a trăit pînă la o vîrstă foarte înaintată, ținîndu-se cu dinții de viață pînă cînd n-a mai avut nici o bucurie; a fost primul dintre númenóreeni care a făcut astfel, refuzînd să plece pînă a ajuns un hodorog bicisnic care n-a vrut cu nici un chip să-și lase fiul să urce pe tron în floarea vîrstei sale. Căci astfel era obiceiul

Stăpînilor Númenorului, anume să se însoare tîrziu în viața lor lungă, iar cînd vlăstarele lor se împlineau la trup și minte, ei să se retragă și să-și lase fiii să cîrmuiască mai departe.

După Atanamir a venit la tron fiul său, Tar-Ancalimon, care gîndea la fel ca tătîne-său. În vremea sa, poporul din Númenor s-a împărțit în două tabere. De o parte erau cei care se numeau Oamenii Regelui, aceștia fiind cei mai mulți – trufași, ei s-au îndepărtat de eldari și de valari. De cealaltă parte, mult mai puțini, erai cei numiți Elendili, Prietenii Elfilor; cu toate că rămăseseră credincioși Regelui și Casei lui Elros, doreau să-și păstreze prietenia eldarilor, drept care au ascultat de sfatul Stăpînilor Apusului. Dar nici măcar ei, care își spuneau Credincioșii, n-au scăpat cu totul de suferința ce le măcina semenii, tulburați fiind de gîndul morții.

Fericirea de care se bucurase Anadûnê începea să se stingă; nu și puterea și splendoarea care, dimpotrivă, creșteau. Căci regii și supușii lor nu renunțaseră la înțelepciune și chiar dacă nu-i mai îndrăgeau pe valari, încă se temeau de ei. Nu îndrăzneau să încalce fățiș Oprelistea ori să înainteze pe mare dincolo de fruntariile hotărnicite. Tot spre răsărit își cîrmeau corăbiile. Dar teama de moarte sporea tot mai întunecată în ei și încercau să amîne moartea cît mai mult cu putință; s-au apucat ei să dureze case mari pentru morții lor, în vreme ce învățații lor trudeau fără odihnă să descopere, dacă ar putea, taina readucerii la viață. Ori măcar a prelungirii vieții oamenilor. N-au izbutit decît să deprindă arta de-a feri carnea moartă de putreziciune, și au împînzit țara cu morminte tăcute în care gîndul la moarte era păstrat în întunecime. Cei care trăiau căutau cu și mai multă lăcomie plăcerile și zaiafeturile, poftind la bogății tot mai mari, iar, după vremea lui Tar-Ancalimon, oamenii au început să uite să-i mai aducă lui Eru ofranda primelor roade și puțini se mai duceau la Templul Sacru de pe Meneltarma, în mijlocul țării.

Astfel s-a întîmplat că, în acele timpuri, númenóreenii au întemeiat așezări mari pe țărmurile apusene ale pămînturilor

străvechi; propria țară li se părea acum prea mică, nu-și mai găseau nici liniștea, nici mulțumirea între hotarele ei, și-și doreau bogății și putere asupra Pămîntului de Mijloc, dacă Apusul nu le era îngăduit. Mari porturi și turnuri puternice au durat, unde s-au așezat apoi mulți dintre ai lor; numai că acum erau priviți, mai curînd, ca stăpînitori, cîrmuitori și strîngători de biruri, decît ca dascăli și ocrotitori. Marile corăbii ale númenóreenilor erau purtate de vînt spre răsărit, de unde se întorceau tot mai împovărate, sporind puterea și strălucirea regilor lor; și-o țineau tot într-o sărbătoare și se înveșmîntau în argint și în aur.

De la toate acestea Prietenii elfilor lipseau aproape cu desăvîrșire. Numai ei se mai duceau la miazănoapte și în țara lui Gil-galad, păstrînd prietenia cu elfii și venindu-le în ajutor împotriva lui Sauron; limanul lor era Pelargir, deasupra gurilor Marelui Anduin. Oamenii Regelui, în schimb, navigau departe spre miazăzi; pămînturile pe care au pus stăpînire și fortărețele pe care le-au zidit acolo au rămas de poveste în legendele oamenilor.

Se spune că, în acel Ev, Sauron a ieșit din nou la iveală pe Pămîntul de Mijloc, sporindu-și puterile și reîntorcîndu-se la ticăloșia cu care-l hrănise Morgoth; curînd avea să devină cel mai de temut slujitor al său. Încă de pe vremea lui Tar-Minastir, al unsprezecelea Rege al Númenorului, fortificase ținutul Mordor și înălțase acolo Turnul Barad-dûr, după care căutase cu orice chip să-și întindă stăpînirea peste întreg Pămîntul de Mijloc ca să ajungă rege peste toți regii și asemenea unui zeu pentru oameni. Îi ura pe númenóreeni, din pricina celor făcute de strămoșii lor, a vechii lor alianțe cu elfii și a credinței față de valari; nu uitase nici sprijinul pe care-l dăduse demult Tar-Minastir lui Gil-galad, pe vremea cînd fusese făurit Inelul Suprem și se dusese război între Sauron și elfi în Eriador. Acum afla că regii din Númenor deveniseră puternici și plini de măreție, încît ura lui întrecea orice măsură; se și temea de

ei, ca nu cumva să-i cotropească meleagurile și să-i smulgă stăpînirea asupra Răsăritului. Dar, timp îndelungat, nu a îndrăznit să-i înfrunte pe Stăpînii Mării, astfel că s-a retras din ținuturile de coastă.

Numai că Sauron era tare viclean; se spune că dintre cei pe care i-a ademenit cu cele Nouă Inele, trei erau mari cîrmuitori ai neamului númenórean. Și cînd au apărut Úlairii, care erau Duhurile Inelelor, servitorii săi, iar forța groazei pe care o răspîndea și a puterii sale asupra oamenilor devenise neînchipuit de mare, a început să atace fortărețele númenóreenilor de pe țărmurile mării.

În acele vremuri, Umbra s-a lăsat și mai mult peste Númenor și viețile Regilor din Casa lui Elros au început să li se scurteze din pricina nesupușeniei, dar în sufletele lor se îndîrjeau și mai mult împotriva valarilor. Cînd al douăzecilea rege a luat sceptrul străbunilor săi și a urcat pe tron, și-a dat numele de Adûnakhôr, Stăpînul Apusului, și n-a mai vrut să vorbească graiurile elfilor, ba mai mult, n-a mai îngăduit nimănui să-l vorbească în jurul său. Totuși, în Izvodul Regilor, numele apare drept Herunúmen, în graiul Elfilor Nobili, și asta din pricina obiceiului străvechi căruia regii se temeau să-i pună capăt pe de-a-ntregul, ca să nu se abată vreo nenorocire peste ei. Titlul acesta pe care și-l luase el a părut Credincioșilor peste măsură de trufaș, căci stăpîni erau valarii; amară a fost sfîșierea din sufletele lor între credința față de Casa lui Elros și venerația ce-o nutreau față de Puteri. Ce era mai rău abia urma să vină, căci Ar-Gimilzôr, al douăzeci și treilea rege, era cel mai mare dușman al Credincioșilor. În timpul domniei sale, Copacul Alb n-a mai fost îngrijit și a început să se usuce; cu poruncă de la rege, nimeni nu mai avea voie să vorbească vreun grai elfic, iar cei care întîmpinau cu bucurie corăbiile ce mai soseau în taină din Eressëa pe țărmurile apusene ale țării erau pedepsiți cu asprime.

Elendilii sălășluiau îndeobște în ținuturile de apus ale Númenorului; dar Ar-Gimilzôr le-a dat poruncă tuturor să-și

mute gospodăriile din apus în răsărit, ca să-i poată avea sub ochi. Așezarea principală a Credincioșilor în acele vremuri se găsea nu departe de portul Rómenna; de acolo au pornit mulți dintre ei peste mare, venind în Pămîntul de Mijloc, pe coastele dinspre miazănoapte, unde încă mai puteau vorbi cu eldarii în regatul lui Gil-galad. Regii Númenorului aveau cunoștință despre ce făceau elendilii, dar nu i-au împiedicat, atîta vreme cît plecau și nu se mai întorceau; căci voiau să pună capăt prieteniei dintre poporul lor și eldarii din Eressëa, pe care-i numeau iscoadele valarilor, în nădejdea că astfel puteau să-și ascundă faptele și planurile de ochii și urechilor Stăpînilor Apusului. Dar tot ce făceau ei lui Manwë îi era cunoscut, iar valarii s-au mîniat pe Regii Númenorului și n-au mai vrut să le dea sfaturi și să-i ocrotească: corăbiile din Eressëa nu au mai venit de la apus, iar portul din Andúnië a rămas părăsit.

După spița regilor, urmau în rang Seniorii din Andúnië; se trăgeau din Casa lui Elros și o aveau drept strămoașă pe Silmarien, fiica lui Tar-Elendil, al patrulea Rege al Númenorului. Ei juraseră credință regilor și-i venerau și erau sfetnicii de credință ai Sceptrului. În același timp însă îi îndrăgiseră încă de la început pe eldari, iar valarilor le arătau un respect profund; pe măsură ce Umbra se întindea, îi ajutau și pe Credincioși cît și cum puteau. Multă vreme însă și-au ascuns simțămintele, căutînd mai curînd să îmbuneze inimile cîrmuitorilor de pe tron cu sfaturi mai înțelepte.

În Andúnië trăia o domniță, pe nume Inzilbêth, vestită pentru frumusețea ei; mama ei se numea Lindórië, sora lui Eärendur, Seniorul din Andúnië în timpul domniei lui Ar-Sakalthôr, tatăl lui Ar-Gimilzôr. Acesta din urmă a luat-o de soție pe Inzilbêth, cu toate că în inima ei ea n-a consimțit, fiind în taină din tabăra Credincioșilor, ca și mama ei; dar regii și fiii lor se deprinseseră să fie trufași și nu îngăduiau nimănui să se pună de-a curmezișul dorințelor lor. Strop de iubire n-a fost între Ar-Gimilzôr și regina lui, și nici între fiii

lor; Inziladûn, cel mare, îi semăna mamei sale și la minte, și la trup; Gimilkhâd, mezinul, era aidoma tatălui, dacă nu chiar mai trufaș și mai îndărătnic. Lui ar fi dorit Ar-Gimilzôr să-i lase sceptrul, nu fiului celui mare, dacă orînduiala regatului i-ar fi îngăduit.

Dar cînd a ajuns Inziladûn pe tron, și-a luat din nou nume în graiul elfilor, ca în străvechime, spunîndu-și Tar-Palantir, căci avea ochii ageri și harul previziunii; chiar și cei care-l urau se temeau de vorbele lui ca de cele ale unui ghicitor. În timpul domniei sale, Credincioșii au avut parte de liniște; iar Regele a început din nou să meargă la Templul Sacru al lui Eru, sus, pe Meneltarma, datină dată uitării de Ar-Gimilzôr. S-a îngrijit de Copacul Alb, arătîndu-i respectul cuvenit; și, ca un vizionar ce era, a prorocit că, atunci cînd va fi pierit Copacul, dinastia regilor va sfîrși și ea. Dar căința lui a venit prea tîrziu ca să domolească mînia valarilor stîrnită de sfruntarea străbunilor săi, de care cei mai mulți dintre supuși nu se lepădau nici în acel ceas. Gimilkhâd, pe de altă parte, era puternic și aspru. S-a pus el în fruntea celor ce-și spuneau Oamenii Regelui și a sfidat voința fratelui său, cît mai fățiș cu putință, dar mai cu seamă în ascuns. Întunecate de amărăciune au devenit zilele lui Tar-Palantir; își petrecea timpul mai mult în apus, unde adesea se urca în străvechiul turn al Regelui Minastir, așezat pe dealul Oromet, în apropiere de Andúnië, de unde privea cu alean spre soare-apune. Nădăjduia să vadă, ca prin minune, o pînză de corabie pe mare. Dar din Apus nici o corabie nu mai venea în Númenor, iar Avallónë era învăluit în nori.

Gimikhâd a murit cu doi ani înainte de a împlini două sute de ani (socotită o moarte timpurie pentru cineva din spița lui Elros, chiar și acum, cînd era în declin), dar Regele nu și-a găsit liniștea nici după moartea lui. Pentru că Pharazôn, fiul lui Gimilkhâd, se dovedea chiar și mai fără astîmpăr și mai avid de înavuțire decît tatăl său. Călătorise de multe ori pe meleaguri străine în fruntea armiilor númenóreene ce purtau

războaie în ținuturile de coastă ale Pămîntului de Mijloc, căutînd să-și întindă stăpînirea asupra seminției oamenilor; își cîștigase faima de căpetenie și pe uscat, și pe mare. Astfel că, atunci cînd, auzind de moartea tatălui său, s-a întors în Númenor, inimile oamenilor spre el s-au îndreptat, căci adusese cu el bogății fără seamăn și, la acea vreme, era deosebit de darnic.

S-a întîmplat ca Tar-Palantir să moară, răpus de povara amărăciunii. Fii nu avusese, doar o fiică, pe care o numise, cu nume elfic, Míriel; după pravila númenóreenilor și de drept, ea moștenea tronul. Dar Pharazôn a luat-o de soață împotriva voinței ei, păcătuind astfel, și încă o dată, împotriva aceleiași pravile a númenóreenilor ce nu îngăduia unirea, nici măcar în casa regală, a rudelor mai apropiate decît veri de-al doilea. După nuntă, el a luat sceptrul în mîinile sale și numele de Ar-Pharazôn (Tar-Calion în graiul elfilor); iar pe regină a numit-o Ar-Zimraphel.

Mai puternic și mai mîndru a fost Ar-Pharazôn Întrauratul decît toți cei ce-au purtat Sceptrul Regilor Mării de la întemeierea Númenorului; douăzeci și patru de Regi și de Regine îi cîrmuiseră înaintea lui pe númenóreeni, și toți dormeau acum în morminte le lor adînci, sub muntele Meneltarma, așezați pe paturi de aur.

Pe tronul său sculptat, în orașul Armenelos, în culmea puterii sale, Regele clocea gînduri negre de război. Aflase el în Pămîntul de Mijloc despre forța regatului lui Sauron și despre ura ce-o nutrea pentru regatul său. Iar acum căpitanii corăbiilor și căpeteniile de oști se întorseseră de la Răsărit și-i spuseseră că, de cînd plecase Ar-Pharazôn din Pămîntul de Mijloc, Sauron își arăta colții și ataca orașele de coastă; își luase titlul de Rege al oamenilor și nu-și ascundea gîndul de a-i împinge pe númenóreeni în mare și chiar de a nimici Númenorul, dacă izbutea.

S-a mîniat peste măsură Ar-Pharazôn auzind asemenea vești; a stat și a cumpănit în taină și a simțit în el dorința de a

avea puteri nemăsurate și singură vrerea lui să fie atotstăpînitoare. Fără a cere sfatul valarilor sau a oricui altcuiva, ascultînd doar de glasul judecății sale, a hotărît că titlul de Rege al Oamenilor lui i se cuvine de drept și-l va sili pe Sauron să devină vasalul și servitorul său; în trufia lui, socotea că nici un rege nu trebuia să ajungă într-atît de puternic, încît să devină egalul Moștenitorului lui Eärendil. Astfel că s-a apucat, la acea vreme, să-și facă arsenale întregi de arme; și, după ce totul a fost gata, s-a pregătit să pornească împreună cu oastea sa spre răsărit.

Oamenii i-au zărit corăbiile venind de la soare-apune, vopsite în purpuriu, cu sclipiri roșietice și aurii. Cuprinși de teamă, locuitorii de pe coaste au fugit departe, în adîncul uscatului. Flota a ajuns într-un tîrziu la un loc numit Umbar, un liman al númenóreenilor, bine apărat, cu toate că nu oamenii îl făcuseră. Pustii și tăcute erau pămînturile din jur atunci cînd Regele Mării a pășit pe Pămîntul de Mijloc. Timp de șapte zile a mărșăluit apoi cu stindardele în vînt și suflînd din trîmbițe. La capătul celei de-a șaptea zile a ajuns la un deal, a urcat în vîrf și, în mjlocul platoului, și-a așezat cortul și tronul. În jur erau corturile oștenilor, albastre, aurii, albe; din depărtare ai fi zis că acolo era un cîmp de flori cu tulpini înalte. Apoi a trimis pristavi la Sauron, poruncindu-i să se înfățișeze înaintea lui și să-i jure credință.

Sauron a venit. A coborît din înaltul său turn Barad-dûr și a venit la el fără gînduri de război. Își dădea el prea bine seama că puterea și măreția Regilor Mării întreceau cu mult tot ce auzise despre ei și nu se încredea în nici unul din servitorii săi că ar avea curajul să le țină piept; încă nu sosise clipa, își zicea el, să-i joace pe dúnedaini pe degete așa cum poftea. Iar unde forța se dovedea nevolnică, îl ajuta măiestria sa de a dobîndi ceea ce voia prin șiretenie. Astfel că a venit cu umilință în fața lui Ar-Pharazôn și cu vorbe mieroase; s-au minunat oamenii, căci tot ce spunea el părea minunat și plin de înțelepciune.

Dar Ar-Pharazôn nu s-a lăsat amăgit atît de uşor. În sinea lui şi-a spus că, pentru a-l supune pe Sauron şi a-l sili să-şi ţină jurămîntul de credinţă, ar fi bine să-l ducă în Númenor şi să-l ţină acolo ca ostatic al său şi al tuturor supuşilor săi din Pămîntul de Mijloc. Sauron nu s-a împotrivit: pasămite nu avea de ales; dar, în inima sa, nu-şi mai încăpea în piele de bucurie. Nici că se putea o potriveală mai bună cu ceea ce-şi dorea el. Astfel a trecut Sauron marea şi a văzut cu ochii săi Númenorul şi oraşul Armenelos în zilele sale de glorie şi tare s-a minunat; dar în sufletul său clocoteau ura şi pizma.

Într-atît de vicleană îi era lucrătura gîndului şi de meşteşugită vorba, şi atît de mare forţa vrerii sale ascunse, încît, în mai puţin de trei ani, Sauron a izbutit să fie numit sfetnic de taină al Regelui; dulci ca mierea îi erau linguşelile şi multe ştia el despre atîtea lucruri ce oamenilor le erau încă ascunse. Văzînd de cîtă trecere se bucura la Rege, sfetnicii au început şi ei să se gudure pe lîngă el. Singur Amandil, seniorul din Andúnië, nu s-a lăsat amăgit. În ţară începuse să bată vînt de schimbare, aducînd mare tulburare în inimile Prietenilor Elfilor, încît mulţi au fugit cuprinşi de teamă; şi, cu toate că toţi cei care încă mai rămăseseră continuau să-şi spună Credincioşi, duşmanii lor îi socoteau răsculaţi. Căci acum, putînd să susure în voie în urechile oamenilor, Sauron tăgăduia şi răstălmăcea în fel şi chip tot ceea ce-i învăţaseră valarii; îi îndemna pe oameni să se gîndească la multele mări şi meleaguri ce se aflau pe lume, la răsărit şi chiar la apus, şi care aşteptau să fie cucerite de ei şi promiteau bogăţii neînchipuit de mari. Iar dacă ajungeau, în cele din urmă, la capătul mărilor şi meleagurilor, ei bine, dincolo de toate astea se găsea Întunericul Străvechi.

– Din el a fost zămislită lumea, spunea el. Numai Întunecimea merită să fie venerată şi Stăpînul ei poate să facă şi alte lumi pe care să le dăruiască acelora care-l slujesc, astfel încît puterea lor să sporească la nesfîrşit.

– Cine e Stăpînul Întunecimii? a întrebat Ar-Pharazôn.

Sauron a zăvorît bine uşile, apoi s-a întors spre Rege şi i-a zis, minţindu-l:

– Este cel al cărui nume nu poate fi rostit acum; valarii te-au amăgit în cele ce ţi-au spus despre el, ţi-au zis că s-ar numi Eru, care nu e decît o nălucă închipuită de nesăbuinţa inimilor lor dornice să-i încătuşeze pe oameni şi să facă din ei sclavii lor. Ei sînt oracolul acestui Eru, care rosteşte numai ceea ce vor valarii. Dar cel care le este stăpîn va învinge în cele din urmă şi el vă va elibera de această nălucă; numele lui este Melkor, Stăpînul Universului, Dătătorul de Libertate, el vă va face mai puternici decît sînt valarii.

Atunci Ar-Pharazôn, Regele, a început din nou să venereze Întunericul şi pe Melkor, Stăpînul acestuia, la început în taină, dar, curînd, de faţă cu toţi supuşii săi; iar supuşii l-au urmat. Dar în Rómenna, după cum s-a mai spus, încă sălăşluiau cîţiva Credincioşi, alţii prin împrejurimi şi mai erau unii răspîndiţi ici şi colo, prin ţară. Căpetenie le era Amandil, sfetnic al Regelui, de la el aşteptau Credincioşii călăuzire şi nădejde în zile de restrişte. Alături de Amandil se afla fiul său, Elendil, ai cărui fii se numeau Isildur şi Anárion, pe atunci bărbaţi tineri, după socoteala anilor la númenóreeni. Amandil şi Elendil erau mari căpitani de corăbii; se trăgeau din spiţa lui Elros Tar-Minyatur, dar nu din casa cîrmuitoare din care descindea dinastia regală ce-şi avea tronul în oraşul Armenelos. În zilele tinereţii lor împreună, Pharazôn îl îndrăgise pe Amandil, astfel că, deşi era unul dintre Prietenii Elfilor, Amandil rămăsese în sfatul Regelui pînă la venirea lui Sauron. Apoi a fost dat afară, din pricină că Sauron îl ura mai aprig decît pe oricare altul din Númenor. Dar era de rang atît de înalt şi se dovedise un căpitan atît de desăvîrşit pe mare, încît se bucura şi acum de preţuirea multor númenóreeni, nici Regele şi nici Sauron neîndrăznind încă să ridice mîna asupra lui.

Prin urmare, Amandil s-a retras în Rómenna, unde i-a chemat în taină pe toţi aceia pe care îi socotea cu adevărat

credincioşi; se temea că răul avea să se întindă cu repeziciune şi că toţi Prietenii Elfilor erau în primejdie. Şi aşa s-a şi întîmplat curînd. Meneltarma fusese lăsat în părăsire în acele zile; sub pedeapsa cu moartea, Regele nu îngăduia nimănui să urce acolo sus, cu atît mai puţin Credincioşilor, care încă îl venerau pe Ilúvatar în inimile lor. Iar Sauron îl îmboldea pe Rege să doboare Copacul Alb, Frumosul Nimloth, care creştea în curtea sa, pentru că amintea de eldari şi de lumina din Valinor.

La început, Regele nici n-a vrut să audă de aşa ceva, crezînd el că norocul casei sale era legat de soarta Copacului, aşa cum prevestise Tar-Palantir. În nesăbuinţa lui, cu toate că îi ura pe eldari şi pe valari, se agăţa cu îndîrjire de străvechiul devotament al Númenorului. Dar cînd Amandil a prins de veste despre ticăloşia ce-o punea la cale Sauron, tare s-a mai amărît în inima sa, ştiind că, pînă la urmă, Sauron tot îşi va împlini vrerea. Atunci a stat el la sfat cu Elendil şi cu fiii acestuia, amintindu-şi de povestea Copacilor din Valinor; Isildur n-a rostit nici o vorbă, ci, de cum s-a lăsat noaptea, a plecat de unul singur şi a făcut o faptă pentru care i-a mers mai apoi vestea. Înveşmîntat astfel încît să nu fie recunoscut, s-a dus la Armenelos şi la curţile Regelui, unde Credincioşii nu mai erau lăsaţi să pătrundă; a ajuns la locul unde se afla Copacul şi unde, din porunca lui Sauron, nimeni n-avea voie să se ducă; Copacul era păzit zi şi noapte de străjerii lui Sauron. Nimloth nu strălucea şi nu avea flori pe ramuri, fiind vreme de sfîrşit de toamnă şi început de iarnă; Isildur a trecut printre străjeri şi a rupt din Copac un rod ce atîrna pe-o cracă şi a dat să plece. Dar chiar în clipa aceea au prins de veste străjerii şi l-au atacat; s-a luptat el pe viaţă şi pe moarte, s-a ales cu multe răni, dar a scăpat; şi pentru că era mascat, nimeni nu a aflat vreodată cine atinsese Copacul. Cu greu a ajuns Isildur într-un tîrziu înapoi în Rómenna; dar, înainte de a se prăbuşi sfîrşit, a apucat să pună rodul în mîinile lui Amandil. Acesta a

binecuvîntat rodul şi l-a pus în pămînt; iar în primăvară din el a ieşit o mlădiţă, căreia, în curînd, i-a dat o frunză. Abia cînd aceasta s-a deschis, s-a ridicat şi Isildur din patul în care zăcuse vreme îndelungată, zbătîndu-se între viaţă şi moarte, iar rănile nu l-au mai chinuit.

Tocmai la timp se petrecuseră toate acestea; căci, după jaf, Regele şi-a plecat urechea la îndemnul lui Sauron şi a doborît Copacul Alb, întorcînd cu totul spatele jurămintelor de credinţă făcute de străbunii săi. După care Sauron a pus să fie construit pe colina din mijlocul oraşului númenóreenilor, Dauritul Armenelos, un templu măreţ; la bază era rotund ca un cerc, zidurile aveau cincizeci de picioare grosime; dintr-o parte în alta, trecînd prin centru, cercul măsura cinci sute de picioare şi tot atîtea picioare se înălţau zidurile de la pămînt, fiind încoronate cu o cupolă uriaşă. Învelişul cupolei era făcut din argint care sclipea în soare, încît strălucirea sa putea fi văzută de la mare depărtare; dar, curînd, lumina aceasta s-a întunecat şi argintul s-a înnegrit. Şi asta din pricină că în mijlocul templului se găsea un altar, iar în mijlocul cupolei era o gaură prin care ieşea o coloană mare de fum. Primul foc pe altarul din templu l-a aprins Sauron cu lemnul lui Nimloth; a trosnit lemnul în foc şi s-a preschimbat în scrum; iar oamenii s-au mirat văzînd ce fum ieşea din el, care a acoperit oraşul ca un nor, timp de şapte zile, pînă cînd, încet-încet, s-a îndreptat către apus.

De atunci focul a ars neîncetat şi fumul ce ieşea prin cupolă nu s-a oprit o clipă; semn că puterea lui Sauron sporea zi de zi. În acel templu al sîngelui, al caznelor şi al cruzimii fără de oprelişti, oamenii îi aduceau sacrificii lui Melkor pentru ca el să-i elibereze de Moarte. Cel mai adesea îşi alegeau victimele dintre Credincioşi; pricina, pasămite, n-ar fi fost aceea că nu-l venerau pe Melkor, Dătătorul de Libertate, ci îi acuzau că-l urau pe Rege şi se răsculau împotrivă-i, sau că puseseră la cale cine ştie ce fărădelege împotriva celor de-un neam cu ei, minciuni care îi otrăveau pe númenóreeni,

ațîțîndu-i. Învinuiri neadevărate, cele mai multe dintre ele, numai că astfel erau vremurile și ura naște ură.

Cu toate acestea, Moartea nu părăsea țara, ci venea și mai curînd, sub cele mai felurite înfățișări. Înainte, oamenii îmbătrîneau încet și, într-un tîrziu, se întindeau și adormeau, atunci cînd ajungeau să obosească de cele ale lumii; dar acum nebunia și boleșnițele fără număr se abăteau asupra lor; iar lor le era frică să moară și să coboare în întunecime, tărîmul celui pe care singuri și-l aleseseră de stăpîn; în agonia lor se blestemau pentru ce îndurau. Oamenii puneau mîna pe arme în acele vremuri și se ucideau între ei din te miri ce; deveniseră iuți la mînie, iar Sauron ori cei din care făcuse sclavii săi umblau prin țară și-i stîrneau pe oameni unii împotriva celorlalți; curînd, oamenii au început să crîcnească mînioși pe Rege și pe seniorii lor ori pe oricine avea ceva ce ei nu aveau; crunt s-au mai răzbunat puternicii zilei împotriva lor.

În ciuda tuturor acestora, númenóreenii trăiau cu gîndul că prosperau și, chiar dacă nu erau mai fericiți, le sporea puterea, iar bogații se făceau tot mai bogați. Cu ajutorul lui Sauron și al sfaturilor sale, averile lor creșteau văzînd cu ochii. Au născocit tot felul de mașinării, au construit corăbii tot mai mari, încît acum puteau călători pe mare cu armii întregi și cu arme care mai de care; nu mai veneau în Pămîntul de Mijloc cu daruri, nici măcar ca stăpîni, ci doar ca războinici fioroși. Îi vînau pe oamenii din Pămîntul de Mijloc, le luau tot ce aveau, îi aruncau în robie și pe mulți dintre ei îi căsăpeau pe altarele lor. În fortărețe construiseră temple și morminte impunătoare; iar oamenilor le era frică de ei; amintirea regilor blînzi de altă-dată a pierit încet-încet de pe lumea înnegurată de multe povești pline de groază.

Astfel a ajuns Ar-Pharazôn, Regele din Țara Stelei, cel mai mare tiran de la domnia lui Morgoth, numai că, în adevăr, cel care îi conducea din spatele tronului pe toți era Sauron. Așa au trecut anii, iar Regele, pe măsură ce i se lungeau zilele, a început să simtă apropiindu-se umbra morții. Frica și

furia au pus stăpînire pe el. Sosea ceasul pregătit și mult așteptat de Sauron. I-a vorbit el Regelui, zicîndu-i că puterea lui era acum atît de mare, încît putea să facă orice după bunul său plac, fără să se mai supună vreunei porunci ori oprelişti.

– Valarii au pus stăpînire pe tărîmul fără de moarte, i-a spus Sauron. Îndrugă numai minciuni despre el, îl tăinuiesc cît pot ei de bine, iar asta numai din pricina lăcomiei lor și se tem ca nu cumva Regii oamenilor să le răpească tărîmul nepieritor și să se facă stăpîni peste lume în locul lor. Și chiar dacă, în adevăr, darul vieții fără de moarte nu le este hărăzit tuturor, ci numai celor merituoși, anume fiind aceștia oameni măreți și mîndri și de stirpe aleasă, nu este drept cîtuși de puțin ca darul acesta să nu-i fie dat Regelui tuturor regilor, căruia i se cuvine ca fiul cel mai puternic dintre toți fiii Pămîntului și căruia numai Manwë poate să-i fie pe potrivă. Marii regi nu rabdă tăgăduirile, ci își iau singuri ceea ce li se cuvine.

Cu mintea dusă și împresurat de umbrele morții, căci anii i se apropiau de sfîrșit, Ar-Pharazôn s-a lăsat amăgit de vorbele lui Sauron; în sinea lui cumpănea cum ar putea să pornească război împotriva valarilor. Și-a luat răgazul să chibzuiască totul cu multă grijă și nu vorbea nimănui despre planul său, dar nici nu-l putea ascunde de toți. Înțelegînd ce punea la cale Regele, Amandil a fost cuprins de deznădejde și de o mare teamă. Căci știa că oamenii nu-i puteau înfrînge pe valari în război, ci numai prăpăd și ruină ar fi adus asupra lumii dacă războiul nu era oprit. Astfel că l-a chemat la sine pe fiul său, Elendil, și i-a spus:

– Întunecate sînt zilele și oamenii nu mai au nici o nădejde, căci Credincioșii sînt puțini. M-am gîndit eu să încerc ceea ce a încercat străbunul nostru Eärendil în străvechime, anume să pornesc pe mare spre Apus, cu toată OprelIștea lor, și să le vorbesc valarilor, chiar lui Manwë însuși, dacă voi putea, să le cer ajutorul înainte ca totul să fie pierdut.

– Să-l trădezi adică pe Rege? a întrebat Elendil. Ştii prea bine ce spun despre noi, că sîntem trădători şi iscoade, învinuiri ce pînă azi n-au fost adevărate.

– Dacă aş şti că Manwë are trebuinţă de un astfel de sol, l-aş trăda pe Rege. O singură statornicie este aceea de la care omul nu trebuie să se abată în inima sa cu nici un chip. Numai că eu i-aş cere îndurare pentru oameni şi eliberarea lor de sub puterea lui Sauron Vicleanul, măcar de dragul celor rămaşi credincioşi. Cît despre Oprelişte, voi îndura pedeapsa singur, spre a-i scăpa pe toţi ceilalţi de ea.

– Dar ce gîndeşti, tată, că li se va întîmpla celor din neamul tău, pe care-i laşi în urmă, după ce fapta îţi va fi fost cunoscută?

– Nimeni nu trebuie să afle de ea, a spus Amandil. Voi pregăti totul în taină şi voi porni spre răsărit; într-acolo pleacă în fiece zi corăbii din porturile noastre; după care, cu voia vînturilor şi după cum mi-o fi norocul, mă întorc pe la miazăzi ori pe la miazănoapte, înspre apus, şi voi vedea ce voi găsi. Cît despre tine şi-ai tăi, fiul meu, pregătiţi-vă alte corăbii, aşa vă sfătuiesc, şi încărcaţi-le cu tot ce nu vă înduraţi să lăsaţi în urmă! Iar cînd corăbiile vor fi gata, ziceţi-le celor din Rómenna că v-aţi gîndit să mă urmaţi la răsărit, dar asta numai cînd veţi socoti că a sosit clipa prielnică. Amandil nu mai este îndrăgit într-atît de rubedenia noastră de pe tron, încît să plîngă după el dacă ne-am pus în gînd să plecăm de-aici o vreme sau pentru totdeauna. Dar nimeni să nu prindă de veste că vreţi să-i luaţi cu voi pe mulţi dintre semenii noştri, ca nu cumva să-i daţi de gîndit regelui, şi-asta numai din pricină că se pregăteşte de război şi are nevoie de toţi cei pe care-i poate chema la arme. Caută-i pe Credincioşii pe care te mai poţi bizui şi spune-le să vi se alăture de vor voi să plece cu voi, dar numai lor dezvăluie-le planul.

– Şi care-i acesta? a întrebat Elendil.

– Să nu vă amestecaţi în război, ci să vă ţineţi departe de el, a răspuns Amandil. Pînă nu mă întorc nu pot să spun mai

mult. Dar presimt că veţi fugi din Ţara Stelei, fără nici o stea care să vă călăuzească; căci ţara aceasta a fost pîngărită. Veţi pierde tot ce-aţi iubit, simţind gustul morţii fără să fi murit cu adevărat, şi veţi căuta în altă parte un meleag de surghiun. Dacă la răsărit ori la apus va fi aceasta, numai valarii pot şti asta.

Amandil şi-a luat apoi rămas-bun de la ai săi, ca unul care mai are puţin de trăit:

– Îmi vine să cred că nu mă veţi mai vedea niciodată şi că nu vă voi da nici un semn, aşa cum a făcut Eärendil de mult de tot. Dar fiţi pregătiţi, căci sfîrşitul lumii, aşa cum am cunoscut-o noi, e aproape!

Se povesteşte că Amandil a pornit la drum cu o corabie mică, la ceas de noapte, şi întîi s-a îndreptat spre răsărit, apoi a făcut un ocol şi a cîrmit spre apus. A luat cu sine trei servitori dragi inimii sale, dar nicicînd nu s-a mai auzit de ei şi nu s-a primit nici un semn pe lumea aceasta; nici o legendă nu le spune povestea ori nu încearcă să le tălmăcească soarta. Oamenii nu puteau fi scăpaţi a doua oară de la năpastă de un asemenea trimis, iar trădarea Númenorului nu putea fi iertată cu atîta uşurinţă.

Elendil a făcut întocmai cum îi spusese părintele său. Corăbiile sale stăteau ancorate pe coasta răsăriteană a ţării; Credincioşii şi-au urcat în ele soaţele şi copiii, bogăţiile şi provizii îndestulătoare. Multe lucruri frumoase luaseră cu ei şi însemne ale puterii, din cele făurite de númenóreeni în vremuri de înţelepciune, vase şi giuvaieruri, suluri cu toată ştiinţa lor înscrisă cu stacojiu şi negru. Şi Şapte Pietre aveau cu ei, dăruite de eldari; iar pe corabia lui Isildur mlădiţa era bine străjuită, vlăstarul Frumosului Nimloth. Astfel s-a pregătit şi Elendil şi s-a ţinut departe de toate ticăloşiile petrecute în acea vreme; aştepta doar un semn, care nu mai venea. Atunci s-a dus în taină pînă pe ţărmul apusean şi a cătat peste întinderea mării, plin de tristeţe şi de dor nestins, căci tare mult îşi iubea tatăl. Dar nimic nu desluşea, în afară de flota lui Ar-Pharazôn ce se strîngea în limanurile apusene.

De mult de tot, pe Insula Númenor vremea se potrivea nevoilor și dorințelor oamenilor: ploua cînd era trebuință de ploaie și întocmai cît era nevoie; soarele și el, nici prea fierbinte, nici prea răcoros era; vîntul bătea dinspre mare. Iar cînd bătea dinspre apus, părea a fi plin de o mireasmă fugară, dar dulce, ce-ți făcea inima să treasară, ca a florilor ce înfloresc mereu pe pajiști veșnic verzi și care n-au nume pe țărmurile muritoare. Acum însă totul era altfel; cerul însuși se întunecase, ploaia se preschimbase în furtuni cu grindină, iar vînturile suflau năprasnic; tot mereu cîte o corabie de-a númenóreenilor se rătăcea și nu se mai întorcea la țărm – o durere pentru cei rămași acasă, pe care n-o mai cunoscuseră de cînd răsărise Steaua. Uneori de la apus se înălța cîte un nor la ceas de seară, semănînd la formă cu un vultur, cu ghearele rășchirate spre miazănoapte și miazăzi; încet, se întindea pe cer, acoperind soarele aflat la scăpătat, iar atunci peste Númenor se lăsa bezna cea mai neagră. Unii dintre vulturii aceștia aduceau cu ei fulgere sub aripi și tunete răsunau între mare și nor.

Au prins să se teamă oamenii.

– Uite vulturii Stăpînilor din Apus! strigau ei. Vulturii lui Manwë vin asupra Númenorului!

Și se prosternau cu fața la pămînt.

Erau cîte unii care se căiau o vreme, dar alții se îndîrjeau și mai abitir și-și agitau pumnii spre ceruri, strigînd:

– Stăpînii Apusului ne-au pus gînd rău. Ei lovesc primii. Apoi vom lovi noi!

Vorbele acestea Regele însuși le-a rostit, dar Sauron i le șoptise.

Fulgerele erau tot mai mari, trăsnindu-i pe oameni pe dealuri și la cîmp și pe străzile orașelor; și un trăsnet cumplit a lovit cupola Templului; țăndări s-a făcut și s-a mistuit în foc. Dar Templul a rămas neatins. Sauron stătea sus, pe ziduri, înfruntînd fulgerul și scăpînd nevătămat; din acel ceas, oamenii l-au socotit zeu, astfel că putea să facă tot ce voia. Și cînd s-a arătat și ultimul semn prevestitor de nenorociri, n-au luat seamă la el. Pămîntul s-a cutremurat sub picioarele lor și un bubuit ca de tunet s-a auzit în adîncuri, împletindu-se cu urletul mării, iar din vîrful muntelui Meneltarma ieșea fum. Ar-Pharazôn cu atît mai mult își întețea pregătirile de război.

În acel timp, corăbiile Númenorului întunecau marea în partea de apus a țării, părînd un arhipelag cu o mie de insule: catargele semănau cu pădurile de pe munți, iar pînzele aidoma unui nor amenințător; stindardele fluturau aurii și negre. Toată suflarea aștepta porunca lui Ar-Pharazôn; cît despre Sauron, el se retrăsese în cercul Templului, unde oamenii îi aduceau victime ca să le ardă pe altar.

Într-o bună zi, Vulturii Stăpînilor Apusului au venit dinspre soare-apune, ca o oștire, înșirați într-o singură linie ale cărei capete se pierdeau în zări; cu cît se apropiau, aripile li se făceau tot mai mari, cuprinzînd cerul. Apusul ardea roșu în spatele lor, iar ei străluceau pe pîntece, ca și cînd flacăra unei mînii cumplite clocotea în ei, încît întregul Númenor era luminat ca de un foc mocnit; oamenii s-au privit unii pe alții și chipurile lor li se păreau încinse de mînie.

Ar-Pharazôn și-a luat inima-n dinți și a urcat pe corabia sa fără seamăn, Alcarondas pe nume, Castelul Mării. Vîsle multe avea și catarge așijderea, aurii și negre; pe puntea ei a fost așezat tronul lui Ar-Pharazôn. Și-a îmbrăcat el apoi veșmîntul regesc, pe cap și-a așezat coroana, a poruncit să se înalțe stindardul și a făcut semnul de ridicare a ancorelor; în acel ceas, trîmbițele din Númenor au acoperit bubuitul tunetelor.

Astfel au pornit corăbiile númenóreenilor împotriva amenințării Apusului; vîntul abia adia, dar aveau multe vîsle și sclavi nenumărați și vînjoși care trudeau sub șfichiuirea bicelor. Soarele a asfințit și liniștea s-a lăsat adîncă. Întunericul a acoperit pămîntul, valurile nu tulburau marea, în vreme ce lumea își aștepta soarta. Curînd, străjerii din porturi n-au mai văzut corăbiile. Luminile lor s-au stins pe rînd, fiind

înghițite de noapte; cînd a venit dimineața, nu se mai zărea nici urmă de corabie. Un vînt stîrnit dinspre răsărit le-a împins spre larg; nesocotind Oprelistea Valarilor, au pătruns în mările interzise, pornind războiul împotriva Nemuritorilor, pentru a le smulge viața veșnică între Cercurile Lumii.

Corăbiile lui Ar-Pharazôn s-au ivit de pe întinsul mării și au înconjurat orașul Avallónë și toată insula Eressëa; au jelit eldarii cînd lumina soarelui ce scăpăta a fost acoperită de norul númenóreenilor. Într-un tîrziu, Ar-Pharazôn a ajuns pe țărmurile Amanului, Tărîmul Binecuvîntat, și pe coastele Valinorului; tăcerea stăruia, soarta lumii atîrna de-un fir, căci lui Ar-Pharazôn parcă îi pierise curajul și mai că s-ar fi întors din drum, cînd a zărit țărmurile tăcute și vîrful Taniquetil lucind, mai alb ca zăpada, mai rece ca moartea, tăcut și el, de neclintit, cumplit la vedere, asemenea umbrei născute din lumina lui Ilúvatar. Dar trufia era cea care-l mîna înainte acum, astfel că, în cele din urmă, a coborît de pe corabie și a pășit pe mal, zicînd că pămîntul acela al lui era, dacă nimeni nu se arăta să se lupte pentru el. Oastea númenóreenilor și-a făcut tabăra jur împrejurul dealului Túna, unde se adăpostiseră toți eldarii.

Atunci, de pe Munte, Manwë i-a vorbit lui Ilúvatar și, pentru prima oară, valarii au lăsat din mîini frîiele Ardei. Iar Ilúvatar și-a arătat puterea și a schimbat fața lumii; un mare hău s-a căscat în marea dintre Númenor și Tărîmurile fără de Moarte, apele au năvălit înăuntru și lumea s-a cutremurat. Toate corăbiile númenóreenilor au fost supte spre abis, apa le-a umplut și le-a înghițit pentru totdeauna. Iar Ar-Pharazôn Regele și războinicii muritori ce pășiseră pe pămîntul Aman au fost îngropați sub dealurile care s-au prăvălit; se povestește că acolo se află ei întemnițați, în Peșterile celor Uitați, pînă la Ultima Bătălie și pînă la Ziua de Apoi.

Țara Aman și Eressëa au fost luate de unde se aflau și strămutate pentru totdeauna undeva, departe, unde nici un om

nu mai putea ajunge la ele; Andor, Țara Darului, Númenorul Regilor, Elenna Stelei lui Eärendil, a fost distrusă de n-a mai rămas nici urmă din ea. Căci se afla aproape de hăul cel mare și, cum temeliile sale s-au prăvălit, s-a prăbușit și ea în întunecime. Iar pe Pămînt nu se găsește vreun loc în care să se fi păstrat vreo amintire a vremurilor dinainte de ivirea răului. Căci Ilúvatar a dat deoparte Mările cele Mari de la apus de Pămîntul de Mijloc și Tărîmurile Pustii de la răsărit, și a făcut mări și pămînturi noi; lumea s-a împuținat, din pricină că Valinorul și Eressëa i-au fost luate și duse pe tărîmul lucrurilor ascunse.

Într-un ceas neașteptat de oameni, i-a lovit pe ei această urgie în cea de-a treizeci și noua zi după plecarea corăbiilor. Dintr-o dată, Meneltarma a început să scuipe foc și un vînt năprasnic s-a stîrnit, și-o răscolire a pămîntului, cerul s-a răsturnat, dealurile au alunecat și Númenorul s-a prăvălit în mare, cu toți copiii și fecioarele, și soațele sale, cu ale sale doamne mîndre; și toate grădinile și sălile cele mari și turnurile sale, mormintele și bogățiile sale și toate giuvaierurile și țesăturile, toate cele pictate ori cioplite, rîsetele, veselia și muzica, înțelepciunea și învățătura sa toate au pierit pentru totdeauna. Pe ultima dintre toate, muntele de apă, verde, rece, cu panaș de spumă, care a năvălit peste pămînt, a luat-o în adîncul său pe Tar-Míriel Regina, mai frumoasă decît argintul, fildeșul ori perlele. Prea tîrziu a-ncercat ea să urce costișa abruptă a muntelui Meneltarma, către locul sfînt; apele au ajuns-o din urmă și țipătul ei s-a pierdut în urletul vîntului.

Nu se știe dacă Amandil a ajuns cu adevărat în Valinor și dacă Manwë i-a ascultat ruga, fapt este că, mulțumită valarilor, Elendil, fiii săi și cei care se aflau cu ei au fost cruțați de nimicirea din acea zi. Elendil rămăsese în Rómenna, nedînd ascultare chemării la arme a Regelui atunci cînd acesta s-a dus la război. Reușind să scape de soldații lui Sauron care veniseră să-l prindă ca să-l sacrifice în focurile Templului, el a urcat pe corabie și s-a depărtat de țărm, așteptînd clipa

prielnică de plecare. Astfel că pămîntul l-a apărat de puternicul vîrtej al mării ce sugea totul în abisul ei şi tot pămîntul l-a apărat şi de prima furie a furtunii. Dar, cînd valul devorator s-a rostogolit peste uscat şi Númenorul s-a răsturnat în hău, ar fi fost copleşit de primejdie şi poate că şi-ar fi socotit propria pierire mai puţin dureroasă, căci nici o moarte nu putea fi mai amarnică decît pierirea şi agonia acelei zile; numai că vîntul l-a luat cu el, mai turbat decît orice vînt cunoscut vreodată de oameni, repezindu-se cu urlet dinspre apus; i-a smucit lui Elendil corăbiile spre răsărit; i-a sfîşiat pînzele, i-a rupt catargele, gonindu-i pe nefericiţii oameni ca pleava pe întinderea apei.

Nouă corăbii erau cu totul: patru ale lui Elendil, trei ale lui Isildur, iar ale lui Anárion, două; au fugit ei din calea negrei furtuni, ieşind din amurgul sfîrşitului şi pătrunzînd în noaptea lumii. Adîncurile s-au învolburat sub ei cu o mînie neînchipuit de mare, valuri ca munţii de înalte, cu acoperişuri de spumă asemenea zăpezii spulberate i-au urcat pînă în volburile norilor, şi după multe zile, i-au aruncat pe ţărmurile Pămîntului de Mijloc. Şi toate coastele şi ţărmurile dinspre mare ale lumii apusene şi-au schimbat înfăţişarea ori au fost distruse în acele zile: mările au inundat pămînturile, ţărmurile s-au scufundat, străvechile insule au fost înecate de valuri, altele noi au ieşit la suprafaţă; dealuri s-au prăvălit, rîurile au fost mînate spre văi necunoscute.

După aceea Elendil şi fiii săi au întemeiat regate în Pămîntul de Mijloc; şi, batăr că toată ştiinţa şi priceperea lor nu erau decît o rămăşiţă a ceea ce fuseseră înainte ca Sauron să vină în Númenor, neasemuit de mari li se păreau sălbaticilor lumii. Cît despre faptele moştenitorilor lui Elendil în evul ce a urmat, pomenite sînt în alte legende; şi tot acolo se povesteşte despre lupta lor cu Sauron, care nu se sfîrşise încă.

Sauron însuşi se temea cumplit de furia valarilor şi de felul în care osîndise Eru marea şi uscatul, mult mai îngrozitor

decît îşi dorise el, gîndul lui fiind doar acela de a-i trimite la pieire pe númenóreeni şi de-a le înfrînge regele trufaş. Şezînd în jilţul său negru, în mijlocul Templului, Sauron izbucnise în rîs la auzul trîmbiţelor lui Ar-Pharazôn ce dădeau de veste că începuse bătălia; hohotise şi cînd auzise tunetul furtunii; iar a treia oară cînd a izbucnit în rîs chiar de propriul său gînd, căci îşi închipuise ce avea să facă în lume de acum încolo, scăpat fiind de edaini, urgia l-a lovit în toiul veseliei sale şi jilţul şi Templul său s-au prăvălit în abis. Numai că Sauron nu era făcut din carne muritoare; cu toate că acum îi fusese luată forma sub care pricinuise atîta rău, pentru a nu mai putea apărea niciodată sub chipeşa sa înfăţişare în faţa ochilor oamenilor, spiritul său a ieşit din adînc şi a trecut peste mare ca o umbră şi un vînt negru, reîntorcîndu-se pe Pămîntul de Mijloc şi în Mordor, unde se găsea sălaşul lui. În Barad-dûr şi-a luat din nou Marele Inel şi a rămas ascuns acolo, întunecat la suflet şi tăcut, pînă cînd şi-a alcătuit o nouă înfăţişare şi a devenit întruparea răutăţii şi a urii; puţini au putut de atunci încolo să îndure Ochiul Cumplitului Sauron.

Dar asemenea lucruri nu ţin de povestea Scufundării Númenorului, care se încheie aici, căci toate au fost spuse. Pînă şi numele acelei ţări a pierit. De atunci, oamenii n-au mai vorbit despre Elenna şi nici despre Andor, Darul ce le-a fost luat, cu atît mai puţin despre Númenórë de la marginile lumii; dar surghiuniţii de la malurile mării, dacă se întîmpla ca inimile lor să tînjească după Apus, vorbeau despre Mar-nu-Falmar ce fusese acoperit de valuri, Akallabêth cel Prăbuşit, Atalantë în graiul eldarin.

Printre Surghiuniţi, mulţi credeau că vîrful muntelui Meneltarma, Pilastrul Cerului, nu se scufundase pentru totdeauna, ci s-a înălţat din nou, ca o insulă singuratică pierdută pe întinderea marilor ape; căci fusese un loc sacru, nepîngărit nici măcar pe timpul lui Sauron. Cîţiva dintre urmaşii de mai tîrziu ai lui Eärendil au pornit în căutarea

insulei, căci învățații lor povesteau cum, în străvechime, oamenii cu ochi ageri zăreau de sus de pe Meneltarma o scăpărare a Tărîmului Nepieritor. Chiar și după urgie, inimile dúnedainilor tot după Apus jinduiau; și, cu toate că știau prea bine că lumea nu mai era aceeași, spuneau:

– Avallónë a dispărut de pe fața pămîntului, Țara Aman a fost luată de aici, iar în lumea întunecimii de acum nu pot fi găsite. Dar odată tot au fost, prin urmare, încă mai sînt, în felul în care a fost alcătuită întîiași dată lumea.

Căci dúnedainii credeau că pînă și oamenii muritori puteau să fie binecuvîntați cu harul de a privi în alte vremuri decît în cele în care trăiau trupurile lor; tare și-ar fi dorit să scape de umbrele surghiunului lor și să vadă cumva lumina nepieritoare; pentru că tristețea gîndului la moarte îi urmărise peste afundurile mării. Astfel că marinari vestiți din neamul dúnedainilor străbăteau mările pustii, nădăjduind să descopere Insula Meneltarma și acolo să li se înfățișeze lumea așa cum fusese. Dar nu au găsit-o. Cei care au călătorit pînă departe au dat doar peste uscaturi noi, aidoma celor vechi, supuse morții. Iar cei care au călătorit și mai departe, n-au făcut decît să înconjure Pămîntul, întorcîndu-se istoviți în locul de unde plecaseră.

– Toate drumurile se-ntorc de unde au plecat, spuneau ei.

În vremurile ce au urmat, fie mulțumită călătoriilor pe mare, fie datorită învățăturii lor și a priceperii de a citi în stele, regii oamenilor au știut că lumea era cu adevărat rotundă și, cu toate acestea, eldarilor încă li se îngăduia să plece din lume și să vină în Apusul Străvechi și în Avallónë, dacă doreau acest lucru. Cărturarii au spus atunci că undeva să afla negreșit un Drum Drept, dar numai unora le era îngăduit să-l găsească. Învățații mai spuneau că în vreme ce marginile lumii celei noi coborau în jos, vechiul drum și calea amintirii Apusului continuau înainte, ca un măreț pod nevăzut ce străbătea văzduhul respirării și al zborului (rotunjite și ele, la fel ca lumea), și traversa Ilmen, unde trupul nu

poate dăinui fără a fi ajutat, pînă ajungea în Tol Eressëa, Insula Singuratică, și poate chiar dincolo de ea, în Valinor, unde valarii încă sălășluiesc și veghează asupra istoriei lumii. Povești și zvonuri s-au răspîndit de-a lungul țărmurilor mării despre marinari și oameni rătăciți pe ape, care, printr-o soartă norocoasă ori prin bunăvoința sau poate prin hatîrul valarilor, o apucaseră cumva pe Calea Dreaptă și văzuseră fața lumii pierzîndu-se sub ei, dar ei ajunseseră la cheiurile luminate de felinare ale portului Avallónë sau chiar la ultimele țărmuri de la marginea Amanului și acolo cătaseră la Muntele Alb, spăimîntător și minunat, înainte de-a închide ochii și de-a muri.

insulei, căci învățații lor povesteau cum, în străvechime, oamenii cu ochi ageri zăreau de sus de pe Meneltarma o scăpărare a Tărîmului Nepieritor. Chiar și după urgie, inimile dúnedainilor tot după Apus jinduiau; și, cu toate că știau prea bine că lumea nu mai era aceeași, spuneau:

– Avallónë a dispărut de pe fața pămîntului, Țara Aman a fost luată de aici, iar în lumea întunecimii de acum nu pot fi găsite. Dar odată tot au fost, prin urmare, încă mai sînt, în felul în care a fost alcătuită întîiași dată lumea.

Căci dúnedainii credeau că pînă și oamenii muritori puteau să fie binecuvîntați cu harul de a privi în alte vremuri decît în cele în care trăiau trupurile lor; tare și-ar fi dorit să scape de umbrele surghiunului lor și să vadă cumva lumina nepieritoare; pentru că tristețea gîndului la moarte îi urmărise peste afundurile mării. Astfel că marinari vestiți din neamul dúnedainilor străbăteau mările pustii, nădăjduind să descopere Insula Meneltarma și acolo să li se înfățișeze lumea așa cum fusese. Dar nu au găsit-o. Cei care au călătorit pînă departe au dat doar peste uscaturi noi, aidoma celor vechi, supuse morții. Iar cei care au călătorit și mai departe, n-au făcut decît să înconjure Pămîntul, întorcîndu-se istoviți în locul de unde plecaseră.

– Toate drumurile se-ntorc de unde au plecat, spuneau ei.

În vremurile ce au urmat, fie mulțumită călătoriilor pe mare, fie datorită învățăturii lor și a priceperii de a citi în stele, regii oamenilor au știut că lumea era cu adevărat rotundă și, cu toate acestea, eldarilor încă li se îngăduia să plece din lume și să vină în Apusul Străvechi și în Avallónë, dacă doreau acest lucru. Cărturarii au spus atunci că undeva să află negreșit un Drum Drept, dar numai unora le era îngăduit să-l găsească. Învățații mai spuneau că în vreme ce marginile lumii celei noi coborau în jos, vechiul drum și calea amintirii Apusului continuau înainte, ca un măreț pod nevăzut ce străbătea văzduhul respirării și al zborului (rotunjite și ele, la fel ca lumea), și traversa Ilmen, unde trupul nu

poate dăinui fără a fi ajutat, pînă ajungea în Tol Eressëa, Insula Singuratică, și poate chiar dincolo de ea, în Valinor, unde valarii încă sălășluiesc și veghează asupra istoriei lumii. Povești și zvonuri s-au răspîndit de-a lungul țărmurilor mării despre marinari și oameni rătăciți pe ape, care, printr-o soartă norocoasă ori prin bunăvoința sau poate prin hatîrul valarilor, o apucaseră cumva pe Calea Dreaptă și văzuseră fața lumii pierzîndu-se sub ei, dar ei ajunseseră la cheiurile luminate de felinare ale portului Avallónë sau chiar la ultimele țărmuri de la marginea Amanului și acolo cătaseră la Muntele Alb, spăimîntător și minunat, înainte de-a închide ochii și de-a muri.

DESPRE INELELE PUTERII
ŞI DESPRE AL TREILEA EV

DESPRE INELELE PUTERII ŞI DESPRE AL TREILEA EV

În care aceste poveşti ajung la sfîrşit

În străvechime a fost Sauron, din neamul maiarilor, pe care sindarii din Beleriand îl numeau Gorthaur. Cînd Arda a fost la început, Melkor l-a ademenit pe Sauron în slujba sa, şi astfel el a devenit cel mai măreţ şi mai credincios dintre servitorii Duşmanului şi cel mai primejdios, căci îşi putea lua multe înfăţişări dacă voia şi multă vreme a putut, oricînd a vrut, să pară nobil la suflet şi frumos la chip şi astfel să-i amăgească pe toţi, în afară de cei foarte prevăzători.

După ce muntele Thangorodrim s-a năruit şi Morgoth a fost răsturnat de la putere, Sauron şi-a luat din nou înfăţişarea-i chipeşă şi a făcut temenele în faţa lui Eönwë, trimisul lui Manwë, punîndu-şi cenuşă-n cap pentru toate fărădelegile sale. Sînt unii care spun că remuşcările nu i-au fost chiar minciuni de la bun început, şi cu adevărat s-a căit, măcar de frică,

fiind tulburat peste poate de căderea lui Morgoth şi de răzbunarea cumplită a Stăpînilor Apusului. Dar nu stătea în puterea lui Eönwë să-i ierte pe cei de-acelaşi rang cu el, astfel că i-a poruncit lui Sauron să se întoarcă în Aman şi acolo să se supună judecăţii lui Manwë. S-a ruşinat Sauron şi n-a vrut să se întoarcă umil ca să primească osînda valarilor, poate din pricina servituţii îndelungate, pentru a-şi dovedi buna-credinţă; căci sub stăpînirea lui Manwë, puterea lui fusese mare. Prin urmare, după ce Eönwë a plecat, el s-a ascuns în Pămîntul de Mijloc; şi iar s-a apucat de ticăloşii, căci plasa ce-o ţesuse în juru-i Morgoth era foarte puternică.

În Marea Bătălie şi-n clocotirile pricinuite de năruirea muntelui Thangorodrim, pămîntul s-a răscolit şi Beleriandul a crăpat, prefăcîndu-se într-un pustiu; la miazănoapte şi la apus, multe meleaguri s-au scufundat sub apele Mării cele Mari. La răsărit, în Ossiriand, povîrnişurile munţilor Ered Luin s-au despicat, un defileu uriaş s-a căscat înspre miazăzi, prin care a pătruns marea. În acel golf s-a vărsat apoi Rîul Lhûn, care şi-a tăiat o matcă nouă şi de atunci s-a numit Golful Lhûn. Acel ţinut fusese numit în străvechime Lindon de către noldori, nume ce i-a şi rămas de-atunci. Mulţi eldari mai vieţuiau acolo, zăbovind pe-acel meleag pentru că nu voiau să părăsească Beleriandul unde luptaseră şi trudiseră atîta vreme. Gil-galad, fiul lui Fingon, le era rege şi, împreună cu el, se găsea Elrond Cel-pe-jumătate-elf, fiul lui Eärendil Marinarul şi fratele lui Elros, primul rege al Númenorului.

Pe ţărmurile Golfului Lhûn şi-au durat elfii limanurile, numin-du-le Mithlond; multe corăbii ţineau ei acolo, căci era loc numai bun de port. Din Limanurile Cenuşii ridicau cînd şi cînd eldarii ancorele, fugind de întunecimea acelor vremuri ale Pămîntului; căci valarii se înduraseră de Întîii Născuţi şi le îngăduiau să o apuce pe Drumul Drept şi să se întoarcă, dacă voiau, la semenii lor din Eressëa şi Valinor, dincolo de mările încercuitoare.

Alţi eldari au trecut în acea vreme Munţii Ered Luin, spre meleagurile interioare. Cei mai mulţi erau teleri, cei care scăpaseră din ruina Doriathului şi Ossiriandului; au întemeiat ei regate printre Elfii Pădureni, în codri şi în munţii aflaţi la mare depărtare de marea ce încă stăruia în inimile lor. Numai în Eregion, căruia oamenii îi spuneau Hollin, au întemeiat elfii noldorini dincolo de Ered Luin un regat care-a durat. Eregion se afla aproape de marile sălaşuri ale gnomilor, Khazad-dûm se numeau acestea, dar elfii le spuneau Hadhodrond, iar mai tîrziu Moria. Din Ost-in-Edhil, oraşul elfilor, drumul ducea pînă la poarta apuseană a regatului Khazad-dûm, căci între elfi şi gnomi se legase o prietenie nemaiîntîlnită în alte părţi şi spre folosul ambelor seminţii. În Eregion, meşteşugarii Poporului de Meşteri Giuvaiergii, Gwaith-i-Mírdain se numea acesta, făceau lucruri ce întreceau în măiestrie tot ce fusese făurit vreodată, numai Fëanor de-i întrecuse; cel mai priceput dintre ei era Celebrimbor, fiul lui Curufin, care s-a înstrăinat de tatăl său şi a rămas în Nargothrond atunci cînd Celegorm şi Curufin au fost alungaţi, aşa după cum se povesteşte în *Quenta Silmarillion*.

În alte părţi ale Pămîntului de Mijloc, pacea a dăinuit ani îndelungaţi; dar meleagurile erau sălbatice şi pustii, în afară de locurile unde se aşezaseră cei veniţi din Beleriand. Mulţi elfi trăiau acolo, aşa cum o făceau din vremuri pierdute în negura timpurilor, hălăduind liberi pe întinsele plaiuri departe de Mare; dar aceştia erau avarii, pentru care cele întîmplate în Beleriand erau simple zvonuri, iar Valinorul, un nume îndepărtat. La miazăzi, departe, sporea neamul oamenilor; cei mai mulţi dintre ei s-au ticăloşit, căci Sauron îşi ţesea mrejele în jurul lor.

Văzînd în ce pustiire căzuse lumea, Sauron şi-a spus în inima sa că, după ce-l înlăturaseră pe Morgoth, valarii iarăşi uitaseră de Pămîntul de Mijloc; şi trufia lui n-a mai cunoscut margini. Îi privea cu ură pe eldari şi îi era frică de

oamenii din Númenor care veneau, din cînd în cînd, în corăbiile lor pînă pe țărmurile Pămîntului de Mijloc; dar vreme îndelungată și-a ascuns gîndurile și planurile întunecate ce se nășteau în inima lui.

A descoperit că pe oameni îi putea stăpîni cel mai ușor, dintre toate neamurile Pămîntului; însă el căuta cu tot dinadinsul să-i ademenească pe elfi de partea sa, știind că Întîii Născuți aveau putere mai mare; umbla și se amesteca printre ei și toți îl socoteau frumos și înțelept. Numai în Lindon nu s-a dus, căci Gil-galad și Elrond nu aveau încredere în el și-n chipul lui arătos și, cu toate că nu știau cine era el cu adevărat, nu-i îngăduiau să pătrundă pe tărîmul lor. Pe alte meleaguri, elfii îl întîmpinau cu bucurie și prea puțini dădeau ascultare îndemnurilor venite din Lindon de a fi cu băgare de seamă; Sauron își luase numele de Annatar, Seniorul Darurilor, și la început au tras multe foloase de pe urma lui. Iar el le spunea:

– Păcat de slăbiciunea celor mari! Măreț rege este Gil-galad și înțelept și învățat este Seniorul Elrond, dar uite că nici unul nu mă ajută în strădaniile mele! Oare, o fi din pricină că nu doresc să vadă că și alte tărîmuri pot să ajungă la fel de luminate ca al lor? Pentru care pricină să rămînă Pămîntul de Mijloc pe vecie pustiit și cufundat în întuneric, cînd elfii îl pot face la fel de minunat precum Eressëa, ce vorbesc eu, ba chiar precum Valinorul?! Cum voi nu v-ați întors pe acele meleaguri, chitesc că iubiți Pămîntul de Mijloc, așa cum îl iubesc și eu. Oare, atunci nu e treaba noastră să trudim împreună pentru a-i spori bogăția și pentru a face ca neamurile elfilor ce rătăcesc aici fără învățătură să ajungă să aibă aceeași putere și la fel de multă știință ca și cei de dincolo de mare?

În Eregion au fost îndemnurile sale primite cu cea mai mare bucurie, căci noldorii de pe acel meleag erau cei mai doritori să devină mari meșteșugari de lucruri tot mai dibaci făurite. Și mai stăruia și îndoiala ce le rodea inima, după ce nu voiseră a se întoarce în Apus, ci să rămînă în Pămîntul de Mijloc, pe care cu adevărat îl iubeau, dar și să se înfrupte din fericirea celor care plecaseră. Astfel că ascultau vorbele lui Sauron, de la care învățau multe lucruri, pentru că el știa multe. În acele vremuri, fierarii din Ost-in-Edhil s-au întrecut pe ei înșiși; după multă chibzuință au făurit Inelele Puterii. Cel care i-a călăuzit a fost Sauron, care le știa fiecare gînd; și-asta pentru că dorea să-i prindă în mreje pe elfi și să-i aducă sub stăpînirea sa...

Elfii făcuseră multe inele; Sauron Unul Singur, care să le domine pe toate; puterea lor era legată de a acestuia, lui i se supuneau și durau atîta vreme cît exista Inelul Suprem. Mult din forța și voința lui Sauron a trecut în acel Inel Stăpîn; puterea inelelor elfești era foarte mare, încît inelul care avea să le stăpînească trebuia să fie un inel de o putere neînchipuit de mare; iar Sauron îl făurise în Muntele de Foc, aproape de Țara Umbrei. Cînd purta Inelul, putea vedea tot ce se făcea cu ajutorul inelelor mai mici, și putea citi și stăpîni gîndurile celor care le purtau.

Dar elfii nu se lăsau înrobiți cu una, cu două. În clipa în care Sauron și-a pus Inelul Suprem în deget, ei l-au simțit; și-au dat seama cine este și au priceput de îndată că vrea să devină stăpîn peste ei peste și tot ce făuriseră. Furioși, dar și speriați, ei și-au scos inelele. Iar el, prinzînd de veste că se dăduse de gol și că elfii nu se lăsaseră amăgiți, a fost cuprins de o mînie atît de mare, încît a pornit împotrivă-le cu război, poruncindu-le să-i dea lui toate inelele făurite de ei, zicînd că fierarii elfi nu le-ar fi putut face de n-ar fi fost știința și sfaturile sale. Dar elfii au fugit din calea lui; au izbutit să salveze trei inele, pe care le-au luat cu ei și pe care le-au ascuns.

Erau Cele Trei, făurite ultimele, care aveau cea mai mare putere: Narya, Nenya și Vilya se numeau ele, Inelele de Foc, de Apă și de Aer, unul avînd un rubin drept nestemată, al doilea un adamant, iar al treilea un safir; și dintre inelele elfilor Sauron pe acestea le dorea cel mai mult, pentru că

aceia care le aveau puteau să înlăture veştejirea pricinuită de trecerea timpului şi să amîne sfîrşeala lumii. Dar Sauron nu le-a putut descoperi, căci le fuseseră date în grija Înţelepţilor care le-au ascuns şi nu le-au mai purtat atîta vreme cît Inelul Suveran s-a aflat în stăpînirea lui Sauron. Cele Trei au rămas neîntinate, fiind ele făurite de Celebrimbor singur, fără ca mîna lui Sauron să le fi atins vreodată; dar şi ele erau supuse Inelului Suprem.

Din acel ceas, războiul n-a mai încetat nicicînd între Sauron şi elfi; Eregion a fost pustiit, Celebrimbor, răpus, porţile Moriei, închise. În acea vreme, Elrond Cel-pe-jumătate-elf a zidit fortăreaţa şi refugiul Imladris, Vîlceaua Despicată în graiul oamenilor; multă vreme a durat fortăreaţa aceasta. Sauron însă a strîns în mîinile sale toate Inelele Puterii pe care le mai găsise; apoi, le-a dat altor popoare din Pămîntul de Mijloc, nădăjduind să-i aducă sub stăpînirea sa pe toţi cei care-şi doreau puteri tainice mai presus de cele ale semenilor lor. Şapte le-a dat gnomilor; oamenilor le-a dat nouă, căci oamenii s-au arătat şi de data aceasta, ca în multe altele, cei mai domici să i se supună. Şi pe toate acele inele pe care le avea el în stăpînire le-a întinat; nu i-a fost cîtuşi de puţin greu s-o facă, doar ajutase la făurirea lor; inelele erau astfel blestemate, trădîndu-i, pînă la urmă, pe toţi cei care le purtau. Gnomii s-au dovedit cu mult mai greu de îmblînzit; ei îndură greu stăpînirea altora şi la fel de greu este să le desluşească cineva inimile; ei nu pot fi preschimbaţi în umbre. Foloseau inelele numai pentru a-şi spori comorile; cu toate acestea, inimile lor au început să cunoască mînia şi să tînjească nestăpînit după aur; mult rău au făcut din pricina asta, şi totul numai în folosul lui Sauron, pînă la urmă. Se povesteşte că la temelia fiecăreia din cele Şapte Comori ale regilor gnomi din străvechime se găsea un inel de aur; dar comorile acelea au fost de multă vreme jefuite, iar dragonii le-au înghiţit, cît despre cele Şapte Inele, unele au fost mistuite în foc, pe altele Sauron a reuşit să şi le ia înapoi.

Oamenii însă s-au dovedit mai uşor de momit. Cei care-au folosit cele Nouă Inele au devenit puternicii vremurilor lor, regi, vrăjitori, mari războinici. S-au bucurat de glorie, au dobîndit averi uriaşe, dar totul s-a întors împotriva lor. Vieţi nesfîrşite păreau să aibă, în adevăr, dar şi greu de îndurat. Dacă voiau, puteau umbla nevăzuţi de nici un ochi de sub soare, iar ei vedeau lucruri în lumi nevăzute de către muritori: dar prea adesea li se arătau doar fantasmele şi amăgirile născocite de Sauron. Pe rînd, unul după altul au ajuns sclavii inelelor pe care le purtau şi astfel sub puterea Inelului Stăpîn care era al lui Sauron. Iar de atunci nimeni nu i-a mai putut vedea în afară de cel care purta asupră-i Marele Inel şi astfel au intrat pe tărîmul umbrelor. Nazgûli erau ei, Duhurile Inelelor, cei mai de temut servitori ai Duşmanului; întunecimea le era tovarăş, iar glasurile lor – însăşi vocea morţii.

Pofta şi trufia lui Sauron au sporit într-atît, încît nimic nu părea să-i mai stea împotrivă, astfel că a hotărît să se înstăpînească peste toţi şi toate de pe Pămîntul de Mijloc, să-i distrugă pe elfi şi să pună la cale, dacă izbutea, căderea Númenorului. Sub puterea lui nimeni nu era liber şi nu-i putea sta alături, el era însuşi Stăpînul Pămîntului. Încă mai putea purta mască şi cu ea amăgea, dacă voia, ochii oamenilor, care-l socoteau înţelept şi-l vedeau chipeş. Numai că el alegea să-i conducă prin forţă şi teamă, de cîte ori putea; cei care îi zăreau umbra întinzîndu-se asupra lumii l-au numit Seniorul Întunecimii şi Duşmanul. Din nou strîngea Sauron sub comanda sa toate creaturile ticăloase din vremea lui Morgoth ce se mai găseau pe pămînt sau în adîncul lui. Orcii, care se-nmulţeau ca muştele, erau oricînd gata să-i împlinească poruncile. Astfel au început Anii Negri, numiţi de elfi Zilele Fugii. În acea vreme, mulţi elfi din Pămîntul de Mijloc au fugit în Lindon, iar, de acolo, peste mări şi niciodată nu s-au mai întors; mulţi au fost nimiciţi de Sauron şi de servitorii săi. Dar în Lindon stăpîn era încă Gil-galad, drept care Sauron nu îndrăznea să treacă

Munții Ered Luin ori să atace Limanurile; iar Gil-galad era ajutat de númenóreeni. Peste toate celelalte meleaguri Sauron era stăpîn; cei care voiau să fie liberi s-au refugiat în fortărețele din codri ori din munți, dar nici măcar acolo teama nu le dădea pace. La răsărit și la miazăzi, aproape toți cei din seminția oamenilor se aflau sub stăpînirea lui; în acele vremuri au devenit puternici și au ridicat orașe și ziduri de piatră; mulți erau ei, aprigi în războaie, și-aveau arme de fier. Pentru ei, Sauron era rege și zeu; cumplit se mai temeau de el, pentru că sălașul lui era înconjurat de foc.

Dar a venit și o vreme cînd Sauron și-a curmat asaltul asupra pămînturilor apusene. După cum se povestește în *Akallabêth*, măreția Númenorului i s-a pus în cale. Atît de mare era puterea și splendoarea númenóreenilor în plină glorie a regatului lor, încît servitorii lui Sauron refuzau să-i înfrunte. Nădăjduind să dobîndească prin viclenie ceea ce nu reușea prin forță, Sauron a părăsit o vreme Pămîntul de Mijloc și a ajuns în Númenor ca prizonier al lui Tar-Calion Regele. Acolo a rămas pînă cînd, în cele din urmă, prin dibăcia sa a sucit aproape inimile tuturor oamenilor, stîrnindu-i să pornească război împotriva valarilor, și prin asta pricinuind nimicirea lor, așa cum își dorise de mult. Dar nimicirea asta a fost mai cumplită decît și-o închipuise Sauron, căci uitase cît de crunți erau Stăpînii Apusului în mînia lor. Lumea se prăbușise, pămîntul fusese înghițit de mările ce năvăliseră peste el, Sauron însuși căzînd în abis. Însă spiritul său s-a ridicat și a zburat înapoi, purtat de un vînt întunecat, pînă în Pămîntul de Mijloc, unde și-a căutat un sălaș. Acolo a aflat că puterea lui Gil-galad sporise mult în anii cît lipsise el; se întindea acum peste ținuturi întinse de la miazănoapte și din apus, trecuse dincolo de Munții Cețoși și de Rîul cel Mare, pînă la hotarele Marii Păduri Verzi, și se apropia de locurile unde el trăise odată în deplină siguranță. S-a retras atunci Sauron în fortăreața lui din Tărîmul Negru și a început să se gîndească la război.

În acea vreme, númenóreenii care scăpaseră de urgie fugiseră spre răsărit, așa după cum se povestește în *Akallabêth*. În fruntea lor se aflau Elendil cel Înalt și fiii săi, Isildur și Anárion. De același sînge cu Regele erau ei, trăgîndu-se din spița lui Elros, dar se împotriviseră să-i dea ascultare lui Sauron și să pornească la război împotriva Stăpînilor Apusului. Urcîndu-i pe corăbiile lor pe toți cei care rămăseseră credincioși, au părăsit pămîntul Númenorului înainte să înceapă prăpădul. Erau oameni vajnici, aveau corăbii trainice și înalte, dar furtunile i-au ajuns din urmă și i-au purtat pe crestele înspumate ale munților de apă, pînă sus, în preajma norilor, de unde au coborît pe Pămîntul de Mijloc asemenea unor păsări ale furtunii.

Elendil a fost aruncat de valuri în ținutul Lindon, unde s-a împrietenit cu Gil-galad. De acolo, a luat-o în sus pe Rîul Lhûn și, după ce a trecut de Ered Luin, și-a întemeiat un regat; oamenii lui s-au răspîndit în Eriador, făcîndu-și sălașuri de-a lungul văilor Lhûn și Baranduin; dar cel mai însemnat oraș era Annúminas, aflat lîngă apa Lacului Nenuial. La Fornost, pe Gruiurile de la Miazănoapte, se găseau alte sălașuri ale númenóreenilor, la fel și în Cardolan, și între dealurile Rhudaur; pe Emyn Beriad și pe Amon Sûl au înălțat turnuri; multe gorgane și sălașuri căzute în ruină au rămas pe acele meleaguri în urma lor, dar turnurile de pe Emyn Beraid mai privesc și în ziua de azi spre mare.

Isildur și Anárion au fost purtați de valuri spre miazăzi și, în cele din urmă, au urcat cu corăbiile lor în sus pe Marele Rîu Anduin, care izvorăște din Rhovanion și se varsă în marea apuseană, în Golful Belfalas; pe acele meleaguri și-au întemeiat ei regatul care s-a numit mai apoi Gondor, în vreme ce Regatul de la miazănoapte se numea Arnor. În zilele lor de glorie, de mult apuse, marinarii din Númenor își făcuseră un liman și zidiseră fortărețe puternice în jurul gurilor Anduinului, cu toate că nu departe de ei, la răsărit, se afla Tărîmul Negru al lui Sauron. Mai tîrziu, la acest liman veneau numai

Credincioșii din Númenor; mulți dintre cei care trăiau în ținuturile de coastă din acea parte de lume aveau legături de sînge mai apropiate ori mai depărtate cu Prietenii Elfilor și cu poporul lui Elendil, astfel că i-au primit cu brațele deschise pe fiii lui. Osgiliath era orașul cel mai mare din acest regat de la miazăzi și, prin mijlocul lui, curgea Rîul cel Mare; númenóreenii au construit acolo un pod măreț pe care se găseau turnuri și case de piatră de tot dragul să le privești și corăbii înalte veneau de pe mare și ancorau la cheiurile orașului. Fortărețe au mai construit ei pe ambele maluri ale rîului: Minas Ithil, Turnul Lunii care Răsare, pe malul răsăritean, pe un promontoriu al Munților Umbrei, ca un semn de amenințare pentru Mordor; pe malul apusean au durat Minas Anor, Turnul Soarelui care Apune, la poalele Muntelui Mindolluin, ca un scut împotriva sălbaticilor din văi. În Minas Ithil se găsea casa lui Isildur, iar în Minas Anor cea a lui Anárion, dar ei își împărțeau frățește regatul, iar tronurile le erau puse unul lîngă altul în Marea Sală din Osgiliath. Acestea erau orașele cele mai mari ale númenóreenilor în Gondor, dar și alte lucruri minunate și mărețe au durat ei în țară în vremea cînd au fost puternici: Argonath și Aglarond, și Erech; iar în împrejmuirea Angrenost, pe care oamenii o numesc Isengard, au ridicat Foișorul Orthanc, din piatră de nespart.

Multe comori și lucruri de-ale străbunilor lor, minunate și vrăjite, au adus din Númenor Surghiuniții; dintre acestea, cele mai vestite erau Cele Șapte Pietre și Copacul Alb. Copacul Alb crescuse din rodul Frumosului Nimloth care se înălțase în curtea Regelui, la Armenelos, în Númenor, înainte ca Sauron să-l pună pe foc; la rîndul său, Nimloth era vlăstar al Copacului din Tirion, închipuit aidoma celui mai Mare dintre Copaci, Albul Telperion, pe care Yavanna îl făcuse să crească în țara valarilor. Copacul, aducere-aminte a eldarilor și a luminii din Valinor, a fost sădit în Minas Ithil, în fața casei lui Isildur, el fiind cel care salvase rodul de la pieire; dar Pietrele și le-au împărțit între ei.

Elendil a luat trei, iar fiii săi cîte două fiecare. Cele ale lui Elendil au fost așezate în turnurile de pe Emyn Beraid și de pe Amon Sûl și în orașul Annúminas. Dar cele ale fiilor săi se găseau în Minas Ithil și Minas Anor și în Orthanc și în Osgiliath. Pietrele acestea aveau un har: cei care priveau în ele puteau zări lucruri depărtate în timp și spațiu. Cel mai adesea, ele dezvăluiau lucruri apropiate unei Pietre Surori, căci Pietrele se chemau unele pe altele; dar cei care aveau o mare putere a voinței și a minții învățau să-și îndrepte privirile oriunde voiau. Astfel că númenóreenii cunoșteau multe lucruri pe care dușmanii lor doreau să le ascundă, și puține scăpau vigilenței lor în acele vremuri cînd erau puternici.

Se zice că turnurile de pe Emyn Beraid nu fuseseră construite chiar de Surghiuniții din Númenor, ci de Gil-galad pentru Elendil, prietenul său; iar Piatra Văzătoare de pe Emyn Beraid fusese așezată în Elostirion, cel mai înalt dintre turnuri. Acolo se ducea Elendil ca să privească departe, peste mările ce despărțeau uscaturile, atunci cînd surghiunul i se părea greu de îndurat; oamenii cred că astfel putea el să vadă uneori în zare chiar și Turnul din Avallónë, pe Insula Eressëa, unde se afla și încă se mai află Piatra cea Mare. Pietrele acestea fuseseră dăruite de către eldari lui Amandil, tatăl lui Elendil, drept mîngîiere pentru ce îndurau Credincioșii din Númenor în zilele lor întunecate, cînd elfii nu mai veneau în țara aceea stăpînită de umbra lui Sauron. Palantíri se numeau pietrele, cele care străjuiesc de departe; dar pietrele aduse pe Pămîntul de Mijloc s-au pierdut toate cu mult timp în urmă.

Astfel și-au întemeiat Surghiuniții din Númenor regate în Arnor și Gondor, dar n-au trecut mulți ani pînă cînd și-au dat seama că dușmanul lor, Sauron, se afla din nou pe meleagurile acelea. După cum s-a povestit, el s-a întors în taină în regatul său străvechi, Mordor, dincolo de Ephel Dúath, Munții Umbrei, ținut ce se mărginea cu Gondorul la răsărit. Acolo, mai sus de valea Gorgoroth, și-a durat el fortăreața, mare și puternică,

Barad-dûr, Turnul Întunecimii; în ţinutul acela se găsea şi un munte înspăimîntător, pe care elfii îl numeau Orodruin. De aceea îşi şi alesese Sauron cu mult timp în urmă să-şi facă sălaşul acolo, căci el folosea pentru vrăjitoriile şi pentru munca în fierăriile sale focul ce izbucnea din măruntaiele pămîntului; în mijlocul Ţinutului Mordor a făcut el Inelul Stăpîn. Şi-acolo a stat el ascuns în întunecime, pînă cînd şi-a alcătuit o nouă înfăţişare; fioros arăta acum, căci chipul lui frumos dispăruse pentru totdeauna atunci cînd fusese aruncat în abis, o dată cu scufundarea Númenorului. Apoi şi-a pus pe deget Marele Inel şi s-a înveşmîntat în propria putere. Puţini erau aceia, chiar şi printre mai-marii elfilor şi ai oamenilor, care puteau să îndure răutatea Ochiului lui Sauron.

După toate acestea, Sauron s-a pregătit de război împotriva eldarilor şi a oamenilor din Apusime, iar focurile Muntelui au fost retrezite la viaţă. Zărind de departe fumul ce ieşea din Orodruin şi înţelegînd că Sauron se întorsese, númenóreenii au dat un nume nou acelui munte, anume Amon Amarth, adică Muntele Destinului. Sauron a strîns în jurul său o oaste întreagă, alcătuită din servitorii săi de la răsărit şi de la miazăzi; printre ei se găseau destui din foştii stăpîni ai Númenorului. Căci, în vremea în care Sauron trăise în acea ţară, inimile multora dintre númenóreeni îndrăgiseră întunecimea. Prin urmare, númenóreenii, care în acele timpuri străbătuseră marea spre răsărit şi îşi duraseră fortăreţe şi sălaşuri în ţinuturile de coastă, erau, încă de pe atunci, supuşi voinţei lui Sauron, slujindu-l chiar şi în Pămîntul de Mijloc. Dar, din pricina puterii pe care o avea Gil-galad, aceşti renegaţi, seniori măreţi şi totodată ticăloşiţi, s-au aşezat la miazăzi, cît mai departe de regele elf; doi dintre ei, însă, Herumor şi Fuinur, au ajuns mai mari printre haradrimi, un popor puternic şi sîngeros ce trăia pe întinsele meleaguri la miazănoapte de Mordor, dincolo de gurile Anduinului.

Socotind că sosise clipa prielnică, Sauron a atacat cu oaste numeroasă noul regat al Gondorului; a cucerit Minas

Ithil şi a nimicit Copacul Alb al lui Isildur, care creştea acolo. Isildur a izbutit să scape. Luînd cu sine o mlădiţă a Copacului, s-a urcat pe o corabie împreună cu soaţa şi cu fiii săi şi a coborît pe rîu la vale, pînă la gurile Anduinului, iar, de acolo, mai departe, ca să-l caute pe Elendil. Între timp, Anárion apăra Osgiliathul împotriva atacului vrăjmaş şi, pentru o vreme, a reuşit să-l alunge pe Duşman înapoi în munţii săi; dar Sauron şi-a strîns din nou oştirea şi Anárion a priceput atunci că, dacă nu primea ajutor, regatul său n-avea să mai reziste mult.

Elendil şi Gil-galad s-au sfătuit ce şi cum să facă, înţelegînd ei că Sauron putea să devină mult prea puternic şi să-şi distrugă duşmanii unul după altul, dacă aceştia nu se uneau împotriva lui. Astfel că au întemeiat acea Ligă ce se numeşte Ultima Alianţă; au plecat spre răsărit, în Pămîntul de Mijloc şi acolo au strîns o mare armie de elfi şi de oameni; o vreme au stat cu toţii în Imladris. Se povesteşte că armia care s-a strîns acolo avea straie şi arme atît de frumoase şi de mîndre, cum n-au mai fost nicicînd după aceea văzute în Pămîntul de Mijloc; iar numărul oştenilor n-a fost vreodată întrecut decît de armia valarilor care a năruit Thangorodrimul.

Din Imladris au trecut Munţii Ceţoşi prin multe trecători şi au coborît de-a lungul Rîului Anduin; şi în cele din urmă au atacat oastea lui Sauron la Dagorlad, Cîmpia Bătăliei, ce se întinde în faţa porţii Tărîmului Negru. Toate făpturile erau împărţite în acele zile, din fiecare soi şi seminţie, chiar şi dintre păsări şi sălbăticiuni, aflîndu-se în ambele tabere. Numai elfii nu, ei nu se împărţiseră, ei îl urmau pe Gil-galad. Dintre gnomi, puţini au luptat în cele două oştiri; dar neamul lui Durin din Moria a luptat împotriva lui Sauron.

Armia lui Gil-galad şi a lui Elendil a ieşit victorioasă în acea zi, căci elfii încă erau puternici, iar númenóreenii – înalţi şi voinici la rîndul lor, dar şi cumpliţi la mînie. Nimeni nu se putea împotrivi suliţei Aeglos a lui Gil-galad; sabia lui Elendil

băga spaima-n orci și-n oameni deopotrivă, căci scăpăra cu lumina soarelui și a lunii; Narsil se numea această sabie.

Apoi Gil-galad și Elendil au pătruns în Mordor și au împresurat fortăreața lui Sauron; timp de șapte ani au asediat-o, suferind ei pierderi uriașe din pricina focului și a săgeților și a sulițelor vrăjmașe, căci Sauron îi ataca necontenit. Acolo, în valea Gorgoroth a fost răpus Anárion, fiul lui Elendil, și mulți alții. Dar, pînă la urmă, asediul a fost atît de necruțător, încît Sauron însuși a ieșit din fortăreață ca să se lupte cu Gil-galad și cu Elendil; amîndoi au căzut răpuși; cînd s-a prăbușit, Elendil și-a frînt cu trupul său sabia. Dar și Sauron a fost doborît, iar Isildur, cu frîntura tăișului lui Narsil rămas prins de plăsele, a retezat Inelul Stăpîn de pe mîna lui Sauron, luîndu-l pentru sine. Sauron a fost înfrînt de data asta; și-a părăsit trupul și spiritul său a zburat departe, ascunzîndu-se în pustietate; și ani îndelungați după aceea nu și-a mai luat nici o formă întrupată.

Astfel a început cel de-al Treilea Ev al Lumii, după Zilele Străvechi și Anii Negri; încă mai era speranță în acea vreme și amintiri ale bucuriei de altădată stăruiau și, mult timp, Copacul Alb al eldarilor a înflorit în curțile Regilor oamenilor, căci Isildur, înainte să părăsească Gondorul, sădise mlădița salvată de el în citadela Anor, în amintirea fratelui său. Înfrînți, servitorii lui Sauron s-au risipit care-ncotro, dar nu fuseseră nimiciți pe de-a-ntregul; și cu toate că mulți oameni au întors spatele răului și au devenit supuși ai moștenitorilor lui Isildur, nu puțini erau aceia care păstrau în sufletele lor amintirea lui Sauron și urau regatele Apusului. Turnul Întunecimii a fost făcut una cu pămîntul, dar temeliile sale au rămas, iar el nu a fost dat uitării. Númenóreenii au pus strajă în jurul Mordorului, însă nimeni nu îndrăznea să trăiască acolo – pe de o parte, amintirea lui Sauron îi umplea de teamă, pe de alta, Muntele de Foc se afla în apropiere de Barad-dûr; iar valea Gorgoroth zăcea

sub cenușă. Mulți dintre elfi și númenóreeni și oamenii care le fuseseră aliați pieriseră în Bătălie și în timpul Asediului: Elendil cel Înalt și Gil-galad, Marele Rege, pieriseră și ei. Nicicînd n-a mai fost strînsă o asemenea armie și nici vreo astfel de alianță între elfi și oameni n-avea să mai fie vreodată; căci, după moartea lui Elendil, cele două seminții s-au înstrăinat una de cealaltă.

Inelul Stăpîn a dispărut, nimeni nu a mai știut nimic în acel ev despre el, nici măcar Înțelepții; dar nu fusese distrus, și asta din pricină că Isildur nu a vrut să i-l dea lui Elrond și Círdan care se aflau lîngă el. L-au sfătuit să-l arunce chiar acolo, în focul Orodruinului, în care fusese făurit și astfel să piară, iar puterea lui Sauron să fie înfrîntă odată pentru totdeauna, Sauron însuși rămînînd doar ca o umbră a răului, în sălbăticie. Dar Isildur n-a vrut să urmeze sfatul lor, spunînd:

– Îl voi păstra drept dezdăunare pentru moartea tatălui meu și a fratelui meu. Oare, nu eu i-am dat lovitura de moarte Dușmanului?

Inelul pe care-l ținea în mînă i se părea neînchipuit de frumos la vedere; cu nici un chip n-a vrut să-l distrugă. Luîndu-l cu sine, s-a întors mai întîi în Minas Anor, unde a pus în pămînt mlădița Copacului Alb, în amintirea fratelui său și, după ce a lăsat regatul de la miazăzi în grija lui Meneldil, fiul fratelui său, spunîndu-i cum să-l cîrmuiască, a luat cu sine Inelul pentru a-l păstra ca amintire de preț în casa sa și a pornit-o spre miazănoapte, pe drumul pe care venise Elendil, ieșind din Gondor; lăsa în urmă-i regatul de la miazăzi, căci voia să se înscăuneze pe tronul tatălui său, în Eriador, departe de umbra Tărîmului Negru.

Numai că, în Munții Cețoși, Isildur a fost atacat de o oștire de orci, care-l aștepta acolo. L-au împresurat pe nepusă masă, în tabăra pe care și-o așezase între Pădurea Verde și Rîul cel Mare, în apropiere de Loeg Ningloron, Cîmpiile Stînjeneilor; Isildur nu pusese pe nimeni de strajă, gîndind că toți dușmanii săi fuseseră răpuși. Aproape toți oamenii săi au

fost uciși acolo, și printre ei și cei trei fii mai mari ai săi, Elendur, Aratan și Ciryon; pe soață și pe mezin, Valandil, îi lăsase în Imladris, cînd plecase la război. Isildur a scăpat datorită Inelului căci, atunci cînd îl purta, nimeni nu-l mai vedea; orcii însă s-au luat după el – îl adulmecau și-i zăreau urmele – hăituindu-l pînă ce Isildur a ajuns la rîu și s-a aruncat înăuntru. Acolo Inelul l-a trădat – i-a alunecat de pe deget în timp ce înota și s-a pierdut în apă – răzbunîndu-l astfel pe cel care-l făurise. În aceeași clipă însă orcii l-au văzut cum se lupta cu apa și au tras asupra lui multe săgeți și astfel a pierit Isildur. Numai trei dintre oamenii lui s-au întors din munți, după ce au rătăcit vreme îndelungată; unul a fost Ohtar, scutierul său, în grija căruia dăduse frînturile lui Narsil, sabia lui Elendil.

Astfel a ajuns Narsil, la vremea cuvenită, în mîna lui Valandil, moștenitorul lui Isildur, în Imladris, dar lama era frîntă, sclipirea-i stinsă și nimeni nu a mai refăurit-o. Seniorul Elrond a prorocit atunci că nici nu avea să fie refăurită înainte de a fi fost regăsit Inelul Suprem și înainte de întoarcera lui Sauron; elfii și oamenii nădăjduiau însă că așa ceva n-avea să se întîmple niciodată.

Valandil s-a întors în Annúminas, dar poporul său se împuținase, iar númenóreenii și oamenii din Eriador pieriseră și ei pe capete – în Dagorlad, în Morgoth și pe Cîmpiile Stînjeneilor –, încît nu mai puteau face față ori să îngrijească și să păzească toate fortărețele durate de Elendil; și s-a mai întîmplat ca sub domnia lui Eärendur, al șaptelea rege după Valandil, oamenii din Apusime, dúnedainii de la Miazănoapte, să se împartă în regate și obști mici, căzînd pradă, rînd pe rînd, dușmanilor. Chiar și dúnedainii au decăzut o dată cu trecerea anilor, pînă ce gloria le-a apus, lăsînd în urmă-le doar gorgane înierbate. Pînă la urmă, n-a mai rămas din ei decît o ceată ciudată, care bătea sălbăticia pe cărări tainice, nimeni nu le știa sălașurile, nici ce rost aveau drumurile lor, iar spița lor a fost curînd dată uitării. Nu s-a întîmplat asta și în

Imladris, în casa lui Elrond. Dar frînturile sabiei au fost ținute la loc de mare cinste de către moștenitorii lui Isildur, timp de generații întregi de-ale oamenilor; iar dinastia lor, din tată-n fiu, a rămas neîntreruptă.

La miazăzi, regatul Gondor, ce nu fusese învins, a devenit tot mai măreț, pînă cînd a ajuns la fel de bogat și de falnic precum Númenorul înainte de-a pieri. Turnuri înalte a durat poporul Gondorului, cetăți întărite, porturi pline de corăbii; iar Coroana Înaripată a Regilor Oamenilor era temută și venerată de oamenii din multe țări și de multe graiuri. Ani fără număr a crescut Copacul Alb în fața casei Regelui, în Minas Anor, vlăstar al Copacului adus de Isildur de pe adîncile mări, tocmai din Númenor; iar sămînța aceluia fusese adusă din Avallónë; iar și mai înainte, din Valinor, în Ziua dinaintea tuturor zilelor, atunci cînd Lumea se afla doar la început.

În cele din urmă, o dată cu goana anilor în Pămîntul de Mijloc, Gondorul a decăzut, iar spița lui Meneldil, fiul lui Anárion, s-a stins. Căci sîngele númenóreenilor se amestecase prea mult cu acela al altor neamuri de oameni, puterea și înțelepciunea li s-au împuținat, viața li s-a scurtat, iar straja asupra Mordorului a slăbit și ea. Sub domnia lui Telemnar, al douăzeci și treilea rege din spița lui Meneldil, ciuma s-a abătut dinspre răsărit, adusă de vînturi întunecate, lovindu-i pe Rege și pe copiii săi; laolaltă cu ei au pierit mulți dintre oamenii din Gondor. Forturile de la hotarele Mordorului au fost părăsite, Minas Ithil a rămas pustiu; răul a pătruns din nou pe Tărîmul Negru pe căi tainice, iar cenușa Gorgorothului s-a învolburat de un vînt rece, căci acolo se strîngeau alcătuiri întunecate. Se povestește că aceia erau în adevăr úlairii, pe care Sauron îi numea nazgûli, Cele Nouă Duhuri ale Inelelor, care, după ce stătuseră multă vreme ascunse, se întorceau să pregătească locul pentru venirea Stăpînului plin de noi puteri.

În timpul domniei lui Eärnil, nazgûlii au atacat, venind pe timp de noapte din Mordor, prin trecătorile din Munții

Umbrei, şi au ocupat Minas Ethil, din care au făcut sălaşul lor; un loc înfricoşător a devenit, încît nimeni nu mai îndrăznea nici măcar să cate într-acolo. De atunci a fost numit Minas Morgul, Turnul Vrăjitoriei; şi tot de atunci a început duşmănia dintre Minas Morgul şi Minas Anor, aflat la apus. A urmat Osgiliathul care, lăsat de mult în părăsire de un popor tot mai puţin numeros, a ajuns o ruină bîntuită de năluci. Numai Minas Anor a rezistat; numele i s-a schimbat în Minas Tirith, Turnul Străjii, pentru că regii au poruncit să se clădească în citadelă un turn alb, foarte înalt şi frumos şi, de acolo, de sus, multe meleaguri puteau fi străjuite. Semeţ şi puternic era oraşul acela, iar în el Copacul Alb înflorea în faţa casei Regilor; acolo númenóreenii rămaşi păzeau Rîul, să nu fie trecut de făpturile spaimei din Minas Morgul şi de nici unul dintre duşmanii Apusului, orci, monştri şi oameni ticăloşi: astfel că pămînturile de dincolo de oraş, la apus de Anduin, erau ferite de războaie şi prăpăd.

Minas Tirith a rămas puternic şi după pieirea lui Eärnur, fiul lui Eärnil şi ultimul Rege al Gondorului. El a fost cel care s-a dus de unul singur călare pînă la porţile turnului Minas Morgul, ca să-l înfrunte pe stăpînul din Morgul; s-au întîlnit faţă în faţă, numai că, în loc să se lupte, nazgûlii l-au prins de viu şi l-au dus în oraşul chinurilor şi nici un om viu nu l-a mai văzut vreodată. Eärnur nu lăsase nici un moştenitor, astfel că, odată sfîrşită spiţa Regilor, Majordomii din Casa lui Mardil Credinciosul au luat în mîinile lor frîiele oraşului şi ale regatului tot mai împuţinat; iar rohirrimii i-au ajutat pe Seniorii oraşului în războaiele pe care le-au purtat aceştia. La miazănoapte, dincolo de Cascada Rauros şi de Poarta Argonath, se găseau şi alte oprelişti în calea răului, puteri mult mai străvechi, despre care oamenii ştiau prea puţine şi pe care forţele răului nu îndrăzneau să le atace; aşteptau clipa în care stăpînul lor întunecat, Sauron, avea să iasă din nou la luptă. Dar pînă atunci, o dată cu sfîrşitul domniei lui Eärnil, nazgûlii n-au mai cutezat să treacă rîul ori să iasă din oraşul lor în forme pe care oamenii le puteau vedea.

Cît a durat al Treilea Ev, după căderea lui Gil-galad, Seniorul Elrond a sălăşluit în Imladris, strîngînd el acolo mulţi elfi şi mulţi înţelepţi şi învăţaţi şi puternici din toate seminţiile Pămîntului de Mijloc, păstrînd de-a lungul multor vieţi de-ale oamenilor vie amintirea a tot ceea ce fusese frumos; casa lui Elrond era un adăpost pentru toţi cei istoviţi şi oprimaţi, o adevărată vistierie de ştiinţă şi sfaturi înţelepte. În acea casă au fost adăpostiţi moştenitorii lui Isildur, în copilărie şi la bătrîneţe, fiind aceştia de acelaşi sînge cu Elrond însuşi, dar şi pentru că, în înţelepciunea lui, Elrond ştia că se va naşte printre ei unul căruia aveau să-i fie hărăzite multe din cele ce urmau să se întîmple în Evul acela. Pînă atunci, frînturile sabiei lui Elendil i-au fost date lui Elrond spre păstrare din clipa în care vremea dúnedainilor s-a întunecat, iar ei au devenit un neam rătăcitor.

În Eriador, Imladris era sălaşul Elfilor Nobili; dar din poporul lui Gil-galad, Marele Rege, mai erau unii care vieţuiau la Limanurile Cenuşii, în Lindon. Veneau uneori în Eriador, altfel îşi duceau traiul lîngă ţărmurile mării, făurind corăbii şi îngrijindu-le pe cele ale elfilor, cu care Întîii Născuţi care se simţeau istoviţi de cercurile lumii porneau pe Mare spre Apusul cel mai îndepărtat. Círdan Făuritorul de Corăbii era Seniorul Limanurilor şi unul dintre mai-marii Înţelepţilor.

Despre cele Trei Inele pe care le păstraseră elfii, Înţelepţii nu vorbeau nici măcar între ei; puţini eldari ştiau unde erau tăinuite. Dar după căderea lui Sauron, puterea Inelelor s-a făcut simţită – unde se găseau ele era bucurie şi timpul nu-şi lăsa urmele dureroase peste lucruri şi fiinţe. Aşa s-a făcut că, înainte de-a se sfîrşi al Treilea Ev, elfii au înţeles că Inelul cu Safir era la Elrond, în frumoasa Vîlcea Despicată –

deasupra casei sale străluceau stelele boltei mai luminoase decît oriunde; iar Inelul cu Adamant se afla în Lórien, unde trăia Doamna Galadriel. Regină era ea a Elfilor Pădureni, soața lui Celeborn din Doriath, dar ea se trăgea din neamul noldorilor și-și amintea de Ziua dinaintea tuturor zilelor în Valinor; era cea mai măreață și mai frumoasă dintre toți elfii care rămăseseră în Pămîntul de Mijloc. Numai Inelul Roșu a stat tăinuit pînă în ultimul ceas și nimeni în afară de Elrond și Galadriel și Círdan nu știa cui îi fusese sortit.

Prin urmare, numai în două ținuturi și-au păstrat elfii traiul fericit și frumusețea neștirbite de la începutul Evului și pînă la sfîrșitul lui; în Imladris și în Lothlórien, meleagul ascuns între Celebrant și Anduin, unde copacii purtau flori de aur și nici un orc sau altă creatură a răului nu îndrăznea să pătrundă. Erau însă mulți printre elfi care proroceau că, de-ar fi să se întoarcă Sauron, fie va găsi el Inelul Stăpîn care se pierduse, fie îl vor găsi dușmanii lui și-l vor distruge – ceea ce ar fi fost cel mai bine; ori una, ori alta, puterea Celor Trei avea să dispară și toate cîte se duraseră datorită lor aveau să piară și ele, iar seminția elfilor va apune și va începe Stăpînirea Oamenilor.

Și cu adevărat astfel s-a întîmplat: Inelul Suprem și cele Șapte, și cele Nouă au fost distruse; iar cele Trei au părăsit Pămîntul de Mijloc și al Treilea Ev se încheie și, o dată cu el, și poveștile eldarilor pe Pămîntul de Mijloc. Aceia au fost Anii Pălirii, în care elfii de la răsărit de Mare înfloresc pentru ultima oară înainte de a intra în iarnă. În acea vreme, noldorii încă viețuiau pe Meleagurile de Dincoace, cei mai măreți și mai frumoși dintre copiii lumii, iar graiurile pe care le vorbeau răsunau în urechile muritorilor. Multe minuni și frumuseți puteau fi văzute pe pămînt, dar și fapturi ale răului, dătătoare de fiori: orci și căpcăuni și dragoni și fiare sîngeroase; și tot felul de creaturi ciudate și bătrîne ca vremea și înțelepte, care sălășluiau în codri și ale căror nume au pierit în negura timpului; gnomi mai trudeau sub munți și făureau

cu răbdare lucruri din metal și piatră, fără seamăn pînă-n ziua de azi. Dar Stăpînirea Oamenilor stătea să înceapă și toate cele se schimbau, pînă cînd, în cele din urmă, Seniorul Întunecimii a reapărut în Codrul Întunecat.

În străvechime, numele acelei păduri fusese Marea Pădure Verde; sub bolțile de frunziș înalte și în largile poieni multe sălbăticiuni își făcuseră sălaș și cînturi minunate de păsări făr' de număr răsunau; era acela ținutul de stejari și mesteceni al Regelui Thranduil. Dar după ani îndelungi, după ce mai bine de o treime din acel ev al lumii s-a fost scurs, o întunecime a început să se furișeze încet printre arbori, venind de la miazăzi, iar spaima a pus stăpînire pe luminișurile umbroase; fiare sîngeroase veneau să vîneze aici, iar spurcăciuni ticăloase împînzeau locul cu capcane.

Numele pădurii s-a preschimbat atunci în Codrul Întunecat, căci acolo se cuibărise vălul nopții și puțini mai îndrăzneau să-i străbată potecile; numai la miazănoapte se mai putea umbla în pace, unde poporul lui Thranduil încă ținea piept răului. De unde venea acel rău, prea puțini știau și chiar și Înțelepților le-a trebuit multă vreme pînă să descopere. Era umbra lui Sauron, semn al întoarcerii lui. Venind el din pustiiciunile de la Răsărit, își făcuse bîrlog în partea de miazăzi a pădurii și încet-încet a început să prindă puteri și să capete din nou formă; sub un deal întunecat își săpase sălașul, acolo își punea la cale vrăjile și toate neamurile dimprejur și de departe se temeau de Solomonarul din Dol Guldur, cu toate că încă nu știau în ce primejdie de moarte se aflau.

Dar chiar în vreme ce primele umbre au fost simțite în Codrul Întunecat, în partea de apus a Pămîntului de Mijloc au apărut Istarii, pe care oamenii îi numesc Vrăjitori. Nimeni nu știa la acea vreme de unde veneau, în afară de Círdan de la Limanuri, iar el nu le-a dezvăluit decît lui Elrond și lui Galadriel că istarii veneau de dincolo de Mare. Mai tîrziu, printre elfi se zvonea că ar fi fost trimișii Stăpînilor Apusului,

pentru a înfrînge puterea lui Sauron dacă acesta ar fi încercat din nou să pună stăpînire pe lume și să-i călăuzească în fapte de vitejie pe elfi și oameni și toate făpturile de bună-credință. La înfățișare arătau ca oamenii, bătrîni, dar plini de vigoare, peste care timpul părea să nu mai treacă, atît de încet îmbătrîneau, cu toate că erau apăsați de griji neînchipuit de mari; înțelepți ca nimeni alții, cu haruri ale minții și mîinilor necunoscute altora. Tot timpul erau pe drumuri, pe meleagurile elfilor și ale oamenilor, și cunoșteau graiurile sălbăticiunilor și păsărilor, cu care țineau sfat; popoarele Pămîntului de Mijloc îi numeau în fel și chip, căci nici unul nu-și trăda adevăratul nume. Mai-mari printre ei erau aceia cărora elfii le spuneau Mithrandir și Curunír, dar oamenii de la miazănoapte îi știau drept Gandalf și Saruman. Curunír era cel mai bătrîn dintre ei doi, el venise primul, urmat de Mithrandir și Radagast, apoi de alți istari care s-au dus în ținuturile de răsărit ale Pămîntului de Mijloc, dar ei nu sînt pomeniți în poveștile acestea. Radagast se împrietenise cu toate sălbăticiunile și păsările; Curunír se amesteca mai mult printre oameni – avea vorbă meșteșugită și se pricepea să lucreze metalele ca nimeni altul. Mithrandir ținea sfat mai mult cu Elrond și cu elfii. Călătorea pînă departe la Miazănoapte și în Apus, fără să zăbovească prea mult pe nici un meleag; Curunír bătea drumurile din răsărit, dar de fiecare dată se întorcea la sălașul lui din Orthanc, în Rotocolul Isengard, durat de númenóreeni în zilele lor de glorie.

Mithrandir era mereu cu ochii în patru și tot el a fost cel mai îngrijat de întunecimea din Codrul Întunecat, căci, deși mulți ziceau că ar fi fost adusă de Duhurile Inelelor, el se temea că era chiar prima umbră a lui Sauron care se întorsese; așa că s-a dus la Dol Guldur, dar Solomonarul a fugit din calea lui, după care vreme îndelungată a fost liniște pe meleagurile acelea, o liniște cu ochii la pîndă. Într-un tîrziu, Umbra s-a întors încă și mai puternică; atunci s-au strîns Înțelepții la sfat, și adunarea lor s-a numit Sfatul Alb – se aflau acolo Elrond, Galadriel și Círdan, și alți seniori ai eldarilor, și Mithrandir, și Curunír. Iar Curunír (adică Saruman cel Alb), a fost ales drept mai-marele lor, căci el știa cel mai bine, încă din străvechime, vicleniile lui Sauron. Galadriel ar fi vrut ca Mithrandir să fie mai-marele Sfatului, lucru pentru care Saruman le purta pică – devenise tare trufaș și dornic de putere; dar Mithrandir a refuzat, nevrînd să fie legat de cineva anume ori în alianță cu altcineva decît cu cei care-l trimiseseră; pe lîngă asta, nu dorea să-și facă sălaș undeva anume și nici să răspundă vreunei porunci. Dar Saruman a început să cerceteze tot ceea ce se știa despre făurirea și istoria Inelelor Puterii.

Umbra creștea în acest răstimp, iar inimile lui Elrond și Mithrandir se înnegurau tot mai mult. Astfel că Mithrandir, înfruntînd primejdia, s-a mai dus o dată la Dol Guldur, coborînd în Genunile Solomonarului; acolo a descoperit temeiul temerilor sale și a izbutit să scape cu viață. Întorcîndu-se la Elrond, i-a spus:

– Adevărat, vai, este ceea ce bănuiam noi. Acolo nu se află unul dintre úlairi, așa cum credeau mulți de atîta vreme. Este chiar Sauron, și-a făcut chip nou și prinde puteri încă o dată; strînge toate Inelele în mîna lui; caută să afle vești despre Inelul Stăpîn și despre Moștenitorii lui Isildur, dacă mai trăiește vreunul pe pămînt.

Elrond a răspuns:

– În ceasul în care Isildur a luat Inelul și nu a vrut să ni-l dea, atunci s-a hărăzit această soartă, ca Saruman să se întoarcă.

– Dar Inelul s-a pierdut, și atîta vreme cît stă ascuns, putem să-l ținem în frîu pe Dușman, dacă ne strîngem forțele și nu zăbovim prea mult.

S-a strîns atunci Sfatul Alb; iar Mithrandir i-a îndemnat să treacă la fapte fără zăbavă, dar Curunír s-a ridicat împotrivă-i, sfătuindu-i să aștepte, să vadă ce se mai întîmplă. Și le-a spus:

– Eu nu cred că Inelul Stăpîn va fi vreodată găsit pe Pămîntul de Mijloc. A căzut în Anduin, cu atîta vreme în urmă, nu pot să cred că nu a ajuns în mare de atunci. Şi acolo să rămînă, pînă la sfîrşitul sfîrşiturilor, cînd lumea de acum va fi desfăcută în bucăţi şi adîncurile scoase vor fi la lumină.

Aşa că n-au făcut nimic, batăr că Elrond avea presimţiri sumbre. I-a spus el lui Mithrandir:

– Nu ştiu de ce, dar simt că Inelul va fi găsit, şi atunci va fi din nou război şi în acel război Evul de-acum se va sfîrşi. Şi se va sfîrşi într-un al doilea întuneric, dacă nu se va întîmpla vreo minune pe care eu încă nu o văd cu ochii mei.

– Multe şi stranii sînt minunile din această lume, a zis Mithrandir, şi adesea ajutorul vine dinspre cei nevolnici atunci cînd Înţelepţii se poticnesc.

Înţelepţii, cu adevărat, erau neliniştiţi, dar nici unul nu îşi dăduse încă seama că Saruman, care clocea gînduri neguroase şi în sufletul său, îi şi trădase: dorinţa lui era să fie el cel care găsea Marele Inel, pentru ca prin el să ajungă stăpînul lumii şi să facă din ea ce şi cum va voi el. Îndelung cercetase el vicleşugurile lui Sauron, în nădejdea că-l va putea înfrînge, iar acum îl pizmuia văzînd în el un rival, nici vorbă să-l urască pentru netrebniciile sale. Socotea el că Inelul, care era al lui Sauron, îşi va căuta stăpînul, acum că acesta reapăruse; dacă Sauron era alungat din nou, Inelul va rămîne în ascunzătoarea lui. Aşa că era pregătit să se joace cu focul şi să-l lase pe Sauron în pace o vreme, iar cînd Inelul avea să apară, ei bine, îşi va pune la bătaie toată ştiinţa sa vrăjitorească pentru a-i înlătura pe prietenii săi deopotrivă cu duşmanii.

Astfel că a pus o strajă pe Cîmpiile Stînjeneilor, dar curînd a descoperit că servitorii din Dol Guldur se şi apucaseră să răscolească matca rîului şi împrejurimile, chiar pe meleagurile acelea. A înţeles, prin urmare, că şi Sauron aflase cum pierise Isildur; cuprins de teamă, s-a retras în Isengard şi a întărit fortăreaţa; apoi s-a cufundat şi mai mult în cercetarea

Inelelor Puterii şi a artei făuririi lor. Celor din Sfat nu le-a spus nimic despre toate acestea, tot nădăjduind că el va fi primul care va auzi veşti despre Inel. Şi-a strîns o adevărată oştire de iscoade, multe dintre acestea fiind păsări; îl ajutase Radagast, care nu bănuia nimic despre trădarea lui, socotind că iscoadele erau menite să vegheze asupra Duşmanului.

Dar umbra din Codrul-Întunecat se făcea tot mai adîncă; în Dol Guldur se strîngeau tot felul de făpturi ale răului, ieşite din cele mai întunecate unghere ale lumii; o singură voinţă le stăpînea pe toate, iar răutatea lor era îndreptată împotriva elfilor şi a supravieţuitorilor din Númenor. Într-un tîrziu, Sfatul s-a strîns din nou şi vreme îndelungată au vorbit despre Inele. Iar Mithrandir a zis:

– Nu este nevoie ca Inelul să fie găsit; atîta vreme cît se află pe pămînt şi nu este distrus, puterea ce-o are va dăinui, iar Sauron va deveni tot mai puternic şi va avea ce nădăjdui. Puterea elfilor şi a Prietenilor elfilor nu mai este ce-a fost odată. Curînd Sauron va fi mult prea puternic pentru noi, chiar şi fără Marele Inel; căci le are în mînă pe cele Nouă, iar din cele Şapte a găsit trei. Trebuie să lovim primii.

Curunír a încuviinţat, dorind el ca Sauron să fie alungat din Dol Guldur, aflat prea aproape de rîu, şi să nu mai poată răscoli locurile acelea după bunul său plac. Astfel, pentru ultima oară, Curunír a ajutat Staful şi ei şi-au pus în joc toată puterea lor; au atacat Dol Guldur şi l-au alungat pe Sauron din ascunzătoarea sa; Codrul Întunecat şi-a recăpătat liniştea, dar numai pentru o vreme.

Atacul lor a venit însă mult prea tîrziu. Seniorul Întunecimii îl presimţise, astfel că-şi pregătise din timp toate mişcările; îi trimisese înainte pe úlairi, cei Nouă Servitori ai săi, ca să pregătească totul pentru sosirea lui. Apoi, s-a prefăcut că fuge, dar, în scurtă vreme, s-a reîntors şi, pînă să apuce Înţelepţii să i se pună în drum, el şi intrase deja în regatul său, în Mordor, înălţînd pentru a doua oară negrul turn Barad-dûr. În acel an, Sfatul Alb s-a adunat pentru

ultima oară, iar Curunír s-a retras în Isengard, luîndu-se pe sine drept singur sfătuitor al său.

Orcii își strîngeau din nou rîndurile, iar departe, la miazăzi și la răsărit, popoarele sălbatice se înarmau. Pe măsură ce temerile sporeau și peste tot se zvonea că va fi război, presimțirile lui Elrond s-au adeverit – Inelul Stăpîn fusese găsit, printr-o întîmplare mai ciudată chiar și decît bănuise Mithrandir; dar nici Curunír, nici Sauron nu știau unde se află. Fusese scos din Anduin cu mult înainte ca ei să se apuce să-l caute – îl găsise unul din neamul pitic al pescarilor ce trăia pe malul rîului de cînd spița Regilor se stinsese în Gondor; cel care găsise Inelul îl dusese într-un loc unde nimeni nu avea să-l caute, o ascunzătoare întunecată de sub munți. Acolo a rămas Inelul pînă cînd, în chiar anul atacului asupra fortăreței Dol Guldur, a fost din nou găsit de un drumeț care se ascunsese în adîncurile pămîntului ca să scape de orcii aflați pe urmele lui, și astfel a ajuns Inelul într-o țară foarte îndepărtată, în ținutul periannathilor, Poporul Mic, Piticuții, care trăiau la vest de Eriador. Pînă atunci, nimeni nu-i prea băgase în seamă, nici elfii, nici oamenii; și nici Sauron ori vreunul dintre Înțelepți nu se gîndise vreodată la ei, fără doar de Mithrandir.

Printr-un noroc, dar și pentru că stătea mereu la pîndă, Mithrandir a aflat primul despre Inel, chiar înaintea lui Sauron; dar nu-i venea să creadă și, oricum, vestea îl tulburase. Prea mare era puterea malefică a acelui Inel ca să o poată stăpîni vreunul dintre Înțelepți, și asta numai dacă, asemenea lui Curunír, dorea el însuși să devină un tiran și un senior al întunecimii; dar nici nu putea să rămînă ascuns față de Sauron pentru totdeauna, iar elfii nu-l putea distruge, cu toată știința lor. Astfel că, ajutat de dúnedainii de la Miazănoapte, Mithrandir a pus străjeri la hotarele ținutului periannathilor și a așteptat. Sauron însă avea multe urechi, și curînd a auzit vorbindu-se despre Marele Inel, pe care el și-l dorea mai mult decît orice altceva, așa că i-a

trimis pe nazgûli să i-l aducă. Aceasta a fost scînteia care a aprins războiul și, în bătălia cu Sauron, Al Treilea Ev s-a sfîrșit la fel cum începuse.

Dar cei care au văzut ceea ce s-a făptuit în acea vreme, fapte de vitejie, fapte minunate, au povestit în altă parte povestea Războiului Inelului și cum s-a încheiat acesta cu o victorie nesperată, dar și cu o tristețe de mult prevestită. Să spunem aici doar că în acele vremuri s-a ivit, la Miazănoapte, Moștenitorul lui Isildur; el a luat frînturile Sabiei lui Elendil și le-a refăurit în Imladris; apoi s-a dus la război ca mare căpitan al oamenilor. El era Aragorn, fiul lui Arathorn, al treizeci și nouălea moștenitor în linie directă al lui Isildur, dar semănînd cu Elendil mai mult decît oricare altul înaintea sa. În Rohan s-a dus bătălia, iar trădătorul Curunír a fost alungat și fortăreața Isengard a fost distrusă; în fața Orașului Gondor s-a luptat pe viață și pe moarte, dar pînă la urmă Seniorul din Morgul, Căpitanul lui Sauron, a pierit în întunecime; iar Moștenitorul lui Isildur a condus armia Apusului pînă la Porțile Negre ale Mordorului.

În acea ultimă bătălie s-au aflat Mithrandir și fiii lui Elrond, Regele Rohanului și seniori ai Gondorului, și Moștenitorul lui Isildur, cu dúnedainii de la Miazănoapte. Acolo și-au văzut cu ochii moartea și înfrîngerea și toată vitejia lor s-a dovedit zadarnică; Sauron era mult prea puternic. Dar în acel ceas s-a dovedit ceea ce spusese odată Mithrandir: ajutorul a venit din partea nevolnicilor atunci cînd Înțelepții s-au poticnit. Căci, așa cum multe cîntece au cîntat de-atunci încoace, cei care le-au adus izbăvirea au fost periannathii, Poporul Mic, locuitorii dealurilor și-ai pășunilor.

Se povestește că, rugat de Mithrandir, Frodo Piticuțul și-a luat asupră-și povara și, însoțit de servitorul său, a trecut prin multe primejdii și prin întunecime, și a ajuns în cele din urmă la Muntele Destinului, în ciuda lui Sauron; și acolo a aruncat el Marele Inel al Puterii în Focul în care

fusese făurit și astfel a fost acesta distrus și răul din el a pierit pentru totdeauna.

Atunci Sauron și-a pierdut puterea și a fost înfrînt fără scăpare, pierind ca o umbră a răului; turnul Barad-dûr s-a năruit; auzind vestea prăbușirii lui, multe ținuturi s-au cutremurat. Pacea a venit din nou și o nouă Primăvară s-a ivit pe pămînt; iar Moștenitorul lui Isildur a fost încoronat Rege al Gondorului și al Arnorului; puterea dúnedainilor a fost din nou înscăunată, iar dúnedainii au devenit iarăși neamul viteaz a cărui glorie a renăscut.

Toate aceste lucruri au fost împlinite mai cu seamă mulțumită sfaturilor și prevederii lui Mithrandir și, în ultimele zile, și-a arătat el adevărata sa înfățișare, de mare senior și, înveșmîntat în alb, a purces la bătălie; dar, pînă în clipa în care urma și el să plece, nu s-a știut că el fusese în tot acest timp păstrătorul Inelului Roșu al Focului. La început, Inelul fusese dat în grija lui Círdan, Stăpînul Limanurilor; el îl dăduse lui Mithrandir, știind de unde venea și unde avea să se întoarcă în cele din urmă.

– Ia acum acest Inel, îi spusese el, căci trudnicia și grijile îți vor fi cumplit de grele, dar el te va ajuta în toate și te va apăra de istovire! Căci acesta este Inelul de Foc și poate că vei reuși să reaprinzi cu el în inimi vitejia din străvechime, într-o lume ce se răcește tot mai mult. Eu, unul, sînt legat de Mare și voi rămîne să viețuiesc pe țărmurile cenușii, păzind Limanurile pînă va pleca și ultima corabie. Apoi te voi aștepta pe tine.

Albă era acea corabie și îndelungă a fost făurirea ei și îndelung a așteptat sfîrșitul despre care pomenise Círdan. Dar, după ce toate au fost împlinite și Moștenitorul lui Isildur a ajuns cîrmuitorul oamenilor și stăpînirea Apusului a încăput pe miinile sale, atunci a fost limpede că puterea celor Trei Inele se sfîrșise și lumea îmbătrînise și devenise cenușie pentru Întîii Născuți. În acel ceas, ultimii dintre noldori au ridicat ancora de la Limanuri și au părăsit pentru totdeauna Pămîntul de Mijloc. Și, în cele din urmă, au plecat și Păstrătorii celor Trei Inele, iar Seniorul Elrond a urcat pe corabia ce i-o pregătise Círdan. În amurgul toamnei a ieșit corabia din Mithlond și a plutit pînă cînd mările Lumii Rotunde au luat-o în jos și vînturile boltei rotunde nu i-au mai umflat pînzele; purtată în văzduhurile înalte de deasupra cețurilor lumii, corabia a pătruns în Apusul străvechi și astfel s-au sfîrșit pentru eldari povestea și cîntul.